

I SSN 2229-547X

বিদেহ মৈথিলী পত্ৰ

(বিদেহ-সদেহ ৭, বিদেহ www.videha.co.in পেঠাব (খৰ্চ ৩.১-১০০)
সু,

মৈথিলীক সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ পত্ৰক একটা সমানান্তৰ সকলক)

বিদেহ মৈথিলী সাহিত্য আন্দোলন মাৰ্গদৰ্শিত সঙ্কলিত

বিদেহ-প্ৰথম মৈথিলী পাশ্চিক গ্ৰ-পত্ৰিকা

I SSN 2229-547X VIDEHA

সম্পাদক: গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ। **সহ-সম্পাদক:** উমেশ মন্ডল।
সহায়ক সম্পাদক: শিৱ কুমাৰ মা আ দ্বিজেন্দ্ৰ (মেনোজ কুমাৰ কৰ্ণা)।
ভাষা-সম্পাদনা: নাগেন্দ্ৰ কুমাৰ মা আ পঙ্কজ কুমাৰ কুমাৰ মা।
কলা-সম্পাদনা: জ্যোতি মা চৌধুৰী আ বগিমা লেখা সিংহ।
সম্পাদক-লিখক-লেখক: ড. জয়া রমা আ ড. বাজীৰ কুমাৰ রমা।
সম্পাদক-বটক-বগম-চলচিত্ৰ: লেচন ঠাকুৰ।
সম্পাদক-সূচনা-সম্পর্ক-সমাদ: পুনম মন্ডল আ প্ৰিয়কা মা।
সম্পাদক-অসুৰাদ বিভাগ: বিনীত ঊপেন।

ত্ৰুতি প্ৰকাশন

2

*Videha Maithili Padya : Anthology of Maithili
Verse*

ଅନୁକ୍ରମ

ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଠାକୁର-

ପଦ୍ୟ ମାହିତ୍ରୀ ଓ ଉକ୍ତ
ସମୀକ୍ଷାଶାସ୍ତ୍ର

ଅକ୍ଷରୀ କ୍ରମାବଳୀ “ଦାଣ୍ଡଜୀ”-

ଆମେରିକା/ ଓଡ଼ିଆ ଭୋଜ/ ସମାଜ/
ରାମାଣୀ ଗୀତ/ ଦୁଗା ଗୋଷ୍ଠି ଭୁଞ୍ଜି/
ସ୍ୱାଧୀନ ଅତୀତ/ ରୈବୋଜଗାବକ
ଆମୋ/ ଶ୍ରୀଜୀ ଓ ତତ୍ତ୍ୱ/ କୋମି

ସିଦ୍ଧିଲେ କ୍ରମାବଳୀ-

ଅକ୍ଷରୀଦାବ/ ଗଜନ

ରଘବୀୟ ମାତ୍ର-

ଆକାଶ ଶିଖ ଶୂନ୍ୟ ଗୋ

ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଠାକୁର-

[ଠେଣୁକା-ରାକା/ ହାଗକୁ/ ମେଣ୍ଟୁ/
ହେଉଣ]/-୨/ କରାଗ/ କତା ୧-୨/
ଗଜନ ୧-୨/ ଲକ୍ଷ୍ମଣିଆ ୧-୫/
କଟିହାବୀ

ବନ୍ଧୁ ଭୂଷା ପାଠକ-

ହାଗକୁ/ କି ଭେଦେ ଏକବା ? / ଏ
ରୈବ ଉଠିଲେ/ ସବୁଠାପରାତ/ ରୈବ
ଭୋବ/ ଦେଶ ଓ ଗୋସବ/ ମା'ଟ
କେରୀ/ ଦୋମ ମହିମା/ ମଲୋଜ ଭାବ
କ ଚିହ୍ନି/ ରିସାହ ଓ ଯୋଡ଼ି/
ମେଣ୍ଟେ ଓ ହାତ କମିଆ/ ଫିଲ୍ମ
କ୍ରାମ ଅକ୍ଷରକକା/ ରୈବ ପାମି ଭାବ
/ ରୈବ ତାଳ ଦିନ/ ଉତ୍ତର ଲୋକ/
ଚମାବକ ଶୁଣା/ ଦୀରାଣୀ କ ପାହିଲେ/
ଧନତେବସ ବାତି/ ହାତ ଶୁଭଚିତ୍ତା/
ଦାଣ୍ଡିକ ରାତ/

ବାଞ୍ଛେ ମୋହନ ମା “ପ୍ରଭୁ”-

ମିମାଂସାତ ଦୀପ/ମୁଢ଼ଳକ ଭୋଜ/
ପେଥବ ଲତା/ କେହେଳ ଥେଲ/ ଗବମ
ଜୁମାଣା/ ଟାହକ ମହିମା/ ଆଜୁକ
ଲୋକ/ ପରାମଣ/ ଓଷ୍ଠୀ-ପୁଷ୍ପ/
ଅତବକନହ ଆ ରିଚାବ/ ଶୈମନ-
ଶୈମନ ମୋଟି ମମେ/ ଗାଦୁକା
ରିଯୋଗ/ ସ୍ବଗବ ଛାଣି
ସ୍ବଳ୍ପ ସ୍ବଳାଠି ଅଗଣ ଧରଣି/ରୋଷି/
ହମବା ଭେଟେନ

ବରୀନ କ୍ଷମାବ ଆଶା -

ନୈତ ନାଥ ମା ‘ରମେ-
ଅଛିତ ମିଶ୍ରେ-

ଝ. ଶେଫାଳିକା ବର୍ମା-

ଓଞ୍ଜୋବିସାକ ଭାଷା/ ଓଞ୍ଜୋବିସାକ/
ଦେଶ/ ରିଧାତା/ ରିଧାତା ଆ ରେରମ୍ଭା
/ ଅତ୍ରି-ଶେଷ/ ବର ବର୍ଷ
ଫୁଲାରୀ-୨/ ଭାଷା ଆ ବାଞ୍ଛାଶୀତି/
ମରକ ଜୀତ/ ଭୁଞ୍ଜନ ମେଷ୍ଟ/ ମାଟି
ମାନ/ ମୌମେ ରିହାବ ଏଥଲା
ରେହାବ/ ଲମ୍ବା ତେତବୀ
ରିଢ଼େଣା/ ଶ୍ରୀତୀକ୍ଷା
ଦୌଗନ ଚଳି ଜାଏର ଗାମ/ ଏକଟା
ତୁ ଓ ଭୁଞ୍ଜିହ

ମତୀନି ଚନ୍ଦ୍ର ମା-

ସୁରୋଧ କ୍ଷମାବ ଶ୍ରୀକବ-
କିଶେଳ କାବିଗବ-

ବାସ ରିସାସ ମାହୁ-
ଭାବି/ ଶ୍ରୀତକ ଗୀତ

କୋଗଳୀ କୁହକେ ଆମକ

ମିକନ୍ଧ କ୍ଷମାବ ମା-

ଭାଞ୍ଜା ଲେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗବୋ

ମିକନ୍ଧ କ୍ଷମାବ ମା-

ଓଞ୍ଜୋବିସାକ/ ବୀଡ଼ ରିହାଣ ଶ୍ରୀକବ/
ମହଜତା/ ଆଠି ସ୍ବଳ୍ପ କଳ ରୀତ
ହମବ

ହୁଣ୍ଡାଜୀ-

ରୌମିହାବ/ ମାଠିକ ଜନକାବ

ହାଗକୁ/ ଶୈଷ୍ୟୁ/

জাতি স্বাধীন চৌধুরী-

হাগকু-ঠাকুরা/ ব্রাহ্মণ/ মোক্ষ
গতি/ প্রাসাদ পক্ষী/ আশ্রয়
অকাম/ ভ্রষ্টাচার/ জীতক
পরিভাষা/ প্রজাতন্ত্রক খেল/
দূরিক ভাগ/ স্বতন্ত্রতা দিৱস/
পৌখিক কাম/ বিচিত্র শ্রীলঙ্কা/
মিথিমাচনক কগান্তব/ রূপ/
মিথিমা চিত্রকলা

অল্লারবন দেৱেন্দব-

তেন্তথ পদ্য- অতিম শিষ্ট,

নিবন্ধি চন্দ্র বাব-

গীত অকাম/ শূভ প্রভাত/ মন
যে ভেন অতি ভোব/ এক বঁগ
অলেক বঁগ

গগণি গৃহন-

(আজাদ গজল- ১/২)/ স্বতন্ত্রতা
দিৱস ২০১০

মণীয় সা বৌখাভাণ-

ভেন এলেন অৱতাব ভন

বাবরু কৰ্ণ-

জগতুগি

চন্দ্রশেখর কামতি-

আগ কাকুক জোড় ১ সভা/ দু
পবাণী ফুকি-ফুকি গী/ গীত

মলোজ সা দ্বি-

হাগকু/ দেখাৱণী জোড়ি দে

বাজেন্দ্র চৌধুরী-

শ্রীশ্রী ভজল/ মাঁ

তাবাক ভজল

কাকান্ত বাব "বাব"-

বন্দনা

প্রকাশি প্রেমী-

গীত

সুফ সা সৃজন-

কৈকটম জকাঁ দিৱ/ বঁনি

শিরফাব মিশ্র-

ভনমাগুন সমাজ

সঁ. বৈদ্যেব সা-

ভেঁই/ ভাৱাঞ্জনি

শ্রোমত স্মৃতি-	সত্য
জয় শকুন্তল মণ্ডল-	উপবাগ/ ভূমি কতএ
ভেদ	
সম্পদ কৃষাব সা-	দম গোট ফলিকা
কণিষেব সাহু-	কোমী
বধা কান্ত মণ্ডল 'বমা'-	স্নাগত গীত
ধীৰেন্দ্র শ্রেয়সি-	কিছু বঁগ ফগুখাক/ ফগুখা
	গীত/ গজল ১-২
সমোজ খিলাজী-	গীত
নন্দ বিদ্যাস বায়-	গীত ১-২/ জনসংখ্যা
বিলীত ঠাকুর-	শান্তি দূত পবরা
ঐন্দ্রকান্ত সা-	গীত ১-২
মলোজ কৃষাব মণ্ডল-	জিগী/ ফৈশিক ধমান/ চাহ/
	মিথিলা/ জিগীক রাষ্ট/ অখল
	বিলহা/ বিদ্যাস/ রৌপী/ নাবী
	চবিত
সঁ বাজীর কৃষাব রমা ও সঁ জয়া রমা-	হমর গায়
বামজবাস কাপড়ি শ্রমক-	গজল/ গীত
কাফি কাফায়লী-	রসত/ রাজাবমে স্ত্রী/
বঁজাবা মোল	
রৌচ ঠাকুর-	গীত
বমা কৃষাব মি-	দিল্লীমে...
বিশ্বানন্দ সা (বিদু)-	হমর মিথিলা/ দহেজ
ঐন্দ্রভূষা কৃষাব-	সফলতা হমর বাণী/ হমর
	নগরক দান্তাল/ এনা কিএক
	হোগত ঐডি ? / হম কী
	কক ? / দহেজ/ মহাস/
বিরেকানন্দ সা-	লাবমে ঐডি রৌস সভারণা/ হে
	মিগবহাব/ খমে কব২ চহিত ভী
	জিগী/ শ্রিয়ে ! / হম/ কিএ

থিয়ে ? / না হোগত বহটে/
 বঁহুত দিলক বাদ/ করিতা
 করিতে হোগত ড়ৈক/ এক দিল
 ঞ্চলোকটি লিখং নাগনহু
 করিতা/ তহন তলমলএন গাম/
 ঞ্চহা'ক মৌনাগন ঞ্চুতিব্ব/
 ঞ্চকলিমা ঞ্চা গজোবিয়া/ কহিযো
 গনতী সঁ/ মংল মে সদিখল
 বহেত ভী ঞ্চহা' / বাতি ব্বল্ল মে
 থিয় ! / ঞ্চহা' লে জাএর
 নাবাফাপঞ্জী গাম/ দেলৈ ল
 টিগী ? / ও থেমহি ভল... ! /
 হম জী বহন ভী/ তোবা মে
 হম/ জতং বহেত ড়ৈক লৌনসা
 ওকব/ একাতি মে ঞ্চহা' বহেত
 ভী ঞ্চহী মাত্ৰ কপ বঁদলি কং/
 ঞ্চ সঁজোগ সঁ হম কবৈত ভী
 থেম/ হাগকু- শৈলয়ু

লোশিল সা-

শরীল চৌধরী শতীক-

সুভাষ চন্দ্র-

বরেন্দ্র কুমার দাস-

কুমার ঠাকুর-

বমা কান্ত সা 'সৌরঠ'-

কিউ হাগকু/ গজল

কিউ হাগকু- ফলিকা/ গজল

ফলিকা

ফলিকা

হাগকু/ শৈলয়ু

ঘব লে পথাব ঞ্চি ঠুঠল মলৈয়া/

চল চল লে হরা, পুর দিসা/

খিল লে বঁদল

ମୃଦୁରା ପ୍ରଧାନ-

ଏକଥା ଆମରୀତୀ/ ଓ ୩ ଦିନ /
ମିଥିବାକ ଯାଣିଯେ/ କତଏ ଗେନ
ଗମ୍ଭୀର ଦିରମ/ ଯନ୍ତ୍ରଣାଜୀ/
ଅତିମ/

ଅରୀନ କନ୍ଥା-

ଆଦାନ

ଅବସ୍ଥିତ ଠାକୁର-

ଆଜନାଦ ଗଜନ-୧-୨

ଶିଳ୍ପକ କର୍ମାବ-

ହମା ଗାମ

ଅବିଭକ୍ତ କର୍ମାବ ମନ୍ଦିର-

ଦ୍ୱେଷକ ଘୋରୀ

କାନ୍ଥୀନାଥ ଠାକୁର-

ଅଭିନୀତ ରାମକ ଗାମ-

କନ୍ଥାଗିଆ ୧-୩

/ ଏକ ଶିଳ୍ପକ-କୋକିଲକେ/

ମରାଜନ ଗାଁଠାକୁ-

ଜାଡ଼ ଚଳି ଗେନ !

ଦୟାକାନ୍ତ-

ସୈଦିନ

ବସେ-

ଗନ୍ଧ କରାତା- ଡ. କାନ୍ଥୀନାଥ ମା

ନିରାଶର ମିତ୍ର ଠାକୁର-

କିରଣ କ ଶାମକ ଅଦ୍ୱିତ ମିଶ୍ରା
କରାଣ/ ଗଜନ/ ଗଣ୍ଡି ଡି ଅହା
ମୋନା ଜକା/ ଶିଳ୍ପକଜା /

ଓବା ମନ୍ତ୍ରକ-

ଭୋବ ଭେଲେ/ ଆଖି ସ୍ୱତନ ଲେ
ବାତିଭରି/ କିନ୍ତୁ ହାତକୁ/ ଶେଷକୁ/
ଠେକା/ ଜୀରଣ

ବିଶ୍ୱାତା ମା-

ହମ ଡି ବୁଦ୍ଧିକ ଖୋଡ଼

ଅକ୍ଷୟ କର୍ମାବ ଘୋରୀ-

ରାମିକ ଲେମ

ଜଗନ୍ନାଥ ଚନ୍ଦ୍ର ଠାକୁର “ଅମିତ”- ଗଜନ ୧-୧୨

ବିକାଶ ମା ବଜ୍ର-

ବଜ୍ରା/ ଗଜନ

ଅମିତ ସନ୍ଧ୍ୟା-	ଗୀତ/ ଆଜ୍ଞାଦ ଗଜନ ୧-୩/ ହମ କହି ଦେତ ଡି/ ସ୍ତ୍ରୀକାବ୍ୟାଞ୍ଜି
ଆନନ୍ଦ ମା ଯେଥିବ - ଚିନ୍ତୀ	ମିଟିତୀ/ ହମରା ଭେଟେନ ଏକ ଠା
ଅଭାତ ବାସ ଭଣ୍ଡ-	ଜଗା ଲେଉଟି ହମ ଜତଏ ମିତା ମାଏକ ଅଛି ଗାୟା ଯାତ୍ରା
ଅମିତ ସୋହନ ମା-	କୋଣା ଜୀରଣ ରିତତେ/ ଅଥେନ ବାଧୀକ ଲାହାବ
ଶ୍ରବଣାସିକା-	ମତୋଥ ଅଛି/ ଜାହି ରିଏନ ହମର ରିହନା ହୁଏ ଲୋଡ଼ି ଡିଗିହ/ ଅହାକ ଜୀରଣକ
ଭାରଣା ବରଣ-	ଆଜ୍ଞାଦ ଗଜନ- ୧-୫
ସିହିବ ମା-	କରାଗ ୧-୧୨/ ରିଏନ/ କମିନା ୧- ୨/ ଠେକା/ ହାଗକୁ/ ଶେଷରୁ/ ରିଦରା ସୁମି ସୁମି ଆଉଁ/ ଗଜନ/ ଫହରାହ
ଭ. ମେନ୍ସିବ କମବ- ? ?	କୀ ଗହେ କହାଉଁଛୁ ସ୍ବୟବତା
ଅମରକ୍ଷ୍ମ କମାବ ମିଶି-	ଜାତା
ସୁରୋଧ ମା	ରିତହ୍ୟା/ ମାଗବୀ ୧-୩/ ମରବିତ୍ୟା/ ମନ୍ଦୁତି ଓ ମନ୍ଦାବ/ ଜିଣଗୀ
ସୋ. ଶ୍ରବ ହମବ-	ମନ୍ତ୍ରଣା କିମାଣସେ ହମାଣି ରିକଲେନ...

ଶ୍ରୀତି ଶ୍ରୀୟା ମା-

ଝୁଠି

ମରଣ ହସାବ ମା-

ଥୋମା/ ଗୀତ-୧-୨

ଭୂତି ବାବାଣୀ-

ମନ ମଝିତ ଶ୍ରଦ୍ଧି

ସ୍ବାମୀ ଗୋରୁସୁବି-

ମିତାଞ୍ଜି

ଏବଂନିନ୍ଦ ବଞ୍ଚନ ନାମ-

ଝମିକା

ସି.ପି.ଓ.ନାମ-

ଏକା ଜିରଣକ ଆବାବ

ପ୍ରସୋଦ ବଂଶୀ-

ଦେଖିଯିବୁ ଅଗଣ ଦେଶେ

ବସି ଯିବୁ “ଭାବଦ୍ରାଞ୍ଜ”-

ଅନ୍ତ୍ରୀମ ଝମିକା/ ମରଣ/ ମତଦାନ/

କଳେଶ/ ଆଜ୍ଞାଦ ଗଜନ-୩/

ବରକୀ ବଂଶୀ

ସମୁଦାୟ ମା-

ଧବତୀ ହସାବ ମିଳିଆଣେ ଶ୍ରଦ୍ଧି/

ଆଣେ ବସତ ଓଷାମ ଗଣ

ବୃଷେ ଚନ୍ଦ୍ର ନାମ-

ଠେକା/ ହାତୁ-ଶେଷ/ ଜୀରଣ

ମଗଣା/ କିନ୍ତୁ ହାତୁ/ ଶେଷ

ଆଶୁତୋଷ ଯିବୁ-

ଗୀତ ୧-୩/ ଆଜ୍ଞାଦ

ଗଜନ ୧-୨

ଅଗ୍ନିତା ମାବଶୀ-

ଓଡ଼ିଆ କବିତା-

ଲିନକୋବ

ସମାଜ ହସାବ ମା-

ଶାମକ ଲୋକମିତ

(ବୌଦ୍ଧିକ ମନ୍ଦର୍ଭାଷେ)

শান্তিৰক্ষা চৌধৰী-

হাগু/ গদ্য কৱিতা/ তিমকোব,
ৰৈখিক তীক্ষ্ণ, গজল ১-+

শিৱ কুমাৰ সা 'ঈশ্বৰ'-

হাগু/ ক্ষণভা

শৰীৰ ঠাৰু-

ঋত- এক ঋতুভূতি/ ঋতুভৱ

সঁ অৰুণ কুমাৰ মিহ-
সম্পাদকজী

মোধনপান/ শিৱৰব

কন্দল কুমাৰ-

আঁখি স্মৃতি লৈ ৰঞ্জিত অৰ্দ্ধি

মা হেমন্ত ৰাণী-

মাধুৰী- এক শাবী/ দোযী/
মিয়া/কী কল্প/ দানৱ/ জেকব লৈ
কএন জাতিত ৰৈখান

বাহুৰ বাৰী-

হমৰ শিৱতম।

জৱাহৰ দাৱ কষ্টপ-

খাগ/ সময়ক ধাৰ/ ভী ধন্য হম
হমৰ মিথিলা/ ঋণা জী ভ২
গোনথি চুপা/ কাঠি নিখ কোণা
দুখু পাঁখি/ হম গুৰুনিয়ছি কে
ভী ৰাৱু ?

অচুড়েবাব গোস্বামী-

কী দেখ বহন ভী ? / দু হজাৰ
দম শীৰ্ষক দৃশ্য

সল্লাবায়ণী সা-

পত্ৰ/ গংগাকাতমে/ ধাবক কণ্ঠেব
মে ৰৌসন ঠুংকৰ ঠুংকৰ তকগত
ভী

শিৱশেৰু শ্ৰীনিৱাস-

গীত ১-২

ବିଲୀତ ଓପେଇ-

ବାଜୁଶୀତି/ ଭାଷା/ ଶିକା/
ସୂତିଭୋଗ/ ପ୍ରମ/ ଚୈତୀ/ ଗଜନ
୧-୨

ନିଶି ପିୟଦର୍ଶିନୀ-

ମନ୍ତ୍ରା/ ସମାଜକ ପ୍ରମ/ ଏହା
ଏହି ମନ/ ଦର୍ଦ୍ଦ ଆଖିରେ ଲେ ମନରେ

ନାରାୟା ମା-

ସବକାବ/ ଜାଡ଼

ଗଣେଶ କୁମାର ମା ରାବରା-
ଏହା ରିଷ୍ଟ

ବିଢ଼ିକା କାକା/ ମନ୍ଦିରୀ

ପବିତ୍ର ଦାମ-
ଜୁଅଣ

ଭୋଜୁଶ୍ରୀ କରାତା- ଚୈତ୍ୟକାନ ଶିଳ୍ପ

ସ୍ବାତୀ ଘର-

ଗଜନ ୧-୨

ହୁହୁଦ୍ ମନ୍ଦିର-

ଗଜନ ୧-୩

ଆଶିଷ ଏକାଠିଆ-

ବିନ୍ଦ ୧-୨/ କତା ୧-୫/ ନାତ/
ମୋମ ରାଠି ପର ଚଳେତ-ଚଳେତ/
ମେଣୁବଦାନକ ଗୀତ

ମରଣ ମା “ଅଗ୍ନିରାମ”-

ଚଳିଯିବୁ ଅପ୍ପାଣ ଗାମ, ଜଗତ-
ଜଗଣୀ ମୀତା କେ ଧାମ

ଅରୀ ନାରାୟା ଚୈତ୍ୟବୀ-

ମତ୍ତ ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରା କରାତା ! / ନୀଳ
ଗଢ଼ି ତୋରବ ହୁଅଣ

ମଞ୍ଜିର କୁମାର ‘ମେଘ’-

କ୍ରାନ୍ତି ଦୀପ

ସୁଧୀବ କୁମାର ‘ସୁମନ’-

ମଞ୍ଜି

উপেন্দ্র নাথায়ী “অবগম-
পবদেমিয়া থিয়তম

দুখ হমাব/ ঘী কণী/

ডা. শির ক্যাব শাসাদ-

নির্মলীক নির্মিতামে/ তৈঁ কিছু ল
কিছু নিখোত জাউ

শ্রী. বাজক্যাব নীতকঠ-

সুখা

বাজদের মন্ডব-

দেশে-গীত/ জুসক পডুখা/
কলক স্বপ্ন/ অসন মবদ/ পোনা
পবরী/ হেনরাব/ কলীক প্রশ্ন/
ফহেম/ জয় হে কিসাণ

জগদীশে শাসাদ মন্ডব-

জবণরীভনী/ দিশ-বাতিক থোন/
কিছু ল বুনো ভী/ চন লে
জীরণ/ রৌড় এন রৈঠেলী/ সান্না/
ঘোড় মল/ মল-মণি/ বহমা
টোব/ গীত ১-৬

দ্বন্দ্বী কামত-

সমাজক রিডম্বরণা/ রৌঠী/
জিঁদগীক মবীটিকা/ তাকৈত
জিঁদগী কুড় ১ হে বমে/ সঁকম্প/
ঠাকন শেই/ দহেজক রিহাড়া /
হবাএন হমব কণ/ রিদাগ

স্বলীক ক্যাব সা-

ঠাককা-হাগকু/ গজল ১-

২

জগদীশদ সা “মল্ল”-

হজল/ করীগ ১-২/ গজল ১-৪/
এক দিশ হমগুঁ মবর

ହନ୍ଦନ ହମାବ କର୍ମ	ଆଜାଦ ଗଜନ ୧-୩
ଅମିତ ମିତ୍ରି-	ହଜନ/ ଗଜନ ୧-୩.
ଚନ୍ଦନ ହମାବ ମା- ୧-୩	କରାଣ୍ଡା/ ହଜନ/ ଗଜନ
କରୀ ମା-	ଗଜନ
ଅଗ୍ନିପ୍ରିୟା ଯୋଗ-	କିନ୍ତୁ ଝଳିକା
ସନ୍ତ ଆଦ୍ୟ ଶୌରବ-	ଗଜନ/ ଅଣା ହଜାରେମ୍ ଅନମନ ତୋଡ଼ିରୌକ ଅଗ୍ନିବୋଧ/ ସୈଦିନ ମତକେ ଶ୍ରୀଦ ଝରାବକ
ସିନାଦ ମିତ୍ରି-	ପ୍ରେମ ଗୁଳା
ବାସନ୍ତର ଅମାଦ ଯନ୍ତ୍ରଣା ମାକନ୍ତାବ-	ମାକ
ଓମ ଅକ୍ଷୟ ମା	କରାଣ୍ଡା ୧-୨/ ଗଜନ ୧-୪
ବିଶ୍ୱବୀରୀ ହମାବ ନେମା-	ଆଜାଦ ଗଜନ ୧-୨
ବାଞ୍ଛୀର ବଞ୍ଚନ ମିତ୍ରି-	ଭାଞ୍ଜି ଗଜନ
ଦ୍ୱିଗ ନାବାୟା ବିନ୍ଦୁଶ୍ୟାମି- ଓଷେ ମନ୍ତ୍ରଣା-	ଆଜାଦ ଗଜନ ଭୋଗୀ/ ଶ୍ରୀତା
ଓଷେ ମାମରାଣ-	ଗରୁଡ଼ା ମଞ୍ଜାତି
ମଞ୍ଜୟ ହମାବ ଯନ୍ତ୍ରଣା-	ଶ୍ରୀତା ହମାବ ଯୋଗ ଗଢ଼ିଏ/ ପରଦେମିଆ/ ଶ୍ରୀତନହରି
କମ୍ପେନି ହମାବ ମା ଯାଧି - ଆଜୁକ ଶ୍ରୀତା	ଆଉଁ କି/ ହମା ଭୀ

କାସୋଦ ମା-
କପିଳେଶ୍ଵର ବାଢ଼ତ-

କିସୋ ଲେ
ମାତୃଭାଷା

ଜ୍ଞୀବୁ କୁମାର ମା
ଭେଟ

ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତ/ ପଢ଼ିଗ

ଏକାମିକା ବାଞ୍ଛ

ବରକା ରାଠ

ସ୍ତ୍ରୀ. ଚମ୍ପା ନେର୍ଯ୍ୟ
ମଣେମ

ଡୋଗବୀ କବିତା- ସ୍ତ୍ରୀ-ଭବନ

ସୋଲେନ ଶ୍ରମାଦ

ଆଢ଼ କବୀ ବର ଗିରିନାକ ନିର୍ମାଣ

ବର୍ଗୀନା କୁମାରୀ ମା
ଗଢ଼ିଏ/ ଦହେଜ ପ୍ରଥା

ମାହମକ ଡୋବୀ/ ଯୋଗ

ଦାଦରାୟ ମହତବ
ସନ୍ଦିଗ କୁମାର ମାହନୀ-

ଭୂଷଣ
ଭକଜୋଗୀ/ ରମଣ୍ଡ ପଞ୍ଚମୀ

গজেন্দ্র ঠাকুর

ঐশ্বর্য সাহিত্য ও কবিতা সমীক্ষামূলক

সাহিত্যিক দু'বিধা আছে গদ্য ও পদ্য । উদ্ভাসিত বচনা গদ্য
কহরিত আছে-অনুশ্রব ও গদ্য খাঁক । উদ্ভাসিত ভেদ এহন
বচনা জে আশ্রয় প্রদান করএ । হবিমোহন সা “অকরিতাক
প্রতি : করিতাক উদ্ভি” নিখো ভূমি ও গোপাল জী সা
“গোপেশি” “হে করি কোকিল আজুক হাগ মে অহাঁ জে হোগতহঁ”
মে কহে ভূমি - অগণি নিখিতহঁ অগণি রমিতহঁ- আ মে কহি
অগণ অগণ মত স্পষ্ট করে ভূমি । হুদা এসে গাঁ লে রুমরীক
ঢালি জে আজুক নর করিতা গদ্য কোষ্টক আছে কাণী রেদক
সারিত্রী (গায়ত্রী উদ্ভাসে) মত মেহো শিখিন/ উদ্ভাস নিয়মক কাণী
গায়ত্রী উদ্ভাসে পরিগণিত হোগত আছে, জেনা যদি অক্ষর পুবা লে
ভেন তে প্রহর পাদমে এক আকি দু অক্ষর রৈত । জেন জাগত
অভি, য আ র কেব মনোভাষককে ক্রমশঃ গ আ উ নগা কএ
অনগ কএন জাগত আছে । জেনা- রবেণাম্-রবেণিয়াম্ আ স্বঃ =
স্বরঃ ।

মৌখিক ঐশ্বর্য সাহিত্য সমীক্ষামূলক করিতাক নয়, রিঙ্গব রিচাব
কবএ গড়ত মগহি করিতাক খন্ডকে করিতাক হুখা শেবীবস
মিলাশ কবএ গড়ত । আজুক নর করিতাক মগ হাগকু জেন
মৌখিক ভাষা আ মিশি রাস্তা সর্বাধিক উপহাসক আছে । গজেন,
করাগ আদিয়ে রাণিক আ মাত্রিক দুই উদ্ভাস রাস্তা কাবগব আছে
আ রিঙ্গ রহব (উদ্ভাস) আজাদ গজেন মেহো নিখন জাগত
অভি । কোলা বচনা অপ্রাসঙ্গিক লে হোগত আছে আ জেঁ ও
অহাঁকে হিলাভি দিএ তে ও বচনা সার্থক কোলা লে হএত ?
শ্লোকে- শ্লোকে কহে ভূমি জে কোলা কনা লীক লে ভে মকেএ
কিএক তে গ মভটা অমল আ অরাস্ত্রিক আছে । শ্লোকে গ
রিচাব স্পষ্টসি এবেমক মন্য মগঠনক যুগতাকে দেখেত দেন
রিচাবক কগমে মেহো দেখন জএরীক ঢালি । ও কারা/ শ্লোকক
এ কপে রিবেধ কেনহি জে মন্যদকে বটে ক২ রোজেম লোক
একটা প্রথম জীরণ দিস আকর্ষিত হএত । **অবিশেষ** করিতাকে

2 || বিদেহ মণ্ডলী পদ্য

মাত্ৰ ঋগ্বেদে লৈ মালি ভূমি, ও এ মে দৰ্শন আ সারিতোম মল
সেলো দেথো ভূমি । প্ৰাচীন গ্ৰীসমে কৰিতা ভগৱানক মলম
বুঁমল জাগত ভূমি । এৰিস্টাফিলীস লীক আ ঋধনা, এ দু তবহক
কৰিতা দেথো ভূমি তৈ থিয়োফ্ৰেষ্টস কঠোব, উক্ৰেষ্ঠ আ ভৰা এ
তীৰ তবহে কৰিতাকৈ দেথো ভূমি । কৰিতা আ সগীত ঋভিন্ন
ঋভি । দ্ধদা যুৱোগক মিস্কালী, জগমে ঠেব বাস ৱাদন একে
সগো ৱিভিন্ন নগমে হোগত ঋভি, মিছাতমে ঋভুব ঋধনক ।
ক্লিগিগ মিচলীস ঋগ্ৰেজী সগীক্ষাক প্ৰাবন্তু দেথি সকৈ ভী- ও
কৰিতাকৈ সৌন্দৰ্য, ঋৰ্থ আ মানৱীস হিতমে দেখনছি । **নৱ**
সমীক্ষা- গলিএঠ কৰিতামে ভাৱনাক প্ৰধাণতাক ৱিৰোধ কএন আ
একবা গএব ৱৈয়জিক ৱৈলৱীক ঋগ্ৰহ কেনগি । **ৱোমণিৱাদ**
কৰিতাক ৱাজিগত ঋগ্ৰভৱ হেধৱীক ৱীত কহেএ । ৱাৰ্বেজ
সৰ্বচলৱাদ-**উত্তব-সৰ্বচলৱাদ**ক মদভমে লেখকক উদ্ধৃষ্টে পাঠকক
দ্ধজিক লেন *লেখকক মূলকৈ* ঋৱষ্টক মালি ভূমি- লেখকক মূল
মাল লেখক বচনাস ঋগগ ঋভি আ পাঠক ঋগনা লেন ঋৰ্থ
তকৈত ঋভি । **জাদুগ ৱাস্তৱিকতাৱাদ** জগমে ৱাস্তৱিক স্থিতিমে
জাদুগ ৱাস্তুজাত ঘোমিঋগগ জাগত ঋভি, বচনাকাব এ তবহক
প্ৰযোগ কৱ ৱাস্তৱিকতাকৈ লীক জকাঁ বুঁমৱীক প্ৰযাস কলৈ
ভূমি । **উত্তব ঋধুনিক** পাশ্চাত্ বুঁজ্জ্ আ দৃষ্ট-ত্ৰৈয় মীডিয়াক প্ৰযোগ
কৱ ঋসমতা, ঋন্যায় আ ৱচিতক ঋৱধাকাকৈ মাত্ৰ শিষ্ট, কহে ভূমি
জে সমতা, প্ৰাণি আ ন্যায়ক নগক শিষ্ট, ঋভি । গবীৰী জে
পাশ্চাত্মে সমতা লৈ ঋভি মে ঋগ ভাবতমে পৌঘ সমতা
ঋভি । **উত্তব ঋধুনিকতা নাৱীৱাদ**ক আ **মাৰ্ক্সৱাদ**ক ৱিৰোধমে ঋভি
আ একব নাৱীৱাদ আ **মাৰ্ক্সৱাদ** ৱিৰোধ কেনক ঋভি । জেনা
ঐতিহাসিক ৱিৱ্ৰেষণক পক্ষমে **মাৰ্ক্সৱাদ** ঋভি আ **সৰ্বচলৱাদ**-**উত্তব**-
সৰ্বচলৱাদ আ **উত্তব ঋধুনিকতাৱাদ**ক পৰিপ্ৰেক্ষমে ওগম ও
ঋগণ মিছাত হেবস সগিষ্ট কেনক ঋভি । **মাৰ্ক্সৱাদ** লৌকিক
পক্ষগব জোব দৈত ঋভি দ্ধদা তৈ গা ঔগযোগিতাৱাদ আ চাৰিক
দৰ্শনক নগ লৈ ঋভি, কাৰা ঔগযোগিতাৱাদ আ চাৰিকৱাদ মাত্ৰ
শাৰীৰিক ঋৱষ্টকতাকৈ ধাণমে বথৈত ঋভি । **নাৱীৱাদ** দৃষ্টিকোণ
সেলো **উত্তব ঋধুনিকতাৱাদ**ক **গথাহিৱাদ**ক ৱিৰোধ কেনক ঋভি
কাৰা যাবত মে খতম লৈ হএত তাধবি নাৱীক স্থিতিমে সুধাব
লৈ ঋধত । **ঋধুনিকতাৱাদ**-**স্থিতিৱাদ**, **নৱ সমীক্ষা**, **সৰ্বচলৱাদ**
আ **উত্তব সৰ্বচলৱাদ**ক ৱীদ ৱিখল্লনৱাদ আ **উত্তব ঋধুনিকতাৱাদ**

আএন, জকবা বিনয়িত পুঁজীৰাদ কহন গোন (হেডবিক জেগমণ)। **আধুনিক স্থিতিৰাদ** (সাহিত্যক অৱস্থিতিপৰ কোলা গ্ৰন্থ টিহু লৈ) পৰ সৰ্বচলোৱাদ প্ৰকাৰ কেনক আ তকবা ৰাদ লেখক স্বৰ্গ লিখন ঠেকস্টক বিন্ধিয়া কবৰীক অধিকাৰ গমেনক।

সৰ্বচলোৱাদ দৰ্শিত কৰেইনা পাশ্চাত্য ৱাৱস্থা আ সমাজপৰ চোষ্ট কৰেই আ এ সঁ মাৰ্ছৱাদকে ৰৈন ভেঠলৈ (অনখুজব)। **উত্তৰ সৰ্বচলোৱাদ** কহনক জে সাহিত্য ওগম আগাঁক ৰত্ন অছি জে সৰ্বচলোৱাদ ৰুইনৈ অছি। উত্তৰ-সৰ্বচলোৱাদক একটা প্ৰকাৰ অছি উত্তৰ আধুনিকতা। উত্তৰ সৰ্বচলোৱাদ কহনক জে সাহিত্যমে সৰ্বচলো সঁফুতি আ সিহান্ত মধ্য কাৰ্য কৰেই অছি, জন্তু২ কিড ভাৱ আ মোচ ৰচিত অছি জে নিবন্তবতাক বিনোদ কৰেই। বিন্ধলনৱাদ আ উত্তৰ আধুনিকতা উত্তৰ সৰ্বচলোৱাদক ৰাদ আএন। **উত্তৰ ঔপনিৱেশৱাদ** ঔপনিৱেশক ৰন কগকে লৈ মাৰ্লেই আ অৱাৱস্থাক সিহাঁত মণ অসফল উদ্ভৱকে উচিত পৰিণাম লৈ ভেঠৰীক কাৰণ মাৰ্লেই।

কাৱ্যক ভাবতীয় বিচাৰ: মোক্ষক জেন কনাক অৱধাৰণী, জেনা নষ্টবাজক ৰুদ্ৰা দেখু। সৃজন আ নশি দুলুক নয় দেখা পড়ত। স্থায়ী ভাৱক গাঢ় ভ২ সীমি ক২ বস ৰৈৱ- আ এ মণ কতেক বসক **সীতা** আ **বাম** অৱভাৱ কেনহি (দেখু ৱাৰীকি বাগাফা)। **শুশ্ৰু** ভাবতীয় কৰ্মৱাদক শিক্ষক ভূমি তঁ সঁগমে বসিক মেহো। কনাক স্বাদ জেন বস সিহাঁতক আৱশ্যকতা ভেন আ ভবত নাষ্টশাস্ত্ৰ লিখনহি। অতিশয়গ্ৰন্থ আশন্দৰ্শনক ধ্ৰুৱালোকপৰ ভায়া লিখনহি। ভামহ ওখম শিতাঙ্গী, দস্তী সাতম শিতাঙ্গী আ কদ্ৰষ্ট ৯খম শিতাঙ্গী, একবা আগাঁ ৰৈৱেনহি। **বস সিহাঁত:** ভবত:- নাষ্টকক প্ৰভাৱসঁ বসক উপেতি হোঙত অছি। নাষ্টক কথী জেন ? নাষ্টক বসক অতিশয় জেন আ সঁগে বসক উপেতি জেন মেহো। বস কোলা ৰৈহবাঙ ? বস ৰৈহবাঙ কাৰণ (বিতাৱ), পৰিণাম (অৱভাৱ) আ সঁগ নাগন আন ৰত্ন (ৱাতিচাৰী)সঁ। স্থায়ীভাৱ গাঢ় ভ২ সীমি ক২ বস ৰৈৱৈ, জকব স্বাদ হম ন২ মকে ভী। **ভাষ্ট ৱাৰ্ট:**- স্থায়ীভাৱ কাৰণ-পৰিণাম দ্বাৱা গাঢ় ভ২ বস ৰৈৱৈ অছি। অতিশয়তা-অতিশয়ী অৱসম্ভাৱ দ্বাৱা আ কল্পনা দ্বাৱা বসক অৱভাৱ কৰেই ভূমি। ৱাৰ্ট কৰিকে আ সঁগমে শীতা-দৰ্শকে মহল লৈ দৈ ভূমি। **শৌলক:**- শৌলক

4 || विदेह मैथिली पद्य

बसन्तवृत्ति जेन दर्शकक प्रदर्शनमे पेमि क२ बस जेरे आरुष्टक
बूने छथि, घोड़ 1क छिक्के घोड़ 1 सन बूमि बस जेरा सन ।
तर्कशायक कहे छथि जे बसक प्रभार दर्शकपव होगत अछि ।
करिक भायारै ० भिन्न मालेत छथि । बससँ श्रोता-दर्शकक
आमो, पवमायसँ मेन करैए । बसक आनन्द अछि स्वकपालन्द ।
आ एसँ होगत अछि आमे-साझाकोव । बस सिंहासु श्रोता-
दर्शक-पाठक पव आधारित अछि । ए श्रोता-दर्शक-पाठकपव
जोव दैत अछि । **ध्रुवि सिंहासु**: आनन्दरर्षि ध्रुवालोक- साहित्यक
उद्धृष्ट अर्थकेँ परोक्ष कएँ बूझैरँ रा अर्थ उपेक्ष कवरँ अछि ।
ए सिंहासु दैत अछि परोक्ष अर्थक संवचना आ कार्य, बस माले
सौन्दर्यक अन्वय आ अर्थकावक सिंहासु । आनन्दरर्षि कारक
आमो ध्रुविकेँ मालेत छथि । ध्रुवि द्वारा अर्थ तँ परोक्ष कएँ
अरैत अछि ह्रदा ० अरैत अछि स्वर्गगठित कणमे । आ एसँ
अर्थ आ प्रतीक, ए दृष्टी सिंहासु रँहाव होगत अछि । एसँ बसक
प्रभार उपेक्ष होगत अछि, एसँ बस उपेक्ष होगत अछि । न्याय
आ मीमांसा ए सिंहासुक विरोध केनक, ए द्रु दर्शन कहैत अछि
जे ध्रुविक अतिव्र कतौ ले अछि, ए परिणाम अछि अन्वयानक आ
मे पहिलियेसँ तत्त्वक अन्वय होगत अछि । आ मे सत शेट, द्वारा
रर्षित हएँ समुद्र ले अछि । **श्रुष्ट सिंहासु**: तर्कशायक
राकापदीय कहैत अछि जे शेट, आकि राकाक अर्थ श्रुष्ट द्वारा
संरहित अछि । रर्षि श्रुष्टसँ रर्षि, पद श्रुष्टसँ शेट, आ राका
श्रुष्टसँ राकाक निर्माण होगत अछि । कोला तेल र्षि शेटक
संयोजक समुद्र ले अछि । ए भारतीय दर्शनक तेल सिंहासुक
एकठा भाग रँषि जेन । अर्थक संश्लेषण अक्षर, शेट, आ राकाक
उपेक्षि र्षि समुद्र अछि । श्रुष्ट अछि शेट, र्षि आ मे अछि
सृजनक मुल कारण । अक्षर, शेट, आ राका र्ग-र्ग ले बहेए ।
राजन शेटक हराक अक्षर अपनाने शेटक अर्थ ले अछि, शेट,
पूर्ण हएँ धरि एकव उपेक्षि आ र्षि होगत बहे छै ।
श्रुष्टमे अर्थक संश्लेषण होगत अछि ह्रदा तथला श्रुष्टमे प्राप्ति
समय रा संचावक काममे अक्षर, शेट, रा राकाक अतिव्र ले जेन
बहे छै । शेटक पूर्णता धरि एक अक्षर आब नीक जकाँ फेसँ
अर्थपूर्ण होगत आ राका पूर्ण जेरा धरि शेट, फेसँ अर्थपूर्ण
होगत । साथ, न्याय, ऐतिहासिक, मीमांसा आ वेदान्त ए सत

দর্শন স্বাষ্টকৈ লৈ মালিত অছি। এ সভ দর্শনক মানবৈ অছি জে
 অক্ষব আ ওকব ধ্বনি অর্থকৈ নীক জকাঁ পূৰ্ণ কৰিত অছি।
 ত্ৰাসিক জৈয় ডেবীডাক বিখলন আ পমবরীক মিছান্তি স্বাষ্ট
 মিছান্তিক নগ অছি। **অৰ্ণকাব মিছান্তি:** ভামহ অৰ্ণকাবকৈ
 সমাসোত্তি কহে ভুথি জে আশদক কাবা বৈলৈ। দস্তী আ উচ্চঠ
 সেলো অৰ্ণকাবক মিছান্তিকৈ আগাঁ বৈলৈ ভুথি। অৰ্ণকাবক মুন
 কপমঁ দু থকাব অছি, শিষ্ট, আ অর্থ আধাৰিত আ আগাঁ সাদৃশ্য-
 বিবোধ, তৰ্কন্যাস, লোকন্যাস, কাৰ্যন্যাস আ গুৰু অর্থ প্রতীতি
 আধাবগব। সমাষ্ট ৩১ থকাবক অৰ্ণকাবকৈ ৭ ভাগমে বোঁঠৈ ভুথি,
 উপমা মাল উদাহৰণ, কপক মাল কহরী, অপ্রস্তুত মাল অপ্রস্ক
 প্রশ্নমা, দীপক মাল বিভাজিত অৰ্ণকাব, রাতিলেক মাল
 অসমানতা প্রদর্শন, বিবোধ আ সঙ্কচয় মাল সগরৈ। **ওচিব**
মিছান্তি: ক্ষেমেন্দ ওচিব বিচাব চচামে ওচিবকৈ সাহিবক দ্বাখা
 তল্প মাননহি। আ ওচিব কত২ হেরৌক ঢালি ? ও হেরৌক ঢালি
 পদ, রাক্য, প্রবন্ধক অর্থ, গুণ, অৰ্ণকাব, বস, কাবক, ফিয়া, লিগ,
 রচন, বিশেষণ, উপসঙ্গ, নিগাত মাল ফাজিল, কান, দেশে ফন,
 ব্রত, তল্প, সল্প মাল আন্তরিক গুণ, অভিপ্রায়, স্নতান, সাব-স্নতান,
 প্রতিভা, প্রসঙ্গ, বিচাব, নাম আ আশীর্বাদমে। **কপায়মান অছি**
ও ব্রহ্মান্ত আ ও অছি কপন মাত্ৰ। **কবিতা রচনক বাদ**
পমবৈত অছি শোভি, শোভি সৰ্বৈ আ শোভি পমবৈত অছি
সগজমে।

অগন রাজিগত প্রশ্নমা আ দোমবাক প্রতি আক্ষেপক কবিতামে
 ব্রৌকমেদব সাহিবকাব দ্বাৰা প্রয়োগ কবরৌক গুজাগনি বহিত
 অছি। দ্বাদা তথাপূৰ্ণ মুণ্যকিন্স লেখকক এ প্রবৃত্তিকৈ সমীক্ষক
 চিহ্নিত কৰিত ভুথি। জাতিবাদ-সাধননিকতাবাদ আৰিয়ে
 জাগত ঠেক, তকবা সমীক্ষক চিহ্নিত কৰিত ভুথি, লৈন ভাবনাস
 প্রস্তু সাহিব কণাণকাৰী কোণা ভ২ স্কত ? সমীক্ষক ও সেলো
 চিহ্নিত কৰিত ভুথি। মৌখিক সাহিব, জতএ পাঠকক সখা শূন্য
 ভুলে, এক সাহিবকাব দোমবাক সমীক্ষা কৰিত ভন আ এতএ
 রাজিগত অহম্ আ ব্রৌকমেদিক পূৰ্ণ গুজাগনি ভুলে, অখলা
 স্বখাএন দ্বাখাবা (।)ক পদ্যমে ও দক্ষণ ভেট্টৈত অছি। অহা
 দু-চাবিঠা স্বখাএন দ্বাখাবা (।)ক কৰি সন্ধানমে চনি জাউ,

6 || বিদেহ মৈথিলী পদ্য

উদ্বোধকক উদ্বোধনা আ খোপড়ী, উদ্বোধকক আ সাহিত্যকাবক
পূৰ্ণাংগকৈ চিহ্নিত কৰ দেত, মাৰা ব্ৰহ্মকমেৰিগ আ ব্ৰহ্মক-
মাৰ্কেষ্টগ দ্বাৰা কৰিতাক প্ৰবন্ধাব জেন লিখন জাএৰ। হ্ৰদ
ব্ৰহ্ম আ লোৰেন সাহিত্য প্ৰবন্ধাব প্ৰাপ্ত সাহিত্য মেহো কানাতীত লৈ
বহি পৰিত অৰ্হি, ব্ৰহ্মত বাসকৈ তৈ লোক মোৰ বৰ্হিত অৰ্হি হ্ৰদ
তেব বাস বিন্ধুত ভৰ জাগত ভূমি আ পাঠক ওকৰ মূল্যকণ এ
তবৰ্হে কৰ দেত ভূমি। পদ্য লোক কম পঢ়িত অৰ্হি।
সংস্কৃতমণ ভাষাক প্ৰচাৰ-প্ৰসাৰ জেন কএন জা বহন প্ৰশাস
অন্তৰ্জাত সম্ভাষণ-শিৰিবমে সবন সংস্কৃতক প্ৰয়োগ হোঙত অৰ্হি।
কথা-উপন্যাসক আধুনিক ভাষা সভৰ সংস্কৃতমে অগ্ৰদ হোঙত
অৰ্হি হ্ৰদ পদ্য ওগ প্ৰফিগামে বাবন বহিত অৰ্হি। কাবণ পদ্য
কিয়ো লৈ পঢ়িত অৰ্হি আ জগ ভাষা জেন শিৰিব নগেৰোক
আৰম্ভকতা ভৰ জেন অৰ্হি, তগ ভাষামে পদ্যক অগ্ৰদ ঙ্ৰজক
অগ্ৰদ প্ৰয়োগ মাৰন জাগত অৰ্হি। মৈথিলীমে স্থিতি এহন মণ
ভৰ জেন অৰ্হি, জে গাম আৰ্গ খতম ভৰ জাএ তৈ এ ভাষাক
ৰাজ্যএৰনাক সখা ব্ৰহ্ম নুণ ভৰ জাএত। লোক মেৰিণাব আ
মেৰিকীমে মাত্ৰ মৈথিলীমে ব্ৰজতাহ। মৈথিলী-উচাৰণ জেন শিৰিব
নগেৰোক আৰম্ভকতা তৈ অগ্ৰভূত ভগএ বহন অৰ্হি (জাতিবাদী
বৰ্গমটক বৰ্গক দেখি লিখ, জা স্পষ্ট ভৰ জাএত জে হমা
সভকৈ সুখাএন হ্ৰদখাবা (।)ক জেন মৈথিলী উচাৰণক জেন
শিৰিব নগাৰে পড়ত)। তৈ এ স্থিতিমে মৈথিলীমে পদ্য লিখৰোক
কী আৰম্ভকতা আ ওচি ? সমাভাৰমে পদ্য লিখে ভী, এ
গগণব জোব দেদাৰ্হি জা স্থিতি আৰ ভাৰহ ভৰ মোমাঁ অৰ্হিত
অৰ্হি। এহন স্থিতিমে আঁস-পড় সিক ঘৰ্ণাএম, ৰাজ্জিগত
মহাকাব্য, আক্ষিপ আ যাত্ৰা-বিরবী এহন সুখাএন হ্ৰদখাবা
(।)ক মৈথিলী পদ্যকক বিয-বৰ্হ বৈ জেন ভন। হ্ৰদ এ
সভ জেন পদ্যক প্ৰয়োগ কিএ লৈ ? কথাক বাঠ-কপান্তৰণ
বৰ্গমট জেন কএন জাগত অৰ্হি হ্ৰদ পদ্যক পদ্যমে কপান্তৰণ
কোণ উদ্ভুত ? সমাভাৰমে লিখন জা বহন এ তবৰ্হক পদ্য
সভক পাঠক ভূমি গোলেমী কেৰিহাব সমীক্ষক লোকণি আ স্বৰ্গ
আহুথক মাধ্যমৰ্হি অগন পদ্যক লোক সমীক্ষা কেৰিহাব পদ্যৰ্হি
পদ্যমে কপান্তৰণক মহাপদ্যকাব লোকণি। পদ্য সৰ্জনাৰ মোন
কে বুমত ! ৰাজ্জিগত লৌকিক অগ্ৰভৰ জ' গৰীব ধৰি লৈ

উতবত তঁ মে তুকাশু বহনা ঔপবাস্তা ঔক্শ্ৰু পদ্য লৈ বঁনি
 সৰত। পাবলৌকিক চিন্তা কতৰৌ অমূৰ্তি বহত আ জু ও
 লৌকিকসঁ লৈ গিতত তঁ ও মেহো অতুকাশু বা গোলৌসী আ বাদক
 সৌগবক ঔক্শ্ৰুতৌ মিহবা লৈ সৰত। মন্ববখক আৱশ্যকতা ঔক্শ্ৰু
 ভোজ্ঞ, রম্ভ আ আৱাস, আ তকব বাদ পাবলৌকিক চিন্তা।
 জখণ বঁহু গা পুঙৈ ডুথি জে গা সভ ঔসেৱমে ভাগ লৈমিহাব
 সভ মেহো মূলক অৱশ্যতাৱিতাকৈ জলৈ ডুথি ? আ মে জু
 জলৈ ডুথি তখন কোলা ঔসেৱমে ভাগ নহ বহন ডুথি। মে
 আধুনিক মৈথিলী পদ্যকাব জখণ অগল ভাষা-সংস্কৃতিক আ আৰ্থিক
 আধাবক আধাব অগলা পএবক লীচাসঁ বিজ্ঞ হোগত দেখে ডুথি
 আ তখনা আঁথি মুনি কহ ওগা মলকৈ লৈ মালৈত ডুথি, তখন
 জে দেশে-বিদেশক ঘৰ্ণাঞম আ বাদ পদ্যমে যোমিআৰৈ চাই
 ডুথি, দেশেজ দলিত সমাজ লেন জে ও ঔপকৰি কহ লিখহ চাই
 ডুথি, ঔপকাব কবহ চাই ডুথি, তঁ তগমে ধাব লৈ আৰি পলৈত
 ঔক্শ্ৰু। তঁ পদ্যকৈ ঔক্শ্ৰুতা চাই। ভাষা-সংস্কৃতিক আধাব
 চাই। ওকবা খানী আয়াতিত বিয়গ-বহু লৈ চাই, জে
 ওকবাগৰ ঔপকাব কবৰীক দৃষ্টিএ আনন গেন চৈ। ওকবা
 আয়াতিত সম্বন্দা মেহো লৈ চাই জে ওকব পএবক লীচাসঁ বিজ্ঞ
 ভাষা-সংস্কৃতি আ আৰ্থিক আধাবকৈ তকৰীক ঔপকমগকী ঔপদ্যত
 প্ৰিয়াম মাত্ৰ হুঞ। লীক পদ্য কোলা বিয়গৰ লিখন জা সলৈত
 ঔক্শ্ৰু। বঁহুক মাণবক ভৱিষ্যক চিন্তাকৈ নহ কহ, অসম্ভাতি
 মলকৈ মন্বন দেৱী লেন, লৈ তঁ লোক প্ৰৱচনমে চৌগী ৰাঁৱী এঠাম
 জাগতে বহতাহ। সমাজক ভাষা-সংস্কৃতি আ আৰ্থিক আধাবক
 লেন মেহো, লৈ তঁ মৈথিলী লেন শিৱিব নগাৰৈ পড়ত। মন্বক
 সঁপ্ৰেয়ণীয়াতা মেহো আৱশ্যক, লৈ তঁ পদ্যকাব লেন পহিলসঁ
 ৰাতাৱৰা ৰঁণাৰৈ পড়ত আ হুণকব পদ্যক লেন মটক ওবিআওল
 কবএ পড়ত, হুণকব শিৱাৱলী আ বাদক লেন শিৱিব নগা কহ
 প্ৰশিক্ষণ দেন জএৱীক আৱশ্যকতা অমৃতত কএন জএত আ মে
 কিছু পদ্যকাব লোকনি কগযো বহন ডুথি। মৈথিনাক ভাষাক
 কোমল আৱোহ-অৱোহ, এতুকা সৰিহাবা বস্মক সৰিগা-সংগততা,
 সঁগহি এতুকা বহন-সহন আ সংস্কৃতিক কষ্টবতা; আ বাজলীতি,
 দিগচৰ্চা, সামাজিক মাণ্যতা, আৰ্থিক স্থিতি, লৈতিকতা, ধৰ্ম আ
 দৰ্শন মেহো পদ্যমে অএৱীক চাই। আ মে লৈ ভেল পদ্য

৪ || বিদেহ মৈথিলী পদ্য

একভাগত ভ২ জাএত, ওনৰ্জি জাএত, হ্লেম নগা ক২ ঠ'গৰী
জোগড় ভ২ জাএত। পদ্য বচৰে বিন্নশেতা ঞ্ছি, সাহিলিক।
জহিয়া মিথিনাক লোকলৈ মৈথিলী ভাষা মিথেরী জেন শিবিব
নগাওন জএরোক আৱশ্যকতা ঞ্ছভূত হ্লেত, তহিয়া পদ্যক
ঞ্ছন্তিহুগব শ্ৰম মৈহো ঠাঢ় কএন জা সকত। ঞ্ছা মে দিল লৈ
ঞ্ছাৱে তগ জেন মৈহো পদ্যকাবলৈ সতৰ্ক বহে পড়তহি, ঞ্ছা মে
ও সন্ত সতৰ্ক ভুথি।

পদ্যমে জে পৈঘহুক (জে হীণ ভাৱণাক একঠা কপ ঞ্ছি) ভাৱণা
হোগ ঠৈ, তকবা চিহ্নিত কএন জাএ। মেডিয়োফিষ্টী চিহ্নিত
কক- তকিয়া কনাম ঞ্ছা চানু ব্ৰেকিং নুজ- আধুনিকতাক
নামগব, হুগক শ্ৰমেগলৈ মাঠি দেৱোক বিচাব ঞ্ছমে লৈ ভেঠেত, মে
এ ঞ্ছন্তুৰ্বাষ্ট্ৰীয় পৰিদৃষ্টক, বৃশী-সদ্যাক ঞ্ছালোচনামে ধাব ওগ
কাবাস লৈ ঞ্ছাৰি পৱৈত ঞ্ছি। কোলো মন্দিব-মন্দিজদক জে ও
সমর্থন-বিৰোধ কৱৈত ভুথি বা কোলো নন্দীগ্রাম-নানগড়ক মৈহো,
ত' ওগমে মৈহো তগ তবহক ধাব লৈ ঞ্ছৱৈত ঞ্ছি। দাক পীৰি
ম'তন মাণৱবাদী, ধৰ্মনিবপেক্ষতাবাদী, ৰামগথবাদী ঞ্ছা
দক্ষিণগথবাদী, হিনকব বিচাব নাগত ওয়াএন, হুগক সন্ত শিষ্টাৱনী
ভবতাহ ঞ্ছা পদ্য তৈয়াব। ঞ্ছমেরিকাক ঞ্ছালোচনামে ধাব কোলো
ঞ্ছাওত ঞ্ছা ৰামগথক পক্ষমে মৈহো- জখন ঞ্ছপন ঞ্ছাজীৱিকা
দক্ষিণগথক মদতিস' চলি বহন ঞ্ছি। স'ঘৰ্যক ঞ্ছভাৱ
সৃজনামেকতাক স্তবলৈ সগ ৰ'দনাস' ৰ'দে ৰোক ৰ'দনা ঘঠ'ৱৈত
ঞ্ছি। হুগক ঞ্ছককপ সন্ত চলেএ, ওকব বিপবীত চনৰে তখন ল
সৃজনামেকতাক স'গ চালি, দোসবাকৈ পনামণবাদী কহনিহাব এ
তবহক স্মৃতিধাৱাদী তহুৰৈ চিহ্নিত কক, গহীব পৈসৰ জিলাকা
জেন স'ভৰ লৈ। গতিহাসস' জুড় ৱ ঞ্ছতিহাসিক মলোভাৱণাস'
জোড়ি সকত। ৰতিমাণ সামাজিক ৱাৱস্থালৈ মাঠি দেৱামে ধাবক
ঞ্ছভাৱ- হীণভাৱণাগ্ৰন্তু ঞ্ছা ঞ্ছপবাধ ভাৱস' ভবন লেখকস' স'ভৰ
লৈ। ন্যায় বৈশেষিক ঞ্ছা মাথ্য-যোগক ৰত্নুৱাদ, ৰৌচক সখাৰ্থ ঞ্ছা
মাযাক বিৰোধ, গৃহস্থ জীৱণ, লোক চিত, কনা ঞ্ছা সাহিলিক প্ৰতি;
ঞ্ছামোক ভীতবক ভ্ৰমণ প্ৰভাপব আধাৰিত হোগত ঞ্ছি জে
ঞ্ছখল্ড ঞ্ছি- গতি, স্বতঁৱতা, সৃজনামেক পৰিৱৰ্তন। গতিহাস
বা সাহিলিক গতিহাস হম ৰ'দলি লৈ সকেত ভী ঞ্ছা এতএ উচ ঞ্ছা

মধ্যরক্ষক সৃষ্টি আধারিত মিথিলাক স্বর্গশিগ(!); ক্ষুদ্র তকব
মহত্ত্ব দুবদর্শন আ চনচিত্র ঠামে ভ২ সকেত অছি । উদাবরাদ,
ঔদ্যগিকবা আ তকব আর্থিক বিকাশক সফলতা-অসফলতা,
সামাজিক কগমে সমাজক পিড়িঙন রক্ষক বিবোধকে আবক্ষণ আ
স্বত্বতা পমাবি দেবক ক্ষুদ্রা সগতি একব তীব্রতা কম কেনক সে
চাহে ও নক্ষত্ররাদ হুখএ রা মাওরাদ রা মক্ষরাদ-জেনিগরাদ ।
বুজুখা রক্ষক জেন গা ফাএদা বহন । বুজুখা রক্ষক বাজলৈতিক
আ সাংস্কৃতিক সগঠন পসবন; আ সর্বহাৰা রক্ষা ধবি গা পুঁচুএ সে
প্রশাস; আ মহিলা লোকনিকে এমে সন্নিহিত কবরাক প্রশাস ।
পাগ আ সুরিধা অগনা সগ পবম্বরাগত লৈতিকতাকে তোড়নক ।
কম্পনী অগন স্বত্ব অস্তিত্ব বৈলনক আ পবিরাব আ ব্যক্তি এ
তবহক কম্পনীকে লোকবিশেষি লোকক সগ চনরএ নাগন ।
প্রশ্রুতিপব নিয়ন্ত্রণ আ মানবীয় স্বাধিকারক অরলোকণ, কাজক জেন
অন্ন আ কাজক সঁদনা পাগ বোজগাব গাবলী কার্যক্রম,
জলবিতৰা প্রশানিক দোকান, বোজগাব জেন দেশে-বিদেশে ছোট
হএর, পবিরাবক আধাবগব আঘাত, পুঁজীরাদে বিন্ধে অর্থস্বত্ব,
পবিরতন আপকগী লৈ ববন্ সঁঘৰ্য আ প্রশাসসঁ ভেঠেত । স্বত্ব
মানবীয় সঁদনা জে লীক ভল্লিযাক গাবলী লৈ দৈত অছি তঁ গা
অধনাহক সেহো গাবলী লৈ দৈত অছি । হমরা নগ বিকল্প অছি
আ মৌখিক পদ্যক পুনর্জীৱনক জে প্রশাস ভেঠে বহন অছি সে
আল্লাদিত কবৈবনা অছি । বিকল্প হমরা সভকে তকরাক অছি
জে সনসলী পমাবী আকি কার্য কবী ।

সমীক্ষক শ্রীচ আ পাশ্চাত্ৰ সিদ্ধান্ত সভক আলোকমে সমীক্ষা (সিদ্ধান্ত আ প্রয়োগ)

বুট জীক কিছ কবিতাকে **সমীক্ষামিত্তক সিদ্ধান্ত আ প্রয়োগক**
পাঠশালা জেন হম চুলল ভী । আউ আগাঁ বঁড়ী আ দেখী:-

জেঠী কবহ: বুট জীক কবিতা **জেঠী কবহ**, কবিতামে কবি কহে
ভুখি জে গা ভোবমে উল্লিখিত অছি, বঁখী হেঠ ভেলোগব
উপনাগত অছি । খতবাক বিন্দু বঁহু উঁপব ড়ৈ তখন ও কিএ
অফনাগত অছি ? আ আখিবীমে কহে ভুখি জে বঁহু বোড়া গা
প্রনয় মাচাওত সে বঁমাগত অছি ! গা ভেন এ **কবিতাক সাংস্ক**

পাঠ । আর এতএ একবা **সবচলারাদী দৃষ্টিক্ষোম** দেখী তঁ আগত
 জে কলেহ সরেহে উম্মিআগত অছি তঁ আশী কক জে আশ রেবমে
 গা লৈ উম্মিআগত হুত । রৈবখা হেঠ ভেল উগনাগত অছি ক্ষুদ্র
 মে লৈ হেরৌক ঢালী । গহাব পাণিক চমকর, মোবপব ভৌবী
 দেই আ তকব পরিণাম জে ডিহক কলেজকে গা অগলামে সম
 লৈত অছি । ওকব বেতক রৈদনাম করিক বৈগ চহকে ডহি ।
 আর কল সবচলারাদম হঠ কং একব **ঐতিহাসিক রিখন্দরাদ**
 আউ । গা নর হাগক জেন একটা নর অর্থ দেত । খতবাক বিন্দু
 জে করিক সময়ে উচগব মলৌত হুত আর রাহক রীচমে ভেল
 জমা ধাবক মরাদক চনতে ওতক উচ লৈ বহি জেন । মে নর
 পীড়ী জেন করিক করিতা করিম ফবাক একটা নর স্বকণ মং
 লৈত অছি । আর কল সবচলারাদম হঠ কং **রিখন্দরাদ** দিম
 আউ । **রিখন্দরাদী** কহত জে সবচলারাদীক ধুর দার্মিক স্বকণ
 লৈত অছি । রৈখী হেঠ ভেল, তৈয়ো উগনাগর, রাহ রৈলরৈনা
 গজনিয়বক কলেহকে রাহরৌক প্রযাসক বুবরৌক কণ জের আ
 করিক কলেহ দ্বাবা রাহ তৌর্জা প্রময় মচরৌক ভরিয়ারাণী স্বয়
 করিক ধুরীকবাঁক স্থায়ী রা ক্ষণিক হেএরাগব প্রমচিহ্ন মচরৌক
 প্রমাণ অছি । আর হেব কল করিতাক ঐতিহাসিকতাপব জাউ ।
জাদু-রাস্তরিকতারাদী সাহিবমে ভুতকানমে জেনাপব চম দেখে জী
 জে ৩০ক দশকমে রাহ রৈলরৌক ভুত সরাব বহ, রাহ, উঁচ আ
 ঢাকব, জে ধাবকে বোকে দেত আ মন্বথ জেন কী-কী ফাএদা ল
 কবত ! ওগ স্থিতিমে জাদু-রাস্তরিকতারাদী সাহিবক পাত্র মগ
 গা করিতা জাএত তঁ ও ঐ করিতাক তেসরে অর্থ মগাওত ।
 করিক অস্তিত্ব ওতএ খতম ভং জাএত আ শিউমামত্র অগল খেল
 শক কবত । জাদু-রাস্তরিকতারাদী সাহিবক ও পাত্র জে
 ভরিয়ামে জীযত তকবা জেন মেহো গা একটা অমগে অর্থ জেত,
 ও ধাবক খতবাক নিশাণক উঁচ হোমএরৌনা গগ রুমরৌ লৈ কবত
 আ করিক করিতাক ভারক তাকিমে বহত । আর হেব
রিখন্দরাদ দিম আউ আ আগাঁ **রিখন্দ** কক । গা তকবা রাঁদ
 অগল জানমে ফঁসি জাএত, রৈহুত বাস রাঁত লৈ বহত ক্ষুদ্র
 রৈহুত বাস রাঁত বহত । রৈবখা বহত, ধাব মেহো পরিবর্তিত
 কণমে বহরৌ কবত, বৌদমে ওকব পাণি গহাব হোগতে বহত ।
 উম্মিআগা আ উগলআগ বহরৌ কবত । **স্বাগত গান: স্বাগত**

গানক সায়ান গাঠ করি সভক স্নাগত কং বহন ভূখি হুদা
 মিথিলাক ঊগঠৈত ধবতীক ককণী ফন্দনক বীচ উল্লাসক গীত
 কোণ হএত । ভ্রমর পিয়ামন, ফলক গাডু মৌনায়ন, তখন এ
 সমালোচী গোষ্ঠীসেঁ কী হএত ? করিতাক সঙ্গ নাগী আ বসক সঙ্গ
 খোবনাগী লিখৈ পড়ত । করিতাক নীচায়ে সূচনা অছি- রিচ্যাপতি
 স্মৃতি পরি সমালোচ ১৯৪৫, গ্রাম-রৈচনাথপুর, প্রখণ্ড-বোসডা,।
 জিনা-সমস্তীপুরমে আগত অতিথিক স্নাগত । ও কানখন্ড
 মিথিলাসেঁ পড় । গলক প্রাবস্তু ভন । রাজীপুরমে গঙ্গা পুন রৈনি
 গোন ভন । রিকাসক প্রতিমাণ নাগন জেনা বিফন ভং গোন ।
 পেঘ রাস্কক প্রতি মোহভংগ ভং গোন ভন । প্রমিক আ প্রমকক
 দুদীশাক লেন রৌদ্র ক রিভীষিকা ভন তেঁ স্থানীয় ফসিন আধাবিত
 ওদ্যাগীকবণ নিগন্তা ভন আ শিক্ষাক অভিযাণ কতৌ দেখরায়ে লৈ
 আরি বহন ভন । আ তাগ হিতিমে সমালোচী গোষ্ঠীক স্নাগতক
 ভাব করিজী সম্ভাবল বহখি । **স্নাগত গানক ধ্বনি মিহাশুক**
হিসারিসেঁ গাঠ: রিচ্যাপতি শির স্বকণ মূর্ত্তজয় গংবন ভূখি কহি
 করি অর্থ আ প্রতীক দুসু সোমসেঁ অলৈ ভূখি । ধ্বনি মিহাশুক ন্যায়
 দর্শন বিবোধ কেনক হুদা লৈয়াদিক উদ্যাক গাম কবিসাণক করি
 বুচ জী দার্শনিক লৈ ভূখি, করি ভূখি । ও ধ্বনিক জোবগব
 সঁবচনা সোমসেঁ অলৈ ভূখি- **হমরা সরহক অভাগ অজরো ভং**
জংডন ভূখি আ **মাত্র জা সমালোচী গোষ্ঠী সেঁ কী হেতে ?** আগা
 ও কহে ভূখি- **কারা গাঠ কক হুদা কাহ গব লিখ নাগী, এক**
হাথ বসক ত্রোত দেসব যে খোব নাগী । এ প্রতীক সভসেঁ ভবন
 জা করিতা স্বগঠিত কপে আগা রৈদৈত অছি আ অস্নাগতক
 স্নাগত কবৈত অছি । **মার্জরাদী দৃষ্টিকোণসেঁ** দেখনাগব নাগত জে
 করিক কাজকেঁ এ করিতামে কারাগাঠসেঁ আগা ভং দেখন গোন
 অছি । এমে সকাবরীক ভারক সঙ্গ ওকবা ফুসিয়েরীক, পুবাণ আ
 নর; আ রিকাস আ মকা দুসু নীক জকাঁ সঁযোজন ভেন
 অছি । স্নাগত গান অগল পরিস্থিতিসেঁ কষ্ট কং আহ-রাহ কবং
 মলৌত তেঁ মার্জরাদী দৃষ্টিকোণসেঁ জা নিম্ন কোঠক করিতা ভং
 জাগত (জকব ভবগাব মৈথিলীক স্বখাএল হুখাবাবাক স্নাগত আ
 এম্বেস গান গীত সভমে অছি), হুদা করি একবা একটা গতিশীল
 প্রফিয়াক অংগ বৈনা দেমহি আ জা মৈথিলীক সর্বশ্রেষ্ঠ স্নাগত গান
 বৈনি গোন । **রৈলী বৈনবি গহাড: রৈলী বৈনবি গহাড করিতাক**

সামান্য পাঠ: দুৰ্নবিত্তিৰে বৈধি ঘেঁঠক ঘৈল বৈধি। বৈধি
 অএলিহ তেঁ উল্লখাঠেঁনা চৰ্চি কহে হুদা হবি গকড়লৈ বানি কাব
 মাণি বহন ভুখি। পৌতীম গ্ৰাম মৌনা থুড়নেহি হুদা আৰি
 বিয়াহ বাতিক খৰ্চা চাহি আ বৈয়াতী দম গাহি অওতাহ; মৌমৈ
 বৈধি জৰ্জি বহন অছি হুদা মায়ে ঠাম অহাব অছি। দশবথ
 একো পাগ লৈ ম'গনছি, বামো কিছ লৈ বৈজনাহ। গতিহাস তেঁ
 গুপ্তক থেমক ভন হুদা তৈম কী। জলক বৰ্তমানমে হাহাকাব
 কহে বহন ভুখি। বৈধিক কঠি বৈধি গকড়ল অছি আ ঘৰে-ঘৰ
 বুঢ়খাণা বৈধি অছি আ গামে-গাম বৈজাব নাগন অছি। **বৈধি**
বৈধি গাহি কৰিতক সমাজসেৱীয়া সমীক্ষা পদ্ধতিক দৃষ্টিম পাঠ:
 গা কৰিতা কঠিব থাখাক বিবোধক কৰিতা অছি। সমাজমে ওগ
 কানমে (অখলা) কঠিব থাখাক কাবণ উল্লখাঠেঁনাগব চৰ্চি কহে
 আয়নি দুৰ্নবিত্তিৰে বৈধিক বৈধি অগন্ত্য তেঁ ভুখি। **কৰণ গীত:**
কৰণ গীত কৰিতক সামান্য পাঠ: কোকিলক কৰণ গীত সৃষ্টি
 ত্ৰিহিত লোচনম কসমিত কাণল দেখব। স্বৰ্গীক শৌৰ্য শিখবগব
 শান্তি সাগবক স্ননত জীত। জহিলা কিছ আৰিগল কৰে ভী
 অলেকো বহুমেত ভোকা জাগত অছি। স্বৰ্গীক দু ক্ষণক লেন
 আয়নি, (আ চলি গেলি!) থেমক ম' তীত ভেঁ গেল।
 বজলীক বদল বৈগলিত থিত। **কৰণ গীত কৰিতক কপৰাদী**
দৃষ্টিকোণম পাঠ: কসমিত কাণলক ত্ৰিহিত লোচন দ্বাৰা দেখব,
 ত্ৰিগাব মেজ গব জহিত সমালক বৌদ কপক আএব আ স্বৰ্গীক
 শৌৰ্য শিখব গব - শান্তি সাগবক স্ননত জীত কৈ দেখু।
 ভাষাক অলতখাব পক্ষক কৰি লীক জকাঁ উপযোগ কৰে ভুখি।
 আ অলম হুগব কৰিতামে কৰিব আৰি জাগত অছি। বিবোধী
 শিষ্ট, সভক বাহুনা আ সযোজনক অলতখাব থিত শিষ্টানকাবম
 হাও ভাষা এ কৰিতাকৈ বিশিষ্ট বৈধিত অছি। ফুলক শুল সল
 তুৰব আ এহল আন সযোজন এ কৰিতাকৈ কপৰাদী দৃষ্টিকোণম
 ত্ৰিগ বৈধিত অছি। **গামে মোল পড়এ: গামে মোল পড়এ**
কৰিতক সামান্য পাঠ: গামমে বৈধি একো বহে আ বৈধি সাগ
 অলোণ বহে হুদা তৈমো কনকতামে গামে মোল পড়ি বহন
 অছি। কৰেহক পাণি পঠি কহে মোতী উপজাএব তেঁ বৈচা সভ
 বৈধিত ? হুগলীক বাবু বহে লীক আকি কমনা কাতক জোণ

বহর ? ঞাডেন গাউশমঁ নীক কমলা কাতক রৌশ ঞ্চি, পতি
 পগৌকঁ ঞাডেন গাউশমে মানা পহিবা বহন ডুথি ঞ্চদা কমলা
 কাতক রৌশমে তিবহুতনী ঞ্গল ভোনা জেন ধতুব ঞ্চকোশ তাকি
 বহন ডুথি। **নারীরাধী দৃষ্টিকোশমঁ গামে মোশ পড়'এ করিতক**
পাঠ: প্ররাসক করিতা ঞ্চি ঞ। তিবহুতনী ঞ্গল ভোনা জেন
 ধতুব ঞ্চকোশ তাকি বহন ডুথি, ঞা ভোনা প্ররাসমে ডুথি।
ঞন্তিহুরাদী দৃষ্টিকোশমঁ দেখী উ ঞা ভোনা ঞ্গল দমৌ জেন,
ঞসগব জীরৌ জেন, চিত্তা জেন ঞ্গল জিন্দাদাব ডুথি। মোশ
দাগ মোশ দাগ করিতক সায়ান পাঠ: মোশ দাগক জীরশমে ল
 হাস বহতহি ঞা ল রিগাস, ঞ্চদা মে কিএ ? রৌন বৃন্দ জা
 বহন ডুথি, শর হারকৌ চনন ডুথি ঞা তকবা রৌদ বৃন্দ-সুদ গনি
 গেন ডুথি। তৈযৌ কিএ রিগাস ডুহি মোশ দাগকঁ ? ঞ সভক
 উত্তব ঞাগাঁ জা ক২ ভেঠেত ঞ্চি, দেসকোস রিসবি ও প্ররাস
 কাষ্ট বহন ডুথি। ঞা জৌ-জৌ উমের বৃদ্ধে, কহিয়া ধবি মোশ
 দাগক ঘবমে রাস হেতে। **নারীরাধী দৃষ্টিকোশমঁ মোশ দাগ**
করিতক পাঠ: নারীক জেন বহন মিছান্ত, কিএ ল ও কারাক
 মিছান্ত হুঞ, জে গুবয কেদ্রিত সমাজমে গুবয লোকনি দ্বাবা
 বঁশাওন গেন ঞ্চি, সগীচল লে ঞ্চি। মোশ দাগ দেসকোস
 রিসবি ককবা জেন প্ররাস কাষ্ট বহন ডুথি ? **ঞকান: ঞকান**
করিতক সায়ান পাঠ: ঞকানক রঁশমে করি নাওরমে ভুখক ঙুক
 রৌহি ওকব চাবগব তান ঠোকরৌক রঁশন কবৈত ডুথি।
 ঞ্গারবৃষ্টমঁ ঞকান ঞা তগমঁ মহগীক ঞাগমল ভেন, তগমঁ জড়'ত
 গামক ঞকাস নান ভ২ গেন। ভাবতমে নঁকা সল সূক তাশ্চর
 গুক ভেন ঞ্চি ঞ্চদা ঞরৌব **রিভীষাক** ঘব মেহৌ লে রৌচত
 কাবা ওকব ঞ্চডমান ভৌবীমঁ রৌহন ঞ্চি। মাএ ভবি-ভবি
 পাজি ক২ ধবতী গকড়ি বহন ডুথি। **দমোশল** ঞ্গল রীমৌ ঞাথি
 ওনারি মাথ হিগা বহন ডুথি। **ঞকান করিতক ওচি মিছান্তক**
হিসারিমঁ পাঠ: ঞা ঞকান নহি, মহাকান ঞ্চি, ভুখক ঙুক রৌহি
 নাড়বি মঁ, চাবে পব ঠৌকৈত তান ঞ্চি মিথিগাক কান-দেমে
 ঞকানক ঞা রঁশন করিক করিতক ওচি ঞ্চি। বারশা উ
 ঙুপঠরৌ কবত, রিভীষা মেহৌ লে রৌচত। **চৌলব ঠৌব চৌলব**
ঠৌব করিতক সায়ান পাঠ: গাশক ঠৌব ঞা সুল্লবিক ঠৌব।
 সুল্লবি দ্বাবা রৌতক চুল নগাএরঁ ঞা ক২খক সল নান বঁল কপোল

সজ্ঞাএই! হৃদা প্রেমক প্রাণী কতএ ? ভাবক নানী স্মন্বিক
 ঠৌব মন, রিগ্ন স্মন্বি রাফন মাম জেকাঁ। রৈমিক জে রৈমত
 স্মন্বিক রব তঁ হম রৈমরৈ মিত্তিত বাহু। স্মন্বিমে স্মবা কন্য
 ঞ্চি, তহিণা স্মন্বিক ঠৌব মেনো কত২ পারী। সক্রবী মিন
 মহাণ রৈমত জে হম রিগ্নকর্মসি মিত্তিণ মীথরৈ, আ ওগ মিনসঁ
 রৈমব হএত মাধুর্য়। ফমিয়াবক পাকন পৌব মন স্মন্বিক ঠৌব
 ঞ্চি। পুণর্জন্মমে মেনো ধাণ আ চিত্তায় রৈমি স্মন্বি হম ঞ্চাক
 নগ ঞ্চএই। হৃদরী এতরী রাদো মৈদসঁ উদ্ভুত কল প্রগঠ
 ভেন। **অবকাব মিহাশুক হিয়ারসঁ তোহব ঠৌব করিতাক পাঠ:**
 রাতক চুন নগাএই ঞ্চতুত; ক২থক মন নান রৈম কপৌন, পাণক
 ঠৌব আ স্মন্বিক ঠৌব, ভাবক নানী স্মন্বিক ঠৌব মন,
 ফমিয়াবক পাকন পৌব মন স্মন্বিক ঠৌব, গা মভ উগা করি
 দ্বাবা প্রগাউ ভেন ঞ্চি। হৃদা কত২ উহ প্রেমক প্রাণী হুক ?
 মে মাদৃষ্ট-মিবাধ ঞ্চি। **এলঁ রিগ্ন রাফন রাঠক মাম মে**
কগক প্রগাউ ভেন ঞ্চি। বস মিহাশুক হিয়ারসঁ তোহব ঠৌব
করিতাক পাঠ: নগৌনহ রাতক পাথব চুন। আ মজৌনহ ক২থ
 কপৌনক খুণ। মিত্তি ঞ্চি আ এ কাকাসঁ দেখি ক২ নহবন
 হমব ক২জ্ঞ ঞ্চভার মাল পকিাম রৈমব হোগত ঞ্চি। **স্মাঠ**
মিহাতক আধাবণব তোহব ঠৌব করিতাক পাঠ: আর লৈয়ালিক
 উদ্যলক করিণক ধবতীণব বহরাক ঞ্চিওতো গায় মিহাশুক
 স্মাঠ মিহাশুক লৈ মালরৈ করিক করিতাক লৈ ঞ্চবো ডুহি।
 মল মে বহন মলক মভ রাত কহি ও ঞ্চনত চিত ঢৌব সঁ
 স্মন্বিক ঠৌবক তনশা ক২ দৈ ডুখি। উদ্যলক গায়ক করি রুচ
 কহি ডুখি ভ২ বহন রুঁ - রুঁ মিঃশেয়, মৈদ সঁ প্রগঠন নহি
 উদ্ভুত; এত মৈদসঁ লৈ হৃদা স্মাঠসঁ ঞ্চর্যক মপ্রেষণ করি দ্বাবা
 তোহব ঠৌব আ এ মগ্রহক ঞ্চাণ করিতা মভমে জাগ তবহঁ
 ভেন ঞ্চি, মে মসাবক মভসঁ নগামেক আ মধুব ভায়া মৈথিলী
 (মহুদী মৈথিলিক মৈদমে) মে মিত্তিগতিক রাদক মভসঁ নগামেক
 করিক কগমে রুচজী লৈ প্রতুত ক২ত ঞ্চি আ মৈথিলী
 করিতাক এ কগমে ফেবসঁ পবিতাষিত ক২ত ঞ্চি।

মৈথিলীক কিছ মর্যেয় পদ্য

ঞ্চজ্ঞাী ফমাব রমা “দাউজী” ক ওজক ভোজমে ঞ্চামেয়তাকৈ
 মৃগমবীটিকা কহন গেন ঞ্চি, তঁ সমস্তা মে ও পুটে ডুখি জে

লোক কোণা উল্লসিত হএত ? আমেরনমে হৃদক মাণরৈ ডুহি জে
 জখণ অগণ রা অলকব জাণক মোহ খতম ভ২ জাগএ তখল
 অভিম্যুরৈনা খুল আৱৈএ । বৈদ্যাস সাহ কৈ সভ লীক গগ
 অজুরী নলৌ ডুহি, আ হৃদকব লীল ঠুঠি জাগ ডুহি । বরি ভূষণ
 পাঠক আ বিৱেকাশন্দ সা বৈহুত বাস গগকৈ ফর্ডি ডাৱৈত ডুহি ।
 ঐ ৱৈব ডুঠিয়ে মে বরি ভূষণ পাঠক স্বকজক উগরীক স্থানক
 একটা নুতন বিয়ৈ ন২ মোমাঁ আএন ডুহি- ভগৱান তঁ ঐৱৈব
 দুসধঠৈলীক পাড়ুসঁ উগি বহন ডুহি । ... দুসধঠৈলীক পাড়ু অকাস
 ঠকঠক নান উলএ... । বিৱেকাশন্দ সা হম করিতামে নিখৈত
 ডুহি- হমলী খল ক ফুদডালী সঁ উলিক ক২ খসন কলব/
 হমলী কোশীক বর-জল ভসিখএন কা ঠৈ কমে খলব ।
 সতীশ চন্দ্র সা ৱান দিৱসগব লম্বা তেতবীক ৱাখাকৈ স্বেমে
 নিখৈ ডুহি আ ও স্বেব আ নয় বাজেমে মোহন সা গুজন আ শির
 কমাৱ সা ঠৈলু মে মেহৌ ডুহি । দ্বিজাজী ৱৌমিহাব আ মাঠক
 ননকাৱ মে গনকৈ বর্তমান সমাসাঁ জোড়ৈত ডুহি । জ্যাতি
 স্বণীত চৌধবী বিচিত্র শ্রীদা মে নিখৈ ডুহি- ঐয়ৈব খল জৌ
 ভেটৌতৌ তঁ প্রভিতৌ লীক নালৌত অছি কী এহেন সত্কাৱ ।
 অমিত শিশি, চন্দন কমাৱ সা, জগদাশন্দ সা মল্ল, ওমশকামি সা
 আ আশীয অলচিহাব, ঐ সভ বৈবমে গজন নিখৈ ডুহি আ
 গুৱাণ গজনকাৱ সভক বৈব অতালতাকৈ দেখাব কৰৈ ডুহি ।
 জগদাশন্দ সা মল্ল শৈব কহৈ ডুহি- বৈবখা খলৈ বৈবিসয়
 তঁ গবজয় বৈববরী/ ডুতিয়া দগধ ভেটৌ হিয়া কালৈ
 হমব । হিনকব সভক গজনমে জে তীব্রতা অছি, স্তব অছি,
 মে বৈবমে গৈয় বাজেন্দ্র বিমান আ অৱবিন্দ ঠাকবক (২০১১ মে
 দুশু গোঠৈক আজাদ গজনক মংগল আএন ডুহি) শিখিল গজন
 সভসঁ স্তবমে বৈব আগাঁ অছি । সুযুক্তিসঁ গহিলমে বাজেন্দ্র
 বিমান বৈবক নাম তঁ গলৱৈ ডুহি দ্বিদা বৈহুত তকলোগব ঐ
 মংগলক গজনমে বৈবক দর্শ লৈ হোগত অছি, ঐ মোঠা-মোঠী
 সিয়াবাম সা সবস্ক ওগ উজি জে ও স্বয়ক বিয়য়মে নিখল
 বহখি জে ও (সিয়াবাম সা সবস) গোৱ-ৱীসেক বৈবমে নিখৈ
 ডুহি, সঁ মেন খাগত অছি, কাবী সবস জী মেহৌ বাজেন্দ্র
 বিমান জকাঁ আজাদ গজনে ঠা নিখৈ ডুহি । জীৱন শগক আণ
 আজাদ গজনকাৱ লোকলিক শিখিল গজন জেন মেহৌ ঐ সভ

गजनकाव एकठाँ पौघ दूहोती सारित हेता । बरीष फगाव आशो
 ये आगाँ रैदरौक नक्षत्रा दुहि । किशेन कावीगव हाशुसँ गम्भीर
 दिस आएन दुधि आ दूधमे आगाँ जा बहन दुधि । जौ गीत
 ठोरौक हूँ तँ चन्द्रमैथव कामति, जगदीने चन्द्र ठाँव अमिन,
 बीरबन्द प्रेमर्षि, जगदीने प्रसाद मन्दन, श्यामन स्वप्न, प्रकामि
 प्रेमी, बगाकाबु बाग बगा, बन्द रिनाम बाग, रौचन ठाँव आ बाग
 रिनाम साहूक गीत-गजन गढ़ू-गाँ । जगप्रकामि मन्दन निथे
 दुधि- एमियाड ओलार्किमे नामो घिलजो/ धनि ज मल्लमेवी जे
 काँश एगो प्रलो । मल्लद फगाव सा क फलिका मत्त नीक
 दुहि- ग्रामालामे आर कल डै खानी पवती/ धवती मत्तपव
 कएक रैव कएकठाँ नामि जवन डै-/ आर तँ आरैरैना प्रक
 मेर/ अगला सग अगल पुर्रोजोके/ एक रैव हव जवा दैत
 अछि । पंकज फगाव साक उँद्वान आ मरुजता समाजसँ
 करिताक जूड़ार देखरैत अछि । जौ मैथिलीक सरश्रेष्ठ
 हागकु/ ठनका पढ़रौक अछि तँ वृषमे चन्द्र नाम आ ज्ञाति
 सुनीत टोधवीकेँ गढ़ू । मल्लज फगाव मन्दन निथे दुधि-
 अगल नगाँव गढू पतमट लेनक । अम्लारवण देवेन्दवक
 तेब्रग करिता, चम्पा शिर्माक जोगवी करिता, परिचय दामक
 भोजपुरी करिता आ गल्लिता सारंगीक उँडि या करिता मेहो
 अलग-अलग रियगव अछि । अम्लारवण देवेन्दवक करिता
 आमेलक पहिल किमानक उँद्वान अछि तँ चम्पा शिर्माक करिता
 मैथिलक प्रति समर्पित अछि । गल्लिताक दार्शनिक करिता छेँ
 मृदा घणव रिय लेन अछि । चिहिन साक करौग मैथिलीक
 सरश्रेष्ठ करौग अछि, छेद भेन कलेज ये मेवारै कोना बाथी/
 रैकन दियग ये हिसारै कोना बाथी/ जड़ि एन मिलन डन सात
 जगमक/ रितन उँद्वानक जवारै कोना बाथी । मल्लज सा मृद्धि
 निथे दुधि, जौ युक्कमे भगरेँ तँ भागि जौ । कलिलेमेव
 साहू कोसी करितामे निथे दुधि, राँस डीहकेँ फल रैलोनधि,
 राँस ले लेत अछि थार । गढ़ूभूषण फगाव महास करितामे
 निथे दुधि- अटलक मटपव अरतवित भेन एक नावी/ जेहल
 देखेये कावी/ ... भय ले, जौ कहि हूसर/ प्रोता मत्त भविष्य
 दूसत ले आरैत डन ओकवा मेटक ज्ञान रूपाग । मृदुना

প্রাণ জতেক লিখনি মে খুনি কং লিখনি, হুগব করিতামে
 কিছু চাকোব তঁ অরন্তে অছি, ও নিথো ডুথি. কনয়ক মাধ্যমসঁ/
 কনয়গতক গাম-ঘবমে, সিচবণ কবরৌক জোভ। কানীনাথ
 ঠাকুরক দহেজগব লিখন কলুনিয়া সভ অদ্ভুত অছি। মিকী
 শিখদর্শিনী নিথো ডুথি- স্ত্রীকে দেখক, রারহাব কবগক,
 অহা স্ত্রী ভী গ্ৰ এহসাম সদিখন, কহা সঁ রঁদন অছি। মো. গুল
 হসন নিথো ডুথি, এহেণ সুন্দব গুল্য কাঁকা পাড়। চবি গেল/
 দৌগু-দৌগু যৌ কাঁকা জুগুগ ভং গেল। বমেশে আ শান্তিনক্ষত্রী
 চৌধবীক গন্য করিতা বিনক্ষণ অছি। স্ত্রী কামত নিথো ডুথি-
 ভং জাএবঁ বিনীশ কতো/ ককি জাএত গ্ৰ কনয়/ আবা/ হবা
 জাএত শেই কতো। মৈথিলীক পহিন জনকরি বাহুদেব প্রসাদ
 মন্ডন সাকন্দাক সাক সভ এ করিক ভারসাক লৈমজিক উদ্ভাব
 অছি, আ তেঁ জোক লিখকা মৈথিলীক লিখাবী ঠাকুর কহং নাগন
 ডুহি, দেখু একটা সাক, হমাসঁ পহিলে কোলো লৈ শোমন, লৈ টে
 কোলো ধরকি লিখান। হমাবা লিখ জগত সুল্লা টে, হতেবঁবা টে
 গুল সমন। / / বরি মিত্রি ভাবদ্বাজ নিথো ডুথি- রৌচেন ভং
 কং কাশএ নাগন/ হমবেগব জখন হমব আঁখি/ হঁমি কং জোক
 হমাবা দেখং নাগন। প্রমোদ বঁগীলে নিথো ডুথি- দর্দক রৌজৈত
 তান দেখিয়ৌ। / / যবদা গব হেঁকেত জান দেখিয়ৌ। বাহুদেব
 মন্ডন, জে ২য় শিতাঙ্গীক সর্বশ্রেষ্ঠ মৈথিলী করিতা সংগ্রহ অঁবঁবা
 ক লেখক ডুথি, নিথো ডুথি- জেনা কলৈত অছি খুনিয়া সঁডন/
 তাগমে কলৈত গবদ

আগসঁ রঁগলৌ অসন মবদ। উমেশে মন্ডন, উমেশে গামরাণ,
 ঞ্জামিকা বাজ আ সন্দীপ কুমার সাহলীমে করিতাক মর্মা ডুহি,
 শেইরানী ডুহি, ভোগন যথার্থ ডুহি আ তঁএ এ চাক গোঠেক
 হাথমে করিতাক বাসি ডুহি, জখন জগ দিশোমে গ্ৰ সভ
 করিতাক গুপ্তী উজ্জতাহ মএহ মৈথিলী পদ্যক দিশো হএত, জতেক
 আগাঁ সাহিব, সমাজ আ পদ্যকৈ গ্ৰ সভ নং জাএ চাহতাহ, নং
 জেতাহ। ঞ্জামিকা বাজক করিতা নরকা রঁচঁ মে গ্ৰ পাঁতী
 দেখু- রৌমিহাব আকি নাবী। / / দুলু মাগন্তু কি গুঁজীরাদী দ্রাবা/
 ভোগরৌক চীজ রঁমি বহি জাগড/ আ/ ভোগমিহাব একব/ মর্দন
 কলৈত/ ঞ্জাম গুন্ডাবথ দেখেরৌক মাউগ প্রয়াস কলৈ।

18 || विदेह मैथिली पद्य

ଏ ଗନ୍ଧ ସଂଗ୍ରହରେ କବିତା, ଗୀତ, ଗନ୍ଧ-କବିତା, ଗଞ୍ଜନ, ଆଞ୍ଜାଦ
ଗଞ୍ଜନ (ରେଁରେବ), ଭଞ୍ଜି-ଗଞ୍ଜନ, କରୌଂ କତା, ହଞ୍ଜନ, ଶାତ, ରୈନ୍ଦ,
କମ୍ପିଦା, ଚାଗକୁ, ଶୈଳା-ରାକା, ହେଁରୁଣ, ଶୈଳୟୁ, ଫୁଲ୍ଡନିଆ
(ଦୋହା+ଲୋନା), କମ୍ପିଦା ଆ ଯାକ ସତ କିଛି ଭେଟେ । ଶାବିରାଦୀ
ସୁବ ହୁଏ ରା ଦମିତ ରିମର୍ଶ, ଯାକ୍ତରାଦ ହୁଏ ରା ଯାଣରତାରାଦ ରା
ଓଁତବ ଆଧୁନିକ ରିଚାବଦାବା ସତକ ସମୁହ, ସତ ଠାମ ଏ ସଂଗ୍ରହକ
ସାଧ୍ୟମ୍ନ ଏକଟା ସୁବ ଥାଏ କଏନ ଗେନ ଏହି । ଏ ସଂଗ୍ରହ ମୈଥିଳୀ
ଗନ୍ଧକ ଲେନ ଏକଟା ଦିନା ତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କବରୌ କବତ, ସତ ରିଧା ଲେନ
ଏ ଜେ ଏକଟା ରୈନ୍ଦଗାର୍ଡ ରୈଲେନ ଏହି ଓଂଗମ୍ ଆଗାଁ ରୈଦରୌକ ମାଆ
ମେଲେ ଖୁଞ୍ଜି ଛାଏତ ।

अखरी कथाव रम्य “दाहुँजी”, सहकथा ।

आमेरौव

सघर्यास जिनगीसँ हवाक बहरै नीक अछि
 अग रिगड़न समाजसँ सुनसान जंगलै नीक अछि
 झुदा कतेक दिन धरि ?
 उचितक रातगब ले कइ सकैछ धन्याकाव
 आमेरौनकै बाथि देखु आमेरौनक गतिहस
 धन्याकावक रौद भइ जागछ जलजागवण
 फाँतिक रिकवान कण कइ लेछ धावण
 जगरिदित अछि फाँति केव की की होगछ पकिाय
 रौद कण धावण कए जखन लेछ तीव-कमाण
 ले अप्पण प्राण केव तय होगछ
 ले दोसबाक प्राणक मोह
 तथैस देहमे आरि जागत अछि
 अतिमय केव खुष
 मोगछ निश्च हे पथभ्रष्ट जयदथ
 हएत कोन उपाय
 कतेक दिन धरि सहन कवत
 दुथिया केव सहनदय
 मोह-तुजा आरि फड़कि बहन अछि
 प्राण-प्राण जेन तड़पि बहन अछि
 फाँतिक झाना भड़कि बहन अछि
 आरि मोटु अप्पण उपाय
 ले मानत पीड़ा त सहनदय

क्राष्ट्रिये ग्रीक अत उपाय.....

उज्जक भोज

अ आर्येयता थिक मृगमरीटिका
जग पाहु आम लोक सदृश
हितिके खुआ बहन छी उज्जक भोज
माँगन हाड भ२ गेन रँहाव
रसन तबसँ द२ बहन अछि देखाव
अ कर्तव्यक द्वाव, केयो ले पारैछ पाव
गनर अछि सहज हृदा
स्पर्श रँगर कर्छन
अ सङ्ग अछि अर्गत
अ आर्येयता अभिय.....

समझा

आरक लोक की कबत रसतक अन्तर
की स्वत कोगनीक गीत
की द्वात प्रस राष्ट्रकामे,
कपावपव बाखन करिया पागकेँ
उँचैत-उँचैत रँगर बहेछ रँतार
ले पाँरि सकेछ थार
ले स्वति सकेछ स्वथसँ
ले राजि सकेछ दुःखसँ
गोतार पाँरिमे डुरन बहेछ कँठ धरि
छँपछँपगत बहेछ, रँडुआगत बहेछ मन
सपनहुँमे देखेछ सदिखन दुःख-धँवा
देष्टेमे नागन हँदा,
ले बौदक टिता अछि, ले पाँरि
माव टिता अछि सबकेँ अप्पन पेटक
हँदा नागन देष्टक

রাস্তা গীত

কোণালী ফুট -ফুট ফুট হো বামা রণ উপরশমে
 নর কিসনগম গাভ নাগন ঞ্চি
 মজবি গম-গম গমকি বহন ঞ্চি
 বগ রিবগক ফুট গাভমে
 প্রপতি কএন শ্রীগাব হো বামা রণ উপরশমে

ঐকনাম ঞ্চি স্কি গোন মজবি
 লনা মভ হর্ষিত ঞ্চি ঘব -ঘব
 গাভ-গাভগব রিবগিণী কোণালী
 ফুট-ফুট শিগাকৈ রজারৈ হো বামা রণ উপরশমে
 শ্রিতরশন কচনার গহিবি কএ
 শ্রমর ঞ্চি কেব কাজব রনি কএ
 কামদেরকৈ নজা বহন ঞ্চি
 রঠরৈ কগ হজাব হো বামা রণ উপরশমে

মহুঞা গম-গম গমকি বহন ঞ্চি
 লনা চহুঁদিসি দৌর্ডা বহন ঞ্চি
 ডালী-মোবীমে ঞ্চি মহুঞা
 গারৈ টেত রৈব হো বামা রণ উপরশমে

দুখ লাষ্ট ভুখ

খমি গোলক-এ ঞ্চি গানি
 ঞ্চি লোক টোরষ্টগাপব রৈচ দৈড
 ঞ্চি ঞ্চি
 খোলি দৈড বীরী-রৈখ
 কিএক ঐ পেঠক হোম ফুডমে
 দেবৈ গড়ৈ ঞ্চি ...
 রৈব জা বহন ঞ্চি দিশাশদিগ
 ঞ্চি দিশাশে রাসনা কেব ভুখ
 রাসনাক ভুখন কনি লৈড

22 || विदेह मैथिली पद्य

बेटीक लेन छठपछागत लोकक अछिन्न
लोकमे आरि लोख बृति आरि गेल अछि
दासरी, पामिरिक आ की कोलो तेसब
एकब रगीकब कबरि अछि असंभर
दुनु दुखक सय्यक भऽ गेल अछि
अन्त्याश्रिय

स्वधन अतीत

दीग तँ जेसत छी
रूदा रीतीये स्वधन अछि
हमर थुनी तँ हुनक उदासीये नृकधन अछि....

कतेको रसंत आन
आ छलि गेल रसकेँ समेटि
आनी-अतिनायाक पुनम नऽ जेवनि एये समेटि
गीत तँ गारि चहित छी
रूदा बाग बोधिअधन अछि
हमर थुनी तँ हुनक उदासीये नृकधन अछि....

मृगहत्या केव पाछु तँ
हमर मदिखन दोषि बहन छी
ह्येत रसक केव काबिथकेँ
मदिखन छोग बहन छी
डेगहि डेगपव अछि नीका
रूदा संगी हमर पडअधन अछि
हमर थुनी तँ हुनक उदासीये नृकधन अछि..... !

खेवाखगावक आनो

आथि थुजतहि हेब नगजौ भौह

সবকারী শোষণম্ মাঝরাড়ীক ব্রাহ্মণ ধরি
 ক্ষুদ্রা স্মি প্তিব হোগততি
 হমবা ভেট্ট গোন ওগা রুহুংগী অশ্মশোক আগিয়ে.....

খজা আ ত্ত

জোহাম্ জোহা কট্টে অতি
 রিয় কাট্টে অতি রিয়কে,
 ক্ষুদ্রা স্মি কল উখড় অতি
 ভ্রষ্টাচাবক ওগা ... ?
 নিজ স্বার্থ হেতু অশ্মশোক
 সাগবমে মেতু বঁনা দৈ অতি,
 বাসক দূত স্বর্গ বঁনি সভ
 মর্দাদার্কৈ দর্শার্কৈ অতি,
 জন্মত কেব হাব গলিব ক২ ও
 বাকী দবরীব মজার্কৈ অতি,
 জৌ কবরী নিবোধ তৈ শিকব বঁনি
 ও তেমব লাব দেখার্কৈ অতি,
 থিক খজাট্টে তৈ বারশোকৈ
 ভেট্টন অতি সমতা কেব অধিকাব,
 হমবে সর্ষিক শোণিত-শোণিত
 থিক খজাট্টে সবকাব.....

কোমী

হিমগিবীক আঁচবম্ মসবি,
 মিথিমা কেব মাষ্টমে পসবি
 দুহু কুন বঁলন মিকঠাক ডেব,
 পসবন অতি মৌখী কাম গঠেব
 মক প্রান্ত বঁলন কোমী কভাব,
 নিম্মিয়া বঁলন মহিমা অগাব
 সারল ভাদো কেব রিকবান কগ,
 পারি অহা যৌরল অলুগ
 উন্মত্ত মন, মদমত্ত চানি,

24 || विदेह मैथिली पद्य

ভগভীত ভেল মাগর রৌলান
কী গাম-ঘব, কী ফসল-খোত,
কী রীজব ভু, নএ ভী সমেষ্ট
প্রানয়নীষ ভী ঐরিবাম,
মাগর বৃষ্টি লৈ কবএ কাম
কতএ কখল ধুট্টৈ গলাড়,
ভীষণ গর্জন ঐছি আব-পাব
তহিয়ো হম সন্ত সন্তোষ বাখি,
কর্তরানীষ ভেল দিন-বাতি
রখ্যা রীতন হর্ষিত কিসান,
খোতীমে লাগল গাম-গাম
নহনহাগত খোত দেখো কিসান,
কোমী মৌগার্লৈ শিত-শিত প্রণাম

মিথিলেশ কুমার জা পিতা- শ্রী বিশ্বনাথ জা,
জন্ম-১২-০১-১৯৭০ কেঁ মনপৌর(মোহক) যে পৈতৃক-গ্রাম-জগতি,
শো-রৌণীগঞ্জী,জিলা-মধুৱনী, শিখ- +৮৭২২২, শিক্ষা: প্রাথমিক ধৰি-
গামহিক বিদ্যালয় যে। মধ্য বিদ্যালয় ধৰি- মধ্য বিদ্যালয়,
রৌণীগঞ্জী সঁ। মাধ্যমিক ধৰি- শ্রী নীলাধৰ উচ্চ বিদ্যালয়,
রৌণীগঞ্জীসঁ গতিহাস-প্রতিশ্রাক মং ন্নাতক-কালিদাস বিদ্যাপতি
মাওস কালেক্স উচ্চ সঁ, পত্রকাৰিতা যে ডিম্বাং, পত্রকাৰিতা
মহাবিদ্যালয়(পত্রাচাৰ মাধ্যম) দিল্লী সঁ, কম্পূৰ্ণ যে ডী.এই.পী. ও
রৌমিক ভাষ। ঠীস (বিরহি কথা মংহ) প্রকাশিত।

খব্ববদাব

হে যৌ ।

এ মহাশ জনতঁত্রক লতা,

এ দেশেক জনতা

বুঁমি গেল ঞ্চক চলি-প্রগতি-যুগলীতি,

গলি জেলক ঞ্চক

গামসঁ গদীক ধবিক

সন্তু রৌঁহাব...

রৌঁমলাক ধাব;

26 || विदेह मैथिली पद्य

तेँ सबकाव, खँबवदाव !

जनतँत्रक जनताकेँ

बूँमिओ जूँमि

मिमुषण...

मैत्रि सँ हीन;

जनताक संगठित मैत्रि

रैणत प्रचण्ड रिहाड़ी

अहाँकेँ गढाड़ी

गढ़त गतिहास

बहत साक्षी धवा-आकाशि ! !

गजव

उल्लसि केनक गाम आरँ मेहव नछैए

लोक-लोकमे भेद आ जहव रँढ़ैए

मिथोख बूँलै अछि छेव बखरौव दम सधल

उँयधन कोतरौन धवि गहव पड़ैए

নিধাও গড়ন অছি লৌদী জজাতি জড় অছি
পানি ল ফাশএ ধাব সৈ ডুব গড়এ

অমারশ্যাক বাতি কী গজোতক অশী
সগরো পসবন ধোহি দুগহব ঘিটেএ

অগলো গাঁরমে লোক রঁগন অশচিহাব সন
অশঠেনা কেব লোক দেখি কহ ফফব তুকেএ

রঁনবাম সাহ, জন্ম- ২১.১১.১৯৭২, পিতাক ণাও শ্রী
জীরেড সাহ, গাম- লৌআরোখব, পত্রানয়-লুঠনী, ভায়া-ঘোঘবডীহা,
জিনা- মধুরঁনী (বঁহাব) । সপ্ৰতি- অধিরকতা, জিনা ল্যাযানয়,
মধুরঁনী ।

আদি নীল ঝুঁট লাব

কাজক থাকন

বিচাবক মাবন

আ চিত্তাক ঝুঁটন

28 || विदेह मंथिली पद्य

ଓଡ଼ା ଖମ୍ବର ବଳି ମଞ୍ଚର

ଆଖି ଗାଳି ଶେର

ଦେଖିଲେ ଏକଥା ମମଳା

ଆକି ଶିଶୁ ଝୁଟି ଶେର ।

ମମଳା ଭର ରିଚିବ

ଦେଖିଲେ ଜେ ମାମକ ବନ୍ଧିଆ

ଜେ ଅଛି ଦୈରକ ମାବର ମନୋମାତ

ଓକବା ଭେଟିଲେ ଖମ୍ବିବା ଆରାମ

ଓହୋ ଶିଶୁ ଝୁଟିଲେ

ଆକି ତଥର ଚମର ଶିଶୁ ଝୁଟି ଶେର ।

ମାମକେ ଭେଟି ମାରି

ଚରଣ ଗାଠି ଆ ହବନା

ଭେଟି ଗଠି-ଗଠି

ଜାତି-ଜାତିକ ଏକତା

ଶେଷର ଏକଥା ମଞ୍ଚିତୀ

ଅଓର ଚାକିର-ଦରୋଗା ଶିଳି

ମଞ୍ଚିତୀ ମମଳା । ଶେଷ ଦେର

ଆକି ଚମର ଶିଶୁ ଝୁଟି ଶେର ।

ଭାବେ ଶିଶୁ ଶିଶୁରାମେ ବଳି

गठन-निखन रैछी
 कलैत छथि रागक मेरा
 गठन गृतोछ कलैत बहथि
 मान्द्रक उतस्यष्ट मेरा
 भाय-भागमे छन गिनाली
 जारैत देखैतौं आगु की भेल
 तारैत हमर नीन छुँछि गेल ।
 गायक रैछी गठनक-निखनक
 गवीरीसँ नादि जेनक री.ए.क डिग्री
 रँगनक गायक मास्टर सहैरँक
 रैछी सेहो रँगन हाकिम
 आ रिना दहेजक दुल्लूक
 रिआह भऽ गेल
 आकि तारैत हमर नीन छुँछि गेल ।
 यौ सगाजक की लहत,
 हमर सगला लहत साँट कहियो
 किएक तँ हमर नीन छुँछि गेल ।

गजेन्द्र ठाकुर पिता-स्वर्गीय

श्रीगणेश ठाकुर, माता-श्रीमति लक्ष्मी ठाकुर, जन्म-स्नान-भागनशुभ
 ३० मार्च १९१९ अ., मुन-गाम-मेहथ, भाया-समावशुभ, जिला-
 मधुबनी (बिहार)। शिक्षा: एम.बी.ए. (हाउसलेस), सी.आ.ग.सी.,
 सी.एन.डी., कोरिद। लेखन: कवकषेत्रम् अन्तर्गत मात खल्ल-
 खल्ल-१ प्रेरक-निरक-समालोचना, खल्ल-२ उगनाम-(सहस्ररौठनी),
 खल्ल-३ पद्य-संग्रह-(सहस्रवादीक टोपडगर), खल्ल-४ कथा-गण
 संग्रह (गण ग्रुह), खल्ल-५ नष्टक-(सर्करी), खल्ल-६ महाकाव्य-
 (१. ब्रह्महथ आ २. असुप्रति मल), खल्ल-७ रौनगडनी किमोव-
 जगत। Learn International Phonetic
 Alphabet through_Mthilakshara, Learn
 Mthilakshara, Learn Braille through
 Mthilakshara. दोसर उगनाम सहस्र गीर्वा। जगदीश
 प्रसाद मदन (रौयोग्राही)। कवकषेत्रम् अन्तर्गत मात खल्ल
 रौद गजेन्द्र ठाकुर क कवकषेत्रम् अन्तर्गत-२ खल्ल-+ (प्रेरक-
 निरक-समालोचना-२)। सहस्रवादीक टोपडगर क रौद दोसर
 पद्य-संग्रह सहस्रजित्। गण ग्रुह क रौद दोसर कथा-गण
 संग्रह मेहमोद्वम्। सर्करी क रौद दोसर नष्टक उक्ताहथ।
 ब्रह्महथ आ असुप्रति मल क रौद तेसर गीत-प्रेरक नावर्गिनी
 । लषा-तुठका आ किमोवक लेन तीरुषी नष्टक- जलोदीप।
 लषा-तुठका आ किमोवक लेन रौडक रौडोवा। लषा-तुठका आ
 किमोवक लेन थिम्मा-पिहानी संग्रह- अक्षवद्धिका। मैथिली-
 अंग्रेजी आ अंग्रेजी-मैथिली मोदकोयक ऑन लागल आ प्रिं
 मयकाक समितित कर्षे निर्माण। पञ्जी-प्रेरकक समितित कर्षे
 लेखन-मोध-सम्पादन आ मिथिलाक्षरम् देरनागरी निपातका
 जीलाम मैथिंग (४३.० ए.डी. सँ २००९ ए.डी.)-मिथिलाक पञ्जी

প্রবন্ধ" আৰু একব দোমৰ খন্ড *জীৱন্যোজ্যাজিকন মৌণিগ - মিথিলাক পঞ্জী প্রবন্ধ* ভাগ-২ নামসে। মৈথিলীসে অগ্ৰেজীমে কএক ঠা কথা-কৱিতাক অম্বৱাদ আৰু কল্পড, তেজগ্ন, গ্ৰজবাতী আৰু ওৰ্ডা নামে অগ্ৰেজীক মাধ্যমসে কএক ঠা কথা-কৱিতাক মৈথিলীমে অম্বৱাদ। উগ্ৰাশ (সহস্ৱাঠনি) ক অম্বৱাদ অগ্ৰেজী, কোকণী, কল্পড, সফূত, মৰাঠী আৰু তুল্যমে। সগহি এ উগ্ৰাশ সহস্ৱাঠনিক মূল মৈথিলীক ব্ৰেণ সফূবণ (মৈথিলীক পহিন ব্ৰেণ প্ৰত্ৰক) মেহো উগ্ৰাশে অৰ্দ্ধি। কথা-সগ্ৰহ(গল্প-গ্ৰন্থ) ক অম্বৱাদ সফূতমে। পগ-সগ্ৰহ-(সহস্ৱাঠনীক টোপডগব) ক অম্বৱাদ অগ্ৰেজীমে। উগ্ৰাশ সহস্ শীৰ্ষী ক অম্বৱাদ আৰু অগৰ কিডু কথাক অম্বৱাদ লেখক স্বৰ্গ অগ্ৰেজীমে ক২ বহন ডুথি। অতৰ্জান লেণ তিবহূতা আৰু কৈথী মূলীকোডক বিকাসমে যোগদান আৰু মৈথিলীভাষামে অতৰ্জান আৰু সগাকক শেদ্ধাৱলীক বিকাস, মৈথিলী বিকীপীডিয়াক সন্সগক আৱেদক। গুগল মৈথিলী ট্ৰেন্সলেটেমে যোগদান। সফূত বীথী বঠকক নিৰ্দেশণ আৰু ওগমে অভিনয়।

শীৰ্ষ প্রকাশ বচনা সভা: ১.সহস্ৱাঠনি আৰু সহস্ শীৰ্ষী ক বাদ গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰক তেমে উগ্ৰাশ,২.মিথিলাক গতিহাস- ভাগ-২, ৩. A Survey of Maitthili Literature - Vol.II - GAJENDRA THAKUR।

সম্পাদক: অন্তৰ্জানগব গ-পত্ৰিকা "বিদেহ"

<http://www.videha.co.in/>। SSN 2229-547X ক

সম্পাদক জে আৰু হিঠমে (দেৱনাগৰী আৰু তিবহূতামে) মেহো মৈথিলী সাহিত্য আন্দোলনক প্ৰাবল্ল কএল অৰ্দ্ধি- বিদেহ:

সদেহ:১(দেৱনাগৰী আৰু তিবহূতা):২:৩:৪:৫:৬:৭:৮:৯:১০ প্রকাশিত।

বিশেষ: অন্তৰ-মহাবিদ্যালয় ফিকেঠে প্ৰতিযোগিতামে "মৌণিগ আৰু দ মৌৰীজ" (১৯৯১), সমপ্ৰতি অমেচাৰ গোল্ফৰ। গ-পত্ৰ সন্কেত-

gajendra@videha.com মোৰাণ নং.০৯৯১১২২০৭+

কৃতজ্ঞতা

১

ডুতা ঘূৰ্ভা পল্লীসে, ভেণ দিলে অস্কাৰ।

32 || विदेह मैथिली पद्य

दिन रितनापव घब घुबी, कान भेल रिकवान ॥
कान भेल रिकवान, पौले-पौव सिहरैए ।
सुनत केउ सरान, रौन रंगना नगरैए ।
एबारत रौनान, रौन कत२ भेल निगता ।

घुबिगए रैनि कान, पैमि रिट घोवण डुता । ।

२

सत असत मे भेद कक, बाथु ले किछ बोथ
ततमत ले कक कमियो, जे छै होनी जेथ
जे छै होनी जेथ, हुए से नीक निकेना
सलक जीत हएत , जै कवरैँ अकमतिकमल
डव संग असत केव, डव ठाढ़ मया हृदयक
एबारतक बुनैत, यह छी असलक सत

३

रिजय रिन गरि हएत जै, बुम्मु तखन ग नीक
हारि भेल घरवाँ ले, रात बुम्मु ग मीत
रात बुम्मु ग मीत, हुअए जै एक समेना
हारि मारि रैदरि जाँ, कक ले होव रैथेवा
भेल काज प्रसन्न जत२, नीक अछि ठी सह
मोण एबारत बुमि, देखि नी हारि-रिजय

४

रौन रटन हुअए नीक, बुमि राजी जै रात
गुन्य बहनागए ठीक, हुए जै नमरुब जान
हुए जै नमरुब जान, जेत ओ नग द२ तीतव
हमा रैनि जएत, ले अछि जै रैव उटित पव

सुषु हमार ओ रात, रात होगए अमोम
एवारत कहि जाय, कहू ले ओन मन लौन

ठनका/ राका- हांगू- लेण्यु

१

प्रगति बाय
कमे तिन जन्म
बिधरा रैमि
सधरा की बिभेद
दुरि अकत जन (ठनका/ राका)
कबरीकम

घब गाढ पहाड़
घेबन अडि (हांगू)
रैलेया लोक
घबक परिरोह
बिदति नहि (लेण्यु)

कबरुड उगारि क२ थाड, प्रगतिकेँ घबमे रैसाड, हुनरावी रैसाड,
पहाड़क ह्माठे रैसा क२ घबमे नठकाड । आ भ२ जाड प्रगति
थेमी । गामकेँ नग्रमे न२ थाड, छिंकावीस, कनाकावीस,
बूधियावीस ।

थेनाग हम
कवियाम्नाबिये
नीटाँ अकाम

एकपेड़ि या मड़क कत२ गारी आरै, आरै तँ चारि जेन मेहो
कम चकवगव मानन जागए । डह जेन, आठ जेन । अकाम
मनिछोह, गाढक हबियबी मनिछोह । मोन मनिछोह । ह्मा
मड़क, घब, सभ ह्माठे सभ टिकन दृषदृष ।

लिथी छिंम
घबक थाका आग
छी जडनाह

(हेरूँ)

२

ॐ हुन हन
छत जाग आगाँ
कम होग
ऊँछि देखी हव
नगमे कम दूरे रेशी
(ठनका/ राका)

तागि प्रपति
ताकेने भेलौ पाव
सुखन पात
(हागकू)

बग डाउन
पहाड़ आव गाढ
झुदा झीरन
(मेलसू)

समागत बग कतेक रूँक । रूँक कितारौँ रेशी चमकेए ॐ
प्रपति, हुन, पात, रौँछ आ अकाम । आ एकवा सभकेँ तँ
छोड़ू ॐ रँवह, जे लेगिस्तान ल डी, रौँवक रँदना रँवह ।
झुदा ले अछि आँझाजन आ बहिये हुन-पात । झुदा एकव
सेहो देखियौ मोन । जग वस्तुँ अरौँ डलौँ से ओतेक कहाँ
चमकेँ छन । जखन ओग प्रपतिक नग डलौँ तँ कहाँ ओकव
कग निठहारि गारौँ डलौँ । कियो दुबसँ देखेत हएत तँ
निठहारि पलैत हएत हमरो, प्रपतिक रीचमे हमरौँ प्रपति रँगन
हएँ । झुदा ए निखवगव आरि जे सनगव नछेए ॐ प्रपति !
गाढ भेन डै
असगकआ रौँआ
पात भेन डै
थिजौना प्रपतिक

शिखर देखि

झुदा आरै ए शिखरपर एनाक राद नलैए जे रैकाले एलौ
एत२। ए शिखरकै उग ठामसँ देखे छलौ तँ कतेक स्मर
नलै छन ग शिखर। झुदा शिखरपर एनाक राद आरै तँ एए
गाम नीक नलैए। तुनना तखन लै एएत जखन गामक
प्रप्रतिकै शिखरसँ देखलै। गामसँ शिखर आ शिखरसँ गाम।
झुदा निनसामँ, हाग ले हाग। आरै छलै छी शिखरक उग
पाव। देखे छी उग दिसका लोक समाज। दुबसँ नलैए दुनु
कातक गाम नीक, तवाउगड़ १। झुदा उग कातक गामसँ शिखर
उतेक स्मर नागत जतेक ए पावक गामसँ नलैए।

लै ठाढ़ होई
छनु छनी घुल्ले
रैमिज्जार छी
लोकक रीछमे छी
जागत घुल्लेत छी
(हरिश्चन्द्र)

... ..

करीग

कावी अलहाब मेघ आ लै होगए
कतौ रैबुआ मष्टि आ लै होगए
दालीजबती देखि हिलौलै-ए मेघ
भगजोगनी भकवार जा लै होगए

कता

१

एकूँठा गगन रूमरैत साँस भेन रूमागए
मुनो समाले गजोरियो तँ कएन रूमागए
एमे तँ अरुविये नीक कावी छन गजगज
लै कोला वातिक आ लै दिसक मेन रूमागए

२

36 || विदेह मैथिली पद्य

सँरहक सगना समेठन आ आगाँ रँढ़जौ
आ सँरहक गथ डै निकसन सब छलै चनु
मिनाक रौद खुजल बस्तु। रँष नीखक जे डै
से धाँगन आरँ रँछ रँषन सब छलै चनु

गछन

१

रँहले ऋतकाविरँ ऋतकाविरँ आठ करू ह ङु वृष (U । ।)
छाबि रँव

उटवि नर कग अगल निथेरँ तखन किले
उतव दडिष डगलव रँहैरँ तखन किले

कलकल कबत रँषत सदिखन तनिया यौ
सुअद पेरँ जौँ अँ नथेरँ तखन किले

मलक बुथ असगव वृकैरँ रँमन अडि
अगल रौन-राणी वृवैरँ तखन किले

खधाग गढ अडि भवन सबतवि दहाले
जनक धाव रिट घब भवैरँ तखन किले

मिगलतासँ मिता मिठैरँ मिथन नहि
नर हाग कमिक उगन रँवैरँ तखन किले

गड ागलगव कलैत अडि भाग जँ कतौ
गजेन्द्र मल रँवैरँ हियैरँ तखन किले

२

रँहले ऋतकाविरँ
रँहले ऋतकाविरँ ऋतकाविरँ आठ करू ह ङु वृष (U । ।)
छाबि रँव

अहाँ बुझि ले छी जूझावी अलले
जिहँ कोन रैरै नियावी अलले

हलारो उठैलौ उदामी गरैलौ
मिहारै किए छी मदारी अलले

जतेको शरावी डुरावी बूबैए
बूबैरै कियो ले स्वावावी अलले

घबोमे उगामे रँहारो निबामे
दहारै अकाले नचावी अलले

छले छी थछैली उठा ए भबोमे
भमाठी अरैए रिचावी अलले

कष्टसूची

कणकणी छै रँमातमे
हाड़मे ठुकि जखत आ कणकणी
पोस्टमार्टम कएन शरीर जे बाखन अछि
मातछी मोछका शिखर, जड़त कर्णिकामे
छोगछामे आगि जे अवनमिहँ स्वप्नजो
बाधि देन नीचाँ
कणकणीगत पानिमे डूब दऽ
छोगछाक आगिसँ आगि नऽ
शरीरकेँ गति-मद्वति देरौ जेन
कऽ देननि अग्निकेँ समर्पित
भुग, काठ आ घृत समेत
घूबि कऽ जखतह सभ
जोह, पाथर, आगि आ जन नाथि, डुरि

ডেড় মাসক বঁচাকৈ কোবামে তেল মাথকৈ ভোড়া
 ঘৰ সন্ত ঘুবত
 একৈসম শিতান্নীক পহিন দশেকক ঞ্চিগ বাতিক ভোবমে
 ক্ষুদা লৈ টৈ কোলা ঞ্চিব
 পহিবোঁ আ পুৰখপাতকৈ ভোড়া দিয়ৌ
 মহিনাক ঞ্চিস্থা দেখু
 ঐ কলকলাগত বঁসাতসঁ বঁসী মাকথ
 হাড়মে ঢুকন জাগত ঞ্চি
 কমনা কাত লৈ যক্ষ্মাক কাত
 হজাব মাগন দুব গামসঁ ঞ্চি
 শিন্মব হোগত ঞ্চি খবড়খরানী কাকীক স্নেত রম্ব
 মাগঠ মান পুৰিক বহন শিন্মা
 বহন সমাজ
 মাত্ৰ পহিবোঁ বঁদনি গোন
 মাত্ৰ বদী-ধাব বঁদনি গোন

মাতষ্ঠী শিল্পগব বাখন ও শেবীব
 ঞ্চি মীনি বহন স্বস্তান ক২ বহন
 একষ্ঠী পহিবাব ছেবসঁ বঁগৰ্ণ পড়ত
 ঞ্চি তীস বঁখক বঁদ দেখব ওকব পহিগাম
 তাধৰি হাড়মে ঢুকন বহত ঞ্চি সৰ্দ কলকলা
 ঐ বঁসাতক কলকলাসঁ বঁহু বঁসী সৰ্দ

.....

গোপীচাৰণ, গগৌঠ, মানা, উজ্জল বৰ রম্ব
 ক্ষুদমে তুতসীদন, সুরণী খল্ড গগাজন
 কুশে পমাবন ভূমি তুতসী গাভ নগ
 উত্তৰ ক্ষুদে
 গোস্টমাষ্টম কএন শেবীব
 সুরাজী মেহো বৰ উজ্জল রম্ব পহিবি
 জলৌ, উত্তৰী পহিবি, বৰ মাষ্টক বঁতলক জলসঁ
 তেফশাসঁ পুৰ ক্ষুদে মত্ৰ পড় ভূমি

आ ओग जन्म मृतकै शिऊ करै छथि
 राग हाथमे डुक न२ गोगठाक आगिमे धधकलैत छथि
 तीस रैव मृतकक प्रदीक्षा क२
 झूठमे आगि अर्पित होगत अछि
 कपाम, काँठ, घृत, धूम्र, कर्पूर, चावल
 कपोतरेशे मृतक

पाँच-पाँचै नकड़ १ सभ दैत छथि
 कपोतक दह शरीवारशेय सभ मासिल्लि भ२ गोगाव
 सतकठिया न२ सातरेव प्रदीक्षा क२
 अबरुडि सँ ओग डुकक सात डोसँ खल क२
 सातो रेशकै काँठ
 सातो सतकठिया आगिमे हकि
 रौन-बूझकै आगाँ क२
 एड़ १-दोड़ १ रैचलैत
 नहाग जेन जाग छथि
 तिनोश्रुति मोड़ १-तिन-जन्म
 रिश्र देह पोछल
 आ हव मृतकक आगिमे
 द्वावगव फासँ जोह, पाथव, आगि आ गानि
 स्पर्श क२ घब घुबि जाग छथि
 एकैसम शिताहीक पहिन दमेकक अन्तिम वातिक भोवमे ।

बब्रि डुषा पाँचक, गाय कविगण, जिना
 समझीगव । “विहसन” (नाटक) प्रकाशित ।

হাওকু

ঔ খচবহরী
খোজি বহন ডুও
ভাগ ফটিগা

কি ভেদএ একবা ?

বৌ রহি ! বৌ রহি ! কি ভেদএ একবা ?
মাগনিগা বোসড় ! আ দ২ দেনকএ তেঘড় !

বৌ রহি ! বৌ রহি ! কি ভেদএ ? একবা
পঠশাক রাত জোড়ু, দিল্লীক রথবা !
বৌ রহি ! বৌ রহি ! কি ভেদএ একবা ?
সোটেত বহৌ মণ্ডী রণর, শুকএমে খতবা
বৌ রহি ! বৌ রহি ! কি ভেদএ ? একবা
হবম-মহন-ঐতঃখব রা ডগন ঘবঘুমবা !
বৌ রহি ! বৌ রহি ! কি ভেদএ ? একবা
দম নাখক ঠিকঠা ডন, কেকবাসঁ রাত কবি
ঐন্দ্রসিগল ঐখি দেখরৈ, দাঁত দেখরৈ সরৈড় !
বৌ রহি ! বৌ রহি ! কি ভেদএ একবা ?

এ রৌব ভটিমে

এ রৌব ভটিমে
পহিলে ভটিমে সূর্যদের উল্লীত ভনাহ
যা তঁ খুঠেবী রাঁবুক গাভীক পাড়ু
যা মিসহবা পোখবিক পাড়ু
কোলা-কোলা রৌব শিশি রাঁবুক গাভীক রাঁচসঁ
আ কোলা রৌব মমিলা কক্কাক রঁসরীজীক পাড়ু
এহন রাত তঁ কহিয়ো লৈ ভেদএ
কি ও ঠৈনীফোণ ঠারবক পাড়ুসঁ উগথি
যা ডাকঠব সাহেরঁক দ্যাহনাক পাড়ুসঁ

এ রেঁব ফুনক মোঠকা হেডমাস্টৰ আশ্বিত্ত ভুথি
 মধ্যাহ্ন ভোজনক পহিন কৌব ভগৱান খাগ ভুথি
 হমলে ঘৰক পাছু কিএ ল উগতাহ ?
 দ্ববখলকৈ জোতখী জী কহল ভুথি
 ভগৱান অলকৈ ভোড়ি ক২ কতএ জেতাহ ?
 ভুঠফল রাঁৱু আ দ্বশী জী ডবএল ভুথি
 কি ভগৱান বস্তা ৰিসৰি জেতাহ ?
 ৰঁচা রাঁৱু একঠক মগোল ভুথি
 মভম পহিলে ও ভগৱানকৈ দেখি ক২
 খুৱ জোবম টিকবতাহ
 দেখিয়ৌ দেখিয়ৌ ভগৱান তঁ এৱেঁব মদ্বিবক পাছুম নিকলনাহ ।

জুখএল ফহেম আ ভফাগত শোখবিমে মভ ভক-চক ভুথি
 তখল ৰেঁঠেবল ৰাজন-
 ভগৱান তঁ এৱেঁব দ্বমধঠেণীক পাছুম উগি বহল ভুথি
 দ্ববখল দ্বখিগা, ডাকঠব আ মাস্টৰ মাহেৰ দ্বমধঠেণী দিস দেখি
 বহল ভুথি
 সূৰ্যদেৱ উলৈৱনা ভুথি
 দ্বমধঠেণীক পাছু অকাম ঠকাঠক নাল ভলএ..... ।

মবশৌগৰিত- ১

কামা

হুশকব মূক কামা কে কৰেত অৰ্ভি
 জখল কি কতেকো বৃহ জৱল
 ৰিদা ভ২ গেনাহ ।
 ৰিনা গেনগ
 কতেকো সবকাব
 ৰঁহা গেনগ কতেকো ৰাঁধ
 আ মিঠা গেনগ ৰাঁধি ভুকসক

42 || विदेह मैथिली पद्य

छेष्ट नमलव निशान ।
जरीरनितक तबख अग्रमव
ए धतानरुद्ध सँ के डवागत अछि
कोन पडित आ के करि
छत्र चण्डक सठ नष्ट
कत२ के ज्ञातिय
आ कहिया के कहलैका
परोपक्षक प्रवर्णिया
अंगन ठैलक अरुनिरु
दियाद हरीक
जजिमाण प्रवहित
मेरा सँ गुनोछ
आ मर्यादा सँ रैछ
अण अण लोकरी आ रानरैछ
क२ पौनित पौता नाती
के धखागत अछि
रौतन कि मोनकन
डीही कि भणिमाण
जिवात कि नशिी
गाडी कि मटान
ककरा की छाली ?

समाप्ति

दनाण पव थोथेत
बहुता दिस देखेत
छेष्टका रौरु
कतेको गणना केँ असफल करैत
अडन बहथिन्ह
दोसबक दिस गुनैत
जोगीभाग रिजय रौरु
हारि गेलाह
अंदाज नगलैत

डाकैर लोकनि
 थाकि गेलाह
 आला नगरैत
 गौआ घकआ
 रिसवि गेलाह
 कि केउ बृह्म मवणासल डैक
 रैथै पोताक
 मेरा जित्तासाक संगे
 जमन बहनथिन्ह
 ठेठका राबू ।
 जिजीरियाक आगाँ
 हायि गेलाह
 यमबाज
 छदयाघातक दु-दु प्रयासक
 राद गनु भेलाह ।
 रुदा ठेठका राबू
 हायि गेलाह
 उपेक्षाक कम्पनासँ
 महि षण सकलाह
 अगल योगल फुलराडी
 ये वृथा कष्ट कुने
 अमबरैतक नती
 मोहबाय जलबहुस ।

अ वैकिगबुज नग एछि

नक्षेगाव बुढ़क मवना ये कोष आशर्ग
 कथीक दुथ आ केहन असौकर्य
 मृदुक एकामिक रैव अहराह सँ
 अग समाटावक मैमेशेल खतम बहए
 रैथै भतीजा पोता नाती तैयाव
 पहिनिह सँ डुष्टीक जोगाड
 कावनाग पीठनाग
 आ लोवक दिना

44 || विदेह मैथिली पद्य

परिणति हुन श्रुति ।
मृतकक गुदाए
उकव मागनिकता
पव नग भेनग गथेछ, टटा
पता नग
अ कोन किमिक कजूसी भेनग ।

समाप्त पव

अ जत अतिम स्याव बहए
ततरे अतिम कर्हि
छेष्टका रौरु रवक गाछ जकाँ
नेतामिक जर्झि केँ समेष्टन हुनथिन्ह
तीन भाग, पाँच रैष्ट
टोटल जवान नाती पोताक परिवार
आ तातिजक अनगे छुट
पितियोतक तीन्ठा रैष्ट
सेहो ततरे नजदीक
जमाए भागिण
रहिलागक रात नग पुछ
एकठा महान मयारिन्दु
परिवारक गुरुकेन्द्रक
समाप्तिपव
जे जहिना हुन
तहिना भागन
सिमरिया घष्ट ।

सिमरिया घष्ट पव

करि दिनकवक घब सँ
कोस भवि पुवर
टैत फूछ भे जेठ भेनग
दुखी मुरी मुकि जेनथिन्ह
गंगा से खसर की ?

दुगहरिया रौनु
 आगि उगलेत छन
 मारुत माछि कतौ ले
 जवन तकड़ि कगया कण्ड ।
 हल्लीक धुकड़ । रौनु
 गल्ली घीक डिब्रा आ फूल
 टकमकिया कण्ड ।
 जिंदगीक सब डुँट-बीट
 केँ धकियारैत ।

जड़रै मँ गलि

अगुगात रिसवि गोनथिह
 घबरारी
 कठ मूग तकड़ि
 कठ घौ
 आ कठ टंदल
 टिताक कोला रौत नग
 अम्मी गाव जोगी भाग
 जे कुष हथु।
 नग आलेत छथिह
 एकठा नहनि
 मतव केँ नगभगलैत बागश्रिय रौनु
 आ तहिना मजगुत
 जगदीश आ मतोय
 रिना टागीसे के
 शैतुगडी जी केँ आदत भ२ गोनग
 जरीया टिलेया गंध लेरौक
 गौरक शैतानिक रात्रि
 भ२ गोनथिह
 मू कमाझी
 अंतिम दर्शन प्रावसु भ२ गोनग

জড়বৈত কব

কতকো অশ্রুভরী
 ভীড়ি গোনখিহ
 মাচান রঁনং নাগনাহ
 অগন অগন রঁগ মাএ কেঁ জাবএ রঁনা
 কেও কেও অগন কনিয়া আ ভএ কেঁ
 এক দু ঠা মহাঅভাগা
 জে জলেগে গাড়াহ বহএ অগন সঁতানকেঁ
 সরঁহক ধ্যান মহাদাহক
 সফলতা দিমি
 জোগী ভাগ চেবা রিড়রঁং নাগনাহ
 বাগাশ্রিয় রঁরঁ দোহবারঁং নাগনাহ
 উঠং জগদীশে রঁয়া সঁ মজগুত কবহ
 ককু সঁতোয
 গতবকা চেবা উগব মে দেরঁগ
 গগেশে ভাগ ঢাক খঁভা ঠোকং নাগনাহ
 গগেশে জী কহনখিহ
 ঝঁহ গব চেবা নগ বাখিয়ৌ
 ঝখাম্বি গড়তে
 সুরেশে জী ঠেকনখিহ
 মাত্র রিধ ঢৈক
 কেরন সঁএরঁক কাজ
 চঁদদের ভএ জীপে মে বহনাহ
 ফাক ডলে
 রা থাকন হালে
 ঘনশ্রাম জী এগো কেঁ ডাঁঠ দেনখিহ
 খড়হী কেঁ হাথ নগ নগারঁহক
 ওখন রঁহু কাজ ঢৈক
 ও অনগে কমন
 “হমজঁ দেখরঁ
 কোনা মহশি জবত ।”
 অঁতিম পবিত্র্যাক রঁাদ
 ঝখাম্বি গড়তে

আ অগ্নি খীচ ২ নাগনখিহ
 দিগোতক কোণাতক হরা
 সূর্যদের মাথ পব আরি গোনাহ
 গগাক ধাব প্রশোতি ভ ২ গোনগ
 পরিজ্ঞন নিশিট ভেগাহ
 একটা নরভূমিয়া খোননক বিল্লবী
 ঠে ঠাশি ক ২ শীতন জন রৈ ২ নাগন
 দ্বৈতগব সত জুড়রৈ ২ নাগনা অগন কষ্ট পেট
 একএক দভিগরৈবিয়া কোণা বটি গোনগ
 সত এক দোমব পব রোজ ২ নাগনগ
 “হম ত ” গহিমে কহেত ভূমিগগ
 দভিগরৈবিয়া কোণা ফলোঁ রাঁবু রৈলনখিহ
 হও রাঁবু আঁচক দিশো রৈদন ২
 নারৈ ২ গতবকা চেবা সগী হোঁ চা ঘী
 তুঁ ওমহব সঁ রাঁম ভিবারহ
 হে হে উত্তব সঁ দেহ উঘাব ভেগগ
 দেখিয়ৌ তঁ হাথ পএব অকড়ি বহন ভগ
 কি ও আশীরাদক হাথ ভৈক ?
 বুদ্ধরৌ অথলো তমসাগন ভৈক’

বিদেহক ধবতী

পৌকরৈদ রৌতন কেঁ ফুজিতে
 রৈদনি গোনগ যৌসমা
 জেলা কি মূহু নগ
 কোলা জগাক উসের হো
 বিদেহক গা ধবতী
 দেহক মজাক উড়রৈ ২ নাগন
 বঁগ বঁগক চুটফনা
 হরা রৈসাত
 ক্ষেত্রক রঙ্গক গামক
 অনগ অনগ অন্তর ।
 জগহ ধুঁএল বহএ
 ক্ষদা কট্টহাবীক যালী

48 || ବିଦେହ ମୈଥିଳୀ ପଦ୍ୟ

ବହରୈଁ ଗାଗନା
ବଗଡ଼ି -ବଗଡ଼ି କର
ଦେହାତକ ରାତ ମିସରି
ଆ ଦମ ଶିଖି ରାଦ
ଥାଏ ଗାଗନା
ଚୁଡ଼ି ।-ଦଳି
ଝିଜେରୀ ପୁରୀ
ଗବମ ଗବମ
ମମାମା କାକକ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୈତ
ଓଏହ ଫେଟକ ଜେନ
ଓଏହ ଦେହକ ଜେନ
ଏ ରିଦେହକ ଧବତୀ ପବ

ଏ ମିସରିଆ ମେ

ମାତ୍ର ଦେହେ ବଗ
ଧର୍ମ ଆ ଧନକୁ କ ଥିତି
ରିବାଗକ ଜେନ ତୈସାବ ବନ୍ଧୁ
ଏ ଗମାକ ମାଠି ମେ
ଏକଟି ଡାଢ଼ାକ ଆଦମୀ
ରାଧି ମୁଁ ଘାଟି ତକ ।
ଘାଟକ ଡୋମ
ଆ ପଢିତ
ମତ ଲୋକମି
ଏକେ ମନ୍ଥା କହତାହ
ଏକ ହଜାବ ଏକ
ଆ ତହିନା ହେଟନରନା
କାମା ଲିଅ
ଅନ୍ନପୁରୀ ରିନ୍ଦାପତି ମିସିନା
ରେଞ୍ଚର ମିକବ ଆଦି ଆଦି
ମତ ମିନା କର ଏକେ ରାତ
ଏକ ହଜାବ ଏକ

छर्चा विषय

छर्चा विषय अ नग ठैक
 कि छोटका रौरु कठ पवहन निथन
 कठ रैडका रिद्वान ज्ञातियी
 कोणा क२ पढ़नोह मिया पुता के
 कि ओ छहित डनान
 कि पठनान आ
 कि मुल बहि गेनहि

छर्चा अ ठैक
 कि कोणा मरनथिन
 के मेरा केनकए
 आ के अगठेनकए
 ककरा कि देनथिन्ह
 आ के की छहित अछि
 कोणा हेते श्रौह
 आ कोणा कोणा भोज
 के मन्नावते
 आ के टोकी रंजनावते
 हनेक गौआ मकआक
 हाथ मे ठैक
 द्विग्रन्थक धर्मिन्ध
 ओ नागि तौलि बहन ठैक
 आ आरि बहन ठैक
 निर्णय रँदनि रँदनि क२
 मभ टोकम अछि
 के एले
 के रिसवले
 अएरौक कावण
 आ रिसवरौक रात पव
 भ२ बहन ठैक गोन गोलैसी
 मिन मिन घौघाडँज ।

मवणोगरत-२

की कला

मतनरै ग जे भोजक कोन राबन्हा ?
गोश्वारी रा दुगमिया
केरन भात कि दुड ।
या दुनु दिन
गन्तगल प्रवथे
रा सरँजाना
एकजानाक राते जुनि कक
भोजक सब बिकाटि छुँछि जेतग
जकवा घब मे पाँट छी सबकारी मासुव
आधा दबजल गंजीमियब
मे कि ओहिना मानि जेतग
ओ तँ गरिबना के पागियो पियेतग
आ पागि पियाए क२ मासतग
झुदा रात एतरेँ नग
भात के थपत
या नग
एकब निर्णय तँ अलग अलग छुँछि जेत
तग दुखारे हे पछोतय बुधराबय
पगुनराबय आ आलाखान छुँछि
मू थिया आ ठीकेदाब
आरुँ आ निर्णय निश्च ।

जेना जगदीश राबु कलबिह

“एना त कहियो ल भेलग
घबराबी किछ कहलक आ
लौत किछ आव भ२ गेलग
कतेको रेव रात घटपटा गेलग
तग दुखारे स्पष्ट कहू

କକବା କଲି ଓ କକବା ଛୋଡ଼ୁ
 ମରଜିଲା କି ଗନ୍ତଗଲେ ଧୂବଧେ
 ଓ ଶୌତକ ମଞ୍ଚେ ଶିଞ୍ଜି
 ରମ ରମ ଓତବରାଗ ଥେନକ ଭାଗୀ
 ଶୌତ ଦେନାକ ରାଦ ଘୁମ ଉଗଦିଶି
 ଶେମି କର ଧାନ୍ତି ଗାଢ଼କ ଶିଞ୍ଜି
 କର ନାଗନାହ ଅମଳ ରାତ
 “ଓ ଉତ୍ତଳେ କଲକ
 କି କଥାକ ରାବନ୍ଧା
 ରମ କଲିଯାହି, ଓ ରାବ
 ଓ ଗ ଘର ସେ ଛୁର ଛୁର ଓ ଗଞ୍ଜିଶିବ
 ଚାରି ଓ ତବକାରି
 ଗାଟ ଓ ମଧୁ
 ଓ ରୀମ ଶେମି ମୋ ମନ ଦୁଧକ ଦଳି
 ଚାରି ମାନ ଧୂବନକା ଚାଉର
 ବାହାରି କ ଦାରି
 ରବି ମକଲୋଡ଼ି ଯି ଯା ପାଗଡ଼
 କର ଧାନ୍ତି
 ଓଗଲେ ମ
 ଶିଞ୍ଜି ମ ଧୂତାହ
 ଧାଉଁ ଲେ କର ଧାନ୍ତି
 ଉଗଦିଶି ମୁଁ ଛାଡ଼ିତ ବହନାହ
 ମତ ରୁନିତ ଧାନ୍ତି
 ଓ ଏତେ ଶଗ ରାଜିତ ଧାନ୍ତି
 ଶେବ ଶିଞ୍ଜିକ ରାତ ପବ କର ନାଗନାହ
 “ରମ କଲି ଦେଲିଯାହି
 ଓ ରୁ କଲ ଶିଞ୍ଜି ଓ କୋଳ ରିଶ୍ୟ
 ଶେବ ଧୂବନାବ
 ତଳିନା ଧେନିନାବ”

ହେ ସୂର୍ଯ୍ୟ
 ହେ ଭାବୁ

52 || विदेह मैथिली पद्य

आग माथ पव नग आधरै
रौदने मे बहरै
जोन मज्बूब थरौम
तनमीया पमिभबनी
सत तपि जेतीह
तँ काज के कबत
हे परनदेर
आग मंद मंद रहै
थाँ हनुमान संपत
आग पुवरो बहरै
एमहव आधरै तँ
तीम तबकारी भात दनि
सतमे माँछि रौंन थगछी
सना गोजा जेत ।
हे गददेर
अहाँ जकरी
आग थेत मे डैक
गँर मे लै
अहाँ आग मोटीए नग बद्ध
अहाँ आधरै !
तखन कोना अउताह
गोआँ घकआ
छैन समाज
ब्रौला महाब्रौला ।
हे देरगण
आग अतिरिक्के मे रात बद्ध
आग निश्च दिश्च प्रप्रतिक स्वाद
आग कमर दिश्च समाज मे
आग रैमर दिश्च जमीन पव
आग माँगर दिश्च पानि केवाक पात
आग सुँघर दिश्च महकौआ चाँबक भात ।

जेना मनु रौनु करवखिह

तील रैजे गडि जाए आनु उमसए लेल
 टाबिह रैजे रैस नगए छैनी
 भोले रैस रैवी सकलौड १
 मात रैजे तक जमा भ२ जाए
 रौनछीन डोल गमना
 कबडन टंगेवा ।
 आठ रैजे हूँ नगए
 तबकावीक सुव मायि
 दस रैजे रीड १ रैमि जाग
 रौबह रैजे तक लौत मिमिष
 एक रैजे पता कछी
 जमा भ२ जाग दमन पव ।
 दू रैजे छटि जाग
 भातक गहिन थेंग
 तील रैजे सँ बतवत कवए
 गौर छैनक नरैका रौवीक ।
 अंग छैन आ छैनवक जमाना मे
 अहाँ कोन सामाजिकताक रौत कवग छियग
 आठ रैजे एलियग
 आ दुनु रौगुत रैमि गेलियग
 कोना क२ मिरौहरै
 गौर छैनक मवजाद ।

अलोकक गछ

कामकाज मे पाहु रुदा
 ननकाय मे आगु
 ओ नमगव छीछावी हरक
 अलोक रौनुक माव छुथि ।
 टनरौ रौजुरौक तबीका सँ
 स्पष्ट बहए ओ कोना डी.एस.पी.ए क रौछी हेथिह
 टनाकी पकड़ना पव जमानदाव भ२ गेनाह
 “हमवा लोकनि भेलौ

54 || विदेह मैथिली पद्य

अशोकक गाढ
ल हून देरै
ल डाय
ल हून रीज
ल आलोग्यक टीज ।
रूदा हम दनाष पव रैषन बहरै
हम डी मोता
काँठरौ हठैरौक रतु नग
प्रतिष्ठापकव । ”

मवणाह-३

मवणाह केँ यादि कक
हे छन्देदर, बाग, डूषा
आ प्रष्टमोहन
मवणाह केँ यादि कक
जेनो मदिबक निवमान
रीतन सन्यासक पोस्टव
आवती पुजाक रौद मोनिग्राम ।
ग नग कि
ग देनाह
आ ग नग देनाह
रोड पव अगल घब रैलनाह
आ हमबा रैसखिड़ी देनाह
अगल तीठा
आ हमबा उंसबोठी देनाह
भाग पव कम
आ रैषी पव रैषी धाग देनाह
ग आहक तुकरन्दी रैद कक
मवणाह ककरो सँ किछ नग लेनक
तले ककरो किछ कम देल हूँ ।
तग दुआले आरु
आ काजमे बगि जाड
जमीन जान थेत मकान

गाडी राँस बहरै कबतग
 कालि मँ रँछै
 आ रँछैते बहरै ।
 हयउं गँजीमियब साहेरै
 रँजारुं थुआरुं रिणय मँ
 गँ धवती हवदया नीचाँ
 आ अकशि हवदया डुंगले बहे छै
 अहाँक प्रकयार्थ मँ अरिचलित
 मुड़ ी कनि नीचाँ आ
 डाती रिण उतास केले
 आबू दूँह पव कनि
 रिङ्गापित सकनी दूँसकाल
 लौआँ घकआ
 निमलित डुयिह
 गँ नग डुयिह
 थरौस आ जेण
 गँ नग डुयिह
 पुन रौहक ठीकेदाव
 रिमवि अगल नाम पद
 स्वागत कर सभ केँ ।
 छाहे केउ कतरौ थगल
 कपड़ । नता फछैल छैल
 मुँकि ज़ाँड स्वागत से
 सन्मान, मयादिक तमयैल कहिया जे बाखरै
 थुलि कर थर्ट कर
 मँटित प्रतिष्ठाक रौल रँगाँड
 आँड, मुँकि ज़ाँड
 भोज काल
 पसवि गेलग अश्रमक गंध
 आरैर नागनाह निमलित
 घुसकर नागनग रिनाग रुकव
 टोकस कौआँ उँसु रँगरीनाग
 रैमर नागनग पाँतिक पाँति

आरै२ नागनग जेविक जेव
 रिदा भेनाह गौआँ दियाम
 नून तीमक मीमाँ कलेत
 स्वगावी दून लेत
 कबता थोनि गवदनि गव बाथेत
 माह कब२ नागनग जेन थराम
 पाँति मे गिवन पत्रा
 भात दानि दली रैवी
 फाँटेन पात छिष्टा मे जागतो जागत
 गिबि जाग किछु भात किछु दली
 दलीक गियेन गंध दानि तबकावी मे गिनि
 रैना देनकए भोजेन ! भोजेन !
 भोजगंध अनमियारै२ नागनग
 दोड़२ नागनग गौआँ कबिया कुरुव
 हा हा कब२ नागनाह दामो स्वनेने
 टिकब२ नागनाह रैजू रौरू
 गगेशे जी मछु रौरू
 “जन्दी ना ले खर्वा पानि माड़ू
 उठारू अउ पात
 नारू भात
 कहाँ गेनग तबकावी दानि
 दून तबकावी एक साथ उठारू
 आरै रैवी भ२ गेनग
 रैम दली उठाउ
 ओमहव सँ के उठि बहन अछि
 रैम ! रैम ! रैम !
 देखरै कुरुव पाँति मे नग घुमए
 हउ एमहव दली छुष्टि गेनग
 दनु आरै पातिन बाथु
 तँडाव घव रैम कक ”

... ..

रैफ़ लेब

सूर्यदेर कत२ ब्रुपत भेना
 कोन अतविष्क, माँदाकिनी मे
 या जाड हूको खेहाडग डग
 देखियौ ले अमहबरी
 मष्टकुबी नग रैणारै डग ।
 रैणाउत की मष्टकुबी
 घेन टुक्का पातिन तौना
 उगता नग सूर्यदेर
 जेर की हय रैमतोना ।
 तहिना पसवत अणहार अहेमा
 हठ्टियो कपकपाग डग
 रीनठरी सुतने-सुतन
 उठैल पव थाग डग ।
 ककन ज़ीरन म्पदन
 गाय तैम अहब रैकबी
 डोनरै छै गवदनि
 डोनरै नागवि गूडड १
 काणए रैना लाव
 दाँत देखरै छै ।
 रैद भेलै मिथानय
 रैद कठनी बोपनी
 एहण रैफ़ तोरोसे
 नहा क२ डन्नु पंडित
 पहिब ओढ़ि काजम ठीका
 तीण कोम ज़िजिमिका
 मागकिन के ० गकड रूमि
 यष्टी डोनरै डग

देशे आ लखव

দেশে স্মৃতা বহন ভুগ
 যা গনহা বহন ভুগ
 ঢালী একবা তেন গ্রীষ্ম যোরিন
 আ তহিলা সাহিত্য আ সমরঙ্গণা যে
 পহিলে হমরা পঠিত দেখি
 মাঁ আনগ ভুলী চায় পানি
 রাঁবু তমাকু চুপুয়েত
 চলি জাগত ভুলাহ অকশি মঁ আগু
 আ কশিয়া পহিলেত ভুলী চুড়ী ,পায়ল নিশিরেদ
 মনমনালষ্ট মঁ ভুগ নগ হুঐ হমর ধ্যান
 হরা গীহাড়া সেনো বঁহিত ভুলা পুড়ি কহ ।
 হমলে খোখী মঁ খোখিয়াগ পুরা দুনিয়া
 হমলে সগনা সগনাগত উল্লীত ভুলাগ চান স্বকজ ।
 ও আব জমালা ভুলা লতা জী
 যদি ঐডি ঐহাঁক এক সকেতগব দেশে রিডু জাগত ভুলাগ
 ঐহাঁ মতনর দেশে আ দেশে মতনর ঐহাঁ লতাজী
 ঐর দোসলে হরা বঁহি বহন
 সভ ঐগনা রিয়সমে মোচি বহন
 স্ত্রী, সোনকন, জালিয়া, ভূঠাণ, মাতেহাব, গনামু
 সভকে পতা ভুগ ঐগন হিত ঐগন রাত
 দেশে, সমরঙ্গ, সাহিত্য চড়াগ পব চলি বহন
 ঢালী রেশী দ্য গায়ব নমরব চাবি
 রেশী গতি রেশী তেন পানি
 যা হাব রঁচাক রিডিয়ে জঁকা রঁচ । দিয়ৌ জেরেন
 ধুতিতা, ভুলা, ধোখাক জেরেন রঁচরঁচ পড়ত
 ঢালী নয়া নয়া ফুথোষ্টা
 যোরিনাগজেশন প্রাপেগড়া
 পাখডক ঐদ্যতন সসকবা
 দোসলে হরা বঁহি বহন ঠেক
 দেশে দুনিয়া জাগি বহন ভুগ

পাঁচ লরী

ଶଠିବଳେଷକ ସାନ୍ଦ ଗତି
 ଓ ଶ୍ରୀ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାବି ତୋହର ଛୋଟେ
 ସମସ୍ତେତ ସଂହତେ ନରାବି
 ଜେନା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାକ ପବନା
 ଧୂଳିତ ହୋ ଧୂଳି ଧୂଳି
 ମିତାବ ପବ ବାଗ ଭୈରବୀକ ସାଥ
 ମାଂଚ କେରୀ ସେ ସାଥ
 ଦମ୍ଭ ସେ କମ୍ପାବ ମନ୍ଦ୍ର ସେ ଓ ଶ୍ରୀ ଶିଖରୀ ଛିନ୍ନା ସହିତ
 ଶ୍ରବ କଳି ଗୋଗ ଛାଡ଼ି
 ମତା ବାଗ ଓଗ ଦେଖି ମକର ଓ ଶ୍ରୀ ଶିଖରୀ ଛିନ୍ନା ଛାଡ଼ି
 ଶ୍ରବ ଓ ଶ୍ରୀ ଶିଖରୀ ଦେଖା ଗୋଗ

ଶ୍ରୀ ଶିଖରୀ ମୁଁ ଶିଖରୀ
 ମିଥୁ-ଗମ୍ଭୀର ରିଶାବ ସୈନ୍ୟ
 କଳି ଶାକ ତୁଁ ଦେଖିବୁ
 ଛିନ୍ନାବକ ସଂହତ ସଂହତ ଛାଡ଼ି
 ଦେଖିବୁ ତୁଁ ଛାଡ଼ିକ ବବହେବଶୀ
 କେରୀ ବାସେ ଦେଖା ଛାଡ଼ି

ଦଳିନା ତୁଁ ଶିଖରୀ ଛାଡ଼ି
 କି ଦଳିନା ଓତରୁ ମରିବ
 ଓହ୍ଲିନା ମମ୍ଭାଜନ ।

ଛାଡ଼ିକମ୍ପାବ ଗୋଗ ମିଥୁବଳେଷକ ମମ୍ଭାବକ ଶାବି କେଁ ଘୋଡ଼ିତ
 ସଂହତ କରୁତ ହମ୍ଭା ଛାଡ଼ିକମ୍ପାବ ସତ ସୁଠ
 ଓ ଶ୍ରୀ ଶିଖରୀ ଶ୍ରବେ କର ସାବି
 ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ଦୋଷ ସହିତ

60 || विदेह मैथिली पद्य

कथला जातिक नमैव नगरैत
कथला कन गौत्रक सौंगर लल
उंगकावक गज्जी समेटल
रौतन शग पव छीका करैत
कोला छि पव सँ जान मकवी माफ करैत
आरि गेनथिष दोस
ओ कहथिष आ कहिते बहथिष
ओ सुनरौ ले नग आनन भुथिष
हुषका योन चाली
ओ तौन बहन भुथिष
अतीतक मिलहकेँ
ओ थोछि बहन भुथिष
सभसँ रैडका अक
जे अटुक हूँ
आ रैछथिवाक रैदना
बाथि देल भुथिष
रौतन शगक दोसतिगारी

२

आरि दोस डेली रैतियाग भुथिष
सामना सामनी नग तँ होल सँ
थाहग भुथिष
कोन नम कतत सँ पकड़ि
थहित भुडालैत अफियाग भुथिष
हम दरि बहन डी हुषकव जानकावी सँ
कानिदाम मैथिली मोहमाद बहली
आरि हुषको प्रिय रिषग अछि
पहिले गिनरौ सँ रैछैत बली
आरि नग आरिग भुथिष
तँ कोनादिन गालौत अछि
दोस तमाकु जकाँ
थोब कलियेल जाग भुथि
आ भांग जकाँ दियाग

की कही
 दियाग तँ पहिले सँ
 हथीनियागल अछि
 दोस एता
 ओ कहता
 श्री हम कवरै
 मनुषि नया बुकमान जगल डी
 मृदा दोस शिष्ट रैना गेला
 राजग बुकगक तरीका
 नीक जकाँ मिथा गेला

३

गीत गारैत गेलोक पढ़ैत
 उछकाक रैवसा करैत
 कथला प्रेवक प्रसंग
 कथला रैद प्रवाण
 तहिना अर्थ-वाजनीति
 कथला भक्तशांग
 अकडि कथला
 दोस देरता देखाविष
 दया रैटैत
 ओ डूनी हलैरी रैचक
 रैकपिया डनग
 कथला कानिदास
 रिद्यापति जगल डनग
 महान डूनी नग
 जानकाव डनग
 हँसा लै डूनी
 कोला चवटा ये
 मरौ लै डूनी रात
 भँ जगल डूनि टित
 गेटै ये किडु नग करैत डूनि
 ओ कथला रीया

62 || विदेह मैथिली पद्य

कथला करिता
कथला कितारै रेंचि पड़ । जागत डन ।
उ आरै दुग अछि
ल दुश्मनीक रात
ल दोस्तीक चर्चा डग
काहि हएव आएत
कोला नया डिरैरा प्छेपी कितारै
मोरौगन मकीम लल
हम हएव चित्त हेरैग
उ हएव ततिया जाएत
अगन रँझुआ सम्हारैत ।

मलाला बायक छंदी

की भाय आरौ बाजदूत उडरै डियग सौ पव
की भाय आरौ हमग डियग ओहिना रहा क
की भाय आरौ देखग डियग रौद रवखा केँ ओहिना प्रेम सँ
की भाय आरौ कचकूह आम देखि पानि आरैत अछि न हमे
अगन गाडी आ दोसबक आम एखला नीक नाँतेत अछि
की भाय जालंधरो कबिसल जकाँ छै
कोला साँवै छिँ उदयनाचार्य आ जालंधरनाथकेँ एक साथ
नरय-न्याय आ नाथगंथक सूत्र कतँ मिलैत अछि
या हमरे जकाँ उमसैत देवी डोडि डोडि निरुद्ध भ
जाग डी
मही कहलौं भाग
रिदेहो तँ हमरे भुषि
आ हम पुवा दुनियाँ मे पसवनाक राँदो ओतरे लोकन डी
मक्कत माँछि थीँटेत अछि हमरा
आ दरिद्र-डिम्बावि बहिरौं ओतरे मार्गतरादी डी
मग मे अछिआ की, जे दुनियाँ डीनत
तेयो पकड़ल डी अगन दुरिकेँ रँझुआ मे

ভোড়ু গু মভ
 কী ওতৌ এহিমা গামঘব গীতলাদ ধুগদীগ
 যাদি আঁরৈ ভী হম, গাম আ সমাজক লোক
 বঁড় ী, সিঁগবাহী, বঁরকী লোনা পোখবি
 বঁড়ি যাহী, বঁরল ঘাট
 ককবহা, ঠকুবলীয়া, মহিসব রাধ
 কখলা স্বনগ ভী প্রাণী, নচাবী, সমদণ
 চাথে ভী বঁরকা চুড় । পব ভুজিণ গুয় মাসক ঠঠকা দলী
 হ'ম ক২ রৌত পব হ'ম ভী
 আ কাণগ ক২ মৌকা পব
 গিলৈত অছি লাব
 যা অছ' কে' মাৰি দেলক সময়
 জেনা হমবা মাৰলক সম্ভবন ডাগ ম'

বিয়াহ আ মোঁড়

ও বিয়াহ বগ, মোঁড়ক নড় । গ ভনগ
 আ মভক অগন অগন প্ৰান বহএ
 বঁরু, মা, দোস, মাস্ব-মস্বব
 মস্বকাব কম, নাচ বঁজাব ভনগ ।
 বঁরুএ গঠলে নিখেল বহখিল
 তে' বিয়াহ হুকে পসিলক জগহ, নড়কী আ তিথিকে' নিশ্চিত
 ভলৈ
 ভৈয়াক লেন গু ভনএ অচুক মৌকা
 মাৰিত কবরৌক লেন বঁহুত বাস টিজ
 তে' কেরন বরকা চমাচম গাড়ীক জখীবা বহএ
 আ যদি এ মান বিয়াহ বগ হেতগ
 তখন বঁরুক মোঁড় আ মাথ লীচা ভ২ জেতগি ।
 যদি হম কাজব নগেরা ম' বোকরৌক প্রাস কবতিএ
 তখন জলানী মভক বজবিমে
 মা বঁহুত ভোঁঠ ভ২ জেতগ
 আ মস্বব মহবাজ মেহো নগেল বহখিল বঁজী ককরো ম'

64 || বিদেহ মৈথিলী পদ্য

তেঁ দিসমুৱৈ পক্কা বহএ
আ ল হমৰ উমৈব কম বহএ
ল হম ৰোজগাব বহিঁ
তেঁ সম্ভবক সম্ভব জাঁচ কবৰী জেন গহুঁচ গেনথিন
বাগমতী সঁ কেন
কলী কোলা জগালাক চক্ৰব তঁ নগ ভুগ
আ ৰিয়াহ মে জকৰী বহএ দাক পীলাগ আ নাচনাগ
কিএক তঁ ৰীডিয়ো গড়ৰুঁড় । জেতগ
আ ৰিয়াণ দেল বহএ ৰুঁত জোক গিছা সঁ ৰেশী
হম হুমিঁ
আ ও থাবম্ভ কব।

প্ৰেঠে আ হমৰ কনিয়া

খঁতত:
প্ৰেঠেকেঁ যোগ্য শিফা মিলিয়ে গেননি
হে মৈথিলীক স্মৰণীয় কলিগণ
ৰতা দেৱনি প্ৰেঠেকৈঁ
ও একটা হাৰা মহিলা ভথিহ
আ জহিলা প্ৰেঠে দৌড়ত ভথিহ
কৰিতা দিমি বাজদাঁড় নহ কহ
তহিলা নগকাৰিত ভথিহ গ
একটা নৰোদিত কলিকেঁ
আ পুঠিত ভথিহ একটা অস্থাপিত কৰি সঁ
কী হেতও এ কৰিতা নহ কহ
কাজ বোজগাবি ভোড়ি
কিএ ৰতাহ ভেন ভেঁ
সজমনি ভীলৈত আটা সালৈত
হোচন দৈত ভৌকক মেজল তৈয়াৰ কৰৈত
ৰুচঢ়াক হুঁহমে কৌব দৈত
লঠা কাঁচী শোড়িত
নালা থকাবক হুঁথাপ্ৰতি
ভাৰ ভঁগিয়া

খুসুৰ খুসুৰ
 থোঁসাগত বৈঁচৰৈঁচ গত
 গাবি গীত জকাঁ
 কথলা গায়লী মঁ
 কথলা সগতমেতী
 কথলা কোলা ঋতুকাঁত বৈদিক ঋচা
 ঋবরীক ঋসুঁস লমাজ জকাঁ ।
 ঋ পলৈঠা জে বগ ক২ সকা মলী পদ ঋউত বৈঁচাগ পলৈঠে ।
 ঋঠাক যোগ্য শিষ্য ঋবসুঁ রা
 হমব কসিয়া
 ও শিৰীষ শিকালি লাল ডুথি
 এলিবা ফিফিয়াগত বহরৈ
 হিহিয়াগত বহরৈ কিছু দেখল সুলল
 এ দুমিয়া যে সভ কেও ঋউ ঋ
 দুমিয়া ঠল্লুক নানম বগ চলৈত ঋউ
 ঋদা ও দুমিয়া ঠল্লুকো নানক উে ।

ঐগুঁম ভাষ ঋবককা

বসুঁঠলক শিখামে
 কিছু জোড়ি ঘণ্টা দেবৈলক
 কোলা দেসব ভাষা কোলা ঋন ফাণ্টমে
 কিছু শৈব্দ বৈদলি ক২
 ঋষ বৈদলি ক২
 তখন কী
 ও শিখা বোহব ভ২ জেত২
 বগ ল
 ঋদা সাহিত্যমে ও ভাড খুঁ লোকশিষ ঋউ
 ঐগুঁ ঋ ডুপি জাউ
 বৈঁসলহো বৌঋ
 ঋ কেও পকড়ি নএ
 তখন কহি দহো হম তঁ হুঁকা মঁ শ্বেবণা লল ডী

66 || विदेह मैथिली पद्य

आ रूई भइआ तैयो नग मान२
तखन जेवसँ राजिह२
ओकब काण तीरैत
कानिह२ थीजिह२
अपला दूँह काण लाटेत
ओकबो केने ठीक तीबले
मान दु मान तँ रिताए देरै२
साहित्यो रिङ्गल होगछ
तारत केओ आन कतउँ मँ ठीपतग
ओ मँट पव आरि जेतग
आ हेल नया सिवासँ तीवगतीवा प्रारंभ भ२ जेतग

रैफ पानि भाव

देह ओकब रैफ दुनग
मोण ओकब पानि दुनग
मरपण ओकब भाव दुनग
देह मोण मरपण ओकब
रैफ पानि भाव दुनग
ऊमेव ओकब तेहल सल
सतवह अठावह दुनग
मोणक उल्लस रीस
जिनगी केव प्येय छैछ
जाँउ कनि एमहव
रा ओमहव नज्जाति दुनग
दुसकारैत मँद मँद
आ थि नाक तीव तारि
नद्ध नद्ध डेग ओकब
कखला रीताइ दुनग
गतिहासक घँपी मे गीते
बुमागत वरुग
बामज्जीक मान्दव

अयोध्या देखागत बहए ।

रैस तेल दिम

नागि बहन पठिना दबडंगा
 तीस दिम मसेब अउ
 झूठि बहना रैड रैड महन्थ
 सेब केउ सरा सेब अउ
 सुग सुग बंगलिवली रौजा
 रौआ पठिना कक्का मामा
 पाड्डव काजब खुरै मगेल
 करिक बाग रैहेब अउ
 मस्मी पेगमी झबगा माडक
 पन्नी नीमी हड्डी काँठा
 नागि बहन अडि ठूब अउ
 रैस तेल दिम जय बिद्यापति
 जय मिथिला के हेल अउ
 हेल रौआ तहिना दिम बहतग
 कामिणी केँ भाग गहतग
 जगत जाणकी मासुब रैसतग
 रैस तेल दिम दिमक हेल
 रिसवत सत बबहेब अउ

उत्थव लेक

जेहल हम
 तेहल हमर अ उत्थव शैरद
 करिया माँक रैडका टेका
 सुक्खन रैज्जब मन
 हब रैडदक रौत छोडु
 ट्रेक्ठेक चक्का धमैत डै

68 || विदेह मैथिली पद्य

आ कथला तमत्तुमिया उम्सव
पनिमोथिया रब्रखाली
कनियो लैम नग
की चागनुमी
कोन प्रततता
लोकगव खतवलाक
मठना पव घोषैरौक गावै
कथला नान नान
जेना माष्टि खुनक दोस्ती हूँ
सुनतागर्ज भोगनखक जमीन
अनगे उंगज जेजात
रुम् कोला गवक लोक नग
अहाँ उंगकाव कवरै
हम हस्तक्षेप मानरै
अकडियाएँ अनगे
हम डी उतख लोक
परिनि पव बहै रैना ।

চমাবক ধা

ৰহুত লমহব মোষ্ট পুৰাণ বজিস্ৰব ড়ৈ
চমাব সভক সগমে
হঁ হঁ সভক সগমে ড়ৈ
ককৰো জিৱদ বগব ড়ৈ
ককৰো সাদা
তহিলা নৱ পুৰাণ মেহো
কেও ভঁদ মিৰ্ভদ
সভ্যাসভ্য
সভগব ড়ৈ এাধক নিশাণ
কোলা কোলামে প্ৰতিহঁসাক আগি, লোহা, পাখব
কেও তৰ্কক সাথ
গা তৰ্ক তৰ্কশীম্ৰক উধাব নগ

রিভাশক ড়ে
 ঐ কখলো ফুলে, ঐরৈদকব
 কখলো কর্ণবীক ফোটে
 মজা গেলগ ঐ বজিস্ঠব
 ঐ কেও চোবা নগ মকৈ ড়ে
 কেও জবা গনা নগ মকৈ ড়ে
 একব সন্ত শের্দ
 চমাব সন্তক দ্রদগাব ঐকিত ড়ে
 পাখবক শের্দ
 জোহাক শের্দ
 জোলা ঐব ভবিগব রস্তু হোগ ত' কহরৈ

দীবাণীক গহিলে

দীবাণী সঁ গহিলে
 কোদারি সঁ খুলিত
 করিয়া মাষ্ট
 পানি দহ ভুভারিত সালিত গিলরৈত ফম্হাব
 ঢাক পব রৈমা কহ
 গা'বি কাঠৈত ফম্হাব
 কখলো হরা রৈমাতসঁ রৈচরৈত
 রৌদ মে স্খরৈত ফম্হাব
 গোগঠা জাবণ কোগনা
 সঁ জবরৈত ফম্হাব
 নান নান দীপ দেখি
 মোড় পিজারৈত ফম্হাব

ধনতেকস বাতি

रूतौ बाम दूँकिया गँठवी
 अथरौबक गुलामी कुपल सभ
 दु नम्रावसँ दुँठैत डिरीजन
 तीनु रैव रैछिये रैठी ।
 तैयो साहस करैत
 मुसलँ रँजार
 मोला टालीक कोल रौत
 छिनी जेन भेल प्रात
 डोलैत करौड डोलणी रैवणा सभ
 जेना डवरँए जेन नाच करैत डन
 कठौत धुँवर धुँवर ताकैत बहए
 जेना हमली मलरँए
 उमलए क२ लौत दैत डन
 उँ हुँलली डेकटी
 अँ रौनु अँग तँ भाँगो नग थेलिँ
 अँ कुकव कथी जेन सीठी मावग डग
 अँ रौग टुलियो कलँ पञ्जावन डग
 धुँव जौ
 अँ की भेलग हमरा
 किड ल किड तँ खरीदनाग जकविँ
 टनु थारी खरीदन जाँए
 डेँ डेँ रँछा डग
 तीन टाबि खाना रमा थारी
 नाना रिमि रँजन नग
 डगुन भोग नग
 नरानला तँ हेतग
 एकठी मे बसदाव एकठी तुँजिया
 एकठी मे अँटाव पापव
 अँथि नग नगरु
 जीअ दिअ हमरा
 जाँग डी गाम पव
 अँदुँ जाँड ।

रुम प्रवहिति

गजोत सँ अर्वावक अर्वात यात्रा
 हँ हँ पूर्णिमा सँ अर्वावक रूसु
 पतरा देखेत दिस प्रलैत
 पतिया कष्टैत
 सत प्रतापत जेना रुमले पाछाँ नागन अछि
 ठीके चिन्हनडँ
 रुम छी मिथिलाक प्रवहिति रौतन ।
 स्रवजो सँ पहिले मेहबियो सँ पहिले
 जोतुआ रौद रौतनमाला सँ पहिले
 मियाँ * जिक्र करवाक रौतन सँ पहिले
 सतसँ पहिले उठि कः
 पूजः चाहत छी
 अर्वा कः
 दोसबक भगवानकेँ रौतनी
 पाप प्रार्थना त्रुत मिथि
 सत दोसले जेन
 मिनरौ करैछ दोसलेकेँ
 आ रुम मित्र मित्र घुमि बहन छी
 कथला पौदन कथला मागकिन
 रुमो दुनियाँ * खरु जमन अछि
 जजिमनिकाक एँ तीन गाम सँ
 प्रति सँ रुम अर्वा छी
 पार भवि गङ्गा आमेव मकग

72 || बिदेह मैथिली पद्य

किनो धावक पोछरी नर कर
मंगहि-मंग एक मछकुवी दही जेण
पडितागल थोनग दुधिन
अ पोछरी
जेणो वाली थोनग
पड मी वालीक भेज्जल उंगलाव ।
रा करैवक कनियाँ जेणो देखथि
घबरैनाक प्रत-प्रत ।
आ कहियो बाति राबहो एक
जिण्ण मभसँ रतिगागत
बैलबासकै छुन तमाकल दैत
दूड़न मभकेँ धकियारैत
पडुआरैत बैलडाकिनीकेँ
मरियारैत अंगल मछकुवी ।
आ रौआ रैड कठिन दुग
जजिमाणी रैछेलाग
कम देरैहो तैयो
कमलाग मला दुग
रैमी देरैहो तैयो
प्रमीना नग सुनरैहक
गमि जेरैहक तौ मभ
मभ रैड । रैडि या
थुरी नीक
छलि बहल दुग

ভগৱানক মায়া ভুগ।

ঢালীসক ৰাঁত

তেবহ মান পহিলেক ৰাঁত ভুগ
 ও সভ
 ও সভ ৰাঁত
 আৰৈ ত' হমাছ' ঢালীসক নগভগাএন ভী
 তোছ' জকব ঢৌতীস পৌতীসক ভ২ গোন হেৰে'
 কহা' গুছি সকলিয়ৌ তোবাস' কোলা ৰাঁত
 আৰৈ ত' থশীলা সভ ৰিসবি গোলৌ
 জে যদি কেল ভলিয়ৌ তোবাস' গুছএ জেন
 হৱাক সাথ দগৱীনা কেশে হমাৰ
 কিছ উৰ্ভি গোন
 কিছ গাকি ক২ ডবা বহন ঞ্ছি
 হ'সীক সাথ নিকনগৱীনা ধৱন দা'তক পা'তি
 কিছ ধু'ষ্ট গোন
 কিছ হিন বহন ঞ্ছি
 তহিলা গোবলাব চমালো গ
 ভেন কাৰী ৰৈদৰ্গ
 তু' কেল ভ২' গোল'
 কতৌ দেখলৌ
 ত' কোলা চিন্হলৌ
 গ কহলাগ ত' ৰিসবিয়ে গেলিয়ৌ
 হমাৰ দু ঠা ৰৈছৌ ঞ্ছি
 তোবা কএক ঠা ভৌ
 আ তো' কত২ বহৈত ভে'
 কী তু'ছ' হমাৰে জকা' লৌকবী কৰৈত ৰৈগবা গোল'
 আৰৌ স্বনগ ভে' বাতিক বেডিয়ৌ
 আ নিথৌ ভে' শোম্ঠকাডি
 কী তোৱো কোলা পতা নগ ভৌ
 গ নিবৰ্থক গছ ৰৈস তোৱে জেন
 তুহী' ৰুমৱীলী উদ্দক ভাষাক দুনিয়া মে

74 || विदेह मैथिली पद्य

तुकलीन गद मे डुगत
एकठे नीवर एकठि अर्थ

बाजेमे मोहन सा “श्रृंजन”
मिसागत दीप

रिग्न रातीक दीप रँगन डी

যোতী রিঁষ তিবস্তুত সীপ রঁগন ভী
 কহরঁ কী রিঁষ ঠাঁকাক গবীরঁক রঁঠী
 ল তাজ ল বাজ মলীপ রঁগন ভী
 মাজ সৌন্দর্গ বহিতো দ্বন্দ
 রিঁষ লক্ষ্মী শাবদা কী কবতী
 যোশক রঁথা কেকবাসঁ কলী
 তিবক সিন্ধুক শির্জল দ্বীপ রঁগন ভী
 আত্মো ভারে তল অঁভি জহিলা
 রিঁষ সোশক ত্রুঁগাব অঁভি তলিলা
 জলকক দ্বন্দ পমাগত তুস্মী সল
 সৌবার্ঠ-সভায়ে অপবতীপ রঁগন ভী
 লাবক ধাবসঁ আঁথি স্বখাএল
 রিঁঘা গুঁক গুঁগু মৌনাগল
 ঐ ধলক রসন্তুমে
 জেঠক দুগহরিয়াক রিবহ গীত রঁগন ভী
 আগাঁ রঁঠু লর তকশ সন্ত মিলি কহ
 লী মৌনাগত সূর্য গুঁগু ধল রিঁষ
 মিমাগত দীপয়ে তক মিলহ-সব
 কক আলোকিত রঁমরঁ অকাসদীপ রঁগন ভী..... ।

মুড়লক ভোজ

বসগুনল্যমে রিঁচটী, জিলেরী কাঁট,
 গবম তবকাবীপব রঁসলা গুবী পাঁট
 মুড়লক ভোজ কএলমি গজিমিগব,
 হাপে জোঠা রিঁগড়ল গঁঠীবিগব ।

জেঠক দুগহরিয়ামে ভাগম ভাগ,
 ধাগলৌ মগি আ গলাঁকী মাগ ।
 শেঠমে মিঠকা ঠীস উঠেএ
 জলিলা মকগয়া সীস সড়এ । ।

হেন্থে বিভাগ নগৌননি ঞ্জমাণ,
 গবজক সঁগ রৌড়াব সমাণ ।
 বাঁজু মোশমঁ কেহন নঠোঁ,
 সুগয়া পহাড়গব কঁকড় গড়োঁ ।
 রিলেগুদু রঁচার, ঞ্জনা রঁচার,
 আরঁ এহন লৈ ভোজ দেখাউ ।
 গজিনিগব মান্ঠব কেব ফঢ়ফমে,
 ঞ্জহালে চাপে জোঠা থেলোঁ ।
 আরঁ এহন লৈ থাএরঁ জিলেরী,
 হজম চুর্পা আ জমৈনক মেরী ।
 ভগরাণ ঞ্জলক আমাদ রঁঠা রঁথু,
 আগাঁ রঁঠা যাঁ ভোজ খুঁআরঁথু ।
 মিহু ঞ্জ থাএরঁ ঞ্জল ঘব জহিয়া
 উল্ল হএরঁ ভোজ দেসমঁ তহিয়া ।
 স্বেণু ও কতরৌ রেতন রঁঠতনি,
 ঞ্জদা লৈ খানদাণী স্বেভার রঁদনতনি ।

খেখব লতা

গুস্তী ফঁসলৈ, গুস্তী ফঁসলৈ
 দেখলি রৌখা, লতা খসলৈ ।
 জোব নগারহ উঠারহ লিনকা
 সাহি দহুঁ ডুৱৈত কেব তিনকা ।
 মোশ কলৈ, আঁখি ভলৈ,
 লিনকা কাবণে প্রজা মলৈ ।
 ভাবী ভবকম মলী মলী গা,
 পেঠ ভুখন আ গহুম সড়োঁ ।
 আগসী.সী. আ এফ.সী.আগ,
 কতেকো আগমে 'মু' নিমতা ।
 এক মাসমে রঁলোঁতা দিনলী,
 তোড়ি জোড়ি মচোড়ি কেব সত্তা ।
 হংব ঘংব আ রৈঁ খবিনাব,

মণী বহিতো জ্যোতিষ কেব জল ।
 কষ্টম দ্রুতকাল তএ সদন চনার্থি,
 ভোজন পানি রিষ গঙ্গা স্নান । ।
 হমর মলশে ঞ্জ মভ জনতা কেব,
 মহগী রৈঠত সম্ভাক ধোতী ।
 লোকক গবদমিমে ফাঁস মলৌমনি,
 গহিবথি অগল মানা মোতী । ।
 কহথি সুদামা স্নান দ্রুবাৰী,
 এহন থেথব লতা লৈ ভাবী ।
 বৃদ্ধি হকা ভেদ ভুথে মলৈ ভী,
 দৌড় নাও মংগ সম্ভা থাবী । ।

কলেশ থেব

থেব-থেব ধুবথেব-থেব
 এহেন থেবমে কতকো থেব
 থেব সঁস্কৃতিক নাও হঁসারথি
 বঁনা ক২ ডুজ্জী নীর ডোনারথি
 কহথি তীস দ্বি আরো চাহী
 বঁনারথি কোঠী গঁড়া গাহী
 থেতক রিচুচে বঁঠ বঁলৌমনি,
 পানি ভবন পোথবিক উঁচ হাী
 সোনক সিন্ধসঁ পিবলী বঁনারথি
 রিষ পৌদানক সিবলী বঁনারথি
 কনসাঠী ঞ্জ উঁচা মবি ক২
 শিতনহবীমে এ.সী. চনারথি
 চমকৈত দিবলীকৈ দেখত দ্বিগাঁ
 গঁসকুন থালী ভাগন মভ দ্বিগাঁ
 লুঠা ক২ মৃগী ফিলেই বঁনাএর
 মেনরোঁসঁ বঁসী নাও কমাএর
 একগব এক গিলজব ঞ্জ গলৈগব
 মভুঠা ধলমে সরহক মৈগব

ভগবান রঁচাওঁ নাক দেখি কেব
রঁদমে রুমরঁ খট কলশে কেব

গবম জমাণা

ওঁ রাঁওঁ গবম জমাণা ।
নগব সিলমা আঁব চৌরঠে,
অমিকাবক সঁচা লল হাথ,
ঠোকখি তান ললী গা মিলি কং
পুন্স জাতি সত রঁলন রঁগাণা । ।
প্রতিশেত তেঁতীম জন্দী ঢালী
লনা ভুখে রক কঠখি কালী,
খসারখি রক্ত নগারঁখি অগবালী,
অপ্পাণ জল ভংগে রঁগাণা । ।
মমাতা বসেত ডুখি কোঠীক কান্ধগব,
সন্মানন কবতী পুন্সমা রঁক্কাগব
সগব নিয়োজন হিনকে ঢালী,
মর্দ রঁলন ফঠন পেঁজামা । ।
মাড়ীমে লী হিনকা দেখেঁ,
রঁলন পড়ত মোহাবী তখল রুমরঁ
জৌ * রঁলনহুঁ রেদী রব কহিয়ো,
জীরণ ভবি ভবরঁ হজঁগা । ।

ঢালক মহিমা

জখণ ঢাল কঁঠ তব গেল
সবস তামরস ছন্দএ উঁব ভেল
ফুন্সায়নি রঁলনতা গমকন ওঁপরন
কেনা কছ কতে প্রফুল্লিত মন
সাঁম-ভিগসব ঢালে ঢালী
লী ভেঁঠত তঁ কাঠরঁ কালী
ঢালক অম্যাগত ভাবতক শ্রুঁগাব
অভি অগবেজিয়া অরকণ ওঁপনাব
রৌকুরাঁওঁ এক জুগেসব

বাধাজী মংগ নিকানথি আন
 রঁড়কা কক্কা কাঠেঁত স্বপাবী
 চাহক মহিমা সুলেঁত ভনান
 রএস জখন হোঁউ চানীস পাব
 চাহ কবথি রঁড় তন উগকাব
 একবা ভোড়র লেঁ মোটু রাঁ
 হএত জীরণক পৌঘ থান
 অগল গবিয়া স্মি চাহ ভয়এ
 বাখন-বাখন গেল সেবাএ
 রেগে তঁ ঠঠো চাহকৈ গীথর
 দৌগর লেঁ রঁক কিডু তঁ জীথর

আজুক লোক

মানর ভুথি মানরতা লেঁ ভুগি,
 কেনা চনত জগতক দুখ চক্কা ?
 রুমি লেঁ গড়এ কথলো-কথলো,
 ঘোটে ভুথি রা দগ ভুথি ধক্কা । ।
 মুঠ প্রগঢ়ক খেন মগলো দিগ,
 অগবাধক ভাতঠ রঁড় । বহন ভুথি ।
 অগল হাথে তন্নয়তাস,
 থিগজলক চচবী সজা বহন ভুথি ।
 চিড়ি চিহ্ন ভুথি চিনকা উর্ডা কং
 প্রপ্তিকৈ ননকাবি বহন ভুথি ।
 ক্ষুদা মন্বথ নিশিচ্ছত ভং
 বিনশি নীলকৈ হকাবি বহন ভুথি । ।
 কলৈত আমো কোল-কোলমে,
 অচনা অরনা রঁনি মিসকি বহন ভুথি ।
 কঠ ভুথি দ্রুতগামী রঁনি গোলো,
 জুনি থুডু সভ ঘুমকি বহন ভুথি । ।
 আরঁহু জাগু সচেতন রঁনি কং
 লেঁ ভেন বিনয় এঁ সবকৈ জাগু ।
 রঁড় কল চাকোব কক ও,

रसुधैर कष्टुं धुति एकवा माणु । ।

पद्यायन

प्रश्नि- ओ रारु अहाँ कतए बहैत छी ?

उत्तर- तरेए पोथ जतए ओतए बहैत छी ।

प्रश्नि- ओ कोन ठाम अछि, कोन देगे अछि

की भाया अछि की तेय अछि ?

उत्तर- ले कोला पविटए ले किछ पहिछाण

आण देगे थिक भाया आण

देगेक नाम सोबायष्ट्र जूनि रूमर सोबाठ

कतेक बाज नाठी लेल

करैत धुति अपन मोनक बाज

लोकक रैथाम हूँका ले मतनर

माणरताम ले किछ काज

प्रश्नि- किए गेलौ पवदेशी तेले

ढोड़ि कए अपन माष्टि- ज गिथिना

उत्तर- ले काज तेठैए ले पेट तरेए

गिथिना आर रैनि गेली गिथिना

प्रश्नि- गेस्य गेलामना यष्टी अछि अपन

खुर मेहनति कक खुर उगजाडु

उत्तर- सतठि स्रम कए देननि अछि कोसी

ककब मेरा कक की उगजाडु ?

रैमे तँ जागत जाडु ढोड़ि कए गाम

निर्णय- ह्रदा ! ले रिसवर अपन भाथा

अपन ठाम आ अपन गाम । । ।

उन्नी-गुन्नी

कोगली काली रंगना गोव

हे भगवान ज केहेन अणहोव

ताड खजुवक माण रङ्गन डै

गीगब आगक प्राग उडन छै ।
 कनसग एकल कहन जागत छै
 उल्ला-गुल्ला सत सठन जागत छै
 मोन रैनन छै ठेनहा चानी
 प्रजा त्रुखन लता खासि बिबसानी ।
 छुठन ससि छुठन आसि छै
 सत ठाठि गब उल्लुक रास छै
 हगुआ रैनन जेठक दूगहबिया
 अनादृत उपेक्षित महुआस छै ।
 कठि माना माथे चानन
 अगल आगला अगल आगल
 हाथमे पोथी देखि बहन डी
 दूध जेरी भवन तशि छै ।
 धर्म-अधर्मक अतब गाएर
 जतेक नगाएर ओतेक गाएर
 रिगु ठोआक हागन छै ककन
 प्रजातंत्रमे कतेक रिगुआस छै ।

अतबकनर आ गिटाव

जूनि गूढु हमार हान
 हम डी भ२ गोन रैनान
 देखि ग समाजक कवीति
 मस भ२ जग आसि
 रलैत ग कीड ाक
 खासि रैन क२ आटाव ।
 रैनन अछि ग चर्चा
 दुगन अछि जगमे पर्चा
 भगवत यो हब एकठा रैथी
 हब ककरो मग यो
 एमे ले निखन मज्जा
 ग तँ अछि एकठा मज्जा
 जँ भागन दोसबक रैथी

ओकरो रूमियो अपन स्वता ।
 रैदनु ए कवीतिके
 रैठा होथि रा रैठी
 दियोह हूँका ठाँ
 जूनि रँग अठ्ठा
 आग जै जेई मज्जा
 होव रँगत ओ मज्जा ।
 ओ अछि जगक बीति
 निक काजमे ले दैत मंग
 अधना जेन आउत आगु
 जखन कवर अहाँ किछ अधना
 रँगि ज्ञात ओ पिछना
 होव ले दैत मंग
 भ२ ज्ञात अपनमे मग्न
 रँगा जेत ओकरो चर्चा
 क२ दैत अहाँक पुर्जा-पुर्जा ।
 केना रैदनुत ओ समाज
 जकव होग अछि नानि
 निक गप्प ले कब कियो
 अधना जेन सदैव तैयार ।
 की जेन ज्ञात छै ए समाजके
 अपन सञ्चता सत कियो रिसवए
 पश्चिमी हूँका हारी
 की हएत भारी समाजके
 चिन्तित मन मोटे अछि ।
 आजुक मिया-पुता ले रूमए
 ओकरो आरो किछ ले स्वमए
 ले मोछए घरक मान
 ओकरो रँग अछि अपन मिया
 मज्जा कए माग-रोगक अर्थी
 रँगि ज्ञात ओ स्त्री
 ले मोछए हूँका रौलेमे
 जे हूँकव कबधि गान ।

দেখি সমাজক গুণ কবীতি
 যোশ ভ২ জাগি অতি পাগল
 জা ধৰি লৈ গিলত সমাজ
 লৈ অতি তারএ গলাজ।
 কেশা বৈদনত গুণ পৰিতায়া
 কেশা বৈদনত গুণ সমাজ
 জকব কৰি নৱ পীড়ী নাশি
 নারএ পড়তে হুণকা মড়কপাব
 কহএ পড়তে হুণকা বৈদক
 জুনি কক পুৰজক অগমাণ
 হুণকব ত বাখু মান।

বৈসব-বৈসব সোচি মনমে
 বৈসব-বৈসব সোচি মনমে
 ক্ষুদা লৈ নতু তনপাব
 আগি বৈসব এ গৰ্মমে
 বৈসব হম উষাব আগমমে
 সূৰ্যক তপিস লৈ মেনন জা
 লৈ অধনাহ কিড দেখন জা
 জা ধৰি লৈ উঠাৰ উতা
 লৈ ভেতৈ মনকে টহ।
 আৰি ও গেলৈ জমাণা
 জগমে হোগ তবাণা
 সত দিম অতি দু ক্ষুদা বস্তা
 গুণ জীৱন লৈ অতি সন্তা
 সত দিম অতি একটা মোন
 জৈ অতি পাগ তৈ অহা অমোণ
 বৈদন জাএ থোমক পৰিতায়া
 অতি জৈ ক্ষমতা তৈ কক আশা
 শুশ্রূচাব অতি পএব পসারিত
 শিশ্রূচাব গেলৈ কহাদন
 আৰি লৈ অতি
 বৈসব বৈসব হাথমে

किछु दिन रौद रहत ज
 रौंठक आगाँ रौंग सुकाएत माथ
 रौंठा रौंसत कर्मिगब
 रौंग जोनाएत पंथा
 देखी जे ज फड़ैत रिय
 मोटी मलमे हबदग
 केना रहत ए समाजक विकास
 कतौ ल एकठा आस
 सब दिन होगक सिद्धा
 एम्हें होअस गेहिन्दा
 रौंसन रौंसन मोटी मलमे ।

पादुका वियोग

भवन फगुनहठै गंगक रौंसत डन
 धनीग भैयाक बियाहक पवात डन
 रौंनु शिरदानीक भवन दगावगब
 रौंविआती सब माले डन ठरका
 मणहिमे अना माम्ठेव माले
 मविआती मयक पाहुन अनुप
 मठकन छत्रीमे दड़ैव मालेत
 गंगक रौंनुमँ मोन डनहि तगत
 हँसैत अपसियाँत कान्हव गमाडा
 छैठन पादुका जेननि बकाए
 नरका मण्डिन ताकि बहन डुधि
 कतौ तेठैत तँ जेरे टोबाए
 तखन नजनि पड़नि एक जोड़ि
 नरका चपगन डन रौंड़ मोहनगब
 रौंठा गाँ रहत एकले पधव नगारी
 सब दिन हराओएगब टनलौ
 आरहु गर्दत डान जोड़ रौं
 हाथमे न२ क२ फूलनी जोड़ा

नर चङ्गन पहिनि नदी कात चननथि
 देखते छष्टी छेवि बृष्टकन रौरु
 पंकज मग छेवलेँ दोग खेहाडननि
 मभ रँविखाती नग पहुँचि गेल
 अ चङ्गन तँ छैननुक थिक
 थोनि दियोँ ओ गाम्छेव साहेर
 कतेक नि काँठरँ नर आनक टीज
 रँतीनी निपोवि गाम्छेव रँजनथि
 गनती भर गेल देखुँ उँदव रँगमे
 बुँमि गेलौँ अ हमरे चङ्गन
 लोठा नर चनलौँ उँदगमे
 दूबज्जी साहेर हुँमि रँजेँ जी
 जोवमँ रँजना पंकज नष्ट दर
 छँन छष्टीमे अहाँ गामँ अलौँ
 केना पहिबलौँ लेका अष्ट दर
 किले जी मभ नि मडले आनु
 महकन छष्टी भवि कर रौबी
 की गठरौँ जी लना मभकेँ
 अगल शिक्षक रुदा करे जी छेवि
 देखुँ महादेव केहेन अत्रगागत
 अहाँक दलानक नाम हँमैमनि
 गानुँ तँ छथि रँविखातक गामे केव
 अ कहि महादेव अङ्गन जान छोड़ननि
 उँदलन गामक छथि प्रकय अ
 अङ्कन जीरन छनहि काज महा
 छँन चङ्गन नष्टन छनहि धोती
 रिग छीकछे बामदीबीमे गंगा स्नान । ।

स्वर्गव ह्री

स्वर्गव ह्री मभ स्वर्गव ह्री
 आरँ टीनी मेहो स्वर्गव ह्री

मरतक गुआ गेन गनिआएन
 गनि क२ छवथि श्रीमती आ श्री ।
 आथि आथिगव गिनास गार्ड डै,
 भवि गेन मधुमेह राई डै
 टुड १-दली मंग छैरैलेठक डिर्रौ
 थागत बहू रण-धु-थी
 णिबामला भेन ज़ीरनक मीन
 झूहक चक्रीमे छीनि उठन डै
 ज़मेन मोह मंग देखु गान-रीड १
 देहक पनंगमे उड १म भवन डै
 जोड़क सठका धीरे नगथि
 नमसी गुयंग वसम लना सभ भागथि
 रँझव-टिग्नक एले ज़माणा
 रँठा बहन चाङ्गीनक रिफ़ी
 गाम धवमे डाँकठव भवन
 नाली रँन्द पालीथीन सभ गड़न
 दुधमे मोतीक पाणि नरौनरौ
 मोमबन मदिवा सभ छैकन ज़नी
 आंगल रानी त्रुंगाव रँनन डै
 माह्रुङ्किँ रिसवि बहन डै
 अगन मैथिली अडि मधुवाएन
 ज़ा ले रूसरौ सुगव ज़नी ।

শরীণ কুমার খণ্ডা

(১৯৭৭-)

পিতা শ্রী গঙ্গানাথ স্মা, মাতা শ্রীমতী বিনীতা স্মা । গাম-
খালবামগুৰ, পোস্ট- জোহনা বোড, জিলা- দৰভংগা ।

স্বপ্ন স্মৃতি অগ্নি খবৰি

লৈ বৈলু অহা বৈলুৰ
বৈলুৰ বৈলুক লৈ সন্ধ্যা অতি মীত
অখল গাউ সঙ্গীত
সঙ্গীতক লৈ কক অভিনয়
ওকব সন্ত স্নবমে অতি তাল
ওকবা লৈ কক অলজ্ঞা
জঁ আগ ফেবৰী ওকবাসঁ ফুঁ
ফেব জীনাগ ভ২ জাএ দুকহ
এখন অতি বৈলু সন্ধ্যাক
ওকবা লৈ দিয়ৌ বিবাস
জঁ আগ নগাএই অহা বিবাস
লৈ বৈলু গাওত অহাক গহিচাল
কতে দিল লোক গহিচালত
ভূখিল ও হুকব সন্তাল
কিছু তৈ কক প্রসত
কক তখন অগ্নালৈ সঙ্গত
বচখু ভ২ সঙ্গত
গ অতি সন্ধ্যা মীত

জঁ অহাঁ ভী নিরঁন
 লৈ দেত অহাঁকৈঁ কিসো রঁন
 জঁ অহাঁ কিড কবরঁ অগল
 তখন রঁনি পাওত পহিচান
 হমর এ গামক বাখরঁ বিয়ান
 দেরঁনি মাতা পিতাকৈঁ সন্মান
 এ মঁ লৈ রঁনু অলজান
 জঁ আগ কলী হএত অগমান
 লৈ বাখু অগল মান
 রঁস দেখু একটা নক্ষত্র
 ওকবা জুনি কক ভক্ষ
 জে আগ হোগ অগমানিত
 তঁ তঁ বাখু গ বিয়ান
 লীঅএ ঢালী গ মগথ
 লৈ হএরঁ এ মে দু মত
 জখন অহাঁ পাইরঁ সন্মান
 লৈ কবরঁ ককরো অগমান
 আরঁ আনি গগলৈঁ বিবাম নগারঁথি
 অগলো আরঁ পহিচান রঁনারঁথি
 স্নগু স্নগাউ অগল খরঁথি ।
 (হিএ পী.এম.ঠাকুর “রঁরঁনু” জেন)

বোধী

বোধী জেন তিনমিন কলৈ অছি
 ভুখন পাসন হমর প্রাণ
 প্রাণ অখন হমরাসঁ কহএ
 হমরা দিশ দু ঢুকক গাঙ্গ
 গাঙ্গ পীরি ভুখ মেঠএ

बेछी ल दाली हमबा भाग
कतरौ बूझारी अस्तुमिसँ
किछ ल किछ लेते जोगाड़
उ तखला ले हूअ तैयार
बेछी लेन तिनमिन करे अछि
बूखन पासन हमर प्राण

बोव रितन सँन रितन
गमेलसँ कपड़ । तीतन
आरै गमेलो सेहो देनक ज़रारै
ओहो माँले अछि हमबासँ ज़रारै
बूखसँ नालेय जाएत जान
डगमग-डगमग करेय प्राण
बेछी लेन तिनमिन करे अछि
बूखन पासन हमर प्राण

आजूक अछि अ राधा
जै भेटैत जूठन हमबा
नागत घुबि अएन प्राण
बेछी लेन तिनमिन करे अछि

भूखन पासन हमर प्राण

तखन दूर देखीग दैनक आस
जागन जेना छित पास
रैठै छले मैगाक प्रसाद
नगरो छना प्रजावीज अरौज
“आमा” कहना अगना मोनसँ
नगलो आजुक रोटीक जोगाड़
आजुक भूख तेहब मेठेतौ
ले जानि आरि खेब कतेक दिन सहेतौ
रोटी जेन तिनमिन करै अछि
भूखन पासन हमर प्राण
“आमा”क अछि एकठा रिशती
जूमि करी खेनागक अगमान
उकरो अछि सन्मान
अछि उकरो अगनागब अतिमान
रोटी जेन तिनमिन करै अछि
भूखन पासन हमर प्राण

हमरा जेठेब

हमबा भैठैन एकठा रियस
 उग जेन भैठैन किछु समय
 कहन गेल हमबासँ गीत
 निथु हरा रक्षा जेन गीत
 हरेव मँगन किछु समय
 श्री हरा मटमे पौसन हम
 देखि हूकब स्फुटि
 मस भऽ जाए प्रसन्न
 जे देखि कही मसँ
 जे छथि देशेक भरिया
 एसँ ले कियो अणजान
 एतए मोटि रैदैन मस
 हरेव अएन दगमे दग
 हरेव कनम आगु रैदैन
 श्री केनक किछु निथेक मोन
 हरक मस हम जानी
 हूकब दुख-दर्दकेँ जानी
 कि हूअ हूकब अतिनाया
 जौ हरा आगु रैदता
 तँ समाजक सन्धान रैदत
 हरेव बाज आउत हरा रक्षाक
 एमे ले सँदेह बहत
 हमबा भैठैन... ।

गेहु लख सा 'रसे, गाय-रैलोवा, छिया-
 पुर्णिया ।

उग्ररादी रनि जाग

की कहरे यो मगुराई,
 देने-गाम केव हान ।
 केतो रौढ़ि केतो अछि सुखन,
 मज्जुब-गृहस्थ रौहान ।
 महगीक गावि-हासि जीरनसँ,
 प्रयक तजे अछि प्राण ।
 तेयो नावा रूणद कले डी,
 हमार देने महान ॥
 जेकब रोष्टसँ बाज कले अछि,
 तेकब फाँटन मत्ता ।
 मसिद सदस्यमे डोढ़ि समझा,
 रौढ़सँ रेतन भत्ता ॥
 जेकब त्रिमसँ देने पालित अछि,
 तेकब जिखरँ अछि धनि मन ।
 अपवादी जँ सदस्य पहुँचि गेल,
 तेकब आजीरन पेशिन ॥
 लता सभ केव कवणी देखि कए,
 किछु ले ह्वए उँगाय ।
 मोन होगये जे कनस डोढ़ि कए,
 उँग्ररादी रनि जाग ।

স. অজীত মিশ্র, জন্ম স্থান- নরঠেল(মাদ্রিক),
পৈত্রিক- 'আদিত্য রাম', পালীঠেল, সবিসর-পালী, মধুৱণী। মনিত
নাৰায়ণ চিথিলা বিশ্ববিদ্যালয় দৰ্জা ভাৰ্শাস ৱাতকোত্তৰ(মৈথিলী)
কএলাক ৱাদ ১৯৯৪ সঁ ২০০৬ ধৰি আকাশিৱাণী, দৰ্জা ভাৰ্শামে
আকলিক মৈথিলী অন্তৰৱাৰ্তাৰ্কাৰ ও সমাচাৰ-ৱাচক ৰূপমে
কাৰ্য। পড়াতি ভাবত সবকাৰক অন্তৰাত ভাবতীয় ভাষা সংস্থান,
মৈসুবমে মৈথিলীক প্ৰৱেশক ঙগৱান্ত মৈথিলীক পলিন প্ৰতিমিতিক
ৰূপমে পুৰী প্ৰাদেশিক কেন্দ্ৰ, তুৱলমৈবমে পাহুণ প্ৰাধাগক ভএ
১০ জুনাগ ২০০৬সঁ কাৰ্য প্ৰাবন্ত। এতএ মগাতাব তীৰ ৰৰ্য ধৰি
কাৰ্য সম্পাদক ৱাদ ভাবত সবকাৰক ৰাষ্ট্ৰীয় ত্ৰাণ আয়োগক
অনুৰ্শাসা পব ৰাষ্ট্ৰীয় অনুৱাদ মিশিৰ কেব গঠনক ঙগৱান্ত
মৈথিলীক দ্ধা শৈক্ষিক সনাহকাৰক ৰূপমে মগ, ২০০৯ সঁ
ভাবতীয় ভাষা কেন্দ্ৰ, মৈসুবমে কাৰ্যবত।

নর ৰৰ্য

শুভ-শুভকৈ নর ৰৰ্য তুনাএল
ভগৱতি ৰন্দন দৃষ্টি সমাএল
হেথত চহু দিস লীক ধমান
নরতা ৰূপমে কবৰ কমান
ৰৈলি জাএৰ সন্ত মালোমান
ৰৰ্য এগাবহকৈ মণিমান
একুৱ-ওকুৱ সন্ত খুশিহান
গাএৰ মল ভবি মচি ধমান
বহৰ লে কিযো কতহু পমান
হমব মলোবথ পুৱএ গা মান
সুন্দব মলগব পৰি মহান
সুন্দব মলগব পৰি মহান
খাজা দ্ধগৰা ভৱে জহান

94 || बिदेह मैथिली पद्य

सुनगन ँकक कले तमास
कष-कषमे जत नर ँठान
बाज्जा- वकसत एक समास
तीत-मीठ आ रिसवि गुमान
दिआरौती परि महान
आन-अनन, एक जूठान
रौंछैए छहू, अ दसकास
तीवथ सुथ भले-जहान

डॉ. लेखामिका रणा जन्म: २९ अगस्त, १९४३, जन्म स्थान : रैगानी ठेला, भागलपुर । शिक्षा: एम.ए., पी-एच.डी. (पठना रिश्वेरिद्यालय), ए. एन. कालेज, पठना ये हिन्दीक प्राध्यापिका पदसे सेवानिवृत्त । २००४ अ. ये यात्री-चेतना पुरस्कार । यायारवी (यात्रावृत्तान्त), अर्थसंग (कथा संग्रह), एकठा अकास (कथा संग्रह), भारांजलि (गद्य गीत), नागफास (उपन्यास), किन्तु-किन्तु जीवण (आमे कथा) प्रकाशित ।

नर रर्य

अकक रैदलि गेलाग
रैविसक रैदलि गेलाग
नर रर्य थिक की ?
एकठा कैलेखव हठैत अछि दोसब
मागि जागत अछि आ
रैवस रैदलि जागत अछि ...
मोणक तहमे डूरन

शैलक बसमे तीतन
 बाति रएह, दिन रएह
 कैकैसमे थिनन फुन जकाँ
 रैबस रैदनि जागत अछि...
 टाक दिस तीड़ भवन, सब किछु अँटाएन
 चेहवागव चेहवा ओठन
 लोग केना जिरैत अछि
 की मोष ले हुनक कटोठैत अछि ?
 सन्नैठा खाली-खाली नलैत अछि
 रैबस रैदनि जागत अछि ...
 दिनगव दिन रीत बहन ले रीत बहन
 रौंछे भागि बहन,
 ले भागि पलैत छी हम
 कथला रौंछे हमर, कथला रौंछे हमरी
 रैनि जागत छी
 खमे ले लएत माँस हमर
 रौंछे खतम भऽ जागत अछि
 रैबस रैदनि जागत अछि ...
 ले कोला कामला ले कम्पला
 एकठौ रैस 'एलसास' अछि
 डाँव जकाँ ठोवसँ नागन
 एकठौ आव सान उदास अछि
 काँठमे रिहँसन जेना गुनारै अछि

अजोबियाक भाषा

टब्र, पबडारीक पाव हम घुगम आरी..
 निथन जे माँसक गाथा
 यौनक भाषामे ओकरे हम
 गुनगुनारी..
 दर्द प्रणामे अहाँक स्मृति केव
 रिनथि-रिनथि छुटपछुट बहन
 आहत गीत उमड़ा - उमड़ा

96 || विदेह मैथिली पद्य

रैम अवबगव कहनि बहन !
साम्बुक दम तोड़ैत रैना
टैती रैगावक कम्प
चादनी रैमि हमर अहाँक
निथ बहन ओ भाया
जे ले कहि सकलौ हम अहाँके
ले कहि सकलौ अहाँ हमवा
छब, तखन गजोबियासँ गुडि आरी
अगल अहाँक मुक गाथा
योषक भायामे ओकरे हम
गुनगुनारी... ।

উপেক্ষিত

अगल मोचक रैडिग
दियागक कम्पर्टमेंटमे
बिजुर रैथगव दैत छी गमावि
कम्पनाक बग रिवंगी रिडोना
रैडिगमे मे गेल रहिबाए ।
आ
छादैक नयन धूक धूक तकैत अछि
के आरि ए भारक रैडिगके
अगलाओत ? ? ?
झरझर लेत जकाँ सम्र समवि जागछ
आ मोचक रैडिग ओहिना गडन बहि जागछ
उपेक्षित अण्डुअन... ।

देश

हे रौआ !
की रौआ ?
सुलेत छी गाँधी फिलिम नागन अछि
रैड नीक, रैड दीर अछि
छबू ल देखि अरै छी... जेना
ब्रती नागि गेल रौआकेँ

हूँ.. आँखी नागन डन राँरा
 जगमे हीरो हिरांगन दूनु डन
 से हम देखलें ले केलौ
 आ ओ ग रूठराकेँ देखे लेन
 पाग आ समए रँरीद कबी..
 हे एना ले रौजुराँ
 आग ज दमे स्रतँ लेन गँगीक कावा
 हम अहाँ देशेभद्रिक स्रदमे
 डुरन बहत डी गँगीक कावा
 दमे दमे दमे.... ।
 ओ खुनी रँचा टिछिया उँठन
 जेना फलन गवमे आरी गेलैक..
 राँरा, हम तँ कतौ दमे ले देखेत डी
 ले तँ देशेभद्रिक कोना गीत कतौ
 सुलैत डी
 दमे शेट, गठेत डी कितारमे
 देशेभद्रिक शेटार्थ रँमेत डी कितारमँ
 अहाँ किदम कहाँ रँजैत डी.....
 राँराक आँखि पनिए गेन, सुनमे तकेत
 पीठपव मारन गोवाक कोड़ ।क दर्द
 खेब शुक भ२ गेन.....

बिधाता

हम नारी डी, ज अपवाद हमर तँ ले
 हँ हम नारी डी ।
 अहाँक लेखनी हमरा संस्कृतिक
 उँकेरपव पहुँटा दैनक धवतीक प्राणी ले
 देरी धवि रँना दैनक
 किछु, अहाँ रँनाए देलौ
 पातनक भाती रिदीर्ष कवरानी
 एकठा टिक्काव
 प्रपति-पपीपव उँमडेत कोसीक हाहाकाव ।
 ठोवपव अरैत अछि कथना

शिवद-प्रात, कथला
 गुमक मर्द बाति;
 दर्पामे जखन-जखन अगन देहवा देखेत छी
 अछक सीताक रथित पबछाली
 पनकक कोवण थवथवा जागत अछि
 हमर आँच दान तारामँ ले
 बाहु-केतु मँ भवि जागत अछि
 रुदा,
 आरँ ले, आरँ हरा छुँ नारीक मैन
 ले कबत
 हाड-गामक ए देहमे किछ ले
 जकबामँ अहाँ रँगन छी, हम रँगन छी
 प्रपति रुसुवाव रँगन अछि
 तखन दोषी हमही किए ?
 अहाँ निक हमछँ निक
 आरँ जमाना रँदनि गेन, नारीक अँतवमे
 उँतवि गेन एकठा तीव्र, प्रथव रौद पमवि गेन
 घब-रौहव जगमग करैत
 अकाम छुरीक परिकल्पनामँ सिहँत
 परंपरा-अपवम्पावाकें धुत करैत
 नर निर्माणक अकाममे नरन सूर्योदयक
 बग भरैत
 नारी आगु रँछि बहन अछि
 'अहम्' लैलासिक भारमँ ग्रसित हमर
 समर्पण अहाँ देखि ले गरैत छी
 सब किछ सहैत जनम अहीकें दैत छी
 सृजन हम करैत छी
 रिधाता अहाँ रँलैत छी, तँए आग
 प्रकय-रिमर्श छोछि, नारी-रिमर्शक गग करैत छी ।

रँछा आँ रँकम्था

छोछ छोछ लनाकें देखु

रैरझा कतेक भावी अछि
 मुक्ति बहन काह
 नटकि बहन पीठ
 ग रैझा कतेक भावी अछि !
 समस्त देशक त्राण ब्रुकएन
 रिदेशक उंचाव भवन अछि
 अंग्रेजी हिमालय
 गग ले पछु
 प्रकाशक प्रेमक धुम मारन अछि
 निवीह अँथिसँ तकेत लना
 की पढ़ी की ले पढ़ीमे हेबाएन लना....
 फुर्सत ले माए-बापकेँ
 समए ले हुनका जेन केकरो
 के समझाओत, केना समझाओत
 घरमे ठै टैन ले
 भावी भावी रैझा देखु
 नट, रौतन पानिक देखु
 प्रांगरेष्ट फुनक धुम मारन
 जल जलमे होइ मारन
 ककब रैछा कतेक तेज
 केकवा कतेक अएन अँक
 आनक लना आनकेँ भाएन
 रैछा हँसन रैरझाक पंक
 किन्तु, एँ शिक्षाक की अर्थ एतए
 गँजनिगब करैत ठेकेदारी
 डाकठेब खोलन दोकान सड़कपव
 की हले एँ लोमियानकेँ
 की भरिया देशक कर्षाव केँ... ? ? ? ?

स्मृति-शेष

आग रष्ट्रवृक्षक मधुव छारवि कतए
 दण्डजताक नँकामे अंगदक
 अछेन पएव कतए ?

कान पथपव छलि गेनाह जे
 मिलह हुनक
 समबारेत अछि
 मोन प्रानक झुमि दिसीके
 राँठे रहै देथारैत डुथि
 टिब मंगलमाय डन नख्ख महान
 ज़ीरन एक, पग एक समाण !
 निथ अण ज़ीरनक झाव
 करैत बहनाह आनोक प्रसाव
 त्रिष्टिक ग अछिष्ट निधान
 छिँरामे सएह रवदान...
 सुनि हुनक ठुकाव
 नर यौरन रैन पारैत डन
 माथपव राँपि कहल
 कर्मफेदमे आरि अलटाव
 मेठारैत डन
 हुनक सहस देखि-देखि
 तरुनि सिंह नज्जागत डन !
 ए
 मानरताक धरन आकास कतए
 मानर एक मानरता गुण,
 रैतरेँरैना धाम कतए
 हे रिघि !
 अही रैताड
 भावतरव सग गाम कतए ? ? ?

सतीश चन्द्र सा

छन्द-१

रैजि उठै छन्दक काँतेरी
पसवत जय हो ! के तुम्ह नद ।
सत्ता दन उतवत महन छोड़ि
क२ उठै रिजयकेँ शिखनद ।

हिमा, हवा, हस्तक आगि
पसवत सगरो जड़ते रिहाव ।
गतिहास रैगत नन रैत धनसँ ।
ले जानि ककब छै जीत हाव ।

साकसि तेन जल जल सगरो
तगसँ जीरण की प्राण जेत !
आ घृणा, द्वयक महापरि
ले जानि कतेक प्राण जेत !

प्रतिपक्ष अगिना सबकावक
गद्दी नए अछि बुँनि बहन जान ।
सत्ता सुख सरैहक पवस नखर
के देखि सकत बौदी अकान !

तबि गौर ठेन सगरो घृणा-घृणा
रौधत कहूना जीतत छन्द ।
सामर्थिराजक संग जेत
तुम्हसँ एकवा की नगार !

ମମ ଦୋଷ ଏକ ଦୋଷବଳେ ଦିଅ
ଭୀଷଣ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଟି ମାନ ।
ସୁଖ ଦୁଃଖ ଓହ୍ଲିଣା, ଜୀବନ ଓହ୍ଲିଣା
ଜାଣିଣା ଭଲ ରୀତିର ପାଟି ମାନ ।

ପ୍ରଶ୍ନ-୨

ଭଲ କେତେକ ଚରା ଶ୍ରୀମତ ଉଦ୍‌ବିତ ।
ତ୍ରାସ୍ତ୍ରାକ ଶ୍ରୀମତ ପରବର ଶ୍ରୀମତ ।
ମତ ଜାତି ଧର୍ମକ ହେବ ରୀତି
କି ଦେବକ ମହାଜକ ଧର୍ମ-ଧର୍ମ ।

ମତା ସୁଖ, ଧନ ରୂପ ମାନ ଜେନ ।
ମିତ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥ ଧର୍ମ ମହାଜ ଜେନ ।
ସିଦ୍ଧି ସୁଖ ଦ୍ୱୟ ମହାଜ ଦିଅ କି
ମତ ଭେଦ ମହାଜ କି ମହାଜ ଜେନ ।

ଓହ୍ଲିଣାଦି ତେଜ ଚରା ଓହ୍ଲିଣା ।
ଓହ୍ଲିଣା କି କେବଳା କି ଭେଦିଣା ?
ଭଲ ରୀତିର ଜନ ବୃଦ୍ଧି ଭଲ
ମୋହର ଶ୍ରୀମତ ମୋହେ ଭଲ ।

ବିଭକ୍ତିକାଳେ କି କି ମହାଜ ରୂପ ।
ଭେଦିକା ଲୋକକ ଜଣି ଶେନ ଶେନ ।
ଶ୍ରୀମତ କେତେକ ଭଲ ମାନର ଏହା
ଜୀବନକ ଲେ ଶେନ କେତେକ ମୋହ ।

କହଣିଓ ଓହ୍ଲିଣା କି କେତେକ ଲୋକ ।
ଲେ ଭେନ ମାମେ କେତେକ କାଜ ।
ଶ୍ରୀମତ ରୀତି ତାକି କି ଧାକି ଶେନ
ରୀତିର ରୀତିର ଜୀବନ ମହାଜ ।

ଶ୍ରୀମତ ବାଜଣିତିମେ କେ ସୁଯୋଗ୍ୟ ?

अम्मी प्रतिशेति एथली अयोग्या ।
 ओ केशा हमर उछाव कबत
 ओकरा नए छै ओ देने भोग्या ।

जड़ि गोन मड़कि क२ कतेक देह ।
 मरि गोन छुदेसँ प्रेम मिलेह ।
 देनक की हमरा प्रजातै ?
 दुख रिपदा अछि ओहिना सदेह ।

जन्मत अधिकारक मोन भार ।
 घब घब छिड़ि याएन रौब भार ।
 सब रौब कतेक रनिदास जेत
 अछि बड पिपासू ओ दूगार ।

भाया आ बाजनीति

अछि घातक आँठकरादसँ
 रैदँ क२ ओ भायाक संगड़ । ।
 कथन कतय ओ आगि नगाएत
 केशा एकव पहिटासँ देहवा ।

अछि बहन्मय बाजनीतिक
 फिया कनाग कर्म मल रानी ।
 डापि बहन अछि पत्र पत्रिका
 प्रतिदिन एकले एक कहानी ।

कथला रैष्ट्र जाति जातिकै
 कथला सीमा शिवरुद भावी ।
 कथला रौत धर्मक कहि क२
 नगा देत सौँसे चिंगारी ।

कतेक लोगत दुग देहवा एकरो
 जानि सकन ले कियो एथन धरि ।

सपथ लेत अछि 'मेरा धर्मिक'
समष्टि लेत धन आँखूँ भरि भरि ।

स्वार्थ कते धरि खसत खाँसिमे
कते आँखूँ नज्जित झुग आँसत ।
हिन्दीपन आगन कर्मक जे
केना एकव गतिहास मेँठैएत ।

सीख लेखूँ सब दुखन जल-जल
अनग अनग सब श्रुतिक भाषा ।
तखन भवतनि पोँछ आँस ले
बहलै हिन्दी देशेक भाषा ।

सत्ता पक्ष रिपक्ष कालमे
केना तूँव छथि धर कइ सुतन ।
सीख बहन अछि आँस मराठी
टैक्की टानक भयसँ कनरैन ।

जतए देशेमे छै एखना धरि
नाथो लोकक बोली सपना ।
सड़क कात छतहीन जिन्दगी
ककब पाथर घास रिँडौना ।

की मतनरै छै ओकरा की छै ?
भाषा, भेष कतए की रौखन ।
रिना परिश्रमसँ ओतै ले
भात दलि खाँसिमे साँजन ।

जलहितक कन्याँ आँस ले
बाजनीतिँ बहलै आँस ।
हुन प्रगटकेँ अमर मन्दिरसँ
सत्ता स्वथ सबकेँ अतिनाथ ।

ভলে লেখু গা শিপথ মাটগব
 ব্রিহ্মক প্রচলিত সভ ভাষামে ।
 লে বৈদ্যত তরুদীব দেশেক
 জল জল ঠাট বহত আশিয়ে ।

সরক জীত

কিছু বিন্নরসে ফুদা সরকে জীত হোগত ড়ে ।
 বৃন্দ-বৃন্দসে মাগবক মির্গাি হোগত ড়ে ।
 কতরৌ বৌদন সাঁপি দেত দিলকবকে নভমে
 জাগত তৈয়ো প্রাত, বাতি লে ঋমর হোগত ড়ে ।

লে ভেঠেত ঋমিকাব সাঁপি ক২ গএহ বিধান ড়ে ।
 বৌঠি মকী জে জতে, সরক ঋমন ভাণ ড়ে ।
 ঋগলসে ঋম্বোধ মিলহ দুখ স্বখ সভ বৌঠী
 ঋগল দগ ড়ে মগ, বিপতিমে ঋন-ঋন ড়ে ।

এখলা ধবি মিথিনাক মিত ঋগমাণ হোগত ড়ে ।
 ঋমিকাবক মর্ঘর্য কবরৈ সন্মান হোগত ড়ে ।
 এক ডেগ সভ চনরৈ মৈথিলী বৈঠে আগা
 ঋগল ভাষাগব সভকে ঋভিমাণ হোগত ড়ে ।

নিঋ আগ মকম্প কবরৈ মর্ঘর্য ফেবসে
 জয় মিথিনাক শেখলাদ হম কবরৈ ফেবসে ।
 ভুঠেটে নাগন ধূগল বৌঠগব চনরৈ জখল
 ফুঠেটে ঋগল কিবিশ ভনহি কিছু বিন্নরসে ।

জে ভী জতয় ওঠেসে আগা চনু মঠকি ক২ ।
 ঋভি সন্মানক বৌত লেরৈ হম কহিয়ো নর্ডি ক২ ।
 এক বৌব সভ নিঋ প্রতিভা স্নড মোনসে
 ঋগল ভুস্মা হএত বৌঠক বৌধা জর্ডি ক২ ।

ভুখব পেট

মড়কক কাতে গলী-গলীসে

गम्ली कागत रीढ-रीढ कर ।
जरीर बहन अछि एखला माणर
दृष्ट ठाढ़ अछि केहन विकासक ।

बन्दी-फन्दी, डिब्री-डूब्री
जे भेष्टन नर गोन समष्टि कर ।
गन्दा-गन्दी किछु ले रूमत
नर ज्ञाएत सब तकि हेबि कर ।

जड़ते तखल ओकरो दृष्ट
भवते स्पेष्ट बातिये कहूना ।
शिक्षाक अधिकार कबत की
छे एखला जे रोटी मगना ।

फाँटन मष्टन रम्न देहपव
नाज अरौधक कहूना माँगन ।
ज्ञाएत केना युन पीठपव
शीशी रौतन दग किछु रान्हन ।

ढेष्ट ढेष्ट लम्मा ङुँठि तोरे
दोग जागत अछि रौद रसाते ।
भवते स्पेष्ट केना परिवारक
अछि गवीर अक्कबसँ काते ।

मासक मास अतार सुश्रमक
एक साँस किछु खा कर जरीर ।
अछि पिक्काव समाज बाज्यकेँ
आरौ किछु भूखन मृत्य ।

पाँच सार

हुन भेन प्रफुल्लित गाम गाम
जहिया जड़ मोमन अत भेन ।
स्वागतमे जन जन हुनो ठाढ़

सुन्दर तस्विक सुत्र जेन ।

रैदमन प्रदेसक किछु रैमात
सुख शीति हेवसँ उतरि जेन ।
छनि गङ्गन विकासक विरध छह
जीवनक जड़ता वृष्टि जेन ।

न२ सकल रुद्रा ले छि अपन
सर्पुर्ण सुत्रग सुन्दर सुकप ।
त२ सकल नष्ट ले एखला धरि
श्रुष्टाचारक दास्य सुकप ।

रैनि बहन योजना मित नर नर
घृति बहन जिनासँ देन पाग ।
आँहीसब लागु कबत केना
ले छै जगमे एकवा कमाग ।

प्रतिपक्ष अगिनका सबकावक
गद्दी नए अछि रूँनि बहन जान ।
राताम्रकृतित घबक जीवन
ले किछु रूँमटे लोदी अकान ।

छै आरि जेन ओ समग्र हेव
धन रैनसँ सब जीतत छुनार ।
सामर्थ्यराजक रंग जेत
तुखनसँ एकवा की नगार ।

सब दोष एक दोसबकेँ द२
डीनत फुसना क२ पाँट मान ।
सुख दुख ओहिना जीवन ओहिना
जहिना छन रीतन पाँट मान ।

सौमे रिलव एखला रेलव

दुख राधा बिहावक रौंछि सकय
 ओ जग कहाँ न२ सकय जान ।
 सौंमे बिहाव एखला रौंछान ।
 सौंमे बिहाव एखला रौंछान ।

रौंछत छुनार सबकार रौंछत
 मत पड़त बिकासक आशिये,
 जातिक छूँछत सब समीकरण
 दूरत प्रतिष्ठाक निवाशि मे ।

उतबत नभमे नर आशिक
 जागत प्रभात नर किरण जान ।
 सौंमे बिहाव एखला रौंछान ।

अछि भागवत सत बिहाव
 ले रौंछत सकय तकदीव एकव ।
 रौंदी अकाल रौंदी क प्रयोग
 दाहव सुखाव तस्वीर एकव ।

ले जानि बिधाता छुनि निखल
 की न२ बिहावक रफ जान ।
 सौंमे बिहाव एखला रौंछान ।

नखनरौंदीक रौंदुकर
 पसवत अछि सगरो केहन आनि ।
 छै बाज्जलतिक खेन रौंछ
 ले तँ ओ जगते कतौ भाणि ।

जौं ले लोकत सबकार आर
 बज्जिम भ२ छूँछते नदी जान ।
 सौंमे बिहाव एखला रौंछान ।

उतबत उद्याग एतय कहिया

বিজলী কহিয়া ঢাকত সগৰো ।
মজদুব জাএত লৈ দূব দেশে
বোজগাব এতয় ভেটত সগৰো ।

ভুখন দুখনক জীৱণমে
কহিয়া লোঠিত সগৰো স্ৱকান ।
সোঁমে ৰিনাব এখলো ৰোঁহান ।

মাহিল হমৰ মবি বহন আগ
ঋতি কহাঁ সৃজনতা ও পহিবুক ।
সন্মান লেন ভুখি লীখ বহন
ঋতিকশি লোক ৰাৰ্ণে এখলুক ।

ঋপ্পাৰ ভাষাক মান লেন
কহিয়া জাগৰি ৰোঁঠিৰ গুনান ।
সোঁমে ৰিনাব এখলো ৰোঁহান ।

লম্বা তেতৰী

লোকৰ ঢাকৰ গাভী ৰীগনা
বোৰি দৰি হাকিম ভুখি ৰৈডকা ।
সোঁ সৈকড়ম কয় লৈ সৈৱক
ঋতি নাগন সৈৱামে হিনকা ।

ঋণ সচিৰ ভুখি গু মণীৰে
ৰাস্ত লোক দিগঢ়া ভাবী ।
উচ পদক ঋতিমান দেহমে
উজ্জৱ দেহ যোগম কাৰী ।

গোষ্ঠি বহন ভন ওভহি গক্কা
লম্বা তেতৰী বগড়ি-বগড়ি ক২ ।
ৰাস্ত ভনা ৰোঁ লিখৰামে
কাহিক ভাষা কিড গড়ি-গড়ি ক২ ।

মণ্ডীক ভাষণ ভন কাহিয়ে
অগন ক্ষেত্ৰমে বান দিৱসগব ।
শিক্ষা ভোজন ৰম্ভ গবীৰক
বান মজুৰী-পাগ ৰিয়সগব ।

উভলৈ কিড পল্লা বোঁকুৰে
ভীজন পৰাগব উৰিয়া কৱ ।
তেতবীকে দৱ দোষ এাধমে
দৌগ গেনা বোঁ টটিয়া কৱ ।

পড়লৈ থাপব ওকব পাঠগব
মাগক বান আৰি গেন ভন ।
সীথি বহন ভন কাজ গবীৰক
কাণি কাণি কৱ নান ভেন ভন ।

মেঠা গেন ভন কাগতগব সঁ
বান দিৱসক শিষ্ট, উখৰ্ভি কৱ ।
জীৱ বহন অতি মিলেহ ভাৱনা
সভ কাগতগব মাথ উতৰি কৱ ।

সুৰোধ কমাৰ ঠাকুৰ, গাম- হঠী-বালী, জিলা
মধুৰী । পেশা- সী.এ. ।

বিচক্ষণা

কে স্বনত ৰিচাব মোলক
কেকবা কহৰে উদ্ধাব মলক

সভ জেনা রঁগন কবকবেত ড়ে
সভ আগমে দশিমে ঞচেত ড়ে

মলমে ঢলৌত ড়ে বস্মা-কস্মী
ভোড়া জাউ আরঁ হম কোল রঁতুী
মগলে একৈ বঁগক বেগিস্তাণ আরঁ বৈত বেত ড়ে
সভ জেনা রঁগন কবকবেত ড়ে

কতএ গোন রস্বফ্বাক হবিগবী
জতএ হোগত ড়ন থগ্নতিক গিরাহ রিগ্ব রিধকরী
লৈ জামি কিএক লৈ ভেঠএ আরঁ
বসিক মারণক মলম ড়ে
মগলে একু বঁগক বেগিস্তাণ আরঁ বেত ড়ে

জীলৈক আরঁ ঠং রঁদনি গোন
জীলৈক আরঁ বঁগ রঁদনি গোন
উদ্ধষ্ট আরঁ উর্মণ রঁদনি গোন
লৈ জামি কঁষ্টবরী আ কঁষ্টবরীমে এখলা কিএক ভেদ ড়ে
সভ রঁগন জেনা ঞচেত ড়ে

লৈ ভেঠেত ঞছি কেকবো আরঁ শান্তি মলক
জীৰঁ বহন সভ কনহন্তু মলসঁ,
কৈঁচা লেন সভকৈঁ নাগন বৈত সদিখল উদ্ধগ ড়ে
সভ ঞগলমে ঞচেত ড়ে ।

মহগাগক সভা ঞছি
গবীরক প্লেষ্ট গিগতা ঞছি
চাউবমে ঞকিব কী ঞকিবমে চাউব
লৈ জামি কেনা হেঠম-হেঠ ড়ে
তৈযো কেনল রিডয়ঁলা ড়ে
সবকাব রঁগন কবকবেত ড়ে,

স্বপ্ন হে শিষ্টিক সৃজনহাব, করি স্বরৌধক ছদৈক ঢ়িকোব

কক ঋগুক্ষ্মা এহেন জগন্ সত লোক জাগ চেত তৈ
জে বঁগবঁ কলু দেমেকৈ ত্রৈশ্ব তৈ... ।

প্রতিশ্রুতি

ভেন জখন-জখন কিছু গছা
কবএ পড়ন তখন-তখন প্রতিশ্রুতি
জিগীক রীঠমে সগল ভেঠন চৌরঠিয়া
জাএর কেন্দ্রব কিছু ফুবাগত লৈ
ভী একমলে লৈ সগ সহ-রীঠিয়া

কাঠন কতেক বাতি গুজ-গুজ ঋগুবিয়া সগক
জে আএত কিছু দিল উপবাস্ত
খিন-খিনএত, বাতি গজোবিয়া সগক
জুনি পুড় হান, এখলা ধরি দেমএ পড় ঋগু পবীক্ষা
কএ বহলৌ ঋগু এখলা ধরি ওগ ক্ষণক প্রতিশ্রুতি

উঠেই বঁব-বঁব সরান মলমে
ফঁসে ভী সদিখন ঋগু ঋগুদ্রমে
জে কেনে মিঃশোখ ঋগু নির্ভঙ্ক হোগ তৈ গছা
জে কবএ পড় তৈ জেকবা লেন প্রতিশ্রুতি

জে জোগী বঁব রা বঁব সত
লৈ ভোড়এ ওকবো ঋগু প্রতিশ্রুতিক ফন্দ
বহএ ওকবো পবম ধাম পাঠক গছা
কবএ পড় এ লেন তগ ঋগু প্রতিশ্রুতি

জগা বঁনক জে নএ তৈ ওকবা মাগক দুধক গছা
জে কিশৌব ভেন ওকবা খেন ঋগু উমগক গছা
জে জরান ভেন ওকবা সুন্দর বমণীক গছা
তৈ কহএ সুরোধ দৈত গা শিক্ষা
জঁ চাহ ঋগু ঋগু ঋগু ঋগু ঋগু
তৈ কবএ পড়ত মিশ্রয় প্রতিশ্রুতি
কিঋ কি জিগীক মাল ভিএ প্রতিশ্রুতি ।

কিশোর কবিগৰ

দৌগৰ চৰি জাএৰ গায়

মল্লবথ দৌগ বহন অছি মচন অছি আপা-ধাপী
জতএ কেকৰো কियो ল চিহ্ন বহন অছি
এহেন নগৰ আপা পাথৰ দুদৈসেঁ দুব
এখল হোওএ জে দৌগৰ চৰি জাএৰ গায় । ।

আহাক ভড় আপা সীয়েঠ কঁপেঠসেঁ বঁশন
ওলা তেঁ গা একটা আধুনিক মহানগৰ অছি
হুদা শহৰক এ আপা-ধাপীয়ে
মল্লবথক দুদএ জেনা পাথৰ ভেঁ গেন অছি । ।

কিএক মচন অছি আধুনিকতাক গা হবৰিডি । ?
কি ভেঠেত এমেঁ কियो ল কিভ বুঁমি বহন অছি
জেকলে দেখু কপোয়াক ঠেবী জেন অগমিয়াঁত বহত অছি
পাথৰ দুদএ মল্লবথ মানৱতাক মূলা কেল অছি জীৱো । ।

নিয়ঠ মাগন ওঁ দমগজিমা মকান
এক ফলোঠগৰ বহিতৌ নলৌত ভী অশজাশ
ও অঙা সী হম গড় সী হুদা
এক দোমৰ কেঁ লৈ কোলা জাশ-পহিচাশ । ।

কল্প এলেন কঁকরীঠক শেলব কোণ কাজক
 আধুনিকতাক কান কোঠবী অছি মাজন
 এ চমাচমাগত কোঠবীমে কियो ল লেকবো চিহ্ন বহন অছি
 কপোয়াক খাতিব আরেক মল্লবথ কী কি ল কং বহন অছি । ।

গতিযৌত-পিত্তিযৌত মমিযৌত-পিমিযৌত জেকবা দেখু
 অগলমে মগল চিহ্না পমিচেনে কোণ কাজ
 আধুনিকতাক কান কোঠবীমে আর
 অলচিহ্নাব ভং গোলাহ জগদাতা বুদ্ধ মাএ-রাগ । ।

শেলবক এলেন অমানরীস আপা-বাগী দেখি কং
 পমীজ গেল হমর দ্বন্দ্ব
 এলেন অলচিহ্নাব নগব ভোড়ী কং মোল হোগএ
 এখল আর দৌগল চলি জাএই গাম । ।

হে যৌ ভলমাম্বল আধুনিক মল্লবথ
 এলেন অলচিহ্নাব নগব ল নীক
 এ কঁকরীঠক মলনম এক রৌব তঁ দেখু
 গামক কোলো ঠুঠনী মলোয়া বঁজু নীক । ।

মল্লবথ এক দোসবকৈ চিহ্ন বহন অছি
 চিহ্ন চুমুল টুঁ টুঁ কএ বহন অছি
 বস্তা-পোবা নিম্বল প্রেমক ধাব বঁচি বহন অছি
 হবিগব-হবিগব খেত-পথাব আগ মোব কং বহন অছি । ।

ঠুঠনাল ঠাঠ খব-পতাবক কিছু ঘব
 জতএ লৈ কियो অলচিহ্নাব লৈ কোলো ডব
 টোরিষ্টা নগ ফড়িত অছি খুম আম
 এহল নগবকৈ ও রাঁবু লোগ কহিত ডেক গাম । ।

একটা তঁ ও ভবীহ

কলিত ভলৌ মাএ গে মাএ- রাঁপ লৌ রাঁপ
হে লৌ নগঠ ভৌঁড় । বহ ল ঢুগঢাপ
বুণু-রাঁবু ক২ ও হমরা ঢুগ কবা দৈত ভলীহ
একঠা তঁ ও ভলীহ ।

রাঁপে-গুতে ক২ কলিত ভলৌ কখলো তঁ
ও হমরা দুধ-ভাত খুশা দৈত ভলীহ
লৌখাক মুঠমে ঘুঠব-ঘুঠব কহি ও
ঋগল ঋথিক লাব পৌছি হমরা হৈসরৌত ভলীহ ।

খুম কলিত-কলিত কেখলো হম রঁজৌত ভলৌ
মাএ গে হম কোগলী রঁমি জেরঁউ
লৌ লে লৌখা লীক মল্লবখ রঁমি জৌ ল
ঋওব কোগলী মল লৌল মভকৌ স্রলো ল ।

কেখলো কিছু ফুবাগত ভল কেখলো কিছু
নাঠকমে জোকব রঁমি রঁজৌত ভলৌ বঁড়ি যা ফুমি
দুদা তৈয়ো ও হৈমি ক২ রঁজৌত ভলীহ
কিছু নর মিথরীক প্রাস ঋওব রৌমী কবী ।

কমি ক২ দ্বৈহ ফুনা লৌত ভলৌ
তঁ ও হমরা লহোবা ক২ মলরৌত ভলীহ
কতৌ বলী লে রাঁবু দুদা মাহভাযামে রঁজৌত বলী
ঋগলা কোবামে রৌমা ও এতরীক তঁ মিথরৌত ভলীহ ।

মাহভাযাক প্রতি ঋগাব মিলহ গাম ঋগি
নাহিঠামে হুকেসঁ হম মিথলৌ
গাম ভৌর্ডি পবদেমমে রঁমি গেলৌ
দুদা মৈথিলীক মিঠগব গপ লৌ রিসবলৌ ।

ঋবস্থা ভেলোক রাঁদ ও তঁ চলি গেলীহ ওতএ
জতএসঁ কহিয়ো ও ঘুমি ক২ লৌ ওতীহ
দুদা মাএক হোঠে দেখি রাঁপ-রাঁপ কলিত ভী

मोममे एकठौ आस नगेल जे कहियो तँ रूढ़ि या ठीह ।

समाजक लोक रूमोमि ले लोब रैहउं ओ रौआ
रूढ़ि या ठेरे ले कबधि ए दुनियाँमे
तँ कि आर ओ अपना लेखसँ घुमि कऽ ठीह
मरोयो लेबमे रूढ़ि या अहाँकेँ मखख रैना दऽ गेलीह ।

रूढ़ि याक ऋगलोक रौद आर मण्डपव भऽ गेल 'किशिन'
ओ रूढ़ि याकेँ हम कबैत छी नमन
अपन रिपति केकवासँ कहूँ ओ रौआ
कियो आन ले ओ रूढ़ि या तँ हमर माए छलीह ।

बांसी प्रसाद साहू, “बथक चक्रा उमष्टि छले
रौठ” (करिता, हांगक, ठनका आ शैलगु मंगल) प्रकाशित ।

लोगली कहलै आसक डारि

लोगली कहलै आसक डारि
सुनि हमर मखखा घरबाए
पिया हमर बहिनए तँ
धीबज दैतए रैहए
अनहिया बाति हम
रौठ देखैत दुनु आँखि निहवि
गजोबिया बाति हम छान देखैत
चकरा-चकोर रैनि जाग
छन्दा रौदन ब्रक-डग खेले
पिया बहिनए तँ हमरौ

मंगे खेततौ रहिनि
 कोगली रौलीसँ हमरा
 दिनमे मलौए गोली
 शिया बहितिअ तँ किछ कहरो कबितौ
 अलका केशा किछ कहलै
 शिया पबदेशिया रैड निबमोहिया
 कहिया रैणत हमर बथलैया
 कोगली रौली सुनि हमर
 देह भ२ जागए रैलीव
 केकवा कहलै अ दुखक रात
 कोगली कहलै आमक डारि । ।

प्रीतक गीत

हगुण मास हमर छितए यौरणमा
 हमर दुख कहिया हवत सज्जणमा
 शोणा कवाए निख ऐरकी हगुणमा
 आमक गाढपब रौसन कोगली
 प्रीतक गीत सुनरैए ऐरकी हगुणमा
 टैत मास जेना छगलै महुआ
 उल्ला छगलै हमर यौरणमा
 मारणक मेघ बिजुरैए रैदणमा
 रिजली चमकए रादन रैवसँ
 देहसँ छुटै पमिणमा
 रैवथा रैवसँ घनघणमा
 शिया रैणत अछि रैमणमा
 उमवत नदिया, दवद जगारै
 दवदक दुख केशा केकरो कहलै
 आरिते सज्जणमा दवद हवि लौत हगुणमा
 शोणा कवाए निख ऐरकी हगुणमा
 प्रीतक गीत सुनलै छी सज्जणमा ।

गैरुख रुयाव सा

ভাঙা বে ঞা লৈ পৰো

ভাঙা বে ঞা লৈ পৰো,
দহেজ দ্বুঙ মিথিলা ঢালি ত',
দহেজ দ্বুঙ মৈথিলি বঁনি জো,
ভাঙা বে ঞা.....

জৌঁ ননচেরে ঠকা তু' জারে,
জিহগী বঁনী জেতৌ পনিমোহ,
ঞপলাঁ কশরে কনিযো কশতৌ,
তাগ ঞ'তবামো কে' লৈ জবো,
ভাঙা বে ঞা.....

কনিয়াস' মিয়াহ কব মনিয়াস' নগ,
মনিয়া নচেতউঁ কনিয়া সজেতউঁ,
মনিয়াক মোহস' ঞপলা ঞগকে' বঁচো,
কনিয়াক ম্নহমে তোউ' ডুৰি জো,
ভাঙা বে ঞা.....

জিহগী বহলৌ ত' গাগ বঁড় কমেরে, ঞপলাঁ উড়রে হমবো

ৰঁজেরে,
জোঁ কিসো কহতো সম্ভবৰীনা পাগ ড়ি, তখন কহএ ককবা হুঁ
দেখেরে,
অখলা ডুঁ মৌকা আর ত' স্বধরি জো,
কল্পব কে' ঠাট্ কব গীত গুণ গুণো,
ভাঙ বে অলা.....
রাঁবুকে' মোল ড়ি লাথ নগা গা কবএ,
এক গনতীস' জিগী নগা গা মডএ,
তোলব জিগী ডুঁ তু' রাঁবু কে' বুঁমো,
উস্কন ভরিয়া কে' অগল নগা স্তো,
ভাঙ বে অলা লে গবো
দহেজ হুঁ মিথিলা ঢালী ত',
দহেজ হুঁ মেথিল ৰঁনি জো,
ভাঙ বে অলা.....

পঙ্কজ কুমার সা, পিতা-শ্রী মহেন্দ্র মোহন
মা, মাতা-শ্রীমতী অন্নী দেবী মা : মাড়ব, জিতরাঁবগুৰ, মধুৰীণী,
বিলব +৪৭২১১, পঙ্কজ জী এচ.সি.এন.মে মোহনগৈব গজিগৈব
ভূমি ।

उद्वाक

कहियो पूर्णिमा सन आलोकित,
 मैथिल, मिथिला आ मैथिली,
 आग होव अरुबियामे हवाउन अग,
 किछ दुब छिमछिमागत तावा सन,
 किछ मिछैन पगडन्ती,
 आवि-ध्रुवमे उमवधन अग,
 मस्तक सूर्य,
 कहिया पविचमकेँ रैदनि देनक,
 किछ आतामो ले भेल,
 रुदा !
 जहल-जहल पाछु तकेत डी,
 छदैमे किछ उथल-गुथल,
 रैहवाग लेन राखन अग,
 रुदा !
 भीतल-भीतल घुष्ट जागत अग,
 स्रद्धा-स्रद्धा ले अग,
 अगल अहंग,
 सहरि डोरीमे रैखएन,
 जखी नगौल,
 रैदद जकाँ अहिंसक दण्डमे नागल डी,
 अगल सहजता-सबनतासँ देवागत,
 जे पाछु ले भऽ जाग,
 अगल पविचमसँ तालीत,
 नर पविचम रैखैमे नागल डी,
 रुदा !
 ओ सूर्य गौबर गाथा,
 केना लिखै,
 माता-पिता आ पुरजक प्रति श्रद्धा रिख,
 भाषाक प्रेम मिलै रिख,
 कोन बगसँ बगरै
 अगल केनरामकेँ.....

কোন গীতসঁ মজাএই
 অগণ জীবনকে
 ক্ষুদা !
 হয় সুতন লে ভী,
 মবন লে ভী,
 জাগন ভী,
 হমর অকুড়তা, হমর সহজতা, হমর নম্রতা
 হমর পবিচয় অগ,
 সম্ভাতক আনোকসঁ আনোকিত,
 আগ আর হম সমর্থন ভী,
 তঁ কিএক লে অগণ সমৃদ্ধিসঁ,
 অগণ পবিচয়কে সীটে,
 স্বতীত তঁ স্বর্ণি ডন,
 আর আগ আ আঁরৈনা কাহিকেঁ মেহো
 স্বর্ণি রঁগারী,
 মভ গোঠে গিলি ক২,
 এক দোমবকেঁ মৈথিলীক বসগাণ কবারী ।

বীঠ রিলিগ প্রকষ

প্রকষক প্রকষার্থ কতএ হেবাএন অগ
 লে রঁমণা জাগত অগ,
 দহেজক রৈশাখী গকড়া ,
 অমবনতী জকাঁ,
 বীঠ রিলিগ,
 পবিচয়.....
 স্বলিত ডনোঁ,
 স্ত্রীক লাবক সফ্রদমে,
 প্রকষার্থক বাহ হেলৈত ঠেক,
 ক্ষুদা !
 জঁ বাহমে ভুব ভ২ গোন,
 তঁ ও প্রকষ আ সমাজ দ্বুকেঁ ডুমা দৈত ঠেক,
 ক্ষুদা !
 বীঠ রিলিগ প্রকষার্থক বাহে কী,

জেকব কোলা পতৰোৱে লৈ অগ,
 দিমো লৈ,
 ভুজা ৰিহিণ,
 দোমবক ধনসঁ সিঁচিঁত ভ২,
 অগন স্নাত্ৰিমাণ ৰৈণাৰৈএমে নাগন অগ,
 ৰিণা স্বৰ্গধ,
 গুৱিগ ফুণ জকাঁ,
 মোমে সজাৰৈঠ জেন.....
 সৃজণামেকতাসঁ দুব,
 প্ৰপ্ততসঁ ৰিহুথ,
 সিলগাক বীণ জকাঁ,
 অগন জীৱণ ৰিতৰৈত অগ,
 হে ৰিধাতা !
 অলী তঁ বচলে ভী,
 প্ৰকয় গহাড-পৰিতকৈঁ ভাতী টিবি,
 মনৌ নদী সৃজণক স্বন্দব সঁসাব বচৈত ভুথি,
 তঁ কিএক লৈ অগ,
 দহেজক দাৱাণনমে,
 প্ৰকয়ক বীঠ ৰিহিণ প্ৰবযাৰ্থকৈঁ জবা ক২,
 ওকব সমুণ ৰিণাশি ক২,
 পুণঃ মেঘক ঘোব গৰ্জণমে,
 শিৱক তডিৱসঁ,
 প্ৰকয়ক প্ৰবযাৰ্থকৈঁ ঠাঠ কবী,
 আ মব-মব ৰুঁঘী ৰৈমাতমে,
 নৱ কোপনক সঁগ,
 মধুব গীতক গুঁজণমে,
 স্নাত্ৰিমাণী বীঠহাঙ সমাজক পৰিচয় ৰৈণী ।

মহজ্জতা

ভাণ আ ৰিত্ৰাণ,
 অগুসঁধাৰাসঁ ৰৈহুঁ ডে ।
 সাহিলক সৃজণ,
 মথলসঁ হোগ ডে ।

चाहे कप गढ़ू,
 आकि वंग योक,
 प्रेम कक,
 रा लार रैहाई,
 योणक उद्वग,
 मंगमै कळे छे ।
 गीउ । छन्दैक,
 मन्जतेमै कमे छे ।

आँउ सुन्न कल राँत हमार

आँउ सुन्न कल राँत हमार,
 ले गकड़ू अहाँ काँन हमार,
 कहि छी हमार आँग कनी अग्रियगव,
 मृदा गिरिहे गड़त एाधक जहव,
 अँहकाव आँ एाध केँ,
 कँठेमे धर,
 अहाँ आँ रीतकँठ रँगू,
 जेकवाँ गुँजेत एाँ सँत दिन,
 रएह मरुदेर रँगू अहाँ,
 धाँन कक,
 कनी उँन कक,
 रिउँनक अहाँ मँग धर,
 गवँगवाँकेँ रँगू अहाँ,
 तर्क तथामँ तौनु अहाँ,
 कसौँपीव कसनाक राँदे,
 उँकवाँ अहाँ अँगीकाव कक,

अंध मोहि धृतबाह्रै जकाँ,
 आ गंधावी ले रैनु अहाँ,
 हिसारै कक,
 कशी रिटाव कक,
 अनग अनग रिधामँ साझात कक,
 अध्यायन कक,
 निर्माण कक,
 सृजनामेओक अहाँ आयास रैनु,
 तस छोड़,
 भांग छोड़,
 रिना रातक रात छोड़,
 अपन रैड़ गक बाग छोड़,
 दनाशक रैसाव छोड़,
 बाजनीतक कोर्छ छोड़,
 और समय ले तोज्र भातक,
 और समय अंग समय संग चलैक,
 उँच अध्यायनमे पाग नगाउँ,
 रागाव राजिजसँ हाथ मिलाउँ,
 अपन सहजता अपन सबनता,
 अपन दर्शनकेँ आव रैड़ उँ,
 गतिहासमे ले,
 और रतिमान केँ,
 अपन कर्मितासँ सजाउँ,
 रिदनाशक ज्ञाता रैनु,

दर्शने डेलो अग्रणी,
 आरि रिडानक रौबी अग,
 गुज्जा पाठके रिडानसँ जोड़ू,
 निश्चय निश्चाले स्यासुसँ जोड़ू,
 तहल ठी कलासँ ल्यात,
 जहल पाष माछ मथानसँ उरैवरै,
 थेरौ ठीक सिर्फ रौत ले कवरै,
 सँस सँसमे ध्यान कवरै,
 आ रौत रौतमे रिडान,
 गणित गणितक चर्चामे,
 तकनीकक आधुनिकतामे,
 समय अगल पुन रिठेरै,
 कनी याद कक,
 सीता उठाखै डलीह शिर धन्य,
 आ अहाँ दरैव डी दहेजक आनासँ,
 गाय गाय नशामे डुरैव,
 कँठाक निस्केपसँ भवन,
 आरोप आ प्रचारोपसँ उरैक,
 अगलाले अहाँ कलासँ जोड़ू,
 आरि समय रिशायक ले अग,
 आरि परिवेशक अग जकवत,
 जलकक गीते ठी ले गाऊ,
 हेल जलक जकाँ रिडानक हव चलाऊ,
 डानक मष्टकबमे सीता निकनतीह,
 नफ्फासँ भवपुव धवती,

बाय पुरुषार्थ स्वर्ग उताह,
 सीताक रवण कबताह,
 कतौ दुखक दबस लै रहएत,
 सरैरुहक मोन निर्मल भ२ जॢएत,
 माता पिता लै डबाएन बहताह,
 रौन रँटाकेँ पढ़ एन कबताह,
 गाम गाममे रहएत रिक्ताणक चर्चा,
 हरित मोनमे खुसिहालीक रँया,
 खेन खेनमे गणितक पाठ,
 रैसाबीमे करिता कहानी,
 पुनः मैथिल उना रिक्ताणसँ आलोकित,
 कबताह पुन जगमे गजोत ।

रुद्राजी मुननाम मलोज्ज कमार कर्षी, जन्म २१
 जनवरि १९१९ (लुठौढ़ कप्तोली, मधुबनी), शिक्षा स्नातक प्रतिष्ठा,
 मैथिली साहित्य । वृत्त अभिकर्ता, भारतीय जरीन रीमा निगम ।
 पहिल रिहसि कथा 'काँठ' भावती मण्डलमे १९९३ मे प्रकाशित ।
 पहिल कथा ककुर आ हनु 'भवि बात बोवमे १९९१ मे
 प्रकाशित । एख धरि दर्जला रिहसि कथा, नयू कथा, झुपिका,
 गज्जन आ रिहसि कथा सङ्ग्रही आलेख प्रकाशित । प्रतीक (रिहसि
 कथा संग्रह) आ माँस आंगनमे कतिआएन छी (मैथिली गज्जन

সংগ্ৰহ) প্রকাশিত। দ্ব্যুত: মৈথিলী বিহুনি কথাকৈ স্বতন্ত্র বিধা
কপৈ স্থাপিত কবরাক দিশোমে সঘর্ষবত।

হাওকা শৈল্য

নাম বঁদনি/ মাগবঁদ ফাওম/ পকড়। গেল
গলীব দোস্তী/ জগ কৈন বিশ্বশি/ খুশীএ ভেল
বঁদনি আএল/ দ্ব্যুতালী ধনিক/ চুড়। বঁদনি
অগঠ ঘো কং/ কোঠা কোঠামে ভেল/ প্রতিষ্ঠা পৌষ
দ্ব্যুতক বঁদনি/ সত্তামে ভাগীদারী/ রাস মপিক
নিসাঁ চুড়নি/ সে মং কলননি/ লোক ঠৈ সত্ত
ভুড় প্রচাব/ জাতিক ফুপৌষনি/ মিথিলা রাজ্য
অন্নাক দেন/ পোষ্ট ভবৈল মাঝি/ মড়ক ডাগ
গাঝি গল্পনি/ পোষ্ট ভবৈএ এতৈ/ কাশ দ্ব্যুত ভী
জতন ভবি/ পোমি গাঝি বখলৌ/ নিভরাস ভী
এহেল গড়/ দুঠী বঁক সমাজ/ বঁটো ঘব
অগ্রেজী লেল/ মৈথিলী বঁসবন/ ঢালী মিথিলা
মরকা পীড়ী/ তকলীকীক জোব/ মক্যাবলীশ
আফান্ত নগ্ন/ সবকাব উদাস/ অসগল ভী
ঘঠন স্থান/ বঁলী বঁস মজিলা/ লোক বঁদনি
পুত কমাউ/ বঁদলৌএ গজ্জত/ শৈষ বঁকাব
বঁদলৌ মল/ মগলগব মাত/ লৈ প্রদুয়ণ
স্বথ স্ববিধা/ বঁদলৌএ বঁসাবী/ গমৈয়ে লীক
পাগক জোব/ রাসমতি চর্চিত/ ভাতে ভুখন
ভুখাক ফেবী/ মঠক সীতাবাম/ নাম গাএব

দ্ব্যুতাল

চেল্লৈযোমে আর জখল আওত যৌরলা,
মাণু গলৌ দিল্লৈয়ে জকাঁ খাস ভং জেতৈ।

সভ ভগয়া জহিয়া ঘূমি জএত স্ববাজ,
বঁমু বঁদিয়ালা, দ্ব্যুতগ মনোমাত ভং জেতৈ।
“বাজ”ক বাজ কহিয়া ধবি ঠিকতে মবারামে,

त्रैलोक्ये प्रले हमर धाथ भ२ जेते ।
 हम रैनि क२ बाज्जा बहरै, बाज्जस्थानक,
 त्रैलोक्ये जखन ठाँठ भ२ जेते ।
 उल्लासक अल्लास तेते तीतर,
 असमोकेँ हमरा लछेन पफ्फायात भ२ जेते ।
 सगरो घुँघरा-घुँघरा देखन, छै ओतेक बीति, ह्रदा
 सौँसे देशेमे कहियो मिथिलक लेराज भ२ जेते ॥

माँषिक ववकाव

बहे खुँछेसन, जेना डलेहै
 ले तँ जारैसँ हँह जारि देखौ ।
 सब मिनि कानि बहन छै भोलेसँ,
 तँ मिथिला बाज्जक सुनसुना आनि देखौ ।
 ह्रदा तौ तँ छै ले खढ़-पात रीझएरना,
 रौढ़ा क थलोप छौ मेनि जकाँ ठाढ़ ।
 तिमक-टासन नगा,
 पिडनगुआ जूछैरै दु-टावि,
 जसुब-गसुबगव माँषिकक रौले,
 छौ ले कोला हवक पड़ैरना ॥
 जेब-जेब तौ माँषिक लोककेँ ।
 तखन निजगत हेतौ सुब ।
 माँष-रिकास, माध्या मैथिली, शिक्षाक
 रैढ़ । यवैती समाधि, दही एते सभकेँ लोखगाव
 तखन रूमिहै जे ।
 बाज्जक माँष भ२ सकतौ स्वीकार ।

ज्याति अनीत टोषवी, जन्म तिथि - २०

দিময়্যেব ১৯৭৮; জন্ম স্থান- রৌল্লাব, মধুৱৈনী ; শিক্ষা- স্বামী
বিরেকাশন্দ মিডিল যুৱ ঠাকা মাকটী গৰ্ম হাঙা যুৱ, মিসেজ কে
এম পী এম গৰ্ঠেব কালেক্স, গন্দিবা গাৱনী ওপৰ যুৱিমিষ্টি, ঐগ
সী. ডব্লিউ. এ. ঐগ. (কাষ্ট একাউণ্টসী); নিরাস স্থান- নন্দন,
যু.কে। পিতা- শ্রী শূভকব মা, জমশেদপুৰ; মাতা- শ্রীমতী সুধা
মা, শিরীগঞ্জী। জাতিকে www.poetry.com সঁ সঁগাদকক
ট্যগম ঐৱাউ (ঐগ্ৰেজী পদ্যক হেতু) ভেঠেব ডুহি। হুগকব
ঐগ্ৰেজী পদ্য কিছু দিল ধৰি www.poetrysoup.com কেব
কুখা পুঠা পব মেহো বহন ঐছি। জাতি মিথিনা চিত্রকনামে
মেহো পাৰ্ৱগত ডুখি ঐ হিগকব মিথিনা চিত্রকনাক প্রদর্শনী গুৱিগ
ঐষ্ট হুগ কেব ঐতস্বাত গুৱিগ জুঁডরে, নঁডনমে প্রদর্শিত কখন
গেন ঐছি। কবিতা ঐ হাঙকু সঁগহ “ঐটিস” প্রকাশিত।

হাঙকু

ধুন কগ/ উঁড়ত হরা সঁগ/ বঁদবী বঁনি
পবদেশে মে/ ঐগৰ সঁফুতি কে/ মাগ ভেঠেব
ভীড়ক বীচ/ কতেক ঐসগব/ প্রহক জগ
ফুঁসত কহা/ গা ৱান্ত শেহবক/ ভাগদৌড় মে
ধাবমে ভেন/ ঐকামিক দেৱকে/ ঐঘা ঐগৰ
মোশক ডুখি/ সিঁগাব কেল ঐছি/ কৈশৱাসকে
বঁড়ী বীবাণ/ তেতক জহাজকে/ ভেন থকাণ
সুগ উঁড়এ/ কখলা দুব ধৰি/ কখলা নগ
নীলমণিক/ ঐতবিস্ক ভুমা/ নাগন পখ

ঠগকা

ঠোম বঁবফ
ঠুঁবন বঁমাত
তবন পাশি
চমকেত ঐকামি
প্রাণীক বহি ঐস

ব্রহ্মস্মরণ

ঋতুজ্ঞানিক স্মৃতিধা ভূম ত' রৈভ নীক
 এ' মেন স' দুখিয়া ভ২ গেন ভূম নজদীক
 প্রতিদ্বন্দিতামে দামো ভ২ গেন ভূম ঠীক
 ঔগনাগল জাতিয় খেল পাখডীক ঠীক

সমাচাব হুঋএ রা হুঋএ মল্লাবজলক রীত
 রেঁসাগল দেল ভূম ঠী.রী. বেডিয়ো কে' মাত
 যোগক মালিত ঘরে রেঁসল কক রৈজাব চল
 শৌক স' সীখু আ সিখাউ ভাষমভাত

দুদা ঋগ্গাক মেন বহিতে ঋছি গ্গাক স'গ
 হৈকবক উদ্ভুতা স' ব্যাকুল বহন মল
 উপায় রৈভ নীক সুমন ফেব ব্রহ্মস্মরণ মল
 পাসরউ মে লিখলো হৈকবক নামগব ডহকল । ।

যোগক গতি

ঋসগব রেঁসল এক কোঠনীমে
 দৃষ্টি কৈদ ভূম ঢাক দেরাবমে
 দুদা যোগ জা চুকন ভূম দুব
 ঋগল ঢালিস' মজরুব
 রিচাবি বহন ভূম রীতল কাল
 মোটেত ঋ লকে ঋলক হাল
 এক-এক থাণি জকবাস' ভেঠল
 সরহক চিন্তা ঋগলমে সমেঠল
 জঁ জে ভেলে মে লে ভেল হোগটে
 তঁ এ' ক২ কী হাল হোগটে
 সত্যক স'গ থযোগক সাহস
 কপল্যমে ঋসুব ভ২ কেল রীস
 সমেক মোলস' ঋগবিচিত
 কতেকো দিল বাতি বহন ভূম রীত
 এক এহেল উভয়ন ভাবে ঢালী ভূম

জে অমৃত্যক নীদমে জে সুতন ভন
তগ যোণকেঁ সৰুমাৰি ক২ জগাৰু
রাস্তা নিকতাক স্বন্দবতা বুঁসারু
সত্যক সঁগ কবালৈত সাক্ষাত্কাব
কাপ্পনিক জীৱনক প্ৰতিকাৱ
আশিৱাদিতা জকব মুন ধাৰণা
আগাৱঁ ৰৈঠক এক অদ্ভুত থেবাৱা

প্ৰৱাসী পক্ষী

প্ৰৱাসী পক্ষী অফ্ৰীকাস
আএল কএক মীন উঁৰ্ভা ক২
গৰ্মমে জীৱনযাগন জেন
নন্দব দিৱস গাৰ্মি ক২
ভোজন তাকত ৰেঁসী সম
ভোজনা ৰেঁসী উঁগনত্ৰ বহু
ভাগন অগন দেশে জোড়া
ভীষণ গৰ্মসিঁ নিদান ভেটু
অগন জগাহাৰ্মসিঁ ভিন্ন
ককৰো নাগন দুগ তিন দিন
থলি-থলি ক২ আৱৈমে
কিয়ো জেনক মহিলা দিন
বঁগ-বঁবগক আকাব প্ৰকাব
প্ৰপ্ৰতিক অতিথি গ্ৰীষ্মকাল
মান ভবিসিঁ প্ৰতীক্ষা কএল
ভীড় নগোলে সন্ত দেখনিহাব।

আসফাৰী অকাস

মৃত্যুক ৰৈদলৈত কগ সঁগ
ধৰৈত ভিন্ন ভিন্ন বঁগ
ৰীত বহন মানৱক জীৱন
সন্ত দিন দেখোত নৱ পৰিৱৰ্তন
সমস্যা ক আগমন ঝিঁষ সুচনা
অৱশিঁ মেহো অত্ৰাতে জেনা
স্বয়মকেঁ কান্ধসাব বমৌল

হাস্যগব হৃদা আঁখি ঠিকোলে
 নিগবীত কান সমাধান তাকৈত
 বঁধাকৈ এক-এক কহ ডাঁঠিত
 বৈগ্নি আ পৰিত্ৰিগকৈ লখ ধৰ
 অসম্ভবাকৈ বঁধাওন সম্ভব
 অলেক দিব্বকা অলবত থিয়াম
 স্নহ বিশাল আমগালী অকাম

ভ্ৰষ্টাচৰ

ভ্ৰষ্টাচৰগব আৰোগক গাছা ভল
 লেখনী পকড়লৌ তগ কাবণে
 কতএম্ৰ পাবম্ৰ কক মে সমগ্ৰা
 অকব সমাৱেশি নাগল সত ক্ষেত্ৰমে
 থোতী বঁধীম্ৰ জোগা কহ অগল পেঠ কাঠ কহ
 এক গবীৰ কিসাণক গুঁজী নিগঠল ঠেঠাক পঢ় াগমে
 ল থিয়ামমে কমী আ ল বঁগদি কম বিনক্ষণ
 পৌঘ জোনক পৌবৰী ঢালি মহাবিন্যাসক বাৰ্মাকণমে
 পঢ় াগ তক কহুনা পাব নাগল ত
 অতিবিগ্ন হৃদা আৱষ্টক লৌকবীক বঁহালীমে
 অতক তবৰ্দ্দতক বঁদ জঁ লৌকবী নাগল
 মাতা-পিতা ভিড়না বগদ বসুণীমে
 এক সঁফাবী থতৌহক থতীক্ষা কৰিত
 বঁম হেবাহেবী সঁফাবক পৰিভাষামে
 এহেল সঁফাব জে ঘব বঁদলি দিওঁ
 সন্ত থগতি ককল দহেজক আশীমে।

জীতক পৰিভাষা

জীতক পৰিভাষা তাকি বহল ভী
 স্পৰ্ধাম্ৰ ভবন জুগমে
 অর্থক সঁচয়মে বিজয় অছি
 ভৌতিকতাক গগমে
 আকি ভাষক থাণ্ডিম্ৰ জীতৰ
 ভাবুকতাক ঠগল

বাহুরেঁদমঁ বৈবরাণ ঘোষিত হএঁ
হাথ বাগি বড়ক বৈগমে
আখ্যামেক প্রগঢ় সীথ ধর্ম্মিক বৈবর
ভৌগক ওড়না ওড়ল
সন্তা পাগি ক২ দেশেঁ বৃষ্ট
ভ্রষ্ট লতাক কগমে
সরহক মহতা ক্ষণভংগ অছি
বিত্তেত সযেক সগমে
সহ আ বিবেকমঁ জীৱণগাণ
শান্তি অন্তর্ম্মমে ।

প্রজাতন্ত্রক খেত

শুক ভেত ফেব প্রজাতন্ত্রক খেত
তালাশালীক সরতবি ঝিগুন রাজন
এঁমঁ নীক অরসব কতএ
অশিক্ষিতকেঁ বা জগাব নাগন
আগ.এ.এম. বৈব জেন নাক
পাখী বচি বচি লৈ থাকন
আটেঁ দেশেক প্রশাসন হথিয়ারেঁমে
অশিক্ষিত মূর্খ ভ২ বহন পাগন
জে আত্মবিশ্বাস আ দৃঢ়তামঁ
খুর বচি-বচি মিথ্যা রাজন
সভকেঁ রাগডাবে সন্সাব জেন
লতা বৈব ক২ অছি জাগন
পাট মান ধবি সূতত জী ভবি
অগন তিজাবে নীকমঁ সন্সাবত
লৈ তঁ বীচেমে চুগার কবা
জলতাক কাষে ফেবমঁ সাবত

দূরিক ভাগ

ঘাসক ফুঙ্কীগব বৈবন
দূরি সোটেত অগন ভাগ
কেহেণ গতি হএত কী জাগি

শ্রুত নীখন ককব হাথ
 জঁ পূজাবীক হাথ নাগত
 থোষ্টেত সভ সন্সারি ক২
 ত্ৰিছাসঁ অর্পিত কবত
 পূজামে গুণিবক নাম ন২
 দুশ্রুতি লৈ কোলা আন এহন
 গড়ত লোকক রৈষ্টমে জঁ
 পিসএত শ্রুত হএত তখন
 রৈষ্ট রৈষ্টিক পএবসঁ
 চবরাহা কেঁ ঘিষাণ গড়নাগব
 ন২ জএত ঘব উখাড়ি ক২
 লৈ তঁ অগণ মান জান
 চবাএত ওতএ আনি ক২ ।

স্বতন্ত্রতা দিৱস

স্বতন্ত্রতা দিৱস আএন ভন
 দেশেভকৃতিক অতিৱকৃতিক দিৱ
 দেশেক শেহীদকেঁ ত্ৰিছাজনি দেৱক
 জকব ধূমী হম সভ প্রতিদিৱ
 এক সন্দীক প্রয়াসক রৌদ সফল
 সাদ্ৰ তিৱ সএ মান বহন পবাধীণ
 রৌব রৌবাগণা পুৰুষ স্ত্রীক বৈদিতাণ
 কেনক ফিৰগীকেঁ শিক্তিৱিহীণ
 এক স্বতন্ত্র প্রজাতন্ত্ৰক নিৰ্মাণ ভেন
 এক-এক তিৱকাসঁ বিন-বিন
 সভ জগতিতক কাণন বৈদন দ্বন্দা
 ভাৱতা রএহ জে ভূমি উচ পদপব আসীণ
 দেশেক আর্থিক সহায়তাকেঁ ভোষ্টেত
 উদ্যাগপতি অগণ তিজোৱী ভবৈমে নীণ
 সম্ভাক তাকত জেৱৈ জেন প্রয়াসবত
 লতা কেল দ্বৈত বদীকেঁ সর্গাদাহীণ
 স্বয়াকেঁ শিক্তিশালী বৈলনাগ প্রাথমিক
 বাহ্যে বিকাসক স্থান জেনা হুএ সভসঁ অতিম

पौखरिक कम्म

सबकारी कर्मकारी किए निठल्लु
 जखन कथला अ प्रम उठल
 एक राकति की कबत नीक भ२
 जतए सत भ्रष्ट अछि तबन
 सुलैत सुलैत ए जराँकै
 बहैत डुलौ मोल मोल कहबन
 दनदन सन दुषित पानिमे
 कीष्ट पाठगमँ मचन लनचन
 नीतन कोमल पल्लव समेटल
 मोल झुकागत अछि कमल
 ओ प्रणै की जे अपन महता
 सतमे प्रमाणीत लै क२ सकल
 मोखब लै ओग सिंहासुक जे
 परीष्कारान लै अरिचरित बहन

रिटिब श्रैफा

एक दिस देशे डुरँन पानिमे
 रौठि सँ दलगत घबद्दाव
 दोसर ठाम नाथक नाथ नागन
 मूर्तिपूजन आ पारमि लाहव
 केहेन रिटिब श्रैफा अछि अ
 किए रिसवि बहन डी परोपकाव
 अग्नैव अहाँ जौं भेटैतौ तँ प्रुडितौ
 नीक नालीत अछि की एहेन सत्काव
 पागक जेव अछुँकै रँदनल अछि
 कि अथला सुलैत डी पारन प्रकाव
 एक सिंहासुरादी जेन धनार्जन
 कतेक दुर्लभ तेन से अछि देखाव
 भ्रष्टाचारक नृष्टन पागमँ
 भ२ बहन अछि अहाँक सिंगाव
 दिनादिन संघर्ष क२ बहन अछि

মাত্ৰ জীৱঁএ জেন কৰ্ম কৰণিলাব
জোঁ অহাঁ সচ যোণমে ৰসে ভী
তঁ যোণ লৈ কৰেত অছি স্নীকাব
ধূপ জবা কহ আডম্বৈব কিএ
কৰ্ত্তৱ্য পুৰ্ত্তিমে অহাঁকি জয় জয়কাব
সভমে সত্ৰকৰ্মক শিক্ৰিতি ভৰিতোঁ
তঁ হোগটে ৰাস্তৱিক চমত্ৰকাব ।

মিথিবাচনক কণাস্তব

স্বপ্ন ভন জে মিথিবাচনক কণাস্তবণ হোগটে
ঠামঠাম সড়ক আ ভৱা ভৱণ ঠাঠ বহিটে
কৰ্ম-স্বৰ্গমক একঠা ৰৈচকা ৰিমাণ পতন
স্বপ্নমাতাসঁ ৰৈচা তে অমীব নাকক আৱাগম
স্থানীয় ৰেঁবাজগাব নাককৈ নগিটে বাজগাব
অখণ ভঠকি বহন অছি গম্ভব উম্ভব ৰেঁকাব
নাঁকৰী জেন ভাডে গঢ়ি বহন অছি অণৰ গাম
ঠৈক্স সহিত সভ খৰ্ট দাসেব বাজাক নাম
জখণ ৰিমাণমে আৱেত ভন প্ৰাপ্তিক প্ৰকাপে
সদৈৰ কম গঢ়ি জাগত ভন সবকাৰী কাষে
আৱ জখণ ৰিম্বৈক্স ভেঠন অছি মণ
দুকগাংগক সঁদেহ ৰৈচা বহন অছি দিলাদি
পহিন অৱিগ্ৰাস জে বাজলতা কী কবতা
হেব লৈ জাত জে উগ্ৰাগপতি কতেক গচেতা
তকলীকক কমী আকি অক্ষমেন কাৰীগব
দিগ্ৰীমে শৱণিগাণি ঠহি বহন অছি ধবাধব
ৰৈবসাতমে নিৰ্মাণি কেশাগ ৰৈচা ক্ষণিক ভুথি কহেত
ৰৌহব কতেকা জগহ সভ দিগ ৰৈবসাতে অছি বহেত
তৈয়াৰে পুবা দেশে কক্ষীঠক ৰৈগি গেন অছি
ৰৈবসাতমে লৈ কানো বস্তা ককৈত অছি

ৰৈচণ

উঠিতে দেবী পবাতমে

दिरसक पहिले प्रकावमे
दुरिगव छितबाएन ओसक मोतीकेँ
धनि धनि माछिमे गिनालेँ डन

दिसक बौद तगनाक रौदमे
असियावकेँ पकड़ल हाथमे
झड़त अकाममे गिमागत स्वर्गकेँ
सामक साम गिनालेँ डन

कनिया प्रतवाक खेनमे
संगी सरहक मेनमे
पुवा गिनासँ गियाह बचाएत
गरुबो दिसकेँ पडाड़त डन

डुतगव ठाढ़ भेल कातमे
बातिक गहन अन्हावमे
रैड़का पमबन रौधक सम्राठापव
दूब दूब नजब दौड़ लेँ डन

झाड़मे आकि आमामे
रीतन अछि जे गामामे
घूँबि कऽ खेब लेँ अएत कहियो
रैचणक ओ रीतन पन

मिथिला चित्रकला

एकठा केलराम पड़न उल्लव विकृत
ताकेत डन झूठ रैठु जित्नासँ
तुलिका उठैलौ वंगसँ कऽ मिकृत
घावे मलन कबऽ नगलौ तलीन भऽ
अलकब पल्ला मेला केलाँ अंगीकृत
प्रेवणा नऽ नीक कबक अभिनायसँ । ।

निशानादो रैठि या कनाकावी गठि जेना
 मोनाजिमाक प्रमिछ बहन्मयी द्वाप्रति
 तर्क रितर्क करैत बहन डुरिकावक मेना
 गतिहासक मनकाव रँगन ओ कनाप्रति
 अग्निक प्रति रैठाक निह्नुन द्वाकाण देखन
 ओम्नै अद्धत आव कोण अतिराकति । ।

मियाण आएन एर्रमट्टैकठक नर पौठैक
 मोन भेन किड कबी आधुनिक ठगमे
 भेठन अमूर्त एर्रमट्टैकठ कग टिक
 उडैत भाळीत वंग रँगन तितलीक पंथमे
 रिटाव आएन जखन रिधा ह्यैशेक
 मोनदव सज्जा डन सीप आ शिथमे । ।

किड नरीन कवक गढा ककि जाग डन
 जखन देखे डुरौ अगन टाक कात
 अग्निक रँगनाएने ए दुनियामे भेठन
 सत तवरक उगल्लै डन सर्रैशेठ कवागत
 सूर्य अग्निक रियाहमे जे सज्जाएन बहन
 साछेछौ मिथिना कनाके कबी आत्मात ।

अम्वारबन देवेन्द्र

তেষুগ পদ্যক ঐশ্বেজী ঐশ্বরাদ- পী.জয়নক্ষী আ মৈথিলী

ঐশ্বরাদ- গজেন্দ্র ঠাকুর

কবি ঐশ্বরবল দেবেন্দ্র আশ্রয় প্রদেগৈক কবীশগব জিনাম ভূমি
আ তেষুগ ভাষাক তেৰগাণা রৌণীমে তেৰগাণা বাজ্যক মরেন্দনা
আ মকৃতি আ ওকব ঐশগ বাজ্যক জেন মর্যকৈ স্বব দৈত
ভূমি। হুগকব ভূঠা কবিতাক মগ্ৰহ ভূগন ভূমি। ও মহামো
জোতিৰী ফুলে ফেলোশিগ ২০০১, বজলী কন্দুবতী কবিতা পুৰস্কাৰ
২০০৬, ড. মনমথী সাহিত্য পুৰস্কাৰ ২০০৬, বাগিলনী যেনমা
সাহিত্য পুৰস্কাৰ ২০০৭ পুৰস্কাৰ মন্যাসিত ভূমি। ও জিনা
পৰিষদ, কবীশগবক পটায়তী বাজ বিভাগমে মণিয়ব ঐশিস্টষ্ট
ভূমি।

পী.জয়নক্ষী, ওসানিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ক, নিজাম কলেজ হৈদরাবাদমে
ঐশ্বেজী বিভাগক ঐশ্বাক আ এসোসিয়েট প্রোফেসর পদম মেরানিবৃত্ত
ভেন ভূমি, বিগত ২০ বর্ষম ঐশ্বেজীক ঐশ্বাগল কেল ভূমি।
হুগকব বিশেষজ্ঞতা ঐশ্বেজীমে ভাবতীয় কবিতা, ঐশ্বরাদ আ
ঐশ্বরাদশাস্ত্র ঐচ্ছ। ২০০২ মে ভাঙ্গারী বারক মগ মিতি ক২
শীলা স্তব্দা দেবীক “মিতয়ব ১১ আ ওকব পৰিণাম’পব তেষুগ
কাব্যক ঐশ্বেজীমে *রাব ঐ হঠম বৈরেজ* নামম ঐশ্বরাদ। ২০০৭
মে গোপীক ননীণ (ভোষ্ট সভ) কেল ঐশ্বেজী ঐশ্বরাদ। *ফাগলিষ্ট*
ফ্রেগক্স নামম ঐশ্বরবল দেবেন্দ্রক কবিতাক ঐশ্বেজী ঐশ্বরাদ,
২০১১। *ফ্রেডম ফোবেরব* নামম পী. ঐশোক কমাবক তেষুগ
উপন্যাস *জিগবী* ক ঐশ্বেজীমে ঐশ্বরাদ, ২০১২।

ঐতিম শঙ্ক

(তেৰগাণাক কিসাণ দ্বাবা ঐশেহলম পহিল পণেম কহন)

“নভুচা, শ্রিয়! হম ভোড়ি ক২ জা বহন ভা

हमर शिक्षा मोन बाथु... अपन रँटाक नीक पोषण कवरै
 ओ हमरा सकसै ले अछि- ज़ीरै
 कर्ज देनिहार सब रँनि गेन छथि यम।
 आग-कालिक समय ले अछि किमानक लेन
 हम छोड़ि क२ जा बहन छी

ओ सब हमरा ले छोड़तार ज़ीरित
 हम कतरौ चाली
 ओ ज़िगगी कोन तबहक, जतए अन्न ले अछि खएरौक लेन
 महाजन सब तीरि बहन छथि
 कर्जदाता हमर समानकै नञ्जित क२ बहन छथि
 हम ले ज़ीरै सकरै नछुगै, ले, ले आरै आव ।

एकठा रीस रा चानीस हजार
 हमबागव कर्ज छै समाजक- सुले सएह छी

आव पटामेक देरौक अछि साझाकवकै
 ओ एकव अनारै, सुनु ! मूँ मरिते बाम एत२ ओ ओत२
 अपनसँ घृणक अवबुति
 ओ ज़िगगीकै ज़ीरौक रिचाव मात्रसँ छी नञ्जित ।
 ओ मूँ सबकै मग जकाँ रँढ़ेत देखि ।

मूँ देनिहार सब आरै नागन छथि घर मेहो
 लोक नागन छथि राँठे-घाँठे
 पछोड़ ध२ लेत छथि जखन तखन
 अपन ज़िगगीक रौद जतए कतहु हम ज़ाएँ
 ज़िरेत अपन दूध, रॉरिस मग पातव
 की हम कवरै ओ केना हम ज़ीरै ?
 ओ समय ले अछि छोड़ि क२ ओ जगकै ज़ेराँक
 कतहु पाँनि ले
 दूदा लोव रँहैत हुँआगत
 पोखरि कहियामँ ले सुखाएन
 गनावमे हरियरी देखागत

ରୌବରେନମ୍ ପାଗ ମାତ୍ର ଜାଗତ
ଧୂଳିତ ସଏ ହାଟିମ୍ ଲେଖି, ପାତାଳ ଧରି

କୋଳା ଥାଁ ଯେ ଘୃତା ପାମି ଲି
ହମ ଲିଠିତ ଚାଥମ୍ କପାବ
ଧୁଳନ ମାଟିକ ପହାଡ଼ ଦେଖିତ
ହେମିକ ଉଦ୍ଗମ ସରହକ ଜେନ !
ରୌବରେନ ଜେନ ଏକଡ଼କ-ଏକଡ଼ ରୌଟିତ
ଜେ ଏଣା ଶ୍ରଦ୍ଧି
ତୁଁ କତଏ ଶ୍ରଦ୍ଧି କଟିଲି ଗାଡ଼ି ଓ କତଏ ଶ୍ରଦ୍ଧି ଖେତୀ
ଏ କେଣା ଜିରୌ ଶ୍ରଦ୍ଧି ରିଠା ମତ ?
ଆଉ ଆଉ !

ରବିଆ ଲି ହେତ
ବହିଯେ ଜାଣିତ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆକି ଭୁଞ୍ଜାମି
ପାମି ଲି ରିହତ
ବହିଯେ ଜାଣିତ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଲାବ
ଖେତ ମତ ତାମି କହ ସୁଧାଏନ
ମୟ ମେଲୋ ଉଠି ଶ୍ରଦ୍ଧି ଜେନ

ରବିଆ ଜଗମ୍ ଲି ଧମ୍ ଶ୍ରଦ୍ଧି ଏକାଠି ବୁଝ
ରୀଧା ରାଠଗ କରୌତ କାଳ
ମୟ ରିହତ ଶ୍ରଦ୍ଧି ଯୋଗମ୍ କଟିଲିକ ମୟେ
ଜେ ଏକାଧ ଥାଁ ଦାଣା ବହେ ରିଠେ
ରିହି ଜେନ ରୀଢ଼ି କ ପାମିଯେ
ଜେ ଦାଣା ଜାଗତ କଟିଯେ
ମେ ରିହି ଜେନ
ବାଗାୟେ
କପାଳକ ଖେତୀ ମେଲୋ ତେହେନ
କିଢ଼ି !.. ମତୁଥାଁ କିଢ଼ି !, ଧତମ ଭେନ ଦାଣା-ଦିମି
ରୀଧାମ୍ ବସାୟନ ଧରି
ଦୋଧା... ଦୋଧା.. ଲେଖାଣି ଡାକ ଦିମି
ଲେଖାଣି ଲେଖାଣି

सतछी फति, जेस्ते देखु तेस्ते

हमि.. आ ओह्रसँ रैड़का हमि ओकवा दरैरौ जेन
रिग्न प्रयोजन
कतरौ रैयिखसँ करैत होग थोती
रिग्न प्रयोजन
हमर रैछा सत अछि पौघ भऽ बहन
किमान सत अछि मवि बहन
हमरा ग कहु दिअ, हम मेहो डी मवि बहन

हम ले ज़रै सकरै आव अधिक कान
हे नहुग्या ! डी हम ज़ा बहन !

हान-हिनहानमे पाग के अछि मँगल ?
की ओ सत छहि डुधि
जे किमान रँग कऽ देखु थोती ?
जकवा छाली दवगहा ज़रौक जेन ?
केना ज़रै आ केना मरै..
केना कऽ भवरै कर्जक अग्याव..
अगला रौट कऽ की टूका सकरै ?
की अगल थोतिहव भूमि मेहो रौट दी ?
रूदा मे ए अकानमे कीणत के ?
जे हमर ज़ीरन-संगर्य तेहेन अछि
सुनलौ धनिक लोक सरहक ओले शेट्ट-सत ?
“मरैत अगट होगत जे ओ सत जेले डुधि” ।
हमर रौड ! कतएसँ आले डी ओ सत दाणा जे अहाँ खाग
डी ?
एक रौव ज़ेव, ग अछि हिसृरीविया रोग !
जे थोतीकेँ रैदलि देननि रोगमे ?
जे थोतीकेँ रैदलि देननि जूआमे ?
आ रैड ! जेननि अगल थोगत ?
की अहाँ ले देखि पायि बहन डी किमानक अँकड़न पेट ?
की अन्न देनिहव भऽ जेन रोगी ?

লৈ একঠা চাতকক মাউস ওকবা দেহমে, হমব রৌঁ !
 ধাণক খেতীম পোমন গ্ৰ দেমে
 আ আঁ হমবা দাণা দেৱীম ম্ফা ক২ দেলৌ অঁহা, লৈ কী ?

ও কহে ভুথি
 হম মবি বহন ভী অম্বকম্পা বাশি জেৱাক জেন
 ও কেনা গ্ৰ কহি সকে ভুথি... এহন শেঁদ, সভ ?
 কী অঁহা দেখল ভী, হমব নভুয়া ?
 গ্ৰ শেঁদ, সভ দাহ উগেল কলৈত অঁহি হমবা দেহমে,
 অঁহাক গাওক খগতা ? কেকবা ঠৈ গ্ৰ খগতা ?
 হম সভ গাএ জকাঁ ভী গরিত, অঁহাম কহে ভী ।
 অঁহা সভ মবর হমবা সঁহক শাপ মাথগব জেন
 হম সভ লৈ ভী ম্ফাখৌক
 দাদএ বাখু.. হম সভ ভী স্নাতিমালী মম্ববখ
 মবি জাএঁ সৈ এতএ
 জেব জেঁ জগ এতএ
 অঁগল জিগলী কঠন গঁগামল গরিততাম
 হম সভ ভী ম্ফামে ড়মল
 আ ম্ফাদতা সভ ৰঁশি গেন ভুথি মম, শিয়
 হম আঁ লৈ.. হম আঁ লৈ.. ভী জা বহন

.....

নভুয়া ! নভুয়া !
 অঁহা এনা কিএক ভী কবপি বহন ?
 গ্ৰ অঁহি লিখন অঁগনা সঁহক ভাগামে
 ততেক দিল জীৱ জতেক দিল অঁহি লিখন
 হম জা বহন ভী জহিয়া হমবা জেৱাক ভন

.....

হমব দিলক গণতী শুব অঁহি ভ২ গেন
 লৈ স্নীকাব কবর নভুয়া, অম্বকম্পা বাশি
 হমবা গেনাক ৰৌদ সবকাব গ্ৰ দেৱীক গণ কবত
 ও লৈ কহত অঁহি জে, হম জে ভী মবি বহন সৈ, জে থেলৌ
 তকব অঁগচ ভেনাম ভী মবি বহন ?
 ওকবা ন২ জাএ দিয়ৌ

144 || विदेह मैथिली पद्य

ও গাঁও অগণা সাবাসে ?
মিক্ ও গাঁও ঘবলৈ ।

हम जा बहन डी...
अहाँकेँ हामिमे दैत, नछा !
रौंटा सरैहक जेन लेँ कियो आव
हम जा बहन डी.. जा बहन डी
भूषा देसिहाव सरैहक द्वावे”

(मलकन्हा पोष्टी जेखँ अड्डासँ “आथरी माता”)

गिबीने चन्द्र दाव, काठमांडू, लण्गान । गिबीने
जी लण्गानक सर्जोच ग्यागानयमे ग्यागानीने छथि ।

नीव अकाम

जीरनकेँ शुभ समेमे अकाम दिसि देखू,

অকাস, নীল অকাস আঁ নিবাকাব অকাস,
নিহুন, শোভু আঁ নিবাময়।
জেনা সন্ত আঁ সন্তঠী হেবা গেন হুঁঞ।

সূর্যক সন্তবগী ডুরি আঁ চানক গজোবিয়া,
নিরীড় অককাকবকৌ চীবক থগাম কবৈত,
অনন্ত অকসমে থাকন খদাত জকাঁ,
থাকন, ঠেহিয়াএন আঁ ভল-ভল কবৈত অছি।

কে ডুখি সূর্য, কে ডুখি চান আঁ কে ডুখি তরেগন সন্ত ?
কিডু বহখি তখন ল পবিচঞ হুঁঞ।
উঠা নারী, বঁজা নারী,
আঁ বৈসা নী অগল আগলমে।

আদি লৈ, অন্ত লৈ আঁ মধ্য জকব লৈ অছি,
তকব ঠাম কোণ একঠাম খোজু।
আঁ কেনা জোড়ু অগল নাম ওগ নামমঁ
জকব নাম
সন্ত নাম আঁ সন্ত নাম জকব নাম ঠেক।

শুভ প্রভাত

উদ্ঘাটন পব হোগত অকস্মিক আনোহ
আশা আঁব রিগ্নাসক সগ
তল মল এঁ জল জল মে
পূর সঁচি অভিনাযাকে সঁকাব কবক জেন ভেন অছি
স্নাগত অছি হে শুভ প্রভাত, স্নাগত অছি
অহাঁ হমর ধবতী পব নর প্রাণক সঁচাব হেত
অগল সন্তঠী শূভেছা সঁগ অএনহুঁ
স্নাগত অছি।
সুন্দা গা লৈ সুঁমর জে
আরৌ অহাঁক যাবা নিরিঘ চনরৌ কবত
সময় কেব ধরন এঁ প্রস্তু পঠ

কিমকো চনং দেবকচ্চি অচ্চি নিষ্কণ্টক ?
 রিসবি গোনহুঁ কিছএ দিশ পহিনকা গতিহাস
 অহাঁক অশস্ত্র যাত্রাক ফ্রামে
 কিছএ দিশ পহিলে ত' বাস অরতবিত ভেব ভনান
 রণরাসক নহশি পশৌক অগমান
 আ কী কী লে সহং পড়বহি ।
 তহিণা প্রকৃত কতরৌ হঁসনা কতরৌ রঁজনা
 দ্রুবণী পব গীত গৌনযি, বথ পব গীতা বচনযি
 দ্রুদা জ্ঞান একঠা শিকারীক গুলেঠা পব
 যএহ ধবতী সঁ প্রযাশ কএনযি
 তখন হুশক স্বদর্শন কতং বহযি
 গুণী জগা শূণী পব সমীনা রঁজনাহ
 সে ত' মৌল হএত
 ওগা শূণীক ব'গ এখলা ভট্টব'গ লে ভেব অচ্চি
 করঁণাক শেলীদ ত' অহাঁক লোনেমে ভযি
 তেঁ হে প্রভাত ।
 অহাঁ সদিখন এহল শীতল আ নিশ্বস লে বহর
 সে জ্বলিতহুঁ রঁমিতহুঁ
 অহাঁক যাত্রাক মগন কামনা কং বহন ভী
 অহাঁ ত' নিবস্তব অগন ছিগ প্রকাশিক মগ
 পুরি সঁ পশ্চিম আ পশ্চিম সঁ পুরি
 সতত চলিত হমারো ধবতী পব অএনহুঁ
 স্বাগত অচ্চি হে শত প্রভাত ! স্বাগত অচ্চি ।

মম মে ভেব অচ্চি ভেব

মম মে ভেব অচ্চি ভেব প্রভজী ।
 মম মে ভেব অচ্চি ভেব ।
 অর্গশ অচ্চি গা লোব প্রভজী ।
 অর্গশ অচ্চি গা লোব ।
 মমম ভেব ভন পাখব পাখব ।
 পথ হেলৈত ভন আখব আখব ।
 শূণ্য দ্রুদা মে প্রগষ্ট ভেব অচ্চি
 কনম্, কনম্ শৌব ।

मम मे भेन अछि भोव प्रभुजी ।
 मम मे भेन अछि भोव ।
 टैन टैन केँ आस नगौल ।
 सुखक मममा मममे बैल ।
 चलैत चलैत हम श्रोत्रु भेन छी
 ले अछि कोला छोव ।
 ले अछि कोला छोव प्रभुजी ।
 ले अछि कोला छोव ।
 अर्पण अछि अ लाव प्रभुजी ।
 अर्पण अछि अ लाव ।

अयन अयन मे राखु अहाँ छी ।
 सभक अंगमे वंग जकाँ छी ।
 पारि बहन ले नयन हमर अछि
 अहाँक कोला ओव ।
 अहाँक कोला ओव प्रभुजी ।
 अहाँक कोला ओव ।
 मम मे भेन अछि भोव प्रभुजी ।
 मम मे भेन अछि भोव ।

एक वंग अलक वंग

एक वंग अलक वंग वंगक अ थेल
 रूनेत रूनेत जिमगी सभक शेष भेल ।
 ओव ले छोव ले कोवक कोला पोर ले
 भेदक यह थेल मे माँन ले भोव ले
 एक वंग सभक रंग सभक रंग एक वंग
 एक रंग अलक रंग एक एक भेल ।
 एक वंग अलक वंग.....
 धवती अछि सभक रंग सभक रंग वंग वंग
 चलैत चलैत रंग रंग ममक तार भेल दंग
 भुतन आव मांगर मे खेत आव लेत पव
 खोज निर नर नर प्रगष्ट प्रगष्ट भेल ।
 एक वंग अलक वंग
 फुलपव पातपव गाछ सभक हाथ पव

बीजक परिवर्तन अब प्रकृतिक समर्थन अब
 एक फुल अलक तुन तुन तुन धुन धुन
 धुन संग तुन गिलि फुल फुल भेल ।
 एक वंग अलक वंग.....

गंगेशि गुंजन, १९४२- . जन्म स्थान-

शिवखरौड़, मधुबनी । श्री गंगेशि गुंजन मैथिलीक प्रथम टोरेंटिया
 नाटक बुधिरसियाक लेखक छथि आ हिनका उत्तिरञ्जा (कथा संग्रह)
 क लेन १९९४ मे साहित्य अकादमी पुरस्कार भेटल छल । एकव
 अतिरिक्त मैथिलीमे हम एकठा मिथ्या परिचय, लोक स्मृ
 (कविता संग्रह), अस्माव- गजोत (कथा संग्रह), पहिल लोक
 (उपन्यास), आग भेल (नाटक) प्रकाशित । हिन्दीमे मिथिलाचल की
 लोक कथाएँ, मणिपद्मक लेका- रसिजावाक मैथिलीसँ हिन्दी अनुवाद
 आ शिष्ट, तैयार छै (कविता संग्रह) ।

आज्ञाद गजन

१

कोन एहन दृष्टि भऽ गेल हमरा अहाँ जकब गीबल रसल छी
 ककरो कोना समाद तँ नहिये छी-पत्नी रँद केल छी

सतही हासभँतर माणय मोन रँजावकैँ हमरूँ छिल छी
 ककब मिलल आ कोन समर्पक एँ हासमे मिथ्या खेल छी

कवी हिनारैँ तँ की हामिन यो द्वाद एँ अहाँ जेलो पठल छी
 सब अन्तर-अभियोग कातमे मन जाँति सब अन्तरा देल छी

ভবি সঁসাব রত্নএক ରାଜାବ কিডএ হুদা হুদাଁ কিগল ভী
অগলা রত্নী ওহল শৌ-কম কিড ল কিড অষ্টଁ সজল ভী

দাম গাম লে বহন আর তৈ গুবল সত্ঠী অঙেজল ভী
মানন অহাঁ! রহুত দেলোহেঁ কিড তৈ হম কহিযো দেল ভী

যএহ নিয়তি তৈ যএহ হো সলী অহাঁক দেন সত্ঠী থেল ভী
কহাঁ এননি গুঁজলকেঁ গলহ অষ্টଁ তৈ ভবিসক্ গলল ভী

২

কোলা এক ক্ষণ কোলা কখন গতিহাস রলৈত ডৈ
রুমন ভেন আর জীরলক ঐ গহবমে

সৌমে দুনিয়া অগল-অগল আকক্ষাক অহুড
কহ বহলএ নিয়তি মোহলগব রত্ন ঘব-ঘবমে

লোকগুণক, লৌধক বিরেক সরহক পরিভাষা
গড়ন জা বহন লর সফুতি মধু গিলি জহবমে

আর গাম সল গামো রলন ধর্মক হিসাগূহ
সমপ্রদায়-দগা-ধর্মক ভল জে রলন শেহবমে

নিগ্রা-থোম-থর্মগ ভেন লোন্য বাজলীতিক চর্চা
ভোলে গহবক কখন প্রতিভা রিসবন লৈক গহবমে

সম্বদলা সজল অচাব ফুটল রুঁখামমে বাখন
সভ স্বাদ-বস-আস্বাদল আশ্রিয় লোনক অরসবমে

কুঠলীতি আ বাজলীতি রিশ্রী-লৈতিক তেহল থরঁধল
অফসব ভেঠত বাজলীতিমে লাতা সভ অফসবমে

ও ভুথি কতো থরাসী কোলা যু.কে.- যু. এসএ.মে
জনিক ভুথি ঙা মে নিষ্কিয় উপকন অগলা ঘবমে

বুঁধি কাজ ল কবনি থুঁজলকৈ নাগল ঠকমুড়ী
এ যডপত্ৰক মোশিকিল কাঠৰ জাল অসকবমে

স্বৰ্ভবতা-দিবস ২০১০

গুদবী-চেথবী সীৰৈএ
বঁড় দিৰ জলতা জীৰৈএ
জেহল গা পৰিত্ৰ পাৰনি
তেহল ঐড়িজন পীৰৈএ

শৰ মনিকালা ঠৰ পসবল
ঘোড়ী-ঘাস ভীলৈএ
কখলা বাজা আ মহবাজ
এখল অংগলজস মীলৈএ

জখল চনয় পৰিৱৰ্তন ঢফ
সভস অরসব ভীলৈএ
অগল বিনাসী বঁজঠক ভাব
জলতাক কান্ধপব ধৰৈএ

স্বলৈত ভী আৰি অগলা দেশে
মগল গ্ৰহপব চড়ৈএ
ভবি সঁসাবক যুৰো-হাছ
লোকক ভুখে নড়ৈএ

দালা-দালাক লোক লৈহান
গহুম গৌদামমে সড়ৈএ
ফুঠগাখী দোকানমে ঠাঠ
পবল বঁম্ব মৌললৈএ

দেশিক লালক সভা সমেত

धुजा डूँट फलबलैए
लोकगीत-नादक नामे
बाँक एष बाँन कबलैए

गाम भविक अलक घबमे
दीपो कलँ आरँ जलैए
सभ जेना मिमलन फुवमन
दिग्री जगमग करैए

सँभर ठैक पछिला हो गजोत
गाम रिहावक कालैए
अ मलष बाह्रक अलव
धवती लौदसँ जलैए

लोक कर्जमे डुरन अछि
किमल लोक सभ मलैए
अमेरिकामे जे डौनव
क्रान्तिमे युवो फलैए

हमबा गामक रौध समुत
धहधह जेना कि धधकैए
उतए उमेद आ अग्रिमल
बाँछ देखैत लोक मलैए

जानि ल कलियाक जनन
बिलीफ हमबो रँझी गहुँलैए
डीन जनक से रँड सुस्त
ठाठ बहन तीथ माँलैए

शेखर सभ नान रँझी
तीथक लथ गमलैए
आजूक दिनक थोवाकीक थोज
साधारण जन नडैए

দেশে শীৰ্ষণৰ হোৱাত গলেড
চৈনন সন্ত দবসৰৈএ
এক-এক গন ডেগক সাঁকী
দুখিয়াকৈ সনকৰৈএ

গা লৈ অগল দেখা ও
জে কিছু সন্তৰ্ণ কৰৈএ
কেহন বুকট দ্বন্দ্ব আগাঁ
জীৱন বোক ল মৰৈএ

সোণাক শক্তি বিকল্প অঁউত
তৈয়ো কিএক ল নড়ৈএ
ভবিসক লৈতিক দুখিখা-দ্বন্দ্ব
সন্ত সঁৰীখৈ নাচীএ

তহিয়াক সময় ভুগা দোমৰ
বুঁসন বিদেশী ভলৈএ
আগ ত গা নরকা অগ্ৰেজ
সোহোদৰ-মমিয়ৌত নলৈএ

তঁএ এহলো মহাশ গা দিল
আমোমে লৈ উতৰৈএ
হো জিনকৰ গা দেশে বহৌ
হমবা ত লৈ অৰলৈএ

আৰু আগা গুজল সন্ত হাগ
দাঁহ দেখি দাঁগৰী পৰসৈএ

(১৩. অগস্ত, ২০১০গা.)

মল্লীষ সা ব্রৌখাভাণ, মূল নাম- মল্লীষ কুমার সা,
 পিতা- প. শ্রী শাবাসাজী সা, পিতামহ- স্ব. প. সবদের সা,
 জন্মতিথি- ২৩ অগস্ত ১৯৫১ জি., জন্ম স্থান/ স্থায়ী পতা :
 গ্রাম+পোস্ট- রৈভাবা, ভাঙ্গা- ঐধবা ঠাত্রী, জিলা-মধুবনী
 (বিনাব), পিন-৫৪৭৪০১

ভেন এহেন ঐরতাব ভন

ভাবত কেব ঐ গারন ধবতীগব
 কনিহাগমে ভেন এহেন ঐরতাব ভন
 জে বাহুপিতামঁ সন্মোদিত ভেনাহ
 ব্যক্তিত্বের ঐজাদীক ঐধাব ভন

সব-ঐহিসা-সহযোগক বঁনগব
 থেমক ডেগ বঁনলে গেনাহ
 গীত স্বভারক পবিচএ দ২ ক২
 সদিখন উঁচিতে গির্গয় জেনাহ
 বিন্নে বঁধুত্বক সিচ্ছাতি বঁনা ক২
 মানরতাপব বঁড় পৈঘ কএন উঁগকাব ভন
 কনিহাগমে ভেন এহেন ঐরতাব ভন

তুব তাগনহি জে চবখাগব
 দেনমি সভ কেঁ একব শিক্ষা
 জুনি বঁসক কিয়ে সঁকৃতি ঐপ্পাণ
 জে দেল গেনাহ দীক্ষা
 স্নাত্তিমাণমে জীৰু সভ কিয়ে
 ভন-প্রগচমঁ দুব জিগক সঁসাব ভন
 কনিহাগমে ভেন এহেন ঐরতাব ভন

द्वापवमे भ२ श्रीपुष्ट जन्मलो
 ब्रेतामे रनि श्रीराम
 सतहगमे श्रीहविस्टेद रैनन डी
 कनिहगमे गांधी नाम
 उ० ग सिद्धपुत्रके "मनीयक" पुष्पाजिनि
 जिन्कब द्ददए सुद्ध आ निर्रिकाव डन
 कनिहगमे भेन एहेन अरताव डन ।

वाचरेरु कर्ण

जन्मभूमि

पारणमय ग जन्मभूमिके
 सतसत कोष्टि प्रणाम करै डी
 माँ केव नाज बाखए जेन
 हम रेंव-रेंव करुन करैत डी
 ज्ञानकी हमर सुपुत्री मिथिला केव
 ब्राली-ब्राली माम किए करै डी ?
 राग भासकेँ कर्तरा पुवा जेन

सतकेँ हम आल्लास करै छी ।
ऊँचुँ यौ मैथिल मिथिनारानी
हाथ जोड़ाँ हम रिणय करै छी
हरा मित्रि एकरछु भँ
नाम खुनक नाज बथै छी ।

सुन्दरेश्वर कामति, १९७९- शिक्षा-

एम.ए. (वाङ्मयतिशोम्), पिता- सु. योगेश्वर कामति, गाम-
पोस्ट- करियल, भाया- गजगाम नगर, थाना- बामड १, जिला-
समस्तीपुर, बिहार । संप्रति-ग्रन्थ सहकारिता प्रसार पत्रिकावी
(रौलीगङ्गा) ।

आम कसक छोट १ सत

रौप रौ रौप, ए दुनियामे अन्हाव भ२ गेलै
 नयका-नयका छौंछ । सत रैकाव भ२ गेलै
 गवम झुझाटावक रौजाव भ२ गेलै-२

पठन-लिखन रैसन-रैसन माझी मालै छै,
 जाणय छोछ ।-घास ल मे अंग्रेजी मालै छै
 काज-धंधा छौंछि-छौंछि क२ छौंछ । छैनी मालै छै
 लिख जोड़ना पढ़ पठखर रैछै दिनी मावय छै
 घबमे तज्जु भांग लै सबकाव भ२ गेलै,
 नयका-नयका छौंछ । सत रैकाव भ२ गेलै
 गवम झुझाटावक रौजाव भ२ गेलै-२

पठन-लिखन रैसन-रैसन माझी मालै छै
 जे ल पठन-लिखन मे झुझाणी माझी छै
 दुगध दिममे ए रैछै लोमियाव भ२ गेलै
 छुछ-छुछ नगौल दिनीप क्काव भ२ गेलै
 गवम झुझाटावक रौजाव भ२ गेलै-२

रौपक जेरौ काछै छै सलिया देखे छै
 मागफासाथठ गहना रौछै छै माहैरौत करै छै
 ठक्का-ठक्का नगलै छै झुझाणी करै छै
 गुपटुग-गुपटुग ए छौंछ । पिताली करै छै
 घबस ताना जोड़ि क२ हवाव भ२ गेलै
 नयका-नयका छौंछ । सत रैकाव भ२ गेलै
 गवम झुझाटावक रौजाव भ२ गेलै-२ ।

दुस्र पवानी झुकि-झुकि पी

सावि नाम नहु सबहोजि नाम घी
 मान्द सप्पवकै कहैनि की

রঁকরঁক দুধমে ঢালো রঁলৈত ঠৈক
দুশু পবাশী ফুকি-ফুকি পী ॥

মুতি ওঁঠি লিখ শ্রীমতীজীক নাম
ভোড়ু কহনাগ রঁরী জয় মিয়াবাম
ভুড় ফুঠাশী গজোবিয়ামে ঠাঁট
মঠি গোন অহবিয়ামে সত রৈঠরী ॥

মোঠ-মোঠ বোঠী খোনারীক দালি
জলখোমে তোড়ি ভুলোঁ মকগক রঁলি
ঘিরলী কটোড়ীপব ঢোঠে কলৈ ভী
মৌগীক রঁড়দ রঁকাব রঁলৈ ভী ॥

ভ২ গোন দুবাগমল কী ঠৈলী ভেল দুব
দেখু গৃহস্থী আ ফাঁকু চলাচুব
বাতি দিল তেবহো তরেগল গলৈ ভী
কলৈ অছি মৌগী মোঠাএলি মিলুব
দেখু ল চেলবাগব তেবহ রঁজোএ
বোঠীগব লীমক অচাব গলৈ ভী ॥

গীত

ঠিকলী কবয় চাচম ফাঁহ ঠৈ মলিমক চাম সল
দেখি ক২ পড়লোঁ কলিয়াঁ আগয় কাবী স্যাম সল
কাবী-কাবী ফাঁহ রঁড়-রঁড় আঁখি ধুঁফব-ধুঁফব
অহবিয়াক কীড়ী জকাঁ রঁড়য় তুফব-তুফব
ঠোলো আগয় জবল-জবল চিনিয়া রঁদাম সল... ॥
লীগল-গোতল লাক তৈগব খুঁষ্টা সল-সল রুঁষ্টা
হরঁব-হরঁব রঁজরঁ ফাঁহমে গালক গুলুট্টা
গোঠেক কঠলি আগয় ঠৈলী ডবাম সল... ॥
মবমোগব সল দেহ নলোঁ ডম্বা সল-সল ডাঁব
লাকোসঁ ঢুরোঁএ জেলা পসরঁএ কियो মাঁড়
হাখো গএব নলোঁ ডলহি জেলা ঠৈঠলীক ঠাঁগ সল... ॥

मलाख सा झुझि, काँयासु ।

हाथकु

दूह रिकवी

थेनु खुर डकवी

दन्दन कर

देखारपी छोछा दे

नगरें तँ नागिजो

भगरें तँ भागिजो

नगरें तँ सफल होएरें

या तँ मरि जएरें ।

मवनागव तोहव मागकेँ गरि हेतै

तोवा शिनादतगव ओकर करेज जूनेते ।

जौ श्रममे भगरें तँ भागि जो ।

जौ भगरें तँ, तोहव माग ओते दूखीत लै हेतौ,

तोवा कमजोरीकेँ सह्य स्वीकार कबतौ ।

जहण नामेक जेन नङ्गेत छै

देखारपी ठोग करैत छै

तँ, तौ अगवाधी छै

अगण, अगणा मागकेँ ।

जहण तोहव माग अ रात रूमतौ

तँ तोहवा रास्त धाका कएल,

लौ महिना धरि सहेजि कऽ बखल

अगणा 'गर्भ' प्रति ओ गड्ढेतौ ।

জে কবরোঁ মে কবিত জো,
 দ্বৈধ চবিতকেঁ জোড়িত জো,
 মতমঁ শাতা জোড়িত জো
 মাএকেঁ অগনা হঁসরোঁত জো
 তঁএ, আরঁ মাঁচহি পড়তো,
 একটা নির্ম্ম কবহি পড়তো ।
 কবরোঁ কী ?
 নগরোঁ তঁ নাগিজো
 ভগরোঁ তঁ ভাগিজো ।

বাজেন্দ্র চৌধুরী (স্বী.এ. আনন্স), গ্রাম:- চরীয়া, পো. মগনরাব
 চরীয়া, থানা:- ভবগামা, জিলা:- অবরীয়া, (বিহার)

শ্রীমন্ত ভজ্ঞ

দেবকী নন্দন, যমোদক নান ।
 সুদামাক সঙ্গী, বাধাক পাব ॥
 মৃষিক নাবায়ণ, ব্রজক গোপান ।
 উচ্চর সখা, গোপি সরহক যাব ॥
 বাজেন্দ্রক স্কবনী মলোহব, মীবাক ব্রিশান ।
 ভক্তক ভগরন, দৃষ্টক কান ॥
 কেশা জাউ ষ্টাম, তোহব নগবীয়া,
 ওহি কহ মৈন চদবীয়া ।
 রিকন অন্নি মল-প্রাণ,
 তোবাসঁ মিনন জন ষ্টাম-সারবীয়া ।
 দহ দিঅ হমরা ভক্তি অগন,
 তুঁ পতি বধীয়া । কেশা জাউ ষ্টাম..... ।
 হে গোরিন্দ হে গোপান,
 আরি গেন ভী তোহব দ্রাব ।
 হে গোরিন্দ হে গোপান,
 নাজক নাহ তোহে হাথ,
 চাহে কক ওগ পাব রা বাখু মমখাব ।

हे गोरिन्द हे गोपाज,
बाजेन्द्र करै पकाव,
हे तावक हमरा ताव,
हे गोरिन्द हे गोपाज..... ।

मौ तावक भजन

भर मागव कक पाव हे तावा
भर मागव कक पाव हे तावा
आएन जी हम अहीक शिवाये
हमर कक उछाव हे तावा
भर मागव कक पाव हे तावा
रीट भँवरमे नाह हमन अछि,
हमर कक उछाव हे तावा
भर मागव कक पाव हे तावा..... ।

बयकान्त बय “बय”, १९४१- , प्रथम बचना- ईष्टक, रौत मासिक प्रयाग, कथा रिलेयांक द्वितीय भागमे १९७४ञ., प्रकाशित प्रति-(क) तीनठा रौराजी-(कमीसँ मैथिलीमे मैथिलीमे ठान्मठायक कथाक अग्रवाद-१९७१ञ.मे, (ख) हुनगात, करिता संग्रह १९१+, (ग) भागक गोल्ला (२००४ ञ.मे), (घ) कठैत पाँथि : हँसत आँथि , कथा संग्रह-२००३., प्रकाशक मित्रि (रिमिर्ण), २०१२, साहित्य अकादेमी षञ्ज दिवली । प्रायः डेढ सए बचना (कथा-निर्ण करिता) मैथिली हिन्दीक पत्र-पत्रिका, आकाशवाणी एरि दुबदर्शनसँ प्रकाशित/ प्रसारित । साहित्य अकादेमी द्वारा आयोजित करि सम्मेलनक आयोजनक क्रामे बेनक छपेठमे पडि दहिना पएव डारौ धरि गया बिकलाग । सेरा निवृत अध्यापक (उच्च विद्यालय) । सम्पर्क- श्री बयनिराम, गालाबाय ठैल पो नवहन (समस्तीपुर) ।

बयना

जन्मि, कल दियौ रीष रँजाम
सुनि जकब नकाव जल-मल
आनि कस्युम हुनाय
परणमे गति, तपन ओ शेषि
जन्मि लह नहाय ।
ककब कमाण दण्ड उव-रिट
प्रलय दैड मटाय ?
जकब म्रवसँ सकल सृष्टिक

ମାଗ ଛାଡ଼ି ଦୂରାୟ ।
ମୁଣ ଶତ ଓଁବ କକବ କକ୍ଷା
ରାମିର୍ମି ଭବି ଜାୟ
ଜଗା ତାବକ ଧଗ ରିହଗ
କନ-କଟ୍ଟ ସୁଧା ରିମାୟ ।
ଜନିକ ତବଜନି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭାଗେ
ସୃଷ୍ଟି ବହନ ଶଠାୟ
ଅଧିବ-ଧିବ ଶବ-ଶାବୀ ଓଁବ
ଜେ ଶ୍ରୀୟ ନୟ ମିବଜୟ ।
ଅନ୍ତେ ଜ୍ଞାନ ରିହିଣ ମାଣର
ତୁଁ ଦୟାମାୟି ମାୟ
ମୃଦୁନ ତର ମଦ କମଳ ରିଦନ
କବୀ ମାଥ ମୁକାୟ ।

ଅକାଶି ଶ୍ରେଣୀ, ଜନକପୁର

ଗୀତ

ସୁଲିତ ଭୀ ହୁମରାବୀୟେ ଶ୍ରେଣୀ ବସ ରିହି ଡି
ନିଏ କଳୀ ମଗ ଭାବବା ନଟେ ଡି ।
ଫୁଲ ନଟେ ଡି ଭାବବା କଳୀକେ କୋମଳତା

ऋकै ठै कनी आ निखरै ठै सुन्दरता । ।
 मिलहियारै रौं हय सदियन तकरै डी
 प्रेम बस गिरिजे कहुमहु करै डी
 आउं मिलहिया जूड़ । दिख मलकै
 गवती अछि अंग भिजा दिख तनकै
 रसभुक्त रौं हय हय मल तबसरै
 कोणीकै कहकी जिया ननचारै
 मधुआन मळ्ख लै छिन्ना
 कोया भेल आम हय डमरम नली डी
 प्रेम बस गिरिजे कहुमहु करै डी
 माउंन सबधुरा अंगन नगारै
 विमलिय रौं हय हय सतारै
 रौं हय उमंग आरौं बहलौ लै जाग
 प्रेमक अंगन आरौं मललौ लै जाग
 भयरा हय अहाँ कतए रौं हय डी
 प्रेम बस गिरिजे कहुमहु करै डी
 प्रेम बाग बसमँ गगरी भवन अछि
 रौं हय सदियन जिया तबसन अछि
 आरौं घनश्याम प्रीतमँ नन दिख
 भुलु लोभमँ बस हय गिया दिख
 रौं हय सहेजल गिरहिया रौं हय डी
 प्रेम बस गिरिजे कहुमहु करै डी । ।

सुख मा सुखन, गाम-पोस्ट-
निर्मली, भाया- निर्मली, जिना- मधुर्ली, (रिहाब)

लेकठस खर्क दिव

अगल मेहबक कात-करोठमे चलेत
अहाँ रूमए नगलौ
जिखगीक वस्तु अछि एतरेँ असाध
मिससी-रूमिँकेँ देखि
रिसवि गेलौ अडाबरना रबथाकेँ
रूमरुवागत लोककेँ देख
रि रिसवि गेलौ
अप्रति कब मज्जाककेँ
घबमे रैस करिता निथेत
भेन अहाँकेँ भ्रम
गवीरकेँ टिन्हक
रुदा,
ले चलि सकलौ अहाँ किछु डेग
जिखगीक रिवाजक रौदमे
ले सुति सकलौ अहाँ एका वाति
गिलेत घबक डबन कोठबीमे
ले दः सकलौ अहाँ संग
तुखन आ सुखन दूहक रुमकीकेँ
आ,
जोड़ि असकब चलि गेलौ
अहाँ उग दिनकेँ

जे अछि कैकठम जकाँ
 जेकब कोमलता नऽ
 उँगि आएन अछि कष्ट
 जेकबा डुरैए जेन
 मत्त हाथ भऽ जागत नद्वन्द्वलण
 आ हलैक रैव आनि लौत अछि दिन
 अपन जलौत देहवागव
 एकठाँ नुबसाएन नुसकाँ ।

ब्रि

दृग्दाग ठाढ़ भऽ देखल डन ओ
 जखन ओकबा शिखरमे भेल डन पहिबक रैव
 दू जातिक रीट तकबाव
 थामेनि डन ओ तथलौ
 जखन अ रि गेल डन हाथमे तनराव
 ककलै बहन ओ तथलौ
 भोले-भोव आ मत्त भिसव
 हतुआक थरैबिसँ
 मज्जा नगन डन अथरौव ।

शिरकुमार मिश्र, गाम- रौकमा, पोस्ट-
 रौकमा, राया- तदुबिया, जिला- मधुबनी, बिहार, पिन +८१४९०

ভদ্রাঙ্গম সমাজ

রৌহাষিক লোকলৈ ঘাঠা হোগত ঠেক
মবলোপবাস্ত ওকব নাথ ৷ লৈত ঠেক
সোণমা হমবা গামক সৰহক কাজ কৰৈত ঠেক
তকৰেপব সভ খুই গবজৈত ঠেক
রৌহাষিক লোকলৈ ঘাঠা হোগত ঠেক।

কাগবশিয়ল লোকলৈ ঘাঠা সুনৌত ঠেক
সামাজিক লোক ঘাঠা লৈ বুনৌত ঠেক
সমাজ আওব সামাজিকতাক পৰিভাষা লোক দৈত ঠেক
দুদা,
ও লোক কিএক লৈ সমাজসঁ জুড়ৈত ঠেক
রৌহাষিক লোকলৈ ঘাঠা হোগত ঠেক
শিৰজী অগল ভাৰণাপব লাব পোড়িত ঠেক
ককৰো কিএক লৈ অগল বুনৌত ঠেক
জাতি-পাতিক ঠিঠ ৷ বা মেহো পিঠৈত ঠেক
তেকবা সবকাবমে কিএক স্থান দৈত ঠেক
রৌহাষিক লোকলৈ ঘাঠা হোগত ঠেক।

স. বৈদ্যেশ্বৰ না, জন্ম- ১৩. মাৰ্চ ১৯৪৭জ
এম.এ, পী.এচ.ডী., পূৰ্ব প্ৰাচাৰ্য, মিৰ্জী মহাবিদ্যালয় মিৰ্জী।

ভেঁই

কী কহু কেহল লোকসঁ ভেন ভেঁই,
উয় মিয়াণী মধুৱীবাণী,
তিলকব থিক গু কিবদাণী,
নাৰি চুগলী কাঠ বহন ভুথি,

সরহক ঘেঁঠ
কী কহু কেহন লোকসঁ ভেন ভেঁঠ ।

কাগ্য কনাপসঁ পকিয়া শাবদ,
অগল হিত ভুলি অলকা মাবর,
উজব কেশে, দয়া-ধর্মিক লৈ জেনে,
ভুখি কঁজুম রোরহাবসে ঠেঁহে
কী কহু কেহন লোকসঁ ভেন ভেঁঠ ।

রিখা রেন লৈ প্রথব
তবক ভবকমে ভুখি অগ্রসব
বগ-বিরগী পরিধান রাশ ভ২
বখল ভুখি গা সমেক ঠেক
পীর উয়কেঁ রেন হরক ভুখি,
গামক পীপবহুঁম জেঠ
কী কহু কেহন লোকসঁ ভেন ভেঁঠ ।

অগল প্রশীমা অগল কবরীমে
লৈ ভুখি ককরোসঁ মুস
আদব পএরী জেন রজৈত সদিখল স্রুচা মুঠ
কী কহু কেহন লোকসঁ ভেন ভেঁঠ ।
ভগরাশ লৈ কবখি এহল লোকসঁ হুখএ পল: ভেঁঠ ।

ভারলজ ম

টিব প্রতীক্ষিত মৈথিলক ভন সতত মাগ,
জকবা হেত্ত কতকো গমওনক জাশ ।
বাজলতা সভ মিথিনাক লৈ দেননি মিয়ান,
মাগ মৈথিলীক আঁচন সতত বহন মনান ।
নিজ মাহুভাষাক সভ তবহেঁ ভেন অগমান,
তথাপি মৈথিলীক অস্তিত্বক লৈ ভেন অরমান ।
ধন্য ! ধন্য ! রাজপেসী জে মৈথিলীক কএন সম্মান,

আগ মৈথিলী পণ্ডিতক অফটম্ সূচীমে স্থান ।
 সমগ্র ভূভাগল অছি সভ গিলি কক মৈথিলীক উত্থান,
 কবি, লেখক ও সাহিত্যকাব রক্ষু কক যোগদান
 কোটি মৈথিল নিজ সাহিত্যিক রঁঠ ১৬ মান ।
 সরহক জিলাগব রঁসথি মৈথিলী এ হো স্বগান,
 পুরঁ-পড়িগ রঁঠন মিথিলাক জোড়ন নীতিশে দেন স্বরদান,
 তেঁ বিকাস থকয় কহরৌত ও ভূখি মহান
 হুগক স্বর কীর্তি সতত বহএ দ্বু অগঠাম
 পুনকিত কহন ধবা ধাম জয় মিথিলা ।
 জয় মৈথিল ! সুরীকাব কবী
 রঁচেশ্ববক সত-সত প্রশাম ।

শ্রীযুগ স্বপ্ন, গাম- চানথুবা (সহবসা), সমগ্রতি
 জয়শেদপুৰমে ।

সভ্য

কহু কি ফুসি রঁজৌ ভী ?
 গপাঠা হম নীক কলৈ ভী সভাটা উলঠা কাজ
 এ কাবাসঁ ঠুঠি বহন অছি মৈথিল সকন সমাজ ।

কহু কি ফুসি রঁজৌ ভী ?
 ঠাকা দেলৌ রঁঠী দেলৌ কেলৌ কহাদান
 ওগ ঠাকাসঁ ফুঠন ফঠাকা মনমে ভবন থমান
 দাতা রঁগন ভিখারী দেখিয়ৌ কেলেন রঁগন অছি বীত

কেনা অগাঢ়ি কেব রেঁঠা সভ মাঁগি দেখাৰৈখি শোণ ।

কহু কি ফুমি বঁজৈ ভী ?
মাডু মঁসি কেব মৈখিল থৈমী মাচন জগতমে শৌব
সন্সরি সন্সরি কহ ঘবমে খেতা মাঁগি-মাঁগি কহ মোব
বঁবিয়াতীমে মোব কিশাবা কালী মঁসিক বঁধী,
মিখিলা কেব বঁবহাব কেনা কহ বঁগন এহেন কমজোব ।

কহু কি ফুমি বঁজৈ ভী ?
লৈ সন্সবর তঁ সচ মাণু জে ভেঁঠত কহু অখাহ
জাতি-পাতিকৈ ভোড়া কহ রেঁঠী কবতী কতৌ বিয়াহ
তখন স্মল কেব গৌহ মুন সভ কবর কেনা পহিচান
বঁচা সকা তঁ বঁচাঙ মিখিলা বঁগি কহ অগল গরাহ ।

কহু কি ফুমি বঁজৈ ভী.... ।

জয় শংকৰ মন্ডল, অধিবক্তা, মিৰ্জী অক্সফোর্ড
কোর্ট বিহাব, এম.এ., এম.এল.সী., গ্ৰাম- মনৌবা, মিৰ্জী, জিলা-
মধুৰী ।

উপবাস

হম দগ ভী উপবাস
হে যৌ সমাজক লোক

ज्वाति धवम अहाँ किए रँहोनि
जन-जनमे अहाँ नइ कोनि
केनि केहन ग्रा थोज,
हे यो समाजक लोक
हम दग डी उपवाग..... ।

दहेज प्रथा अहाँ किअए चलेनि
बाबिके अहाँ पागमे जोखनि
देनि केहन ग्रा लाव
हे यो समाजक लोग
हम दग डी उपवाग..... ।

हिन्दू, क्रिस्ति, सिख, गमाग
अणामे सब भाग-भाग
मदिर मस्जिद जेन मगडि गेनि
हे यो समाजक लोक
हम दग डी उपवाग..... ।

भूम कतए भेल

रैंड नीक गग कहलौ
ग्रा रूसलौ यो
अणन देसे अछि महान
सेहो मानलौ यो
रूदा घोषणामे देसे भेल दिराना
कहु भूम कतए भेल ।

सएमे नष्ट रैगमान
हएव देसे ग्रा महान
हम बटै डी
गांधी गौतम केव नाम हम रैटे डी,
असमान जँ फटैत तँ दरजी कि सीगत
जतए मंत्री रैगमान
उतए प्रजा कि कबत

যৌ ভূন কতএ ভেন
কহু স্বমি কতএ ভেন ।

খোজোমে আরে ধোখোজো চলেএ
ফিকেটেমে আরে সঠে রোজো চলেএ
এশিয়া ওজাপিকমে নামো ঘিললো
ধনি ও মল্লমেরী জে কাঁশ এগো গগলো
ভূন কতএ ভেন যৌ,
স্বমি কতএ গেন ।

সম্প্রদ ক্যাব সা, জন্ম ০১.০১.১৯৬৯

সকটেমোচন নগর, মধুরী । কবি, কথাকাব, অভিনেতা । পোখী-
খলীকেঁ কটে ডী (বিরহি কথা সংগ্রহ), মৈথিলী ফিল্ম পিথিতিয়া,
দুনকখা রৌরু আ প্রায় দর্শন আ সৌভাগ্য চিথিনাক সীবিগন ড.
ঠেপীরানা মে অভিনয় । আকাশবাণীমে কার্যবত ।

দ্য চাষ্টে ফলিক

১
শেহবমে
পেঘ জোক ডোষ্ট আন্থক সগ জীয়ে ডুথি ।
গামমে

ভেঁটে লোক পৌষ আশ্বক সঙ্গ জীয়ে ডুখি ।
জীয়ে দলু ডুখি
দুদা জীয়ে অতব ড়ে ।
লোক আ আশ্বক ভেঁটে-পৌষ ভেল
জীরণমে ফকি এয়ে কবটে ল ।

২

শ্রামাল্যমে আর কহা ড়ে খালী পবতী ধবতী
সভপব কএক রেব কএকটা নাশি জবন ড়ে-
আর ত আরেরনা গ্রহক শির
অগনা সঙ্গ অগন পুরোজোকে
এক রেব ফেব জবা দৈত অডি ।

৩

অহা নিখো ভী ঠাকীক ঠাকী
দুদা কিএ লে গড় ড়ে সমএ তেকবা
একসব অহাব কোঠবীমে
অহাক সভ পাঁতি
সফোকেশনক শিকাব ভ২ গড়লে বহি জাগত অডি
অহা ভোড় লিখনাগ
আ গহিল গিলা দিয়ো
গদ্রবদ্যকে
সঙ্গীতক সালগামাক সঙ্গ ।

৪

সুবজক স্থানপব যদি
মল্লবখ ঠাড বহিতে
একো কিবণ বোশিলীক
ধবতীপব লে গড়২ দৈতে ।
সুবজ সেহো অগন বোশিলীক সঙ্গ
রিগ্ন রৈতৌল মল্লবখকে
দিন বাতি জবিতে বহিতে
আ- মল্লবখ অগন বোশিলীকে গীর

সুবজক বোশিণীমে আখা হিন্সা মাগিটে ।

৩.

নারী যদি ভোগা ড়ে তৈ ঠীক ড়ে
কোলা হর্জ লৈ/ ভোজিত বহু
দুদা এতরা তৈ সব ঞ্চি
জে ঞ্চলৈকে^১ এখল ধবি লৈ ভেঠল ঞ্চি
ঞ্চল মাগক দেহক গঁধ ।

৬

ঞ্চকাসমে মেঘ
পসবল জা বহল ড়ে ধবা ধবি
কাবী-কাবী মেঘক পবড়াঁহি
এখল রঁবসতে মুসনাধাব রঁবখা
রাঁহব পসাবল গোষ্ঠ-গোষ্ঠ কপড় । সমেষ্ঠ এলো,
দনাগপব সুতল রাঁবুঠা মাঘ ড়ুষ্ঠ গেল ।

৭

কেস রঁদল, কঠা লেলোঁ
লহ রঁদল, কাঁঠ লেলোঁ
কতো দেহমে ভবি বহল ড়ে
একটা রিয়ফস্তু, ঞ্চমাশিক লীচাঁ
সভ কহেড- জুনি লঠারং এ ফস্তুকেঁ
প্রাশো জা সকেঁ ড়হ
ঞ্চদোম জীরিয়ে বহল ড়ে
মস্ববখ-
এ রিয়ফস্তুক সঁগ ।

+

ভেঠকা মত্তীমে
ভবিশোখ জন ঠালৈত ভী
মত্তী ফাশি: রঁদল জা বহল ড়ে ।
একটা রাঁসিক ফস্তু নগা দেল ভিএ

174 || **विदेह मैथिली पद्य**

नती उगमे नगछी बहन छै ।
रंगनमे ठाढ़ एकछी पुरान पीपबक गाढ
समैसँ पहिल
उपेक्षित भेल ठाढ़ अछि ।

९

करिता मिलल अछि, भुख अछि
सकोब अछि, रौराव अछि ।
रूदा- ले अछि करिता
रोछी, कपड़ ।, मकान आ
नटैत/नटैत रोजाव ।

१०

भुख सभकेँ नली छै
भुख सँकल जेल छै
भुख सँकल मेछागत छै
रूदा मायक भुख
ले खमे होगत छै कथला
रोछाक थाबीमे
अगल हाथक रँगल
तिनकोबक तकथा दैत
रोछाक भुख
मागयेमे सहिया जाग छै ।

श्री. कपिलेश्वर साहू जन्म- ०२.१२.१९७२, ग्राम-

কড়লবরী, শোশ্ট-রৌনহী ভরাণীপুৰ, জিনা- মধুরী (বঁহাব),
শিক্ষা- ন্নাতকোত্তব (মৈথিলী), সঁথতি- অশেখী দাস সাহু-সমাজ
মহিলা গণ্ঠব মহাবিদ্যালয়, মির্জা, সুপৌল ।

কোমী

হে মাগ কোমকী হয় কলি ভী অহাঁকেঁ প্রণাম
হয় বিকল ভ২ রৌসন ভী অহাঁক কভেবমে
হয় জাএর কেশা অংশ গাম, হে মাগ ।
রঁহুত দিসসঁ রঁহিত অছি কোমী,
উ নাজুক ভেন স্থিতি রৌচাবীকেঁ !
অখল কাঠ বহন অছি-
মির্জা, ভগঠিযালী, দিখিয়া,
দুধৈনা, রৌনা এক মমাড়ীকেঁ ।
হবন-ভবন ভন রাগ রঁগীচা
ও মোনা কঠেবা মন খেত
দেখি-দেখি ক২ হিয়া ফঠেত অছি
মগলে ভবন অছি বেত ।
জতএ চলে ভন জাণকী এক্সপ্রেন্স মন গাড়ী
ততএ রঁহিত অছি জন অখান
রঁস ডীহকেঁ ফুন্ড রঁলোনথি,
রঁস লে লেত অছি থান ।
অপলা আএন কোমী মগয়া
কএল আএন অদ্দশে,
গিনলী, রৌখাব, মলেবিয়া লেল আএন সন্দশে ।
কতএসঁ নাএরঁ দরাগ ফনাগল গএক দুধ অক ধান
কতএসঁ নাএরঁ মারুদনা কেশা ক২ রঁচতে প্রাণ ।
জতএ ঙগজৈ ভন নাজীব, কনকজীব,
কবিয়াকায়োব ও গনিয়া ধান ।
তগ গামক নব-নাবিকেঁ অক্ষুখা বখল অছি প্রাণ ।
দবভঁগা, মধুরী, সুপৌল সহকমা, মধেপুবা,
পুর্নিয়া মলৌত ভন সভা কেব তেব ।
ভুও জিনাপব বাজ কলৈত অছি মোখা, কামি, গঠেব ।

हे माग कोमिकी समेष्टु अणभ भाभठ
 आ दए दिअ हमर हवियवका थेत
 ले तँ कमिये दिसक रौद अणलक डुंगवसँ छलि देत गंगा यक्ष्णा
 एक्काथेस ।
 हमर कक्षा फन्दनकेँ स्रुति कवियौ समञ्चाक निदान
 रहए छी हमर समाजरादी लता
 आ रहए छी मिथिलाक भगवान ।
 हे माग कोमिकी हम करै छी अहाँकेँ प्राणाम् ।

बन्हा कान्छ मन्त्र 'बन्हा', जन्म- ०९.०३.१९७५,
 पुत्र श्री तुलसी नान मन्त्र, गाम- धरौली, लोकली, भाया-
 निर्मली, जिला-मधुबनी, (बिहार) । शिक्षा- स्नातक ।

स्वागत गीत

हे अयोध्या रासी श्रीवाम
 अहाँ स्वागत हमर स्वीकार कक
 हे दिरा पुत हे शोभि दूत
 निज काम भारसँ रँढेत बहू,
 अहाँ मए माझपव छलैत बहू
 हे अयोध्या रासी श्रीवाम अहाँ स्वागत हमर...
 धन्य माए ओ पिता धन्य अछि
 जिनक अहाँ मण भेल सँतान
 जनकपुत्री आरि धन्य भंग क२

মীতাক বখলোঁ অহাঁ প্রাণ
 ধন্য-ধন্য ভী অহাঁ অযোধ্যা রাসী
 অহাঁ অযোধ্যা রাসী
 শ্রীবাস অহাঁ স্বাগত
 হমব স্বীকার কক
 হে অযোধ্যা রাসী শ্রীবাস অহাঁ স্বাগত হমব... ।

ধীৰেন্দ্ৰ প্রেমর্ষি ১৯৬৭, সিবহা, লগোন ।
 বি.স.২০২৪ সান ভাদরৈ ১+ গতে সিবহা জিনাক গোরিন্দগুব-১,
 রন্তুগুব গামমে জগা জেনিহাব প্রেমর্ষিক পূর্ণ নাম ধীৰেন্দ্ৰ মা
 ডিয়নি । কান্তিগুবসঁ হেন্না মিথিনা কার্যক্রম প্রস্তুত কর্তা জোড়ী
 কপা-ধীৰেন্দ্ৰক ধীৰেন্দ্ৰ । “গল্পর” মৈথিলী সাহিত্যিক পত্রিকা আ
 “সমাজ” মৈথিলী সামাজিক পত্রিকাক সম্পাদক ।

কিউ বগ ফগুখাক
 কোণ কগ ফগুখা থোনাএর ?
 দিনভরিক গমেশাসঁ
 বাতি হমব পেট ভবএ
 জিগগীক চিতাগব

मेरुभुक्त नशि ज्वर
होड़ ी केना हम गाएँ !
कोन कंग फगुआ थोनाएँ !

परकैक देन रचन
थुरै थाएँ पुआ
रौआ नए अआ, आ
घबली नए नुआ
जेठक गनावसँ
घोटेए पानि त्रिम
गगरी कथन भवि गाएँ !
कोन कंग फगुआ थोनाएँ !

आशि लेल हिवदय
ले कहियो जूड़ एन
माँसक टिड़ग एतरा
झुतहि उँड़ एन
दुवि दुवि पाथव
थुवाएन अडि हाथो
आरै केना डम्हा रँजाएँ !
कोन कंग फगुआ थोनाएँ !

मधुमक रौनहूँ
हमबाने गीत हएत
सन्धायक झुकी
अबारोक गीत हएत
मेह भवन जिगगी धिक
सतवस्त्री गङ्गधनुष
कोन काज वस्त्री उँड़ एँ !
एहिना हम फगुआ थोनाएँ !

फगुआ गीत

स्त्री: रिहँसैत फगुआ होबो आएन
मसै नर उमर सभएन
नटै नटै, गोरै गरै,
डाती झुड़ै ना
हम तँ बर उड़ै ना

प्रकथ: नर पन्नर न२ गाढ पगुघले
लैषकै छँदिम फुले समले
स्त्री: दैर ते की भ२ गेन आ हमरा
सरतवि देखी तमले तमरा

प्रकथ: गोवीक डमडम रोजैत पायन
क२ गेन मोमे हमरा घायन
मवरै कि जीरै, प्रेमकम पीरै,
डाती झुड़ै ना
हम तँ बर उड़ै ना

स्त्री: मस मसिब आ डन अजरौवन
तोबहि द्रकतसँ गेन अजरौवन

स्त्री: सैतन सैजेष्ट गेन धडिआन
तोहब रौतसँ मस भडि आन

प्रकथ: एककीक होबी, धारि गेन गोबी
डाती झुड़ै निँ ना
असनी बर उड़ै निँ ना

गखन

१

जोब झुबसँ जे ल सकए मे भले नगए पिअवगव यौ

গন্ধবগ্নযী ঐ দুনিয়ামে নাজে নগএ পিঅবগব যৌ

ঠোলে জঁ সীগল বহটে তঁ গুদুব বঁদুব কী হেটে কপাব ।
এহল ক্ষুদা শোভিসঁ তঁ বঁরাজে নগএ পিঅবগব যৌ

কটী কনমক কপ সুরেরগব বহলৌ, বহটে মরঁদিগমা
জখল অহবিয়া গমবন হোগক, মশোলে নগএ পিঅবগব যৌ

খালি শেদক জাল বঁলন বগ ঢালী আরঁ জরারঁ কোলো
বগব ডগবমে গুপ্তিত মরঁন মরঁলে নগএ পিঅবগব যৌ

জুড়শীতনকেব ভোবহবিয়ামে ধন ধন জবএ কপাব জখল
জনখগকী বগ, তখল জাঁঘগব তালে নগএ পিঅবগব যৌ

মাখা বঁহলৌত কফল, উড় রাঁএ নান গুনান অকালৌ জঁ
হমরা তঁ ওহি সগএ সন্দরীক গালে নগএ পিঅবগব যৌ

মান মানগব আরঁত বঁহএ, মগরো দুনিয়া বরকা মান
বরগক ক্ষুথরি খোলেত বর মালে নগএ পিঅবগব যৌ ।

২

দেখু কতরৌ তীন বঁহ ভী, বগ জাউ হমাব কাঁতিমে
খিচড়াঁ মে কল ঘৌ ঢালী, আরঁ তিনা-সকবাঁতিমে

জগ তিনাঠকৌ তপৌত গিবহতলী দেহ অহাস্বল সৈদে ভী
ওহৌ ভিয়ে হমলী জলগোল ঘাম মিঁচিকহ মাঠমে

হঁ যৌ মালিক খুরঁ জলৌ ভী, শাসলকে তবজু কী হোগ ।
উঁঠা-দুবগসল হমবাস্বলকে অলী বঁঠলিয়ে জাতিমে

धवम नामके अहिम सुँघाक२ पवदादा-पवषाणाकेँ
झी पगाएन अहाँ कब२ उँगाही पवपोता-पवषातिमे

झा नग बूमरै पहिचिसन सत दँतधिसठीमे ठाढ़ अछि
अप्पन अधिकारक जेन सतका मिनिक२ रैसन पाँतिमे

२०७२/१०/०९, तिना-सकराँति

सरोज बिवाँछी, लगानक पहिच मैथिली वेडियो
नाँक सँचानक ।

गीत

भोवका किवा सन अहाँकेँ कपरंग
कतेक निक सुन्दर दूस्काँन अग
अहाँकेँ हँसिए तँ हमर जान अग-२

छन्दमामँ गिवन छन्दमालेँ छुँकड ।
ओ रँगि जेन अछि अहाँक दूखवा
सुरझक पवि अहाँ आक२२२२२२२
सुरझक पवि अहाँ दुखिलेँ सगना
अहाँ झी सरहक दूस्काँन अग
अहाँकेँ हँसिए तँ हमर जान अग-२

ভাবকা কিবা সন অহাঁকেঁ কপবঁগ
কতেক নিক স্নানদব ফসকাণ অগ
অহাঁকেঁ হঁসিএ তাঁ হমব জাণ অগ-২

লৈ দেখি অহাঁকেঁ তাঁ মন লৈ নলোএ
দেখী জঁ অহাঁকেঁ তাঁ মন লৈ ভলোএ
খিলোত গ্নারৈ অহাঁক
খিলোত গ্নারৈ অহাঁ করিক বচনা
অহাঁ ভী গজবক ভার অগ
অহাঁকেঁ হঁসিএ তাঁ হমব জাণ অগ- ২

ভাবকা কিবা সন অহাঁকেঁ কপবঁগ
কতেক নিক স্নানদব ফসকাণ অগ
অহাঁকেঁ হঁসিএ তাঁ হমব জাণ অগ- ৩

নন্দ রিণাস বায় জন্ম- ০২.০১.১৯৩৭ জি.,
শিক্ষা- বী.এস.সী. (গণিত), অাগ.পী.অাগ. (ঠেরব)। গাম-পোস্ট-
ভগটগাহী, ঠেলা- সখুআ, বাগা-নবহিয়া, জিলা- মধুবনী,
বিহার।

গীত

১

কতেক দিসসঁ হম চিষ্টী নিখে ভী,
কথিলে কমল ভী গিয়া, বিকএ লৈ অরৈ ভী
বীত গোলৈ দুর্গাপ্রজা, বিরতলৈ দিয়াবী,

फि रैबहा सतलैह हमरा बाति कावी-कावी,
एक दिन फि जलै छी पिया, एक दिन मलै छी,
कथिले कमल छी पिया, किअए ले अलै छी ।

जहियासँ गबदने गेलौ अहाँ, दिनकेँ ले अछि टैन यौ,
कलकौ ले दै छी अहाँ हमर गण्गक माँन यौ,
मिलौ ले अलै बातिकेँ तावा मिलै छी,
कथिले कमल छी बाज्जा किअए ले अलै छी ।

गाछ सतमे नष्टकन अछि एककी बग-रिबगक आग यौ
आग खागले पिया हमर, आरि जलै गग यौ,
ताबेसँ हम सौँस धरि अहाँक बामता तकेँ छी,
कथिले कमल छी पिया, किअए ले अलै छी ।

अगल शरीरगव पिया देलै अहाँ मिलाव यौ,
दूनिमाँमे ले अछि हमरा, अहाँ जोड़ि आव यौ,
अहाँकेँ दीर्घायु खातिर पुजा करै छी,
कथिले कमल छी पिया, किअए ले अलै छी ।

बूढ़ीकेँ गुसा आननक नहंगा-गठैव यौ,
आँखिसँ सहलै हमरा दिन-बाति लाव यौ,
बूढ़ीकेँ दुनहा देखि-देखि हम जलै छी,
कथिले कमल छी पिया, किअए ले अलै छी ।

हमरा ले चाली बाज्जा नहंगा-गठैव यौ,
आग खागले अलै दूदा, अहाँ नियोव यौ,
छिटीसँ ले एलौ अहाँ, लेगन करै छी,
कथिले कमल छी पिया, फि एक ले अलै छी ।

२

सतसँ गारन मिथिला धाम यौ,

িমথিলা সন লৈ আন যৌ
 জগঠাম বৈঁহে কোমী, কমলা অওব রাগমতী বৈঁনাশ যৌ,
 পারল িমথিলা ধাম যৌ,
 িমথিলা সন লৈ আন যৌ ।
 জগঠাম সীতাসন ভৈলীহ নাবী,
 বাজা জনক সন সন্দাচাবী,
 মাশর সেরা কবর বৈঁড়কা কাম যৌ,
 িমথিলা সন লৈ আন যৌ ।
 ডুখিল সখবামে মাএ সখেশ্বরী,
 অওব ঠাট্টীমে মাএ পবশেশ্বরী,
 জগঠাম বৈঁবহম বৈঁরা গামেগাম যৌ,
 িমথিলা সন লৈ আন যৌ ।
 জগঠাম আদা, টোটচন্দ, জিতিয়া
 ভাএ-বৈঁহিলিক সিলহ পারলি অছি ভাহু-দ্বিতীয়া ।
 জগঠাম কোজগবাকৈ বৈঁড় নাম যৌ,
 বৈঁঠখি পান-মখান যৌ,
 িমথিলা সন লৈ আন যৌ ।
 জগঠাম কিয়ে ল ভেঠেত নহঁগা,
 সতসঁ লীক শৈব দবভঁগা ।
 ওগঠাম পৈঘ-পৈঘ দোকান যৌ,
 ভেঠেত সত সমাশ যৌ,
 িমথিলা সন লৈ আন যৌ ।
 লহবা, সকিসর ও পোখলৌলী,
 কোগনখ, শিনখরোড়, মগলৌলী ।
 আর ওঠাম পৈঘ-পৈঘ ভৈল বিদ্বান যৌ,
 িমথিলা সন লৈ আন যৌ ।
 জগঠাম নামী মাডু-মখান,
 অওব অছি ফলক বাজা আম ।
 জগঠাম জমাএ ডুখিল ভগরান যৌ,
 অওব পহুলাকৈ ভেঠেএ সমাশ যৌ,
 িমথিলা সন লৈ আন যৌ ।

ভেঁলাহ নলিত রাঁবুঁসন লতা,
 ফি মথিলাকেঁ সচ্চা র়েঁঠা ।
 ফি বকাসক খাতিব দেনখিলহ অগন থাণ য়ৌ,
 ফি মথিলা সন লৈ আন য়ৌ ।
 ফি মথিলা রিতুতি সুবজরাঁবুঁ সন পৌঘ-পৌঘ ভেঁলা লতা,
 আঁজাদীকেঁ নড় ।গ নড়রাঁমে বসিক, অগনত, গুবমৌতা,
 দেশেঁকেঁ অজাদ কবরাঁমে ঐ ঘবতীকেঁ র়েঁছু যোগদান য়ৌ,
 পারন ফি মথিলা ধাম য়ৌ,
 ফি মথিলা সন লৈ আন য়ৌ ।
 ফি মথিলা পেশটীগ মধুরীকেঁ দুখিয়াঁমে র়েঁছু নাম ড়ে,
 খাদী ভঁডাব মধুরীকেঁ ভাঁতি-ভাঁতিক কাম ড়ে,
 জগঠাম স্বগ্গা র়েঁজৈত সীতাবাম য়ৌ,
 ফি মথিলা সন লৈ আন য়ৌ ।
 ফি মথিলাক কনা, ফি মথিলাক সাহিত্য, ফি মথিলাকেঁ সঁস্কৃতি নীক,
 ফুমি লৈ রাঁজর়েঁ দান কবর়েঁ গ মৈথিলকেঁ প্রবৃতি ভী ।
 অগন-বসন, বর্তনক সঁগতি কৰেঁএ নাকে গোদন য়ৌ,
 পারন ফি মথিলা ধাম য়ৌ,
 ফি মথিলা সন লৈ আন য়ৌ ।
 র়েঁছু মধু অছি, সুর-রাঁজর়েঁমে ফি মথিলাক মৈথিলী-ভাষা,
 ফি মথিলাকেঁ ব্রিকাস হুঁঐ খুঁর, চম্বো অছি অতিনাযা ।
 ফি মথিলাক ব্রিকাসক খাতিব চম্বাঁ দের়েঁ যোগদান য়ৌ,
 পারন ফি মথিলা ধাম য়ৌ, ফি মথিলা সন লৈ আন য়ৌ ।

জনসংখ্যা

র়েঁচন জনসংখ্যাসঁ
 সখিতি ভেঁন ব্রিকবান,
 সন্ত ক্ষেত্রমে গড়ি গোন
 ভর়াকব আকান
 পৌঘ-পৌঘ ঘব সর়েঁহক
 চান ভেঁন র়েঁচন

जे खागत हुनाह तीसमना चाँव
 आरै नलैत हुन्छि ले
 पुवा मान ।
 लोक रैठेत गेल
 जेत कमेत गेल
 जे हुन गोबहा खेत
 उ तेन घवाड़ ।
 जे करैत हुनाह नगानी, तिवानी
 आग खागत हुनि रैसाह उधावी
 रैठन जनमखामस रैठि गेल रैकावी ।
 तँए परिवार नियोजनक साधन अगनाउ
 आ परिवारकेँ छोट रैनाउ
 महिना रैन्ध्याकवा
 आ पुकय नमरौदी कवाउ
 से ले कवरै उ
 पुकय निरोध अगनाउ
 रा महिना काँपव छी नगाउ ।
 छोट परिवार सुखक आधार
 ले थाएर रैसाह
 ले जेरै उधाव ।
 परिवारकेँ छोट रैनाउ
 मिया-पुत्रकेँ पठ ।उ-लिखाउ
 आ मरछु नागरिक रैनाउ
 मगाजकेँ रैटाउ
 देशकेँ रैठाउ ।

विनीत श्रीरव, मिथिलेश्वर मोराली ७, धनुषा,
करिता संग्रह- राँकी अछि तनाव दूरक कर्ज प्रकाशित ।

शोष्ठि दूत पवरा

ए शोष्ठि दूत पवरा उड्डि क२ श्री अंगन देशेमे
लैव२ले तौ शोष्ठि हिमान, पलाड श्री मपेशेमे
सभ दिनसँ एतएकेँ नव नारी शोष्ठिक प्रजारी
सहत केना हिमा पसवन अछि समष्टा भारी
हिमानक अमृत जनमे मिलि गेल शोषित धारा
भेल अछि अथन शैलकित जनता लगानी सारा
पवरा छँ तौ सलामी प्रिय सरहक रिश्यामी
रूने तौ सरहक समष्टा बरु लै केवल वनरामी
दू भाँग रीट अंगन समष्टाकेँ जितत के हावत
मांगक दुःखिया नयन लोव कतेक आर सारवत
छुटादे ले पवरा भाय-भाय रीट योषक दूरी
बाहकमे लै उजले सधराक मार्ग सिद्धरी ।

अनन्दाशु सा (१९४३-)

गीत

१

रैगमाण जकवा कहै
 गाबिअ पढ़त ।
 रैनगव हेअत
 मावरौ कवत ।
 थाना दोड़ ओत
 गच्छत उतावत ।
 जेरी थानी कवत
 जेरी भवत ।
 ह्रदा,
 जेनक थिछड़ ी थोआओत ।
 गमाणदाव केकवा कहै
 जकवा कहै
 स्वागत कवत ।
 अणका रैगमाणक रैथारी कहत
 भ्रष्टाचारक अथवा रूमत
 अणाले गंगा, यमुना आ
 त्रिरेणीक संगम कहत ॥

२

छन छन गुजबिणी
 मिथिलाक धाम लौ
 जतए कोशिकी मैथाले
 खन खन रहित देखिहै
 अणकव निगनिगव
 हँसत देखिहै
 माछ-काछ घड़ि गानके
 उड़लौत देखिहै
 जनजन्तुके नड़त देखिहै
 ह्रदा, सबके संयुत रजैत अगिहै
 तू ककि जहिहै लौ
 देखिहै तू कोसीक श्रेष्ठमे

रहित गाम घबकेँ घबोमे ऋर्दा रौहबोमे ऋर्दा
ऋर्दा ऋर्दाकेँ सगड़ेत देखिहै
थेवातक अमगव
कताकेँ बुकेँत सुनिहै
ऋमोकेँ देखिहै रौवा कतलेत ली
ऋदा लताकेँ देखिहै
घबकेँ भलेत ली
सय्यङ्गीकेँ पढ़लेत ली कहलक कपड़ । दोवरैत ली
छन जहिहै सबकाव दबराव ली
कहि दिहै लताक हान-छान ली
घुमि जहिहै मिथिलाक गाम ली
छन छन गृजविनी मिथिलाक धाम ली ।

महाबिर कुमार मिश्र, गाम- रौबसा (जिला
मधुबनी), सम्प्रति रंगलौब मे ।

जिनगी

असगव आएन असगले जागत अछि
एरा र जागत रीछ जिनगी कहागत अछि
अ जिनगी हुनक रिछाओन ले

दुधक मरुद ले
 सुथ-दुधक सामना करै पड़ैत अछि
 जे जिनगी संग्राम कहागत अछि
 असकब आरि दुनियाँक संग
 प्रीत होगत अछि
 मदिथन मिनरौमे सुथ आ
 रिद्धिरौमे दुध होगत अछि
 जे सए भुनि समावक संग
 बनि कइ जेरौक रात भुनैत अछि
 सब मूर्छ साँटमे रैनेत अछि
 मरैधक जान रैना कइ सब
 अगल जानमे हसैत अछि
 कतरा रोध रिसवि
 हुमिक पर्दा नगरोत अछि
 सए सए बहत
 जेए सबकेँ पड़ैत
 जे रात की हुमि छी ?
 अगठाम आरि
 किछु सब जेन कतरा करी
 ओकरे सब नाम जपैत अछि
 एतल छी दुनियाँमे
 नाना प्रकारक काज अछि
 जे कवरौ जेन सब अरैत अछि
 कियो आन ल कियो अगल छी
 की आँखि देखन अगल छी
 राँकि सब विवाह छी
 डूँ, जागू
 अगल कतरा रूँ
 सब कियोकेँ अगल रैना
 जिनगीक वास्तु तँग कर
 जे जिनगी, जिनगी छी ।

ঐশেণক ধমাব

রাঁধু সৈদখল কহেত ভুনাহ
 পহিলে রৈড় তকলীফ বহেত ভন
 জাড কপ্প-কপ্পরৈত বহেত ভন,
 দাঁত কঠ-কঠরৈত বহেত ভন
 হমাব কহরৈ তুঁ লৈ পতিএরৈ,
 এক্কেঠা পোতী পহিবরৈ-ওঠরৈ ভন ।
 হমাব স্বপ্নরীমে নিম্ন নলৌত ভন,
 ওলা আরৈ ও কয়ট লৈ ভন,
 দিন্গী-রৈম্বগক রাঠ খুজল,
 সরহক হাথ পাগসঁ ভবন ।
 গবীরী তঁ এখলা ঞ্ছি ।
 ি কল্তু আরৈ ও তকলীফ লৈ বহন ।
 জাধরি রাঁধু সভ লেন কপড় । লৌলনি,
 গাঢ়ে তল উঁঘাব লৈ বহএ,
 একব সতত দিয়াল বখলনি ।
 হবদমা কহেত ভুনাহ
 জঁ তোবা সরহক তল উঁঘাব বহতহ
 লোক হমাবা কী কহত ?
 রাঁধু রাঠ পব হম ঢনী,
 ঞ্ হুশকব সম্ভাণ ভন ।
 ঐশেণক আরৈ দৌড় চনল,
 ি রৈম্ব পাগরৈলকে তল মাগিল ভন ।
 দীলতাক কাবী উঁঘাবো ভন ।
 পাগরৈলক আরৈ লৈ গুড়,
 দেহপব কপড় । ঘঠল ভন,
 সগব দেহ উঁঘাবে ভন ।
 হম ঞ্চম্ভামে পড়লৌ,
 রাঁধুক কথা আরৈ পাড়ু ভেন,
 ঐশেণক ধমান বঁগ চরু লক
 তলপব কপড় । খালী ভেন

बूचकठ शङ्क शोभा रँठि गेन,
कछु रौरूक उँक्ति याद बाथर ?

छाह

रँड मोटि पड़न
नाम छाहक
छाह, छाह, छाह
अनघोन भ२ गेन
उँठैत जाह, रँठैत छाह,
मन भङ्गअन तखन छाह,
छाहक छाह
कियो अएन तँ छाहे छाह ।
दुहिगव रँगन
गिनाममे पड़न,
हुँकि-हुँकि पीयक
भेन छाह ।
रँगन राहव,
जाएत भीतव,
तखला ले
मेठैएन छाह ।
राहव तँ छिविअन छाह
गामि, दुध, टीनी-पत्ती,
मिनत तखल छाह ।
समष्टन बहेत छाह ।
छाहसँ सृष्टि रँगन
जिगगीक पग-पगपव
छाह रँगने बहन
राहवि जग
छाहसँ रँगन
छिँन ले
अनदवक छाह ।
छाह ककत

ঠাকত সৃষ্টি ।
 ি জগৎক লৈ
 বহত ঠেকাশ ।
 বাহুবক চাহুঁ ভুগতি লৈ হুত
 ঞ্জদবক চাহক
 স্ৰাদ ভেঠত ঞ্জদব
 তখন লৈ
 বহি জাহত চাহ ।

মিথিলা

মিথিলাক মগন ঞ্জগমে
 ঞ্জক নাগন ঠেব ভন
 প্ৰযকক পবিৰাব ভবন ঞ্জব
 বাজা জগক মিথিলেক ভন ।
 সবস্ৰতী ভনীহ বাহন লেঠী,
 নক্ষত্ৰী কতএ বাহনিত ঘব-ঞগন
 কেতৌ দৰ্শনক প্যাস ভন
 সদাচাৰী, ঞ্জাশদাবীক দিগ্ৰ জ্যোতিস
 সৰহক মিলেক জগন ভন ।
 জগক মিথিলাক মণীষী বৈশি,
 জগমে ঞ্জগন প্ৰতক মণ্ডা নহবাইত ভন ।
 মৈথিলীক ঞ্জাচব তব ভেঠেত
 সন্তকৌ শীতন ভাই ভন ।
 গাএ-মল্লম ঘব-ঘব বাহন,
 হব, কোদাগবক পহিচাশ বৈশন ভন ।
 ভগন, দ্ৰুতি, বৈবাগক মিয়এপব
 হবদম কৰেত বিচাব ভন ।
 ি মিথিলাক লেঠী ঞ্জবনা লৈ ।
 উঠলৈত শিৰ ধন্য ভনীহ ।
 মল্লক সবনতা এতৰী নলিত,

জেনা রাগক কোমল ফুল ভন ।
 উচ্চ-নীচক বিচাব লৈ কোলা
 সমতামূলক সমাজ রঁগন ভন ।
 জাতি-ধৰ্ম্মক রাত লৈ গুড়
 সবমে সরহক রাগ ভন ।
 লিখনাহ তুমি, রান্ধিকীজী
 ও সদ গ্রাঁথ বামায়া ভন ।
 ও কথা ফুসি লৈ কহে
 অঘট্যারহ গরাহ ভন ।

জিগীক রাঁঠ

মম্বথ, মম্বথোঠাম লৈ প্রেম কবএ
 সরহক সঁগ মিলেহ বখএ মম্বথ,
 তও লেন মম্বথক সৃজন ভেন
 সতমঁ বুধিগব জীর রঁগন
 তঁএ জগ টলহক অধিকার ভেঠন
 লীক রাঁঠে মম্বথ চনএ
 ও মম্বথ লৈ দেহতা
 অধনাহ রাঁঠ ধ২ চনত মম্বথ,
 মম্বথ বহিতো শীতাল রঁগত
 হম মম্বথ্য লৈ, মম্বথ হমর সৃজন ভী
 হম সত সতমে বহিত রাঁঘ, রঁকবী, ফুফব ভী ।
 হমলে বচন অছি সত জীর,
 হমলে রঁসাওন ও জগ ভী
 হমলে গঠন স্বপ্নদব কায়া,
 তকলে হম বাতি-দিন হ াঁকৈ ভী
 মায়া নগবীমে দৌগরৈত-দৌগরৈত,
 সঁসি বহএ কী রঁগ ভ২ জএ
 হম কথলা লৈ থালৈ ভী
 ত্রিছা বাখি আশী ধক,
 আশেগব ঠিকন জিগী অছি ।

रिसरासक डोर थामि अहाँ,
 कर्मक रौं पकड़ि आगु रौं,
 रौं पव ठाठ भ२ बाह देखैत डी,
 कखन मिनरै हमवासँ अहाँ
 कल दूक भेल बाह हवाएत,
 हम अहाँक, अहाँ हमर,
 तखना ली हम भेटैर अहाँकै ।

अखन रिहाव

समए रौंदन
 रिहावक विकासक
 गति किछु
 संस्करण किछु
 आगु रौं
 मंगे
 शिक्षक-शिक्षिका
 रौं,
 रिहावक स्थिति
 रौंदन नागन
 भावतक अर्थनीति रौंदन
 रिहावक
 असंगतानमे डाक्टर रौं
 शैली: शैली:
 रोगी रौं
 अ अलग जे
 रोग-र्याधि
 सेहो रौं
 जेना
 विकास होमए नागन
 सड़कक नामगव
 रौं या-हुँगम

अथबन
 गिझी गङ्गा डन
 गङ्गा तबए आगन
 सड़कगब बोड़ १-पथथन
 गिबए आगन
 लोकक नजबि
 सड़कगब गङ्गा
 रिहाव आरि रँदनए आगन
 एतरोमे
 सबकावक मल डोनन
 एम.एच. ३.१ क घोषणा भेन
 सड़कक नाग-जोथ
 होमए आगन
 घरमे चेल्ह-टाक
 नागए आगन
 पैंवाकातक घर
 बहल लोक आरि
 गङ्गातए आगन
 जमीनक ठाका भेठए आगन
 टमाटा आब टोरेमियाँ लता
 जिनाक दहतब दौगए आगन
 दहतब झुयष्टाचावीक मदिब
 रँनन आब टोब उँटक्का
 गुजारी रँनए आगन
 मोड़-मोवा ठाका
 भेठए आगन
 घर-द्वार नष्टकौल बहन
 जेना मोन जे आरि ले ईष्टन
 एकएक
 रूँनडोजब आरिए आगन
 लोकक तीड होमए आगन
 लोकसँ रेंसी पुनिस भवन

सरेरुक घब
 छुँछुँए नागन
 लोक रेंघब हूँछुँए नागन
 रौँछुँए गार्छुँए पछुँए नागन
 टोछुँए रौँछुँए रेंछुँए नागन
 रिहावक दनो रेंछुँए नागन ।

रिश्राम

रिश्रामसँ छनत जिगगी
 केकवागब रिश्राम करी
 अगुण नगाउन गाढ पतमड लेनक
 रेंवाणक गाढतब डौँह पारि
 कोन कसैछीगब पबथरै
 रिश्रामसँ रिश्रामी पाएरै
 शोणितक सरेरुकेँ सभ मालेत
 की ओ रिवाण ले अछि रेलेत
 दोसर रनि गनत भऽ सकैत
 अगलपब केना रिश्राम करी
 हुन कोना रौँपेक होगत
 माएक रनि तँ दोसले होगत
 कोन पेमनागब नापी
 मधुव निन तँ संयोगे होगत ।

रौँछुँए

रौँछुँए धनक सिगाव अछि
 मान, प्रतिष्ठा, गज्जत, आरक
 मज्जन सबक ताज अछि
 भैरव मिथिलाक मैथिली
 रौँछुँए कप क्रमकाव अछि ।
 कतरौ सतारैत रौँछुँएक
 सुध गध रनि सुलैत बहैत

স্বথ-দুখমে সম রৈনি
 মাএ-রৌগক মাণ বথৌত ঞ্ছি
 ঝুমিতো পবায়া রৈনর
 ঞ্গপ্গন রৈনন বহৌত ঞ্ছি ।
 পুবথক সমাজ ঞ্ৰোনা কহননি
 রৈনি ঞ্ৰোনা ও বহৌত ঞ্ছি
 পুনারক পখুরী জকাঁ
 ঠন-দিন ভথৌত ঞ্ছি
 স্মৃতিমাণ, গজ্জতক প্রশ্নগব
 নাগীণ রৈনি উভৌত ঞ্ছি ।
 রৌঠা-রৌঠীক ঞ্তব বহিতো
 ঞ্গন ঞ্গিকাব সমঠৌত ঞ্ছি
 মাএ-রৌগ মনক ঝুমিতো
 ভাসমঁ প্রেম কহৌত ঞ্ছি
 রৌশোক ঠৌহ ফাটএ নহৌত
 জখণ দ্ধদৈমঁ ঠুকড় । ঞ্গনগ হোগত ঞ্ছি ।

নারী চরিত্র

শৈবিক প্রতীক নারী বহন
 ধর্ম ভড়ন রাখাবী
 বিদ্যাক সাগব রৈনন
 দুর্গা, সবসরতী, লক্ষ্মী
 কহাগত পূজা হোগত বহন ।
 মাএ-রৌণ, ভৌজাগ-ননদি
 কাকী, দাদী, নানী, রৈনন
 রৌঠা রৈনি মাএ-রৌগক দ্ধদএ
 জুবাইত বহন ঞ্গব
 জগমে ও পূজাগত বহন ।
 শ্রীছাক প্রতীক গজ্জতক
 মাণ বখল বহন
 নারীক কর্মসঁ

পুৰুষ সদাস্থ অগ্নি
 যোড় ফলকলিত বহন
 অগ্নি ভাতী তলল বহন ।
 পুৰুষক ভীড়মে মিত
 অন্নো-অন্নো স্নেহিত বহন
 নতা বঁশি হবদ্য
 অন্নমস্বৈ খোজিত বহন
 অগ্নি অগ্নি সিন্ধুতে বহন ।
 জৈবী মৌসী, মাগী
 এককে নারী মাস বঁশন
 কেকরো ঢকা উল্লেক
 কেকরো গাবি স্নেহিত বহন
 কেকরো জেন দেবী বঁশন
 কেকরো জাঁঘতব গড়ন বহন ।
 মজল সঁবন বঁশিত মকত
 কপ-অন্নকাবসঁ দেবী নাম গড়ন
 দয়া, মমতা, সিন্ধু, প্ৰাবক
 জীৱন ভবি স্নেহ ি বঁশিত বহন ।
 ধীবজ হেবা ডুৱাঁৱিত অধব
 পুৰুষক মল মলচাঁৱে মগল
 খৃষ্টা তোড়ি জখন বৌবাএল
 দেবীসঁ ফল্গী বঁশন
 সমাজ নীচতাক প্রকাযটাপব
 অগ্নি ঠা'গ গরৌল বহন ।
 ধন জীৱন অগ্নিৱাস
 ঠাকা লৈ জীৱন বঁশত
 জগ ঠাকাসঁ মাণ বহত
 ঠক্কে জেন মাণ ঘট্লেত বহন ।
 ফল স্নাত্তিমাণী বঁশিত
 পুৰুষক ও গাগ বঁশিত
 কোণ দ্বকান মলমে উঠল

जे कन कर्कक भाव रैखन
 नाबी फातक मागव
 उ केना नव काव रैखन ।

डॉ बाज्जीर कुमाव रर्मा आ डॉ जया रर्मा

डॉ. बाज्जीर कुमाव रर्मा, डूमरा, महबसा । जन्म २९.०१.१९७३
 एसोसिएट प्रोफेसर, इतिहास, दिल्ली वि.वि. । कतेको अग्रवाद
 थाम क२ श्रीमती मैथिलिका रर्माक “रौलेडलसक महाम”क “कोर्प्स
 ऑफ रौलेडलस”-स्पर्षा, झुँझु द्वारा प्रकाशित आ श्रीमती
 मैथिलिका रर्माक उगन्नास “नागहर्ष”क अंग्रेजी अग्रवाद (बिदेह
 झ-पत्रिकामे धावाराहिक कर्षे) ।

डॉ. जया रर्मा, जन्म १७.०२.१९७४. एसोसिएट प्रोफेसर, इतिहास,
 दिल्ली वि.वि. । “महाकाव्य आ प्रवाणमे नाबी” आ “जेल्डव
 स्टुडीज”पर बिशेष अध्यापन । श्रीमती मैथिलिका रर्माक उगन्नास
 “नागहर्ष”क अंग्रेजी अग्रवाद (बिदेह झ-पत्रिकामे धावाराहिक
 कर्षे) ।

हमर गाय

हमर नाम की
 हमर गाय की
 पड़लौ अगनास
 हमर पहिछान की

202 || विदेह मैथिली पद्य

टाष देखौ, सुबज देखौ
तरेगष मैहो देखौ
नागन गामक
रूदा एतेक कोनाहन
एतेक गाड़ १, एतेक प्रदूषण
ले ले अ हमर गाम ले डी

रैडका मैषक मथान
पोखक करै माछ
तुष्टी आ डिमीक रीट मटान
ओवहा आ पिआँऊ आ अटावक संगे टाँवक रोटी
सभ छुट गेल

बैलक थाषक देरता
भगवान शैकबक मंदिर
कलैलक फुल
अनावसँ डोले डोल पानि
सभ छुट गेल

कोसी रैषक माँस
टोबलक दही
माया चकरा
अजोबिया बातिक शाहपब मिनहरी
सभ छुट गेल

मगना अजबक केवा
घुबक पकाएल अरुआ
ताशिक राजी
टाहपब टाह
सभ छुट गेल

अ रै तँ देखै डी
नहबक छुट

ড্রাগণ কমক মধুরী পৌষ্টগ
মিলমা হৌনক পৌগকৌর্ন
বিশ্ব বগক হৌনী
মোমাগঠীক জেন্নাদ দিরাণী

কেকবাসঁ মৈথিলী বাঁজু
ঐ ঐ তঁ বিদেহসঁ আস ঐছি
বিদেহক বচনামে গামক তনশি ঐছি
গাম ভেটত তঁ ঐখন পহিচান গারি জেরঁ ।

বামজবাস কাগড়ি জ্রম ১৯৩১- । জন্ম-
রংঘটোবা, জিনা ধনুয়া (লগান) । রংঘটোবা: ঔনাগত ধুঁখা
(কবিতা সংগ্রহ), বহি, আরঁ বহি (দীর্ঘ কবিতা), তোবা মগে
জএরৌ লে ফজরৌ (কথা সংগ্রহ, মৈথিলী অকাদমী পঠনা, ১৯+৪),
মোমক গমলৌত ঐধব (গীত, গজল সংগ্রহ, ১৯+২), ঐঙ্গল
ঐনচিহ্নাব (কবিতা সংগ্রহ, ১৯৯০ জ.), বাণী চন্দ্রাবতী (নাটক),
একটা ঐওব রঁমন্ত (নাটক), মহিযাস্বব ফুদরিদ এরঁ ঐন নাটক
(নাটক সংগ্রহ), ঐন্তত: (কথা-সংগ্রহ), মৈথিলী সঁকৃতি রীচ
বমাউদা (সাঁকৃতিক নিরঁক সভক সংগ্রহ), রঁসবন-রঁসবন মন
(কবিতা-সংগ্রহ), জলকগুব লোক চিত্র (মিথিলা পৌষ্টিক), লোক
নাট্য: জট-জটিন (ঐনসংগ্রহ) । লগান প্রত্না ঐতিহ্যিক
সদন্তা- শ্রী বাম জবাস কাগড়ি জ্রম (২০১০) ।

গজল

সম্ভ্রমক গহিবগা অগ্না তিতব বুকৌল
কতকো আশি গড়াকৈ ভবিসক দরৌল

দুখীক গজোতমে ফটিগাকৈ ফঁসরৌত,
ভ্রম দীপক দেখা দাঁহ স্ববসাক রৌল ।

হা, প্রপ্তি কিএ দ্বকত গঠনৌ এহন,
ভবী ভৌকিতো সদিরৈ জে ভাতীস " বগৌল ।

কণ ভিষমব হো কি রৌড়গ সান্ন কবিয়া,
বাজমাঠাকৈ অলবে একপেরিয়া রৌল ।

সকু ডৈ জকবা নিমাত গ২ থীত লহ,
আম্রণ রৈঠৈত বহী ছিষ্টকিনী বগৌল ।

মাযাজান ফঁদামে রৌবরৌব ঘূবিআগড ভ্রমব,
বুঁদী আগাঁ ডৈ ফল্ড তৈযো ঢনী ডেগ রৌল ।

গীত

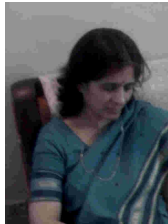
ও পরণ, মিহিব মিহিব রৈত জাউ
ভুরিঁ রৈতাউ কল, গিয়া ভুখি কতএ কেকবা সগ
র্যহু গোনা ভেননি, স্বধিৰুধি কিড ল ভুগি !
দিন ভেন পহাড, দুখ ভেন জীরণক অগ ।

নিযুঁব সমাজ চাহে, লাটি লাটি খাগ জেনা
শৈবক ভুখ রৈগন জরানীক তবগ জেনা
চাকভব শিকারী তাকমে রৈসন অছি
বহন ল কোলা উর্গি !
ও পরণ, গিয়া ভুখি কতএ কেকবা সগ ! !

অধিকারক রাত সভ নাথ ল ভেন কথলা

बाबीक रैथा-कथा कमेंगीक धंधा एथला
जाण जोखिम रैलन कतए धरि घौचर
तयागरै प्रेम रियोगे कन्त ।
ओ परन, पिया छथि कतए केकवा संग ! !

जानि जानि आगिसँ खेनी केना हम
शक्ति भवन ह्रद तौनी केना हम
शीत, सुशीत मिथिला केव ननका
पतिक पराङ्क भेल मिथिल तबंग ।
ओ परन, पिया छथि कतए, केकवा संग ! !

कामिली कायायली

रसगु
बाटि बहन नर नर तबंग
बुतन रसत बुतन रसत ।
नर तान वृन्द नर डाग हांग

ବର ଖେଳ ଦେଉ ବର ଗୀତ ମାଗ ।
 ବର ବାଞ୍ଛା ଚାଞ୍ଛା ବର ଶ୍ରୀତ ଗୀତ
 ବର ଗାତେ ଛାତେ ବର ହାସ୍ୟ କଦମ୍ବ
 ବରଗୀତ କମ୍ପ ବର କମଳ ବ୍ୟାସ ।
 ମହା ହରିଷିତ ଭଞ୍ଜ ମିତବାସି କହନ
 ଐଶ୍ବରୀ ରମିତ ବରକା ରମିତ ।
 ବର ସଖୀ ସଖୀ ବର ଯଦୁର ବାସ
 ବରକା ସୁକର୍ମ ବରକା ଶ୍ରୀକାଶି ।
 ବର ତାନୟେନ ବର ଧୁର ଖେଳ
 ବର ଜ୍ଞାନ ଯାଗ ବର ବୃହତ୍ ସାଗ ।
 ସତ ତବ ଯଦ୍ୟାତନ ଶ୍ରେ ଶ୍ରୀଗ
 ବର ବର ରମିତ ଗୁଣ ରମିତ ।
 ବର ସ୍ବପ୍ନା ବ୍ୟାସରେ ଓଠେ ଓଠେ
 ଓଠାସ ହିସାରେ ଭବନ ଭବନ ।
 ବଞ୍ଚ କାମି କାମିକିତ ଶ୍ରଦ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ବରକା ରମିତ ବରକା ରମିତ ।
 ବର କୁସୁମ କଳୀ ମହାପାଠ ଓଠେ
 ଯଦ୍ୟାତନ ଶ୍ରୀମଦ ଯଦ୍ୟାତନ ବର
 କୁହୁକ କାଶ୍ୟାପା ଗାରି ବର
 ବସ ବସ ସୁବା ବସାୟ ବର ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବସାତ ଚଳେ ମଣ୍ଡଳ ମଣ୍ଡଳ
 ଗମକି ଓଠେ ବସନ କାଶ ।
 ଐଶ୍ବରୀ ଶ୍ରୀମଦ ମହା ଯାତ୍ରା ଚଳନ
 ଗୁଣ ରମିତ ବର ବର ରମିତ ।

রাজ্যবশে স্ত্রী

আর কণ কণবি কিঞ্চি ঠাট আন্তে
 কী ভাষি বহন এড়ি বাহ রাষ্ট
 ডিষ্টকন কাবী ঘন কেশি গাম
 হরিত ক্ষুধাডন মল উদার ।
 অধিক ভাখা কিছু কঠাবে সন
 দগ দগ চমকেত উন্নত ননষ্ট ।
 তাকি বহন কিছু গুণন টেজ

বঁবখা বঁমিমে বহন ভীজ ।
 বঁধুখা ড়ে কাহ্নসঁ নষ্টকি বহন ।
 ড়ুটকা সঁডিন ড়ে অঁ ট়েক বহন ।
 ঢালি ঢলৈ ড়ে ণাপি ণাপি
 বহি জাএ ড়ে ধবতী কাঁপি কাঁপি ।
 কঠক গ্ৰা উজ্জ্বলিণ বঁশন
 তাল ভবন অতিমাণ ভবন ।
 কেকবাসঁ কম ড়ে এঁ জুগমে
 গ্ৰা অঁজ্জ্বলক অতিমাণ তাড়েন ।
 রামস অঁরতাব বঁবষ্ট বঁশন
 গ্ৰা তাকি বহন বঁস্টাড় দিস ।
 কলৈ ড়ে সন্ত কিসাে কসকাব
 দেখিসাে এঁ জুগক চমকোব ।
 গ্ৰা কগ কঁমবি খুঁ বঁমি বহন ।
 সমবথক লৈ ড়ে দাখে কাশোে
 সহনক আহোে বঁড় বঁসাত ঘাস
 লৈ লেনক ক্ষণ ভবিক বঁবাস ।
 অঁগ বঁন-বঁধিক তাকতিগব
 অঁাে কগ কঁমবি অঁডি ঠাঠ অঁতেএ ।

বঁজাবা মেন

মস মন্তু মটগ ফকাব বঁশন ।
 মস মোব কলৈত অঁডি লৌব লৌব
 মস গড় । বহন অঁডি ফেব ফেব
 ড়োলৌত জাএ মস গঁসব উঁসব
 গ্ৰা দঁড ভেদসঁ বঁহব অঁডি ।
 মস মূঠ ফুগস গড়া বহন সদ্দা
 মস দৌড় ভাগ কএ বহন সদ্দা
 মসলৈ পবতাবয় নএ থাশী
 কেহেন কেহেন গতিহাস গড়ন
 মস ককরো বঁসমে অঁএন লৈ
 মস জোগী ভ২ বহি বহন গঁসব

মম ভোগী ভ২ পৰ্জি বহন উল্লব
 মমকৈ নাজ নিহাজ লৈ ড়ৈ
 মম হেহব ড়ৈ মম থেংথব ড়ৈ
 গ্ৰা টটন পথ কেব বালী ড়ৈ ।
 মম ভাগি বহন ঞ্জি চাশক জেন
 মম মুকজ দেখি উল্লিগাএ নাগন
 মম ধবতীপব ড়িড়িগাএ বহন
 মম ঞ্জতমে মল্লিগাএন বহন
 মম কখলো শিত গ্ৰীতি লৈ ।
 কখলো উকঠা পৌটীয়ে
 কখলো বাকসমে ঞ্জট্টীয়ে
 কখলো শবমে শাবীয়ে
 কখলো ধোতীয়ে মাড়ীয়ে
 কখলো দাদা পবদাদায়ে
 কখলো মাণ মজ্জাদায়ে
 হুনকী দৈত ঞ্জি লেব লেব ।
 গহণামে কখলো থুবুগামে
 কখলো ভাগক থুবুগামে
 কখলো তীম তবকাবীয়ে
 কখলো কোঠীয়ে ঞ্জট্টীয়ে
 মাগামে উল্লিগাএ লেব লেব ।
 শিবহাপব মম ঞ্জি ড়ুগী বহন
 মল্লবপব ঞ্জতিশি ফুলি বহন
 মম কৰৈ ড়ৈ কখলো মাগ গাণ
 কখলো কখলো ফুললী বঁখাণ
 কখলো কালিত ঞ্জি লাব মোব
 কখলো হুনমতি ঞ্জি জোব জোব ।
 মম মল্লল ড়ৈ মম হবীফ ড়ৈ
 মম ভুনমী ড়ৈ মম কৰীব ড়ৈ
 মমকৈ কিডুও ঞ্জনস্ত লৈ
 গ্ৰা চাক লোকক মাগিক ড়ৈ ।
 মম বাহ বাকক বাহগীব
 মম্হব টোবস রা বঁগবীব

মৃত্যবত ঋতি বাতি দিহম
মলকৈ কথলো বিবাম লৈ
মলক পাথৈয় ড়ৈ রৈম চিত্তল।
মল জুগা কলৈ ড়ৈ জুগ জুগম
ঐ সত তব বুলৈ জুগ জুগম
মল বাস বিবাম কলৈত সদা
মল মল কোলো বঁজাবা লৈ
মল জোগী ড়ৈ নাগা জোগী।

রমেশ ঠাকুর, ঢলৌবাগঁজ, মধুৱণী, বিহার।
বিদেহ মৈথিলী সমালোচনাব বঁগমটক সংস্থাপক। “প্রেমীক অগমাল
ঐ ভীষবদেৱী” (ষাঠক) প্রকাশিত। বিশ্বাসঘাত (ষাঠক)
প্রেসমে।

গীত

খেলৈ ড়েখিঐ ধুপৈ ড়েখিঐ কলৈ ড়েখিঐ কাম-২
ভদ্রাবমে জে ভহব ঝুঁলৈ, দহা গেলৈ সৌমৈ গাম।
ভৈয়া হো বামৈ বাম, বামৈ বাম সীতাবাম।
আহো হোকাঠিয়া লতা, বৃষ্টনক গাম।
ফথি-কাথি ক২ বোপনি কেননি, খেতমে হমর কিসান
রাঁদা - ডফুরাকৈ নাজো লৈ ভেলৈ ধানকৈ কএনক হবাণ।
ভৈয়া হো.....
পিগবৌনিয়া গৌরাঁ বোডকৈ কঠনক, বঁধৌলিকৈ কএনক পলেশাণ
গঁজরনা রঁবুবগব মঁ বোডগব রাঁহনক মচাণ।
ভৈয়া হো.....
পচাগত সমিতি ফুথিয়া রাড মেয়র সভকৈ ভুঁলৈ ঘাম
জিলা পবিষদকৈ গঁজরনা, বঁহৌনক বঁগমাণ।

ভৈয়া হো.....
বিলম্বমে বীস কিলো চাউব, সএ ঠকা বৃষ তেনক দাম
ঘব-ঘবমে তীল কিলো গহুম মেহো কএনক নাম ।
ভৈয়া হো.....
ঘবখস্মীমে গবীরে হেত, ঘবক ঋএন ঋতিয়াণ
দুদা পাঁচ সএ ঠকা জে দেতাহ হুনকে হেএত কাম ।
ভৈয়া হো.....
বঁড়কা ঢেব মৈমনা ঘুমখোব ড়েঠকাৰ্কে কেশা মকাল
ঘুমখোবী দেখি কহখি ব়েচলজী সভর্কে জাএত পবাল
ভৈয়া হো..... ।

बनी कुम्हार सिंह

दिस्तीमे...
सालो भवि रसत बहे डै दिस्तीमे
जे चाली सत मोन धिके डै दिस्तीमे
मेथ्रा-मलेरीझर रले डै दिस्तीमे
डेग-डेगपव लोक कले डै दिस्तीमे
गाड १ रंगना कोठा मोहना दिस्तीमे
बैठ-बैठपव मोत के तोहना दिस्तीमे
दाक समेत गूठका खैली दिस्तीमे
हवण भागम-भाग रेचेली दिस्तीमे
नरका-नरका बैठ रले डै दिस्तीमे
लोकतंत्रक थष्ट थड । डै दिस्तीमे
नित नर-नर राजाव रले डै दिस्तीमे
माए-बल्लिक राज बूठे डै दिस्तीमे

সাজো ভবি রসত বহু টে দিল্লীয়ে
জে ঢালি সত মোন ঘিলে টে দিল্লীয়ে ।

বিশ্বানন্দ সা (বিদ্যু)

পিতাক নাম- স্ব. বামণীকর সা, জন্ম তিথি- ২০.০১.১৯৬৬,
শিক্ষণিক যোগ্যতা-এম.এ., গ্রাম-কেরঠা, পোস্ট- শ্রুতকবপুৰ,
জিলা-মধুৰ্ণী (বিহাৰ) ।

হমর মিথিলা

উত্তরমে হিমবাজ় বিবাজ়ি, দক্ষিণ স্বরসরি গংগা
পশ্চিমে রৈহি-রৈহি গড়কা, পূর কৌশিকী-রৈগা
রীচ রসন ভুথি স্বন্দর মিথিলা, আউ হিনক গ্রাণাণ কবী
মিথিলাক গবিসা হম বুঁমি, মৈথিলীক সন্মান কবী ॥

ঘব-ঘবমে ভুথি এতএ গোলাওন, তুনসী হব আ গনমে
দেৱানয় শিরানয় ঞ্জি, হব গামক গ্রাণমে
ভুথি ধন্য হমর গ় মাহুভুগি, নয় বজ-কণ হিনক গ্রাণাণ কবী
মিথিলাক গবিসা হম বুঁমি, মৈথিলীক সন্মান কবী ॥

সীতা ঊগজনি জগ ভুগিস, জনক জনক সয়াঠ ভৈনাহ
শির-ধন্য বাথন জগ ভুগিব, গবগুৱাম গ্রনবী ভৈনাহ
স্বস্নান স্বন্দর মিথিলা ধাম, আউ হিনক হম মাণ কবী
মিথিলাক গবিসা হম বুঁমি, মৈথিলীক সন্মান কবী ॥

বচন স্বারব জগ ভুগিব, রিশ্মিগিত সগ শিয়া এনাহ
ঠুঠন ধন্য ঠকাব জতয় ভৈন, গবগুৱাম মহড়ৈত এনাহ
কিভু স্মি মৃদুৱাণী জ় হ় স্মিরব, ঞ্জাধ বাগি শীতন ভৈনাহ
বামরবণ কএনগি জ় হ় সীতা, আউ তিনক হম ধ্যান ধবী

মিথিলাক গৰিয়া হম বুঁমি, মৈথিলীক সন্মান কৰী ॥

বিদ্যাপতিক গায় গ্ৰা মিথিলা, শিৱ উগলা বঁমি ঢাকৰ ভৈলাহ
জ'হ ভগৱতীক ঋষকস্মাসঁ কালিদাস বিদ্বান ভৈলাহ
ঋদ্ধি মধুৰ প্ৰেম কেব সাগৰ মিথিলা, আউ একৰ বসগান কৰী
মিথিলাক গৰিয়া হম বুঁমি, মৈথিলীক সন্মান কৰী ॥

ঋদ্ধি বিবিধ বিধা কেব গহৱৰ মিথিলা, কিত্ত উৎপেক্ষিত ভ২ বহন
ঋদ্ধি চুক ঋপল যা শোমন কেব, উথোনক মাস্তা ঋবকহ বহন
আউ ঐগৰ মলল কৰী আওব হিলকৰ উথোন কৰী
মিথিলাক গৰিয়া হম বুঁমি মৈথিলীক সন্মান কৰী ॥

দহেজ

হাগ-সৃষ্টা হাগ দৃষ্ট মৈথিল
ঋপলা পথসঁ ভৰ্ত্তকি বহন
ভুগ জকৰ গতিলাস ও স্বৰ্ণিমা
ঋগ কৰ্ককিত ভ২ বহন
ঘব-ঘবমে ৰেঁঠী মুক ভ২ বিনথি বহন
দহেজক দাৱালিসঁ মিথিলা সুনসি বহন ॥

ঋদ্ধি দহেজ দাকশ ৰঁলন
গ্ৰা দুৰ্ভাগ্যক পৰিচায়ক ঋদ্ধি
ৰেঁঠালৈ গুঁজী বুঁমি ৰৈসন
সন্ত সমাজক নায়ক ঋদ্ধি
ঋপলোঁ ঘব সম্ভৱ ভহি
ৰেঁঠী মে ভুথি ঋপল ৰৈসবি বহন
দহেজক দাৱালিসঁ মিথিলা সুনসি বহন ॥

মিথিলাক সন্মানক সীমা
স্বৰ্ণ মৈথিল নাথি বহন
খুঁজোঁম ৰাজাবমে ৰেঁঠা
মোন-তোন কএ ৰেঁচ বহন
নক্ষত্ৰী ৰূপ জলমান জে ৰেঁঠা

মানসবসে ওকবা জবা বহন
দহেজক দারান্নিসঁ মিথিলা নুনসি বহন ॥

দহেজ ! মিথিলাক দুর্ভাগ্য রঁগন
গবীরক সঁতাপ রঁগন
কন্যাদান সন পুণ্য কর্মপাব
অরঘাতী অতিশোগ রঁগন
সিসকি বহন ঘব-ঘবসে রঁগী
হোঠক দ্ব্যকান ঠৈ খিসকি বহন
দহেজক দারান্নিসঁ মিথিলা নুনসি বহন ॥

তড়পি বহন ব্যাকন ভ২ কন্যা
মল তাড়-তাড় অছি ভ২ বহন
অছি চিত্তশীঘ্র রঁগীক জীরণ
পদ পাঁচাঁক ভূমি খিসকি বহন
দেখি দহেজক রঁবতী
রঁগী অছি ফঁটত ভ২ বহন
দহেজক দারান্নিসঁ মিথিলা নুনসি বহন ॥

জাগু মৈথিল দেব ল ভেন
খতম কক গা দহেজক খেন
স্নাত্তিমান্নসঁ মাথ ঙ্ঠাঙ
জের-দেবসঁ ঙ্ঠপব ঙ্ঠ ক২
আদর্শক পবচম নহড় ঙ্ঠ
কাবা !
দেখি গা দ্ব্যকতি ঘব-ঘব কেব রঁগী
মলহি মল অছি রিদকি বহন
দহেজক দারান্নিসঁ মিথিলা নুনসি বহন ॥

আর যদি রঁবতর লৈ সঁগম
খতম কবর লৈ রঁবত খেন
চিঠিত সিতা রিম্নে পঠনপব
শর্মলাক অছি মিথিলা জেন

चिन्तन-मग्न करी सत गिनि
अ हमर अवबोध बहन
दहेजक दारान्निर्गुणिनि नूनसि बहन ॥

अश्वत्थामा कमार गिताक नाँ-
मर. प्रकृतित साहू, गाम- नर्मिनिर्गुणिनि, पोस्ट- डुजगा, भागा-
नवहिया, जिगा- मरुर्गुणि (रिहार)

सहजता हमर बानी

हम छी मेहनतक बाजा
हएत सहजता हमर बानी ।
केना हएत, कि हएत, हएत कथन,
पेय ले अछि रैन ठोठे अ कहानी ।
गहिरक रैन जखन सुनौ हम,
किनको लेत नाँ एकव,
एना रूमि पड़न जेना यह अछि हमर सुगमक बानी ।
तः कः रेटेन चनौ जेकराक जेन हुका,
पर तेरेन ले कतौ हुकव निशानी ।
मोटेत बही एहने कतौ अगन-रंगन हएत,
देरै आराज, रूमि कः हमर अगन दीरानी,
आगेर जएत हमरा रीहिमे हमर दीरानी ।

झुदा ओ जखन ओ भेठन ले कते,
गेन हमर उतुमार ओहिना,
जगना गागरी बहेत अछि मकतुमिमे पानि ।

जौ बरह नगलौ उदाम तै,
देखि क२ हमर उदामी,
रैठ-रूजुआ सभ रूमोनक,
एतरेँ छी गगनर डी उदाम,
हमरा सभकेँ होगत अछि हेबाणी ।
अहाँ केरन चाहलौ हुनका,
हुनकर चाहतक ले मोचलौ,
हो, ओ हुँ तै अछि परिव्रिमाक दीराणी ।

आरौ की अहाँसँ डगाड
किएक ले एक-एकछी गग रैताड,
नगलौ करह हम मेहनत जग दिसँ
आरैए नगन नजबि तग दिसँ,
बाँहमे ले अरैत अछि,
झुदा बहेत अछि अगन-रँगन,
रैठ । उतुमार हमर कहत अछि हमरासँ,
कबैत बद्ध प्रयास ।

जग दिस अहाँक परिव्रिम हएत,
अहाँक चाहत ओल,
दोगए नगन अहाँक अँक,
त२ अहाँक दीराणी ।

हम डी मेहनतक बाजा,
हएत सफलता हमर बाणी ।

हमर नगबक दाउता
छहूँ ओव थामोशी डले,

পসবন বহে বিবাণা ।
 তান-তলোয়া নলী ওড়াউল মল,
 বহে কোমক ধাব সিবহাণা ।
 মভ বাতি হুঐ রঁদমাণি সরঁহক ঐগমল,
 গলী-ফটী নালী রীঐ-রীল মল ।
 হোবী খেলএ গড়এ কাদোমে,
 নালী দীরাণিয়োক বাতি ঐহাব মল ।

ঈদা হিন্মত লৈ হাবনক নগবক জোক মভ,
 ভবোমা বহএ সরঁহক ঐগল-ঐগল রঁহিগব ।
 গামক রঁবিয়াতি নং ঢলল খুশীক বিয়াহ,
 কিএক তাঁ বহে ওকবা সরঁহক উজ্জল ঢলল রঁমাএর ।

ঢাককাত তঠরঁধ রঁলল,
 শিলীকাসঁ শেলব রঁমল,
 বিন্ধ্যালয়, মহাবিন্ধ্যালয়, কাবাগাব, ঐয়ালয়,
 ভঁডাবগৃহ, চিকিমোনয়,
 মঁঢাব কেন্দ্র র চিবালয়
 মভ নির্মিত ভেল ।
 ঐ শেয ভাবতে লৈ পুবা বিন্নেসঁ জুঠল,
 ঐরঁ এতএ ভেঠেত ঐছি স্বথ-স্বরঁধাক হব সমাল,
 একব ঐছি এক ঐগল পহিঢাল ।

জে কিয়ো বাখত ভবোমা ঐগলাগব,
 জী-তোড় কবত মেলনত,
 কঠিলাগসঁ লৈ ডবত,
 ভবত সফলতাক পৈয উড় ল,
 রঁম যএহ কহেত ঐছি, হমব নগবক দান্তাল ।

এলা কিএক হোণত ঐছি ?

জখল কবং চাই ভী কাজ কোলো ওলল
 জকবা ওগমা ভেঠে
 ঐকাসসঁ তাবা চোবলাগ জগমল

एक-एकठा डेग उँगाँरै छी सन्तारि क२
 उँगव चढाँ जागत छी कतेको पायदान तक
 तखन आरैए एकठा मोँक रिहाडि क
 उँड । न२ जाँ नौर हमर अवसानक
 रौँचन अछि जे किछ आशोक तिनका
 सेहो रिखड़ने मन नहोत अछि
 एषा किएक होगत अछि ?
 कतेको रवथ रीत जेन
 हम सगना देखनाग छोडि देजौ
 जँ देखरौ कवरँ तँ, कथूक ?
 हमर जिनगीमे
 एहन कोन हमीन पन रीतन
 ह्रदा तेयो जँ भूरोसँ
 कोखन कोला प्लरि आरैए तँ
 प्लरि शुक तेन ले कि
 लव खूजि जागत अछि
 एषा किएक होगत अछि ? ?
 सौँटेत छी नर दिनक शुकआत
 नर उँमोहसँ कवरँ
 सदिखन नर आशोक संग चनरँ
 ह्रदा प्रवणके दिममे
 एक गोष्ठ नर निवाशि
 सोनामे आरि जागत अछि
 एषा किएक होगत अछि ? ? ?

हम की कर ?

जँ गारी सत कहै
 कले किए छिँ ?
 जँ कानी सत कहै
 ज़ की गरै छिँ ?
 जँ दूग बद्ध सत कहै
 राजे किए ले छिँ ?
 जँ रौजि सत कहै

हम्मा किए कले छिं ?
 आथिब रौजू रा छूग बद्ध ?
 हम की कक ?
 कियो कहैत अछि
 अहाँ ग किए ले कले छिं
 कियो कहैत अछि
 अहाँ ओ किए ले कले छिं
 ग कक तँ
 ओ प्रसन्न होगत अछि
 ओ कक तँ
 ग कमि जागत अछि
 सबकेँ मनाउ केना
 हम की कक ?
 रिना प्रदल कक तँ कहै
 प्रदलो किए ले
 जूँ प्रछिं तँ कहै
 अगल किए ले मोटे छिं
 अगला समसम कक तँ कहै
 सदिखन एना मलमलजी किए कले छिं
 अगल पक्ष सबकेँ बुझाउ केना
 हम की कक ?

दलेख

होगत जनम रौंकी,
 धँसि जागत अछि जमीन,
 फाँटि जागत अछि आसमान,
 मूवसा जागत अछि किछ पहिले तक,
 गहनहागत रौबी-फुनराबी ।

हँ, किछ अहिना होगत अछि,
 ले तँ किए ।
 उँतवि जागत अछि,
 टिताक बेहा सब,

बौद्धिक अखन तक चमकैत नगईपब,
उद्गम भऽ जागत अछि दादा-दादी,
उग मासुगक एक एक गोष्ट दूकाणपब ।

नऽ कऽ कोबामे मोटैत अछि माए,
नामन-गामन कवरै,
जतए धरि सकरै,
पढ़े रौ-निथेरौ कवरै,
निथैएरै सस-ससुवक सेरा केनाग,
समनाएरै सत शिन-गुण,
एक पतिव्रता नारीक ।

पब जूठैएरै केना !
अतहीन मांग-टांगक पूर्ति कवरौक जेन
.....दहेज ?

सलस

भऽ बहन भुन आयोजन कारणाठक
जूठन भुन करिजोकनि सत भागक
समाधु तेन उपाचारिकता
पढ़े नागन करि सत अपन-अपन करिता ।

रहूत बास करि रहूत बंगक करिता
कियो मोहित भुन नानिकाक सुनब गानपब
कियो राधित भुन प्रेयसीक रैदमन रैरहावपब
कियो भुनधि एतिक सडा उठौल
कियो बहनि भ्रष्टाचारी सतकेँ भविष्य गरियौल ।
अनमसक भऽ कऽ हमरूँ सुलैत बहौ
कियो सुतन ले माल तैए
निक-रहूत-निक करैत बहौ ।

अचानक मटपब अरतवित तेन एक नारी
जेहल देथेमे कबी

गहिरला बहे तेहल यैल साड़ १ ।

शुक केनक अठकि-अठकि क२ रौजनाग
ले औरैत डन ओकवा शैक ज्ञान बुँषणाग
झुदा देहवागव तेज डन
मसमे डुमोहक अतिरेक डन
भय ले, जै कहि हूसरै
श्रीता सब भविष्य दूमत ।

ले नय बहे ले बहे डुंदक सुन्दरता
तेयो सब प्रसन्न भ२ मगरैत स्वमे
केनथि हूँकव प्रयासक प्रीति ।

जे कहि ले सकन शैक,
प्रयास ओकव कहनक
नागत ले कठिन
छाहे नख्ख हूँअ किडु थाम
रैस बाथि भवोमा अणपनागव
कवी रैदरौक महाम ।

बिदेहकाव्य सा

सावये अछि लेस सभारना

ও হমর জীৱনক টঠকন বৰ্য সত ভন
 জখণ সম্র দ্দা কৈলৈডলৈ ঠামে বঁদলৈত বহএ
 বিনা ঔগদর বিনা হো-হমা
 আ কলী কি
 কম-সঁ-কম হমা একব সুচনা লৈ ভন
 দ্দা এহলা লৈ বৈ জে লনা-ভুঠকা সত
 পৌষ লৈ হোগত ভন
 জে কিসো আৰি গেল ভন ও বিকসিতো হোগতে বহএ
 চাহে দিশো জে বহন হো ওকব
 আ চনু গহো মানি লৈত ভী
 কি জে লৈ আখন বহথি
 হুণকামে আৰি জেৱাক ভুঠপঠাহঠি হেতনি
 হেব এহলা লৈ ভন জে
 ৰেঠাক ৰেবোজগাবীপব
 পিতা জোকনি এধ ৰা খোম লৈ দেখেৱাক মোণ ৰলল ভনথি
 বাগ-বিবাগ ওহিলা পূৱবত চলৈত ভন
 বিনা ঔগদর বিনা হো-হমা
 লাব চুপচাপ ঠৰঠৰা অৱৈত বৈ আখিস
 হব একতি ক্ষপসঁ গঠজোব কবৰা নয় আন্তব

আ গা হমর জীৱনক কনকন বঁহিত বৰ্য অছি
 আ হমা চাহনাসঁ কী হোগত ঠৈক ৰা ককৰো চাহনাসঁ
 সম্র ৰা নদীক থৱাহ তঁ লৈ থমৈত ঠৈক
 দ্দা চাহনাগ তঁ বৈত অছি জে
 এনা ধড়-ধড় । ক২ জুনি ৰিতৌ গা সম্র
 দ্দা স্বখদ ক্ষণক তীৱ থৱাহমে
 কৈলৈডলৈ ফৰ্ব-ফৰ্ব উড়া বহন অছি
 আ কলী কি
 হমা গহিলে লৈ বুমন ভন
 জে ককৰো জগদিল একহি সানমে কএক ৰেব আৰি জাগত ঠৈক
 কম-সঁ-কম হমা তঁ এহিলা বুমনা জাগত অছি
 হম মূ দিমি গহবতাসঁ ধকিওন জা বহন ভী
 কখলা কান এহন নলৈত অছি

जखन थुँ आसगर्द उठन बहैत ठेक कतौ
जेना मेथी बेगमे आँसिसँ घब घुँसेत कान
झुदा आशर्त ।

लगा-तुठका मत्त पहिनेह मग
गेलैः गेलैः पैघ भऽ बहन अछि
हाँ, रौंठीक मादे हम ग लै कहि पाएँ
कहि भोव जखन ओ फुल जागत छन
तँ बहवहाँ गुनजाव जौक एकठाँ पाँति
आँखि लोव रँगि कऽ उतवि गेन
-- 'राँजले के सिद्धी जेसे रौंठे हो जराँ

होव एहव जे कियो आरि गेन छै
से रिकसित भऽ लै बहन छै
कएन जा बहन छै
तँए सरहिक दिशो एकहि छैक
मत्त रँजाव जेन आ रँजाव दिसि धकिछन जा बहन छथि
आ गहो मत्त कि जे लै आएन छथि
हुनकामे आरि जेरौक छुठपठाहँसँ रौंसी
डँकठबकै मागक गर्त पवीक्षण कवरौक रा
ओकवा छीव देरौक धड़फड़ १ छुनि
सुयोग समेमे रँटा जखनौक कामलामे
जखनी मेहो कएक रौंव सहस्रिअमे बहैत छथि
रौंठीक रूपान्तर हेरौक भय माता मत्तमे रँटन अछि
होव एहलो लै जे
रौंठीक रौंयोजगारीपव
पिता लोकनि एध रा थोम लै देखेरौक मोल रँलल छथि
आरँ हुनकामे पहिले मग सामर्थ लै छोड़नि रौंठी मत्त
बाग-रिवाग ओहिना छनि बहन छै पुर्रित
हाँ आरँ रिक्तापन मेहो जकबी भऽ गेन छै
तँए रौंसी आ लोव समए देखि कऽ निकानर
लोक सीध बहन छथि
तेजसँ रँदनि बहन छै समए

झुदा एथला
 दुपटाग ठरठरा अरैत अछि आथिसँ लाव
 प्रहक एकांत झगसँ गठजोव कबरी नए आतुव
 एक गोष्ट रैस सँभारना रैनि कः ।

हे सिंगबलब

कतेको रैव स्रगमहुँ
 अहाँक झूठ सँ
 आँ गठमहुँ
 कतेको रैव
 अहाँक आँधि मे
 घुमलैत
 एकरी गाँति
 हम
 हे सिंगबलबक हुन ।

झुदा तथला
 नीगल अथरा अथवा
 कोला कपेँ
 तैयाव डी सतह
 अहाँकेँ स्त्रीकाव कबरी जेन
 कलक छेँ तँ नागत
 अरैमस
 नीक नलैत हएत
 अहाँकेँ
 आँकानि दिय, देरठुना कगरी ।
 बुँमल अछि
 चाहियो कः मुँयाकानि लेँ भेँठ सकत
 रिश्याम दः सकरै
 हमहि
 टाकेँ ओ जड़ता तोड़ि
 जड़ते मेँ आँधरै
 किँएक लेँ हुँअ

कलक छेँ तँ पौकयक
 नगरें कबत
 देरैक माथ चढ़ै जेन
 चाहे हेलु ओतँ सँ मोना क
 रहि आरी
 हमले नंग
 किऐ ले ?
 अतिम निदान तँ
 धवतीए थिक ।
 (२९ अक्टूबर ९४)

थमे कबँ छहित डी जिनगी

थिये !
 हम मन्वरे ले छहित डी
 सरहिक जेकाँ
 ज़ीरँ सेहो ले
 छहित डी हम
 अहाँ रिष
 हम छहित डी
 गाम मे अपन दनाष पव
 हाथ मे ली गीता
 आ आर्थात थमे कबी

हेलु उठारी बागचरितमानस
 महाभावत आ राखीकि केव
 गुँथन बागसा
 थमे कबी
 हम
 थमे कबँ छहित डी बागसा आ महाभावत
 नगाताव
 हम
 थमे कबँ छहित डी अपन जिनगी

हम जीवन् लीं छलित छी
अहाँँ रित्त
(१+ नरैरैव २३.)

धिये !

धिये !
कालि हमर एकठाँ आव गुञ्जा रार्थ भेल
अतिम प्रवर्ण हाथ सँ
समरि गेल
थमि पड़ल
लेगरीती धाव मे डुमल

हमर मोल
अन्येकहि कानि उठल
रार्थहि
अहाँँकेँ देखल
किछु रूँल लोव ठरकल

आ एकठाँ आव गुञ्जा रार्थ भेल
अतिम आश्रित
आँखि मोरौँ रित्त गेल
भेल प्रकृषित
हिन गेल
उदास मोल डुमल

पुनः हमर प्रशिक्षि
हमर याचना
थडित भेल
हमर संपूर्ण अर्चना
एक सङ्ग
कान-करनित

हमरा समझ
हमर मल्लोहर झग्न
ताउत

लोकन मोन
पुनः कानि उठन
अरने कुतित लव
पथवहन
ले निकसन एक रूम लोव
जुड़ि त रदन पव
मिनमिना गेन
एकठा पनिसोह ह मी
अहाँ देखन

धिये !
कानि हमर प्रश्नक जे उतर अहाँ देन
उ हमर दबकाव
ले डन
अडि खुर अहाँ केँ रूमन
हमरा अहाँ क कोन
उतर चाली जे ज़ी सकी हम
रूदा तखनहुँ
एकठा आस तँ राँउन
अडि कखनहुँ
कि ज़ात अहाँ क मोन रँदलि
कि अहाँ केँ हमली चाली

धिये !
एना कतहुँ होगत डै
जेना
प्रेम मे निरूप...
दुनियाँ अपन चालि
खवाग क२ लि

तेँ कि प्रेम
 मृदा ग की भ२ गेन अछि
 अण्ठोकहि
 जे प्रेम मे
 गुज्जा प्रीति क२ देल
 अछि मोन हमर
 अहाँक चरन गँतीत अछि
 आरँ अहाँ देरी
 भ२ गेन डी
 हमर

धिये !
 एकर एकटा दुनियाँ
 निर्मित भ२ गेन अछि
 हमरा छुँदिने
 जे एकदम नरीन अछि
 हमरा जेन
 एकदम हलुक
 हम आरँ जत२ चली
 उँडि क२ जा सकैत डी
 भ२ सकैत डी
 प्रेम गूढ,
 अहाँ
 प्रेम अहाँक ठोठ भ२ सकैत अछि
 मेघ अहाँक केने
 आ हमर लव,
 भ२ सकैत अछि
 आसमान अहाँक आँच
 विप्लवता प्रकटित अहाँक दूरन अशेष
 भ२ सकैत अछि किछु
 आरँ संपूर्ण चवाचव हमरा हाथ तब
 मिराय अहाँक...
 (१० अगस्त १९९७)

हम

अहाँक छेत नुआ मे नमका कोव जकाँ
हम अहाँक सृति मे जाड़क बोव जकाँ
हमही अहाँक फूलदानी सँ उमिक क२ खसल कलव
हमही कोशिक नर-जन तमिआन काँ छै कमे अलव
हमही अहाँक कोरव खसल नहणीक छूँक डी
हमही अहाँक छद्म-मर्मादिन रासनाक द्रुक डी

हमही तँ डी

अहाँक पोथी मे सहज बाखन फूल

हमही तँ डी

अहाँक एड़ी सँ बगडि निकसन धूल

देखेत अहाँक सौंदर्य मे खँलाक रिलेक हम

अहीक रागी-रीगा मे मधुव गीतक छैक हम

हमही अहाँक गोवी नग गाड़न धुगकाठी डी

पोथवि नहएन आएन कपसी कथा अहाँ

नसकि छद्म हवाँक भेल मलोलोकक कथा अहाँ

केशे सँ सड़ित रीदु हम निर्रिकार डी

झूठे पव ठाठ हम गर्भ गृह पैसैत अहाँ

कोला विहंगम दृष्टे सन मन्त्र मे रँसैत अहाँ

राँगी पव ठेवागत हम अङ्गीजनक छँयाव डी

ग्रीष्मक दुःखरिया मे ठमकन रँसात जकाँ

आततायी लौदक एटँडतम एसाद जकाँ

हूनसि आएन संजीरनि सिंहकन रँयाव पव

मूनन रिबोव लैल भोगक आधाव डी

(१९९७ मे कहियो)

किं धिये ?

कहि माँस
 जखन गजोबियाक गर्भ मे
 छुटैपछागत बहे
 अरुबिया
 आगू बैठा हम
 थोमि देखे डगहूँ
 अहाँक झूठ । मे
 एकछी शैल
 उकवा सँ अहाँक गप्प भेल ?

पुनः आग
 जखन हमरा आँखि अरुबिया मे
 रहल गजोबिया टूटाप
 एकदम टूटाप
 किनोन क२ बहन डग
 हम अहाँ सँ गुडि उठगहूँ
 अगवाजिताक गाँठ मे कँकन
 हमर उग शैलक हान
 जकवा अहाँ उठहि जोरि आएल डी
 आ जे गडिना जाड़क गप्प थिक
 अहाँ केँ मोन अडि ?
 ओ अरुब
 जखन हाथ हाथ सँ अदेथ
 अजान डग
 हमर धाँ
 अगल कहल तँ आँखि सँ
 एक दोसरा केँ तकैत-तकैत
 कोसीक दुँ डोव भ२ गेल

धिये ।
 अग्रथा जँ ले नी
 तँ गुडी एकछी गप्प ?
 उग शैल सँ अहाँक

230 || विदेह मैथिली पद्य

किछु ज़रारै-तनरै भेल
ओ ओ जे अछैत जाड़
आ जाड़क कहैस
गड़ एत डन
घुब नग सँ अकस्मात
एकठा कठिन भेल मे
जा क२ ठाढ़ भ२ गेल डन
थान तब अहाँक नग
जत२ उल्लव नुआ मे
अहाँ
नहूँ-नहूँ फुलडानी भरीत डनहूँ ... ?

तखन तँ ओहो शिद्द
ओहिना छँग-छँग खसित
बहि गेल हेतै
गामिजात प्लक सङ
निर्मलदेह
नाज सँ गरि गेल हेतै
ओग निगमना धवती मे
आरै ओ पुजा योग्य ले बहन
जे ओकवा अहाँ ले छैकनिध, धिये ।

आ ओकव की भेलै धिये ।
ओ ओ जे रैबख भरि सँ
अहाँक गेकआ त२ब
दहो-रहो कामि बहन अछि
अहाँ सँ अतेक निकट बहिनो
ओकव भाग्य किए ले रैदमलै
किए धिये ।
एना किए होगत छैक
हमवा शिद्दहूँ सङ
जेना हमवा सङ भेलै ... !
(११ अर्थ १७)

ना लोगत बहते

एक ऋषी श्रीव
हाथ मे नर
एकरी निवर्थक श्रीराज निकालेत
हम हरा केँ नान क२ दैत छिं
श्रीव उडै छै हरा मे
झग भवि
हरा लोगत छै नान
हम देखेत छिं

हम देखेत छिं
श्री प्रयास करैत छिं
उग जिगगी केँ नान कवरौक
जे जिगगी ऋषी मे
ले श्रीव छै

श्री जत२ श्री लक्षणि लोगत छै
उतहि लोगत छै
हमर प्रेम
श्री जत२ लोगत छै
हमर प्रेम
उतहि हमर मूर्धता मे
एकरी सतवर्गी पवदा लोगत छै
किछु स्मृति, किछु फुल, किछु काँष्ठ
श्री उग सत स
अगण अग-रमर रँचरैत
श्रीव
अहाँ लोगत छिं

पुनः

नहनलोगत खेतक मर
हमर स्मृति मे

কনকন রঁহিত একষ্টা ধাব
হোগত ঢেক

একুব রঁহুত দিশ সঁ
ওত২ মূন্ রঁসিত ঢেক
গা কতেক নীক ঢৈ
জে জত২ লৈ হোগত ভী ঞ্হাঁ
ওত২ ভোবক ফহেস জকাঁ
খসিত ঢৈ ঠবন মূন্
আন্ত-আন্ত
লোক লেঁ গা বুনক ঢালী
বুনন বহক ঢালী

জে এক লেঁব- দু লেঁব
হম খুঁ জোব সঁ চিচিঞাএঁ
অরঁস্ন
জে জাধবি সতবঁগী পবদাক পাছু সঁ
হমব মূর্খতা মে
ঞাঁ অরঁত বহরঁ
হোগত বহত ঞ্হিলা
অগনিত জন্ম ধবি
জে ঞ্হাঁ বহরঁ, হম বহরঁ
নহনহাগত খেত সরঁহিক রীচ সঁ
রঁহিত একষ্টা ধাব বহত
সমসক রজ্জুগাত বহত
আ হম চিচিঞাএঁ
কি জাধবি
সতবঁগী পবদাক পাছু সঁ
ঞাঁ অরঁত বহরঁ
স্বপ্ন মে রঁক
এলা হোগত বহতে
(১৭ জগরবী ৯৭)

রঁহুত দিশক রঁদ

आग प्रीतः
 गजोतक यात्रा सँ पूर्
 हमर पदटाप सुनि
 कलक कान पहिल
 सुतन
 हमर मोहलाक खँजा
 अगल गाठ निम सँ
 जागि उठलै
 रँहूत दिसक रौद
 हमर आँधि ये
 अकलिया
 पहिले उमरन देत
 आ
 रौद ये
 असकिअत

रँहूत दिसक रौद
 मरन पड़न एकठा पाँति
 “अनस पंकज दृग
 अकलख
 तका अगुवागी
 प्रिय याहिनी जागी”
 (१२ अक्टूबर ९४, नानरौग, दरभंगा)

करिता करिते होगत डैक
 पवीर हूअ की पुर्निया
 गजोबिया गजोबि होगत डैक
 पाँति दु हूअ की दस
 करिता करिते होगत डैक
 जखन
 हम कहैत डी करिता
 तँ ओकर मतनै

হমব-তোহব কিভ লৈ হোগত ঠৈক
 বঁস হোগত ঠৈক একে ঠা মতনর
 বঁস করিতা
 ওগ কান মংগ মে জে ঞরৈত ঠৈক
 মে ঞগল পূর্ণি বৈভরক সঁগ
 করিতা হোগত ঠৈক
 জেনা এখন মংগ মে
 ঞরৈত ঞছি
 কিভ পাঁতি
 “কহিযো বহন হেতৈ
 গুব শিয়া পর্বগবা
 ভৌ তাগ তীল প্রব
 ক্ষদা ঞরৈ ত...”

এক দিন ঞলচোকটী লিখং নাগবহুঁ করিতা
 এক দিন ঞলচোকটী লিখং নাগবহুঁ করিতা
 ঞা ঙ শিতাদ্রিক ঞতিম দশকক শুকঞাতী বঁর্থ ভল
 ঞা গুল: কতেকো বঁর্থ ঞা “থিক সোন্না” সঁ রীতেত গেল
 এক দিন, এক দিন কবৈত
 ঞা এক দিন
 নাগল করিতা লিখরাক সামর্থ্য লৈ বহন শেয
 নাগল হম প্রতিগামী ঞা খবাপ লোক ভং গেল ভী
 তেঁ তেঁ কমি বহলী করিতা হমবা সঁ
 ক্ষদা ঞরৈ গুল: ও সঠল চলি ঞরি বহন ঞছি
 তেঁ মলৌ ঞয জে হম ছেব সঁ লীক লোক
 বঁনি বহন ভী
 দ্রদএ হমব ছেব ভগরতী ঘব কেব লিগলাহা ধবতী বঁনি বহন
 ঞছি
 ঞা এখন ওক্লীসরী সদীক গলিল দশক থমে হুঞ লেল
 ঞগল ঞতিম বঁর্থক শুকঞাতমে জুট গেল ঞছি
 উমেদ কবৈত ভী ঞগ লিগলাহা মাট্ট গব
 থসতে গুল: করিতাক লিগবহাব
 ঞা গুল: সুরাসিত হেতৈ ওকব, হমব, হমবা সরলক দূলিয়া

ଶ୍ରୀମତ ପରିଚ୍ଛା ଥିକ ଅମୃତ ମଣ
 ଥୋମ ଶ୍ରୀ ଜେ ଗାମ ଅଛି ରାଧ
 ଜେ ମଧ୍ୟେସ୍ବ ଥାଣା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ପଡ଼ିତ ଡ଼ି
 ତନ୍ମୁସିଆ ଶୃଙ୍ଗିଣ ଓତରୌ ଢଗ୍ ଉତ୍ତମ ଜାଗତ ବଳୀ ଗାମ
 ଧୁନା ଆରି କହା...

ଠହର ଠହରାଏ ଗାମ
 ଠହରା ଦଳାଣକ ମୋମା
 ମାହା ପାମିକ ଢେଉଁ ମଣ
 ମୋଥାରି ମେ
 ହେଲେତ ଢେଉଁ-ଢେଉଁ ମାଡ଼
 ଅହା
 ଆରି ଲେ ଦେଖ ମକର
 ଆ ଲେ ଦେଖ ମକର
 ଦୁବ ଓ ଠି ହା ରାନ୍ଧ ବାରି
 ଗଗାତାର ମସବର ଥେତ ମେ
 ଗହନାଗତ ଧାଣ

ଆରି ଓ ଲେ ବହନ ଧ୍ରୁବକା ଗାମ

ଧରିହାଣ ମେ ଜେ ବମା
 ରିହୁଁ ମଣ ଢଗୀ
 ଓ ପଢ଼ିନା ଦଶକକ
 ଗମ୍ପା ଥିକ
 ଆରି କେଓ
 ଲେ ଦୋଡ଼ିତ ଡ଼ି
 ଧରିହାଣ ମେ
 କେଓ ଲେ ହୁଁମି ପଡ଼ିତ ଡ଼ି
 ଠହରା ଗାମ ମେ

ଓଣା
 ରିମ୍ଭବ କକା

ଭେଟି ଜଣତାନ୍ ଅରୁମ୍ଭ
 ଝୁଟିଗାନ୍ ଡୋକୀ ଗବ
 ଟୋଂଟୋ କରୈତ
 ଏକ ମୋହ ମେ

ଭେଟି ଜଣତ ଅରୁମ୍ଭ
 ବାହର ଜୁଗ ଗାମି କଂ
 ମଝିତ ମିଶିଣ ମତ

ଦୁର୍ଗତ ଲେ ଡେ
 ଝୁଟିଦ ରିଗିଣ ଖୁଟି ଆ ଗାମି
 ଡାବ ଖମର ଝୁଟିଦକ ଘବ
 ଘେନ ଆ ଗୁବାଣ ଗୁଆ ମେ
 ଗମର ଗରକୀ ଭୋଜି
 ଅମର କାକୀ
 ଆ ଖୋତାକ ଛିରିଆଣ
 ମମତୁ ଖଡ଼

ଏକବ ରିଗତ କିଡ଼ି ବାବଥ ମଂ
 କେକବ ଗାମକ ଡାହ ମେ
 ହୁକହୁକ କଂ ବହନ ଅଢି
 ଅମ୍ପାଣ ଗାମ
 ଆକି ଗାମି ଗେନ ଅଢି ଅମ୍ପାଣ ଗାମ
 ଲେ ବୁମର
 ଲେ ବୁମର ଗାମେ ଜେ
 ବୁଢ଼ିଆ-ବୁଢ଼ିଆ କଂ ଭୋଜଣ ବାହି କଂ
 ଖୁଆରିତ ଜରାଣ ଗରକମିଆଂ
 ମୁହାମିଗୀ
 କଂଥ ଧରି
 ବାଟି ଜେହିତ ବହତୀହ
 ଅମ୍ପାଣ-ଅମ୍ପାଣ ମାଦକ
 କଂଥ ଧରି ? ... !
 (୧୩. ଗରୁଡ଼ ୧୫)

अहाँक योनागव अछिह

अपन
मळ्ठागत संकावक
मनहुँस छौँह मे
योनागव
अहाँक अछिह
देखनहुँ
अहिक देहवी पव
आग
बूझनहुँ अहाँ केँ
कमान
हुँमि बूझल बली
उग दिस
अहाँमे
कमानक पाँथुरि सन
शान्ति त्रतीक
हेछरीक दया
ले अछि
(०१ दिसर्ब ६४)

अकिया आ ओजोबिया

आग कालि
सदिखन
रौमिन पनक पव
आकि अनिदा सँ
हण्डन आँथि मे
एकठा
छिठकन टाक ओजोत
एकठा धड़कैत राखनता
अपना कोव मे
न२ जेत अछि

कथन
हमरा
ले रूमन

आ हब
प्रांगि मे प्रातः
किलोन
कलैत करन
मोन पाड़ै
जे झुंझ हएँ डौ
तोवा
झुंझ तथनहूँ
छैका-छैका आँखि मे
माँस लेत
अकलिया
कर दैछ तैयाव
हमरा
पुनः एकठौ मल्लोहव गजोबिया
लेन

कहियो गवती सँ
कहियो गवती सँ
सौभाग्य की दुर्गा सँ
देख लेत छी माँस
मेहव मे
तँ ले बहन होगत अछि
मेहव मे

महल पड़ैत अछि
गायक झल्लारि माँस
आँ तगरती घब सँ
रैहवागत काकी

আঁচবক ওঠে মে জেল দীপ
 আ নহুঁএ-নহুঁএ আঙনক দোসব কোণ ধরি
 জাগত তবসী ঢোবা নগ
 ঠোড় পঠপঠরৈত
 আ জে কী বাদ মে বুমলিও
 কবৈত ভন হমরে সৰহিক উল্লতিক কামনা

তহিলা কহিয়ো গমতী সঁ
 সৌভাগ্য কী দুর্ভাগ্য সঁ
 দেখ লৈত ভী ভোব
 শেহব মে
 ত' লৈ বহন হোগত অছি
 শেহব মে

মহন পড়ৈত অছি
 গামক সাক্ষিক ভোব
 ঢাপাকহন পব ঘনবক সমস্ত
 রবতন-রাসন মাজৈত মাগ
 কহন চনরৈত কাকী
 অঙনা শীপেত রৈড়কী রৈলি
 তপেবতা সঁ
 ঢুলা পজারৈত ডোষ্টকী
 আ জে কী বাদ মে বুমলিও
 কবৈত ভন হমরে জনখগক তৈয়ারী
 ওকবা সতকৈ লৈ ভলোক অগন কোলা ফিকিব
 আ একব
 জখন হম শেহব মে বহৈত ভী
 দেবলোক সঁ হমর মাগ আ কাকী
 ত' কোলা-কোলা গামক সঘর্যলোক সঁ
 হমর রৈলি সন্ত
 সতত কবৈত বহৈত অছি হমর কশনক কামনা
 বুমলিও অছি হমরা

ମନ ପଡ଼ିତ ଭବ ମାଗ
 ଜେ କରୈତ ଛାତ ଚିନ୍ତା
 ଜୋରିତ ଛାତ ମାମ ପବ ରାଠ
 ଆ ଉତ୍ତମ
 ଛାତ ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ
 ତ' ଓ ତମା କହ ଧମି ପଡ଼ିତ ମାମ ପବ ଛାତ
 ଆ ଜେ କି ରାଜ ମେ ଛାତ
 ଓକବ ଏହା ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ
 ଛାତ ଉତ୍ତମ ବହୁତ କାମା ଭବ

শ্রী বাতি ত°
সভ দিন দেখতে ছী শিব মে
রস্তুত: শিবক মতনই

बातिह लोगत अछि
मागद
एहन बाति
जग मे
तबेगन ले लोगत छैक
आह आकनि सेहो ले

कहियो मेहबक बातिक आकनि
तबि पोथ देखु तँ सही
बूझाएत मेहब माल
की लोगत छैक

तखन मन्त्र पढ़त
अर्घ्य केँ अगन गाम
हुन-पात, थोत-थरिहाण,
मन्त्र पढ़त अगन राध-रंजन
आ ओग मे
तीन तन्त्रक राती पब ठाँउ
खटक थोपाछि
ओकर दूह पब बुकबुक जड़ित-मिमागत डिरिया
आ ओकर महल

मन्त्र मे सदिखन बहेत छी अहाँ
मन्त्र मे सदिखन
बहेत छी अहाँ
हे करिता

जेना जीवक लौनसा हूँ
मृत्तुशैया पब पड़न
कोनो रात्रिक कलेज मे

जेना द्रष्टिक उज्जस

अबूकन समयिक बिबाक रैनि
बुकाएन हूँअ कोला कैदीक अहाव मे

झुदा हम की करी
जे एकठा एहन समय मे
जखन छुँछि क२ खसि बहन छै
एक-एक ठाँ पात बिलेक-बिटाबक
छुँछि-भाँडि बहन छै एक-एकठा डाढ़ा
पर्वपरा-बिग्यासक एँ पतमड़ा मे
रैसात रैड तेज रैहैत छै
तखन

हम बहि ले पल्लैत छी
समयिक रतियाण प्रवाह मे
डुमैत-डुंगवागत
आ नहिँए बहि पल्लैत छी
उग मे हाथ धोरौ जेरौ जेन तपेव
आ छनि अल्लैत छी
रैहूत पाछु
उग समय मे
जकवा रौदहँ सँ
सब किछु रैहूत तेजरी सँ
नगलौ रौदन२
संघनक केव हाँडिक नय-तान पब नटैत
हम देखनिँ
जे जखन सौँसे दुनियाँ केँ
नागन बहे
एकमात्र चिन्ता
जे केना बमोल बहैत कपूँछव
अपन अस्मथा अधूनातन प्रसिंसक केँ
अपन रटुँअन दुनियाँ मे
छुँ-के केव मध्याह्निक पश्चात
की तखन हमर माय
संघर्य करैत छलीह

ভবি পোথ মাঁ সঁ ভবি
ভেরা ভেল অগল ভাতী মে

আ জুখল ২০০০ কেব
২১ দিসবরক
অতিম মিলঠে খমে হোগত-হোগত
ভবি পোথ মাঁ সঁ ভবি দেলকে
সোঁমে দুনিয়াক কম্পুটবথেরী লোকনিক
ভাতী মে গৌবরক
কী হম হৈগ ভ২ গেল বহী

হমব মাগ অসমর্থ ভ২ গেল ভল
অগল রীমাব ফেফড় । সঁ
খীচ মকরী মে,
আ ওগমে ভবি মকরী মে
ওকব এক কোল ভবি মাঁ সঁ
একটা এহল সম্র মে
জুখল গণিতক
অসখা জোড়-ঘটারক রৈল গব
লোক ক২ মকৈত অছি কিঙও
রৈল মকৈত অছি
বোরোঁঠে কৈ দাণাচার্য
আ জে কী তয ডৈ
আরঁ আরপ্তকতা লৈ গড়তে
রৌলকক ওঁগলয়ল কেব
লৈ বহতে গুক-শিয়া গবগবা
ভৌ তাগ-তীল থরব
লৈ জুঠতে ভৌজী-কাকী-মোয়াঁ
গারঁ২ ভেল শূভে হে শূভে
আ কেও লৈ জেতীহ
ভৌলক থাল
আ রুঁঠ-গুবালক আঁচব মে
লৈ খমটে-মগাঠে কেশি দাঁড়ল কেব

ସୁଦୀର୍ଘ ଲୋକ-ପରମ୍ପରାକ
 ଲକ୍ଷ୍ମୀରକ୍ତ ଭାଞ୍ଜି ଜେତେ
 ଅକ୍ଷୟ ସତ ଲୋକ
 ରେଖା ମହାଶୟ ଗର୍ଭ ଜେତେ
 ମହାଦେବ ଅତନ ଗହବାଗ୍ରେ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
 ଅଞ୍ଜଳିକର ହାତରକ୍ତ ଯେତେକା ତାବ

ନୟନର ବହୁତେ ମନିଷ୍ୟ
 ହସତ ଚିନ୍ତା ଯେ ଏକଥା ହାତ କି ରଖି କର

ଆଉ ଆତ୍ମକରାଦୀ ଓକବା ଶୁଦ୍ଧ କବିରକ୍ତ
 କବିତେ ଓଷାଣ
 ଆ କିମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲେବ ଓଷାଣ-ଓଷାଣ ଯେ
 ଗତବାଗ୍ରେ ହସ
 ରିଖି ପ୍ରାଣମୟ ଶୁଦ୍ଧ କର ଦେଉ
 ଅଗ୍ନି ଅଗ୍ନି ସୂତି-ଅଗ୍ନି ଅଗ୍ନି ଆଖ୍ୟାଣ

ହୃଦା ଶୁଦ୍ଧ ତପ
 ଜେ କୋଳା ଦ୍ରୁମାଚାର୍ଯ୍ୟ
 ଲେ କାଞ୍ଚି ମକତେ
 କୋଳା ଏକନୟକ ଶୁଦ୍ଧ

ତେଁ ହସ ବିରୋଧୀ
 ଲେ ରଖି ମକତେ
 ନର ଗତି-ନର ମଞ୍ଚାବକ

ରାମ ଅହମୋସ ବହୁତେ
 ଏତେଁ
 ଜେ କହନ୍ତି
 ଏତେକ କର ଲେଉଟି ପ୍ରଗତି ହସ ମତ
 ଜେ କିନ୍ତୁ-ଓଷା-ଓଷାକ ରିଖି ଲେ
 ରେବ-ରେବ ଲେଉଟି-ଲେଉଟି ନାହିଁ
 କର ଲେଉଟି

অগণ জিগগী কেঁ
 বীস্টাষ্ট
 জখণ জকবতি গাউতে
 রৌব-রৌখত
 জখণ কেও
 তোড়ি দেটে দ্বদএ
 আ হৈগ ভ২ জেটে জিগগী
 ত' রৌব-রৌব হৌলে-হৌলে দারি উঠরৈ
 কী পৌডক কট্রান-আঁটে-ডিনীঠে রৈঠন কেঁ হয় সভ
 আ বীস্টাষ্ট ক২ জেরৈ
 অগণ ঠমকন সময়-ঠমকন জিগগী
 রৌব-রৌব বীহুগে কবৈত বহরৈ
 মাউস কে' বাগষ্ট দিনক কবৈত

ক্ষুদা তখলা
 জেহন হুখএ
 হমব-অহা'ক দুগিয়া'
 হয় হ'সরৈ ত' করিতা রৈগটে
 হয় কলরৈ ত' করিতা রৈগটে
 সতত কবৈত বহরৈ
 থেগ করিতা সঁ
 আ সৰৈচিক থেগ
 রৈগন বহটে
 করিতা সঁ

এসব
 এতরা ধবি
 অরষ্ট অছি রিয়োস
 জে ওকবা লৈ গাউতে আরষ্টকতা
 কোলা কট্রান-আঁটে-ডিনীঠক রৈঠন কেব
 রৌব-রৌখত হৌলে-হৌলে
 ফুল মন কোমন স্পর্শক
 ওলাগত, কী প্রফুল্লিত

মহন মে
ও রলিত বহুতে
নর অরসব-নর বিবাহক
কপ-লেখা খীটত

বাতি স্নগ্ন মে ধিয় !

বাতি স্নগ্ন মে
করিতাক দ্বি গাঁতিক মধ্য
অহাঁক ঈক্ষনী আরি
হমবা অঁখি মে
গবি গোন
আ গবিতে চলি গোন
ভীতব ধরি
আ জে কী হবদ্য ভেলৈ অয
হমহু^৩ ওকব গভোব ধমল
ঘসিষ্টাগত চলি গোন ভনহু^৩
রঁহুত গহীব ধরি
একটা অদ্ভুত লোক দেখলিও

হমব ও গহিন অদ্ভুতর লৈ থিক

এহন লোক দেখ সন্কেত অছি
একটা রঁতাতে
আ একটা রঁতাহেক
কলেজ মে
সা স নং সন্কেত ড়ৈ
এহন লোক

এতএ সভ কিডু ভলৈ
মহাশগব ভলৈ
ওকব ত্রাস ভলৈ
মগব ভলৈ
ওকব ঘৃষ্টন ভলৈ

गायो छलै ओकब महक सेहो छलै
 ओ धाव सेहो छलै
 जे अगन सम्पूर्ण रौतबक संग
 रहित अछि
 हमरा सृति मे
 आ तग पब एकठा मनहन पर्दा छलै
 अहाँक मनका ओझी मन्त्र
 आ जे की रौद मे रूमनिध
 ओ अही छनहुँ
 हमर समस्त सृति केँ सँगल
 अगना ओझी सँ

हम आगु रैठा
 रहित दुब निकलि
 आरै अगना गाय
 आरि दगाव पब छनहुँ ठाढ़
 कि रैसात सिंहकेँ छलै
 थनकमानक मगलपब गाढ पब
 आ ओग पब नछकन बहे
 थोकाक-थोका हुन
 आ मोसाँ पोथरि मे
 काम छलै
 एखर रैडकी ठाँ रौस छलै
 आ ओ सब किछ छलै
 जे समलिक जेन सँ
 अखरवत सँघर्य क२ बहन छै
 आ ओग पब पुनः
 एकठा नान पर्दा छलै
 आ जे की रौद मे रूमनिध
 ओ अही छनहुँ
 अहीक ओझी छलै ।

हम आगु

आरि अगन पिता नग
 डनहुँ ठाठ
 जिनक माथा पव समलिक अद्धुत टिक्कावी डले
 हम मोटिते बली
 जे समथ एकठा
 अद्धुत टिक्काव अडि
 आ की एकठा नान पर्दा डले
 जग त२व मै
 एक जोड़ि पणिगव आस मै भवन आँधि
 हमरा हेलेत डन
 आ उग दया पव
 उग कक्का पव
 एकठा नान पर्दा डले
 आ जे की रौद मे रूमनि
 ओ अली डनहुँ
 अलीक उरुनी डले ।

आ आँधि
 हमर मागक थिक
 जे हमर रौनकावहि मै
 हमरा नैन एहले अडि
 कि हमर माग
 मँतवतः रूनेत डथिह
 जे एँ डौड़ एक आमो पव
 पडिना जगक रौस डे
 पागक
 आ हमरा अगन मागक
 एँ आँधि मै
 डव नलीत अडि
 हम पसेना मै भवि उँठैत डी
 आ बातियो उँहिना भेन
 हम जगि उँठनहुँ
 पसेना-पसेना भ२

जे सभसँ पहिल किछ मल गड़ल
 ओ नाल ओझी डल
 आ जे की रौद मे रूमनिध
 ओ अही डलहूँ
 अहीक ओझी डले ।

एकर एखन हम
 आगु रैठा आएन डी
 पाडु बहि गेल अछि
 भोव कहि
 कि हम दिखी मे डी
 जतऽ एकठा मोहला छै
 एकठा तिगजिना छै
 रूठा या मकान मनिकानिक मोहब छै
 आ दोसरे अरु प्रेमक ओकर अभिनय छै

प्रश्न: एकठा रिश्तेरिवाज छै
 ओकर सङ्ग-गनन
 अंगु छै भिनकैत
 माझी जकाँ हम सभ छि
 आ एकठा मननन गर्दा छै
 आ जे हम रौद मे रूमैत छि
 ओकर बड नाल छै

उखड़त लोक- रसैत लोक
 गड़गत लोक- हेवागत लोक
 ठमकन-ठहिराएन लोक
 झुदा झिवाक ओकर आधिक अतन मे
 की मोका जेठेओ
 आ ओ डग दऽ
 ककरो गवदनि काँछि लेखै

ए ठहाँही दुगहबिया मे

250 || विदेह मैथिली पद्य

ও মভঠা বজু-জাত ড়ে
জে মান দহি মান
হমবা ভাঙি বহন ঞ্চি

ঘূণিত বাজলীতি ড়ে
ঐ ড়ে হলেক দৃষ্টি মঁ গহিল
স্বনিশ্চিত ঐ শেদ, ঘূণা
সরল ড়ে
ঐ মঙহি
একটা নরকা গীড়া ড়ে
জকবা থুবাণ গীড়া কোণ মে
নং জা কং
কাণ মে কিছু
বুঁমা বহন ড়ে
ঐ একটা মনফল পদা ড়ে
ঐ জে কী বাদ মে বুঁমেত ড়িএ
ওকব বঙ মান ড়ে ।

এসব যিগত কিছু রয় মঁ
হম ঞ্গণ মভঠা
মবোকাব সামাজিক
ভোগি বহন ভী
একটা ফাঁস মে
জে কতু
হমবা দুদএ মে
একটা ফাঁক বুঁনি বহন ঞ্চি

এসবহি
হমব ঐথি
কমজোব ভেল ঞ্চি
কলৈত-কলৈত
এনা ভং জাগত ড়ে
কহল ড়নী হমব মৈয়াঁ

हम लषगनि मे
रैड कलैत बलिँ ।

आरै
सौँमे दुनिया
आ दुनियाक सौँमे हलैरै
आ रौद मे जा कऽ
उकव सौँमे कऽ
हमवा नान रूमाणा जागत अछि
निर्मिदेह
हमव आँथि
कमजोव भऽ गेल अछि
आरै
हम दिहूँ मे सुति बहैत छी
एँ द्वाले ले
जे काज ले अछि
हमवा नऽग
आरै हमवा बाति मे
रैसी सुमागत अछि

तै काहि बाति
सुग मे
पहिल रैव अहाँक छिहनी
हमवा आँथि मे
ले गवन छन प्रिय !

पहिलहूँ
रैहूँत दिन सँ
हमवा सभ किछ नान रूमागत बहए
रूदा बाति
जे ग्रहक दृष्टि गव
एकठा नान पर्दा छलै
पहिल रैव रूमाणिँ

ও অহী ভবহু^৩
অহীক ওহী ভলি...

अहाँ ले ज़ाएँ नावायापछी गाम

अहाँ केँ रौं नौक नागन ल
नावायापछी गाम ?
सभकेँ नौक नहोत छै
नावायापछी गाम !
रौंते जे
देखऽ ज़ाएँक हूअ गाम

अहाँ कहियो भोगल छी गाम ?

पौचक गजोत मे
गतवागत दान ले थिक
नावायापछी गाम !
मिहवक सौभाग्य जेन
अगन छैहूँ पब
जबैत छैमी मिमरैत-मिबरैत
अहिरौती थिक गाम !

अहाँ आर कहियो ले ज़ाएँ
नावायापछी गाम
किएक त^३
हम ले हेबाय छहित छी
अगन एकछी आव अगमोन रहु
जेना हेबा जेन हमर अमिता
जेना हेबा जेन हमर सुग
उग नावायापछी गाम मे

आ ले रूमन
कतेक लोक कतेक नावायापछी गाम मे

हेबा लेल लेखतार स्वर्ग कै हमबा जकाँ

देखै ल छिगी ?

उनागत मन्त्र जखन
 तकेत छै छीब
 तखन
 हृदयक विज्जता
 अन्धार आ कँठित मन्त्र मंग
 रँहार कबैत छै
 मलक-मल कोणना
 अगल अथाह पोछै मँ
 एकठाँ आस नर क२ मात्र
 जे भयि जग
 रँहार कथन कोणना मँ
 कम-मँ-कम
 एकठाँ लीवा तँ
 निकलठै अरँझ
 किछु बहियो निकलठ
 लीवा
 कोणनाक आगि तँ
 उँझा देखै कबत
 अहाँ मल कै
 आँ जँ काज गछलै तँ
 दलकरी कबठै ओ
 आँ अलझल रतु-जात
 जावि गछलै अहाँ
 रँम
 एकठाँ छिगी मात्र
 देखै ल अहाँ ?

ओ शेषहि भव... !

प्रीतः केव सुखि आता मे
 पछिया पब सविया क२ बाथन
 तानपुवा, तानमोनियम आ तरेना-डुप्रीक मवा
 अहाँक कोवा मे हलवागत
 कापीक पन्ना
 आ एमहव-उमहव छिबिआएन
 हमर किछु मोह,
 अहाँक आँखि मे मेतु
 रँधराक प्रयास क२ बहन डन
 आ अहाँ थिडकी सँ रौलव
 रिन्यापीठ दिस देख बहन डनहूँ
 कि हम आएन बली,

एकठा पिआसन दुगहवियाक एकाँत मे
 राद्वगत्रक मिश्रित तान मे
 हमर मोह, सब केँ रँहूत मेहँता सँ
 अगल ठोव पब अहाँ बखनहि डनहूँ
 कि हम आएन बली,

प्रणः
 एकठा श्रामरणी सौम मे
 दीप केव ज्वाति किछु कहि उठन डन
 कि अहाँक ठोव पब तखल
 हम अकित क२ देल बली
 राद्वगत्र सँ निकसन मिश्रित संगीत
 आ देखनहूँ
 अहाँक आवँज लेव मे
 आ अहाँक गान पब नटेत
 अग्रतिम धून
 कि हम आएन बली !,

उ प्रेमहि डन... !

হুম জী বহন ভী

ধানক দুব ভাবী আ ঠোস হোগত বহলৈ
 আ শীত মগ হোলে-হোলে রহিত বহলৈ
 সময় আ রাফন যোগ
 আ আঁখিক মোমাঁ
 বিত্ত হোগত বহলৈ থেত
 আ ভলৈত বহলৈ খবিসাণ
 গঙ্গাম সঁ
 আ পুণ: জন্মগ্ন হোগত বহলৈ
 অহাঁকি অহঁত মলোহবতাক পরিপার্শ্ব মে
 গা আঁখি
 গোদা, তীবা, সিংবহাব আ খনকমল
 বৃষ্টাগত দেখেত বহলৈ
 খসিত বহলৈ কণ্ঠখণ অহাঁকি ফুলডালী সঁ ত'
 কণ্ঠখণ অহাঁকি আঁচব সঁ
 হমব আঁখি
 ভেঁটে-পৌষ যাত্রা কলৈত বহলৈ
 অহাঁকি অহঁত মছিম মলোহবতাক পরিপার্শ্ব মে
 অল্পখণ নর পাঁখি নগা উড়িত বহলৈ
 গা আঁখি
 ভাতী মে লল একটা গাম, একটা ধাব, একটা মাঘ
 খাণ তব কেব জাড়ক ভোব
 রঁদনন আকাস মে
 দৃষ্ট রঁদলৈত বহলৈ
 ক্ষুদা অহাঁকি অহঁত মছিম মলোহবতাক পরিপার্শ্ব মে
 নসক কহ ঠাকন ড়ে
 ভেঁটে-ভেঁটে কানক একটা
 কোঠফুঁ দৃষ্টানোক.....
 হুম জী বহন ভী... ! ? ...

ভেঁবা মে হুম

তৌ কতহ ড়ে রঁহিণ ।

256 || विदेह मैथिली पद्य

कतु बहरौँ काहि माँस
तखन जखन
सुकज घब मे घुमि
भीतव मै नगारक औरियाण मे बहते
अगण दरख्खी ?
हम तोबा डुरी क
देखै चारही जे कतेक बाम रँचन डी
एथला हम तोबा मे
जखन कलके कान रौद
होमै रँना हेते बाति घणघोब !

झत२ बहेत ड़ैक लोवसा ओकब

अहाँकेँ मलौत अछि
जखन
कि हम अतः डी कतहु
तखन
हम बहेत डी
अहीक आँच त२ब
मनफनागत दीप सन
जबैत आ आलोकित होगत
महक आगिआ आ
ठरकैत गझक उँछाह मै

अहाँकेँ
बुनक चाली
जे लोक सदिखन बहेत ड़ै
ओतहि झत२
बहेत ड़ैक लोवसा ओकब !

एकात मे अहाँ

रौब रौब...
रौब रौब हमर चेतना मे अहाँ आगि जागत डी
गीतक ठैक जकाँ

মোণ বহৈত ভী
জীৱিত হুমা ঠৌব পব...

অহাঁ প্রায়ঃ হলেক রেঁব, হলেক সমএ
দেখৈত বহৈত ভী হুমা
ঠবকন আঁচব
কী কবী... কী কবী জে...
কৌখণ তাণপুৱাক খুঁষ্টী মে
নসকি
তঁ কৌখণ হবন্ধুগিয়াঁক তব মে দরী
উঘাব কলৈত বহৈত অছি
হুমা... প্রিয় !
অহাঁক নজরবি
মিরিড একাতি মে
নজা দৈড...
এনুব রিসায় মদিখণ
পভোড় ধএল বহৈড হুমা
ওতহু জতএ অহাঁ
নহিয়ো বহৈত ভী সমঃ
হম কিএ আঁচব মবিয়া লৈত ভী
মাকাম ভ২... রেঁব রেঁব... কিএ... !

বহৈত ভী অহাঁ যএ কপ বঁদলি ক২
লীক জকাঁ পদী সঁ য়েবন
রাতানুকুণিত ডিৱী মে
যাত্রা
দুবী মে লৈ
সমএ মে কঠৈত ডৈ
দু রিপবীত দিগী মে
পড় ।গত বিভিন্ন সংযোগ-রিয়োগক
মনফরাগত স্মৃতিকশা সঁ রঁষন
অমুতি পঠবী পব

थिड़की सँ राहिवक रँग दुनियाक केरौड़
 हुजराक कोला उपाय ले देख
 खुनि जागत ठेक
 योषक गह्रव
 गरौत छि
 उग मे
 बहेत छी
 अही मात्र
 कग रँदनि क२
 नर-नर
 मानु अन्धार कक्ष मे
 जवैत असगव दीग
 केव रातीक जो
 नहवागत हुअ
 अहाँक आँचक हरा सँ
 आ अहाँक स्मृति मे
 थवथवागत हुअ
 पीगवक सहस्र पात
 उग गह्रवक वधुवजित
 देरौड़ गव
 प्रेमक रिप्साकावी
 तुँभित अरकाशे आ रिडोहक निर्मा
 द्वाग्रही फियाशीनता रँनि क२

ॐ सजोग सँ हम कबैत छी प्रेम

एकठाँ एहेन समय मे
 जखन सूर्य अ समय
 सतसँ पौष चिन्ता हुअ सरहिक
 हम अगल भायाक मादे
 अगलाँत छी

हिकिव कबैत छी

अगना गव थसैत
 प्रमक उग हुनारक
 जे केउ आथिब
 किए निथेत छै
 करिता उग भाया मे
 जेकब पाठकक मथा
 रिग्ये मे मागत
 मभसँ कम छैक ?

आ हम ए प्रमक उतव
 ले देरौ जेन
 प्रतमकप डी हुनका
 जमिक तर्कमग्न रिज्जित दियाग मे
 जे प्रम नरवागत छनि
 कोलो रिज्जयगतका-सदृश

हुदा मभ मे जरारै तँ
 उठिते छैक

ममिक धकिअएन
 हम
 सौभाग्यरशे सठन डी
 प्रेमक गिजेरौ मँ दूनाम
 रिश्वास-रिदाबक मज्जुत
 देरौव मँ
 हमरा भेटैत अछि महारा
 आ जे की हमरा हाथ मे
 ले छल
 आ ले हमरा मागक हाथ मे
 आ नहिह हमर नानी आ
 नानीक नानी कै हाथ मे
 जे ओ छनि सकिते
 अगल माह्नुभाया
 आ रिदागति कै अगल करियेग

अ एकठौ सजोग भन
 आँ अँ सजोग सँ
 हम करैत छी प्रेम
 आँ लोक अर्थाँ

कोला भाया लेँ दूलेत छै
 अगल करि आँ अगल भाया-भायी
 आँ कोला भायाक फ़मता
 तय लेँ करैत छै सम

ओ तँ करिक कह पब पड़ल छै
 ठोस जिन्दगी रँगि कऽ
 अँ अतिशय सजोगक
 की हम मैथिल छी

आँ जग पहिचानक रिंगा
 काज तँ चलै छै
 फ़दा तहिला जेना
 अँ देशिक सँतव प्रतिमेत
 जगतक काज चलैत छै
 २० ठँका बोज कमा कऽ

हाथक शैशव

दुर्लभ दृष्टि/ असमर एतए/ गाम भऽ आँरी
 जनक रोम/ सँ नकदक देखु/ प्रथक-लह
 जगदमे अँ राक्षसक थिक/ मगनकारी
 प्रेमप्रसन्न/ नज्मि सँ डामन/ अँ नतटावी
 उडराम अँ प्रेमिगगन केव/ धरमशीति
 छिउँ पाँथि सँ/ तौलि बहन अँ छि/ देस दुनियाँ
 धवती पब/ नत नाँठी ठैकन/ अँदधन्यी
 पसवन छै/ हविगव धवती/ तक आँकस

बोशिन मा, जनकपुर ।

हाथक

प्रपति बाबी/ द२ बहन सँदेशे/ रायाम कक
शीतल गद्/ शीतलताक रया/ हँसत धवा
कदीमा नती/ फुले-रँतिये तब/ थोँष्टन मुँह १
गामक कथा/ रेदना लाव राथा/ ककवा कद्र
सागव मया/ जन-एँड १मे मल/ १ शीत पूज

गजव

धड़कले छाती बाति, रँहूत दिन रौद गिता
जबलेँ दिया रौति, रँहूत दिन रौद गिता

ढलेँ सुखन जूँ जे पकका बौदीमे
हुन हुलेलेँ सागत, रँहूत दिन रौद गिता

आँ पँव कहाँ धवती डँ १ आकाशि जे हम
निशामे गेलिँ माति, रँहूत दिन रौद गिता

कले कोला जोगाव, तुलीँ छै आशि हमर
देखहि कोला सागत, रँहूत दिन रौद गिता

देखिजे ओकवा झूँ तेले जे गृम बोशिन
जूँ ते गेलीँ पाँति, रँहूत दिन रौद गिता

थरौन टोधरी थतीक, जनकधुव ।

किछ हाथकु

बोकल ठाढ़/ सद्दी आपदाकेँ/ हम डी
नीन गगन/ जीरनक जोगव/ हवित धवा

झनिका

हवित उंगरनमे
निर्मल सवित रैनि
गहनेदारी कलेत

गजब

जराणीकेँ सहेजक२ कि॑ए रैसन डी सजनिया
टूनि नि॒अ एक॑ठी हज्जारोमे अ॒गन सँर॑बिया

ठकरे सौं पि द्द॒द आ॒हाँ रैनि जा॒ड महा॑बाणी
त॒खन खन॑-खन॒एत पा॑एबमे पौ॒जनि॑या

दे॒खरै क॒ली रीति॑ ल॒ जा॒ए ए॒हु रौ॒बक न॑गन
ए॒खल॑सँ जौ॒ड़ि नि॒अ थै॒सीसँ थौ॑तक॒ मिल॑हिया

जराणीकेँ सहेजक२ कि॑ए रैसन डी सजनियाँ
टूनि नि॒अ एक॑ठी हज्जारोमे अ॒गन सँर॑बिया
र॒पी१+

सुभाष चन्द्र

झणिक

गाथब गब रैमि
धुँकब-धुँकब तकि बहन
संगे मोटि बहन
किएक हमर
सथा कम भऽ बहन ?

बबैन्द्र कुमार दास

झणिक

अकणक आभा
द्वैत हिमालय
मेक सदृशे ज्ञ
स्वर्णिम काष्ठि

कमल ठाकुर

हागकु शैशर्य

हागकु डैक/ रिधा सबन तैयो/ बटि जाँ पारि ।
हमवा जेन/ गरिक गप्पा रैस/ हमहूँ जानि ।
नहि रूनेँ डी/ ज्ञ रिधाक निथरै/ कोन आथव ।
सनिन ज़ीक/ ज्ञ माझा प्रदर्शन/ भैठैन जानी ।
मोश प्रसन्न/ भैठैन नर रिधा/ डी तैयो शिया ।

ডেগ বঁঠন/ মোটি নহি ছোঁড়/ জাঁ দী আশীষ ।
 আস বঁগন/ অছি অহাঁক অষ্ট/ হয় ঠুগব ।
 ধাণ ধবর/ হয় কেনা আ নহি/ সুমে তগযো ।
 পাণ বঁহুত/ হয় কএল ভী হে/ অহিক ধীয়া ।
 জাএর কতএ/ আর নহি সুমএ/ কক উছাব ।

কমা কান্ত মা 'সোবাঠ', সোবাঠ মধুর্নী (ব্রিহাব)

ঘব ল পখাব অছি ঠুঠন মরৈয়া
 ভৈয়া লল অএনা স্বন্দব বঁহুবিয়া,
 বঁঠ । জরান ভেন দেখি কং বঁহুবিয়া,
 ললাক চানি চলে নরকী কনিয়া,
 দিল হুঐ বাতি রৈমন সদিখন নারৈত বহত রাত,
 নিকনখি জখল বঁজাব তখন মিঠী রোজে হজাব,
 ঘব ল পখাবী অছি ঠুঠন মরৈয়া,
 সভ গিলি তালা মাএ, গা জুহী নজবিয়া,
 বাতি কং মিঠী বঁজরৈএ, গীর তাবী অওব দাক ।

চব চব লে চরা, পুর দিয়া
 মিথিলা রাজ্য বঁগারী,
 জতএ সীতাক নগরী,
 ওতহি থিঅ সভ বঁগ ফুল,
 চহু দিম হবিয়ব অত খেত,

ले तू कबिहँ ककबोसँ तैँछै,
 छन छन ले हरा मिथिला देस,
 गंगा कोसी कमला रौनार,
 ले कबती ककबो कलेशे,
 सरहक कमला गुवा कबती,
 मिथिलाक नलेश,
 सब दिन गुजरै अहाँक भेलस,
 छन छन हरा मिथिला देस !

थिव ले रँदल

आएन रसत नर नर थिव ले रँदल ,
 प्रबलका पात थमै जमीनगब,
 हबस मल देखे दिगत ,
 थिक आनी रसत,
 हक जूनि ले मल अहूँकेँ,
 एक दिन आएत रसत,
 कग सिगावक सजत तन,
 गाढ जलका हब जाएत तन,
 अहूँकेँ आएत रसत,
 रिस जलत जखन मल,
 अहूँकेँ आगल खेतता,
 पवम पीवियेक संग,
 अहूँकेँ आएत रसत ।

मृदुला सिंघल

एकठा आगरीती

ଗଜାଗ-ରିଗାଗ ଖୁବ୍ ଥେବକ
 ଗର୍ଭୀବ ଶ୍ରୀତା ଶୈମଳେ ବହନାହ,
 ଅବଚିହ୍ନାବ ଲୋକକ
 ଭେଡ଼ା ଯା-ଧମାଣସେ,
 ଛୁଆ ଅତିଥି
 ରିଷ୍ଟ ଥେଲ ଗୋନାହ ।

ଓଘ ନିମ୍ନ

ଓଘ ନିମ୍ନ..

ମଭାସଁ ଅରିତ କାମ
 ଓନା ଭେଟନାହ,
 କହଏ ନଗନାହ-
 ସୈଧିନୀ ରଞ୍ଜିତ ଛି ଡ଼
 ସୈଧିନୀସେ କିଅଏ ଲ
 ନିଥେତ ଛି ?
 ଏତରା ସ୍ଵମିତରି
 କନ୍ୟା ଜେ ସ୍ଵଗର୍ଭୁଗାଧନ ମେ
 କରୁରାକ
 ନାମେ ଲେ ଲେତ ଅଛି, କିନ୍ତୁ
 ରଞ୍ଜନସେ ସ୍ଵମନ,
 ଦୁ-ପାବିଆ
 ନିର୍ଦ୍ଦିକ ପ୍ରାୟୋଗସଁ
 କୀ କରିତା ନିଅର
 ମଭର ଧିକ ?
 ମଏହ ଭାର
 ଛୁଆରୁଏ ନଗନା
 ଡାସବୀସେ,
 ନାନା ପ୍ରକାବକ ରୀତ,
 ହସିଯାବକ ଥେତ
 ଗଜୋବିସା ବାତି,
 ଭାଗ୍ୟ-ସବ ଡ଼
 ଭଗଜୋଗଣିକ ରୀତ ।

लषा - लुठकाक
 धम-गळ्ळुमे
 कोगलीक रौली
 सुनए नगलौ,
 तिनमले उठि क२
 एरुव-उरुव
 ठहए नगलौ.....
 रैशुआमे बाथि क२
 मबोता-सुगारी,
 हातामे रैम क२
 तकेत डी हुनरौरी ।
 सेनुबिया आगक वंग
 मतपुतिया रैगनक रौरी,
 टिनिया
 केबाक घौड
 गोरेवक पथारी ।

पाकन डै कठहव,
 मोहिजन झुआन डै,
 अडहन-कलेन रीट
 लरौ गमगमाएन डै ।
 करिताक रीटमे
 ए सरहक की प्रयोजन ?
 अलझन रौतसँ
 उमा रिगडि यो जेतार,
 पोड-रैहूत जे
 गळ्ळत अछि,
 सेहो उतावि देतार.
 गाए, लक, फरुड, रिनाड
 सरहक रौनियोक रौलेमे
 निथन जा सकैत डै किछु
 से सभ,

पछैरैना चाली,
 सौबाँक मेनाक
 प्रसंग लिखु तँ
 बुझैरैना चाली ।
 कथला हरियोहन साक
 'बूँछी दाग' आ 'खँष्टव ककाक'
 रौलेमे मोटेत जी तँ
 कथला 'प्रामा-देरताक' चाक
 'रिक्छ-गाहूँ' केँ ठाढ़ गलै जी ।
 कथला नहेरिगामबागक
 दोकानमे,
 सम्भव-जमाए-सावक रीट
 कोठ न२ क२
 तकबाव, तँ कथला होलीक
 तबंगमे,
 'अंगलेजिया' रौरूक
 सिगाव ।
 सन्नद्धा दृष्टि,
 आँखि सौमाँ
 एखन पर्यन्त
 नाटि बहन अछि ।
 'कन्यादान' सँ न२ क२
 'द्विवागमन' तक,
 थोड़ैत चले जी
 करिताक सामग्री,
 अंगना, गुमारा, तिँडा, पोथरि
 टुलैत चले जी,
 करिताक सामग्री .
 गिलै: गिलै:
 गेहूँक पोछावी,
 नापि-तोमि क२
 भवि बहन जी,
 जोड़ैत-जोड़ैत

ঋগঠাম-ওগঠাম
 হেব-হেব
 কবি বহন ভী .
 জগ দিশ ,
 ঋহাঁ লোকনিক সমক্ষ,
 পবসে জকাঁ কিছু
 ফুগজ জাএত ,
 গজুবীমে ন২ ক২,
 উগস্থিত ভ২ জাএর,
 যদি কোলো ভাগঠ বহি জাএ তঁ
 হে মৈথিন করি-গণ,
 পহিনহি
 ভুমা দ২ দৈ জাএর ।

মিথিলাক মাঠীয়ে

মধু শ্রীরনিক,
 হাস-পরিহাস এর মিঠাস,
 ঘোলেত-ঘোলেত,
 কখন ঐ ভাষামে
 লিখএ নগলো,
 বুঁমিয়ে লৈ পড়ন,
 বুঁমিয়ে লৈ পড়ন.....
 ঘব-গৃহস্থিক মথ-ভক্সীমে
 দলী-চুড়ী-লৈগনক ভাবসঁ
 প্রভারিত ,
 জমলেত, ফঠেত, তৌলেত,
 কোল লৈব কাগজ-কনম,
 মাথপব সরাব
 ভ২ গেল,
 সমদাউনিক গীত
 স্মৃতি ক২,
 বিন্যাপতিক করিতা
 পড়াঁ ক২,

खरौमक अन्नगहिठिमे
 टूला गजार्डि क२,
 अदोड० ी, तिलोड ी, दलोड० ी,
 गार्डि क२,
 कथन करिता गार्डि नगलौ,
 बुमिअ ले गड०न.....
 मारन-भानोक
 मौमौमै ब्रुका क२,
 लना-तुठकारै कोवमे,
 रैमा क२,
 गोलु माक गप्पमै
 मभकै हमा क२,
 पितरिया कजलौठामे काजव,
 मेक क२,
 कथन करिता मेकन नगलौ,
 बुमिअ ले गड०न.....
 भिसवहे भानम-भान
 गमाए क२,
 तीमन-तवकारिक कठौती,
 मज्जाए क२,
 अगना-उमावा-टबुतवा,
 रैहायि क२,
 गमगम घौंमे,
 मोहारी डानि क२,
 कथन करिता डान नगलौ,
 बुमिअ ले गड०न.....
 मुन रात ग
 जे ए भैयाक,
 रिदुषि तै नहिये डी
 किन्तु
 घोब-मछठा करैत-करैत,
 अणछेरु,

‘ঞ-বিদেহ’ সঁ পবিচঞ,
 ভ২ গোন,
 লোকক উদ্ধাব
 চাকোবিক সারিত ভেল,
 ঞা দেখিতে-দেখিতে,
 মিথিনাক পৈষ সমাজক
 কোণমে,
 হমবো
 প্ররিষ্ঠি ভ২ গোন ।

কতএ গোন গণতৈ-দিবস
 কতএ গোন গণতৈ-দিবস,
 মন্ডাক গীত
 কতএ সফটএন,
 দৃষ্ট মোহনগব, দেখাইএ
 ভুখি, কতএ বৃকাএন,
 নানকিনা ঞাব কতুর মিশাবক
 কে ঞাপও ঙুটগ
 চিহ্নি যা-ঘব জঁতব-মঁতবক
 ভুটন ঞারী-জালী,
 শিকশিকক পুরী-ভজিয়া,
 মিমকী, দানমোষ্ট, ঞচাব,
 কনাকঁদ, নডুক ডিঙ্গী নয়,
 মিত্র, সকন পবিরাব,
 কাগজক ভিঙ্গী-গিনাস
 খসিমো
 ভবি-ভবি চাহ,
 দৃগ-চাবিষ্ঠা শেতবঁজী
 রা চাদব নিঞ,
 রিভাএ
 ঞ সৰঁহক দিল
 রীত গোন,
 ঞার মঁন ঞাব মণ্টীহাঞ,

দলী-চুড়় । ভুখি
 ফাঁহ ঝিঝুঁল,
 ঘব-ঘব রৌমল
 'কোর্স'-ফল্গু,
 কম্পাউচব গীঠীগব
 নদল,
 ফাঁহী সৈ যোরাগল,
 ঞ্গলমে ভুখি
 সন্ত কিস্যো রৌমল,
 যএহ
 বরকা 'স্টীগল ।
যক্ষনাজী
 যক্ষনাজী তৈ ভুখি
 উফল্গল,
 কদ্র রাগমতী,
 ঞ্হাঁ কেহল ভী ?
 এতক হাল....
 কাদো, মাটি ঞ্হাব জল ঞ্হাহমঁ,
 ডুরঁল গাম, ফঁ সন রাগাবী,
 ততেক গদগী, কুড়় ।-কবকট
 কোল-কোল মডুব ভাবী,
 ট্রফিক জামক হাল ল গুড়ু
 এহল মাচল ড়ৈক লেনম-পোল,
 রঁস, গাড়ী, আঁঠে বিকশাক
 মড়কে-মড়কে ঠৈলম-ঠৈল
 ডরঁবা-ডুরঁবী নাঘি-নাঘি কএ
 বাশিল-পাশী সৈহো ঞ্হলৈত ভী
 সবকাবী সন্ত
 ঢাল-ঢলল তৈ, ঠীক ঞ্হাঁ
 জমিরে কলৈত ভী
 মথিব গতি, কডুও মজ্জল
 নান্না-নান্নী সন্ত ডরঁডরঁল
 কঠল-ফল্গল দিল্লীক বরশী

সত লোক-রোদ ভিতবান ভী
যক্ষণা জী তঁ ভুখি উফলান
কদু রাগমতী,
অহাঁ কেহন ভী ?

প্রতিম

হে 'কাঁম' রেখে গেম,
অহাঁক খোবাক,
হমবা জকাঁ মুঠা লোকক,
সমসমসঁ রৌব ভ২ গেম
স্নাগতক খাবীমে,
কেহন-কেহন
জাণাবি,
ভাঁপি-ভাঁপি কএ
দিয়াগে ডোলি গেম
পবসনপব পবসন,
পবসনপব পবসন,
কে এতরী খা সলৈএ ?
কিভু অহাঁক সাম্যার্থক বঁনিহাবী,
সুনি-সুনি কএ গাবী,
নিরিকাব ভারসঁ, খেল জাগজী,
কনী বঁতাউ তঁ, কেনা পচরৈ ভী ?
গল্লিডক মহাবলীক খাম অর্দলী
ভ২ কএ এলৌ,
জহাঁ ভুবী-কাঠাসঁ
কঠৈত-ঘোপৈত,
ভেট-ভেট গ্রাম
নফসত দেখরৈত,
লৈপকিনসঁ ঠৌব পোড়ৈত,
ভোজন কবরীক
প্রথা টেক, অহাঁ
দুগু হাথসঁ, নিবন্ধনে রাতিচাবী জকাঁ
নগা-নগ, খেল জাগত ভী,

দোসব দেশেমে জা কং
 কেহন নির্ভঙ্ক ভং গোন ভী
 অলপচ, অজীর্ণ, অফাবা,
 ঢাণীস কবোড়ক
 থুঁবাবাসঁ,
 মাত ভং গোন,
 এহন পাচন-শক্তি,
 দেখনিহাবকেঁ দাঁতী লাগি গোন
 বুচ্ছিজীরা নিকপায় ভুথি,
 জলতা নিম্হায়,
 হে 'ক'র্কশ রেখে গোন,
 আব কতক খাএর ?
 গঠনাগত রঁজলীহ...
 বৈর্ষ বাথু,
 অতিম চবণ থিক,
 আর তঁ রঁস
 মধুলেণ সমাপয়েত,
 কিছু খাএর, কিছু নং জাএর,
 এতএ মোক ফদৈত বহও,
 তুকেত বহও,
 অতিথি দেবো ভর:,
 গরৈত বহও আব কিছু লৈ সুম্ম তঁ
 জয় হো মৃদুনা প্রধাণ
 গা তঁ বঁমু
 অগলা গোবগব অগল,
 ফল্হাড়ী মরনাগ ভং গোন
 দং দেলিএক ঠিঙ্গাণী মৈথিলীমে
 এং ভাযাক করিতাপব
 রঁস.....
 বঁমমৌ জে ভং গোন, ফদা
 সে লৈ ভেণ
 ভেণ গা জে একঠা নরকা দ্বাব,
 ফঁহ রৌল, আঁথিক

আগাঁ, ঞ্ণায়াস
 ঠাট্ ভ২ গোন
 পাঠকগা তক ভবিসক
 সকেত পহুচন-
 'নিশ্চয় যৈথিন ভাষী ভুথি'
 যনস্বকগ
 নিখরৌক ঞ্ণাগ্রহ ন২ ক২
 ঞ্ণারি গোন মিলহ-সন্মানসঁ ভবপুব
 'ঞ-মেন ঞ্ণা
 হমবা ভার-বিহ্নন হোএরৌক,
 পূর্ণ রৌরসখা ভ২ গোন
 ঞ্ণগলো দোষ কম লৈ ঞ্ণভি,
 কনমক মাধমসঁ,
 কুমারপতক গাম-ঘবমে,
 বিচরণ কবরৌক জোভ,
 ঠানএ লৈ সকলৌ ঞ্ণা
 কিভ ল কিভ
 নিখ-নিখ ক২,
 নির্দিষ্ট ঠেকাণগব,
 পঠারৈ নগলৌ
 ঞ্ণরৈ ঞ্ণাগাঁক যথার্থ ঞ্ণা জে
 রৌল্যকানসঁ কিশৌবারস্থা পর্যন্ত
 পড়ন চাকিঠা কিতারৈ
 ঞ্ণামা-দেবতা, কন্যাদান, দ্বিবাগমন,
 চর্চবী ঞ্ণা ভনমাঘবসঁ,
 বনোগয়া রৌরাজীক
 যৈথিন
 স্নব-নহবী
 এতরৈ ন২ ক২
 ফুবফুবাএন ভলৌ
 'ফেন-কেন-থাকালেন
 এ২ সভসঁ ঞ্ণর্জিত শিষ্ট-কোষক,
 নিগা-পোতি কলৈত-কলৈত,

କିନ୍ତୁ ଦିନ ଗାବ ଗାମି ଶୋଇ କିନ୍ତୁ
 ଆଉଁ କି.....
 ଆଉଁ କି ଲିଖୁ ?
 ଯେହ ଶୁଣ-ଧୁଣିଯେ
 ଅହରୌଥେଇଁ,
 ଟିକିବ-ଟିକିବ କଂ
 ମୋଟିତ ବେତ ଡି,
 ହେ ଗାଁ ସବସ୍ତ୍ରୀ,
 ରିଗତୀ କରୌତ ଡି,
 ଓଁଆଁ ଅଶ୍ରୁଣ ରବଦ ହନ୍ତୁ,
 କିନ୍ତୁ ଜୋଗାଢ଼ି
 କଏ ଦିଅ,
 ଜଗମେ ଢୁମି ରୈଗର ବରୁ
 ଲେଖନୀୟେ ଏହେ କିନ୍ତୁ ଭାବି ଦିଅ ।

ଅନ୍ଧାରୀ କଥା

ଆଦାନ

ଶ୍ରୀ ହରା ହମାକେଇଁ ରୈତି କଂ ଅହାଁ ଧାବି ଜାଏତ
 ଅଶ୍ରୁଣ ରୈହାରୟେ ଶ୍ରୀ ହମାବ ଶ୍ରୁକସାର୍ଥକ ଗନ୍ଧି
 ଅହାଁକି ମୂର୍ତ୍ତିହକ ବଜୋଗାକେଁ ଜଗାଓତ ।
 ଶ୍ରୀ ହରା ହମାକେଇଁ ରୈତି କଂ ଅହାଁ ଧାବି ଜାଏତ
 ଅଶ୍ରୁଣ ମହ୍ତନ ଗର୍ମାୟେ ଝୁ-ଝୁ ମୁବଜ
 ଅଶ୍ରୁଣ ତାମାଁ ହମା ଗର୍ମା ଆ ଗନ୍ଧକେଁ ରୈତି ଓତ
 ତ-ତ ଶ୍ରୀ ଓଁତାମା ମାତ୍ରା ଅହାଁକି ଅଧବକେଁ
 ହମାବ ଗରଣୀୟ ଓଁଗାଦମ୍ ରୈତିକାଓତ ।
 ଶ୍ରୀ ହରା ହମାକେଇଁ ରୈତି କଂ ଅହାଁ ଧାବି ଜାଏତ

किंचित ए मेघाछादित अकासक
 प्रसर-घङ्गी ले आएन अछि
 रुदा वृष्टिक रेदना सजोगल
 एकव नीम उड़न अरथु ठेक !
 नीम उड़न अछि हमरो सरहक
 रुदा मुख ले पूर्णतः आर्द्रता
 रागु अछि अपन तज्जबामे ।
 ए बसिछु हृदक अतिवृष्टि

अपन देहायैय प्रेमक मिलाह कतारै
 आओव कोमल रैणाओत ।
 ओ हरा हमरसँ रैलि कऽ अहाँ धरि जाएत

किछु हिमक प्रभक दिगो
 जे अहाँ अपना दिस केल छी !
 प्रिया ! अहाँ छोटू अपन जिदकेँ
 किएक तँ ए सर्ग रागक विषदंत
 हमले अहिमञ्जुकेँ गना कऽ
 अहाँ धरि पहुँचत ।
 ओ हरा हमरसँ रैलि कऽ अहाँ धरि जाएत
 ओ हरा हमरसँ..... ।

अबकिन्द ठाकुर १९३४- , गवती छुँष्ट बहन
अडि (करिता संग्रह) आ अस्त्रावक निबोधमे (कथा संग्रह)
प्रकाशित ।

आजाद गजल

१

छिछिआगछ उकेँठा हमर खन आव नग, खन पाव नग
हमर निखन उँजाम सरहक मोन की समाव नग

जान झूहमे रौन ले, दुगय रँहेनिया के रँयाव
टिङ्क रौनी रूमत मे ले नुरि छै अखराव नग

बगबिबली जिगीसमँ ठामन बहे सतथा दोकाव
किन्तु जल-रौटेनी क ओयनि ले बहे रँजाव नग

एक समसौतासँ शोसन रासलक सबकस रँगन
ले डले पछा कोला दमगव रँचन दवरौव नग

बुँझ मे मागव भवन, अणु मे भवन डुर्जा अपाव
रिन्दु सविगहूँ नयँरत भए ठाढ़ होगछ अपाव नग

लोक-नादन नाह रौढि क गानि मे अरै-तरै मे छै
ओ घिटाँरस दुधि होठे रौहगव पतराव नग

नहना क रणतत्र मे गग-गग रिटोनिआ वङ्गरीज
अकिन गुना अडि, केकव मावहत अजी दी सबकाव नग

उपवच्छी मान क चफा छैन “अवरिन” एतेक

रैगन डी नग्नआ कि तिकआ, जागरै ले अरिकाव नग

२

जनहितक ए रैजठमे एखन रितीय-कृति अगुमालेगव अछि
हमरा एना किए नलैछ जे सकठ हमर प्राणैगव अछि

अयोध्या मे रामनना जेन किए पड़न तुगाँ के सकठ
तु-अर्जन क अखिन भावतीय भाव जखन हगुमालेगव अछि

सगव देमेक सभ गनाव मे रैगानीक भागि योवाएन
रैगथि मे रैगानीक जाँट-भाव रैगालेगव अछि

नृष्टि-कृष्टि कए, तीथ मागि कए प्छे तरेन लोक, तखन
सरिधान केँ अमेघातसँ तोड़ैक दोष किमालेगव अछि

मार्क्य आव एजेन्स केँ पीगन, योष्टन नान-कितारि ह्रदा
मोनक कोला अस्तुतम मे रैम भरोस भगरालेगव अछि

गजन कहैत “अवरिण” जेना हम पवकाया-प्रवेशि केनौ
ले निज केँ अछि रोध, ले अगन टित आ अकिन ठेकालेगव अछि

श्रीरामेश्वर कुमार, राई नं० ०५, मिर्जा,
जिला- सुपौल। (हिंदी विभाग, सी.एस. ग्री. कॉलेज, डेवरठ,
मधुबनी) (रिहाव)।

हमर गाय

हमर गायक रीटोरीट

अडि- एकठा गनाव

उगमे

मोतायमान अडि रिवाजमान अडि

गायक पर्वपवा आ रिधानसँ

पदमीन दुधि-

काकोड, पेटहुनना मड

टोरैष्टि माबल-अजगव, कडकरोत, गेहुम

जे कियो खसरोत अडि डोन

दुरि जागत अडि-गानि

हाथ नग अरोत-अरोत

जकव जकवति अडि गामकेँ

गाममे रसएरना लोककेँ

दुरि जागत अडि गानि

हाथ नग अरोत-अरोत

ठोक्सँ ले मठेत अडि गानि

अँजुव बहि जागत अडि डडे

गामिक उगव आनक प्रयास

तऽ जागत अडि- र्गर्थ

गाममे अन्हाव

ककरो किड ले सुनेत डैक

सतछी अडि नगंसक

तखन करोत अडि प्रयास रैव, रैव

घोषणा लागत अडि रैव-रैव

‘सतकेँ बोधी सतकेँ काज’

गाम सुनेत अडि,

अकाम सुनेत अडि

आ सुनेत अडि टोरैष्टी पवक पीपव

आ हँसि पडेत अडि- गायक घुवना

आ नाचए नछीत अडि- कठघोबरौ नाच

गारै नक्षीत अछि-
 'सबकेँ रोटी सबकेँ काज'
 एलाबसे होगत अछि- ब्रेक डस
 जश्न, कैरवे
 खुशियार आ रेसिफ
 प्रतीक अछि हमर गायक ।
 कि- हमर गाय अछि-
 एहल मत्त आ खुशियार
 बाखन अछि एलाबपर
 खनिया डोल
 आ ठोब अछि- स्वाधन ।

अधिरुणे कमार मंडल, शिताक नाथ । :- श्री अनुरुणे
 मंडल, डाक्टर- अन्त-स्नातक, जनता काँग्रेस, नरमारपुर,
 जिला- मधुबनी ।

द्वेषक देवरी

यो भाय जुबन भ२ गेल
 'कि यो भाय कि भ२ गेल ?'
 यो भाय, हमर तँ पाँच हजारक रोगनीये कष्ट गेल
 यो भाय, ओव ले ल किछ गेल
 भाय कलैत राजन जे रक्सा-पेठी सब छल गेल
 द्वेषक लोक प्रहलक जे एना किछ भेल
 तँ दोसर आदमी प्रहलक-
 समाजपर धियाल ले गेल
 जे रोगनी महीत समाज धिया गेल
 भाय राजन जे यो समाजपर तँ धियाल गेल
 रुदा, समाज छिलैत कान हमर धियागे पगना गेल

ভাষা সন্মানপূৰ্বৰ ঋণীত-ঋণীত পুৰা ৰেণুত ভৱ গৈ
সন্মানপূৰ্বৰে ত্ৰৈলোক্য মেন-ভেন
ওতৰ্ম ভাষক লক্ষ্মী হাৰ্ষণৰ আনন গৈ
লক্ষ্মীয়ে ভাষক ভৱপূৰ মেরা ভেন
লক্ষ্মীক প্ৰসিদ্ধ জালা-মালা বৃথপৰ্ম ভাষক গাম হোণ ভেন
ভাষক গামৰ্ম হবৰ্বাএন তীৰ্ণী আদৰী গৈ
ওতৰ্ম ভাষক বোগী জকাঁ মিক্সাপৰ আনন গৈ
তুবন্ত ভাষক ড়াঁক্ঠৰ্ম গণাজ ভেন
গামক প্ৰসিদ্ধ ড়াঁক্ঠৰ বৃথ ৰাজন জে একৰা তঁ দিয়াগমে শিশী
তুকি গৈ
ভাষক তুবন্ত শিশী তৌড়ীক স্বগা দেন গৈ
শিশী তুত জকাঁ উতৰি গৈ
শিশী উতৰিতে সমাণ তকেজে ঘৰ বিদা ভেন
ভাষ সমাণ লৈ দেখি ঘৰমে বৃথ ক২ গিৰ গৈ
গামমে গা ঘৰ্ণা ৰাঠা ক পাৰি জকাঁ পমৰি গৈ
ভাষক এঠাম দ্বিখা, সবৰ্ণচ সন্ত পহুঁচ গৈ
দ্বিখা জী পুছন- ভাষ গা ঘৰ্ণা কতএ ভেন
ভাষ জৱাঁৰ দেনক- মোকৰীয়ে হমৰা চক্ৰেণৰ মোণ গৈ
ভাষ চক্ৰে আলৈয়ে বিদা ভেন
ভাষক চক্ৰে দোকোণৰ সী.আ.গ.ডী. নাগি গৈ
মোকৰী আ মলীগাভীক ৰীচ গা ঘৰ্ণা ভেন
তৰ্ম সবৰ্ণচ সহএৰ পুছনকৰি, ভাষ সন্ত চীজ ছিগা গৈ
লৈ সবৰ্ণচ সহএৰ হোণ লম্বৰবৰ্ণা ডাঘৰী ৰীচ গৈ
একঠা মোৰীগো বহএ মেহো ছিগা গৈ
কি কহুঁ দ্বিখাজী হমৰ তকদিৰে বৃডিয়া গৈ
ভাষক দু দি ৰাৱ মল শিত ভেন
দহৌ-দিমিস হোণ গৈ
হোণ কেমিহাৰ সন্ত ভৱাম দগমে নাগি গৈ
ভাষক সাব গা ঘৰ্ণা স্বৰি তুবন্ত দৌগন আৰি গৈ
সাব ভৰি শ্ৰেষ্ঠ থা ক২ সমৰি গৈ
ভৌজী কহনখিল ছোড়ু আৰি জে ভেন মে ভেন
দ্বদা এত তঁ ভেন জে ৰিৰি ৰাঠা গৈ

ବୁଦ୍ଧି ତୁ ବୈଦି ଶେଷ ହୁଅନ୍ତୁ ଏହାଣେ ଜେ ମାୟା, ମାଡ଼ି, ଶୈଳୋଜ,
ମୈତ୍ରୀ ଆ ଏଣା ମର୍ମେ ଏଲେ ଡେଲୋ ମେହୋ ଛିନା ଶେଷ ।
ତଥେଷ ଭୌଜିଓକ ହୁଅନ୍ତେସେ ସକ୍ଷୀ ନାଶି ଶେଷ ।

କାଶୀନାଥ ଠାକୁର, ମରମିଶା, ଦବଡ଼ିଆ, ବିହାର ।

ଅଭିମାନ ରାଗକ ମାମ

କଳ୍ପନିଆ

୧

ମନ୍ଦିତଜୀ ଦନ୍ଦିତ ଭେଗାହ ଉତ୍ତରାଣି କନ୍ୟା ମାଟି
ମୁଁ ଉତ୍ତରାଣି କର୍ମ ହୁଏ, ରା ବିଧିକ କୋଣା ଶ୍ରୀ ଜାତି ।
ବିଧିକ କୋଣା ଶ୍ରୀ ଜାତି, ଯେହ ଚର୍ଚ୍ଚା ଭାବି ମାମକ
ନାରୀ ଲାଟି ନିକାରି ଉତ୍ତରାଣି ଉଚ୍ଚି ମାମକ ।
ମାମକ ଶେଷି ଥିଆଏ, କତୋ ଲେ ରୈମନି ଶୋବା
ସନ୍ତରାଦକ ମାମ ଉଚ୍ଚି “କଳିହାମି”କ ଘୋଡ଼ି ।

୨

ମତ, ବଜ୍ର, ତମ୍, ମତ ରାଧି ଶିଳା ମିଶ୍ରା ମିଶ୍ରା
ମାମ ଏକାନ୍ତି ଅଛି ଅର୍ଥ ମାମ ଅରମ୍ଭା ଅର୍ଥାତ୍ତର
ଅରମ୍ଭା ଅର୍ଥାତ୍ତର ଭାର ଲେ ଅଛି ମାମ କମକ
କନ୍ୟା କାବି, ଶୋବ, ମୁଁ ରା ଦିରା ସ୍ବକମକ ।
ମାମକ ଦୁଧକ ଦାମ ଘୋଡ଼ି ମାମକୌତା ଠାକା
ମାମ ହୁଏ ମାମକ ଶୋବର ମେ କହନ୍ତି କାକା

୩

ବୀରତ ମୁହଁ ଆସାତକ ଅଗନ୍ତବ୍ୟ ରୈମାନ୍ତ ।
ମାମକ ହୁଏ ରୈମନି, ଉତ୍ତରାଣି ଘୁରି ଏକା ମୋବାଟ ॥
ଘୁରି ଏକା ମୋବାଟ ଚାଟି କବଧି ଘୋଡ଼ି

बिधिक निखन के मेछन आरि बहि जेतो कमारे ॥
 छेबननि रीस हज्जाव, नोभमे तीस हज्जावक ।
 कए बहना गणना जेतथी, ए मान रैज्जावक
 ४

सुनननि जखनि सुषोम, दहेज निरोधी नुज
 तखनि जेना दियाग केव ठिरैबी भ२ गेन हनुज
 ठिरैबी भ२ गेन हनुज रैवाति कथागत दुनु
 घटकेती के कवत घटक केव तान ल सुनु
 रैवक हाथ कमियाँ रैवियातीक हाथ हथकडः,
 मरिगी सत कवथु दोग-रैडः कटहबी ।

३.

बुछन माँ तँ बुछि गेना कए दुग कथादान
 मोड पिजौनहि बहि गेनाह कवता की रैवदान ?
 कवता की रैवदान छेछे छहि नगदी लछक
 उज्जवन रैवदक छेछे प्रथम ए रात कछेछे
 घटक बाज केव संग कवथु रैक तीर्थयात्रा
 कवथु मन्त्रणा गथु द्रुत भ२ सहन स्वात्रा

७

जाति जलो रौटत केना ? कन मर्यादा माण
 अस्तुर्जाति रियाहमे घोषित नकद एनाम
 घोषित नकद एनाम संग मरिस सबकारी
 कहन शोम्र ओ रैद मात्र द्विज छथि अधिकारी
 कवथु ग्रहण ककरो कथा हो डोम चमारक
 मण डोनननि पण्डित ज़ी के जे उँच रिटावक
 १

भेन मण मन्त्र रैनुत, ए समाज केव पाप ! !
 की दहेज रैगले बहत समाजक अतिशोप ! !
 समाजक अतिशोप रौज ए पुँजीरादक ।
 रौट आमसमाण स्वांग धरि कन मर्यादक
 सिद्धांत ले रैरहायो केव कक प्रदर्शन
 तखनि तँ भ२ सकत योग उँगुनन ॥
 (मण १७७+एमे बटित दहेज निरोधी बचना)

এক শ্ৰেণী-কবিতা

হে করি কবীষ্ট "মৈথিল কোকিল,
 এলোঁ মনরোঁ পুনি" স্মৃতি-পরি" ।
 সন্ত দিব্যকা ও গোবিন্দবা;
 "হুমাঙ্ক" মৈথিল ভী মাত্র পরি ॥ ১ ॥
 সন্ত রবি তোরব রবযী মনো,
 কএ রোব কতে সঙ্কপ জেন ।
 ভী অখলোঁ ওহিলা পডুআএল;
 আগুক জগমন জগু কতএ গেলো ॥ ২ ॥
 রিস্ত্রী কলৈডু মহিযী কলৈডু,
 ডুহ কানি বহন অঙ্গল ভায়া ।
 তোরলে সন্ত পাঁচ কোমী কলৈডু;
 চুপ কবরোঁ জে তোরলে আশী ॥ ৩ ॥
 রচননি এখলোঁ কএ কোষ্ট পুত,
 পবনাতি ণাতি ঘব আগনি ভবি ।
 তোরলে রিভোহম কোব স্মন;
 মাগক মাতা ডুহ রঁজা বহন ॥ ৪ ॥
 ও ওদ্রবস্বয়কেঁ দেখি-দেখি,
 অগনহি জড্ৰী কেঁ খোদি বহন ।
 ঘব একহি অডি তেবহ চুলা;
 কী রঁলা সক্র সগলাক মহন ॥ ৫ ॥
 কতিরা নাম "খালী নিফাফ"
 অডি স্বার্থ মিছি কেব মন প্ররন ।
 ও তীল পাঁচ কেব সমায়ে;
 কী রঁলা সক্র ? সগলাক মহন ॥ ৬ ॥
 শ্রিচ্চাক স্মন যোনাএ গেল,
 অডি দফ ভেল মাগয়ক ভাতী ।
 আকাঙ্ক্ষা আ আদর্শে ডুডু;
 রিগু তেলক কী দীয়া-রাতী ॥ ৭ ॥

सरानंद झाँक, ग्रामाष्टी ।

आह ! जाड् चलि गेल !

कहनथि रौरू महाएरै
तँ हुनक आहमे देखलौ
कतेक बाम दुथ
कतेक बाम अहमोस
आ ओग मंग पमवेल
रौतन सब, रँसिया थावी
जगमे काँष्ट-कुमे गुंवाएल
कहि बहन डन कथा जाड्क
आह ! जाड् चलि गेल ।
रौरू महाएरै कहनथि
जाड् सन मोहनगर आब कला मौसम ले
घरे बद्ध सब किछ अगाँ पाछाँ
घबक आगाँमे घुब
घबमे घुबक सामाण
रँस ! रौरू महाएरैके की चली ।
दिन जखन
आँखि रँस क२ जेत डलैक आ
छट्ेत बातिमे ठिठूबल
तेज भ२ जागत डलैक तँ
रौरू महाएरै गवसाए नलीत डलाह

आ जाधरि आँखि फुज्जत बहेत छननि
 देह गवसाएन बहेत छननि
 आ दिनकेँ सेहो
 ओहल हरा-रैसात
 ओहल करियौष मेघ
 तँ दिन सेहो घबमे गवसाएन बहेत छलोक
 रुदा आग तोरे जखन
 आँखि फुज्जतनि तँ
 सकाएन सुबज
 तकर द२ स्मरणनि ।
 आह ! जाड० छनि गेल ।
 छकि उठन जकाँताक रैछी
 रैछी आ कनिगाँ तखन
 काजमे नागन छनथिन्ह
 जकाँताक रैछी
 सुबज देखिते फुँव द२ घबस
 निकसन ।
 माए-रैलि अचबजमे
 ग जाड० १-एक माससँ
 घबमे छन दुरँकन ।
 केना फुँती आरि गेलै ।
 आ जकाँताक रैछी
 घबसँ सड०कगव आरि
 दुनु हाथ उंगव उठा
 कहि बहन छन
 आह ! जाड० छनि गेल ।
 ग जाड० ३ ग जाड०सँ रैसी
 कणकणीरैना छन ।
 दिन-राति एक्क
 ठगसँ अणरवत रैहैत रैसात ।
 तीरोसँ देख
 मोमे जेना
 डाती- गेष्ट, गेष्ट होगत ।

गङ्गबामे धँसि जागत डलोक
 राँव सहरक दवरङ्गापव
 अगवत अगलौत घुव दुलसँ देखि
 सतोष कवए गङ्गेत डलोक ।
 जाबसिँ टुलि जङ्गेत
 घुवक लेन कतएसँ अघत
 तँ माँस गङ्गेते जखन
 रँसात तेज भँ जागत डलोक
 दाँत ठिठ्ठवए गालौत डलोक
 जकाँताक रँछी
 हनोलैल केव हलँन गङ्गीसँ
 उँघवन देहकेँ माँसक
 थयाम कलैत टुल्लक आगाँमे रँसन
 मागक गाँजङ्गीसँ मष्टि जागत डन ।
 गष्टियागव देहकेँ
 सकोचल आ गष्टिया उठल
 जकाँताक गविराव
 रँडरँना घवमे
 एक दोसरकेँ मष्टल बाति काँष्टि लेत डलोक
 रुदा, जकाँताक रँछी
 अगन राँगसँ कहियो
 गी थुडुरौक माँस ले केनक
 जे अतक जङ्गे ओ
 अहरोथे दाँन कवए किएक
 छलि जागत डलोक
 उठरँना गष्टिया तखन
 से ले तेठैत डलोक ।
 रुदा आग सभ खतम
 किएक तँ अगु कहैत अछि
 जकाँताक रँछी
 आह ! जङ्गे छलि गेल ।
 आह ! जङ्गे छलि गेल !

দয়াকান্ত, গাম- নকশাব (জিলা- মধুৰ্ণী) ।

মৈথিল

ঐ ভী মৈথিলক পহিচাণ
ভবি দিহ ঢু-তয়াকু থোতা
চিৰৈত বহতা থুঠকা, গাম
জুস্তে দেখু থুঠেত বহতা
মার্কেট, অফিস হো রা মকাণ
ঐ ভী মৈথিলক পহিচাণ

রাত-রাতপৰ মগড়ত বহতা
লৈ বজরাক কোলো ঠেকাণ
একরৈব দোসব ডগিষ্ট দমি তঁ
নগতাহ ভীজন বিনাৰি সমাণ
ঐ ভী মৈথিলক পহিচাণ

গাম ভোড়ি পবদেস বঁসে ভথি
তখলা লৈ দোসবসঁ মিনাণ
ভবি দিহ দোসবক নিদা কবতা
ঠাগ ঘিচাগমে সতত প্রধাণ
ঐ ভী মৈথিলক পহিচাণ

মৈথিলী বজরামে পবহেজ কবতা
লৈ ভুগি দোসব ভাষাক গিয়াণ
কহরৈমি ঐ শিষ্ট, এনা বঁজু তঁ
কহতা হম ভী কোলো প্রকাণ
ঐ ভী মৈথিলক পহিচাণ

ଅମ୍ପାଣ ଯେହନତ ଗଗନକ ରୈନ
 କଂ ଲୋତ ଭୁଞ୍ଜି କମ୍ପାଣୀୟେ ଶାମ
 ପବୟୋମନକ ରୈବୟେ ମଦିଥନ
 ଲେ ବେତ ଭୁଞ୍ଜି ରୈନମ୍ପାଣି ଗିନାଣ
 ଶ୍ରୀ ଭୀ ଯୈଥିନକ ପହିଠାଣ

ସବକାବୀ ହୁଅଏ ରା ଗଏବ ସବକାବୀ
 ଭେଟେତ ଯୈଥିନ ଓଠ ହାଣ
 କୋଳା କଞ୍ଜାକ ଆମ ବାଧରୈ ତ
 ଲେ ହଏତ ଧ୍ରୁବା କୋଳାଠାମ
 ଶ୍ରୀ ଭୀ ଯୈଥିନକ ପହିଠାଣ

ମହନ ପ୍ରାଣୀକ ନିଷ୍ଠୟେ
 ମତମ୍ପା ଆଗୁ ଯିଥିନାଧାମ
 ଚିନକ ଗଗନ, ପ୍ରତିଭାକ ଆଗୁ
 ଦୈତ ଅଞ୍ଜି ମତ ଦଞ୍ଜାଣାମ
 ଶ୍ରୀ ଭୀ ଯୈଥିନକ ପହିଠାଣ

ଲେ ଯୈଥିନ କକରୋମ୍ପା ଗାଢୁ
 ଗାଢୁ ଅଞ୍ଜି ଯିଥିନାକ ଗାମ
 ବହଲେ ହମର ଭୂଞ୍ଜାଣୟେ ମଦିଥନ
 ଜୀରୈଢ, କୋମି, କମା ରୈନାଣ
 ଶ୍ରୀ ଭୀ ଯୈଥିନକ ପହିଠାଣ

ହମର ଯୈଥିନୀ ଭାୟା ମନ ଗିଠିଗବ
 ଲେ ଅଞ୍ଜି କୋଳା ଦୋମବ ଠାମ
 ଆମମୟେ ମତ ଯୈଥିନୀ ରାଞ୍ଜୁ
 ଠାହେ ଲୋକ ଧୁଞ୍ଜି କାଣ
 ଶ୍ରୀ ଭୀ ଯୈଥିନକ ପହିଠାଣ

বয়সে ১৯৩১- ,জন্ম স্থান মোহখ, মধুৱণী, ঝিলাব। চৰ্চিত কথাকাব ও কৰি। প্ৰকাশিত প্ৰতি: সমাগ, সমাগতিব, দখন (কথা সংগ্ৰহ), নাগৰোণী (গজেন সংগ্ৰহ), সমগোব, সমগেত স্ববক আণু, কোমী ধাবক সম্ভতা, পাখবগব দুতি (কাৱ্য সংগ্ৰহ), প্ৰতিক্ৰিয়া (আলোচনামেক নিৰ্ৰধ)।

গদ্য কৱিতা

ডাঁ কাষীনাথ সা 'কিবাজী নামক ঋত মীমাংসা

এহাঁ স্বভিমাণী ভী, তঁ কিবাজী ভী।

জন্মগানসক পক্ষমে সামাজিক ভী, তঁ কিবাজী ভী।

এহাঁ কিবাজী ভী, তঁ মহ-মহাগত মিথিলা ভী।

এহাঁ মহ-মহাগত মিথিলা ভী, তঁ নিশ্চিত কহ-কহ ভুগ্ধব সন কিবাজী ভী।

এহাঁ মাণসিকতা আ মোহৰিবামে 'মোগত' ভী, তঁ কিবাজী লৈ ভী। মোহৰিবামে গঞ্জী-প্ৰেৰক 'বোঁৰু সাহেব' ভী, তঁ কিবাজী নহিএ ঠা ভী।

এহাঁ ৰাস্তৰমে 'জয়ৰাব' ভী, তঁ চনু কহুণা ক২ কিবাজী ভী।

জঁ ভাঁহা-ৰগীকবামে কতহু ঠা লৈ ভী এহাঁ, তঁ জবব কিবাজী ভী।

আ জঁ দমো দিকপানমে সঁ কিযো এহাঁক পৌবৰীকাব লৈ ভুথি, তঁ ধুৱ সন মাণু, এহাঁ আব কিযো লৈ, কিবাজী ঠা ভী।

অহাঁক মল-রেক্স স্মলজী-অমলজী মঁ হুঐ, তঁ ভ২ সকেঐ, মঙল
কলৈ অথরা মোহরিবামে অহাঁ সাহিলিক আ ধাৰ্মিক ব্রাহ্মণ ভ২
জাগ। অহাঁক মল-রেক্স মলুপ জীমঁ হো, তঁ মিথুন ভঙ-দ্রদঐ
মৈথিল জীৱণক লোকগায়ক অহাঁকৈ মলরামে কোলো অসৌকৰ্য
লৈ। জঁ মণিপুৰজী মঁ মল-রেক্স হুঐ, তঁ, অগলকৈ মিথিনাক
লোক-সংস্কৃতি-চৈতাক উদাত্ত উদাহৰণ বুমি সকেত ভী। আ জঁ
অহাঁক মল-রেক্স কিবণেজী ঠামঁ হো, তঁ মল প্রতিশেত মলবথক
অনারা অহাঁ আৰু কিছু ভৈষ্য লৈ সকেত ভী।

কৱিৱৰ মীতাবাম সাক অল্যজি-রফাজি আগযো মিথিনাক
জহতা-জষ্টনতাপব মুহুী গষ্টকি বহন অছি।
অগল দ্ধজিক থ্রমগ তকেত আগযো বাজকমল মিথিনাক
মহাৱণমে অহুৰিয়া কাষ্ট বহন ভুথি।
রৌরী বৈগুনাথকৈ পাথব কহেত আগযো কিবণ-শিয়া যাত্ৰীক
অনৱবত ব্রাহ্মণ-বিনাগ জাবী অছি। ধুমকেতু মলবথক
দেৱদ্বপব এথলা বিসৰ্জ ক২ বহন ভুথি। দ্ধদা সাক্ষাত
কিবণজী আগযো মলবথক উৎসেধাপব থকুৱেত, থবাতলগথীকৈ
কাণ পকহুত/ মাষ্টিক মহাদেৱকৈ ভোহুি মলবথ-পুজণক স্বস্পষ্ট
উদ্বাষণা ক২ বহন ভুথি।

অহাঁ খষ্টব ককা ভী, তঁ, মাঙুবক মোহুঁমঁ চবণামৃত ন২ সকেত
ভী। দ্ধদা কিবণজী জকাঁ মাঙুবক ওলৈ মোহুঁমঁ সৰহাবা বঙ্গাক
অকদা বৈহুৰৌক বৈদগিবী লৈ ক২ সকেত ভী। অহাঁ কথণ-
জঁঘামঁ কুচ-বিনাব ধবিক যাত্ৰা ক২ সকেত ভী, দ্ধদা ভোমঠেণীমঁ
দ্ধমহৰী ধবিক লৈ। অহাঁ সমাজিক সৰোকাবমে স্বৰাবরাদী ভ২
সকেত ভী, দ্ধদা, কিসাণ-আন্দোলনকৈ মিথিনাক জমীণপব উতাবি
পৱিৰ্ত্তনকাৰী লৈ।

অহাঁ ভাঙ পীৰঁ ৱসতক স্নাগত কবৰঁ, তঁ, অহাঁকৈ, ৱতাহ কহরামে
হুণকব সংঘৰ্ষ-গীতক ভান কনিযো বৈ-উলৈ হেৰৌক থ্রম কল
অছি? জহিলা কসোক পৃথ্ৰভুমি বিনা ব্রাসীমী দ্ধতি মভৱ লৈ
ভন, তহিলা মল্‌বমণিক পৃথ্ৰভুমি বিনা জোহু ১-মদিবক অস্তিত্ব

সঁতৰ কহাঁ ভৱ ? 'জগতাবাসি' লৈ ত' 'ৰৌমক ওমি কী ?
মাঠক অন্তৰ্থনা লৈ আ জলানুখী মোচক সৰ্জনা লৈ ত'
আলোচনাক বাজ হঁসক ধোমি কী ?

ও 'প্রাচীন গীতক 'নাউড-স্পীকব' ৰৈমি সকেত ভৱাহ, নৱীণ
গীতক সী.ডী.ক উদ্ধাতা লৈ । ও বাজ-সৱোৱক হঁস ৰৈমি নীব-
ক্ষীব-বিলেক (?) সঁ আতিজান গীমাঁসাক পথাব নগা ক২
সাহিললোচনক খুঁটী গাৰ্জি সকেত ভৱাহ । হুদা নৱ-চেতনাক
প্রগতি-শীল গীতক গাতা আ ত্ৰাতা লৈ । ও কিবাজীকে
কাৰাপেক্ষাক দশি দ২ সকেত ভৱাহ, হুদা হুণকা কান-নিৰ্ণএ আ
আগত-গীতীক 'মুড' অত্ৰাত ভৱ । ও ৰত্নত: 'শোম্বীয়া
ভৱাহ, আ কিবাজী 'হুণমুন'ক কাৰ্যকৰ্তা । ও 'উলোজকে
সৱোজক ঔগমাণ ৰৈমি ত্ৰীগাব-কাৱক 'প্রাচীন পৰ্বণবাকে' সম্প্ৰু ক২
সকেত ভৱাহ । হুদা ধাণক উলোজমে দুখ ভৱৰীক সামৰ্থ্য হুণকা
কতএ ? ও হুণকব জীৱনক জঙ্ঘ আ সাহিলক সীমা ভৱ ।

অহাঁ ভাসা-মটপব লোক-চেতনাক সৰ্জক ভী- ত' কিবাজী ভী ।
সাহিলিক-মটপব সামাজিক-চেতনাক পোষক ভী- ত' কিবাজী
ভী ।
সংস্কৃতিক মটপব জল-সংস্কৃতিক গায়ক ভী- ত' কিবাজী ভী ।
বাজনীতিক মটপব দিশোহাব-ৰস্মাক প্ৰষ্টিৰক্ষণমে 'মহবাণ' গল্পেত
ভী- ত' কিবাজী ভী ।
বিদ্যাপতিক-মটপব জলৱাদী গীত-সংস্কৃতিক উদ্ধষ্টক ভী- ত'
কিবাজী ভী ।
অহাঁক জীৱন-দৰ্শন সৃষ্টিত উদ্ভগামী অৰ্দ্ধি- ত' কিবাজী ভী ।
জীৱন আ সাহিলমে সমকপ দৃষ্টিকোণ হুণএ- ত' অহাঁ কিবাজী
ঠা ভ২ সকেত ভী ।

गिरिशंकर मिश्र ठाकुर

कव्वांश

ठोव सँ ठोव सँ जाम ठकवाग अछि
लेल सँ लेल गिनए प्रेम कलाग अछि
दुब सँ हूँका जे देखलौह एक लेवि
ल हूँका स्मृति बहन अगला हवागत अछि

गखव

किए कगस क२ छल गेली ओ हमवासँ
कोन अगवाध जाले भेल हमवासँ

कत छल गेली जिनका हम छल डुलौ
लह नगा क२ कगस गेली हमवासँ

जिम्बर सँ जाग डी देखे डी हूँके हम
मोहक आमी ओ डीन गेली हमरा सँ

छाती पव गाथव हम बाथि क२ छल डी
हमले जान डीन क२ न२ गेली हमरा सँ

भूथ ल पास ल नौद नगगए
हमले टेल ओ डीन गेली हमवासँ

हूँकव प्रेम नम-नम मे बमल अग

କୀ କକ ଆରଁ, ହାସି ଖେନି ହମବାସଁ

ହୁମିୟେ ହମ ଯୋଗକେଁ ବହି-ବହି ଗାବତାଝଁ ଡି
ଫେମ ରିଶା ହମ ନିବସନ ଡି ହମବାସଁ

ବାଗତ- ନିଶ ତଝିପେ ଡି ମିଲେ ଜେନ ହୁନକାସଁ
ଓ ଡିଧି ଜେ ହମାରେ ଶିଶ ଘେବା ଘଃ ଖେନି ହମବାସଁ

କତରୌ କଟେ ଡିଧି ଶିର ଶିକବ ଜେ ଯାମି ଜାଓ
ହମାରେ ଫେମ ଘେବା ଜେନି ଓ ହମବାସଁ

ଗଲେ ଡି ଏହାଁ ମୋଣା ଜକାଁ

ଚନ୍ଦ୍ରମା ମଣ ଘେବା ଏହାଁ କେଁ,
ଫାଳଣ ମଣ ଶୀତଳ ଡାଁ ଏହାଁ କେଁ,
ନିକଲେ ଡି ଏହାଁ ଝୁଓଁ କତଓଁ ମଁ,
ଗଲେତ ଡି ଏହାଁ ହୁନ ଜକାଁ....

କଣ- କଣ, କଣ- କଣ ଗାୟନ ରଞ୍ଜେ ଏଡ଼ି,
ଟଟନ ଏହାଁ କ ଲେଶ ଗାଲେ ଏଡ଼ି,
ଦେଖି ଜିହ୍ବର ମଁ ଏହାଁ ଜାଗ ଡି,
ତାକେ ଡି ଏହାଁ କେଁ ହିସା ଜକାଁ....

ଭୁଓଁ । ରିଶା କଃ ଜେ ଘବମଁ ନିକଲେ ଡି,
ଗାଲେ ଡି ଏହାଁ ମୋଣା ଜକାଁ,
ଏମଣ ଏମମଁ ଜେ ଏହାଁ ଦେଖେ ଡି,
ଫାଳେ ଡି ଏହାଁ ଶିଞ୍ଜୁନି ଜକାଁ...

ବାତି ଗଞ୍ଜୋବିଆ ନିକ ଗଲେ ଏଡ଼ି,
ଗାଲେ ଡି ଏହାଁ ଫାଳି ଜକାଁ,
ଘେବ ଶଞ୍ଜବିମଁ ଜେ ହମା ଦେଖେ ଡି,
ଗାଲେ ଡି ଏହାଁ ବାଦନ ଜକାଁ.....

“प्रेम अहाँ सँ हम करै छी
 रौख अहाँ कनी नीक जकाँ,
 जिनगी हमर छत झन्झसँ सुन्दर,
 बाथर अहाँ केँ बाणी जकाँ....

श्रीकृष्ण

आग पुनः आएल ग दिरस अछि,
 हमर अहाँक आग गिनल अछि,
 आगयैक दिन हम अहाँ एक सूत्रमे रहल बनी
 प्रेमक फुल अहाँक रौडीक
 हमर ज़रिये आग थिनल छल,
 आ हमर गिनल सेहो तँ हिय
 आजुक पारस दिरसमे
 कतेको मान पहिल थिनल छल ! ! !

कतेक रंठिया छल ओ दिन
 आ अहसास हमर गिनल,
 जखन अग्निकेँ माझी मानि कल,
 हम अहाँ आगये प्रणय-सूत्रमे रहल बनी,
 ओ बाति किछु खान छल,
 टाँदनी मे नहल छल,
 हमर अहाँक गिनलक गराह रहल छल ! ! !

हम समर्पित भऽ गेल बनी अहाँक अकमे ओग बाति,
 आ अहँ तँ अगना आगकेँ हमरा समर्पित कऽ देल बनी
 प्रेमक बसमे हम दुहुँ गोठे सवारोंक भऽ गेल बनी,
 ओग बाति हमर दिन कतेक जोड़ सँ धड़कि बहल छल,
 आ दौकनी जकाँ धड़कि बहल छल हमर सम्पूर्ण देह,
 घाम सँ नथपथ एक दोसराक रौहगाम मे मिश्रल बनी,
 ओग बाति हम हम ले बनी, अहाँ अहाँ ले बनी,
 दुहुँ गोठे एक भऽ गेल बनी ! ! !

হমব রাঁড়ীক তীন্স ফুল আগ পৈষ ভ২ গোন,
 কতেক সুন্দর নাগি বহন অগ,
 অহাঁ বহিতৌহি তঁ দেখিতৌহি আ হমবা চিকৌঠী কাঠিতৌহি,
 গা তীলা তঁ অহীক প্রেম গাভুক ফুল অগ,
 একবা দেখরৌক খুশী কতে পৈষ হোগত ঠৈক,
 সে তঁ অহাঁ বঁসরৌ কবিত ভী,
 একবা তঁ রাও লৈ কএন জা সকেঁড,
 গা তঁ অরাও হোগত অছি,
 আখিব যে গা শিবীব তঁ সেহো সুন ভ২ জাগত অছি ! ! !

আগ অহাঁ লৈ ভী তৈও হমবা নলৌএ,
 জে অহাঁ কিসুরো সঁ হমবা দেখি বহন ভী,
 হমব খুশী আগ অগুণি নাগি বহন অছি,
 তৈয়ো হমব খুশীমে মানু অহাঁ অগন খুশী তাকি বহন হোগ,
 আগ হম কতেক অসগব নাগি বহন ভী,
 বহি-বহি অহাঁক সবাশমে কোব কাঁপি বহন অগ,
 হমব মোনক ভারণা কৈ কियो অম্বতর ক২ সকেঁড,
 হমবা জেন আগযো অহাঁ ওতরৌ মনগুণি ভী ! ! !

অহাঁ দ২ জখন হম মোটে ভী,
 অহাঁক সঁগ রিতএন এক এক ক্ষণ, এক এক গন
 কৈ সঁসকা ক২ ক২ হম প্রফুল্লিত ভ২ জাগ ভী,
 কোণা ক২ অনমোকে সঁ হম অহাঁ ঠকবা গোন বহী,
 অহাঁ কলী রেশী তমসা গোন বহী,
 ওকব রাঁদ তঁ হমব অহাঁক ভে ঠ-যা ঠ হোগতে বহন,
 আ হমব অহাঁক প্রেম রঁঠিতে গোন,
 জেব দুহু গোঠে প্রশস -সুত্র যে রঁহি গোলৌহি ! ! !

আজুক গা দিন অতি পারন অগ,
 আর জখন কী অহাঁ লৈ বহলৌহি,
 হম কী কক ,আজুক দিনকৈ কোণা ক২ মলাউ,
 সে লৈ ফুবা বহন অছি,

गहिल तँ दुहु ठोठा गिन क२ आजुक दिनकेँ मलरौत बली,
अही दिन केँ रिशेय क२ मँ यादगाव रलरौत बली ,

उतेक हिनात आरँ हमबा ले बहि गेल । । ।

हम धीले धीले आरँ छुँछुँ नगलौहि अछि ,
आरँ जखन कथला अहाँक याद अरौ अछि
हम छुपि मँ कानि ले डी, हव रँटा मल केँ देख क२
अगल कानलाग बोकि लेत डी, मोल मे गरंधी गाबि लेत डी,
भीतव मँ अशोभ बहेत डी,
मोल मे ननलाहा आगि केँ देखैए ?
अहाँ तँ मदिखल हमर मोल मे बहरँ ,
तेथो आग अहाँक रँहुत याद अरौए ,
अरुनागतो हम छुप डी ,
बूझागए जे ग छुपि हमर माँ सक संगे छुँछुँ गाएत ,
मोलक रौत मलहि बहि जाएत,
अगल रौत आग एतहि सम्पन्न करैत डी,
आजुक ग कनम अहीकेँ समर्पित करै डी । । ।

हमर ग हुन अहाँ स्वीकार कक,
हमर ग लोव, गएह शिखाजलि अग,
गनती केँ माफ करैत ,
एकबा स्वीकार कक । । ।

श्रीवा मल्लिक, पिता स्व. शिरानन्द मल्लिक, गाम-
महिसावि, दवतंगा । पति श्री कमलेश कुमार, तबहूली,
दवतंगा ।

बोव बेले

बोव बेले,
घबणीक तँ हान रँड । रँहान छै,
तहियो ओ लहान छै ।
घबणी धूरी छथि गृहस्थीक ।
आँखि मिलैत उँछि छुँछि बोले,
भगसायब ओ दौड़ छथि,
छाय रँगारँक छहि हुँका,
केतनी दुखगब छहँ छथि,
नास्तु। संग तैयार करैत छथि,
दिसभरिक दिसछर्गा,
घबणी धूरी छथि गृहस्थीक ।
घब भवि काणमे तूब तेन लेले,
एथला निसभवि सुतन छथि,
पतिदेर आ लणके ,
जगोणाग एथेन तँ रँकी छै,
आँखिस आ खुन बेजराक,
सबजाम केणाग तँ रँकिये छै,

তহিযো ভোবতব'গক খুশী,
 সমেষ্টি আঁচবে মে রান্ধে ডুখি,
 ঘবলী ধূবী ডুখি গৃহস্থীক।
 জীরণক অ'গ আপাধাপীমে,
 খুশীক ফুল লোটে ডুখি,
 ও'গ ফুলক স্ববভিত মানাস',
 পবিরাবক রঁগিয়া সজলৈ ডুখি,
 জীরণক শৃগাব রঁসন,
 স্ব'দব হিগক গৃহস্থীমে,
 স'গীতক স্বব তল রঁসন অ'ভি,
 মনভারণ হিগক গৃহস্থীমে,
 ঘবলী ধূবী ডুখি গৃহস্থীক।

আঁখি স্বতন লৈ বাতিভবি

আঁখি স্বতন লৈ বাতিভবি,
 মোল ভঠকৈত বহন জিগগীক,
 রিতন কন পব, কখলো অ'গ পব।
 মোলক গতি রিচি ড়ৈক,
 ড়ন মে অ'গঠাম, পনমে ও'গঠাম,
 যদি অ'লৈত অ'ভি অ'গন রঁচগলক,
 মধুব, স্ব'দব, মোলগব রঁত,
 মাঁক লোবী, রঁরীক প্যাব,
 দু'নাব ভৈয়াক রঁহিগক লহ,
 কনিয়া প্তবাক রঁাহ,
 দেব তক, দু'ব তক,
 রঁস থোনহি থোন,
 নিরঁধি স্নড 'দ। । ।
 কিতারক রঁস্তা, ফুলক বস্তা,
 সভ যদি অ'ভি।
 রঁবসাক পানি,
 কাগজক লার,
 গবগীক রৌদ,
 অ'মক ঠিকোন,

জাড়ক মাস,
 থবথবাগত গাত,
 সভকিছ পাছু ডুঠ গেল ।
 ডুঠ গেল ও মেলা ঠেলা,
 পারনি তিহাবক অগ্নর বঁগ,
 রাঁগ রাঁগীচা, অ'গনা সুনী,
 সভ কিছ অছি ওহিলা অকিত,
 হমর মোশক কোণামে,
 কিন্তু একহি পনমে জী উঠেছ,
 অ'তর্মিক শিশু আগ
 মচনি উঠন,
 আঁখিমে ভরি লৈত ভী,
 কতেকো স্ব'দব ব'গ,
 আ সয়েষ্ট লৈত ভী,
 অগ্ন আঁখিমে,
 পনকমে রাঁ'দ ক২ দৈ ভী,
 অগ্ন রাঁচগ্ন !
 অগ্ন লগগ্ন ! !

কিছ হাওড়া শৈশব্য ঠশকা

ঠশকা

১

জীরণক গা
 ব'গ গ্রাম্য জীরণ
 মে পেরি অহা
 ঘোব গবীরীযো মে
 সভ রাস্তা আ সভ মন্ত

২

গবজিতোম্বি
 মাগব জল অগ
 ধবতী মন্ত

सभ काँपि ठुँल
देखि सिङ्क कोप

३

नितीक ठागु
रिगोन सङ्क्रमे
यागु कहत
नव सुन्दर रँगु
कतरा पथगव

४

आतुव भेन
अग घष्टा घनसँ
मिनन जेन
पवरत प्रहवी
मिहारि बहन-ए

५

रिमार्जि बाज
देरावगव रैसु
या रैसु कतौ
मुस नम्रि आउत
कतरौ कक घात

६

कनकनक
सुमधुव गानमे
उठि अमृत
निर्मलक तानमे
सुन्दर जलकप

हाथका लेख्य

ये रिमा बाणी/ कहूँ तँ अहाँ जेन/ माँडि आनि दी
रोग रँगौटा/ सुन्दर जलधावा/ नीक नज्जावा

ज्जीरण

ज्जीरण अछि,
आह, कवाहक मिनमिना,
पीड़ । आ दर्दक
वंगीण,
मनमोहक कथा !
सभ किछ,
झग,
झग,
मिथा,
थर चना !
दूनियाँक सभ बिस्ता अछि,
मगताक मृगहृष्टा !

ज्जीरणकेँ,
मिथि अगना जेन जिनाग,
अगन जेन मोटनाग,
हमव ज्जीरण,
रैम हमरे नर ?
ले ले,
एना मोटलै तँ
रुत स्यार्थ हमव,
मितात स्यार्थ !
ज्जीरणक किछ अर्थ भेनाग,
तँ जकरी ठेक,
ज्जीरणक एक नखर भेनाग,
तँ रौहद जकरी ठेक ।
ओ नखर,
भर सकेत अछि,
भिन्न भिन्न ।
ककवा हम कहलै,
मए
ककवा हम,

ଏମନ୍ତ ଠିକ୍ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅ ।
 କିନ୍ତୁ ଏକ ସମ୍ମିଳିତ,
 ଯାହାର ଜୀବନରେ,
 ଆମି ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅ,
 ଏହାହିଁ ଶାନ୍ତି
 ଏହିମାନେ ଆମର !
 ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ମିଳିତ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ,
 ଯାହା ପ୍ରାୟମ କରିବ ଶ୍ରୀ ମିତ୍ରତା ।
 ଯାହା ଜଣେ ଯାହାର ଜୀବନରେ,
 ସମସ୍ତ ଶ୍ରେୟ ରୂପେ,
 ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ସ୍ୱାଧୀନ ହୁଅ,
 ଜେ ଦେବ ହୁଅ
 ଏହିମାନେ ମିତ୍ରତା,
 ଯାହାର ସେବାରେ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅ,
 ଯାହା ଏହିତାହା ଓ,
 ଏହିତାହା ସମ୍ମିଳିତ !
 ଯାହାର ସେବା ଆମର ପରାମର୍ଶର ମିତ୍ର,
 ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅ,
 ଯାହା ଆମର,
 ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅ, ଜାଗତ ହୁଅ ଯୋଗ,
 ଓଡ଼ିଆ ଆମିକ ସ୍ୱାଧୀନ ଆମ୍ଭ,
 ଦୁନିଆଁର ସମସ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନ
 ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ, ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ,
 ରହିବ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ ! !
 ଯାହାର ସେବା ଆମର ପରାମର୍ଶର,
 ଯାହା ଏହିତାହା ମିତ୍ର ହୁଅ,
 ଯାହା ମିତ୍ରତା ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅ,
 ଯାହା ଏକ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅ,
 ଯାହାର ଜୀବନ ! !

बिनीता मा, पति-श्री गंगासाथ मा, धातबामधुब,
पो.लोहगोरोड, जिला- दरभंगा ।

हम छी बूझिक थोड़

हे मैया हम छी बूझिक थोड़
 हे मैया हम छी बूझिक थोड़
 एलौं शेरामे माँ जगदह
 मूकलेले अगल शीस
 जँ तेन मैया गनती हमरामँ
 अमा कक अगवध हे मैया
 मैया ले जानी पूजा जग-तग
 ले करी अहाँक धान
 हे मैया ले करी अहाँक धान
 तैयो मैया पूरा कक हमर मल्लवध
 न२ क२ एलौं आस
 हे मैया न२ क२ एलौं आस
 रँहुत रिपति पड़ल अछि मैया

लेया दुई बहन अछि

हे कानी हे जगज्जनी मेया

हमरो लेया पाव नगाँउ

जे हँसन अछि रीट समथार

हे मेया..

अस्वर सहाबिनी दूध रिनाशिनी

हे भरतारिणी मेया

आम नगेरौं एरौं मेया

छोडि अगल घर समाव

हे मेया छोडि घर समाव

रिनीता करै अछि रिनीती हे मेया

कक ओकर रिनीति स्वीकार

हे मेया कक रिनीति स्वीकार

हे मेया हम डी बुझिक थोड

अध्यापक दामोदर दासगुप्त पिता राजनारायण दासगुप्त,
ग्राम+पोस्ट: महिषी (पुनर्वासि आवागच्छी), जिला: महाराष्ट्र। संप्रति
दिल्ली यूनिवर्सिटी ऑफ टेक्नोलॉजिक्स में अध्यापक आ समाजशास्त्री छथें ॥
हिन्क "Dowry among the Mithil Brahmins:
aspects of Change and continuity" विषय पर
पी. एच. डी. आओर "Marriage among the Mithil
Brahmins" विषय पर एम. फिल. केर अध्यापन काज छहि।

रागिक लेख

उतबाना कहनखिन दखिनाहँ कै-

रौ, तौवा माँटे मे लेख भौ

रूदा रागि मे लेख ले.

...उतबाना ? ...दखिनाहँ ?

रागिक एँर तँ एँर डैक !

...कैर तँ कैर छथि ! !

ओनक कर-कर उगजै डै

गंगोतिउ माँटे-गानि पर !

कोशिकछा माँटे-गानि पर ! !

रौन, भार, सुभार, केर मिठास

कि मोन भैँस रँजव मे ?

रागिक लेखक कि मतनरँ

उतब, दखिन, शिखा, रिदुता सँ !

रागिक तेथ तँ तेथ डैक !

... कैर तँ कैर छथि ! !

जगदीश चन्द्र ठाकुर “अनिम”, जन्म:
 २१.११.१९३०, मैतृश्राव, मधुबनी । मेरा निरुत लेक अधिकारी ।
 तौरा अङ्गनामे - गीत संग्रह-१९१५; धावक गुग पाव-दीर्घ
 करिता-१९९९ प्रकाशित ।

गजव

१

पठरौक मोन होगए, लिखरौक मोन होगए
 किछ ल किछ सदिखन सिखरौक मोन होगए

अन्हू जे बातिखन एलै, सत गाढ डोलि गेलै
 छिन्ना कतेक खसलै रिद्धरौक मोन होगए

साम्ब गलब होगए आ डोल थिकहुँ हमाछुँ
 किछ ल किछ एखनहुँ मिकरौक मोन होगए

अहाँ आरि जे बहन छी सुनिक२ रँताह भेलहुँ
 गोरबसँ आग अँगन निगरौक मोन होगए

दूग ठौब थीक अथरा तिनकोब केब तइ आ
 होगत अछि नाज जेकिन छिखरौक मोन होगए

कोलो आँहिसक टक्क नगरै ल पड़ ककरो
 ग रीया रिछाव-फाँसिक छिठरौक मोन होगए

आजादीक जेन एखनहुँ सघर्य अछि जकबी

बार्थ गेन सत मांगरै छिन्नरौक मोन होए

२

जे खातिर मावा-मावी अछि
भात-दालि-तबकारी अछि

डाँव गवीरक धीया-पुता
रिद्यालय सबकारी अछि

ए जे उँचु देखि बहन डी
नक्की मैयाक सरावी अछि

सदाचारके शिक्षा सभठा
सभठा देवरैजावी अछि

भोज कबत बसगुल्लके
रैङ्का ए अष्टाचारि अछि

घुस, दहेजक चका रूम
झुआझुतक रीमावी अछि

देशे दीगदी, हम तीया डी
हमबहुँ ए नाचावी अछि

३

गीत गजनमे लागन डी
ओ रूमैत छथि पागन डी

हम बातकेँ वाति कहि डी
तेँ भवि गामसँ राबन डी

अहाँ राट्टिसँ तरौह डी
हम लौदी केव मावन डी

हम स्वयंकेँ नहि चिन्हौ
देखु केहेन अभागन छी

अहाँ कहि छी करिता मुनु
हम यात्राक समावन छी

एँ खेनाकेँ यैह नियम छै
सभ जितन आँ हावन छी

पाग प्रतिष्ठा पद लेँ चली
प्रेमक हम पियामन छी

४
हृदय की हलल की
अहंवाकेँ जगल की

सङ्क आँ लेँ रिजनी
अवसी पकड़ल की

पाग रँटि गेल अछि
गंगाजालेँ रँहल की

शोमन रँहीव अछि
कहल की स्वयल की

मोष अछि नमोनामे
बाम बाम बँहल की

सत ठाम सुखवाम
अम्माजरीकेँ सहल की

शीतक बिचाव कर
कँडली ठी देखल की

३.
काँष्ट-कुस अछि भवन रौष्ट पव जहाँ-तहाँ
नर्दी या कुकुर मरन रौष्ट पव जहाँ-तहाँ

झा बाज्जा कमिओमरी आ कनसाडीक हाग डी
केल छथि सत दखन रौष्ट पव जहाँ-तहाँ

हेम दृष्टिसँ देखि बहन अछि नव-नारी केँ
साँढ आ महिस पड़न रौष्ट पव जहाँ-तहाँ

ऐठन एखन्हूँ धरि ओहिना केँ ओहिना अछि
जौड़ कते अछि जड़न रौष्ट पव जहाँ-तहाँ

थोपाडी ठाढ़ डलै अनमिलती रिना गेलै
ठाढ़ भेल अछि महन रौष्ट पव जहाँ-तहाँ

बूमि पड़ये जीत जेन छथि पुर पिता सँ
बग रौत अछि उड़न रौष्ट पव जहाँ-तहाँ

आग हज्जारो अम्मा केव आरथकता अछि
सब रौत अछि गड़न रौष्ट पव जहाँ-तहाँ

७
अगल डी एत२ आ मोन कतहुँ ठाँगन अछि

ଜାଣି ନାହିଁ ଦେଖିଲେ କି କି ସତ ରା'ଟନ ଥିବି

ସଭାଗା ରିନାଗ ଡିଏ ଆ ସତ ଠାମ ବଜା
ସୁବର କତେକ ରେବ ସତ ରା'ଟ କଟେନ ଥିବି

କର୍ଜା ପବ କର୍ଜା ଆ ବସନ୍ତାକ ଭୋଜ
ଓମା ରେତାହ ଆ କି ଭାବି ଗାମ ପାଗନ ଥିବି

ହୁଁରଗାମେ ରେଣା ଆ ଦିଲ୍ଲୀମେ କମିଆ"
ବୁଢ଼ି ଘୋଷ ଦୁଠା ହଜାବ ଠାମ ରା'ଟନ ଥିବି

ଜୀରକାନ୍ତ, ଘୋରବ, ରିସୋଗୀ, ରିହଗମ
ଦେଖୁ ଅସଂଖ୍ୟ ହୁଁନ ଯାଗାମେ ଗା'ଥନ ଥିବି

ଗାମ-ଗାମ ଦେଖୁ ଶ୍ରୀ ଦୃଷ୍ଟି ମହାଭାବତକ
ନିତରଞ୍ଜକ ଥେନମେ ସତ ହାଥ ରାମନ ଥିବି

ଜାହାନ୍ନା ସମୟଗୀତ ମୀତା ଏ ଧବତୀମେ
ତାହା ସ' ଧବତୀ ହଜାବ ରେବ ହାଟେନ ଥିବି

୩

ଅଗହଣ କେ ଧାଣ ଭୀ ଅହା"
ପୁର୍ମିଆକ ଚାଣ ଭୀ ଅହା"

ଦୌଡ଼ି-ଦୌଡ଼ି ଥାକି ଗୋଟ ଭୀ
ଦୁବ ଆମିଶାଣ ଭୀ ଅହା"

ରେବ-ରେବ ଭୀ ଗଢ଼ିତ ହା
ରେଦ ଆ ପୁରାଣ ଭୀ ଅହା"

କା'ଟ ଥିବି ଭବନ ରା'ଟ ପବ
ଦୁତି ଆଓବ ଧାଣ ଭୀ ଅହା"

जीरितहि स्रग्ग देखि जेन
पान आ मथान डी अहाँ

जिनगीमे प्रेम अछि कते
सरहक निदान डी अहाँ

+

कर्जाक मोछी माथ पब उठैन्हँ कतेक रैब
रैकक गाड़ि देखि क२ पड़ैन्हँ कतेक रैब

जमायक रीत सुनि आग कनेज फटैए
मान्-सम्ब केँ हमाइँ कलैन्हँ कतेक रैब

राँटि जेन्हँ छेब आ उटका सँ दिगीमे
रूदा अगलहि घरमे ठकैन्हँ कतेक रैब

नियारि कतहुँ जायँ सै पाव नहि मागन
तकोनहि केँ छिकछ कठैन्हँ कतेक रैब

सुंदर सँ सुंदर शिष्टक तमाशेमे बहैन्हँ
मीथि-मीथि अगलहि मेठैन्हँ कतेक रैब

आग छूकक भवि पानिमे डुबैत डी किए
रौंटे मे कतेक लोक केँ रैछैन्हँ कतेक रैब

९

मन्दिर सँ हमा उतवि जेन्हँ
सत-सत राजरँ रिसनि जेन्हँ

दू ठा कन्यादान मेय अछि

एकठिठामे ँजड़ि गेनहुँ

आरि बहन डन चन्दा मागि
रौध दीस हम समरि गेनहुँ

कजरी नागन डले रौध पव
नहि देखिये पिडड़ि गेनहुँ

अहाँक आँखि केव लोव भेनहुँ हम
अहँक गान पव छयवि गेनहुँ

हमछँ हाँठ डनहुँ तवि गामक
माँस पड़न तँ उमरि गेनहुँ

१०

आएँ नीक नागन, डिड़ि यैरँ नीक नागन
दु-चावि दिन रिताकः घुवि जैरँ नीक नागन

सए रौजि कः कियो ऋगन कहाँ कहियो
अगि जकाँ शूनी चढि जैरँ नीक नागन

जहाँ-तहाँ गहूम सोनाँमे ठाढ़ भेठन
कात दः कः आगाँ रौढि जैरँ नीक नागन

ताहँ जकाँ कथनहुँ मागवसँ उड़ि गेनहुँ
मेघे जकाँ कथनहुँ मड़ि जैरँ नीक नागन

हँमि कः कठनहुँ गतान केव ज़ीरन
आकामि जखन भेठन उड़ि जैरँ नीक नागन

उरुव डन पवसन डप्पन अकाव रौजन

একব অহা'ক চিষ্টী গঢ়ি জৈরী নীক নাগন

১১

হমব-অহা'ক কম্বু বহুত অছি
দিয়া এখলহু' দুব বহুত অছি

কীঠ মিয়াবণ অছি আরথক
এ ঘবমে মিগুব বহুত অছি

ডাকনি দহ কহ স্বপনহ পড়তে
বহুত কানমে ভুব বহুত অছি

রাস সা'প কেব নিশিত বুমু
এ কোঠনীমে ভুব বহুত অছি

জহা'-তহা' মোহবন অছি চুপ্তী
ঘবমে ভীঠন গুব বহুত অছি

লাব ভবন মৈথিলীক আ'খিমে
এখলহু' মহগ সিন্দুব বহুত অছি

১২

আগি রৌণমে পসরি গোন অছি
লোক সঙ্ক পব উতরি গোন অছি

ককক্ষেত্রে দেব দম্বজ ভূষি
উঠাপষ্টক বজরি গোন অছি

বগ রিবগক ভন ফুলরাবী
অসময় সন্তা উজরি গোন অছি

টোঁসটিঁ রঁবখক রবক গাভ গ
সখড়াঁ গোন ঐছি চহবি গোন ঐছি

লৌজরান টৌহতবি রঁবখক
খাকরঁ সূতরঁ রিসবি গোন ঐছি

ভাবত মাঁ কেব ঐখি লাবায়ন
লাব গান পব ঠয়বি গোন ঐছি

বিকাস মা বঁজন

নজবি

নজবি রঁচা ক২ নজবিসঁ দেথো ভী,
দেখী ল ঐচাঁ ডেবা ক২ দেথো ভী !
জখলা দেথো ভী হুদা নরে নলৌ ভী,
তৈঁ নিত নজবিসঁ স্বকা ক২ দেথো ভী !
সোফাঁমে ঐরিতৌ রাঠে তকৈ ভী,
নজবিমে ঐহীক ডালী দেথো ভী !
নজবিসঁ সন্তা খেবনা কবিত ভী,
চুপ্তা হুদা চম সন্তা দেথো ভী !
ঐচাঁক কগক কিতারৌ গড় ভী,
জুনি সোঢ় গনত নজবিসঁ দেথো ভী !

গজব

মোন হুঁগরৌ হুঁগ২ মীত চমর
সোফা ঐরৌখ জখল গ্রীত চমর

হুশক জুপীয়ে গুহন ভৰিত হমৰ
হুশক গজৰা গড়েবল অতীত হমৰ

খান্ধ কোবো বঁশন মোশ টীত হমৰ
হুশক লেপাঠ সৌ ভাবন অংগ ভীত হমৰ

হুশক লখ শিখমে লেহ মিলিত হমৰ
হুশক কোঁৱে কবত মোশ তিবপিত হমৰ

হম হুশকে মিলেহ ও সৰীত হমৰ
হুশক ক্ষয়ী সৌ জাগে কৰীত হমৰ

অৰুণ মল্লিক, বিবৰ্ণগৰ ।

গীত

একটা কান খন্ড, এতহি জিৰোঁ হম

সখাৰ্থক হনাহন, এতহি পিৰোঁ হম

মেঠায়ন হুপ্তা, যশে মাণ ধৰক

ওহ ! ক্ষুধা কলোঁ মেঠায়ন, হমৰ মলক

যতঃ চিকুণ বস্তা, রাতানুক্ৰমিত ঞ্জানিকা, গতিশীল সভ কিঙ

ওতঃ খব 'জা, খপড়া, কড়গৰ ধূমমে ঠাট্ঠ তড়ক গাড, আব লৈ
কিঙ

শেঁদ সীমা, উঁড়রশিক ভাফ সিয়ালী, আ'গুব অছি কনম
 অহিণা মহিশাবীসঁ মেমরঁাঁ যাত্রা, নিখোত মেঠরঁোত ভী হম
 দিগন্তমিত উদ্ভিন্ন মল লৈ অছি, আরঁ স্পষ্ট অছি, কবরঁ কি
 এহন কবরঁ, মাহু মল সঁ উঁমল ভং জাএরঁ, রঁেমী হম কহরঁ কি
 রিবঙ ভং আএন ভনহুঁ, ভেঠন দুনিয়াঁ বগ রিবগী
 পএনহুঁ এতহি হুনকো, গগ গগ সাথ দৈত জীরন সঁগী
 চুপচাপ দেখোত বহেত ভনথি, অসগলে অগনাসঁ নহঁত হমবা
 কি ভেলৈ লৈ জাণি, কখোঁ ও এনথি, দেনথি কহাক সনবা
 অশ্রুগুণিত, রাজি উঠনথি ধীলৈ সঁ, আরঁ চনু কেও যতএ বহএ ত'
 বহৌ
 পনষ্ট কং হম দেখনহুঁ হুনকা, চমকি উঠন রঁচা জকাঁ আঁথি..
 ওহো !
 মেঘাভাদিত ভাদরঁ মাস, ঘুপ্প অহাব, জেণা ভেন অচালক প্রকাশি
 চহঁওব
 হজারো চিহঁকৈ একসাথ চিহঁরিহঁ চিহঁরিহঁ, জেণা ভং বহন হোগ
 নর জীরন ভোব
 রঁহুত ভেন, পিখরঁ লৈ ও চমকেত হনহন, আরঁ পিখরঁ অমৃত
 প্যানা
 মল মনসঁ অছি, চননহুঁ হম সত, রঁজা বহন থেমক মধুশীনা

আজাদ গজব

झखनँ खमन आँचव देखनहुँ हम
मोख पव धवन पाखव पयनहुँ हम

भूख मँ रिनथेत कोवामे भरजात छलै
नयन मे माँउष भादर देखनहुँ हम

जिन्दा नरनि सतक आँखि च्याकैत छलै
मनखक भेय मे बाक्कस देखनहुँ हम

बूँमु जेना घेबल, दुःसमिषक तीड़ छलै
पाखर भेल जेना आँखव देखनहुँ हम

तखल दूर नुआ लेल अएन एगो रँटा
उकल प्रष्ट हाग द्वापव बूँमनहुँ हम

२

मय मयखाला साकी पाला, केउ हमरा मन गिल्लै रौना
धूँकड़ १ धूँकड़ १ भेल ज़ीरक हमरा मन ज़ीरै रौना

छन्दरूथी आँखिपाली कछलै पाकिछ मे जे पाग घँन
पालोक अर्षि ल हम देखलौ नित दर्श देथे रौना

निमो छँन निमाँ छँन पएलौ * घर ले कोठरी छन

পারো ভন নর বাহ পকড়ল হাবলো । হম জিটে রোনা

অর্থক অর্থ লে বুমলো অর্থ হেটে কহা বুমল ভন
সগলো জিগী রীকি বহন অছি মাঝি কলে কীলো রোনা

ভদ্র ভাষ স' হরিত তন আয়োক স্পর্শ বুমলক লে
ঠেকিএ ত' হমালী রৌবাএন কহা কেও অছি মালো রোনা

বগ বভসক ভবম মে টে জে জুখালী উজড়া বহন
জীকল বগ নুট বহন মিত নর বগক মধুশোনা

২

ল ভুত লিখু লে ভরিয়া লিখু চরু আরে অহা বর্তমান লিখু
অসগব লে সভ সগ চনু কবর অহা নর নির্মাণ লিখু

কি ভেন ও ভেন কিএ কএনক কে জর্জব আরে রিসারি দিয়ো
জগ পব সম্ভুতি গরী কবএ লোঠেঠে অতীতক মাণ লিখু

ল বৈঠ জাম লে মগজ জাম আরে লে না-বুফব রিসারি দিয়ো
উগণ ভক তবগ ভক আরে চনটে নর অভিযাণ লিখু

রিয়াস বাখু গছা শিজিগব চনু দন্ত ঞে কেঁ রিসারি দিয়ো
অগড় । গিড়ড় । কি হোগড়ি যৌ লের সভ মেথিনক সাথ লিখু

রিচাব বখিয়ো স্পষ্ট জখোষ বাজ ভেঠত তাঁ প্রাকপ কেহন
দুব কক শীকারে অহা বাখর সম-ভার দেব সন্মান লিখু

গাফ্লীগিবি চনু পুবাণ ভেন অল্লক জোব ত' মল্লো লে অহা
লে বঙ বৈ লে লোব মলো লে হেটে কিস্কো অগমাণ লিখু

এফ.ডী.আগ স' খতবা কি সহকাষিতা পব চনু ধ্যান দিয়ো
সরন হেটে অর্থত্ব অহী সহ কেঁ কবর আমোত লিখু

প্রতিভা পলায়ন কিএ নর অরসবক চবু সৃজন কর
নর মোচ নাউ কি লৌঠখি সভ নগরখি মাঠকৈ মাথ নিখু

পাথর পথ পব প্রাচড় অছি ডগর মাগলৌ উঠঙ অছি
মাগর রাহি সকৈ ভী অহা নর গতিহাসক শূকখাত নিখু

তল সঁ মল সঁ অহা প্রসন্ন বহু স্বস্থ স্পর্শা মে ভেদ লৈ তেএ
বৈদু আগা শূভকামনা অছি নর রৈয় সঁ নর প্রভাত নিখু

হম কহি দৈত ভী

আগযো সজন ভী পুতরী জেহন হম, ন২ ক২ জেরঁহি হম ফেরো
চায়

নাথ মমা কেনহুঁ হম ফেরো, চনন হমর লৈ কোলা উগায়
ফেব অওনখি দেখরী জেন হমরা, পুত্র, পিতা আ সঁগে মাগ
রঁজতা, ভকতা, দেখতা, স্বপ্নতা ফেব নিকনতা কহিতে রায়
ফেব অসমাজসমে কঠত সময় কিড, চিত্তিত বহতা রায়, ভায়
ভোব মদ্বিবমে মায়ে ঢোবা, মদিখন প্রার্থনা কবতী মাগ
বগ, কগ, গুণ চাহী বিনক্ষণ, সঁগে জখগর জোগাব ভ২ জাএ
শি-মেখ হমরমে নিকানখি, অগল পুত্রক খুঁ রঁজ গ

হমরা দেখতা এনা কী কহখি, চবু প্রাচকঠক ডিম্মা ভ২ জাএ
মোচি বুমি ক২ ল জাগ ভী কতহু যৌ, রেব রেবক সমেনা
কিএ ভাগ ?

কহিয়া ধবি এহন সহর হম, আরঁ কবর হম ঠোস উগায়
কন্যা রঁজন অছি শেম্ব হমর, আ মাঁ শাবদে ভুখি মহায়
যশে, কীর্তি, ধন, মাগ, প্রতিষ্ঠা, সভকৈ জের হম আরঁ বিনায়
পীড় । কী হোগ উৈ তখন ও বুমতা, জখন হুকা হম দেরঁ
মুয়ায়

আজুক রোদ ল সজরঁ এনা হম, ল ন২ ক২ আরঁ জাএরঁ হম
চায়

কিড দিল রোদ ও চাহতা "অপোগষ্টমেন্ট", হমরা সঁগ পিরৈ লে
চায় ! !

झीकावाहि

आखव आखव मोह, निथे डी, मोह, अर्थ ओ मर्म निथे डी
 माव निथे डी, मर्म ल रूमनह, केनह हम एहन कर्म निथे
 डी
 आम्हो हमर कवाहि बहन अछि, पश्चाताप जेना डहि बहन अछि
 समीयाना उज्झाहि कोठा भवनह, तेन रङ्गका अर्थ निथे डी
 पुत्रक पिता डनह, दम्भ भवन डन, दूरन नानट मे आक 'ठ'
 निथे डी
 रैसने ठनन, रिय दम्भ मरि गेन, देनह 'जे' दहेजक ड 'क'
 निथे डी
 पुत्रक डुधि माता सीया सन, माँस सम्भवक धान बथे डुधि
 देखि कए हुनकब मेरा ओ समर्पण, नञ्जामँ भिजेत नयन निथे
 डी
 माँसो धीया डनथि, नलैदो धीया डनीह, दहेज ल कोला बीत
 निथे डी
 सीया सन धीया, घर घर मिथिनामे, होग धीया के जीत निथे
 डी
 रैष्ठर जन...पीर पङ्ग 'ग.' रिसवनह, अगवाधरौध दिन रैन
 निथे डी
 अन्तु सम्र निकट आरि बहन अछि ह्रदा मोन मे ले अछि टैन
 निथे डी
 प्रेम निथे डी, प्रीत निथे डी, कहियो रैबहक गीत निथे डी
 अगवाध हमर म्मा कक 'माँ' मिथिना, हम अ धीयाक जीत निथे
 डी
 माँस दुगहिया भोव निथे डी, मन्त्रागक ले कोला भोव निथे
 डी
 किन्हको ल हूँ ए येहन पीङ्ग । पङ्गतारा, रिगती हम कब-जोव
 निथे डी
 सुनि सत राधा 'ददा' के 'अएनह' अछि, हुनक माव रैयान
 निथे डी
 र्मी रिगानि मे डी हम अङ्गानी, गनतीक देर म्मादान निथे डी
 कए सुन मे सहज नली अछि ह्रदा आरि कक दृढ स 'क'प
 निथे डी

“आमे-लोकगान” देत झुझि ग तस्क सँ, ले अउव कोला
रिक्छ गिथे छी
आथव... आथव... शै... !

आनंद सा संथिब

पछेती

एक लेबक रात कह छी
गाममे लागत बहे पछेती
अप्पन थुष्टा एते गावर तग ले
भेन ह बिछेती

सुथु राबु अथास रैनवा
गुडन कि भेन रात
छुनमा-झनमा छा बहन छन
एक दोसरगव हाथ
मगक कहक यो पछी छी
कोना क छुठैत मगवा
एकवा दुवमे झनमा
सदिखन करैत बहे छै बगवा

मफिआ कै बहन ले गेलै
कहक मगक छुग बह
झनमा मग तोरो मगवा छै

ଅଥବା କଲ ତୋଁ ଶ୍ରୀ ବହ

ଭୋଗା ରାଉଁ ଗଣ୍ଡ ଦଃ ରଞ୍ଜନା
କୋଣ କାଞ୍ଜସେ ଗାଗନ ଭୀ
ରଞ୍ଜନ ସାଗ ଗହର ଚଢ଼ି ବହନ ଅଭି
ରିଶ ରିସାହ ଗହ ଅଭାଗନ ଭୀ

କୋବିଶାଳୀ ମୁଁ ଉପାଶ ମହତୋ
ହବରଞ୍ଜ ହବରଞ୍ଜ ଅପାଶ
ମତ ପଥ କେଁ କର ଗୋଟି କଃ
ରୈମନ ଭୁବ ମବିଶାଏନ

ସୋତୀ କାକା ଗୋବ ମୁଁ ରଞ୍ଜନା
ଝୁଲିଆ ଝୁଲିଆ ସୁନି ଗେ
ଝୁତଃ ଝୁତଃ ଝୁଲିଆ ଗାବରୋ
ଦୁଗ୍ଧ ଖଟା ଝୁଲି ଗେ

ଅହରହ ମୋହ ଚଢ଼ି ଦଃ ରଞ୍ଜନା
ଦୁଗ୍ଧ ରଞ୍ଜ କର ଶ୍ରୀ ଗାଠକ
ହମୋ ଶୈଳସେ ସୁଗରୀ କାକୀ
ଚନା ବହନ ଡେ ଶଠକ

କେନ୍ଦ୍ରୋ ମୁଁ ପହଞ୍ଚାଣ ଗ୍ରୀ କେଁ ଦେଖିବୋଁ
ଗାଠୀ ଗେଲ ଦୌଡ଼ିନା
ସୁଖ ରାଉଁ ଗଳ ଗଃ କଃ ଦେଖତେ
ଓତଃ ମୁଁ ଭଗନା
ପଟିତୀ ଝୁଟି ଗେଲ ତଥଲ
ଝୁଲିଆ-ଝୁଲିଆ ଦେଖନକ
ଗୋଟି ଶ୍ରୀ ଗଗଡ଼ । ରଞ୍ଜ ଶ୍ରୀ ବଗବା
ଦୁଗ୍ଧ ଭୈରବୀ ମୋଚନକ

ଝୁଲିଆ କହନକ ସୁଗ ରୋ ଝୁଲିଆ
ଖିତୀ ଶ୍ରୀ ଝୁଲିଆ ଗଃ କଃ ଆରଞ୍ଜ

जतए मोन ठौ छै भोग छै
खुष्टी ओतए धमरैए

झनसा कै बहन ले गेलै
कहनक, तैय्या..
हम सब की करै डनहूँ ,
एक ठाम जूँ
ले जीरै तँ कोन जहब पीरै डनहूँ

छुठन सगड़ । मिठा तोन बगवा
दुख हाथ मिलनक
अतमे राजन यएह छै मिथिना
सरहक नाम रँढनेक

हमरा जेठन एक ठी छिन्नी

हमरा जेठन एक ठी छिन्नी,
किछु ब्रणगव किछु डन खँछिन्नी,
डन निखन दु-दु हाथ तूँ क२ ले,
अण तोकत आजमागस तूँ क२ ले ।

पहिले हम मोनमे असकेलौ,
टोरीस घँठा रौद हम गेलौ,
सोचलौ संगी सब की ज़ात,
हमरा देखते ओकर भूत पड़ एत,

कदम पड़त ओ छेब ब्रकाएन,
देलौ नात रिनसँ रहबाएन,
जागत देवी ओ छोड़नक ह्योफ,
सठ देखलौ हम ओकर मोठ ।

ରାଗ ରାଗ କର କେନକ ଟିକୋବ,
 ସ୍ବପ୍ନ ସ୍ବପ୍ନ ମିଥିଳା ଦବରାବ,
 ପଏବ ପଞ୍ଚ ଡି ମତ ଗୋଟେ କର,
 ମତ ସ୍ବପ୍ନ ଶ୍ରୀ କରଣ ଶ୍ରୀକାବ ।

ଚେନା ଓକବ ଖୁର ଝୁମକାୟନ,
 ଯାବିକ ଡେ ଶ୍ରବ ପଞ୍ଚ ଯନ,
 ଶ୍ରବଜୀ ନାଗନ ଗବିୟାରୁ,
 କଣ୍ଠୀ ମିଥୀ ଜେନା ଟିଟିୟାରୁ,

ଭାଗିତେ ଓକବ ଡେକା ଖୁଜନ,
 ନାଲି ଜେନା କଳା ରିନାଝି ଭିଜନ,
 ଝୁଟ ଧର ଓକବା ଖୁର ଶୋପାଝୁ ଲୋ,
 ମିଥିଳାକ ହମ ଯାଣ ରୁଟେ ଲୋ ।

ମିଥିଳାକ ଶ୍ରୀ ନାମ ଡୁରୁକ,
 ମୁଠେ-ଝୁଟେ ସାମ ଡୁରୁକ,
 କହନକ ହମ ଡି ରୁଟୁ ଶ୍ରୀତାମୀ,
 ଲେକିନ ଶ୍ରୁତି ଶ୍ରୀ ଧନ ମତାମୀ ।

ଅଗଣାକେ ରୁମଏ ନାମ ରୁମକ୍ରବ,
 ଏକବାମ ଡେନା ଶ୍ରୁତି ଧରବ,
 ଲୋକ୍ଷା ମଣ ହବଦ୍ୟ ଟିଟିୟାୟ,
 ଗୀଦବ ମଣ ମୌମେ ହୁକାୟ ।

ରାଗବ ଝକାଁ ଝୁଟ ନାଲି ଡେ,
 ଡୁହବମ ମଣ କାଞ୍ଚ କର ଡେ,
 ମିସିଗିଟ ମଣ ଓ ବଗ ରୁଦନକ,
 ସୈଥିନକ ଓ ମାଗ ଧମେନକ ।

କହନକ ହମ ଡି ସୈଥିନ ମହାଣ,
 ଲେକିନ ଶ୍ରୁତି ଡାଞ୍ଚେ ମିତାଣ,
 ଶ୍ରୀନାଦକ ମତ ସ୍ବପ୍ନ ଶ୍ରୀ ରାମୀ,

बादिये धर रैलखि सानी ।

आनन्द भोगी के कतर पड़ एत,
बिबललामे रैल ल पएत,
जेना जगत जेन पुनि बाग शेष,
ओहो एत पुनि हमर शेष ।

प्रभाव राय भट्ट, पिता श्री गणेश्वर राय, माता
श्रीमती गायत्री देवी, गाम-बिवापुर, महोदय, अस्सांग रामौरास-
जलकपुरधाम, लखन ।

जग जेनो हम जत सीता माएक अछि गाम

जग जेनो हम जत सीता माएक अछि गाम

माए जे हमरा एतेक रैत दे की अछि हमर नाम

किए कहै हमरा सीसी रौतन आव बिहारी पोती

आनन्द भर जेन थाएमे हमरा अगल देमेमे दु डाक बोधी

अगल देमे बुझाए पवदेमे शोक बुझै हमरा बिदेशी

ले जे तोहब कोला नागरिक अदिकार तू भेजे मधेनी

ভূখ সঁ মোণ ভুঠপাঠ কৰৈ ভেঠএ লৈ কিভ আনাব
 দয়া ধৰ্ম গাণ লৈ তৈ শাসককে সঁ কিএ কৰৈ তিবকাব
 কী গ্ৰ হমব বাহুত্ৰ লৈ ঞ্চি ? যা হম স্বক্ষ্মাসী ভী ?
 লৌখী হমব ব্ৰহ্ম যৌ কাণ থোণন কং দুসু স্বলু যৌ
 ঞ্চহাঁ ভী মধেমেক ধবতীপুত্ৰ হম ঞ্চহাঁক মধেম মাএ
 নিৰুঁব শাসক কে সঁ হাথ বঁক্কা কী পবনভি দেলৌ সন্ত কিভ গমাএ
 তল মল ধল সন্ত ব্ৰহ্মনক ঞ্চাই কৰৈ খুল পনীনা শৌফা
 ঞ্চাণী কেব দীপঞ্চি ঞ্চি হমব বীৰপুত্ৰ কক মধেম বোশিল
 মধেমমে জগ্না জেলী জে কियो, ফৰ্জ তেকবা নিভারৈ পড়ত
 লপানস সঁ মধেম মাএকে সঁ দ্ৰুঙ কবারৈ পড়ত
 স্বন্দব শীতি স্বত্ৰ এক মধেম এক পবদেশে বঁলারৈ পড়ত
 মগনা সঁ ত সঁ ভেঠল লৈ ঞ্চাই ভীল কং জেৰৈ পড়ত
 নড়ৈ পড়ত ঞ্চাজাদীক নড়ৈ গ দেবৈ পড়ত বঁনিদাণ
 তখল ভেঠত মাণ সমাণ ঞ্চা বঁলত মধেম মহাণ

যাত্ৰা

মবলো উগৰতি বহৈ ও ঞ্চামো জীৰীত
 জিনকব যাত্ৰা হোণত ঞ্চি ঞ্চলন্ত
 ঞ্চলবত চলেত বহু লক্ষ্যক ডগব পব
 মিলএ লৈ মজিনক ঠেগাণা জাধৰি

पाछु कथला घुगव ले तारु
 डेग पव डेग रैठ १६ आगु
 पाखैर ककर पव चर गइत
 का ईक छुल्ल सह गइत
 भर सकेए संगी सेहो साथ ले दिअ
 एसगर जिनगीक यात्रामे चर गइए
 बहि-बहि मोनमे उठए जेब ठीस
 जूनि कियो ले ताकत अहाँ दिस
 भर सकेए अगला सयँस पवाया
 साथ जोड़ि सकेए स्रष्ट काया
 रुदा छुँए ले अछल रिश्विस
 एक दिन रूमत मोनक पास
 भेटत अहाँ कैँ अगल मजिनक ठेगाना
 जिनगी अरत यात्रा छै रूमत जमाना
 मबला उपरांत बहै ओ आमो जीरन्त
 जिनकव यात्रा होगत अछि अलख

অমিত মোহন সা, গ্রাম-ভঁড়ারিসম (রাশেশ্বেরী
স্থান), মল্লীগাভী, দবভঁগা, ব্রহ্মব, ভারত।

কোণা জীৱণ ৰিততে

তাকৈ ভী লৈনা ভবি ভবি
কাঠে ভী অহুৰিয়া
অহাঁ ৰিণ তৰুণগত ৰীতএ
কোণা কহ উমৰিয়া
কোণা জীৱণ ৰিততে
যৌ কোণা জীৱণ ৰিততে
ৰাঠগব আগন অছি বজৰিয়া
কোণা জীৱণ ৰিততে।
জখল মঁ মোনহ চহলৈ
পিয়া নিৰ্মোহিয়া ৰণলৈ
কোণা কহ হমবা ৰিসবলৈ
কোণা কহ লহা ধুঠলৈ
কোণা জীৱণ ৰিততে
যৌ কোণা জীৱণ ৰিততে
এলৈ যৌৱণক দুগহৰিয়া
কোণা জীৱণ ৰিততে।
চিহ্নিঠযৌ লৈ পাঁতী পেলোঁ
বাতিযৌ তৰেগণ গললোঁ
যাদিয়ে ফহকৈত ফহকৈত
গাভীক কোয়লী ৰণলোঁ
কোণা জীৱণ ৰিততে
যৌ কোণা জীৱণ ৰিততে
বহিয়ে এনা হমব সাঁৱৰিয়া
কোণা জীৱণ ৰিততে
স্বপ্ন অমিত আৰ্ণদক বজৰিয়া
কোণা জীৱণ ৰিততে।

आएन बाथीक लहाव

आएन बाथीक लहाव
डाएन थुशीक संभाव,
रैहिनो मिन-झुनि टनियौ,
तेयोक नगनियामे,
हे रैहिनो मिन-झुनि टनियौ,
तेयोक नगनियामे ।

बोली कमकम तिनक सज्जएरै,
माथ तेयोकै नगएरै,
ऊठन म्हर तबंग मोव
मलमा मे,
रैहिनो मिन-झुनि टनियौ,
तेयोक नगनियामे ।
अविगन अंगनामे रैलएरै,
ठार गीढ़ीसँ सज्जएरै,
प्रेम अश्रु भवि आउत,

বসনমায়ে,

ৰহিণী মিল-জুনি চনিয়ে,

ভৈয়াক বগৰিয়া মে।

মোশক খাবমে বাখী নাই,

ভাগ-ৰহিণীক উবকে জুই এৰ,

পীড় ৷ ভৈয়াকে বৈসাই,

ঋগনমায়ে,

ৰহিণী মিল-জুনি চনিয়ে,

ভৈয়াক বগৰিয়ামে।

ভাগজী হাথমে বাখী বান্ধে,

হুকব আবতী উতাবৰ,

সংগহি দ্বৈত চিঠিএৰ,

ভৰণমায়ে,

ৰহিণী মিল-জুনি চনিয়ে,

ভৈয়াক বগৰিয়া মে।

ভৈয়া জীৰ্ণ নাথ বৰীষ,

দৈ ভী দ্বন্দ্বসঁ আশীষ,

সারণ ন২ ক২ আশন প্রেগ,

পবনমায়ে,

ৰহিণী মিন-জুনি চনিসৌ,

ভৈয়াক শগৰিয়া মে।

ভাগ-ৰহিণক গা বানাব,

মহিয়া একব অগাব,

অচিষ্ট বাখৰি ৰহিণক নাজ,

বিতৰলয়া মে,

ৰহিণী মিন-জুনি চনিসৌ,

ভৈয়াক শগৰিয়া মে।

ভাগজী ৰহিণ কেঁ জুনি বিনবাএৰ,

অগণ ছদ্মসঁ জুনি বিনগাএৰ,

অমিত বাখীমে ফেব আএৰ,

মারলয়া মে,

ৰহিণী মিন-জুনি চনিসৌ,

ভৈয়াক শগৰিয়া মে।

হে ৰহিণী মিন-জুনি চনিসৌ,

ভৈয়াক শগৰিয়া মে।

এ গীতক বচনাক শ্ৰেয় হয় দুখ ভোঠ ৰহিণ কল্যাণী এৰ কল্পনা
কেঁ দহ বহন ছিযছি, জিনকাস হমবা অমুনা ভাৰণামেক সহায়তা
ভেঠন আ গীত লিখৰাক আগবৈণ হমবা শ্ৰীযত দীপক জী সঁ
ভেঠন তগ লেন হয় কলকব অগণ ছদ্মক অতৰ্ভম বিন্দুসঁ
আভাবী ছী। এ বচনাকৈ বৰ্তমান কণমে প্রস্তুত কবৰীমে
পূজাৰীয়া শ্ৰাম শেখব না ভাগ জীক অহম যোগদান ছহি।

बिद्येक समस्त भाग-बैलिके अव प्रेमभाव निखन हमर एक नय
 प्रवास एक ठो गीतक कणमे अगल सरहक समस्त प्रकृत अछि
 एर बिद्येक समस्त भाग-बैलिके हमरा दिससँ अ छोट उगहार ।)

शुक्सायिका

सतोथ अछि

बौँहि केव डारि सँ थमना पब
 जँ देह मे थोच नागियो जख तँ
 सतोथ अछि
 सम्भारौक छेछा तँ कएनहुँ अहाँ
 तबिसक हमरे जकाँ अहिना
 कोला हग मे
 धवा उभियाएन होएतीह
 आ अरब हुनक डेन धरौक छेछा मे
 हुनकहिँ उँपव गुँघरा गेल होएताह
 क्षितिज देखि तँ अहिना नछेए
 क्षितिज जूम ले
 अश्रुगम सब थिक
 किएक तँ क्षितिजक पाव
 कोला सत ले कोला असत ले
 सृष्टि ले जँकाँड ले अतः
 बिप्लमो ले
 तेँ हमर हे सनातन अविश्रुता

तर्क छोड़ू
 तर्कक गाछ पब सिफातक फइ पके डै
 सेहो आस्था बिग्यास आ प्रेमक पात
 मइहि जेनाक रौद
 तेँ आरै जखन हम प्रेमशून्य डी
 तँ आँखि आगु
 उतबोतब उतबक रौदहि अछि
 भसिया ल जाग तेँ
 आँखि झलल स्वर्ग मे जीन
 संकल्प दोहबरोत डी ठाढ़
 जे आरै एकहु डेग आगाँ ले
 एकहु डेग गाढाँ ले अही तँ डी हमर पूर्णबिवाह

झाहि रैएस हमर रैहिला खुम कोटि डवीर
 केसक जूझी मे हम तावा प्रेमहु
 झाहि रैएस हमर रैहिला जेव प्रजमनि
 हमहु अगल सीधमे सेवक रौह रैहनुहु
 ओ जनाव सँ हम अकामगंगा सँ
 घेनक घेन भवनहु तेयो
 लोदीमे जेना गियाम सुखा जेन आ
 आ मातुलमे आँखि धरनि दुरैए नागन
 ए रैवका जाइ मोचल डी किछ आव
 हमर रैहिला स्वर्गधर रूतरीह
 हम दु जोड़ रौहि आ एक जोड़ सँ रूतरी

अहाँक ज़रिफ़

अहाँक ज़रिफ़

हमली • सगता आ रिपता

अहिना डोवा घुमेत बहत
हम गीबह रैलेत बहरै
अहाँ गृहस्थिक धासक थो'गडा
डोड़रैत बहरै
छबु आबूक गजोबिसामे
धो आरौ अगल अगल
झँह आ कास
टिहरौक कबी प्रियने जे
एथल धवि हम आ अहाँ
कतेक भेलहुँ अगल आ
कतेक डी अगल
कनी देखी अहाँक तबतथोक लेखा
आ माथा पबहुक लेया
सभ ठाम तँ स'गहि डी
कतहुँ छैड तँ कतहुँ सीधा
जँ ले नागए रैजए
तँ कहि दी बुझए
सगुपदीक अन्नरक्षस रहुत पौष होगत छै
प्रकृति आ प्रकय केब रैख
अहाँ अहिना

राँहि प्रजलैत बनी
मोँड प्रजलैत बनी
मीता जेकाँ हम
ठिठियागते बहरै आ
नक्षत्र दिस धकिगरिते बहरै
तना तँ ठीगन डीह
अहाँक काहू पब
पहिवन गँजी रा प्रवसा गमछा जेकाँ
घूमिया जेरै कोला कोल
तँ भरोस अछि
मोक्ष मोक्ष उपायसु दैतो
नीन आ ठीलापान द
होब पहिबिये जेरै
तेँ हे नाथ झूनि कबी मोक्ष छै
संघर्षक प्रजावन दुख पब
थोना दिस अदह
अहाँ रैदू आगु
कथबिया पेल हम
पाछा बहरै ठाढ़

भारणी नरीन

आज्ञाद गजव

१

हूणकव प्रेमक तबीका रिटिअ अछि
कनि मोन उदास कनि हिति रिटिअ अछि

रहल ज्ञा बहल अछि महबिक दिना मे
कागजक नारक भागा रिटिअ अछि

दुःखक हलक दारक हम देलौ जराँ
लेकिन अहाँक हलक अँदज रिटिअ अछि

ले ठूँठलौ हम हज्जाव दुःख सहलाक बादो
पाथर मल भेल हमर “भारणी” रिटिअ अछि

आँखँत बहल काँ छँक यदि वाति भवि
फुल-पातक सजन ओछोण रिटिअ अछि

२

अहाँक झुकी हमरा नीक नागल
नज्जा गेलौ अहाँ हमरा नीक नागल

जाल कहिया अहाँसँ हेतिअ मिनसाग
अच्छ एसाग अहाँक हमरा नीक नागल

बली तँ हमरा लेल अहाँ अलछिहाव
अहाँसँ रतिसेवाग हमरा नीक नागल

छनि गेलौं अहाँ "भारणा" मे रहि क२ हमर
अहाँक यादमे कण्ठागत हमरा नीक नागन

३

जिहगी एकठा दुखक गीत अछि मदिखन गुनगुनारै पड़त
दर्द रैखु भारी अछि हृदा ए मे हमरा हृदयवारै पड़त

बूझि बहन अछि दिया प्रेमक रैखि बहन अछि अन्धार रैखु
ए लहजोत आरि हमरा नम्रब्रह्म दिन सँ जवारै पड़त

कसरो कि एक अही बूझैत छी हम तँ एतरे जलैत छी
कसि गेलौं जे अहाँ हमरा सँ हमरे अहाँ केँ मगारै पड़त

नाज बखरी लेन अगन प्रेमक तोड़रै हम सब रैखन
दिन ले खाली हमरा राजीयो जाण केव नगारै पड़त

उदास भ२ अहाँक अंगना सँ जे हमरा उठि क२ जाए पड़त
अगन "भारणा" क अर्थी अगनहि उठारै पड़त

४

अहाँ सँ गिरौ लेन आँख डलौ
आरि रैखु पडतेनहूँ हम

मोटी दूबी ए असगवण केँ
ओहि बाति रैख देव धरि जागलौं हम

गुबरेया केव मोँक जकाँ लोक कतेक
आँख कतेको सँ ओकतएनहूँ हम

जग मोट मे ओ दुरैत भगान
ओहि "भारणा" सँ घरैनेनहूँ हम

शिल्पि सा

कुरीअ

१

किछु गीत भैठेन किछु गीत भैठेन
छहकैत नभमे किछु गीत भैठेन
जग्या जेरै ले भुन हाथ मे अगन
जगकर्म करैत किछु गीत भैठेन

२

रहूत गी जेगौं आरै अउव जिद ले कक
रहूत जी जेगौं आरै अउव जिद ले कक
छूटि बहन करेज हमार किन्तु किन्तु मे
रहूत सी जेगौं आरै अउव जिद ले कक

३

छेद भेल करेज मे शिवारै कोणा बाथी
रहकन दियोग मे हिमरै कोणा बाथी
जड़ि एन मिलेह भुन मात जगमक
रितन उमहनक जवरै कोणा बाथी

४

ভীজন কেশম^৩ খসন বৃক্ষ শিবারক গিলাসমে
শিবারৌ নিশীমে মাতি গেল মিলনক অভিনাযমে
বহিতৌ জঁ মহাদের পাচা লৌতৌ যৌরনমদ
দেখিঁ আর ভলু ভেলৌ ঞন^৩ত নিব উল্লাসমে

৩.

ভুঁট শীটক ভেদ চিঠিলৈ ডৈ শিবার
দুগ্ধলো কে^৩ ত^৩ দোস্ত রঁলৈ ডৈ শিবার
নহ^৩ কতরৌ লৈলি ঠেবুন পব দ্বন্দ
ভোলৌত সগ সগ নিকলৈ ডৈ শিবার

৬

শিবার ত^৩ পানি ডৈ নিশী একব ঞলী^৩ ত^৩ ভী
মিলন ত^৩ ঠাম ডৈ দিশী একব ঞলী^৩ ত^৩ ভী
ডৈক শিবারী সগ ঠুঠন কবেজক গাথা
শিবার গীরৌ কোগ থিম্মা একব ঞলী^৩ ত^৩ ভী

৭

ঞা^৩ ভৌড়ি গেলৌ হমবা দেখু দাক রঁজা বহন ঞডি
নান বঁগ মে বঁগি ঞাগ দেখু হমবা সজা বহন ঞডি
ঞম্পতান ঞক্কা কবেজক চৌঠক দুনিয়ামে মিহিব
মিলন দেখি শিবারক দেখু দুনিয়া^৩ নজা বহন ঞডি

৮

শিবার দেখি কিড মৌণ গড়^৩এ
রঁবক কা^৩ঠ কবেজ গড়^৩এ
ভৌড়ি ল জাঞ গ শিবারৌ হমবা
তুবত একবা গীরএ গড়^৩এ

৯

लोक कहै जौलै ले पीये छी शिवारै
 मोष कहै पीलै ले पीये छी शिवारै
 सुलै सुनैक त्रान रचन ले आरै
 कलेज के " सीलै ले पीये छी शिवारै

१०

हमर मोष सुगिते बहन हुनक गीतपर
 दुनिया " डार कबिते बहन एहेन गीतपर
 अगिला जन्म मऽ उधार छुट्टाएन हुनका पर
 समस्त हवि गरिते बहन हुनक जीतपर

११

मछेडन कलेज देखि छाष हँसि देनक
 खुनक लाव देखि मेमशोष हँसि देनक
 प्रीत केळौ एकदिमाहे हम प्रीतम सँ
 प्रुडलौ जे दोष भगराष हँसि देनक

१२

सौ पठकनिया नगा देत हमार आँखिक काजब
 सौमे नगबिया घुमा देत हमार आँखिक काजब
 पाछु पाछु डोलि हमर जनु कक ममए रँरँदि
 रीट रँजबिया छुट्टा देत हमार आँखिक काजब

रँद

टँटन यौरण लेत उफाष डैक
 रँदल रमल भरै प्रमाण डैक
 अँजल वँजित नयल राष
 हवि लेनक अँ मँडक प्राँ
 मेमए एहेन केळौ निर्माण
 ब्राह्मिण ते देर कक प्राँ
 टार ले अँ तँ विधि रिवाष डैक

कसौदा

১

কসীদা -এ- রিদেহ

জগ ঘুগন সরিষা ফুদা ত্রাণ পাএন রিদেহ পব
সভ গাম স্বাদ টিথি টিথি লোক অএন রিদেহ পব

গজন কতা কৰাণ হাণ্ডু ভুদ করিতা রা হোঁ বোনা
মাহুভাযামে লিখন দেখি ত্রাণ রৌজন রিদেহ পব

সভ জাতি ধর্মিক মৈথিল জে একত্র ভেতা এক ঠাম
অপ্পন মোলক ভর কই ধুম জমান রিদেহ পব

বগড় । মগড় । আদব মান ঠেক অপ্পন লোক জকা
শুভাবিত সাহিৎ বিধাকে সৌমৈ দেখন রিদেহ পব

দূর্বত ভুথি জে থকজন অথথা ভ্রাণ ভেঠেক লৈ
পারি মাস্তাদর্শন করিগা নিৎ রৌজন রিদেহ পব

দেশে রিদেমে গুঁজন গান মায মিথিলা ভেতা প্রসন্ন
গুগন বতমস্তক ভেত মিথিলা মজন রিদেহ পব

ভদ্র সাহিৎ খমন শিউড়ি লোক কেনক রহিষাব
সমাণান্তব একেডমী ঠৈ শাণ রৌজন রিদেহ পব

২

কসীদা -এ- রৈদেহী

মুলা বুমি মাষ্টিক অহা জগ্ন থেতে জেলৌ রৈদেহী
নাৰী মান রৈ রৈ জেন স্ত্রী কণ থেলৌ রৈদেহী

ধনুয উঠা নীপেত পোড়িত অহা গুজন ভোলে কে
ওহী ধনুয নং কং অহা স্বারব কেলৌ রৈদেহী

দেশে রিদেমেক রাজা অএন দেখলৈ অগন জোব

দেখি বাগকে ' দূরে স' গুপ্তিৰ স্বৰ্ণ ' গোলোঁ বৈদেহী

কমলা কোমী বাগমতী তজি লহ ভেল সবজু সঁ

আগ অযোধ্যা ভেল ধন এতঃ স্বৰ্ণ ' এলোঁ বৈদেহী

সম্ভব মহামো গুপ্তিৰ বাম সম্ভব বৈদেহী বাম

তীৰ সাম্ভ দিখব সগ পূৰ্ণ স্বৰ্ণ ' ভেলোঁ বৈদেহী

পিতা রচন কে ' বাখি মাণ দেহী তজি চননা বাম

সম্ভাবকে ' পাঠ গুলিত সগে স্বৰ্ণ ' গোলোঁ বৈদেহী

নিহনতাক নাভ উঠা বারী ঠকরা স্বৰ্ণ

দেখি জঠা পখলিৰ ভুলে লাব দেহোঁ বৈদেহী

ভাব সা ' ম নঃ প্রাণ নিলেদন বারী স্বৰ্ণ বোজ

পব পুৰুষ বাজু কোণা, বিন ঠোড় দেহোঁ বৈদেহী

অগ্নিপরীক্ষা দেন তখলা ধোঁৱিয়া ভবনক কাণ

মিথ্যা আৰোপ বৃষ্মিতো পতিক মাণ দেহোঁ বৈদেহী

জীৱন ভোঁৰি কৰ্ত্তৱ্য জেন গোলোঁ ' জগন কৰ্ণিয়া

সূৰ্য সমাণ দুহ পুত কে ' কোণা পোমলোঁ বৈদেহী

কতক বঁৰ্জি ভো ' কন কবেজ স্বৰ্ণ কতক ঠৈ বাঁকী

পুৰ্ণপরীক্ষা দেখি মোমা ধবতী পোমলোঁ বৈদেহী

ঠেলকা/ হাওকা শৈল্য

ঠেলকা

कत२ गोनहूँ

जगत चबराहा

ॐ भगवान

चलेत असगव

जोड़ि हमरा अनाँ

२

मनह रण

मञ्जरी मञ्जरी

कर्ण डेक

एकले कहत डे

जागानी ये हागकु

३

मनख मात्र

जगत रिशमिक

हे महादेव

सद रूँछि दियोक

धरोहर रँटाँ

४

हमर देशे

हमर परगवा

स्वागत अडि

भावत भूमि मया

अतिथि देरो भर

५

ॐ रँदहानी

हे माणर किअक

केनहुँ अहाँ

प्रदुषित कअ क२

अन्न रयाँ कवाए

७

समेष्ट क२ साहस

नर शुक्रात ले

अर्पणीय

अग्निव द्विकाव

अगम कना

हांगरु- शेर्यु

हम नृतक/ ठैंगी नीटा बाथि क२/ कले डी माण

सरिदा देन/ मांगन किछ बहि/ तैयो अ गति

हम डी नग्न/ पत्र गुप्ता रिहीन/ कलेत वृक्ष

शुष्टिगाएन/ दाठ्ी जेकाँ अ गाढ/ हजाम कत२

नारी रा पशु/ भोजन देना रौद/ डैक मनुश्र

भोजन करी/ मदिथन गोति मे/ पूर्ण हृष्टि ले

हमर नान/ तंदूरन्ती रैठ् १६/ बष्काक लेन

माग एनहुँ/ दुध गियोनकहुँ/ झुथ रिनेनौ

देवथेमे पशु/ कर्तरा माय मन/ जय गौमाता
 मर्लोच धन/ ज्ञा अनादि कान मै/ अछि गोधन
 हम दधीटी/ मरैव दान केन/ प्रमन बह
 नृ कवेत/ दर्शन तेन प्रभ/ नतमस्तु क
 प्रपतिक ए/ एहि १ गण मे बाटे/ छै रेरनेछ
 भ्रष्टाचारक/ पमनन भूमि मे/ मरक भूछी
 गाढ छनहुँ/ पाथव भन गेनहुँ/ जमाना देखि
 एहि बोदी मे/ हमरी छी अनाँ जे/ डायक सात
 ठाढ़ बहरै/ छुँछेनो उगवात/ हम हजारे
 अथाह जन/ थार तेछेना रौद/ अछि संतुष्ट
 एक मलावा/ पछुटा सकैत छै/ आकाशि तक
 फूह मागव/ पाथवो केँ तोड़ि क२/ केनक रौन
 आसक दीप/ जवन आकाशमे/ आगु रैछि क२
 आदिरासीक/ जीरन प्रांगामे/ एना पाहुन
 घोड़ १ क नीद/ जे कि खाद रैनत/ उरैवता जे
 धनबोगनी/ सृजनक समान/ नरजीरन
 नीन नीनाभ/ हवियवीक भाग/ स्रग्न स्रग्ना छी
 मरह रणी/ सभछी समेछेरै/ कटिन छैक
 मघन रन/ शीत जन मंडन/ अलौकिकता
 भूमि प्रवक/ निर्मल जन मे/ ज्ञा जिनगी छै

नील आकाशि/ झर्षिमी परित/ रिश्रुत धवा

सद्गुण ठेक/ स्रुतवता सजोला/ द्रुतग मया
अद्भुत दुष्ट/ अगम सागर मे/ अर्चनीय
बने ठेठत/ गली ले गेला पर/ कर प्रयत्ने

सद्गुण तन / ठेक पौरवक दाग / रुसरो केव

नील कागज / पमवन ठे सौमे / नावगी वंग

रैदवा घुमि घुमि आउ

रैदवा घुमि घुमि आउ

हरियार हरियार दूरिक रिठोला

अनाँ आरि भिजाउ

रैदवा घुमि घुमि आउ ।

देशे अना हमर सजना

टटन भेल हमर नयना

अउर ले तङ्गाउ

रैदवा घुमि घुमि आउ ।

पिया छथि हमर एखल आनन

रैबथ सँ आरि अछि देह मे नागन

आरि अनाँ चिन्ताउ

रैदवा घुमि घुमि आउ ।

গজব

রাত জে সঁপলৈ তঁ ও জড়িএলৈ কবত
চুহি চহল খাপড়ি কবিএলৈ কবত

কতরহু দুরৈ গপ কেঁ দরৈত নহি
লোক তঁ লোক ঠৈক ও চবিএলৈ কবত

তলনা সঁ সেহো চনত নহি কোলো কাজ
দুস্টাডা মানত নহি ফবিএলৈ কবত

নহি গড়ু দুখিয়া ও পচক চক্ৰব যে
ওকব তঁ কাজ ঠৈক ভবিএলৈ কবত

আপস যে গপ কক কক বাফ ও সাফ
ধীবজ ধক মাগিনা সবিএলৈ কবত

চফরুহ

নিরিকাব নিবাকাব ওগুত পদার্থ
বগ কপ জাতি সঁ বিদুত যথার্থ
মল্লয়া হমবা কহে প্রেত
হম ঘুয়ে ভী থেতে থেত ।
ভেন এক ঠা জোবগব প্রহাব
জগা লেলৌ করৈত ঢিকোব
দেব ! জখল উঠাএল দ্বৈত
দেলৌ হমবা গা চফরুহ
পঠল নিখল ভুজা ফাঁকী
পহিল বুহ ঠুঠল পেঠ মাঁকি
হঁসৈত ভল স্রনি হমব কথা
কে বুমত মোলক রাখা ?
রাহ ভেন পরিবাব ভেন
উত্তবদগিহ মাকাব ভেন

বঁহুজোঁ হম কোমহুক বঁহুদ
কোলা কপ্তু আঁৰী কী গবত
তোড়ন দৌসব বৃহক তাব
হে ভগৱান নগাউ পাব।
ধীয়া পুতা পঢ়ি নিখ গোন
ব্যাহ দাশমী ফুৰ্মত ভেম
বাম বাম হম পঢ়ি বহন ভী
ঐতিম বৃহম নহি বহন ভী
ফেব সঁ আঁৰী হম ভেজোঁ চেত
ভগনি ভুজোঁ হম বঁহন থেত।

ডাঁ শিশিধৰ ফমৰ

কী গ্ৰহ কহায়েছ সুল্লবতা ? ?

তল গোব, নমন হিবণী সনি হো,
হো ঐগ ঐগ মে চহনতা।
দুহু ঠৌব পাত তিনকোবহি সনি,
পাতব কষ্ট মে হো জোচকতা ।।

হো গীনি পয়োধব শিবিফন সনি,
দুফাল ভবন হো মাদকতা।
দাড়াম দালা সনি দাঁত জকব,

হো কেশে মে মেঘক পান্ডবতা । ।

হব ঞ্জকবশ সজ্জিত তন পব,

হব ঢালি-ঢলন মে ঞ্জবতা ।

কী এতরৈচি সঁ ও স্নমব ঞ্জি ?

কী গএহ কহায়েছ স্নমবতা ? ?

ঞমরেন্দ্র কুমাব মিশ্র, পিতাক নাও- শ্রী
বিলোদ মিশ্র, গাম- রৌবসা, ভায়া- তঙ্গু বিয়া, জিনা-মধুর্নী,
(ব্রিহাব)

সতা

গামক সতা দেশেক সতা

বাজ ঞ্জ সন্জক সতা

হোগত ঞ্জি কমজোব ঞ্জি হোশিয়াব

ঞগ্গল লকনী রৌত রৌনা ক২

करैत अछि जगतसँ प्यार

लता मूर्ख हूँए रा गमाव
कहैत अपल-आप बुझाव
टोक-टोका भाषा द२ क२
मटा बहन अछि भ्रष्टाचार
गामक लता.... ।

अ लताजी जूँकि रैछी
जगत सभकेँ जोता जेता
बौद्ध-सङ्क्रमे मान रैलताह
मज्झिमुत्तियोगव अ ठेक्क मज्झिताह
कबताह हवदम अत्याचार
जगत नग बथता खाली रिटाव
गामक लता..... ।

जखन आगत चुनारक रैव
पवटा आ भाषाक रैव
गाम-ठेन घुँमि-फिब ओ
जगतक आगु शीम नरेता
जोडक बस जगतकेँ पियेता
रैलेष्ट पेपब हाथमे थम्हेता

मकबाक ज्ञानमे सबकेँ हँमैता

गायक हता दैमैक हता बाज् आ समाजक हता ।

सुरोध मा (१९७७-), पिता श्री
त्रिलोकनाथ मा ।

रैतहिया

सँम भेलै तौव हेरै कबतै ।
आँखि डै लौव हेरै कबतै । ।
पिया रिबह मे डै मोन द्य ।
की कबतै मःरोग हेरै कबतै । ।
आरँ अगला सत तँ कहि छिँ ओकरा रिक्किणु ।
ओकर मोन ले भँ सकलै कहियो प्रेम सँ हणु । ।
आँखि जेहिँत डै राँ सदिखन ।
मोन गइँ डै रीतन दिन भवि क्षण । ।
हमरा ले अछि आनि घुमिकेँ ओतेँ ओ ।
होव सँ ओकर प्रेमक दीप ज्योतेँ ओ । ।
रुदा ककरा रुमन डै ओहो घुमि बहन अछि भेन रिक्किणु ।
के गिलोतेँ दुनुकेँ सत अछि अगलहिँ आप मे निणु । ।
ककरा डै एकवाँ दुनुक जेन खानी सम्र ।
सत नागन अछि खानी कवरामे धन मँचय । ।

জীৱৰে ত' দেখিলে কতকো সামাজিক অগ্ৰাণ।
 মায়া ৰোগ ভাগ ৰৈছিল কেও লৈ হেটে মহাশয়।।
 হে সমাজক কৰ্তা ধৰ্তা ছোড়ু গা তাস্তৰ শূন্য ও ফকৰ্ম।
 জীৱে দিয়ো সভলৈ অগণা ঠগৰ্ম আ কক স্বকৰ্ম।।
 সভ কহেত অছি ভ২ গোলৈ আৰে প্রজাতন্ত্ৰ।
 হমবা জলৈ গা থীক পাগ ৰৈনাক যডগন্ত্ৰ।।
 পাগ ৰৈনাক যডগন্ত্ৰ পাগ ৰৈনাক যডগন্ত্ৰ।।।।

মোথৰী

১

হমবা লৈ দেখন ভন হুশক গান পবহক তিন আ ঠোড় পবহক
 নানী।
 কহিয়ো লৈ দেখনিগহি হুশক কাশমে নষ্টকৈত মোশক ৰানী।।
 ঘোষা উঠন আঁখি মিনন নাগন জে ও তিন ভন হুশক স্বন্দবতাক
 প্রহৰী।
 ঠোড় ভন মদিবা আ ৰানীকৈ দেখিতে খসি পড়লো নাগন দিল্লীক
 শীতনহৰী।।
 দিল্লীক শীতনহৰী, দিল্লীক শীতনহৰী.....

২

নাৰী কষ্ট স্বনতহি অগামে ৰৈতি জাগত অছি ডেগ গুহৰ।
 চুড়ীক খশকৰ স্বনতহি তাকএ নলৌত ভী জেমহৰ তেমহৰ।।
 আৰে ত' কাশ মে স্বতঃ ৰৈজৈত অছি পায়নক খশকৰ।
 বহি বহি ক২ মোশ পড়ৈত অছি প্রথম স্পৰ্শ মে চুড়ীক
 চশকৰ।।

৩

নিহালৈত বহলো জলম ভবি হুশক ঋখমন্তন।
 তেও লৈ ভ২ সকল জিগী হমৰ সফন।।

হম ত' ভ২ গোলো হুশকব হুদা ও লৈ ভুথি হমব ।
কী দোষ ভুত হমবা মে মে লৈ জাণি আর জীখর ভেত
দুভব । ।

৪

হুশকব কজবাএন ডোকা মশ ঐথি দেখিতে মাবনক মোশমে
হিবকোব ।
তাকএ নগলো ওহিলা জেলা চাশকৈ তাকএ নলৌত ঐছি
চকোব । ।
ওগ ঐথিকৈ হম কোনা রিসবর জে রেধি দেলক একহি রেব মে
হমব দুদএ ।
জাগতো জাগত লৈ হৈমলীহ মোশ মমোসিত পহুঁচি গোলো
মদিবানয় । ।
..... পহুঁচি গোলো মদিবানয় । ।

৩.

হুশক তীতন কেশে মঁ চুরৌত পাণি মঁ মেঘো কৈ ভ২ বহন ঠৈ
বাজ ।
হুশক গৌবরণী স্বকপ দেখি চন্দ্রমা কহথি গজেবিয়াক কোশ আর
ঠৈ কাজ ।
হুশক ঐথিক শিপলী খমর উঠর মঁ হোগত ঐছি সান্ন আ
ভোব ।
জিগগীক দুগাযো ডেগ চলিতথি হমব স'গ ত' ভবএ দিতৌ এ
মে লাব । ।
... খাগত ভুথি সম্পাত লৈ খমএ দিতৌ একহু ঠোপ লাব একহু
ঠোপ লাব । ।

ফসরতিয়া

ফসরতিয়া ভুত রৈহ স্বমবি আ স্বফমাবি
সভ দেখে ভুলে গিহু জকাঁ ঐথি ফাবি ফাবি
কতকো দিশ পশ্চাত ফসরতিয়াক ঘব রৈমন
হমবা পব ত' জেলা হুহুহু ী রজু খমন ।

অহাৰ হোগতহি অশায়মে উঠি জাগত ভন ডেগ
 হেব ভেঠত ও যোশ মে বঁৰ্জি জাগত ভন উদ্বগ
 ডব হোগত ভন তেঁ সতত গাঁ রাত শ্বকরৈত বহলৌ
 অগনা বুনৌত জেনা জাতি আ পাঁজি বঁচরৈত বহলৌ।
 সামাজিক বঁকশ জাঁত জকাঁ রাহন ভন
 ওকবহি পব হবদম যোশ ঠাংগন ভন
 মোচিতে বহলৌ আগ ও জা বহন অছি
 লৈ ভেন হনাব ও গাঁ রাত থা বহন অছি।
 কহিয়া হঠত গাঁ জাতিক ভেদভার মে লৈ জানি
 কতকো মশরতিয়া মবত আ জীশ্বত কানি কানি
 ওকবা কী দেখ দেৱেঁ হমহী জাতিক দেৱান লৈ থসেৱৌ

আৰু কলল কী হএত অঙ্গন জিনগী অগল মেঠেলৌ।
 হমহী লৈ কতকো এহিলা অহাবক চুপ্পীক বঁঠ তকৈত ভুথি
 অঙ্গন সত কিছু উজবনাক বাদো বৌক বঁনি বৈসিত ভুথি
 মিলহক দীপ মিমামন জনিকব ও ভেন বিক্ষিত যুয়েত ভুথি
 বিবহক আগি মে সবকাএন যোশ মশরতিয়াকৈ তকৈত ভুথি।
 কতকো ভেঠত জকব কলেজ জাতিবাদক ভাবস থফঢ়াএন হুঐ
 ঠোড়কৈ বহএ মীল কৰৈত জেনা অগনহি সঁ সরান জৱাঁই হুঐ

পঢ়না লিখনা সঁ কী জখেন ভুঁচ নীচক দেৱান মশ্ববন্য বঁশরৈত
 অছি
 রিসবি জাগত অছি জে সত মশ্ববথ মাগএ কেব কোথ সঁ
 জন্মেত অছি।

সংস্কৃতি ও সংস্কার

পুৰুষ পাতব সত রিসবি গোনাহ সংস্কারন্দন একোদিগু ও তর্গী।
 আগল দিমি রিসবি গোনাহ হবিসৌ তুমাবী সামা ও অবিগন।।
 আজুক ভৌডী সত কী বুনৌতৈ বঁকমাগত পঢ়াগক আ
 ভাতিদ্বিতিয়া।
 বুনু পুৰাণ সত ঠা কৰৈত অছি ঘাঁ'ঠে সগতা বিগতা আ
 থবজিতিয়া।।

আর ত' গামোমে বিবলেক ভ২ বহন অছি ভটি আ চৌবচন ।
 ঘবক লোকো কেঁ দ্ধগনা পব লে কঠরৈত অছি কেনে আ লে
 রাবৈত অছি লোন । ।
 অশ্রুমে মে বৃশ্ণ ভেন জা বহন অছি পাতবি আ কামাবিক
 পূজন ।
 লৈ হোগত অছি পারিঁর নিগক পূজন, কাণ তবদি গোন স্নানরাক
 লেন ডহকন । ।
 সভ হোমএ চাইত অছি সামাজিক রঞ্জন সঁ স্বতন্ত্র ।
 সভ রিসবন অছি দুগ্ধসিঁশুশৈতী আ দুৰ্দ্ধিতক মন । ।
 রিণীণ ভ২ গোন পূজাপাঠ আ শিশিপূজাক মহক জগবনা ।
 সুখবাতীক ঙ্ক লেবরৈ আ জুহুশীতনক মাঁ'থপব পানি লেবৈ
 ভেন মগনা । ।
 ঙ্গনয়ন চুড়ী কর্ণ আ বিরাহক শিখা বাখন গোন তাক পব ।
 তর্ক কবরাক লেন নরনরক সভ রৈমন অছি রাত রাত পব । ।
 রিণএন জা বহন অছি মনলেনক পূজা আ ভগতাক প্রভার ।
 নহনি পড়ন অছি আশি দেমিলাব পত্র কেব অছি সরথা
 প্রভার । ।
 আর ত' মল্লাবামণ পূজাক শানিগ্রাম নএ রৌশাগত ভী ভবি
 গায় ।
 খসৈত সঁফাবলৈ দেখি নলৌত অছি রিসবরৈ সঁফৃতি জন্মদীএ
 এঁঠাম । ।
 হে ভগবান কতএ ভী দিয়ৌ মল্লবখলৈ সদরুছি অহাঁ' ত' ভী
 অন্তর্যামি ।
 কনয়নক পাপ সঁ সভলৈ রৈচাউ আর ত' ভেনা সভ কেও
 অন্তর্যামি । ।
 গতিহাস রৈন জা বহন অছি শিখিনাক সঁফৃতি ।
 জন্মদীএ পূজরৈ একবা রৈনএ মাষ্টক মূর্তি । ।
 যদি রাঁ'চি জাএত কতহু কতহু এঁ সঁফৃতিক ভিন্নারশেষ ।
 তখন তকলো পব লৈ ভেঁটত কতৌ একব অরশেষ । ।

জিগগী

জিগগী ভন রৈড ভোষ্ট ।

ঐ রাতক বহন সতত কঢ়েঠ । ।
 যদি কএল বহিতৌ লোকক ঔপকাব ।
 ত' নাম লিতএ সগব সঁসাৰ । ।
 পামেলাক পাগ জগ জেন বহনৌ জিগগী ভবি রোহান ।
 রৌকরোনা সত ভেন বহন ওগ পাগসঁ মানামান । ।
 আর ত' ঘরোরোনা লৈ কলিত ঐছি চট ঐপ্পন জাণি ।
 রোহা বহন ঐছি সঁচিৎ ধন জেনা বঁমি পড়িত হুঐ পাণি । ।
 পাগ মে বহনৌ ডুরন রিসবনৌ দেবতা পিতব ।
 তেঁ দ্ধগনাক বাদহু ঘুমেত ভী জঁহতব গঁহতব । ।
 সত বঁদ কেনক ডিরা মে কহনক সুতু ভ২ চেন ।
 সবকো মে লৈ ভেন জগহ ভেন ভী রোচেন । ।
 যদি ক২ জেন বহিতৌ ওগ পাগ কেব গবীরীমে ঔপযোগ ।
 ত' লৈ মবিতৌ পাণি এহন ঐসাধ্য বোগ । ।
 আর যোগ মসোমিকৌ কী ভেঠত ছদএ পব জে নাগন ঢেঠ ।
 খানী বহি বহি কেঁ ভ২ বহন ঐছি কঢ়েঠ । ।

রাহ রে কপাব

হমবা কী ঢালী...

নান মুহু মুহু তিনকোব তবন ।
 রাবী রোনা ঐবিকোচ মোহ সঁ ভবন । ।
 ভল্লা মা' ডুক পনগ দেখিতহি ঐরোত ঐছি দ্ধহ মে পাণি ।
 দ্ধদা জর্দা আমক স্বগন্ধ সতকেঁ ক২ দৈত ঐছি পাণি পাণি । ।
 কনিয়া হুঐ ত' “ঐজেনীনা জোনা” কেব কগ জেন ।
 রোঠা জগম নএ সোণক চমাচা দ্ধহ মে জেন ।
 সদিখণ বহী ঐকাশিমে জহাজ মে উড়ন । ।
 রৌক হুঐ ত' গহনা ঐ লাঠ সঁ ভড়ন । ।
 দ্ধদা রাহ রে হমব জড়ন কপাব ।
 একহু ঠা সগলা লৈ ভ২ সকন সাকাব । ।
 বঁমি জগতোঁ লতা কহিরোতোঁ সবকাব ।
 গরিতৌ গতি রাহ রে কপাব রাহ রে কপাব । ।

मो. गुन हसन गाम-रैबगा, पत्राग-
रैबगा, भागा-तदुबिगा, जिगा- मधुबनी (रिहाब) पिन- २४१४९०

सञ्जो किमामे हमरी रकनेन..

अगला मन जोति-जोति
थेत हम रैललौ
डी.ए.पी. पोष्टास मंग गहूम रूँललौ
सञ्जो किमामे हमरी रकनेन
दोगु-दोगु यो कका जूबम भ२ गेल ।

एहेन सुन्दर गहूम कका पाइ । चरि गेल
दोगु-दोगु यो कका जूबम भ२ गेल ।

कटी आध कोस धरि पागपो गमावलौ
महग पाणि कीमि गहूम पछेलौ
ले जामि देरा अ रिगति किअ देन
दोगु-दोगु यो कका डाका पडि गेल ।

अही सबगट कका आँखि थोनि देखियौ
घमरैल्लि-चवराहाक उगदुरकै देखियौ
थरि जोड-त-जोड-त
हमर खुन सुथि गेल
दोगु-दोगु यो कका गहूम रकरी चरि गेल ।

निथेत अ रात गुन हसन कहै
कि कहु कका आरै किड ल हूड-ए ।
केनहा-धेनहा सञ्जो पाणिमे चलि गेल

दोगु-दोगु यो काका डाका गडाँ जोग ।

शीति धिया सा, पिता- श्री रिजय चन्द सा,
माता- श्रीमति सीमू सा, जन्म तिथि- ०९.०३.१९९४, सम्प्रति-
डाहा कथा १२म, केन्द्रीय विद्यालय छँटा नगर, आरामिय गता-
जोगगहाडाँ १ मेष रोड, गायत्री मन्दिरक निकट, जमशेदपुर,
पैठक गाम- धनपोरि, हुनगवास, मधुबनी । मातृक-
घोषवडीहा, मधुबनी ।

रैठी

जन्मस कान, आसक मज्जब

खुशीक पैठार

घबक नक्की रैठी

रूदा मँछेठी पब

मत कहें डग रैठी-रैठी एक समाज

तँ किअ दुख मल्लैत डी

कन्याक जन्मपब

किअ लै जन्माओन जाग डग रैठी

एकठौ पत्रक आशामे
मात-मात रैछी
ककरो तणपव माह रसू ले
हुदा एकठौ रैछी-
रएह- रौआ, रौरू, सुग्गा-बुलु
दोय ककवा देन जाय ?
मरैहक मतिमे पत्रमोह, तिनकक मोत
ककरो मति तँ रैदमन ले जा सकैछ
राग रैगावी आ रैछी रसू रँग
रैजावमे पमवन अछि
रिक्कैक लेन तैयाव
दास-मोछ हुदा दास चमगव
जखन रैछीक राग- तखन कलैत छी
हुदा ! जखन रागकक पिता
तँ भगवानक समान आदर छली
रैछी मभ मावन जाग छै
नीके छेत, रैछी खतम भऽ जाएत
बहि जेत मभछी रागक कमाले
प्रपतिकेँ दूलीती दिअ ?
राह आसुरितक गुत ! !

परम कमार साह, जन्म- ०२.०२.१९५१, पिता- श्री
राम्बदेव साह, गाम- थाप, पोस्ट- अन्धारन (राम्बदेवपुर),
थाणा- नाँकहा, जिला- मधुबनी, (बिहार)। शिक्षा- एम.ए.
(अंग्रेजी), एन.एम.एन.यू. दरभंगा।

प्रेम

की पाप छन प्रेम हमर

की गुनाह छन प्रेम हमर

नहि गेल कि ए एकवा एहेन नजरि

की पाप छन प्रेम.....

जौ प्रेम पाप छी तँ

जा पाप हम कबरे कबर

कियो गिनए ल दिखए छल हमरा

झुदा हम ओकवासँ गिनरे कबर

सब किछ ओकवा जेन मेठा गेल हमर

की पाग डन प्रेम.....

अनि निश्च यो प्रेमक दुःख

मिलेन हमरा ले बोकू

कर देखौं ओकरे घर खीरन

हमरा आर कियो ले ठेकु

ब्यर्थ भेल जिनाग जिनागी हमर

की पाग डन प्रेम.....

गीत

१

उड़ि गेलै ओ हमर दिन

एना तोड़ि कर

उड़ि जाए पक्षी जेना

पिजवा तोड़ि कर

उड़ि गेलै....

अपना ओ पक्षी समझक

हमरा दिनक पिजवा

छोड़क जखन संग हमर

तड़पै नगन जिगवा

मावक तीव दिनमे

एषा जौडि क२
उडि जाए पक्षी जेना
पिंजवा तौडि क२
उडि गेलै.....
पिंजवाकै कोला दर्द ल होए
दिन रोगवि दर्दक ल बहे
पक्षी तै गगनमे उडैए
संगी हमरा चममे घुमैए
जीलौं ओकवा रिष्य हम
एषा मवि क२
उडि जाए पक्षी जेना
पिंजवा तौडि क२
उडि गेलै.... ।

२

अहाँ रिष्य हम केना बहरै
हमरा रैता दिख
अहाँ रिष्य हम जीअरै कि मबरै
हमरा रैता दिख

अहाँ रिय.....

अही टैन डी हमबा

अही तँ निहिया

अथ-दुथ हमब

अही तँ मजगियाँ

अही ज़ीरन हमब

अही तँ पबनिया

मभ किछ डी हमब

अही तँ मजगियाँ

मजगि रिय हम केना बहरै

हमबा रैता दिख

अहाँ रिय.....

देखु हमब चेहवा

केहेन भ२ गेअ

मिलैक रिय अहाँसँ मूबसा गेअ

मूबति अहाँक

हमब जिगबये गड्ा गेअ

मिलैक जेन दिन

तबमि क२ बहि गेअ

366 || विदेह मैथिली पद्य

अहमँ हम केना गिरै
हमवा रैता दिअ
अहाँ रिय..... ।

श्रुति नावायन

मम पड़ैत अछि...

मम पड़ैत अछि पोथरि-साँथरि,
अगना गामक रौन्ह
अगना गामक थेत-गथार
ठैठ-मेठ-ओ रैथ
मम पड़ैत अछि महाम गमकैत,
मोजबन आगक गाढ
भोव अन्हारै महुँ रिडि आनरै,
लोट-रै हुन-रैनगात
मम पड़ैत अछि ब्रह्मक जाम्दू,
नीट, रैब, अनाव
आगक फटा, मागक मोटवा,
गमनी आव अटाव
बलै-रैलै कतहँ फिलै डूँ,
माँक मिडकी डाँठ
छन सत रैटा कनस छलै डी
पिताक सहज दुनार
ठैला पवकै मिया पता आव
कनसक डूँट मटार
गग-सग आ हँसी-हँसी मे
सीथरै ज़रन पाठ...

स्वाती गोकुलबती

पिताम्नी

पिताम्नी रतमास दुनियाँ एँ चाँद पब
 रुदा अहाँ माछास पब रैसन
 हमर भबियाक टिंता किछ करै डी
 हमर भबिया हमले पब छोट्टि दिअ
 आरौ अपन अवगन मोट सँ मनकै मोड़ि निअ
 नाबी आरँ अनाडुँ ले
 दुकोवन कोला तिखाडुँ ले
 हम दरन फटन कोला अरैना सन
 बक्क केव रौँ मिनाडुँ ले
 हम न्नर नडुँरँ उग दासल सँ
 ममाता बिलिष उग मगर सँ
 जे नाबीर धर्म केव शोषक छै
 कोसन भारक तक्क छै
 हम बिरसे रीबक रमिता ले
 हम दुःखीता दीपदी सीता ले
 हम बगट्टी दुर्गा काली डी
 दासरीय भार सँहरी आ मासरीय सकल प्रतिपाली ।

अबकिन्द वंछन दास

अफिका

अछि हमरो अस्तित्व अस्तिति मे
हमछँ झुवा पलासन
छी हमछँ सौन्दर्य स्रामन
आ सौन्दर्य शिवासन
अछि हमरो अस्तित्व अस्तिति मे

बि.नि.उन्नी

एले छिन्नक आलव

कविया रौदन सभ
पथ फिज्रौत
एक दुस्र मे

সুখা সুগত
শোভনীয় সঙ্গীতক
শীতল ধ্বন সঙ্গ
ধীল ধীল
কয় কয় স
চরিত্র ফিঙ্কলিত
শব্দে গায়েত
এই গেলে ভাষিক দ্বৈত
এলে জিরণক আদ্য

କେନ୍ଦ୍ର ଗୀତା ଏହି
 ଶ୍ରୀ ସ୍ବତୀ ଯାଗକ
 ଚର ପ୍ରାଣୀକ ଜେନ
 ମେରାୟେ ସମର୍ପିତ ଏହି
 ବସନ୍ତ ବସନ୍ତ
 ଯାଶୁ ଶ୍ରୀ ସ୍ବତୀ ଦୁର୍ବ-ହସ୍ତ ଏହି
 ହିମାଳୟ ଦୁର୍ବ ଜାଣିତ ହସ୍ତ
 କହାଣୀୟେ ଅମୃତ ହସ୍ତ ଏହି
 କୋଳା ଯୁବ କାଞ୍ଚେ ଦେଖନ
 ମୋ ଗଳ ସମ୍ପାଣୀ ଶ୍ରୀ ଏହି
 ଶ୍ରୀ ସମ୍ପାଣୀ ଶ୍ରୀ ସିଂହା
 ଶ୍ରୀ ତ ଶ୍ରୀ ସିଂହା ସିଂହାତ ସମ୍ପାଣୀକ
 ହସ୍ତ ଏହି
 ସାନ ଦିନକ
 ଜୀବୀକ ଆହାବ ଏହି
 କତେକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
 ଏହି ଜିବୀକ ଆହାବ ! !

प्रमोद वीगीन

देखिये अंग देसे

दर्दक रोजेत तान देखिये ।
 मबदा पब हफेत जान देखिये ।
 हँसी पब पबन जान देखिये ।
 मृत्केँ ठांगन पान देखिये ।
 आँखि सँ जोब रँहैत रँवान देखिये ।
 शक्ति कहिया- एकैठा सरान देखिये ।
 डरि-डरि कइ जगता भेन रँहान देखिये ।
 चहुँदिस टिखण्कार सँ मचन अकान देखिये ।
 घागन सँ भवन अस्पतान देखिये ।
 निर्दोष रँगन तनरावक ठान देखिये ।
 अग्या अन्नक रौघक खान देखिये ।
 ज़ीरनक कम भेन मोन देखिये ।
 खनगायक केँ करैत रोन देखिये ।
 गर्दमिमे रौखन हिमाक ठोन देखिये ।
 जगताक रँद डै, महक रौन देखिये ।
 हवा रँगन एकैठा खेन देखिये ।
 ज़ीरनक पबीकामे सत भेन हफन देखिये ।
 हाहाकार सँ पड़न अकान देखिये ।
 दिन दिन समाना भेन रिकवान देखिये ।
 भाग भागमे लै डै मेन देखिये ।
 सततेर रँहैत रँकनेन देखिये ।
 आदमी रँगन अभागन देखिये ।
 ज़ीर बहन डै ज़ीरन ककरो सँ उधार माँगन देखिये ।
 उगनी सत रँगि गेन पाँगन देखिये ।
 डबक ठप्पा सतमे नाँगन देखिये ।

बबि मिश्र “बाबुद्वारा”, पिता श्री पशुपति मिश्र,
गाय- गलौब, जिला- मधुबनी ।

अन्तिम अंगामे

कालि किछु काल अमगरमे
हम केनौ अंगनासँ किछु रात
पुछलौ अंगनासँ रिना मतनरक
की ककरो तौहब छौ आस
कियो ले भेटन जे चाहिते, सुनिते
हमवासँ हमरा भार-रिबोव क२,
चाहनक तँ सब कियो हमरा,
झुदा ले देखनक हमर आँखि लोवकेँ
रौटैल भ२ क२ काँच नागन
हमरेपर जखन हमर आँखि
हँसि क२ लोक हमरा देख२ नागन
एँ उमरोमे एना

372 || विदेह मैथिली पद्य

कि कियो देखारा कर सके छै
हँसत बगवौं लग्गूँ हुनका देखि कर
दूध अंगन हँसीमे ब्रका कर

मबरुम

जखन कथला
ककरो दर्द कै
बूँसे छी
अंगन दर्दकै
जेना
छटै जाग अछि सहि
आँखिअँ आँखि जागत अछि गानि
मोटे छी कानि
लोगत हमरा पास
किछ आव देरै केव
खाली भरोसा आँ दिनामाक
पारैक कलक
अंगन सुख आँ आवाग
लोक एना किए
रिसवि गेन

अंगन लोकक पहिछा
 ओ जे कथला कहै छल जिनका
 अहाँ छी हमर जान
 रिसवि गेल अंग हूकब नाम

मतदान

निअ मतदान हेल आरि गेल
 सहैद पोशिकमे किछु भेड़ आरि गेल
 रैड़ । दूरिधामे छी भैया
 कलका छु लता
 की भरोसा जितरौक राद
 हमर विकासक हस्त खेता
 कतेक निर्मल अछि किछु लता
 आरि गेल हेल चमकल कर्ता
 आरि गेल माँग २ तीखमे हेल भोष्ट यौ
 मोदीमे तँ लै कोला भेद यौ
 रुदा छै रैड़का ठाँ छेद यौ
 रिणती अछि अहाँ भैया
 लै कक गनती एरेव
 दियौ रोष्ट कर्मि लता केँ
 अहाँक गनती केव काका
 की अम्मा हेल अलसन कबटे
 अही उमेवमे झुथे मवटे

কলশে

কলশে যে ঘুমল এলেন কলশে
 পল যে রঁদলি গেল স্বন্দর কণা আ ভেব
 এলেন রঁজু খসোনক রিবাতা
 তোড়ি দেলক জিনগী কেব ডোব
 গজোতো যে মিহি ঝাঁক ঝড়ি
 সতোষ ধবর ককবা পব
 বোকল লে কলৈ আ ঝিক লাব
 হে সখী পলিলে আরি
 বাগল জিনগী কেব বালি ডলো
 কবস হমাব ফুঠল
 অগলস সগ জুঠল
 অঙ্ক কিএ ফেলি ডী ফাঁত
 কলক খুশী দেবৈ যে কিএ নাচৈ অরুহ
 জী কং জেনা বোজ মলি ডী
 ককবা দেখাএর গা লাব
 বোজ আঁচৈ যে ধলি ডী
 গা লাব লে মিকলৈত অছি মিহি,
 অগল দুখময়ী জিনগী আ দশী পব
 রঁকি কিঙ লোকক অরহেনা আ কদশী পব
 শত কাজ সঁ বাখল জাগল হমবা দুব
 কিঙ লোকক মোল অছি কতক ফু
 হে সখী হমাঙ্ক অলি জেনা শাবী ডী
 ফুদা ভেদ অছি মিহি এতরা
 লোক কহৈত অছি হমবা রিবরা

আজাদ গজব

১

তৈয়াব ডে অঠৈ লেন রঁধীরা ত' অঠৈ কবটে
 রিগ দহেজ ল ওঠৈ ডোলা ত' বকম জুঠৈ কবটে

থোম বস যে ডুরল মোল আ জুঠল হাথ

ରିଟ ମେ ଏତେ ଦହେଇ ତ' ଝୁଲି ହାଥ ଢୋଇ ଗେଁ କବତେ

ହୋକାଠେ ମେ ଜେ ଲ ଡେ ରିରାଟକ ନାଗକ ଦୁଳା
ଧରୀନାବ ଭେଟେ ତ' ଓହୋ ଦୁଳା ରିକେରେଁ କବତେ

ପାମି ମ' ନରନରୀଘନ ଭବନ ଡେ ଜେ ମୋଥାମି
ଅକାନ ଗୋଦୀ ଏତେ ତ' ଭବନ ମୋଥାମି ସୁଥେରେଁ କବତେ

ଘୋବକ ହାଥ ଝୁଁ ଦେରେଁ ସମାଣକ ବଧରାମି
ସୋକା ଭେଟେ ତ' ଘୋବ ସମାଣ ଘୋବେରେଁ କବତେ

ଝୁଁ ଭବନ ମିନାମ ଡେ ପାମି ମ'
ଓଗ ମେ ଭବରେଁ ପାମି ତ' ପାମି ଗୀଟାଁ ହଲେରେଁ କବତେ

ଝୁଁ ଦହେଇକ ନାନଘମେ ହାଥ ଧରି ରେମତେ ରାଗ
ରେଠୀକ ଝବତେ ମୋଣ ତ' ଓ ଚକ୍ରବ ଚକେରେଁ କବତେ

ପର୍ଦାକି ପାଢୁ ଜେ ଭଞ୍ଜ ବହନ ଡେ ଦହେଇକ ଥେନ
ପର୍ଦା ଲେ ଓଁଟେ ତ' ଥେନରୀବ ଥେନ ଥେନେରେଁ କବତେ

ମାୟ କେବ କୋଥା ମ' ଘଟାମନ ଜା ବହନ ରେଠୀକ ଝୁଁ
ଦହେଇ ଲ କକତେ ତ' ମାୟ ରେଠୀକ ଝୁଁ ହଠେରେଁ କବତେ

୨

ଢୋଇଁ ଦିୟୋ ହାଥ ଦେଧିଓ କେନ୍ଦ୍ର ଜାଗ ଡେ
ଗଜୋତ ମେ ମଦିଥାଣ ଛଦା ଅନ୍ଧାରୋ ମେ ଥାଗ ଡେ

ଅଗଣା ମ' ଢୋଇଁ । କଞ୍ଚ ହାଥ ଭାଳୋ ଡେ
ଢୋଇଁ ଡେ ହାଥ ଓନ୍ଦ୍ରବ ଜେନ୍ଦ୍ରବ ଦେଧେତ ପାଗ ଡେ

ଏତେକ ଭାବୀ ଧନ୍ଦା କୋଇଲେ ଅଛି ଗା ହାଥ
କୋମିଶି କେନ୍ଦ୍ରୋଁ ଭରେ କଞ୍ଚ ଛଦା ଲେ ଭବାଗ ଡେ

तंग अछि लोक जग लता सँ
देख हाथमे लाष्ट ओकले पाछु पङ्ग ग छै

३

सज्जै अहाँ एषा तँ दिस मे टाग उगि जेते
देखि अहाँकेँ हमर करेजा मे उफाण उठि जेते

अहाँक समक पारक जेन रैसँ छी जे दनाग पव
लोक कही रूमि गेलै तँ ओ दनाग छुटि जेते

मोष हमर रँहूत टटन तंग पव अ यौरग
एषा जे लैषा छेले तँ हमर अमाग मूकि जेते

हमर जाग जुड़न जा बहन-ए अहाँक जाग सँ
जँ अहाँ आरि लोकलै तँ अ नादग कटि जेते

४

अहाँक टोरगियाँ मूझी केनक घायन
मोष हलौनक अहाँक छमछमागत पायन

केनक एहेन जादु अहाँक लैषाक तीव यै
देखलौ रँहूत मूझा कियो दोसब लै भायन

कतए टेरौलौ अहाँ हमर मोष यै
कल कहु कतए अछि हमर मोष हवायन

आँखि सँ टेवा क२ बूकौलौ करेजासे
हँसन एषा ककरो घिछल लै रहवायन

५

जिनगी किए एषा तंग नालै

বাগন ত' ভী ক্ষদা রৌবগ নাচীএ

রৈচগন ধিতেলৌ' নেতমে জরাণী থোতমে

কোনা কঠেই বুটাগা একঠা জং নাচীএ

জে দোস্ত রৈগি দুয়ান ভেন ভন দুব

রৌচাবা ভেন আচাব আর ত' ওহো স'গ নাচীএ

মোজব লৈ কেলৌ' জকবা কহিযো

ভেন শিত্তি ডিম্ম আর ওহো দর'গ নাচীএ

শরকী রুবিয়া

শেহব স' এলী শরকী রুবিয়া

শুবলকী দেখি কাঠে অ'বিয়া

গহিবল জিস তগ পব ঠেল্ল গজরৌ

ঘুএ সৌ'সে ঢোক ঢোর'ষ্টিয়া

শুবলকী দেখি কাঠে অ'বিয়া

জেলল ঝাঁঠ তেলল মির্জ

ধু'ফব ধু'ফব দেখি হৈসএ বু'ঢ়ি যা

শুবলকী দেখি কাঠে অ'বিয়া

কে জাণ আ কে অনজাণ

নাগএ জেল্লা সভ হু'লক স'গতুবিয়া

শুবলকী দেখি কাঠে অ'বিয়া

কতেক কবরৈ শুবলগ হু'লক

ক্ষ'হমে বাথৌত সৈদখল পু'ঢ়ি যা

শুবলকী দেখি কাঠে অ'বিয়া

बूँठ मान्सुँ काज कबारैथि
ठोकल बहेत दिला केँ केरबिया
प्रबलकी देखि कछे अहूँबिया

महेश सिंह सा

धवती हमबान् थिसिआएन अछि

धवती हमबान् थिसिआएन अछि
आकामि सेहो तमसैन अछि
लह हम की केहोँ अहाँसँ
सब कहए जा तँ कान अछि
अगल दिनक दर्द, जखनसँ कहलौ
दोस्त सब रिगड़न अछि,
अगला लोक आरँ गड़ । गेल अछि
अलबो रौरूजी थिसिया क२ रिगड़ि देनथिन
टाबि दिन भ२ गेल माँ हुनकासँ कसन अछि
एक दिन हुनराबिमे जा काँठसँ हान पुछि लेलौ
हुन सब थिसिआएन अछि, रँगीटाक फूँ ह हुनन अछि
किछु सिक्राक लेन अगल धर्म रोट देलौ
पेठे पागी प्रसन्न अछि पर्वट आमो घरबाएन अछि
उना तँ अहाँ सँ पहिन बैठै अछि
अलबो थिसिआएन छी, किए सब तमसाएन अछि ? ? ?

आएन रसत उल्लास नए

आएन रसत उल्लास नए
कोमल धूमि सँ भेल रातारका उग्रत

प्रिय-प्रिय गारंथि कोयल बानी
 अरुणि हरित भेल छिनिनाक नारी
 कुरुनाएल गाढमे अएल हवियानी
 पनछेल आँस, ज़ीरल नर पाउल
 मदगत भुमर केँ देखु
 घुमि बहल अछि बस गिरै
 पतिक प्यासी छथि, कोयल बानी
 गुनारै, ज़ुली, छमेनी गमकि बहल
 सबकेँ मनु कएल अछि
 रण-उपरल रूनि बहल
 नर बग अछि, नर तरंग
 नर उमंग नए अएल रमत
 हमहूँ वृष्टि बहल डी आनंद

बृषणे लक्ष्म नाथ जन्म २९ मार्च १९३३.

श्री. केँ भेलहि । पिता: स्व. उदितनाथनाथ नाथ, माता: श्रीमती
 त्रिलक्ष्मी देवी । लपानमे लोकतन्त्र जेल निवशुव संघर्षक
 क्रममे ११ रौब निवशताव । नगभग + रर्य जेल । समप्रति
 तवाङ्गमणेशे लोकतान्त्रिक पार्टीक वारिष्ट्रिय उपाध्यक्ष । मास्त्रा-
 कथा संग्रह, आन्दोलन- करिता संग्रह आ री.पी. कोलवानाक
 प्रमिष्ठ नयु उपाध्यक्ष मोदिआलयक मैथिली कपाशुव तथा
 लपानीमे संघीय मोमनतिव नामक पुस्तक प्रकाशित । बिदेह
 प्रसाद कोलवानाक प्रतिरिष्ठ राजनीति अग्रणी आ लपानक
 प्रजातान्त्रिक आन्दोलनक सक्रिय योद्धा छथि ।

ठनका

मबरै अहाँ
जीअत लोमँ बद्ध
दुसएरैना
अहाँ ह्रवमाएरै
आ ओ अमबरैल । ।

हांगका गैलर्यु

लैख डान/ लोक हविसवीकै/ जावनि जेन
नत आ धरा/ गिर-गैत्रिक मेन/ मृष्टि हएत
मछन मोनु/ दुसैत डै डोतीकै/ अमबरैल
हे, अलसुलकै / अलुइल रौध जेन/ चाली किशोरा ।
गराह ठूँठ/ अगल पौवगव/ करिहविक ।
दिरा मन्दमि/ कितिजमँ अलत/ अलुइलकेव ।
हरामे कपलक/ भरी उँड ल/ चलेख घोड़ ।।
आमि क२ आमि/ सोमामे ह्रसनाए/ धलेख२ घोड़ ।।
आमे तँ डैक/ जीरन जगतमे/ कहैख घोड़ ।।
ऊँरव भूमि/ त्रिम आ पसीलामँ/ गर्भागत डै ।
प्रविमतामे/ आदिरासी आनन्द ? , किमहुँ नग ।
लल डै पामि/ रैरूम लोक जेन/ भू थोँगडमे ।

ମାଁମ ଆ ଭୋବ/ ଶୁକ୍ରାତ ଆ ଅନ୍ତ/ ଶାନ୍ତ ବଂଶୀ ।
 ଦୈବକ ଖୋଡ଼ା/ ଜନ ଜୀରଣାଧାର/ ସୃଷ୍ଟିକ ଥେନ ।
 ଗନ୍ଧା ଜାଗଡ଼ା/ ସେବାଏନ ସନ୍ନିଦା/ ଶୂନ୍ୟନାମ ।
 ଠରଣାଗତ/ ଧନା ଗର୍ଭେ ଆହୁବ/ ଅଭି ଗିଧିନା ।
 ଶୈବକୃଷ୍ଣ ଡେ/ ମନ୍ତ୍ର ଶୈବିକ ଏଣା/ ମନ୍ତ୍ର ଥେନ ।
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଗଗ/ ଶିଖାମନ ଦୁ ଯୋଗ/ ଶିଖ ଥେନ ।
 ପ୍ରାଣଦାୟିନୀ/ ଶିଖାରେ ମିଳିତ/ ହୁଅଇ ଧବା ।
 ଦୁଃଖାଗତ ଭୀ/ ପାମି ଜାତୀକ ତାପ/ ଭୟାଦେଶ ।
 ଜଗତେ ଧନା/ କୌତଳ ଆମି ଧାରୀ/ ଠିକ୍‌ଠିକ୍ ?
 କତେକ ଉଡ଼ୁ/ କମାଗକ ହାତୀ/ ଶାନ୍ତିକ ନାମେ ।
 ଶିଖ ଡେ ଶାନ୍ତି/ ଅଶାନ୍ତ ଦୁଃଖୀମି/ କତେ ଉଡ଼ୁ ।
 ଭବନ ମେଠି/ ଶାନ୍ତ ବସେତ ଅଭି/ ରାସୋ ମିଳିକେ ।
 ଦୁର୍ଗ ଓ ଲୋଭୀ/ ଭେଟେତ ବ୍ରହ୍ମାଣ/ ଦୁଃଖ ମୋହିତେ ।
 ଜଞ୍ଜା ଭିକ୍ଷୁ/ ଗତି ଥେନ ଶିଖା/ ପ୍ରାଣିକାବତ ।
 ଦେଖେ ଲୋକ/ ରାଜକୃତ ପ୍ରସାଦି/ ଶାନ୍ତ ଓ ଦୁଃଖ ।
 ଶାନ୍ତ କରେଇ/ ଅଭି ଉର୍ଜାହାକ/ କୋଟି ବଳ ।
 ଭାବେ ହିମ/ ଧବତୀକ ତାମ୍ର/ ମୋଦୁ ଯାଗର ।
 ଉଠିଲେ ସେବା/ ଭଗବାନ କ ଜହର/ ଧୂଳିବାର ।
 ଚିନ୍ତିତ ଶିର/ ଆଧୁନିକ ମାତ୍ର/ କୋଣା ମିଡ଼ୁ ? ।

छैनि बहल/ कछाणक हिसारि/ धौआ सड्‌तैक ।

जरीन सगल

किछ सगल एहन लोगत अछि
 ल जोड़ैत अछि ल जोड़ैत अछि ।
 निममे आरि दुदा देखु
 नर आनि जरीनमे कोड़ैत अछि । ।
 जौं छुँछि जागछ जरीनधावा
 सगल जरीनकेँ लोगत अछि ।
 कहूँ लोवीसँ कहूँ लोवीसँ
 जरीनकेँ सगल लोगत अछि । ।
 सगल प्रेममे सगलमे
 कहूँ थिनथिन क२ दूकागत छी ।
 कहूँ डकसँ थवथव कलैत-कलैत
 कहूँ तपमे थुरि भङ्गागत छी । ।
 सगल जरीन की जरीन सगल
 ग३ भेद रैड अछि भेदी भैया ।
 ल एतए नाउ ममभाव रिकछ
 ल ओतए केउ अछि खेरैया । ।
 छनु सगलमे जरीनु मसँ
 जरीन सगल सन भ२ जाओ ।
 ग३ अथ दर्द केव मागवमे
 दुनु अगल सन भ२ जाओ । ।
 ल भेद बहल सगलसँ जौं
 जरीन अलसु भ२ जागत अछि ।
 ल बहेछ तथन सीमा रङ्गल ।
 ग३ लय दिगसु रैनि जागत अछि । ।

আশুতোষ মিশ্র

গীত

১

চপ ঢাপ এক বাগত সপনামে ঝরিতে ।
 ভোড়ি ভোড়ি সভ কিডু হমরা উঠরিতে ।
 দুখ স্রুথ সভ কিডু হমরা তুঁ কহিএ ।
 তুঁ অগন লাব সভঠা হমরা দহ জহিএ ।
 হঁসি-হঁসি কহ তুঁ কলী হমরা হঁসরিতে ।
 রিসবি কহ সভ কিডু তুঁ হমরা ভহ জহিএ ।
 চপ ঢাপ এক বাগত সপনা মে ঝরিতে ।
 ভোড়ি ভোড়ি সভ কিডু হমরা উঠরিতে ।

২

কাহি ডগ বাখী, বাখী নগ এলৈ
 বঁহিণ সভ হমরা কোণা রিসবি গোনগ
 তকে ভী হম বঁষ্ট কহুঁ অখন এটে
 বাখী কেঁ দেথ গু ভৈয়া হরিত হেতগ
 দিগ বাখী কেঁ হম অগন হাথ তকে ভী
 রিতলৈ দিগ আর হম লাব পোড়ে ভী
 কাহি ডগ বাখী, বাখী নগ এলৈ
 বঁহিণ সভ হমরা কোণা রিসবি গোনগ

৩

চমকেত তোহব দাঁত ফুদা নিগিসঠক কমান ভৌ
 শৌভে ভৌ সভ ফুদা আঁখিক কাজব বঁরান ভৌ

চলৈ ল মদিখন তুঁ এনা মঠকি মঠকি
 দেখ লেন ভগটে সভ কহুনা খসিত পড়িত

नाकमे हुन काणक रौनी कमान डौ
घनगव डौ केस तोहव जूझी धमान डौ

रौनी डौ आगि तोहव आँधि कणव डौ
सजि धजि क२ डन तोहव ओझी नहकदाव डौ

छाकैत तोहव दाँत ह्रदा निगिसटिक कमान डौ
शौले डौ सभ ह्रदा आँधिक काजव रँरौन डौ

आजाद गजव

१

आग हमरा निग्न डैए ल बहन अछि
हमर सगला अखन स'ग ल बहन अछि

भोव होग जल्दी त' ठाम कोना देखलै
समय सेहो अखन स'ग ल बहन अछि

सोचि क२ किछ ह्रदा निग्न कणी आँरौ
बाति अखन गहाव सन जे पड़न अछि

तुके ह्रदव कोगनी ल कतउं ह्रदके
बागत अहुरिया टंडान ल अड़न अछि

२

एना नलौए जेना कतौ देखल डेलौ ' अहाँके'
सानो सँ जेना कवेज मे सँल डेलौ ' अहाँके'

नग आँरै क२ जेन मोन हवरँइ एन डन

गुम बहिनो जेना किछ कहि छेलौ * अहाँके *

कोन जगक मल अउर भारि छन मोलमे
देग रँदरैत घुबि- घुबि देखै छेलौ * अहाँके *

धीरे धीरे हम रँदत दुब आरि गेलौ * जेना
बहि-बहि कह हमर मोल तलैत छन अहाँके *

अस्मिता सावगी

अस्मिता सावगीक ओझिया करिता- ओझियासँ अहिनि अस्मिता

सावगी द्वारा स्रष्ट, अहिनि सँ मैथिली
द्वारा

गजेन्द्र ठाकुर

हिनकोव

कियो ले मिथेनक कहियो
 एक ठोप माहूव देनाग
 रौसलमे
 निर्दोष सबनताक ।
 हम पूर्ण करेण हारि गेलौ ।
 शुभिक मनेत पाणि
 सुटा मनेमे-
 रा दोसब, ज़ीरन ले अछि ज़ीरन, किशोगत ।
 हम हेरा गेलौ ।
 कोन माहूव रिश्नासकेँ सँकषित केनक, जे
 नागन सदिखन
 मात्र धुँकड़-धुँकड़ लेरा जेन ।
 अकालिक धुँकड़
 टिङ्क दहागत पाँथिमे;
 नहिये अकालि नहिये डाह
 डन एकब टाँधबमे ।
 रिश्नास, जेना
 पुर्णिक बातिक सङ्कट
 जे घुबैए सभल जेन रौनु
 जखन ओ घुबैए हिनकोव ।
 की हिनकोव घुबैए
 रिश्नासक आवि
 डोछ हाथसँ रौनुगब रौन ?
 की हिनकोव घुवा सकैए
 एकान्त जिनगीमे निबाड रँथी ?
 पनिसोखाक द्वीपसँ
 सुग
 आरेशेसँ डोछ कागटक बाहमे ?
 आ, ज़ीरक हितथरु अभिजाया
 समसँ ध्यान छै क ?
 की हिनकोव घुवा सकैए-
 पबजय ?

आ, हेबा सोनाओ ?

(गल्पिता सार्वगीक ओड़ि या करिता "तेड़ काण")

महाज फ्याव सा, जन्म - ०१ सितम्बर
१९७६ ई., दबउंगा जिलाक शैकबपुर-साँडुरैठ गाममे । शिक्षा
- रिजलामे स्नातकोत्तर । लेखन: रिभिन्न प्रतिष्ठित पत्र-
पत्रिकामे करिता-आलेख प्रकाशित । टी.एस.सी. जेम्सन,
अगनठन, हुको, जिजेक गवादि रौहिकक लेखक अग्रवाद
प्रकाशित । एजाज अहमदक कितारि 'विहङ्गमिण ऑन ऑरव
ठांगस' क हिन्दी अग्रवाद प्रकाशित । सवाय/ सी. एस. डी. एस.
जेन 'रिक्किथु' की दिखन पब शोध ।

शोसक लेकनिष (रौहिक सदर्थमे)

हुमि कहि छी -

रौहिक प्राकृतिक कोष थिक ।

रसुत: अ,

हमरा सभक सीना पब दागरी जेन

तोड़री जेन हमर सरहक आमेरन के

मुँठरी जेन हमर प्रेम सिँटित समाधन

अहाँ सभक शिम्तागावक रैस जेवगव तोष छी ।

किन्तु जानू,

तुख मगना पब मख थुँठरैँ छी ले करै छै,

मड़रौ करै छै,

कते एफ.सी.आग, कते राजाव समितिक

दुश्मदाव तोड़रौ करै छै ।

ବନ୍ଧୁ କେବ ଜେ ରିନ୍ଦୁ ଧମ୍ମ ଡେ ଏ ଧବାପବ
 ଓ କତେକୋ ସ୍ବପ୍ନଦର୍ଶୀ ବଞ୍ଚୁରୀଜ ବଚରୌ କଲେ ଡେ,
 କୋଣା ବାଜା, କୋଣା ବାଣୀ
 କୋଣା ଜୈକ ରା କୋଣା ଜୈକବ
 ଡବା କଂ ରା ଟିମା କଂ
 କତେକ ଦିନ ଧରି
 ଗାଥୋ କବୋଃ । ଶୂନ୍ୟ ସଂତତିକେ ଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଧର୍ମ ରିନ୍ଦୁ ଧବାପବ ।

ଚୁଃ । ଦଳି ଶୈଳୀ ଥେନା ମଁ
 ଶୌମିତ ଠିଢ଼ । କତୋ ଭେଲେଏ ।
 ଗାମି ଲୀ, ଶ୍ରୀ ରାତ ସବ
 ସବ ତ ଂ ଗଲୋ ଡେ ରିନ୍ଦୁରାମସମ୍ଭାତ
 ବନ୍ଧୁ ଜେ ଜତେକ ଠିଢ଼ା
 ରାତାରବୀ କେବ ତାପକ ଶ୍ରବି ଓକବା ପବ
 ଓତରିସେ ଶୈଳୀ ପଢ଼ି ଡେ ।

ତେଁ କହି ଜୀ କାଶ ଦୀ
 ଶୃଙ୍ଗା, କୋମୀ, କମଳା କେବ ସଂତତି ସଭକ ହୁକାବ ଦିମ
 ତାକୋମିକ ଗାତ-ହାମିକ ଡୋଢ଼ି ଚିନ୍ତା
 ଶ୍ରୀକ୍ଷଣି-ଶ୍ରୀରାତ ଭେନା ମଁ ପୁରୁଷି
 ନାମକ ଗୋକମି ରାଢ଼ି କ ମିଦାଶକ କବଧୁ ଚିନ୍ତା
 ଗୋକ ସତ ଚହଁ ଦିମ କହି ଡେ ।
 ହୁମି କହି ଜୀ
 ରାଢ଼ି ଶ୍ରୀକ୍ଷଣିକ କୋପ ଧିକ ।

ଶ୍ରୀମତି ଶାନ୍ତିବତ୍ସଲୀ ଚୌଧୁରୀ, ଗ୍ରାମ ଗୋବିନ୍ଦପୁର, ଜିଲ୍ଲା

স্বপোন নিরাসী আ বাজেন্দ্র শ্রী মহাবিদ্যালয়, মহবমা মে কার্যবিত পুস্তকালয়ধাক্ষ শ্রী শ্যামানন্দ মাক জেষ্ঠা স্বপ্নবী, অণ্ডব গ্রাম মহিষী (পুণরসি আবাগধী), জিনা মহবমা নিরাসী আ দিল্লী ফুন আঁফ ওকালোগিক্স সঁ জুড়ন অল্পযক আ সমাজশাস্ত্রী শ্রী অক্ষয় কুমার চৌধুরীক অধীশিণী ভূমি। প্রাণীশাস্ত্র সঁ স্নাতকোত্তর বহিতো শিক্ষাশাস্ত্রক স্নাতক শিক্ষার্থী আ একষ্ঠা সমাজশাস্ত্রী সঁ সানিধাক কাবী আম জীরণক সামাজিক রিযস-রৌতু আ খাস ক২ মহিলাজ্ঞ সামাজিক সমাজ আ প্রঘটনামে হিনক রিশেষ অভিকটি স্বভারিক।

লাগকু

দৃষ্ট রিলাপিত/ মহেজু ও চিত্র/ নরপীঠী জেন

গদ্য করিত

১

ভিন্ন ভার-ভংগিমা ন২ ক২ (গর্দশি সঁ ঙ্গব) প্রাপ্তিক রঁতুধুখী কণ: একষ্ঠা সামল সঁ (ঙ্গবরঁনা) অগল উজবন রঁসুধা কে দেখি বৌদএন কোখা জকাঁ অরাক দ্রঁহ রঁউল। দোসব সামল সঁ (শিচাৱনা) অগল শি:শেউতা আ কিকর্তরামিউতা জেন শিবীহ গায় জকাঁ দ্রঁহ মনুএল। তেসব কিনাব সঁ (পেঘ দ্রঁহরঁনা) কোলা ঘড়া যান মল জঁগনী প্রাণী, তমসএন, রঁডকা ঙ্গোদ জেন যোগ রঁগরঁত।

২

জীরণক ঘুপ্পা অহাবমে, মস্তিষ্ক সঘল তন্তু-জানমে, এহিলা ভিন্নসবরঁক ডবৌল-ভতহা জঁগন জকাঁ সঘল ডাবি-পাতক মধ্য সঁ কতহু-কতহু সঁ আশিক খোড়েক কিবা আভাসিত হোগত উেক, জকবা রঁলে লোক অগল খবাগ দিল কঠৈ ভূমি।

তিবলোব

झी रिदेह रौंङ्गीक ङा अथाउ मोहाग भाग
मिथिला-संस्कृति पब गनवन अमवगती
घबक गढुआब मे ओहिना कटवेत भैठैत
तकशा पातक तिवहृतिया तिनकोब नती

रैनरूतरैना महराजा दबतंगा होग
कि गाम समाजक किउ कमजोब
सतक निमसा पुरैरौक उंदर-दानी
भवि मान सनभ बहतार ङा तिनकोब

टोका मे तकशा अमूक होग आकि
कदीमा हुन, तपब, फसब-सिफाट
कमतोवग, भट्टी, रा कि मिवाग होग
रून् सत छै सन रिन एक तिनकोब

गवम गवम ककगव माडक तीमल होग
की करैकरै ओन, रूठक-रैङ्गी, फसबौड
सरैक स्याद तखल मोभए उतम सन
जखन सग उगनट्ट होग एक तिनकोब

सुन्दर हीग देन कदीमाक तबकारी होग
रा कि सबिसौ देन अविर्कषक मोब
टिकना देन सज्जमेल खाते केहलो रैले
सतक सुनाज बाथे छथि एक तिनकोब

समरि, जमाय सन गविष्ठा पाहू होगथ
रा कि अहमपु भोजीक भाय अहरोब
मामा, मोमा, पीमा, सतक सुमान अधुब
पाहू केँ जूँ ले पबसजिँ गवम तिनकोब

गवम गवम जोहिये मे तकशा धूँतधूँत
सुर्गमे सँ मोन मे होगत बहत हिनकोब
मिथिलारानीक छैक ङा थोज अमृग-सन

লৈ গতা মিথিলা এনা কোলা ও তিনকোব

লীম-হকীমী কে তঁ আরঁ গপ্তা ভোড়ু
আরঁ তঁ পহুঁচনাহ ও এস্স আলাগা
বঁড়কা পদ্মকা এমতী. কেব কাশ কাঠে
বঁড় ১-লৈমন টনীক ডাকঠেব ও তিনকোব

বঁখুখাক তীক্ষ

মিথিলা বঁধক অলব মোথা-বঁখুখা,
শেহবী তবকাবী বঁজাবক অলমোন !
জব-জজাতক হবদ্ধঠ হবগাদী,
পৌষ্টিক আহাবক ভুথি মিৰমোব ! !

গামক ভলসাঘবক টীজ অলুগ,
পবদেসী ধীয়াপ্ততাক কিলোন !
কেহলা মবন ভুথ কেঁ জগা দিএ,
আগীন দেন বঁখুখাক মগ্গভুজী মোব ! !

গজব

১

১

ভাতী তানি ঠাড় সৈনিক দুখানক তোপ বঁবসারৈত অগোবা
নহাস মিসিগারৈত কুতা পড়াঁ করেতী শেব কেঁ কহে ভগোবা

সাত কোণ্টীক মবচুজী বঁদলৌ কোণ-কোণ বঁগক লৈ মল্ভা

বঁলিদ্দলীক সাবা নাগন পাথবকেঁ কী বঁসমটে ও লিকলোড় ।

सौ झुलसाक संग जे खेन कवी बाति-दिन खेनारै बसनीना
सुन रौं छलैत छोटो ी कै कहलकै गे रौंखल खसतौ तौवा

जौ रौतक नहि ठीक तौ रौपोक नहि ठीक कै छै सठ कहरी
ऊलठा-पुलठा गप्पक सतखेन कलै जौ कर्मीक छैकौवा

हौ सौ झुम थाँ कै रिनाग साधु नहि त छान छौग नछौल
सुसुम खुन छैत सुँवि-सुँवि कलै जौ नाकब आदमथोवा

"शोतिनझी" साथ धएल रौसन देख बहलै हँ सतछा छिछा
लोकतंत्रक अगिता बूछै रौकन कोना देसक कनरौवा

.....रूप २३.....

२

दिन सुदिल बुँसागत जौ कहैस मे
देस हँसन अछि छोटाना आ केसमे

लोकतंत्रक बाजा जलता-जगदल
जलते सतत तौ तँव पेमो-पेम मे

पाप पवाकाछा लोग जलये श्रीगुरु
मीडीया छथि जागन एँयाव भेय मे

हुनाह पहिलौ पापक मान खेनकै

आयक आँखि आग पड़न उँधस ये

जनता छाती ठाँकि आर नडोँ बीड़न

लोकमानव अस्त्र देखि छेबो नमने ये

"शान्तिनक्षत्र"केँ सब किछु श्रुत बुझारै

ग्रन्थ, टाँका, गाँधी, आ अस्त्राक देस ये

.....रूप १४.....

३

झणै ये एषा कोना अजरेँ झनकँ भ२ गेनय

सुतनी बूढ़ी झणै ये कोना छनकँ भ२ गेनय

आ देह आकि प्राणोक छेक गजरेँ महतम

हँसत-खेलैत सँझ झणै ये जाँकँ भ२ गेनय

निबोध बूढ़ीकेँ मरै ये छेक किछु गवरै

की कछु जखन जन्मलै बूबाँकँ भ२ गेनय

अशेष-शिशु कय बूढ़ी छेँकै पौमनसि

रैह माय छेँकै जेन दय नाँकँ भ२ गेनय

रैछा ये छेँकै सब तँ बहै रैछु स्वर्गगव

आँखि-गाँखि भेलै छेँकै सब उँबाँकँ भ२ गेनय

बूढ़ी केँ छेँकै सब सँ बहै रैछु रैछु मेहन्ता

हूँक सबछी निजसा हाँक-हाँकँ भ२ गेनय

"शान्तिनक्षत्र"केँ शैले भेषय कहियौ की रज्जती

दुनियाँ रैछु दुष्ट जालिम टनाँकँ भ२ गेनय

୪

ମୁତ କମ୍ବୁତ ଏଣା ହେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ
ମାୟ ରିଦେହ କେଁ କଲେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ମାୟ ମରି ଭବନ୍ନ, ମୁହଁ ଏହାକେଁ କି ଏତବ
ଯୋଗ କେଁ ଏଣା ଝୁଁ ଚୋଲେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ମରଦେମ ଭଲ୍ଲୀ ଲୋଗ ଏହାଁ ଝୁହୁକଥ
ମିଞ୍ଜଦେମ ମୁଁ ଝୁଁ ମୁହଁ ଲୋ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ମାଣଲୋଁ ମାୟ ଭେଲି ମିଞ୍ଜିତା ଏହାଁ ଏଧୁଣା
ମାୟ କେଁ ତେଁ ଦୂତକବେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ମୁହଁ ମି ଭେଲି ଧନ୍ୟସେମି ମାୟ ଦରିଦର
ତେକି ମାୟ କେଁ ଝୁଁ ଛୋଡ଼ିଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ଏମଣାକେଁ ଥୋକାଣୀ ଏମକା ମିଲ୍ଲିମିଖା
ଏ ଦୁଗ ବୀତ ଝୁଁ ଚନ୍ଦେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ମାୟ-ରାମେ ମୁଁ ଲୋଗ ଡେଁ ସ୍ବଜନ ମରିଚୟ
ମାୟ-ଦେମକ ଲେ ଠେକାଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ବୁଝଲୋଁ * ଜେ ଘୋଡ଼ି ଲେମ ଡେଁ ଏ ମତ ଚୁଡ଼ା
କର୍ଜ୍ଜ ଦୁଧେକ ଲେ ଚୁକେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ଏମଣା ଯୋଗେ ଯେ ଡେଁ ଶୀତି ଏଣିତିକ ବୀତ
ମୁତ ସ୍ବମାତେକ ଚୋଲେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

"ମନ୍ତ୍ର" କେବ ହତାଧା ଯୋଗ କେଁ ଗାଲି ସୁନ୍ଦର
ତାଧା ଯେକେଁ ଝୁଁ ହେଲେ ତ କୋଣା ଚନ୍ଦେ

ତାଧା ଏଣ ଥେନକେଁ କତେ ମବକାବୀ ଠାକା

মৈথিলী খেবাতো ঝিলেলে তঁ কোণা ঢনটে

"মোতিবক্ষী" কহতী অহাঁসঁ বঁস এতলৈ
স্বপ্নোবর অহী দরৌলৈ তঁ কোণা ঢনটে
.....বঁস ১৩.....

৩.

পনে পুন অগল ঐতমিক আগি মে স্বপ্নলীত ঐশ্ব্যানা ভং
গেনহু
খল হুর্থ স্মৃতিক, খল দুখক আগি মে পজলিত, ঐশ্ব্যানা ভং
গেনহু

জীরণক বঁদলৌত মৌসমক ডুরৌত-উলৌত ঢাণ স্বরুজক কপ ধং
খল স্মাহ ঐচ্ছাব, খল গন্দ্রবন্থক বঁহুসৌত ঐশ্ব্যানা ভং গেনহু

ঐচ্ছা কমাবিক মিহলৌত সর্দী মে জাধবি থুদথুদী বঁহক স্মৃকৌত
লোক কহে হম ওসাগত গজোরিয়াক ঠহকৌত ঐশ্ব্যানা ভং
গেনহু

মধুগধি আ নর আস নং কং জখল ঐশ্ব্যন বঁসাহ বাতি কেব
বঁসত
মোণ মে বঁহে জ্রম হম উখা-ঐকযক বঁহুসৌত ঐশ্ব্যানা ভং
গেনহু

প্রাণক প্যাস আ ঠুঠন আস নং কং জখল ঐশ্ব্যন থুবদা-বোগক
গ্রীষ্ম
পীরি বঁহুসমযাতক প্রাটড দুগলবী মে জহৌত ঐশ্ব্যানা ভং
গেনহু

শুভেভুক আশীথ আ মায়ক রাসেন্য বঁবখা আগস ঐশ্ব্যনথি পারস
হম ঘুবি নর উন্দাদক দিয়ারাতি মে ঠমকৌত ঐশ্ব্যানা ভং

जोगहूँ

“मोतिमझी” कहथि स्त्रीशिक्षिक पारमि तिहाव नऽ घुबि अथन अछि
जाइ

मानु हे सथि, अहाँ तँ धूम आवतीये गमकेत अंगुमाना भऽ
जोगहूँ

.....रूपी २१.....

(अपन अलटिहाव सथि अंगुमाना सा केँ समर्पित । ए गजन मे
अंगुमाना शैक्षिक प्रयोग रूढ़िराटक ले अछि । शैक्षिक अर्थक
अनुभव शैक्षिक प्रयोग प्रकाशक नऽ नीक रूप मे भेल अछि ।)

७

उ मूमसा हाथ मे भवन नरनर नरनी लेलै रैसन छै पसीखाना
मे

थोता मे मूह लेल रैसन रंगवाक रँटा कोनाकेँ छै आस
नगोल दावा मे

मोगी जे भिसवरै जोगन घुबि अथन धरि ले एनग देथे
टिनका केँ

ले जानि काजक कउ जगान गइन छै जीमीदाव सबक
जगनथाना मे

हेरै मइबक मेष्टिया आ बोष्टीक दोबी टोलनके वाति मोगीक
सतरेष्टी

सभ कियो नगइ रितेथ खपवारितेथ घिचकेँ नऽ जागत छै गामक
थाना मे

भागक राजा मिसा मे उठले ठप्पेत, सुकेत, ए ठैत, अकलेत,

খখসিত

কঠ ফঁসন স্ননয় ভাষ কেঁ জোড়' ডে অঁখিক তীব তরুখাবি রঁনা
গাণা মে

যৌগীক সৌতিণ, লৈ জাণি কে ছিএঁ অঁগ সনীম কেব খুঁখারক
অঁগাবকলী

সং জকবা লৈ মন্ত গড়ন ডে বস্তা কাতক বাতিক পসবন
পৈখাণা মে

শোঁতিনক্ষীযো কেঁ শিখমক আঁড়ি তোড়ি মন্তী ঝুঁঠর বঁমাগত ডে
বঁড মন্ত

বঁড । কঠিন ডে যৌ ক্ষদা সঁয়ম মে বঁসনাগ, বহনাগ অঁগন
সীমাণা মে

..ৰূঁ ২+..

শিব কুমার মা 'ঐশ্বৰ্য', ১৯৭২- , পিতাক নাম: স্ব.
কালী কান্ত মা 'বুঁচ', মাতাক নাম: স্ব. চন্দ্রকনা দেৱী, জন্ম
তিথি: ১১.১২.১৯৭২, শিক্ষা: স্নাতক (প্রতিষ্ঠা), জন্ম স্থান:
মাহুক- মালীপুৰ মোড়তব, জি. - বৈগুনবাং, মুনগ্রাম: গ্রাম-
পত্নানয় - কবিল, জিলা - সমস্তীপুৰ, পিন: ৭৪১০১, সংপ্রতি:

398 || विदेह मैथिली पद्य

प्रबंधक, संग्रहण, जे. एम. ए. स्टार्स लि., मेरठ रोड, रिसर्च भवन
जमशेदपुर- ८३१००१, अन्य गतिविधि: वर्ष १९९७ से वर्ष २००२
धरि रियासति परिवर्तन समन्वयक सांस्कृतिक गतिविधि एवं
मैथिलीक प्रचार-प्रसार हेतु डॉ. नरेश कुमार बिकन आ श्री
उदय नाथानी टोडरी (राष्ट्रपति भवनका प्रांत शिक्षक) क
सहयोगे संग्रह । प्रकाशित प्रति: क्षमा-करिता-संग्रह, अंग-
समालोचना ।

हाथक

सूतन जग/ दिनकर गानिया/ जगा देनक
बरिक गानी/ ए सूतन जहाँकै/ जगा देनक
बैथीक रौद्र/ खहखह गाँव/ रसूरा भुं

क्षमा

सब दिन सदैव
कियो ले रोग
देह मिहकन लेह टिबन
पौखरि-गनाव ठाकन
पुस बसकन
श्याम अमर शीतक रीट
ठक ठक कएल आनि
कखन भवत मोनक पियस
करदरौत चम्पा हसकैत गानि

सूर्यद्वितीयक दशो देधि
 ओकबामँ किञ्चए करौत डी मिलह
 जे अन्तीकै ठकि जेनक
 ओकब कोमार्ग नयष्ट क२ देनक
 आग आगिक ठेगपव
 के कवत रिश्रीम ?
 माँपू मर्यादा रँटाँ गेह
 तारक आगाँ प्राग्तिक कोन मोजव
 एतरेमे मेघ उँडँ गेन
 शीत अणुत तेन
 अणुप्रभा रँमि बरिअ अँमि
 सूर्यद्वितीयक,
 कोमल कोणवमे समा गेन
 ज्योतिष्यकै आदित्यक टका मणि-
 सूर्यद्वितीय अणुन मैथुमे
 तस्मिँभूत क२ जेनीह
 अखण्ड सौभाग्यरतीक आशीयक संग
 किवण समवन
 कनी फुल रँमि पमवन
 हम तँ उँभय निगी डी

ले बहिनो तेयो कवितियनि

सुकजसँ प्रेम.....

सत किअ दैत डी हुकागव दोख

ले दुमेत डधि ले उलैत डधि

सत पिउ घुमि-

हुकागव दुमि जेकरौक

कर्मक गगरोत अछि-

जखन अगनामे दृढ़ता ले

तँ दोसवगव दोय केहेन ?

रिग रजेल सत गग अरोत डधि

आठो गाम जलेत डधि

फन्ती सत जलेत किअ

कएनी रवण-

ज्योतिषजकेँ राखरौ

ककवासँ भेन मँडर ?

आदित्य मिलहक तागस

गगले तगुत, गगले रिदुग

कोना भेना डगिया ?

मिलहक अर्थ स्रष्टि प्रभुजन

ले स्रष्टि

একব লৈ অৱসান
লৈ উত্কৰ্ষ...
অগ্ৰাভা জকবাগব খসন
ও জবন ও মবন
দুদা ! মিলনক অগ্ৰাভা
বাসনা মাত্ৰ লৈ-
শিখিত স্পন্দন...
জকবামে কেনক প্ৰৱেশে
ওকবা বোম-বোম শৈষ-অশৈষ
একব ভংগিমা ৰথন কহত
জকবামে সঁৱেদনা বহত.... ।

শৰীশ ঠাকুৰ, গাম- ভোলা (মধুৱৈলী) বিহাব,
জন্ম -১৩-০৩-১৯৪৮, শিক্ষা- বী .ক'ল (দুৱৈলী বিদ্যালয়) ।
অঁত -এক অগ্ৰভূতি

आरै कत२ अछि जिनगी कत२ अछि ज्ञान
आरै किए ले करैत अछि कियो हवास
थमि गोन सभैँ उजड़ि गोन सभैँ
कमिबक प्रराह ककन छुटैँ प्राण
आरै कत२ अछि जिनगी कत२ अछि ज्ञान ।
देहक पीड़ । , अश्रिक जकवा
ले छी आरै कथुँ सँ पलेशीन
अछि ले अन्हाव आ ले गजोत
सभैँ रूमि पड़ैँ एके समाप्त
आरै कत२ अछि जिनगी कत२ अछि ज्ञान ।
राँजन नाणा प्रकारक रँगन
तैयो रूमि पड़ैँ ए मोन अछि भवन
ले कोला नगमा ले कोला लात
कथी पव कवरैँ आरै ओतेक मोन
आरै कत२ अछि जिनगी कत२ अछि ज्ञान ।
कत२ अछि आरै नहव ओ उमँग
ठहरि गोन जिनगी शिथिलताक संग
ले कोला नाज ले कोला शर्म

ले कोना हकीकत ले कोना श्रम
ले अछि अगना हमर ले अछि दमन
आरै कत२ अछि जिनगी कत२ अछि ज्ञान ।

अश्वत्थ

जे कियो ले बहन हेता असगर
हृणका की मानुस जे की छिँ डब ओ अश्वत्थ
की छिँ सम्यदना की छिँ अकेनापन
थामेगी, सबसवाहँ , आहँ, सुनापन
भवोमा कोना हेतनि अगना आप पब
जे कियो ले बहन हेता असगर ।
एनामे झूँह ले देखल हेता ओग कपे
ले पहचान हेतनि अगन सकप के.....
एकठा जिन्दा सुगर्गुहाहँक तनाशमे
सुतनामे.... ले जगेल हेतनिरिडोण
जे कियो ले बहन हेता असगर ।
हृणका की बुमन जे की छिँ दुब सँ
अरौत आँठा टक्रीक छन-कप्पन .. पक-पक,
ओ जेँक दुगहवियामे टिक्काक हकवर
धूँक -धूँक तकैत रँगवा कै देखैतआकि

अंगनामे पथार गहूम- माइ आ पसवत

जे कियो ले बहन हेता असगर ।

हूँका की मानुस जे की छिँ डब ओ अश्वतर । ।

डा.अरुण कुमार सिंह, सम्प्रति मैसूर ।

सोधनगान

एकठा डुथि गोपान

गोपाले सन मनु

बैगो गोपान सन

सुनारो डहि रैआसुकुन

पठराक नाम पब डुथि अतिकुन

जैताह नीक खुन

निथताह ले पढताह

माबि धरि खोताह

तैय्यो रिहूमन
 कुनसँ घबताह
 एक दिन अलछोकेमे
 दनाशक रँगलेमे
 नागन नावक ठेबीमे
 नगोनहि सनागसँ आगि
 भ२ तँ जागत जुनुग
 हृदा कौहना आगि मिमाउन गेल
 सौमे गौआँक नजबिमे
 गोपानसँ भेनाह मोक्षपान ।

धियरब सप्तादकजी

धियरब सप्तादकजी
 यथोचित
 अहिना सप्तादकीय निथेत बही
 मल-मल हर्षित हम होगत बही
 ससँ भेँठ करेत बही
 नैदक अर्थ बुनैत बही
 गबन हृदकैँ उखाडैत बही

नर-नर गतिहस रैगारैत बही

मिथिला, मैथिली एर मैथिलकेँ परिभाषित करैत बही

शुग-शुगसँ परिव्याप्तु गनतहकमीकेँ स्थावैत बही

परिवारवादसँ मैथिलीक बक्का करैत बही

रतमासक कछफ टागिक पदार्थगणे करैत बही

मैथिलीक हवावाकेँ सजा दिखारैत बही

मैथिल, नन-मैथिल एर सौगतक संगड़ एक हविर्छोई करैत बही

मैथिलीक आराजकेँ जगत-अदानत धरि पहुँचारैत बही

आकाशितक आकाशकेँ आशीरिचषा बुमि अगणारैत बही

मैथिलीकेँ नम्रै दिस जखनमे मदति करैत बही

मैथिलीक प्रकाश विद्वान आहंसवकेँ शुद्ध-शुद्ध उटाका सिखारैत बही

कञ्चमे लठकन पएवकेँ अगण प्रतिष्ठा रैटैरैक पाठ पढारैत बही

अरसवरादीक अरसवरादितकेँ रौटैत बही

रैमिथी छोड़ि अगण रैकेँ ठाढ़ होगत बही

मिथिलाकरकेँ पुनवस्थापित करबाक प्रयास करैत बही

रिधि, रिज्जान, रागिजा एर नर-नर प्रायोगिकीक संग मैथिलीकेँ जौड़ैत बही

मिथिला, मैथिलीक विकासमे मदति लागल बही

सम्पूर्ण विधेय अंग अंग निर्धारित करित बनी

कुन्दन कुमार

आँखि मुठ ले रोजेत अछि

आँखि मुठ ले रोजेत अछि,
 बाज द्रुतक आँखि खोजेत अछि ।
 पड़निअ कतेको रैब,
 ए दिन ।
 कनी रैताँ हम्बा,
 ओ कोन घड ी डन,
 ओ केहेन पन डन ।
 जग पन मे ,
 हम दः देल डुलौ,
 अहाँकेँ,
 आनक हाथ,
 कक ले पोखा,
 ले कक प्रगट,
 रैता दिअ हम्बा,
 द्रुत हलैक कावण !
 नीलामी तँ ले नगा कः,
 रैसन डुलौ हम,
 हाय नैकि गेलौ हम,
 ओ केहेन हँदा मे,
 अनजान सफल अछि ।
 अनजान अछि बाता,

মজিবক কোলো ঠেকাশ লৈ,
চনন জা বহন ভী হম কতএ,
তৈয়ো !

হমবা নং,
তীখ বৌদ বহিতো,
মন্তু পৰশক সকোব বুমি.
মোশ সঁ কহৈত ভী,
সুহাশা সফব ঐডি ঐগল,
কহৈত ঠৈক,
চননাগ জীৰণ থিক,
মিবন্তব, নগাতাব, ঐগরবত !

সমা হেমন্ত রাণী

মাধুবী (এক শাবী)

মস্টব সাহেৰক ঐসগলে ঝেঁপী ভনথি মাধুবী ।
সংগে সতৰী ভাগ, ভাউজ বহৈ ভনথি মাধুবী ।
ঐহব মস্টব সাহেৰক গজোত ভনথি মাধুবী ।
থাগলৈ মাধুবী, মিহফিয়া লৈ মাধুবী ।
চলৈলৈ মাধুবী, ফিলৈলৈ মাধুবী ।
হুগকব বুদ্ধা বীক ঠেঁগা, বঁগন ভনথি মাধুবী ।
তগযো হুগকব জাশক জগান ভনথি মাধুবী ।
সদিখল হুগকব মুহেঁ, ঐগশিহঁ, সুলৈ ভনথি মাধুবী ।
তখলো খুশীসঁ বহৈ ভনথি মাধুবী ।
হঁসঁ ভনথি মাধুবী, গারৈত ভনথি মাধুবী, থোনাগত ভনথি
মাধুবী ।

मैथुँअब तँ डलेबे, एक दिन रैपुँअबो तेनथि माधुवी ।
 भाग भाँज कहथि माथ रैथावन माधुवी ।
 मदिथन घबक काजमे अछन बहे डनथि माधुवी ।
 दुख गोठेकेँ खुने कलेमे भिड़न बहे डनथि माधुवी ।
 तथला भागक आँथिमे गड़ग डनथि माधुवी ।
 एक दिन कहूँ रियाहि क२ मासुब तेनथि माधुवी ।
 पियकूड़ पतिक संग उमनागत डनथि माधुवी ।
 माँस, तोले, दिन, बागत मारि खाग डनथि माधुवी ।
 माँस ससुब रबक सेराये, मिमागत डनथि माधुवी ।
 मोनक सपना मोलमे पिस क२, गुनागत डनथि माधुवी ।
 सग रितन एक रैथीक माग तेनि माधुवी ।
 मोचनथि आरँ नीक सँ, सग रितनैरँ, माधुवी ।
 शेरारँ रैलोनक हुनका मनोमात, कालेत डनथि माधुवी ।
 माँस ससुबसँ आरँ चिक्कावन जाग डनथि माधुवी ।
 तथनहँ आँथिक तारा रैलेक प्रगाम करै डनथि माधुवी ।
 कहियो दिन फिबत मोटेत डनथि माधुवी ।
 दोदरु रैवथ ठकठकी नगा क२, रियाहि तेनथि माधुवी ।
 रैथी तेन मियाँ तँ आनि केनहि माधुवी ।
 रैहवन दिन मोनमे रौस केनहि माधुवी ।
 माँस ससुबकेँ रैहकेनासँ रैथीसँ गारि सुनन माधुवी ।
 फुगछे फुगछे क२ काण नगली देख रिगदा माधुवी ।
 कि एहिना जलमे रितत रिवाता, मोटि पड़नौ माधुवी ।
 अथन बाहे, राँठे घुमै फिलै डथि माधुवी ।
 पहिल सँ रैमी हँ सँ, गरै डथि माधुवी ।
 बुँधियाव लोक सब कहै डथि "रैताहि" भ२ तेन माधुवी ।
 दूदा "रौपी" क आँथिक लाव रैसन डथि माधुवी ।
 जे सब ठाम थमि बहन अछि रैनि एगो माधुवी ।
 की नारिक गधर परिताया थिक ?

दोसरी

डथि मोटिमे नखन रौरू, ध२ माथापर हाथ ।

সৌ সৈ গাঁৱসঁ ঘূৰি ক২ এনাহ, লৈ ঠাকা ভৈলি হাথ ।
 কাহি বুঢ়িয়া কেব সগুন উঠত, পুবা পাগ লৈ পাস ।
 বাপ পুতে সভ থাণী ঘব, লৈসন ভৈল উদাস ।
 মান জ্ঞান খেতী ৰাঙী ৰেঁচ, কিডু তৈ পাগ জোগেনথি ।
 গহনা থুৰ্জা যা ৰেঁচ ঘবক, দহেজক সামান জুঠেনথি ।
 মোচনলি পাগ বাথি পএব পব, ৰব গডু কৈ বুমেৰলি ।
 হোঙতে পাগক ৰাৱস্থা হম, কিডুএ দিলমে পহুঁচেরলি ।
 ঘবক ভীতব কেৱাঙ পাডুম, মহমান বুঢ়িয়া তাকৈ শুভি ।
 কোণস বহন খুদকৈ ৰিধাতাকৈ, অপ্পাণ ভাগ্যপব কালৈ শুভি ।
 পহুঁচ নডকাক ঘবপব, ভৈল সভ ৰীথ ৰেঁৱহাব ।
 দুদা নম্বল ৰাৱুকেঁ আঁথিক আগাঁ বুমন অহাব ।
 দেৱু ৰাৱু কহনা ৰজা কএ, সমথি কণী গনুব অৱিয়ৌ ।
 ভৈল দেনক ৰাত তৈ অহাঁ, পহিল তৈ ফৰিডুৱিয়ঙ ।
 হাথ জোড়ি ৰজনা নম্বল ৰাৱু, লৈ ভৈল অখল জুগাঙ ।
 কিডু ৰেঁবক সময় দেন জাঙ, সধা দেৱ সভ উধাব ।
 হম ৰাপাৰী লৈ ভী, সভ ঠা ঢালী এখল ।
 পুবা পাগ জে দেৱ তৈ সগুন, সগুন উঠত আৱ তখল ।
 হাথ জোড়ি ক২ পএব ধৰি ক২, নম্বল ৰাৱু গোললৈনা ।
 আৱা সভ লোক বুমেবকলি, দেৱু ঠেসস মস লৈ ভৈনা ।
 হাৰি থাকি ক২ গমা ক২ গজ্জতি, নম্বল ৰাৱু এনা ঘব ।
 ৰজ্জপাত ভৈল সভক উপব স্মি কএ গা থৰিব ।
 কালৈত ৰজনাহ নম্বল ৰাৱু, একবা কাবশে গজ্জতি গেল ।
 কথিলে জন্মান ঘব গা ভৌঙী, জন্মিতে কিএ লৈ মৰি গেল ।
 স্মি ৰাপক ৰজ্জব সল ৰৌল, বুঢ়িয়া লৈ মহি পৌলক ।
 চুপ্তা চাপ অগল কোঠবীক, কেৱাঙ ৰন্দ কএ ভৈলক ।
 ৰৌল ৰৈলি ৰাপক উপব, জিঅৰৈ হম কথী না ।
 নগা ক২ ফসৰী বুঢ়িয়া অপ্পাণ শেষ কৈলক গহ লীনা ।

জতএ শূভক গাণ লোগত ভুৱ, মাচন ওতএ কোহবাম ।
 বঁচি চহ্ন এক ঞ্চওব লাবি কে, ন২ ক২ দহেজক নাম ।
 "বঁপী" একব কে ঞ্চি "দোযী", কেববা ফাঁসী চহ্ন ঐব ।
 নহকা যা নহকাক বঁপ, যা থুবা সমাজগাব দোয নগাএব ।

মিয়া

স্বপ্নি সৌ সৈ ঘব মাচন কোহবাম
 সন্ন ভ২ বহি গেলৌ সন্ত ঠামে ঠাম
 স্বনাগ পহ্ন ঘব জন্মালী মিয়া
 হমলৈ ঘব এনা ঞ্চভগলী কীয়া

লৈ বঁষ্টন মিঠাগ লৈ কেলৌ • দাণ
 মাথ পকহি কহলৌ • হে ভগৱাণ
 কোণ জন্মক পাণ কী কেলৌ •
 তকব ফল হমরা ঞ্চহাঁ দেলৌ •

দৈতহু পুত জে সগহি বহিত
 হমব বঁহ বীক ঠেগা বঁলৈত
 গা কি দেলৌ • জিগীক সব
 পহ ঐ জাএত জে ঞ্চলকব ঘব

তিমক দহেজ লেন ঠাকা জোগাউ
 যা একবা গফুন পঠাউ
 কতলৌ গা পহ্নে লিখতে
 ঢৌকা ঢুলা ত' কবহে পহ্নে
 জে স' বহি ভলৌ পহ্ন ঐন
 সেই হমব মাথা বঁথাএন
 সদিখণ গজ্জত কেব মোঢ়ি
 লেব লেব মাথা হম লাঢ়ি

স্বপ্ন আর রোগী কেব রিচাব
তজু মোশ স' যিশায়ন রিকাব
পুত এক ফলক দীপক হোগা
রেষ্ঠী দু ফলক গজোত কলৈ

খোলু মগজ আ কক রিচাব কলী
জৌ জুগ লৈ বহত জলী
ত' হয় অহাঁ কোণা কহ বহিতৌ
সৃষ্টি কেব কি কম্পনা করিতৌ

কী কহ

সৈদখন সমা গড় । বহন অডি
লৈ রহরীক কোণা জোগাব
আর লৈ কাঠন কষ্ট বহন অডি
জিগণী রহন পহাড়

জাধবিব ভন সমা দেহ মে
লৈ কেকনো গাহলো
খসন শিবী জে আএন বৃদ্ধ বী
নিজ ঘব স' রহলো

দুঃখ স' মাথ গকড়ি কলৈ ভী
কেও লৈ লাব পোড়ৈ
জেকবা হয় রজনাগ মিথোলো
ও দেখ দশা হ'সৈ

রহকা রৌখা কহথি জোকস'
কিড লৈ অহাঁ বুনৌ ভী
মমিনা, ভোঠকা দুকেব বহন অডি
লৈ জালৈ কোণা জিলৈ ভী

পোতা পতোহ লৈ আর ঠেলৈ

কেও ঘুগাও কহ লৈ তাক
ফহৈব ফহৈব কহ জীৱ বহন ভী
থান লৈ নিকম কেহু ৰাঠে

লৈ স্মৰক, লৈ স্মৰক দুঃখ লৈ
দুঃখ এতৰে মোৰ হোও
জিহক জেন জীৱো ' জিএনো ' .
সেহে অঙ্গণ ফাস ৰুইএ

চাবি পা'চ মিয়া পুতাকে

মৈ-ৰাগ সহজ স্মৰত পালে
দুদা মত মিলি জুগন কহ
মৈ-ৰাগকে ' লৈ বহে

কহে ৰাগী জুনি কক এনা
অঁকু সময় আৰে
এহো জুগ মে জে জেনা কৰে
তেহে ফন পৰে

দাশৰ

জগদয়্যোঁ ঙগজন পবতী
ৰণন নিঠুৰ আ ভ২ গোন পবতী
ফাগঠে বহন মিথিনাক কলেজ
জগমান এঁঠাম অস্বব দহেজ

ঘলে ঘব পৈমি গোন এ দাশৰ
হিৰাণ ৰণন মিথিনা কেব মাশৰ
ঘলেম পুখাঁ উঃ ১ বহন ভী
ৰেঁঠী মন পুতোহুকে ' জবা বহন ভী
মিত ৰহিল ৰেঁঠীক ৰনি মলৌএ
কতে কে ' থা গোন দুদা একব প্লেট লৈ ভলৌএ
হম মত একবা খুখা বহন ভী

ঘলেমে বাউস গাতি বহন ভী
 ঞ্গকা স' কহে ভী একবা বাগু
 ঞ্গনা লেব মে সভ স' ঞ্গা
 গহিব লেলো' নিৰ্ভক ভেব
 লেঠা কে' ব্ৰীমো ভী বগদী কৈনে

কানি বহন মিথিলা কেব ধীয়া
 ঞ্গ ধবতী গব জন্মালো কীয়া
 বঁনি গেলো ঘবক ঞ্গতিমোগ
 পড়ন মোগচমে ভাগ, মাঁ, রাগ

একবা জে সভ বঁক' বহন ভুথি
 মিথিলাকে' ও সভ জবা বহন ভুথি
 কহি দৈ ভী ঞ্গ লৈ ঞ্গা পড় এত
 এক দিন ঞ্গক ঘব জড় এত

দিলে দিন ঞ্গ বঁক' জাগ
 সুবসা জেনা দ্ধ' হাবল জাগ
 ঞ্গকাব একব ভব গেল ঞ্গন্ত
 মিথিলা স' কাবক ক' দেবক ঞ্গন্ত

কিবিয়া এ একবাস' সভ জুমু
 ঞ্গকব বৈদেহীকে' ঞ্গপাণ বুমু
 সভ গোঠে কক একবাস' গবহেজ
 ভগবতী সম্পত লৈ লেব ঞ্গা লৈ দেব দহেজ

"রাগী" ঞ্গা লৈ সভ চেত জাউ
 ঞ্গাউ সভ মিল এ দাশরকে' লৈনাউ
 লেব ঘলে ঘব এতী মাঁ সীয়া
 ধন্য বুমব জে ঘব এতী ধীয়া

জেব লৈ কএম জাএত বঁখাণ
 বিন্যাপতি মন জতএ করি মহাণ
 মন্ডন মিসবক জন্মক থাণ

जे अछि विदेह जलक केव धाम

मिसरी मन रानी जग ठाम के
 रैनना गानुन बाम उग ठाम के
 जलनि जतए माँ मिया भेली
 जग ठाम गंगा छलि क२ एली
 जतए छन-छन रहि बहन अछि
 कमला, कोसी, जरीरछ, रैनान

हब आँख तनमीक टोड़ ।
 घर घर होखए छत्ती पाठ जतए
 माँ सबसतीक रौन जग ठाम
 एहन सुनब कछ ठाँ कतए

दली छूड़ ।क भोग जतए
 भिसमले लेखि भगरान
 मगले जगतमे कतए भेटैए
 बसगुला, माँछ, पान, मथान

कतो मोहब कतो रैठगरनी
 कतो टैता, हगुआ, रैबहामा
 मगदाउलक बाग कतोमँ
 कतो माँस, पवाति, डुमामा
 डुर्छ, दिरानी, दुर्गापुजा
 हगुआ आ सौवाँठक मेला
 कते पाएँ माग-छकेरा
 आ मिसियाक खेला
 सुझा मनक अ नगरी रौपी
 ले पाएँ दोसब ठाम
 गरि सँ कछ जे मिथिला, जे मैथिली,
 जे जे मिथिला धाम

ବାହୁସ ବାଣୀ ଶିତା- ଶ୍ରୀ ହରିଶଚନ୍ଦ୍ର ସା, ଗାୟ-
ମାଡୁରେନ୍ଦ୍ର, ଯଶୀଗାଢ଼ୀ, ଦବଡ଼ିଆ, ସ୍ୱାମୀ ନିରାମ - ଦବଡ଼ିଆ, ସିଂହାର,
ରତିମାଣ ନିରାମ- ମେନସ, ତମିନାଢ଼ୁ ।

ହସ୍ୟ ପ୍ରିୟତମ !

ପ୍ରିୟତମ ! ଏହାଁ କତେକ ଶୀକ ଢି ।
କତେକ ସିନ୍ଧୁମୀ ଆ ଏମ୍ବ କହନ ପବ ମଞ୍ଚିକ ଢି,
କି ହମ ଆ ଏହି ରିଦ କଏ, କହ ମକ୍ତେତ ଢି
ଏହାଁ ପବ ସିନ୍ଧୁମୀ ।

କି ଜାହାଣା ପଢ଼ିନା ଜାୟା ସେ,
ଓକବ ପଢ଼ିନା ଜାୟା ସେ,
ଆ ଜାୟ-ଜାୟାସୁବ ମିଁ ହବ ଜାୟା ସେ,
ଏହାଁ ହମବା ମିଁ ଡିଈ କରୈତ ଏଲୌ,
ଏମ୍ବ ରାଜନକ ଏମ୍ବସାବ,
ଆ ହମବା ମିନାରିୈତ ଏଲୌ,
ଓଗ ପବସ ଏମ୍ବଦ ମିଁ,
ଜତଏ କୋଲୋ ଦର୍ଦକ ଏମ୍ବଭୂତି ଲି ବହି ଜାଗତ ଢି,
କୋଲୋ ଏମ୍ବପୁର୍ ଗଢାକ ଥିମ ଲି ବହି ଜାଗତ ଢି,
ଏକଥା ହୁମି ହୋଗ ଢି ଜୀରଣକେଁ ଜି ଲେରୌକ,
ଆ ମତୁଠି ହୋଗ ଢି ଏହାଁକେଁ ପାରି ମତ କିଢୁ ରିମବି ଜେରୌକ ।

ଜେନା ଏହାଁ କହିସୋ ହୁମଲୌ ଲି ଏମ୍ବ ରାଜନ ମିଁ,
ଜେନା ଏହାଁ କହିସୋ ଡିଈକଲୌ ଲି ଏମ୍ବ କର୍ତ୍ତରା ମିଁ ।

ଓହାଣା

ଉତ୍ଥଳ କୋଣା ଅପ୍ପଣ କର ରିଡ଼ିଫର୍କିକ ଦୁଃଖ ଗଣି ବ ଓତସି କର
 କରେଜା ସେ ଭୁବ କରା ଗଣି,
 ଉତ୍ଥଳ କକରୋ ଓପକାବକ କର୍ଜ ମନ-ଓ-ମନ୍ତିଷ୍ଟ କେଁ ଅପଣା ଶୌରକ
 ମିଟା ଦାରି ମରଦା ଗଣି,
 ଉତ୍ଥଳ କକରୋ ରଚନ ଦର ଅତିମ ସମୟ ଗବ ଲେ ଡେଇଁ କର ମେରାକ
 ଶୈମ ଅପବାଧ-ରୌଧକ ଆଗିମେ ଉବାରଣ ଗଣି,
 ଆ ଉତ୍ଥଳ କକରୋ ଜେନ କିନ୍ତୁ କବରାକ ଫେମାସ ତିର ଗଢା ଦୟା
 ତୋଡ଼ି ମିମିଆ-ମିମିଆ କର ମରରା ନର ରାଧା କରା ଗଣି,
 ତଥଳ ଏହାଁ ଏହାଁ ଆ ହମରା ମନ୍ତାରି ଜେର,
 ଦେଖୁ ହମରା ତିନ-ତିନ କର ମରା ଲେ ଦେର ।

ହମରା ରିଶ୍ମାସ ଅଛି,
 ଏହାଁ ଏହାଁ ଆ ହମରା ମନ୍ତାରି ଜେର,
 ଏହାଁ ହମରା ମିମିଆ-ମିମିଆ ମରା ଲେ ଦେର ।

କିଏକି
 ହମରା ତୁ ଉତ୍ତରୀୟାକ ଶ୍ରୋମ-ନରିସେ ଥୁଟି ଗେନ ଭଗ,
 ତଥଳ ମୁଁ ଏହିକ ଦେନ ଭରୋମାକ ମାଁ ମ ଗବ ତୁ ଉତ୍ତରୀ ବହନ ଭି ।
 କତେକ ଏହାଁକ ପ୍ରମିମା କର,
 କୋଣା ଏହାଁକେ ଧନ୍ୟବାଦ କହ,
 କିନ୍ତୁ ବୁନ୍ଦରାମେ ଲେ ଆରି ବହନ ଅଛି,
 ଧନ୍ୟ ଏହାଁ ସମୟ ମୁଁ ଆରି ଉତ୍ତରୀ,
 ଦେଖୁ, ଆଜି ସେ ଦେବୀ ଲେ ଗଗାଏର ।

ହେ ହମରା ପ୍ରିୟତମ ।
 ହେ ହମରା ମୁଁ ।

अबलब अब कथेग (१९५९-), पिता

श्री- हेमलबाग मिश्र, गाम फूलकाली, दरभंगा ।

शोध

एकठा नडकी डै

नडकी ले, गरी डै

बंग ओकब दुधमे केसब गिलाएन

लेन ओकब रंगमे अछि ओमबाएन

लोगत अछि मोन

ओकबा सँ करी रात

रहूत बास मीठ मीठ रात

रूदा हिनात ले भेन

ओहो हमार बाज देखेत अछि

देखि हँसत अछि

किछ कहि दैत अछि

रूद हम किछ कहि ले सकलौ

बैत अछि हमार रिडिंगमे

हमार रिडिंग

जे हमार ले अछि

हम ओग रिंङीगमे राचमेल डी
ओतेक ठी रैठी अछि हमार
बैत अछि गाम मे
गाम आ रूँढी दायक संग
हम अप्पन परिवारक दुब
परदेसमे
पेठेक आगिमे
सब सुख होमादि क
जल जा बहन डी
आरैत अछि रएह नङ्की
जेल एकठा गुड़िया
कहेत अछि मीठ रोग
“अकल देखू लल हमर डौल
कते नीक अछि
दम हज्जावक अछि”
ओतेक सेवरी ले अछि हमार
हम ओकरा डू ले सकलौ
जोदमे उठा ले सकलौ
जग थागकेँ

ଦେରଦୁତ ଗାବ କଞ୍ଚ ଚୁକନ

ହମ ଓକବା ଗାବ ଲେ କଞ୍ଚ ମକଲୋ

ମୟଙ୍କ ଧୀବ

ଅହାକେ ଯାଦ ଲୁଅତ ରା ଲେ

ଏକଥା ଆମକ ଗାନ୍ଧ ଢଲେ

ବନ୍ତା କାତ ମେ, ମୋଥବି ଗବ

ଧୁର ମମ୍ପଟଗବ

ଓକଲେ ଢାହି ମେ ଥେଲେ ଢଲେ

ଭୋବ ଆ ମାଁମ, କରଞ୍ଚି ରା କିବକେଟ

ମୋଣ ମଞ୍ଚିତ ଅଛି, ରଞ୍ଚିତ ବାମ ରାତ

ମୁମକ ମିତଗବି, ମାୟକ ମଞ୍ଚବ

କୋୟନକ କୁ, କୋଲିକ ମୁ

କନମ ଗାନ୍ଧି, ରଞ୍ଚିତ ରାନ୍ଧି

ହୁମଲି ଥାନ୍ଧି, କଞ୍ଚିତ ଗାନ୍ଧି

ଟୋବଚମ ଆ ଜିତିଆ,

ଠାକ୍ୟା ମାନ୍ଧି କିଆ

ରାଧ ରାଧ, ତିତଲିକ ମାନ୍ଧି ଓ ଢାନ୍ଧିତ ମୋଣ

ଧାମକ ଗାବା, ଦୁଧକ ଢାବା

ରିଆହକ ଚୁମାଣ, କୋଜଗବାକ ମଖାଣ

रिधक गीत, रँचणक मीत
 गुरुरव आ गीती, दीगारौती
 ठैठक पुजा, टाडवक तसरी
 गामक भोज, गान्द औरैए बोज
 समयक धाव मे तसिया गेलौ
 रहूत बाम रौत
 देखैत बहि गेलौ हम
 मुक दर्शक,
 निरीह प्राणी जकाँ
 समयक संग तसिया गेलौ हम
 औरै ल ओ गाछ अछि,
 ल रहूत बाम रौत

छी धन्य हम, हमर मिथिला

ओ जिंजीव तैछि , स्वीकार कक
 सरन छलौ, अरन भेलौ
 सरन रँगरँ संकप कक
 नर गीत लिखू, नर रौत कछ
 ओ नरहागक संघाष कक
 जगि अहाँ हुँकार कक

422 || विदेह मैथिली पद्य

आ संगत दिने प्रस्थान कर
ले रात रैनाँ, ले घात नगाँ
पीठक पाछाँ अगमान कर
मए कहू, मन्थान पाँ
आ दोसब केँ मन्थान कर
भागू ले लताक पाछाँ
ले कर तीखक अतिनाया
आमेरनकेँ संग लए
दुनियाँ पर अहाँ बाज कर

अम्मा जी भऽ गेनथि दुःख

अम्मा जी भऽ गेनथि दुःख
अशोक जे एक किवण भूत
ओहो कतहुँ भऽ गेन ग्राम
बाजनीतिक दार पेट देख
निकालथे खुरे अलका मे गीन मेथ
अप्पन दामन कियो ले देख
जगमे अछि हजारो छेद
निकलैत स्ववज्र डूरी गेन
भऽ गेन आरि अन्धार कप्पा

अम्मा जी तऱ जेनथि दुःग

काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि

अहाँक सौंदर्यमे, ओसवा कऱ हम अप्पन आँथि
 काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि, काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि
 छन्द बाशि केँ तजि कऱ हम, केने बाशिये कोना भँकि जाँ
 संसावक हम गूढ प्रेम तजि, रौनुपानिये कोना अँकि जाँ
 अँउव-अँउव अँगुल सलकेँ अँगना सँ हम दूर हाँकि
 काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि, काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि
 हम डलौँ उँगुँ, तन-मन हनार निरँकु डल
 उँडैत परन संग उँडैत डलौँ, आ गति नीव मन टँटन डल
 रासु डलौँ हम मनु डलौँ हम, रौकावीक धुन हाँकि
 काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि, काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि
 दुर्लभ मानर तन अँडि भँडैल, गुठ बहनु थोजरौ जेन
 धुनिक रिगलित रावन्हा, नर निर्माण कवरौ जेन
 अहाँ कहि जी थरि जाँ, ह्रदा रौस कोना जाँ, हाँ-थाकि
 काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि, काष्टि निअ कोना दूनु पाँथि

हम प्रेमियहि के जी रौनु ?

हम प्रेमियहि के जी रौनु ?
 उँज्जर चक-चक कर्ता पहिबल,

ଅନ୍ଦର କତେକ ଦାଗ ଢମେଲ
 ଅଗଲ ଓ ଝୁମକାସ ବହନ ଭୁସି,
 ଅମ୍ପାଳ ଶୁଣ ଓ ଗାରି ବହନ ଭୁସି
 ହମ ଶୁଭନିସାହି କେ ଭୀ ରାବୁ ?
 ଓ କହବସି ଟୁମ୍ପ ବହ ଝେଟା
 ହମ ଭୀ ଅଗ ଦେଶେକ ଲତା
 ମଗମେ ଟାକିଣା ଶୁଣା ଲେଲ
 ଶୁନିମକ ଦୁ ରୈଦା ଲେଲ
 ଅମ୍ପାଳ ଚୋର ଝୁମାଏ ବହନ ଅଛି
 ମତକେଁ ଓ ହବକାଏ ବହନ ଅଛି
 ହମ ଶୁଭନିସାହି କେ ଭୀ ରାବୁ ?
 ଓ କହବସି ଲେ ଭୀ କିସୋ ଆବ
 ହମ ଭୀ ଅଗ ଦେଶେକ ଶ୍ରୀକେଦାର
 ମଟକ ବାହ ରୈହୁତ ଦୁଧ ଦେରା,
 ଜାଣ ଦିସୋ ରା ଖାଉଁ ଯେରା
 ମୋଟେ ବଳି ମିଷ୍ଟମ କେଁ ରୈଦନର,
 ମିଷ୍ଟମ ମଗ ଅଗଲ ରୈଦନରା
 ହମ ଶୁଭନିସାହି କେ ଭୀ ରାବୁ ?
 ଓ କହବସି ଲେ ଶୁଭୁ ମବ
 ହମ ଭୀ ଦେଶେକ ଅହମବ
 ମହମାଗ ରୈଢ଼ି ଶୋର ରୈହୁତ ଡେ,
 ଝୁଫିନ ମଁ ଆରଁ ମୋଟେ ଭାବେ ଡେ
 ଓଁମେ ଓଁମେ ମତ ମେଟିମ ଡେ,
 ଘୁମକି ଭେଟେତ ମତ ଫିଟିମ ଡେ
 ହମ ଶୁଭନିସାହି କେ ଭୀ ରାବୁ ?
 ଝୁଫିନ ମଁ ଟଳେତ ଅଛି ଦାଣା ମାଣୀ
 ହମ ଭୀ ଅଗ ଦେଶେକ କିବାଣୀ
 ତୋନ୍ଦ ହୁକ ଡାହି ମେହୋ ନିକରନ,
 ଯୋଡ଼ ହୁକ ଡାହି ମେହୋ ହଝକନ
 ହାଥ ମେ ଲେଲ ଭୁସି ଓ ଝେଟା,
 କବସି ହନାଲ ଅଲକୋ ରୈଦା
 ହମ ଶୁଭନିସାହି କେ ଭୀ ରାବୁ ?
 ଓ କହବସି ଟୁମ୍ପ ବହ ହୁମିମେ

হম ভী ঞ্গ দেশেক শ্বমিস
 গাঙীমে লাগল ঞ্চি রঁতী,
 সরঁহক শ্বম ঞ্চি সিষ্টী গিষ্টী
 লাগি জাগত ঞ্চি ওতএ মেলা,
 জতএ সঁ শ্বজলৈত ঞ্চি কাফিলা
 হম শ্বভলিগহি কে ভী রঁরু ?
 ও কহমথি চুগ বহ সস্বরী,
 হম ভী ঞ্গ দেশেক মন্তুরী
 বাজগথ গব ভেঠম ভিখমগা,
 দবিদক সঁতান ভুখা নগা
 মানলোদাম মে ঞ্চম সঙ ঞ্চি,
 তৈযো লোক ভুখে মলৈত ঞ্চি
 হম শ্বভলিগহি কে ভী রঁরু ?
 ও কহমথি তেহম সন্তসঁ গঙল রান্তা
 হম ভী ঞ্গ দেশেক জলতা

অচাৰ্য্য শাস্ত্ৰী (১৯৩৬-), গাম-
 সোণরয়া, পোস্ঠ- কবহরী, ভায়া- নবহিয়া, জিলা- মধুৰ্ণী
 (বিহাৰ) ।

কী দেখ বহম ভী ?

গাম-গামমে ঞ্চি গমবল সগড়া ।।

লোভী রৈমাণ কলৈত ঞ্চি নখড়া ।।।

ঘব ঝিগাঙু কলৈত দেখু রঁখড়া ।।

सभ किछु ज्ञानि बहन मैया सखड ॥ । ।

सगड ० घब रिगाडू नगा बहन अछि ।

बूतन आगिकेँ सुनगा बहन अछि । ।

हुमि गग कोना पतिया बहन अछि ।

कनहुसकी क२ ओ रैतिया बहन अछि । ।

की कली घब-घबमे अछि तँ गमह दुख ।

देख जड ० त एक दोसबक सुख । ।

सभ्ठा खेना करैत छैन प्रह्व ।

एक दोसबकेँ प्रगतिक खैरौक दुख । ।

हृदिकेँ उखाड ० गहका बहन अछि ।

भावगव भावकेँ सनका बहन अछि । ।

जन धन-धन कोना गमा बहन बहन अछि ।

परिवारक प्रगति तँ ज्ञा बहन अछि । ।

ए० जन मन देशिक आजदी ।

गनती कवरौक लोक भेन आदी । ।

नड ० त मरैत रादी प्रतिरादी ।

देशिक जन-धन-धन हूँ अ० ररिदी । ।

कहु तहँ ए० गनती किनकव ।

किनकव कि हूँकव देख बहन दिनकव । ।

दु हज्जाव दम शीखाक दृश्य

सुथि जोग पोथवि डारैव घब ।
 पूर्वा रैहैत जाडं रैजाडं । ।
 नागन दमकन हष्ट-हष्ट करैए ।
 टव टाँटव सभ छुट-छुट करैए । ।
 सगव डगव रैष्ट गर्दा डुडंए ।
 दुगलव टनक ले मल करैए । ।
 खेतक रीखा सुखन रीबाव ।
 ल कादो ओ ल होगत गज्जाव । ।
 शीखा नलीत रैशोथ मास ।
 धास ले नागन सकन टास । ।
 रौधक रौध टवैत अछि मान ।
 कि कहतन्हि कियो हान-टान । ।
 कथला हरा शोन्त लोद गुमाव ।
 केहेन अछि खेतिहव कपाव । ।
 नागन तागत सभैषी रूडंन ।
 दालीगव अछि लोदी घुडंन । ।
 किमान पिमान दुख ले रूमत ।

ଅଗ୍ନୀ ଦିନ ତୁ ମତକେଁ ସ୍ବମତ । ।

ଶିଶୁ କକ ମବକାବ ଜୋଗାବ ।

ସୁଧି ଘୋର ମୋଥବି ଡାରିବ ଧାବ । ।

ମହାବାସୀ ମା

ମହା

ନିଧି ବହନ ଭୀ ଅଥବ ଚନ୍ଦ୍ର, ଥିଏ ଅଳିକ ନାମ
ଘୋର ଭୂତାଁ ପୂଜା ଯେ, ଚନ୍ଦ୍ର ଅଗ୍ନୀ ଗାୟ । ୧
ଗାୟକ ଯାଏଁ ଭୂତ, ଓହ୍ଲି ଗମକେତ,
ହୁଏ ମାତ୍ର ମତ ଗାୟକେ, ଭୂତ ଓହ୍ଲି ସୁଲେତ । ୨
ଭୂତ । ମତ ଗାୟ ମହା, ସୁନା ସୁଲେତ ଭୂତ,
ନିରାହ-ପ୍ରିତିକ ଗୀତ ମତ, ଓହ୍ଲି ଗଲେତ ଭୂତ । ୩
ଯାବକ ଦଗ୍ଧ ଏଥଲା ମୁଁ ଶୁଣେ ଭୂତ,
ରାବୀକ ଅଗ୍ନି, ସ୍ବନ ମାଣ ଗଲେତ ଭୂତ । ୪
ଏକେଥା ଲୋକ ଲେ, ଏକେଥା ରୋଦ ଲେ,
ମାଁ ଯେ ମାଁ ଅଗ୍ନୀୟେ କହବ ଭୂତେତ ଭୂତ । ୫
କି କହୁ ଚାନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର, ଭେଦା ଭୂତେତ କେବ,

রৌপ্য মাঝি ম', রৌপ্য বহিষ্ণু। ৩
 গায়ক হাতাত ঠেক একদম খবর,
 ঠেলে ঠেলে ভেঁত আর রৌপ্য শেবার। ৭
 লে ভুলে ঐক্যশ্রমে ও পাকবিক গাভ,
 লে ভুলে ওকবা আর, রবক গাভক মাথ। +
 মহাবাজী পোখবিক ঠেক, আর হাতাত রৌপ্য
 ঘাট সভ ঠেঁত ঠেক, কণ বিকবান। ৯
 ঐগণমে আর, একটা হরা রৌপ্য ঠে,
 সরহক থৌতু আর, রৌপ্য তপেত ঠে। ১০
 রৌপ্য রৌপ্য হাত এখলা হরিষব নৌত ঠেক,
 ঘাস কাঠএ এখলা ঘসরিহনী ভেঁত ঠেক। ১১
 দেখলো ' ঐগণ মে, গরিত মাগাক গীত,
 পোখবিক মোহাব পব, ভেঁত ভনী মীত। ১২
 কহননি ভজাব, অহা কাজ কখন নীক,
 গায় আরি গেলো ' মে, ভেলে রৈ ঠীক। ১৩
 কী কহু হম আর, গায়ক কথা,
 নিখি লে মকে ভী, গায়ক রাখা। ১৪
 মাফ কবর অহা হম, ঘুগি লে মকর,
 গায়ক হাতাত জারে, কিভ লে স্বধবত। ১৫
 মোন হুখএ ত' গায়, অহা আরি মকে ভী,
 গায়ক স্বধাবমে, মগ দ' মকে ভী। ১৬

গংগাকাতমে

ও ভেঁত ভেন ভনী হমরা, গংগাকাতমে।
 বাগমাগী ওড়নী ওড়ল, ফুলডালী হাথমে লাল,
 তনসী মানা গবমে থেল, ধরন শূভ্রা রস পহিবল,
 ও জাগত ভনী গংগাজন নারৈ, গংগাকাত মে,
 ও ভেঁত ভেন ভনী হমরা, গংগাকাতমে।

माँग उँज्जवन सिँउथ उँज्जवन, नहणी छैँन अरैना मन,
 मग्यामिलीक कग, दुःखक मुर्ति रैसन,
 ओ जागत डनी गंगाजन नारैँ, गंगा कातमे,
 ओ तेँ छैँ तेँन डनी हमरा, गंगा कात मे ॥
 मृग नयनी डनी, शिक रैयनी डनी,
 गजगाछिनी डनी, छित छेवनी डनी,
 कतेक मल्लोवनी डनी, कतेक मल्लोबारनी डनी
 कगक बाणी डनी, मोहनरीये लेँ अछुत डनी,
 से तेँ छैँ तेँन डनी हमरा गंगाकातमे,
 ओ जागत डनी गंगाजन नारैँ, गंगाकातमे ॥ ।
 हुँक आँला देखि सूर्य उँल्लोत डन,
 हुँक गंधर्भ^० लोक गमकैत डन,
 हुँक मादकता देखि लोक हँसगत डन,
 से आँग रैसन डनि एहन दमो,
 देखि मोषमे उँठन राखा,
 एहन दमो से तेँ छैँ तेँन डनी ओ हमरा,
 गंगाजन नारैँ छोन डनी ओ गंगाकातमे,
 तेँ छैँ तेँन डनी ओ गंगा कातमे ॥ ॥
 हुँक दुःख देखि छद्म स्वप्न तेँन,
 हुँक काँति देखि मोष थिन तेँन,

पाथव मग कठौव ग्रा मनाव,
 तेहल कठौव ओ बचनकाव,
 तै ओ अगल अवसान रैहारै,
 नद्ध नद्ध जागत डनी, ओ गंगाकातमे
 ओ तैठै तेन डनी हमरा, गंगाकातमे ॥ ॥ ।

धावक कढेबमे रैसन धुँव धुँव तकगत डी

धावक कढेबमे रैसन धुँव धुँव तकगत डी,
 तकगत डी ए धावकेँ, तकगत डी ओग पावकेँ
 मएह ओ धाव डेक ? सतक कलेज पव डवी टनरैत डन
 जुरालाँ क२ दिन धवकरैत डन ।
 एकव जखन जुराली बहेक,
 कतेक डुहलैत डले, कतेक फणकैत डले
 जेना एकवा आगाँ कियो लै डै
 एकवा डले कियो सुतेत लै डन
 ग्रा कखन की कवत, एकव कोला ठेकान लै ?
 गामक गाम सुन्न क२ देनक,
 पोखरि, गलाव, गाडी-रिबडी सभ नशि केनक,
 ग्रा गामक जेठरैयत डन, गामक गठरावी डन
 एकव आगमले सुनि लोक कपेत डन ।
 राँग ले हएव डहरौ एतैक,
 एरैव लै जानि की कवतैक ?
 समुटा गामकेँ सुझाह केनक,
 घब, आँगल, दगल तोड़नक ।
 धीयाग्रता कजोन करैत डन,
 भुखे पोठकान धेल, रैजल बहेत डन ।
 रुदा ए डहरौकेँ कलको दया लै, रिलेक लै,
 मिथुव हिवदय, कर्कशे सुव

अगिया रौतान डन, अ धारे ले, महाकान डन ।
 कतेक क२ मांग पोडनक, कतेक क२ महती तोड़नक ।
 कतेक क२ कोथि उँझावनक,
 अ बाझमे ले, पौघ भस्मक डन ।
 एकब थराह तेज होगते, लोक सिंहि जाग डन,
 केखला सीधा दौड़गत डन, पाडु घुँसेत डन,
 टक्कर कठैत डन,
 रिकबाले ले, भयाणक नलीत डन ।
 समय टफ उँनठनग एकरो अत एनग
 एकबा रूमन ले डलोक, एकरो कान घेवतगक
 गहो एक दिन निस्थाण हेतैक ।
 एकबा कलेज पब लोक घब राहि देनके,
 अ निजीर भेन पड़न, षड्ठे ठुँवाएन डैक,
 जतेक पांग केनक, सतक फन पोनक ।
 एकब हान बिखगणी जकाँ डैक,
 एकबा देह पब गदवी मादन डैक ,
 हुक हुकी डैक, मगब धुँकब धुँकब तकग डैक हमले जकाँ,
 जेना हम तकग डी एखन एकले जकाँ ।

निर्देशक श्रीनिराम १९७३- , जन्म स्थान कोल्हा
 मधुबनी, बिहार । चर्चित कथाकार ओ आलोचक । गीत ओ
 कविता सेहो कहियो कान निथेत छथि । प्रकाशित ग्रंथ :
 त्रिकोण, अदहन, गाढ-पात, गामक लोक (कथा संग्रह), रँदलेत

सुब (कथापब समालोचना) ।

गीत

१

लोथीं भातक ले छै पत्ता
 अंगरौं हब-हब गीत ।
 गंगास अथोथीं नगा रौंदाब
 नः बहन छै जीत ॥
 ओ जी रूँछिक छै रौंदाबी ।
 कह छै दुध, अदा छै ताड़ ॥
 अतहि लोथीं कतहुं किछ ले
 अंगरौं छान-छान ।
 छुछ हाथमे कतहुं किछ ले
 जिन्गी भेल रौंदा ॥
 पोपब निथे रौं रौं रौं
 पीरी नाटे डम डम डम
 ओजी अछुत छै अगियाबी ।
 कह छै दुध अदा छै ताड़ ॥
 कबोछ छिपाउन गवम पानिमे
 कः बहन छै डुनाक-डुनाक

434 || विदेह मैथिली पद्य

झल-झल जे, झल-झल जे

त२ बहन छै दशाक-दशाक

ठुज्जी अछुत छै बूझिगारी ।

कहे छै दुध झुदा छै ताड़ी ॥

२

आँउ त्रिगिक जल आँउ ।

अगल गाम घुबि आँउ ॥

कनियाँ ठुती रँचा आँउत

जागत गामक प्राण ॥

आँउ त्रिगिक जल आँउ ।

अगल गाम घुबि आँउ ।

नर जाति जे छिँकि बहन अछि

ठकवा आँनु खेत

नदी पानि जे छै लौआँन

ठकवा मोड़ू लेत

महमह टाम राममे

प्रातीक सुनरँ ठान ।

आँउ त्रिगिक जल आँउ ।

अगल गाम घुबि आँउ ॥

अहाँ बिनाँ गाम उँदास

काले बग्न माय
 दूध भात केँ अङ्गना थोटे
 कलल चम्पा जाम ।
 अहाँ आँखँ तँ ठूमकत आङ्ग
 हँसता मामा टांग
 आँउ त्रिभुक्त जल आँउ
 अंगल गाम घुबि आँउ ।
 सुकवातीक आङ्गमे
 अविगल हेल निथेते,
 आँटव तब हे दीप
 लह दूबाव जेते ॥
 राममती आ जगरी गमकत
 लौकत मङ्ग आ धान ।
 आँउ त्रिभुक्त जल आँउ ।
 अंगल गाम घुबि आँउ ॥

बिनीत उपाध्याय १९७१+- आगदपुरा,
मधेपुरा । प्राथमिक शिक्षा ७८व धरि झुंगेब जिला अंतर्गत
बंशगौर आ तारापुरमे । तिनकामासी भागनपुर, विश्वविद्यालयसँ
गणितमे बीएससी (आनर्स) । पुरक जसुधेब विश्वविद्यालयसँ
जन्मदावमे मास्टर डिग्री । भारतीय विद्या भरण, षड् दिग्रीसँ
अंगरेजी पत्रकारितामे स्नातकोत्तर डिग्री । जर्मिया मिथिया
ग्लोबिया, षड् दिग्रीसँ जन्मदाव आ बचनमेक लेखनमे स्नातकोत्तर
डिग्री । लम्पन मडेना मेरेब फर्ब पिस एड कन्वल्कट
विजेतुमिष, जर्मिया मिथिया ग्लोबियाक पहिल रैचक डाक्टर भऽ
मर्चिफिकेट प्राप्त । भारतीय विद्या भरणक ज्येष्ठ कोर्सक डाक्टर ।
आकाशवाणी भागनपुरसँ करिता पाठ, परिचर्चा आदि प्रसारित ।
देशिक प्रतिष्ठित पत्र-पत्रिका सभमे विभिन्न विषयपर स्तंभ
लेखन । पत्रकारिता कैरियर- दैनिक भास्कर, आईबी, बागपुर,
दिग्री प्रेस, दैनिक हिन्दुस्तान, षड् दिग्री, हबीन्द्राद, अकिचन
भावत, आगवा, देशेर्षु, दिग्री मे । एखन बाह्यीय सहावा,
लाएडा मे रविष्ठ, उपसंपादक । "हम प्रेष्ठित डी" करिता संग्रह
प्रकाशित । उदय प्रकाशिक हिन्दी उपन्यास "मोहनदास" क मैथिली
अनुवाद (साहित्य अकादेमी, दिग्री प्रेसमे) ।

बाजनीति

कतेक बाम गण करैक अछि अहाँ सँ
जिनगीकेँ नऽ कऽ
घब-राहब केँ नऽ कऽ
साहित्य केँ नऽ कऽ
बाजनीति केँ नऽ कऽ

একটা গগণ পুড়িত ভী
 কী হুম্বা আপন সৰহক জিনগী
 বাজনীতিক রিসাতমে জকড়ন অছি
 শিতবঁজক মোহবা জনা হম সন্ত ভী
 জে জেনা খিনাড়ী চনত তনা হম চনর
 ঘব মে বাজনীতি
 ভায়-ভৌজাগক-ভারৌক বাজনীতি
 রঁহিন-রঁহিনায়-সাত্ৰুক বাজনীতি
 ককা-কাকী-রঁরাক বাজনীতি
 খালা খাগক, রঁড়ী-ভাতক বাজনীতি
 খেত মে বাজনীতি
 রাঁঠ-রঁঠেদাব, খেত-পথাবক বাজনীতি
 পানি পঠেয়া, রঁখা রঁগক বাজনীতি
 ফমন চবরৌক, ফমন চোবরৌক বাজনীতি
 ফমন কাঠেক, ফমন রেচরৌক বাজনীতি
 আঁফিস মে বাজনীতি
 প্রমোশন, ডিমোশনক বাজনীতি
 কর্মযোগী, অকর্মযোগীক বাজনীতি
 রঁসক আগাঁ-পাড়াঁ কলৈক বাজনীতি
 তেন নগরৌক বাজনীতি
 দুদা, একটা গগণ মন মে আরৌত অছি
 গা সন্ত বাজনীতি কোন বাজনীতি অছি
 আ একব স্থান কতএ অছি
 জখন সাহিলক বাজনীতি ধবগব ভ২ বহন অছি
 সাহিলক নাম পব সবকাবী সন্তাসঁ পাগ রমুলৈক বাজনীতি
 রৌঠী-রঁহিনকৈ রঁদনাম ক২ আপন ঘোঁস আ রঁলৈকমেরিগক
 বাজনীতি
 এনজীও, রঁনাক২ সন্তাসঁ নাম পব পাগ উঘারৌক বাজনীতি
 নাঠক, গীত-নাদ, কনা আ সঁফৃতিক বঁগা নাচ দেখরৌক বাজনীতি
 জখন এহন বাজনীতি দমগব অছি
 তখন দেশেক বিকাশ আ শাসনক বাজনীতিক স্থান কতএ অছি
 গাধী আ অঁরৌডকবক দেশমে গাহো বাজনীতিক হিম্মা অছি

जेकवा कोला खुनमे ले गठ्ठा गुन जागत अछि
 रुदा हम रा अहाँ सत लनासँ योष्टि-योष्टि क२ पील छी
 तगसँ बग-बगमे अछि बाजनीति ।

भाषा

भाषाक एकठा गतिहाम होगत अछि
 जहिना-जहिना दंड-गन रँदलौत अछि
 तहिना-तहिना भाषामे सेहो रँदलार आरौत अछि
 ओहिना कोस-कोसगव भाषा तँ रँदलिते अछि
 रुदा भाषा की होराक चाली, एकव उतव के देत ?
 भाषाक रिप्रातीकवा एकठा शेट, अछि
 जेकवा जेन रिप्रातजन गहीब-गतीब अछि
 कियो हिन्दीक पाछाँ भालौत अछि
 केकरो अंग्रेजीक णी चढ्ढेन अछि
 गुना हिन्दीक लोक हिन्दीमे तंग अछि
 रुदा मैथिलीमे कोला "मैथिलीमे" क कोला कामेष्ट ले अछि
 भाषाक परिवर्तन रा परिमार्जनक गग रैसी गतीब अछि
 परिवर्तन गतिशील अछि आ सङ्कृतिकवा सेहो एकठा शेट, अछि
 एकठा भाषाकेँ दोसव भाषामे घुसपेठ आ अंतर्गतता कोला
 रुदा ले अछि
 अंग्रेजी आ हिन्दीक आधिपत्य स्वीकार कबहि रँना सङ्काव जखन
 बग-बगमे रिचवा क२ बहन अछि
 तखन अहाँ की क२ सकैत छी आ की कहि सकैत छी ?
 मैथिलीक रिद्वतजन जखन घबमे हिन्दी रा अंग्रेजीमे छिपिब-
 छिपिब करैत अछि
 नंद-हँदसँ जागत, नंद-हँदसँ सुतत
 जकव हव सँसमे अछि नंद-हँद
 प्रगतिशील कहलैक जेन गव-गतिक राँष्टगव अछि
 तखन भाषाविद कतेक गतीब भ२ सकैत अछि, एकवा आर्शिका
 जतएन जा सकैत अछि ।

शैली

दूनिगामे अछि रँड वास रीमावी

মাথ দুখা বহন অছি কেকরো তঁ কিসো অছি পেঠ গড়-গড়সঁ
 তগ
 আঁখিসঁ লাব রঁহি বহন অছি তঁ কাশমে দর্দ অছি কেকরো
 সুগব রঁসী ভেল তঁ জিগগী ভবি মীঠ লৈ খা সকেত ভী
 সুগব কম ভেল তঁ তবঁতে অলঁকৈ গুনকোজ পীরএ গড়ত
 কেকরো হাগ রঁনড প্রেমিব অছি তঁ কেকরো জো
 কিসো এডসমঁ প্রসিত অছি তঁ কিসো কঁসবমে জকডঁন
 জতেক বাস রীসাবী অছি ততেক বাস দরাগযো
 কিসো নীম-হকীম নগ জাগএ তঁ কিসো কবারঁএ
 এলোপৈথী, হোমিয়োপৈথী আ আয়ুর্বেদিক গনাজ ।
 দুমিয়া ভবিক ডাঁষ্টব আ বৈজ্ঞানিক
 নর-নর বোগ আ ওকব ডুঠারঁক দরা রঁনারঁমে নাগন অছি
 ক্ষুদা হমবা জাশন একটা এহন রীসাবী অছি জকব গনাজ লৈ
 আঁজুক রাঁজাবরাদ, তখাকথিত প্রগতিশীলরাদ জুগমে
 রাগ কলৈএ রঁঠা পব শঁকা
 রঁঠা কলৈএ রাগ পব শঁকা
 মাগ কলৈএ গুতোহু পব শঁকা
 গুতোহু কলৈএ মাগ পব শঁকা
 নশদ কলৈএ ভৌজাগ পব শঁকা
 ভৌজাগ কলৈএ নশদ পব শঁকা
 জতএ দেখী ওতএ শঁকে শঁকা
 ঘব মে শঁকা, আঁফিস মে শঁকা
 রাঁস লঁ শঁকা, কর্মচারী লঁ শঁকা
 কিলে মে শঁকা, রঁটে মে শঁকা
 রৌদ মে শঁকা, মেঘ মে শঁকা
 পানি মে শঁকা, দুধ মে শঁকা
 প্রেম মে শঁকা, ঘৃণা মে শঁকা
 দোস্তী মে শঁকা, দুশ্মানী মে শঁকা
 মাস মে শঁকা, পনক সগলৈ মে শঁকা
 খাগ মে শঁকা, পীরৈ মে শঁকা
 বুলৈ মে শঁকা, স্রুটে মে শঁকা
 লোটৈ মে শঁকা, খুজনারঁ মে শঁকা

শেকৈ শেকা, স্নাতন শেকা
 শেকা জঁহা, শেকা ঝিঙ্গু, শেকা দেবো মহেশ্বৰ
 শেকা সাক্ষাত পবন জঁহা, তসৌ শ্রী শেকায়ে নমঃ ।
 জোব মঁ ঝাঁজু
 শেকা বহু মন মে
 শেকা বহু তন মে
 শেকা খাএৰ, শেকা গীএৰ, শেকা স্মতৰ, শেকা মূতৰ
 এক-দোমব পব শেকা কবৰ, হম লৈ প্রেমমঁ বহৰ
 ওম শেকায় নমঃ ।

স্মৃতি জোগ

হমব স্মৃতি জোগ ভ২ বহন অছি
 গা গগ এতেক ধবগব অছি জগ মঁ
 হম কতকো কাজ মঁ বঁবজি জাগত ভী
 একবা মঁ হমবা কियो চবিসাৰে লৈ অছি
 আর হমব ধৰ্ম ভ২ জোন অছি, কাজ কম বঁগবাহটে বেসী ।
 হমব জে মনক ক্ষতান্নিক লৈ হোগত অছি
 ওকবা জেন সোধে ফুগম বঁজি দৈত ভী
 জে হমবা কোলা কাজ-ধাজ খান লৈ বহত অছি
 গা কহি ক২ হম ঘব মগে অঁফিস মে দ্যাক পাত বঁলৈত ভী
 একবা মঁ দেহক আবাম ভেটে জাগত অছি
 কিএকি হমব দেহ আ মোল আর কামচোব বঁনি বহন অছি ।
 কাহি কার্যনিয় মে হমবা একটা ভাবী-ভবকম কাজ দেন জোন
 ভন
 ওতেক ভাবী লৈ জতেক হম বঁশন ক২ বহন ভী
 মহত্বপূৰ্ণ গগ গা জে আর হম বঁঠ । গোলো মন আ তন দূম মঁ
 কিএ কি হমবা আর কোলা শ্লান্নিক লৈ অছি জিনগীক
 তগমঁ দোমব দিল কহি দেবো জে হমবা খান লৈ বহন ।
 ওলা অগ “স্মৃতি জোগ” ক পাড়াক খেলা বঁড পৈঘ অছি
 একব আব মে লৈ জাশি কতেক বাস গগ অছি
 কোলা শীক গগক জেন জেন কোলা আচষ্টক জকবতো আর লৈ
 অছি
 ক্ষদা অধনাহ গগ তঁ স্মৃতি মে মৃত লৈ হোগত অছি

আগ ধবি হমর কক্কা, কাকী, বাঁবু, মায়, বঁহিণ-ভৈয়াবী
 কী কেল অছি, কী রাজন অছি, সন্তা থান অছি ।
 হম লনা যে জেনা ককহবা কক্ষা যে স্নানারিত ভলৌ
 তহিলা হম সন্তা গগ স্নান সকেত ভী
 জে কियो হমরা সঁগ নীক কাজ কবনক
 ওকবা তাঁ জকব বিস্ববি গেল ভী
 দ্দা অধনাহ কাজ, অধনাহ গগ
 সন্তা থান অছি
 হমরা সেনো গগক থান অছি
 জে অগনা হিসারি হমরা সঁগ নীক কবনক
 দ্দা হম ওকবা অধনাহে নেলৌ আ বুনলৌ ।

প্রম

অহাঁ কৈ বুনন অছি একটা প্রমক উত্তব
 অহাঁ প্রম স্নি ক২ কহর জে গা কোলা প্রম অছি
 অহাঁ বুবরক ভী জে এহন প্রম কবিত ভী
 বুনি গেলৌ জে অহাঁ পড়ন-নিখন ভেনাক বাদো অকালী ভী
 দ্দা, হম সত কহিত ভী
 একটা প্রম হমর আঁখি কৈ টোহবা বহন অছি
 হমর শীতকৈ শশি কবএ যে নাগন অছি
 হমরা শীল লৈ হোগত অছি
 ওগ প্রমক উত্তব তাকহি যে বঁতাহ ভ২ বহন ভী
 হমর প্রম বঁড় মোম অছি
 দ্দা ওকব উত্তব ততরৌ ওসবাএন অছি
 তগ সঁ কতকো বাস প্রমণে কবরাক বাদো
 হম ওকবা মোমবারৌ যে সফল লৈ ভেলৌ
 ওসবাএন আ মোমবাএন শিষ্ট, যে হুচুঁ হেবা গেল ভী
 প্রম কতকো বাস ভ২ সকেত অছি
 অহাঁ খাগত কিএ ভী
 অহাঁ বাঁজিত কিএ ভী
 অহাঁ গাগব কিএ দৈত ভী
 অহাঁ ফুগস কিএ বঁজিত ভী

অহাঁ দোষ আরোপিত কিএ কবিত ভী
 অহাঁ পাগক জেন হাগ-হাগ কিএ কবিত ভী
 অহাঁ কেকরো রেষীকৈ রঁদাম কিএ কবিত ভী
 জখল অহাঁ এক দিল মবলৈ কবরৈ
 অহাঁ কৈ রঁদামে হএত জে মবলাক রঁদ অতিম মফাব জেন
 রঁস চাবি হাথ ধবতী চাহী আ ওকব দাম আলা মে হোগত অছি
 অহাঁ জগ দামমে মকাল রঁলরৌক জেন জমীল বজিম্ভ্রী কলেকৌ
 ওগ দামক তুলনামে গা কিছ লৈ অছি
 দাদা জহিয়া শ্মশান ওগ চাবি হাথ জমীলক দাম বজিম্ভ্রাব
 আঁফিস ত'য় কবএ আগত
 তহিয়া অহাঁ কৈ কোল ঠাম স্থান ভেঠেত, গা কলী মোচু
 মএল প্রম্ম অছি জে হমরা দেহ-দিয়াগকৈ স্বপ্ন কএ বহন অছি
 অহাঁ কী মোচএ আগলৌ, কলী একব উত্তব দিশ ।

রেষী

মাগঠ মাগ রঁদ কোশী মাগ রঁদনল ভুলি অঙ্গল ধাব
 সৌ রঁবথ ম' একহি রঁঠে ম' রঁহিত ত'গ ভ২ জেন ভুলি
 সমাজক মুন্না/ রিহস্তা ম' ভবি জেন ভুলি
 আ অঙ্গল সন্তপী বৌদ্র কগ দেখা দেলী
 জোককৈ রঁতা দেলনি জে ও তহম-নহম ক২ দেলী জৌ লৈ
 স্বধবত জোক ।
 দাদা আন মাগ কহিয়া রঁদনত অঙ্গল মোচ আ রিচাব
 কহিয়া ও দেখাওত অঙ্গল বৌদ্র কগ
 কহিয়া রিচনিত হেতী দেখি ক২ সমাজক কগ
 কহিয়া কম কবতী রেষী আ রেষী মে ফবক
 রেষীক জগ্ম গব রঁজৈত অছি থাবী
 রেষী ভেমা গব স্বখেত অছি মালী
 সবকাব চনালৈত অছি মাদলী যোজনা

ଝେଁଁଁ ହଏତ ତୁଁ କବତ ମାୟ ଜିତିଆ କୋଣା
 ଝେଁଁଁକ ଜେନ ମାରି ଦେନ ଜାଗତ ଏଢି ଝେଁଁଁ କେଁ
 ଝେଁଁଁ ଭେନ ତୁଁ ଏଭାଗିନ କହନ ଜାଗତ ଏଢି ମାୟକେଁ
 ଝେଁଁଁ ଭେନା ପବ ଓ ମାୟନ ଜାଗତ ଏଢି ମୌମେ ରୂଲେକ ଡେକ
 କହିଯୋ କିଯୋ ଦେଖଲ ଏଢି ରୂଢ଼କ କବେଜ
 ଏଗ ଦେନେ ସେ ଆକସି ମରନ
 ଜେମିକା ନାମକ ହବା କିଯୋ ଲେ କେନକ
 ଭୈମକ ନାମ ପବ ସିକାଏନ କମନା
 ବୋଜ ମରାଏ ସିକି ଆବ ରିମନା
 ଲେ ରୈଦନନ ହମର ସମାଜକ ଧାବ
 ଏଥଲା ଏଢି ଝେଁଁଁ ଭାବ
 ଏଗ ଲୋକତବ୍ଦେ ଡଲେତ ରହ କାଶୁ ଏଢି
 ଜଗ ସେ ରୈନାକୋରୀକେଁ କୋଣା ମଜା ଲେ ଏଢି
 ଏପବାଧକ ମିଶ୍ରମ ହୋଗତ ଏଢି
 ଜେ ଏପବାଧୀକ ହୁଁଁଁ ହୁକାଏନ ହୋଗତ ଏଢି
 ହୁଁଁଁ ରୈନାକୋବକ ମିଶ୍ରମକ ପରିଭାସା ଏନଗେ ଏଢି
 ପିଞ୍ଜି ତାକ ହୁଁଁଁ ହୁକାଏନ ହୋଗତ ଏଢି
 ଏ ରୈନାକୋରୀ ମିଶ୍ରା ତାମି କହ ବଢେତ ଏଢି
 ରୈନାକୋବକ ହୋଗେ ମେଘ ପରିଭାସା
 ହୁଁଁଁ ପିଞ୍ଜି ତକ ଲେ ହୋଗେ କୋଣା ଭାସା
 ହେ ହେ ମଂଗରୌଣୀରାଜୀ
 ଦିଶି ଏହନ ମିହର ସେ
 ଏଇଁ କୋଠାକ ଗପ ଧ୍ରୁବନ ଭେନ, କାଁନଗରକ କମେଷ୍ଟ ଜରାଣ ଭେନ
 ହୁଁଁଁ କେଁ ଲୋକ କରୈତ ଏଢି ରୈଦନାମ
 ଓଢ଼ଲେତ-କୁଢେତ ମିଶ୍ରା ଭେ ଜାଗତ ଏଢି ଜରାଣ

444 || विदेह मैथिली पद्य

एक रैष्टीक रिशेया अछि
निवासी, पोछी आदि
जखेन निकलैत सङ्क पव
शारीरिक भौगोलिक स्थितिक नागजोख बहैए ज़ारी
सुधवि जाउँ, सुधवि जाउँ, हे यौ देशेरासी
एहन पाग क२ रैषरै रैष्टीक नासी
ले भेटैत मोक्ष जौ रैषरै काशी
हमर सरदेसा थमे भ२ बहन अछि
भारणाक कछमाछी आरै मोनितमे ले रैहैत अछि
सभ्ठौ आक्रमकता आ ज़रौ यक्षणाक धावमे रैहि गेल अछि
जे रैछन छन ओ तीतमे गिन गेल अछि
तँए तँ कहैत छी रैष्टी रैछाउँ, धवती रैछाउँ ।

गखव

१

अहाँ क आहँ भेल, ठाढ़ अछि जिनगी

निगाएन आँखि भेल, ठाढ़ अछि जिनगी

अहाँले तड़पि बहन छन रोम रोम

सिहरावैत आँख, ठाढ़ अछि जिनगी

अहाँ क हय सदिखन रैष्ट जेहैत छी

राग मे रैषलौ भेल, ठाढ़ अछि जिनगी

চাঁদ মল গা ঢেৰবা, হিব্বী মল চানি
নাঠকক গা টে থেল, ঠাঢ় অছি জিগগী

মোচল বহী অহাঁ তাকৰঁ এ ঔপেলকৈ
মিথিমা ভেলি ফভেল, ঠাঢ় অছি জিগগী

(১৩. রূপী)

২

তাত-তাত ও তাত, সভ দিনে অছি শুশ্ৰাচাব দেথৈ ভী
কে বাজা কে বঁক, সভক যৌহ অছি শিশ্ৰাচাব দেথৈ ভী

ঘুম দিখ, ঘুম নিখ, ঘুম পিৰু, ঘুম খাগ জাউ যৌ
ঘুম অছি হমাব জঁহম, গা অছি সদাচাব দেথৈ ভী

ঘুম জঁহা, ঘুম রিষ্ট, ঘুম দেৱ মহেশ্বৰ: স্বলৈ ভী
ঘুম জীৱল আ মবণী, এন্তক ভী হম নাচাব দেথৈ ভী

হায় পৈমা, হায় পৈমা, সভ কিড অছি পৈমে-পৈমা কিএ গা
ধৰ্ম কক, কৰ্ম কক, ভোড়ু গা সভঠা দ্বাচাব দেথৈ ভী

আজুক কানমে ৰাফন ঔপেল কহি বহন অছি
লীক কাজ লৈ কবৰ, নাম পব লুত মুবাচাব দেথৈ ভী

মিক্সি প্রিয়দর্শিনী, সমগ্রতি ভাগনগুৰ।

মন্তব্য

রাগাব আঁ শিকাব অসগব কবী,
 আদব আঁ ঊগকাব সভক কবী,
 প্রেম আঁ কম্পনা মনস কবী,
 কপট আঁ ভুল কথনা লৈ কবী,
 কষ্ট আঁ দুঃখ মে সঁমস কবী,
 খেত আঁ খবিহাণ মে কাতে-কাত ঢলী,
 মিচাব আঁ খল্হণ অরপ্ত প্রকট কবী ।

সমাজক প্রশ্ন ?

সমাজক প্রশ্ন স্ত্রীক কতক সীমা ?
 আরেঁ ত' ভেল আরেঁ কতক আগা' ?
 কী আরেঁ রঁনা দেৱৈক অমেবিকা আঁ গ'হীন্দ ?
 কুদা কহা' রঁদনন অছি মাণসিকতা ?
 স্ত্রীকৈ দেখক, রারহাব কবগক,
 অহা' স্ত্রী ভী গ' এহমাস সদিখন,
 কহা' রঁদনন অছি ।
 দেখনা স' কী হোগত অছি ?
 আঁ দেখনা স' কী ভ২ জাগত অছি ?
 একব অতিবিগ্ধ,
 উচিত রারহাব, উচিত স্থান,
 কহা' দেন গোন অছি ?
 জকবত রুমি গড়'ত অছি ?
 সমাণ অধিকাব, সমাণ মহল আঁ সমাণ প্রেমক,
 কতএ ?
 সমাজমে কাগজ গব লৈ ।

২

অহা' অহী সন

অহা' অহী সন,
 ভেট, কোমল আঁ শান্তি ছন্দ সন,
 স্বন্দব আঁ সৌম্যতাস' প্রস্তুটত পুলা সন,

অসারশ্যাক ধোব অহাব গুচ্ছ বাতি সন,
 দুঃখ আ রিরসতাস ভবন ঘৌন সন,
 অহা অহী সন,
 ক্রোধ আ নির্দয়তাক অগ্নিমে জ্বলিত কাঠ সন,
 মজ্জীর বহিতো নিজীর রক্ত সন,
 জাণকী, মন্দাদবী আ উর্জিতাক লাগ সন,
 মা, লেঠী, রৈলি, গলৌ আ থেমিকাক স্নতার সন,
 অহা অহী সন,
 আধুনিকতা আ পৌরাণিকতাক ধূবি পব নষ্টকৈত শিল্প সন,
 কল আ মর্য়াদিক কলাব সন,
 নদীক দু কিশাব সন,
 রৈঠেত আ ঘঠেত গংগাক ধাব সন,
 অহা অহী সন,
 মল্যাবথক জেন রৈনিদাশক নিবীহ ডাগব সন,
 জীরণ আ মূহুক অশ্রুভর কবৈত সন্মাব সন,
 দয়া, ককশী আ থেমিক মল্যমাগব সন,
 সম্পূর্ণ জগতক মাহত্বক ভঁচাব সন,
 অহা অহী সন।

দর্দ আ খি মে লৈ মল মে

আ খি সমরোধক অছি ত মল রিচাবক,
 আ খি প্রশ্ন অছি ত মল উত্তর,
 আ খিয়ে আশী অছি ত মলমে স্নেহদনা,
 দর্দ আ খি মে লৈ মলমে হোগত অছি,
 দর্দ কে দেখি আ খি ত রৈন্দ ভঁ জাগত অছি,
 ক্ষুদা মলমে ও অরিসাবণীস জকা জাগত অছি,
 আ খিক সীমা সীমিত অছি
 ক্ষুদা মলক সীমা লৈ জানি কতেক,
 পবস্ববা আ আধুনিকতা এক-দোসবক পূবক অছি,
 আধুনিকতাক দেখি আ খি
 ওকবা মে সমাহিত ভঁ জাগত অছি
 ক্ষুদা মল পবস্ববাক রিচাব কবৈত বহিত অছি,
 মল টচন অছি আ আ খি অতি চপল,

তেঁওঁ আৱশ্যকতা অৰ্হি থোম, কবলী আঁ সৌহাৰ্দক
তাকি মল্ল ৰিচনিত লৈ হুঁশ্বএ
আঁ আঁথি হিব লৈ।

শাৰদ্যা সোঁ, গাম-পোমঠ- বহুশ্বা সঁগ্ৰাম
প্ৰাখণ্ড- মধেপুৰ, জিলা- মধুৱণী, ৰিহাৰ- +৪৭৪০+

সবকাব

পাৰ্চী-পাৰ্চী পসবন চৰ্চী
এঁ সবকাবক ৰিকাসক চৰ্চী।
অখৰীবক স্ববখী জাগত অৰ্হি সমেঠন
মাঠপৰ দেখবৈ তঁ কিত্ত লৈ ভেঠন।
শিনাআম-পৰ-শিনাআম হোণত সভ দিল
দেখন জাগত অৰ্হি অখৰীবমে হুঁশ্বকা দোণে-কোণে।
নাম-নশি সমেঠ বিকাডি ৰৈশৰিত ভুথি
যোজনাৰ বাশিপৰ নাচ কৰিত ভুথি।
নুতন প্ৰয়োগক ৰিখাত সবকাব
সভ দিল নৰ যোজনাৰ হুঁশ্বএ ৰিচাব।
ঠেকা প্ৰণালীক ভুথি মহালায়ক
ফুঁমিয়াঁ দেখবৈত ৰিকাসক স্নগ্ন ভাষক।
ৰিজনী ৰিগড়ন, পানি পড়ড়ন

शिक्षा अछि समूह दइकन ।
 डकैती, महगाग अउव झुठ्ठाटाव
 दिना-दिन रैठेत अ द्वाटाव ।
 विकासक सपना होगत तख साकार ।
 आकासमँ उतरि, जमीनमँ देखि आकार ।
 पर्दा-पर्दा समबन चर्चा
 ए सबकारक विकासक चर्चा ।

जाड

आरि गेन जाड
 गवीर-गुडरौक कपिआ नागन हाड
 निवसिवागत अछि तन
 कब्रघात बहेत अछि मन । ।
 एखना धरि किछ तन उगार
 फाँटन-प्रवासक करैत जोगाव
 जोगाव होगछ रैडका घुबक
 भगरेत अछि जाडकेँ । ।
 मोन पडेत अछि ओगरेकका वागत पुसक
 रूँठ-रैछाक जेन होगत अछि हौती
 जेना एकवा लातल कियो रैन न्योति
 ले मालेत घर कोठा आ हुसक । ।
 की कछु ए हवर्षिआ जाडकेँ

450 || विदेह मैथिली पद्य

झाड़ोत अछि हाड़केँ
झड़ोत अछि मसकेँ
मसखारोत अछि सत काजकेँ । ।
एकव अंत करैत हथुनिया रसोत
तखन उल्लोत छथि सुकज
घटैत अछि रिसरीसी
तखन नागट उल्लैत मेहरो-देहात । ।
आरि गेल जाड़
गवीर-गुड़ोराक कपिअ नागन हाड़
निवसिबागत अछि तन
कब्रघात बहैत अछि मन । ।

गणेशे कृपाव मा रौरवा, ग्रामहठी ।

रैडका काका

रैडका काका डगल नामी- गामी
रूदा डगल रैड कजूस,
टाविछी डगलि रैछी हुनका

ऋदा ले डवहि एकेछा सगुत ।
 जखन हुनक घब खसनि
 रौंछा सभ केनकनि रौंछा छी,
 जकवा केन प्छे काँछे जमा केननि
 रएह सभ केनकनि हुनका तिम्र ।
 रौंछा काका उडाएन पब पडए
 गँह-गिछन तेना
 अगन देखे छ दमो
 अगना भाग्य पब कलैत डुमह ।
 जखन मूँ कान समीप डवहि
 राक-गाउँ सभ रौंद डवहि
 रौंछा सभ केनकनि रौंतवनी कवा
 गँहो सभ मोच्छे पावि काले नगनि
 गौरी-पौता सभ केनकनि धाव कात पँछा ।
 रौंछा काका केँ रौंछा भाग्य-
 जौरेत ले नगौनि कहियो तेन
 ऋदा ऋगना उगवात नगनि सौँसे देह घृत,
 उडाएन पडना तँ पावि ले तेँननि
 ऋदा ऋगना उगवात गंगा-झाव,
 जौरेत कहियो गमक दुब ले पिना
 ऋदा ऋगना उगवात रौंदिक शौछ,
 जौरेत ले भवि प्छे तेना भात
 ऋदा ऋगना उगवात गमक भोज ।
 रौंछा काका केननि आकशिणी-
 जूनि कक एहण रारहाव
 जौखन ये केनहुँ उगवाए कात
 ऋगना उगवात छुँरिग छी
 थोनि दुब हाथ... ! ।

संघर्ष

हम पथक पथिक एसगरी
 छोछि देनक सभ संग हमव
 ऋदा हम स्वर्ग केँ ले छोछौ ...

লে নিবানি সঁ কহিযো ঘরঁজো লো
 লে অসফলতা সঁ মানলো হাবি
 জে ভেঠে ন স্নীকাব কেলো
 আ গু রঁদে তে গেলো
 কিএকি স্বপ্ন পব ভন ভবাস...
 মিখল ভলো হম সফল সঁ
 কেলগ সঁঘর্ষ
 জলল ভলো হম আগি সঁ
 জবলাগ
 মহসুস কেল ভলো হম
 রাহক গতি
 নপল ভলো হম
 আকাশিক ঙ্গাগ
 বঁমল ভন হমরা সূর্যক সল
 হুলক ঙ্গলাগ-ভূরঁলাগ
 এনে হম লে চোড়লো কহিযো
 অগল কর্মক পথ
 সদা কলিত বহলো সঁঘর্ষ....

অহাঁ রিষ

অহাঁ কেল ভী
 তকব কোলা খরঁবি লে
 অহাঁ আএরঁ কহিয়া
 তেকব কোলা তিথি লে....
 হম এতএ রঁতাহ ভেল ভী
 জিলাগী হমর নিবানি নলৈএ
 রিষ অহাঁ হমর জিলাগ
 হমরা রার্থ বুমি গড়এ...
 অহাঁ আউ জলদি আউ
 আরঁ রিলায়ঁ কক জুমি
 দেখু! হম অহাঁক রঁঠমে
 অগল বয়ল ওভেল ভী....
 গন-গন হব এক গন

हम अहाँ केँ याद करी
जखन हम एकसबि बनी
अहाँक डरि नयनमे निहारी...
एकठा कथा जले डी ?
हम अही सँ प्रेम करै डी
सपनहुँ मे हम
दोसर केँ ले देखैत डी....
हम जले डी
अहाँ केँ हमर अ कथा
मिथा रूमागत रहैत
सएह मोटि होगए राथा...
रूदा एक कथा सट थिक-
हमर प्रेम
हम अहाँ सँ रहैत प्रेम करैत डी
रहैत- रहैत प्रेम.....

परिचय दस

परिचय दसक भोजपुरी कवितक मैथिली अनुवाद
उपेन द्वारा

রৌশীকান শেঁদ, জখণ

হম বিন্ধেবিন্ধানক থেঁক্ষাগৃহ মে রৌসন বহী,
 আএন ভন অক্ৰয় জী,
 ও ককশায় বঁছকৈঁ নিরেন্দিত অঙ্গণ করিতাক কেনখিণ পাঠ
 হমাব রঁগন মে রৌসন সঙ্কল হমবাসঁ কহনক-
 রাতআয়নজী কৈঁ স্মি কং এহন নালীত অছি, জেণা
 মৌশ শেঁদ, বঁগন গোন অছি।
 রাতআয়ন জীক মৌশ নামী ভন।
 সাহিব একাদমী মে ভেন ভন রাখাণ
 রিয়ন ভন- সঁগীত আঁ রিচাব, সঁগীতক সঁর'খ বাগ আঁ ভুঁদস'
 ওহিণা অছি, জেণা রাতআয়ন জীক মৌশ, ও মেহো চর্চাক কেন্দ্র
 মে
 উপস্থিত ভন, মৌশ কোলা নিঠল্যাক গতিশ্রী লৈ অছি-
 ও সকাবামেক ফিয়াক সহজ পূর্ব ভূমিকা অছি।
 বঁহুধা শেঁদ, জখণ অঙ্গণ গতি বিন্ধবি জাগত অছি
 তখন মৌশ আগু অরৌত অছি।
 খালী শেঁদ, কৈঁ হম সভ কিয়ো রিচাবক অতিরাজি দং কং
 দেখিঁ ত'
 ভারদ্বাদা শেঁদসঁ রৌশী বঁনরতী আঁ রেগরতী হোগত অছি।
 বিন্ধাবীক নামিকা “ভরে মৌশ মে লৈলন লী সৌ রাত” কলৈত
 অছি।
 কঠক অঁদাজ দেখু- কহত লগল বীসত-খিসত ভবন মৌশ মে
 কলৈত অছি
 লৈলন লী সৌ গগ,
 স্মল-মসালক একটা ভুঁদ হোগত অছি, একটা ভুঁদ মৌশক,
 মৌশ মে অঁগগতা লৈ হোগত অছি- মাল সমর্থ কৈঁ মৌশ লীক
 নলীত অছি
 বিনফন চুগচাপ, ঘাঘবাক তঠ গব, মা'মক রৌনা মে
 পীর নিখ শেঁদ,লৈল, হম রৌখা বহন ভলৌ ওত্র
 কি কোলা ভৌড়।
 (বঁহনগঁজ চাহে দোহবী ঘাঠ মে কতী হএত)
 বিনহ মে ভন- রৌনু আঁ বেত গব, ডেগ কোলা চনর

বানুক বেত, ভগরাণ ভাফবক বগ্নিসঁ তলেগন জেহন
চমকি বহন ভুগ ।
শিষ্ট-দু-শিষ্ট রৌদ সূর্যদেবতা ভাবতসঁ ন২ ক২
ঋমেবিকা ধবিক যাত্রা গব চলি জাএত ।

হম ঋগনক দেখি বহন ভী-
এতরী সোণা ! বগ্নি স্বর্ণী ! ।
রঁজাবমে সোণাক দাগ জেহন হুঋএ
ঋ সোণা তঁ ঋমুনা ঋভি !
ঋজুক শোশেরব রিচাবক রঁহুমুনা রিচাব দৈত ঋভি
রুদা ঋমুনা লৈ ।
রুদা রিচাবে ঠা সঁ কী হএত
সমকালীন দুনিয়াক সঁকঠ ঋ ঋভি জে
রিচাব ঋ কর্মক সামাজ্য লৈ ঋভি ।
শুভ ঋ লাভক সমলয় লৈ ঋভি
ঋগসঁ কিতারি শ্রুতকানয়মে বাখন ফহবি বহন ঋভি
ঋ রিচাব কর্মলীলতাক চফরুহমে ।
শৌঘ-রঁজুশা কহেত বহথিগ মিছজগন রঁজ নীক
লৈ দেনক ভাফা, ও জে কহনথিগ
নীক কবরীক কেনক প্রয়াস, ঋগসঁ হুগকব
শেই, জঁহ রঁগন
জঁহ কোণা বায়রী ঋবাবা তঁ লৈ ঋভি ।
ও তঁ ঋগনা সভক ঋমৌগ জকবত ঋভি
জেহন শেই, তেহন মৌগ ।

ঋগ সঁসাব মে জখন কিভ
সঁগন ঋ শুভ হোগত ঋভি
ওকব একঠা ভুন্দ হোগত ঋভি
মাঘক ফলমা ভেক তেদক রঁঠ
হম ওকবা গাব কবরীক প্রয়াস কেলৌ ।
বাতি মে রঁসলৌ তঁ রঁজি যা মাঘ সাগ-ভাত
দেদক খাগ তেদ ।
হম ওকবা ঢুলী গব গবম কবিলে কহলৌ

ହମ କୋଷ୍ଠୀ ଦଗ ଝିମି ଖୋରାଁ ।
 ତଥେଣ ଘର ଭବଣ ଆମେ
 ଆସିତ କିନ୍ତୁ କହନଥିଲ
 ହମ ଜାଣି ଖୋରାଁ ଜେ ଓ ଗାମ ଭବିକ
 ଗମକ ଧରିବା ବାସୋତ ଶ୍ରଦ୍ଧି
 କିନ୍ତୁ ଲୋକ ହୁଣକା ନାବନୋ କହିତ ଶ୍ରଦ୍ଧି ।
 ଓ କହିତ ଶ୍ରଦ୍ଧି-
 “ଐଁ ଯୋ, ଶାନ୍ତି ସ୍ବମି ନିଯୋ ଜେ
 ପବନୁଆଁକ ଘର ସେ
 “ହୁଁ ଇବ” ଆସନ ଭଗ,
 ଓକବା “ହୁଁ ଇବ” ଶିଫ୍ଟ, ପବ ଜୋବ ଦୈତ
 ହମ ଶୁମି ଖୋରାଁ ଜେ ସାମନା କିନ୍ତୁ ଅଓବ ଶ୍ରଦ୍ଧି,
 ହମ ଯୋଣ ବହରାଁ, ଓ ହେବ କହରୁ ଶୁକ କେନକ-
 ଦେଖୁ ଲେ, ଗାମ ସେ ସଂହ ଆଗ-କାଳି ଭ଼ ବହନ ଶ୍ରଦ୍ଧି,
 ଆସି ଅପ୍ପଣ ସଭକ କୋଣା ଗଢ଼ଜତ ରିଢ଼ତ ।
 ଦୋସବ ଦିନ କିସୋ ହମବା କହନକ
 ଜେ ଅପ୍ପଣ ଘର ଭବଣା ପବନୁଆଁକ ଘର ସେ ସୁମନ ଭଗ ।
 ହମ ମୋଢ଼ରାଁ: ଶିଫ୍ଟ, ଗୋଥେରାଞ୍ଜି ଏନାହିସେ
 କଏନ ଜାଗତ ଶ୍ରଦ୍ଧି ।
 ହମ ଜୌଁ ନାମ ନ଼ ଜୌଁ ଜି, ତୁଁ ଭ଼ ଜାଗତ ଜି ରିଢ଼ନାମ
 ଓ ମାରି ଦୈତ ଶ୍ରଦ୍ଧି, ତୈସୋ ଚର୍ଚ୍ଚା ଲେ ଲୋଗତ ଶ୍ରଦ୍ଧି ।
 ମାରିଢ଼ ମେନୋ ଜେନ ଭଗ ଶିଫ୍ଟ, କ ମହାବା
 ଅସ୍ମିଥୋମାକ କେମ ସେ ମେନୋ ଜେନ ଗେନ ଭଗ,
 ଜୌଁ ଐଁ କେବ ଆସିସ ଲେ ଜେନ ଗେନ ହଏତ
 ତଥଣ ଗମ ଶ୍ରା ଲେ କହନ ଜାଗତ
 “କାବୀ କରଣ ନାଥ ଯୋହି ମାବା, ସୈଁ ଝିରୀ, ସୁଶ୍ରୀର ମିଆବା । ”

ଶ୍ରା କହି କ଼ ହମ ମାରିଢ଼ ଚାହେ ରାଜିକ
 ରକାମତମାମା ଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧି କଲେ ଜି ।
 ଓଣା ମାଗକେନ ମଧୁସୁଦନ ଦତ୍ତ ମେଘନାଦକ ପଞ୍ଚ ଜେନ ବହନି ।
 ହମ ତୁଁ ମାତ୍ର ଶିଫ୍ଟ, ଆଢ଼ାବ-ରିଢ଼ାବକ ଶ୍ରମ କ଼ ବହନ ବଳି
 ହମବା ସଭକ ଓପସ୍ଥିତି ଶିଫ୍ଟ, କ ରାହବୀ ଆରବୀକ ଜେନ ଧାଲି
 ଲେ ହେରାକ ଚାଲି ।

হমবা সভকৈ ওকব যুনিয়স চিহ্নরোক ঢালি ।
 শিষ্টক ভুগনা-রজ্জ্বলকৈ এগো মাহিক প্রতিফিয়া দেবরোক ঢালি ।
 সভ মঁ নীক অছি : যোগলকৈ মধু বঁনা লিখ- যোগ মধু ভ২
 জাএ ।
 গগ আ অগন রীচক তঠস্থতা জকরী অছি ।
 রাত আয়ন জী অগনা আ দেবতাক রীচমে
 দুবী বাথেক গগ কহল বহথি ।
 আগ দেবতা সভক প্রতি বর দৃষ্টি বঁনি বহন অছি ।
 ঔগিনয়দ মে এক ঠাম তর্ক কৈ থক মানন গোন অছি ।
 আধুনিক যুগক বর দেবতাক ভূমিকামে চিবঁতন দৃষ্টিএ ভ২ সকৈএ
 শিমশিব বঁহাদু মিহক শিষ্ট, জেন জাএ -
 -রাত রাজী, হম লৈ ভেদ খোনত রাতে ।
 হম শিষ্ট আ যোগক দ্বন্দ্বমে গড়া ক২ সঁকত ভূমি পব লৈ জাশি
 নিকনি গোলৌ কত২ ।
 কিছু গোঠে কহি সকৈএ কি জত২ লৈ গহুঁটেএ বরি
 ওত২ গহুঁটেএ করি....
 কিন্তু হম তঁ এহেন ঠাম দেখল জী,
 জত২ বহিয়ে করি গহুঁটেএ, বহিয়ে বরি ।
 সবাক তঠপব বঁগন মচাহ আ পঁডাক ঘব দেখে জী ...
 মিসমিমাএন লৈ এঁঠাঁ কহিয়ো করি গহুঁটন বহিয়ে বরি ।
 বাণুক চমকৈত কণ-বাশি, হুগকে আগবঁগ দেবৌ* ।

স্বাভী বঁব, লগান ।

গজব

মিথিলা বাজকে মাঁগ জে উঠলো নকারে ওকবা উতারিত দেখলো •
কহে ভুলে হমার ধর্ম ছে মিথিলা নয়া ধর্ম অগনারিত দেখলো •

সমাজ কেনা সহি বহন ছে তানিরোণী পথব পসারিত দেখলো
নির্দোষ সভক খুশম ওকবা অগন পিয়ারি বুনারিত দেখলো

ককবো অখল্ড ককবো খল্ড-খল্ড স্নত ত্র ঠুকড় । মাঁচৌত দেখলো
তবহ তবহক মদাবী সভকে ডম ডম ডমক রঁজারিত দেখলো

অগন স্মার্ক খাতিব কিছুকে মিত নর সগনা রাঁঠেইত দেখলো
হমরো ঢালী হমরো ঢালী কিছু কে সগনা মাঁচৌত দেখলো

“বা-রন” সভকে হেমরুক পব বাস কথা হম রাঁটেইত দেখলো
বাজনীতিক কেমিলো যে মানরতা কে হারিত দেখলো

আগক ঘবক “ভগত” শেলীদ হুখ দেশে বাগ হম গারিত দেখলো
শেলীদ সভক নাম পব চঠি কহ ওকবা ফনী গারিত দেখলো

ফুঠলো চুড়ী মাঁগ উজড়লো কবেজ হম হুশকব ফাঠেইত দেখলো
বাস ল ওতা ঘুরি কহ তৈয়ো আস যে সীয়া কে কালিত
দেখলো

কহি কোলা রঁচা ল হোগ ফেবো ধুপব মল মল ডবাগত বহলো
এক তবফ ফেবো ভীড় ছে নাগন ওহল ম’চ মজারিত দেখলো

২

রঁহলো ওকব কতক স্মিএ রঁড মিগ্রব মল মীত হমর অছি
রঁদলৌত মৌমম ডব নঠেএ রঁড রাঁফন সল থীত হমর অছি

কহর স্মর কিছু ল রাঁকী বাথর দ্বাদক ভীতব আর ত হম
জীরণ পথ পব মাথ চনর হম ওকলে সঁগ লীত হমর অছি

রিতম মাস রঁসন্তী বাগ রঁসন্তী গঠগ রঁগী উর্জি গহুঁচিহৌ হম
জোক মাজসঁ পএব উঠম লৈ কেহন সমাজক বীত হমর অছি

গুর্প চন্দ্র ডৈ হুদা মলীত অমারঁস অহাব রঁড বাতি রিতত
কোণা
প্রকাশিগুঁজ রঁগী অএন জৌ রঁমরঁ তখন হম জীত হমর অছি

ঢালক গজোবিসামঁ মলক অহবিসা দুব কোণা কহ ভগরিএঁ হম
হেব উঠম দবদ মল মে রিবহ ভবন রঁস গীত হমর অছি
(রঁপ- ২৬)

হুদা মলক

গজব

১
এক রঁব মজরি গিনা সূকা জেগিএঁ কিএ
গিনা লৈন সঁ লৈন অহাঁ হঁসি দেগিএঁ কিএ

অহাঁকৈঁ কিভু কহরৌক মোণ হোগত ভন
হেব কিভু মোটি চুগ ভহ অহাঁ গেগিএঁ কিএ

নাম তঁ নহি অছি রঁমরন অহাঁক হমবা
হুদা লৈন দেখ কিভু মোগচ জেগিএঁ কিএ

সভ দিগ তঁ দেখী অহাঁকৈঁ জাগত আরিত
আগ লৈ দেখ হম রাফন ভহ গেগিএঁ কিএ

ଅହାଁ ମତ ଦିଶ ଦୂମେ ଡାଗ ଚଳି ଜାଗତ ଭୀ
ଆଗ ଝୁର୍ଝୁନ୍ଦ କଲ ଝୁଝିଆ କର ଗେଲିଏଁ କିଏ

ବର୍ଣ୍ଣ-୧୬

୧

ଅହାଁ ଆରି କର ଚଳି ଗୋରାଁ କିଏ ଓ ରାତ ହମ ବୁଝି ଲେ
ରିମବନ ଯୋଗ ପାଞ୍ଜି ଦେଲୋଁ କିଏ ଓ ରାତ ହମ ବୁଝି ଲେ

ହମବା ଅହାଁ ମଗ କୋଣ ମସ୍ତକ୍ ଅଛି ମେ ହମ ଜାଲି ଲେ
ଜିନଗୀ ରାଈ ଜୋରି ଶିତେରୋଁ କିଏ ଓ ରାତ ହମ ବୁଝି ଲେ

ବୁହତୋ ଭାଢ଼ ଢର ତେସୋ ଅଣି ପବ ବଜବ ଗୋଲେ କିଏ
ଅହାଁ ଦେଖ ଝୁଟ ହେବ ଗୋରାଁ କିଏ ଓ ରାତ ହମ ବୁଝି ଲେ

ଅହାଁ ହମବା ଜେନ ମୋଟିତୋ ଭୀ କି ଲେ କେ ରାତଏତ ଆରି
ଅଣି ଥା ଜେନ ମୋଟିତ ଏଲୋଁ କିଏ ଓ ରାତ ହମ ବୁଝି ଲେ

ଅହାଁ ହମବା ଅଗଣାଏରି କି ଲେ ମେ ଲେ ଜାଲି ଭୀ ସ୍ଥିତମ
ଝୁର୍ଝୁନ୍ଦ ଅହାଁ କେଁ ଅଗଣାଲୋଁ କିଏ ଓ ରାତ ହମ ବୁଝି ଲେ

ବର୍ଣ୍ଣ - ୧୭

୧

ଦେଖିସୋ ସୋ ରାଦଲି ଗୋଲେ ଜୁମାଣା
ମତ ଜୁନ କର ବହନ ମମାଣା

ଭେଟି-ମେସ ମତ ଆଗ କାହିଁ ଭେଟା
କମ୍ପେସା କଏ ମତ ଭେନ ଦିରାଣା

ଭେଟିକା ରାଠା କହେ ଦୁବ ଭୀ ଜୋ
ବଳି ଥେଲେ ମାଗ ଗୋଟି ରେନା ଧାଣା

କି କବଟେ ମସ୍ତକ୍ ଏହି ଜଗ ମେ
ମହଗାଗ ଡେ ମସ୍ତକ୍ ଦିରାଣା

बुखन बहरै झुदा गामे धर कर
झुझुद थप्रत मिथिलेक थाना

(रैर्ष-१२)

आशीष अरुचिहाव जन्म- १९८३, गाम-भठवाघाट,
बिसन्ही । पिताक नाँ- श्री प्रया चन्द्र मिश्र । माता- श्रीमती
गमतीबा मिश्र । अरुचिहाव आथव (गज्जन संग्रह) प्रकाशित ।

रैन्द

१

गज्जनसँ गज्जन अछि बिदेह

मेकसँ भवन अछि बिदेह

प्रेमसँ जूडऽन अछि बिदेह

मोहसँ जूडऽन अछि बिदेह

सभठाँ घुमन अछि बिदेह

आरै तँ अचन अछि बिदेह

२

পহিল জোড়ু সএ কমনকৈ

তৈমে জোড়ু হজাব থানাই

তকবা রৌদ জে রৈগি জাএত

সে নিশাণী হএত পাবকৈ

কতা

১

লতা কেঁ গবা মে রৌহন ঘৌন বঁমু
 ডুরৈন দেশেক নাম কহরৈ তঁ ভাবত হএত
 দনান আ থঁডাক হাথ ফৌন বঁমু
 নুঠন দেশেক নাম কহরৈ তঁ ভাবত হএত

২

জঁ আঁখি হমর লৈ থকৈএ দেখরী সঁ
 তঁ অলী * কছ সজলী হম কী কক
 জঁ মোণ লৈ ভরৈএ সঁগ বহরী সঁ
 তঁ অলী * কছ সজলী হম কী কক

৩

বামে জাণথি আর কলেকক কী হএত
 অহাঁক নজবি সঁ ও তরৌহ ভ২ গোন
 বামে জাণথি আর মোণক কী হএত
 অহাঁক নজবি সঁ ও ঘরৌহ ভ২ গোন

৪

জকব অগৌমোড় এতেক স্বন্দব
 তকব দেহক হিনকোব কেহন হেতে
 জকব আঁখিক লাব এতেক স্বন্দব

तकब हँसी भवन ठोब केहन हेते

नात

(गन्नाममे फबाणक रौद सतसँ परित्र कारा कग छै अ नात ।)

तँ प्रेमसँ कछु स्वभावखलाह

मिथिनाकेँ रँगा देरै मदीना हम

दुमियाँकेँ देखा देरै मदीना हम

पापी-बबकी सरलक झागत छै

सतकेँ तँ घुमा देरै मदीना हम

पहिल जोड़ू सए कमलकेँ

तेमे जोड़ू हजार गुनारै

तकवा रौद जे रँगि जाएत

से निशानी हएत पाबक

डेङे-डेङ रँगा देरै मदीना हम

सोम राँठ पब छलैत-छलैत

दीर्घ करिता

१

सोम राँठ पब छलैत-छलैत

पहूँटि जागत छी

अकादाका रैनमे

अनटिहाव नखक संग

ले तेठैत अछि अपेक्षित नख

री.री.सी. स्वना उतरो

प्रतियोगिता किवा पढ़ाओ मन्ना

ले भ२ पढ़ैत छी कोना सबकारी टपवासी

मानलो

कनाग कोना समझाक समाधान ले

रुदा हैसनाग कोन

समझाक समाधान छै ?

मजबूतीमे लोक जकाँ टूट्पा बहनाग

नियति रैन गेल छै लोकक

छै खबरीक हूँ की सीमाक

उ मात्र छै होग

उकव काजे छै सीमा निर्धारण

अ गप्प तिम जे सीमाक आव-पाव देखाएत

गहो गप्प तिम जे छै काँट हाथ मिला सकैत छी

रुदा

भारणाक आदल-प्रदान केनाग

उतरै मन्त्र छै

जतेक की रँडंदक दुधसँ थीव रँलनाग

देहक हाड़-पाँज्र बहाष्ट बहन

रँसक गीबह जेना

पाकन रँस भले ले होग

रूदा काँटो ले डी

रेडिग रँस कबएरना रेंसी अडि

रँसक अन्नपातमे

लोक गलगुआरि रा सहजुराहू हूअ

की ले हूअ

रूदा काज सुतावरौक लेन

हजाब-हजाब ठी हाथ-पएव भइ जाग डै

आ हबेकक आँगुवसे रँहन बह डै

स्रुटानित पित्तौन

आ

गोली लोक डाली पब ले

पीठ पब खाग

सोम रँठ पब चलेत-चलेत

२

सोम रँठ पब चनरँस पहिले

क२ मिअ अगन ठौगकै ठैठ

काका

सोम ठौगे सोम राँठ पब चनरै

केखला नीक ले

ठीक ले

आ अहाँ जखन देखिअ बहन छिअ जे

लउवा सत दोड़मे प्रथम अग्र लनके

तखन हमर सनाह पब

आगतिक कोला प्रम ले

सत लोक राँगल ठा

रँगरौक जोगावमे

उगह टास की नपकह गुआ

केब जाप करैत हलक मल्लख

जोहि बहन अछि राँठ

अर्ध-सक

अधबुखन बहरौसँ रौनी दूखदागी अछि

अध-नठै बहरै

दुति खेमिनाव रँकरी भोगि बहन अछि जारी

आ मेव था बहन

जिंदा मांस

अधगहवा आ अधकपावीक संयोगसँ
जगज्ज डी हम
अर्थ-मन्त्र
अकीक नीति जेन
दीर्घ अनीतिक निर्गमि कवर
एसँ रैडका डन कोला ले
भेड्फि या-धमल होगत समदमे
गुरिज आ रशिज
गएह दुनु देखाएत
आम कारकती आर ले रनि
पागत कोला
मन्त्री
प्रधानमन्त्री
बाह्यप्रति
छैछो हथिमाव लो घबक माडह
होग छै
हमरा ले सदेह एगव
सदेह तँ अछि हाथीक रैन पव
जे आर एक रौबसे
एक छन खाउ जेना पव

ଏକେ ମିଳିଯେ ଚକମି ଜାଗତ ଐତି

ଓଣା ଚକମିଏ ତୁଁ କହବୋ

ହୁଦା ଶ୍ରୀ ଓକବ

ଜୟଜାତ ଶ୍ରୀ ତୁ

ଆଁ ବୁଝିଦକ ?

ଧୈର୍ଯ୍ୟାଗ ସଏହ ଲ

ଚବୁ ସହମତ ଡି ହମ ଐହାଁକ ଗମ୍ପା

ସୋମ ରାଈ ପବ ଚଳିତ-ଚଳିତ

୨

ସୋମ ରାଈ ପବ ଚଳିତ-ଚଳିତ

ଐହାଁ

ଶ୍ରୀ ଲି ବୁଝି ସକିତ ଛିଏ ଜେ

ଭୋଟି-ଭୋଟି ଗମ୍ପା

ସୈଘ କୋଣା ଭଞ୍ଜ ଜାଗତ ଡିକ

ଐହାଁ

ଗହୋ ଲି ବୁଝି ବହନ ଛିଏ ଜେ

ଏକ କିଲୋ ତୁବ କୋଣା ବୁଝି ଜାଗ ଡି

ପହାଡ଼ିକ ବମ୍ପେ

ସୋମ ରାଈ ପବ ଚଳିତ-ଚଳିତ

ଐହାଁ

गहो ले रूमि परैत छिं जे
कोना नमिक नाम पव
रैक-रैलैस
रैठ्ठा जाग छै
ज्जीति जाग छै लता कोना
नाथक-नाथ भोष्टसँ
अहाँकेँ गहो ले रूमन लहत जे
मनथक आये
मबलैए ले
माबन गेलैए
रैम आ गौनीक सहावास
लोकसँ
धुनि ले फष्ट परै छै
रूदा
लोककेँ डाती मँक दुध
फाड़ैए अरै छै
येन-केन-प्रकारेण अन्धत घोबि क
एहन परिस्थितिमे जखन कि
धनिकक रैठा रैठ्ठ जल्दी जराँन होग छै
कामशिल्प आ लोक शिल्पक

कतेक महल छै

से ले रूमि पोरै

प्रतिष्ठाये कतेक रौटा लोग छै

तकब आ कड् । जेरे अहाँक जेन

असंभर ले

रुदा

प्रति मेलेसुमे कतेक कडोम

रिकाग छै तकब थाह अहाँकेँ ले नागत

अहाँकेँ गहो थाह ले नागत जे

थानी समझकेँ कठरौक जेन

कतेक हरा

कतेक मिष्टमे

कतेक रौब रीरगगत करै छै

कतेक अतिमाविका

अतिमाव करैत छथि

गुरुजगसँ घोवा क२

एकरो थाह ले नागत अहाँकेँ

सोम रौठ पव चलैत-चलैत

४

सोम रौठ पव चलैत-चलैत

छुछपछागत अछि

कछन दूगीं जकाँ

जखन ओकरा रूसाग छै जे

हम कोना बाकसक हबबमे छी

छुछपछागत-छुछपछागत

७

दैए टकताडँव

मोह-मोह जप्पे सारिनी मने

पठेए हबमाँ चलीसा

दुदा काज ले अरै छै ए सब

आ रोहोस भऽ जाग छै अतमे

भोवक पहिन पहबमे निम

खुनना पब मोह पडै छै

जे पील छुनो शिवाँ ज्रमक भविष्योथ

आ निकनि पडै छुन छुनो

रँजावमे

उत्तर आधुनिकता आ त्रुमंडलीकरणक संग

ग्लोबल रिजलजक निर्माण कबराक लेन

ए सब मोह पडै छै

सोम राँछे पब छलैत-छलैत

३.

सुतरौक जेन ले

जगरौक जेन थाग डी निम्नक गोली

आ जखन जगले-जागल देखे डी जे

रासुरमे

कोला अँतब ले होग डे

सबकावक कागती विकास आ

साहित्यकावक कागती प्रगतिशीलतामे

तखन

हमर पएव तबसँ

बिना जागत अछि बसागर सोम राँछे

मागारी बाक्स जकाँ

आ खसैत डी हम सार्थक पतानमे

डुमक घोघ तब

मल्लख कतेक सुमर होग डे

एकब आकलन कोला सौंदर्यशिल्पी ले क२ पौताह

झुदा कतेक कप होग डे

मल्लख-डुमक आरबामे

तकब निर्धारि जागरव

तुवत कर देत
सोम राँठ पव छलैत-छलैत

७

सोम राँठ पव रँजन एकठाँ घबक
हलैक कोडः १-राँतीमे
नछकल छै
राँदुव
सहिआएन छै कइँत
घबमे बाखन दाँना-दाँना पव
निखन छै
थेतक नाम
दाँना-दाँनामे छै
मोहितक सुआद
७ग घबमे रँस छै
डाँग
जे डनिपन सिखरौक जेन
द२ देनकै रँनि
अपन पुत-भताव
देआद

सब-सर्गागळे

हलक अधवतिआमे

नठै नटे अछि डगियाँ

हलक बाग-बागिनीक नय ओ तान पव

केथला ओ गारै नलोत अछि

प्रथम मेकुनव बाग

तँ केथला

अधवाहुराद बागिनी

आ नटराक जेन राधा कअ दै छै ओ

सत भूत-प्रेत-रौतानकेँ

ए बाग-बागिनीक नय-तान पव

ले समता कइ सकताह नठैबाज

ए नाचसँ अगल नाचकेँ

उचित छहि हुनका जे

ओ छोटि देखु अगल पदरी

नठैबाजक

सोम राँठ पव छलैत-छलैत

१

राँठ ओ राँठ ले बहन

भल ओ सोम हुअ की छैठ

रैनि गोलै ओ बाजगदी
रैठैहिओ आरै रैठैली ले बहन
तल ओ अरुदी हूअ कि कमन्त
रैनि गोल ओ बाजा
थजा ले छै
ए मोस रैठैक नगरीमे
सरैलक पोषमे छै नम्मा नागल
जगमे म्छैत छै कर्मी
रूदा एकठा गप्पा रूमरै
हलैक कर्मीमे
पोसा बहन छै धामल साँप
रैस देवी छै
मात्र
गुदा माझ द्वावा
मगजमे घुमरौक
जे काज गहूम आ नाग ले क२ सकल
से ओ रिखलीन धामल देखाउत
ओना रिखलीन हूअ कि रिखाह
साँप अततः साँपे लोग छै
से हमरा रूमो बहन अछि

ମୋମ ରାଈ ଗବ ଚଳେତ-ଚଳେତ

ମେଣୁବଦ୍ଧକ ଗୀତ

କାବୀ କେଶି ରୀଚ କୋମି-କମଳା ମନ ମୀଥ
ତାଳି ଯେ ଦେଖିଲୁ ମେଣୁବ ଶ୍ଵଟିହାବ ଲେ-----
ଅଗନ ଯିଆକେଁ ମୋମଲ ଡି ରିଢ଼ି । ଲେ ଜତନମ୍
କଲେଜା ମାଠି ବଥଲ ଡି ରିଢ଼ି । ଲେ ଜତନମ୍
ଦୁଗଳା ଆଗୁ ଆରି ଅଞ୍ଜୁ ବଥଲେ ରିଢ଼ାବ ଲେ
ମେଣୁବେଲେ ଜତେ ଶୀକମ୍ ଯୋ ଦୁଗଳା ରାବୁ
ବହରୁ ଦୁଶୁ ତତେ ଶୀକମ୍ ଯୋ ଦୁଗଳା ରାବୁ
ରିଞ୍ଜୁ ରିମି କରାଓ ହମର ଗଲଣାକେଁ ଓଢ଼ାବ ଲେ
ସିଆବାସ ମନ ଜୋଡ଼ି ଯୁଗଳ ଲେମର ଆ ଂଗଲେ
ଦେଖରା ଲେନ ମଗରା ଥେନ ମେମର ଆ ଂଗଲେ
ମାହୁଣ ମେଣୁବେଲେ ଡେନେ ଡିହାବ ଶ୍ଵଟିହାବ ଲେ.....

ମରଣ ମା “ଅଗ୍ନିରାଠୀ”, ସଫାତି-
ଲୋକାତ ।

চলিয়ো অঙ্গণ গাম, জগত-জলনী সীতাক ধাম
 রিস্মৃত জুনি কবিয়ো মিথিলা কেঁ যো মিথিলাক সঁতান
 ঘুগি দেশে-পবদেশে কমেজো খুঁই ঠকা, সন্ধান
 দেশী সা-সাহর তক রঁগজো, বঁদলি অঙ্গণ পবিত্রাণ
 প্রতিভাক কায়ল অছি দুমিয়াঁ খুঁই কবএ গুণগাণ
 লেকিণ মোচিয়ো চিঠী বহন অছি মিথিলাক পহিচাণ
 চলিয়ো অঙ্গণ গাম, জগত-জলনী সীতাক ধাম
 খেতী-বঁড়ী ভুটন গামক, ফুটন ঘব, দমান
 ভাগ-ভাগমে মাথ-হোমোবন, নাগথি শেতু সন্ধান
 অঙ্গণ রৌনী তীত কতক দ্বিগ অছি রৌনী আন
 গা মুবখতা কে কে বোকত অস্ত ভেন দিগমাণ
 চলিয়ো অঙ্গণ গাম, জগত-জলনী সীতাক ধাম ।
 জনকস্বতাক নগবমে দেখু নাবীক অগমাণ
 জত২ বঢ়াওন গোন স্বয়ংব ওতএ দহেজক দাম
 কানি বহন অছি মিথিলাক নাবী ঝিকা বহন স্নাতমাণ
 কোণ রিমিসঁ ঢুকা বহন ভী সঁকৃতিক প্রতিদাণ ?
 চলিয়ো অঙ্গণ গাম, জগত-জলনী সীতাক ধাম
 অণ্ড কতক দিগ স্তব বহর জাগু যো শ্রীমাণ
 আরো লে জাগর তঁ বঁমু সঁকট হাত মহাণ
 রিকসিত কবিয়ো মিথিলা কেঁ আ বাখু অঙ্গণ মাণ
 তখল ভারী গীড়ী কবত মিথিলাক জয়গাণ
 চলিয়ো অঙ্গণ গাম, জগত-জলনী সীতাক ধাম

শ্রী নারায়ণ চৌধুরী সমগ্রতি রিবটশনগব ।

সভসঁ সস্তা করিতা !

দেখি বহন ভী হাঠ-বঁজাব- ঘুগি বহন ভী গাম-শেব,
 ধুম মাচন অছি, শৌব মাচন অছি, সভসঁ সস্তা করিতা !

গা করিতা জে কেরন বচরৈ, কেরন রাচরৈ, কেরন লিখরৈ,
কবএ রৈবমে না গবি সৃষ্টকা কৈ-কৈ কবৈত পড়রৈত পবাএরৈ,
এহেন ভুসক রৈখাডীসঁ লৈ শোষ্ট ভবত যৌ মৈখিন করি,
বচনামে জঁ দম লৈ হোগ ত' অজগব রৈগন অজোধক ভীড়,
ধুম মচন অডি.....

জল' দু দিশক ফুর্মত ভেঠৈত লিখরৈ কোলা বচনা লীক,
অগলা দলীকে' খষ্টা সৃষ্টি কং শিখরৈ মেবচাগক মোলে তীখ,
গা লৈ মোচরৈ জে বচনা সঁ বচন জাগড স্বন্দব সঁসাব,
লোকক জীরণক হব ক্ষণমে জেকব রৈলিড স্বন্দব আধাব,
ধুম মচন অডি.....

পখিয়ামে জেনা কাঁকৌড় খিচএ ঠা'গ দোসবক স্রু যৌ মীত,
অগরৈ গগক ভঁডাবা স' অলান রৈগন মিখিনাক সভ বীত,
জৌ কর্তা আরৈ রক্তা রৈগতা কছ জে কবটৈ কে সভ কাজ,
অহিলা সভ দিশ করিতা বচরৈ কছ জে চনটৈ কোলা কং
বাজ.....

ধুম মচন অডি.....

লীক মলৈ তোলব ফুল

আঁখি খোলি কী হম আগ দেখী প্রিয়,

রৈন্দ আঁখি অহাঁকে' হম দেখেত ভী।

স্বপ্নবি হে মজোলা সঁগিলী প্রিয়,

... লীব প্রেমক অহাঁকে' হম গিরৈ ভী।

পহিলে দেখন হম সপনামে, তাকি-তাকি থকন মন রিগনামে।

চুপচাপ বহী রৈম লগন হেবী, কহিয়ো ত' দেখরৈ হম রিগনামে।

জীরণক অলকো গন রিতন,

রৈম আগ দেখি হম ফুমন ভী।

আঁখি খোলি কী হম.....

জালী লৈ এহেন কোণ জাদু টৈ, আঁখি দেখি এলা হম ডুরৈন ভী।

গা কেমি ঘলা বেমি অডি প্রিয়, মদমন্ত ভুটাসঁ গাগন ভী।

আগ সভ স্বথক ও সাগবমে,

ভবল হম স্বধা কেব গাগব ভী।

আঁখি খোলি কী হম.....

শ্রোমক মন্দির অঙ্কি অহী মঁ রঁগন, মুটি দেবী কেঁ মিহাবৈত
বহী ।
কন জোড়ি রিগয় রঁস এতরী ঠা, জিগণী ভবি জে মিহাবৈত
বহী ।
কহিয়ো জঁ মিলন কেব আমি ঠুঠএ,
তৈযো হমবে মঁগ লেহ ভবী ।
আঁখি খোনি কী হম....
দেখু আগ কপালো 'কিশোরক, জীরণ বহিতো জ্যাতি চল
গেল ।
তৈযো 'জ্যাতি' কেব জ্বালা মঁ, জীরণক বৌশিলী অঙ্কিয়ে রঁগন ।
জমিক নীনা অঙ্কি এহেন অজীৰঁ,
জিগণীক মোন জেন কামল ভী ।
আঁখি

সঞ্জীৱ কুমার শেখা ১৯৭৩- , এম.এ. (সংগীত,
হিন্দি আ পত্রকাবিতা), এন.এন.রী., পী.এচ.ডী. জেন শৌধবত
(সংগীতমে) । সমগ্রতি-অধিরাত্রা মিরিন কোঠ, সঁসাবগুব । গাম-
বন্তুগাব, পোসঠ- তাজগুব, ভায়া- সঁসাবগুব, জিলা- মধুৰ্গী,
(রিহাব)

ক্ৰান্তি দীপ

আউ ক্ৰান্তিরীৱ রঁমি মিখিলাকেঁ রঁচেরোক জেন
জবাই ক্ৰান্তি দীপ জতএ ভুমি অঙ্কি বহরোক জেন ।
নী জন-তিন সযেকৈ পকড়ি, জে হাথসঁ লৈ সসবএ

একতাক ঠোমগব মাগদাঁড় অগল এতএ লৈ ফুঠএ
 মৈথিলীক থাচাব, জন-জনকেঁ জগেরাঁক জেন।
 বঁহু ভেন! আর কতে কান ধবি বৈগজ্জত হোগত বহরঁ,
 মাঁ মিথিনাকৈ আজাদ কবাএরঁ সে সঁকপ দোহবাইত বহরঁ,
 চনু চনন ফিবসী চানিকৈ, মিঠেরাঁক জেন...
 বঁজা দেল ভুথি বৈজু বঁরু বিজয়ক বিগন, ভীষণ হ্ কাব
 জকাঁ,
 মটি গেল অছি মৌব চুঁদিশি, স্বতঁতাক থকাব জকাঁ
 আগুমে জে ঠাড় অছি গহাড়, চনু খসেরাঁক জেন
 ডবপোক বঁনি কতেক কান ধবি ডবন বহরঁ
 আরঁ কহিআ ভদ্রীক আগি জকাঁ ধকরঁ
 ধকন ভুথি মেয়া মিথিনাচনক দীপ জড়েরাঁক জেন।

সুধীৰ কুমাৰ 'সুফা', পিতা- শ্রী সব্দের
 'সুফা', গাম- নকসেনা, পোস্ট- মহিন্দরাব, ভায়া- তুনাগতগাঁজ,
 জিনা- মধুৰ্ণী, (বিনাব)

সময়

সমেকৈঁ সদিখন মিয়ানমে বাথি
 জিনগীকেঁ ধবতীসঁ জোড়ি
 ব্রুচা -লৌফবক রীতমে ল আরী
 অগল রীতন রীত গমাইত
 সমাজক মর্গাদাক মাণ বঁচাৰী
 অগল চিন্তাকৈঁ চিন্তা ল মনি
 মৈথিন-সংস্কৃতিক মাণ বঁচাৰী
 মাঁম গড়ৈত ঠাড় অরৈত
 লোক শিহাড়এ অগল বঁঠকেঁ
 বিন্ধাণ, বিন্ধু মৈথিলী ভায়া
 অগল চমকোব শিখাড়এ

দেখারৈ ঠা়া । গানি
 আজুক দি সগনা ভবন ড়ে
 হঁসী-হঁসীমে সগএ রীতন ড়ে
 সগএ পকড়াি আগু রৈঠু
 ভৈয়া সত অগন সগনারে
 সাকাব কলৈ ড়ে ।

উপেন্দ্র শাব্যশী ‘অবুগম’, গাম- ভুতন,
 ভায়া- শবলিয়া, থানা- লৌকলী, জিলা- মধুবনী । সঁপ্রতি-
 রাখাতা (মহোবিত্তাগন বিভাগ), অশিহী দাস সাহু-সমাজ মহিলা
 গাঠৈব মহাবিদ্যালয়, িশ্বমণী, স্বপ্নোজ ।

দুখ লয়ব

কতেক আরে দুখ সহরৈ
 ককরা গু রীত কহরৈ
 ঘব-ঘবমে অছি সগড়া ।
 সতকৈ সতসঁ অছি বগড়া । ।
 সগড়া । তঁ হঠত লৈ
 বগড়া । তঁ চিঠিত লৈ
 চিঠিত লৈ আমি
 রৌচবা হুত নিবানি
 অশিক আরে ডোব ঝুঠন
 নিবানিসঁ ঠোব স্বখন
 ভুঠন অগন সাম-দাম
 রাঁরু গিড়ন ধবাক-বড়া মা
 পহিলে বড়া কা গাড গিড়ত অছি
 তরৈ কলী ছোঠকা পাত উড়া ত অছি
 উড়া জাগত অছি সত হণ

এক দি় দূমিগাঁসঁ হএঁ তিন্ন ।

সুখক জন্মী দুখে হোগত অছি
দুখক রাঁদে সুখ অরৌত অছি
দুখ জাএত, সুখ অএত জকব-জকব
এক দি় কহরঁ ।

দুখসঁ লৈ ঘরঁবাউ
দুখসঁ খুঁই ঠকবাউ
দুখসঁ গাঁরু গাব
গড়্ গজন্ম রাঁদে মিশ্রী জেনা তৈয়াব
ওহল স্নাদর, অওব কী কহরঁ ।

অগুপম-সুশীনা গা রৌখা স্রনা কহ
জন্ম-জন্ম তক অগন্ম রী গাঁউচা কহ
উহো লেত এক দি় দম
গা রাঁত লৈ অছি কম ।

ঘী কলী

গা কলী ঘী
ওলী লেন কেজৌঁ ল কী-কী
মাঁস-ভিন্মব-ভোব
রঁষ্ট নগেলৌঁ জোব
মষ্টফরী, বেলী নারি কহ
পীড়্ পিব রৌস কহ
মথএ নগেলৌঁ জোব ।

গমেনা অএন, মথী লেন ভানলী
জমা ভহ লেন মথন-মষ্টা-মোড়্
আনি কবালী আঁট দিঅএ নগেলৌঁ
খশীসঁ লনা ভেন যিভোব ।
আঁট রঁষ্টন কবালী কড়্ কন

মবখল হুখএ নগলৈ খোড়
 ঘী রঁগা রঁটি কহ নাএর
 চুড়ী-মায়া-সাড়া
 ঘী রঁগল কবালী উতবল
 রিচাব ঋএন ভল রঁজোড় ।
 কবালী উতবল, মল ভল ভলগব
 কবালী চেকল ঘী রঁল
 বহি গেল দাবলী খোড় ।
 ফুস্ব-ফুস্ব ভেল
 ঋএ নগল জোক
 ধুব, কেলেশ ভুখি ঋভাগলী
 কোলো ঘী রঁগরঁগব মল ভলমি খোড়
 মল ভলমি গাভগব
 তল হুশক খাষ্টগব
 ঘীক কোলো লী কমুব
 ভেল ঘী হবা গেল
 ভাতী পীঠৈত বহি গেলি
 দুহলিগা ভোল-ভোল ।
 ঋগম-স্বশীনা ঘী খাতিব
 মলমসঁ রঁহরঁ নগলৈ লাব
 গা দীল-কখা ঘী গবীরক
 পসলি গেল চহু ওব ।

পবদেশীয়া প্রিয়তম

তু চলচল টে, লৌ মল
 চিত্ত নহ গেল হমাব ঢোল
 মারল কেব জর ঋগহে মলিা
 ঋখিসঁ রঁহএ লাব
 তু ভলিয়া পবদেশী রাণম
 ধুফব-ধুফব তকৈত ভেল
 মাম-ম-ভোল ।
 ভাদর কেব জর ঋগহে মলিা
 ঋসগব নাগএ ডব

বিন্দু বীনয় কেব নীক লৈ নগ্ন
 কলিত-কলিত ভ২ গেল বাতি-সঁ-ভোব ।
 লেগ ঠেঁৰ-ঠেঁৰ, মিথুব মূল-মূল
 অংগলমে লাঢ়এ মোব
 বিন্দু সাজল কেব খিনত কোলা কলী
 বীতল জ্বালী ফুলৰী ল কোব ।
 অংগলম-স্বশীলা কহএ
 কেলেণ পবদেশিয়া লৌ প্রীতি
 কহিয়ো-ল-কহিয়ো তঁ মিল জখত
 অঙ্গল মবখল চোব ।

ডা. নিৰ কুমাৰ প্ৰসাদ বৰীষ ব্ৰাখাতা, হিন্দী
 বিভাগ, ফৰ্মলী কালেকজ, ফৰ্মলী । জন্ম- ১২.১১.১৯৩৬,
 গাম+পোস্ট- সিমবা, ভায়া- সান্ভাবপুৰ, জিলা- মধুৰী,
 (বিহাৰ) ।

ফৰ্মলীক ফৰ্মলতামে

ফৰ্মলীক ফৰ্মলতামে
 মলক মলান সত মেঠা বহন অছি ।
 শিক্ষাক এ মহাপকমে
 গামক জিগলী মেঠা বহন অছি ।
 লেঁচা-পেসা জোবি-জোবি ক২
 মাএ-বোপ সত পঠা বহন অছি ।
 কোটিং, বিদ্যানয়, কওলজমে
 এক-এক জন আগ বৃষ্টা বহন অছি ।
 গামক জিগলী..... ।

কে পঠাওত ককবা নগ জা ক২

লগা তুঠকা গঠাি বহন অছি ।
 লৈ স্মৃতি বৃগধ কেকরো ড়েক
 অগল সসমিষ্ট ওসবাএন অছি ।
 গায়ক জিগগী.... ।
 দৌলৌত-দৌলৌত চষ্টয়া সত্ঠা
 গঠা়ৌত-গঠা়ৌত বঁড়কা সব সত
 অগল-অগল ভাঁজমে সত কোগ
 চোঢ়াি ড়ুৰৈ লেন অগসিয়াঁত অছি ।
 গায়ক জিগগী লেঠা বহন অছি ।
 মলক মলান সত মেঠা বহন অছি ।

তৈঁ কিছ ল কিছ নিখৌত জাউ
 নিখৌত-নিখৌত নিখিয়ে দেলৈ
 মৈথিলীক ঙগকাৰী হেলৈ
 তৈঁ কিছ-ল-কিছ নিত নিখৌত জাউ ।
 ড়পৌত-ড়পৌত ড়পিয়ে জেলৈ
 একদিন লেখক বঁসিএ জেলৈ
 মট আৰ ওলামো ভেঠত
 তৈঁ কিছ-ল-কিছ নিখৌত জাউ ।

মৌলিকতা ককৰা কহৈত ভী
 কিলকামে মৌলিকতা দেখন
 সত কিয়ো একু রাত নিখৌত ভুথি
 সৰৈলক গীয়াত সাফ দেখাগত অছি
 তৈঁ কিছ-ল-কিছ নিখৌত জাউ ।
 গীব-ক্ষীব ব্লিক কিলকা ড়হি !
 নিখিলিবামে হঁস কে ভুথি ! !
 গুজী-গুজী জোড়াি-তোড়াি ক২
 কিছ-ল-কিছ অহাঁ ঘসিত জাউ
 তৈঁ কিছ-ল-কিছ নিখৌত জাউ ।

प्रा. बाबूसाव नीवरकठ, अरकाणि प्रांतु प्राफेसव,
हिन्दी रिभाग, निर्मली महारिद्यालय, निर्मली । गाम- रौनली,
जिला- सुपौल ।

सथा

अहाँ

जतः कतौ जगमलौ
अपनहि मेरकै
गुन-चरन तब दरौ
हुँजित-हुँजित यष्टि
अ नत दूध, नमिात दृष्टि
ठाठः बहलौ एक निर्मल प्रमराटक ।
आ, हेवसँ
मुनमे पमवि गेल
दिगन्तमे मरुत-दन
नर वडै वजित
नर नामे मजित,
अहाँक मर्ग-मरुमे
देशेसँ, देशोन्तवसँ
ममवि-ममवि, डिहूनि-डिहूनि
अएँ अनिरार्य भेल
हएँ अनिरार्य भेल अनर्थकै अहाँसँ
हुँजित अहाँसँ

असुतः अहाँसँ अद्भुत ।
 ठाढ़ बहलौ अहाँ
 तोड़लौ तँ किछ ले
 छुट्टि जेन सत अगबहि-आग
 अगबहि अगबतक नागफनी रगमे
 लोष्टि-अकडा कऽ,
 जोड़लौ तँ किछ ले
 सत छुट्टि जेन अगबहि-आग
 अगबहि रिरतसँ
 अगबहि नाड बिक पाछाँ-पाछाँ धारित ।
 अहाँक हएँ मातसँ
 गनता भेल गुन ।
 अहीक दृष्टि-आरवसँ गुनः
 छलि जेन सम्पूर्ण ।

एक तीक्ष्ण अष्टकगव
 टितकारैव केदुआ उतावि
 मसवि जेन शक्ति उ-
 अनिरचनीय बृह अजगव
 आत कोला अन्य घटीक खोजमे
 नाशित करै स्व-गन भतिया ।

(सातार- मिथिला मिहिर, जून, १९७९।)

बाजुदेव माउव अग्रवा (करिता-मंगल) आ हमर
 छैन (उपन्यास) प्रकाशित ।

দেশে-গীত

আউ রঁলু আউ স্রতঁত্রতাক গীত গাউ
 দ্বিত-শ্যাম সব-সাব মিল একতা রঁলু
 উসব ধবা কেঁ শ্রমসঁ সীচ উঁরব শীঘ্র রঁলু
 আউ রঁলু আউ স্রতঁত্রতাক গীত গাউ
 সঁস্রতি-সভ্যতাকৈ শত তক গঁচাউ
 সঁগল্লতাকৈ দিয়ৌ আম্রিণী
 রিগল্লতাকৈ দুব ভগাউ
 তিমিবি দুস্রাকৈ তোড়ি ভাষক তিব গা নহবাউ
 ভাবত ভু কেঁ রিম্বিক অগ্রণী দেশে রঁলু
 আউ রঁলু আউ স্রতঁত্রতাক গীত গাউ ।

জুসক গছা

হজাবক-হজাব ঠা গ-হাথ
 কিন্ত একেঠা অছি মাথ
 ঠমকৈত আ রঁমকৈত রঁঠা বহন অছি আর
 গবজৈত সডকপাব গলকিয়ার
 লৈ অছি কাণ-আঁখি
 তৈযো নগন অছি জেলা পাঁখি
 একগোঠে কেনক রঁকঠেঠী

अथेन केना सुनत अपन हेठी
 केना सुनते एथन गाबि रात
 जथेन छै हजार साथ
 पकड़ि ओकर तोड़ि देनक गत
 तोड़ै नगन तन
 कँठ मोकि नर नैनक प्राण
 रँठि जेन सत आगाँ
 जेना नगन हो धागा
 ले छै पता आगू की भेल रात
 पाहुँ सत देल सँग साथ
 नहनि केँ हँकि देनक रँष्टक कात
 हम तँ खरिदुआ अँग
 मात्र चलैक छै सँग-सँग
 रँजन छी पछिला हिस्सा
 छनि बहन छै आपसी हिस्सा
 ओकर कष्टत्यकै हम जानि बहन छी
 नचाव भँ मल-मल कानि बहन छी
 रिना जकियाना केना भेटैत माही
 तीड़क अँग छी तँ हमरूँ पापी ।

କଳକ ସ୍ବ

୧

ଥୋତକ ଡୁମ୍ବ ଓମିଆଗତ ନଗଣୀ ଗୀତ
ଯୋଷ ମଢ଼ିନ ଜିଣଗୀକ ଗୀତ
ଗମକି ଓଠନ ମଳକ ଦୁଆରି
ଠାଡ଼ି ଡି ସମ୍ଭାରି ଓଗ ଆରି ।

୨

ରୈମନ ବାରି ଖୋରା ପଡ଼ିତାଗତ
ଜିଣଗୀ ଭଞ୍ଜ ଖୋର
ଅନ୍ଧାରିଆ ବାତି ।

୩

ଥୋମ ଲି କେରା
କେରା ଘୋର
ହମବା ଜିଣଗୀମେ
ଦେରା ଜୁରା ଘୋର

୪

ଜିଣଗୀ ଲି ଅଛି କିନ୍ତୁ
ତେସା ଅଛି ସତ କିନ୍ତୁ
କତରା କଟି ଗଢ଼ି

तेयो हूँ रिडु ।

असल मवद

अंगना गानि पठेत अछि कानि-कानि
 जेना रिनमि-रिनमि गारैत हो गांगल
 आगु की हत से ले जानि
 सुनि करौंगल देहकेँ तानि
 अंगन गनती केना जेरोँ मानि
 सौगमे नगौल खुन
 गबजि बहन डी अंगल धून
 जेना करैत अछि खुनियाँ रँडद
 तामसे करैत गवद
 आंगसँ रँगलौँ असल मवद ।

पोसा पवरा

पवरा मानि जेनक आँ पोस
 पूवा परिवार रँगि जेन दास
 सभसँ भेँ जेन जान-पहिचान
 दासा द२ क२ बाथ२ मान
 खागत अछि आँ रौसगती चाँडव

ঠামছি-ঠাম মারিত ঞ্চি ভাউব

নগ ঞ্চরিত ভন ধীয়া-প্তাক রীতপব

রৈমি জাগত ভন হাথ-ঞা-মাথপব

কানক গতিশীল ঞ্চি, দৌড়-ত-ফড়-ফড় াগত পবরীক পাঁখি

মাসিক মাঁগপব রঁজএ গড়-ন

“পবরীক ঢে ভাগ্যে জবন

এহে ঞ্চতিথি জঁ পঙ্কচন দৃশ্বারী

পোমা পবরীকে দিয়ৌ ঞ্চাগ মাঝি

এহে লোক কহিয়া ঞ্চএত মে লৈ জাশি

হেব হেতে পবরী রীত লিখ মাশি । ”

পাশিমে ডুরীকে জখৌ লোক জাশ

পবরীকে ভেন মল্লক্খক পহচাশ ।

হেমরাব

ঘুঢ়ী ভবি পাশিমে ক২ বহন ভী খেমরাব

কখলো এপাব কখলো ওগপাব

রঁশএ চহি ভী ঞ্চসলী হেমরাব

সঁকঠমে কবএ গড়-ত ধাব-পাব

ধাবক পেঠ হো ঞ্চগম-ঞপাব

जखैस डुबी यणकै
 बहि-बहि धावा सनकै
 देख क२ डरे मल सनकै
 ठमकन रैठेलीक माथ ठनकै
 तखैस जूँ कबरँ पाव
 तरँ ले रँगरँ हम अमनी हेनराव ।

कवीक शय

कनी पुँडित अछि कनीसँ
 एतेक दुखित किए भी भेल
 गुन-गुन गान सुनरैत डन हवगन
 ओ अमर कतए गेल
 सुन-सुन गगन गुन
 दुख आएल तँ सुख छल गेल
 हमरा डन छुँदैक मेन
 ओकरा जेन धुवखेल
 अछूँक समय आएत एहेन तँ
 जानरँ अमरक खेल ।

कहस

कतौ ले किछ रँचन अछि मेघ

टाकतब पमबन कहस
 करुआ गोन देह तीजन अछि केश
 अधतिज्जु मन भेल सतछी भेल
 घुमिआ बहन छी ठामहि-ठाम
 कियो ल दैत अछि समेपव काम
 छुछन जा बहन सब आस
 उपरस नगि गोन दिगोस
 कहस आव भव गोन सघन
 गजोत नलोत अछि टीका मन
 खेत-खलिहान, घर जंगन-साड
 सतछीकेँ घोछि गोन अन्हाव
 उमछि गोन जेना माथ
 छुछि गोन सब संग-माथ
 ले भेटैत अछि राँछ
 ले अगन घाँछ
 नगे-नग उनागत
 मन भेल उछाछ
 सब गोछै धर जेल छी खाँछ
 देखा दिअ जाएँ कोन राँछ

कहिया हठैत ग़ा कहैस
भैरैत अंगन घब पबिरेस
हे सुकज किबलै जगाड
आरौ तँ ए कहैसकै भगाड ।

जय हे किसान

पबतीकै कोड्ा
ठेगाकै ह्माड्ा
कण-कणै कोड्ा
जनमँ घोबि
कएजौ कादो
माह भादो
गोपजौ धान
जय हे किसान- जय हे किसान
कतेक रैब चाम-सगाव
पड्जौ रैगाव
रिग्न उगचाव
अंगन-आन
सत रैगाव
अहँकि जेन सत सगाव

जय हे किसान- जय हे किसान

माघक रौदवी कलकली रौमात

जौरा-जन्तुक ठिठुरैत गात

जौखन-मरण खेतक साथ

अही रूते ँपजत धान

जय हे किसान- जय हे किसान

लैशोखक रौदमे जलैत

बै छी दिस भवि गुमसडैत

धवतीकै सिद्धि कबरौक लेन

अगल पियामे बै छी मलैत

रौदी-दाही रा फष्टै आसमान

फलक कोला चिन्ता ले

कर्ममे नगौल जौ-जान

जय हे किसान- जय हे किसान

अगला अतिनायाकै डाहि जावि

कबम करैत छी नित महारि

सफलता पकडैल बहैत अछि पागव

पेले एकहि तान, गारै छी कजबीगान

जय हे किसान- जय हे किसान

अहाँ छी देशक अतिमान

তৈয়ো সঠিত ভী নিত অগমান
 রৈচরিত ভী জন-জন প্রাণ
 অগন দৈত বৈদান
 জয় হে কিসান- জয় হে কিসান
 হবকৈ শাশিব সতকৈ আমি
 চহুঁদিগে ছিঠকন হবিগব প্রকাশে
 ঙুসব ধবতীগব অহা
 ি মথিত ভী শর-শর গতিহাস
 অহী ক২ সকেত ভী অন্নদান
 জয় হে কিসান-জয় হে কিসান ।

জগদীশ প্রসাদ মন্ডল জন্ম ৩. জুলাই

১৯৪৭। গাম-রৌকমা, ভায়া- তরুবিয়া, জিনা-মধুরী। এম.এ.
 (হিন্দী এর বাজনাতি শাস্ত্র)। কথাকাব (দীর্ঘকথা সংগ্রহ-
 শৈলদাস; নঘুকথা সংগ্রহ ১.গামক জিনগী, ২. অচ্চাশিলী..সমোজনা..
 স্বভদ্রা.. ভাগক মিলন গত্যাদি; আ তরগন -রান-প্রবক
 রিহনি কথা সংগ্রহ); নষ্টককাব [(১.মিথিনাক রৌপী, ২.কম্পায়াগজ,
 ৩. সমেলিয়া রিখান আ ৪.গচরঠী (একাঁকী-সঁচয়ন)]; ঙপনাসকাব-
 (মৌনাগন গাডুক ফুল, জীরন সঁঘর্য, জীরন মকা, ঙখোন-গতন,
 জিনগীক জীত) আ করি (১.গন্দ্রবন্যুয়ী অকাস, ২.গীতাজনি আ
 ৩.বাতি-দিশ)। মার্কিরাদক গহন অধ্যয়ন। হিনকব কথামে

গামক লোকক জিজীৱিষাক ৰূপিণী আৰু নৱ দৃষ্টিকোণ দৃষ্টিগোচৰ হোৱাত ঐতিহ্য। গামক জিৰণী, নঘুকথা সংগ্ৰহ তেনে বিনোদন সমালাস্তৰ সাহিত্য আকাৰেৰে প্ৰকাশিত ২০১১ ক মুদ্রিত প্ৰকাশিত, আৰু ঐতিহ্য সাহিত্য সমালাস্তৰ ২০১১; আৰু ৰাণ-প্ৰেমক বিহীন কথা সংগ্ৰহ "তৰেগন" তেনে ৰাণ সাহিত্যক বিনোদন সমালাস্তৰ ২০১২ (বৈকল্পিক সাহিত্য আকাৰেৰে প্ৰকাশিত কৰ্মে প্ৰসিদ্ধ) প্ৰাপ্ত।

জবনৰিভনী

জবনৰিভনী, জিৰণী ৰুমি
হৰিয়াব মগ ৰাভুনি চলেত।
গাভী-ৰিভনী ও ৰিমৰিভনী
ঠহুৰী-কড়ী ৰিভনী-ৰিভনী বথোত।
মাগ-কাড়ী ক ডব কৰা ডে
ৰোণ-মাড়ী হাথ ৰিভনী ডে।
কাট-স্বখন ৰেড়ী-ৰেড়ী।
মজি-মজি পথিয়া বথো ডে।

ৰিমৰি গেল কহিয়া কতএ
মুখী হোণ-ডে নাগঠ ৰিভনী।
মিহকন, মসকন ফঠন মৈল
চফড়ী মঠন গজজত ৰিভনীত।
জলিয়া জালিয়া ওঠা-ওঠা
জুগ ৰিভনীলি জাগম ৰাৱী।
চোচা খোতা মিৰ মজি তু
মুহ ডিড়াৰে ডে মকণক ৰাৱী।

কনী স্নান চৌ জবনৰিভনী
নাও-ঠেকাণ ৰিভনীলি জো ?
স্বৰত্ন দেশেমে তৰা ৰিম ডে
সে কনী-মলী কহল জো।
তোৱো দেশে স্বৰত্ন ভেলৌ
আৰু ভেলৌ স্বৰত্ন পথিয়া।

देरी-दुर्गा कोण ल देखनको
से कशी कहल जौ ।

दिल-बलिक खेव

अगल हाथक खेन मीत यौ
अगल हाथ खेन ।
मंगे-मंग दुनु छलैए ।
गजोत-अन्नाव रलैत बहैए ।
हँसि-हँसि कामि-कामि
पठका-पठकी करैत बहैए ।

एके गाढक डारि डी दुनु
सुखन-सुखन फडैत बहैए ।
बस बंग सुखद गठ्ठा-गठ्ठा
तीत-मीठ रलैत बहैए ।
अगल हाथक खेन मीत यौ
मंगे-मंग खेलेत बहैए ।

नगकि-नगकि कतौ-कतौ
गजोत-अन्नाव दलैत बहैए
पीछी छठ्ठा पीछिया-पीछिया
एबोरत मजलैत बहैए ।
तँए कि अन्नाव हावि मामि
हवदा कहियो करुन करैए ।
जहिया मगष्टि रिनाग रामकै
जिखगीक खेन देखलैत बहैए ।
अगल हाथक खेन मीत यौ
मंग मिलि मंगे छलैए ।

मत्रि एक बलितो दुनुक
रिधा दु कहलैत छलैए ।
रिधि-रिधान बटि-रँसि दुनु
गद्य-गद्य गठ्ठा बहैए ।

छठ्ठि गान्ध तणतणा-तणतणा
गीत-करिउ सुनरैत बहै ।
ताना द२ द२ रिहूँसि-रिहूँसि
मावि तानि हँसि-हँसि कहै ।
एके गान्धक खेन मीत यौ
संगे मिलि दुनु खेलै ।

रँझा पीहानी नाटि-नाटि
बगमटि दुनियाँ सज्जै ।
कँठ कोकिल करिउ करि
करिकाठी रँझरैत बहै ।
कतौ ल किछु छै दुनियाँमे
मम माणर गठ्ठैत छनु ।
माणर ममथ खवादि-खवादि
बाति-दिन रँझरैत छनु ।
अगल हाथक खेन मीत यौ
हाथ-हथियाव रँदलैत छनु ।

किछ ल बूने छी

के केकव हित के केकव ह्रद
दिन-बाति देखैत बहै छी ।
गवदनि पकड्ठि जे कषए कनषए
पकड्ठि गवदनि तौड्ठैत देखै छी ।
किछ ल बूने छी ।

हित रँनि मिलि संग छलै
ह्रद रँनि-रँनि नड्ठैत बहै ।
सोममतिना छानि पकड्ठि-पकड्ठि
माँखुव-रौष ओमवागत बहै ।
डावि-पात देखैत बहै छी
किछ ल बूने छी ।

ভাতা-মধু দধি-রসি
 রিষ মধু গঠিত বৈএ ।
 হিত ক্ষুদ্র রসি-রসি দধি
 বাতি-দিশ মগডিত বৈএ ।
 দেখি মগধিতা গড়ন বৈএ ভী
 কিঙ্কল ল বুনো ভী ।

মগ মিলি পাথর তোড়এ জে
 পাথর ঙ্গর ফেলিত বৈএ ।
 পাথর মল গড়া-মড়া
 পাথর বুমি দেখেত বৈএ ।
 পাথরএম পথ দেখেত বৈএ ভী
 কিঙ্কল ল বুনো ভী ।

আগি চড়া ঋণ জলি
 পাথর পাথর রলিত বৈএ ।
 জীরণ দাতা ফুকি-ফুকি
 পেঠ পাথর রলিত বৈএ ।
 রিষমিত ভেদ রিসরিমাগত বৈএ ভী
 কিঙ্কল ল বুনো ভী ।

চল ল জীরণ

চল ল জীরণ চলিতে চল ।
 মগী রসি তুঁ মগে চল
 জৌরণ চল জুখানী চল
 জিগালী মগ মর্দগালী চল
 টিতল মগ দিলেবী চল ।
 চল ল জীরণ চলিতে চল ।

যাত্রীকে আবাস কল ডে

यात्रा पथ रिश्याम कर्ल डै ।
 ओव-ढोव रिश्र जलिना जिनगी
 तलिना अ दुमियो पसवन डै ।
 पकड्ा मम तूँ चलिते चन ।
 चन ले ज़ीरम चलिते चन ।

ग्रह नक्षत्र सभल्लो चलो डै
 मूर्ज तरेगम मेहो चलो डै
 दोहरी रौं पकड्ा चाष
 अन्हाव-गजोतक रीच चलो डै ।
 देखा-देखी चलिते चन ।
 चन ले ज़ीरम चलिते चन ।

रौं-रौं डिड्ा याएन सुथ डै
 मंगे-मंग रिष्टियाएन दुथ डै ।
 कौं-कौं नहनहा-नहनहा
 गंगा-गङ्गा धाव रौं डै ।
 पवथि-पवथि तूँ चलिते चन ।
 चन ले ज़ीरम चलिते चन ।

किड् दैतो चन किड् लैतो चन
 किड् कहितो चन किड् सुनितो चन
 किड् समेष्टितो चन किड् रौंष्टितो चन
 किड् बथितो चन किड् खेकितो चन
 रिछे-रीच तूँ चलिते चन ।
 चन ले ज़ीरम चलिते चन ।

समय मंग चन
 भृत्य मंग चन
 गति मंग चन
 मति मंग चन ।
 गति-मति मंग चलिते चन ।
 चन ले ज़ीरम चलिते चन ।

गतिये संग नक्ष्त्री चले छै
 सकस्रती मतिये चले छै ।
 रिग्रासक संग अशो चले छै
 तही रीच जिनगीउ चले छै ।
 साहस्र सतोय साष्टि-साष्टि
 धीबज्ज धाका कबिते चन ।
 चन ले ज़ीरन चनिते चन ।

छुँछैए ल कहियो सुब-तान
 हुँछैए ल कहियो जिनगी रौहान ।
 ज़हिये सफ़्तन जिनगी चनते
 रौनते ल कहियो सम्र कान ।
 बुमि देखि तू चनिते चन
 चन ले ज़ीरन चनिते चन ।
 की न२ क२ आँन एतए,
 की न२ क२ जागत अछि ?
 सब किछु एतए डोड़ा-डाड़ा
 ज़म-अज़म न२ गड़ागत अछि ।
 निखरि-निखरि क२ चनिते चन ।
 चन ले ज़ीरन चनिते चन ।

लौछाँ एव रौछेली

ज़हिया कौरव कनियाँ-बुकागत
 तहिया रौछे बुकाएन छै ।
 अछैते घबमे बहितो बहैत
 नज़किँ कतियाएन छै ।
 छुँछैकी रौजा जेना कनियाँ
 तहिया धकटुकरै रौछे रौछेली ।
 आँखि नोम बहितो बहैत
 पारै ल थार बाली-रौछेली ।
 दिन-राति चनितो-चनैत
 देखै ल कथला ख़ुजैत कगाँठ ।

পঞ্চায়ে পঞ্চা সঠি-সঠি
 সদিখণ বঁহু বঁহুত দৃশ্যবি।
 আঠো গহব দি-বাতি ঘূমো ড়ে
 দেখি ল পৰিত পড় ঐন পথিক।
 কথো কেমহব ঘূস্কি-ঘূস্কি
 পাৰি ল পাৰি পথ পথিক।

বঁহু আকি খুজল কেরাড়
 ঘূকাএন বঁহুবি লৈ তাকি পৰিত।
 সগো-সংগ চনিতো চনিত
 ঠেন-ঠেন সদিখণ কতিয়লৈত।
 বঁহু দেখল ঞ্জলুআব কহলৈ
 দেখিমিহাব কহলৈ ড়ে ভু-আব।
 ঞ্জলুআব ভুআব বীচ
 সদএস হোগত ঞ্জল কবাব।

ঞ্জল-ঞ্জল সত বঁহুয়ে-বঁহুয়ে
 জলম লৈত ধবতীপব।
 মাএ-বীপক পুণ-পবসাদে
 পৰিত পথ পুথুরীপব।
 ঞ্জলুত থেন থেলৈয়ে দুমিয়া
 দুমিয়াকে ভবমাব ড়ে।
 জেলল থেন থেলৈমিহাব থেলাড়ী
 হাৰি-জীত পড় ঐগত ড়ে।
 ঞ্জল-মিচুট্টা মিব সসলৈ ড়ে
 কতৌ মিচুট্টা কতৌ ঞ্জল।
 হোণী-ঞ্জলহোণী কহি-স্বমি
 বঁহুদি খসিত ধবতীপব।
 সাত তল জলিা ড়ে ঞ্জল
 তলিা নীচুট্টো মিচিয়াএন ড়ে।
 মিখব পলাড় চড়লৈ
 বাঠে-ঘাঠে তেলিয়াএন ড়ে।

बाँधे रीट बाँधेली रनि-रनि
 बाँधे-बाँधे लौआग छै ।
 हँसैत-थेलैत छलैत
 माँसु गहव छैलियाग छै ।
 कियो जाए छह्य सुबलोक
 मरझक राँस कियो छह्य ।
 कियो छह्य रैकूँठ जागल
 तँ कियो छहै गोलोक ।

बाँधे रिना रूंग
 बाँधे रिमवि गेल ।
 जेम्हले जे चनन
 तेम्हले गहुँटि गेल ।
 छुँटि गेल मलोकामला
 छुँटि गेल कामलाक भूमि
 कामला कर्म-कर्म
 छिछलि गारै नूमि-नूमि ।

माँस

जिनगीमे माँस कहाँ छै
 छी दिस-बातिक मिनन रैन ।
 एक सिबजन दोसर उँसव
 रँदनर छी मात्र थेल ।
 अगल गतिये सब छलै छै
 चाहे स्वर्ज हो रा ग्रह-नक्षत्र ।
 तलिना देरो-दानर छलै छै
 रनि बक्क छहै तक्क ।
 चाहे गंगा हो रा झरना
 धार प्छै धार करै छै ।
 तबै मध्य ल सबस्रती
 माँस-प्रताती मेहो गरै छै ।
 आनय-हिमानय ओ कैमशि
 रिश्याम भूमि रँनन छै ।
 बाँधे-बाँधे ओ तीर्थ-रत

ଅନ୍ଧରବତ ରାଁନି ପଢ଼ନ୍ ଡେ ।
 ମତ ଦିନିଆଁ ଆରି ବହନ
 ରାଜ-ମିଆଳ ରାଜଜେତ ବହନ ।
 ଓମେଲେ ଆକି ରାଜ ଲୋଥେ
 ଅନ୍ଧିର୍ମିତ ଶ୍ରାମ ରାଜନ ବହନ ।
 ଜାଣି ମୋର ପାଢ଼ି ମାଁନ କହେ
 ଅତେକ ଶମିବା ଦଶ
 ତାଣି ଲେ ଆଁଧିମ
 ଜାଣିକେ ଅବ-ପତା ମୋର ଭେଟେ ।
 ଘଢ଼ି କହାଁ କହାଁ ବୁଝଇ
 ମାଁନ-ଭୋବକ କିବଦାଣୀ
 ଏକେ ଚାଲିଯେ ଚାଲି-ଚାଲି
 ନୁହେଁବାଗତ ଗରାଁ ଜିନିଷାଣୀ ।
 ରିଗ୍ ଜିନିଷାଣୀକ ଜିନିଷା
 ମନ୍ଦିର ଠିକ୍ କହଇ ଡେ ।
 ଜାଣି କୌଣି ଧନ ମଳେ
 ଖେତ ଠିକ୍ କହଇ ଡେ ।

ଘୋଡ଼ା ମା

ଘୋଡ଼ା ମା ଘୋଡ଼ାଣ ତୋଡ଼ା
 ଚୋରା ଲୋକ ଭବନ ନଗର ।
 ମାତୋ-ମୋଗାଣ ପତା ଧରି
 ମାତୋ ଅକାମ ଓଡ଼ା ନଗର ।

ମା ମା ଜାଣି ରିଗ୍ ଲୋ
 ମିଶି-ମିଶି ଓ ମିଶି ଜନ
 ଲୋ ଓଡ଼ା ମିଶି-ମିଶି
 ତାଣି ଓଡ଼ା ମା ଦେହ-ମା ।

ମା-ମା ରିଗ୍-ରିଗ୍ ଜାଣି
 ଦୃଶ୍ୟ-ଭାର କହଇ ।

একু আঁখিয়ে দুলু দেখে ভী ।
 ঞ্চেত মন ভবমেএ ।

মিকলি দেহ ধাবা কলৈএ
 আত্ম-পবমাত্ম দর্শন পলৈএ ।
 পরিতে দর্শন মগন ভ২ ভ২
 সুব-তান, রীশা ধড়ৈএ ।
 মথিতে মথালী জলিা
 ঘা-পানি বিনগএ নলৈএ ।
 জলে রীচ দুলু সমাএল
 উঠি এক মিব চড়এ নলৈএ ।
 জাহিয়া চড়এ আনি রীচ জলিা
 মকখল লাচএ নলৈএ ।
 কাহ-কুহ ফেকি-ফেকি
 পেশী রীচ লৈমি জমেএ ।

২

গোরব ঘোড় াগতে পানি জলিা
 গোরবাহ কপ ধাবা কলৈএ
 গোরবেক গধ পসারি-পসারি
 গোরবভতা রনি-রনি ভিতিবাগএ ।
 সুরিচাব ফুরিচাবো তলিা
 ভল-ভল ভীল হোগত চলৈএ ।
 গিবগিঠ বগ পকড়া -পকড়া
 গিবগিঠয়া চালি চলএ নলৈএ ।
 গিবগিঠয়া মল্লকখো তলিা
 দিল-বাতি রদলৈত চলৈএ
 গিবগিঠেক জলব মিবজি-মিবজি
 রীথ উগলৈত চলৈএ ।
 ভেদ-ফভেদ ফাি রিষ বুমল
 দেখা-দেখী ওড়ৈত চলৈএ
 ওড়া -ওড়া ওমবা-পোমবা

डुरैकनिया काँष्ठ मारैए ।
 गाँऊक डुंगर डारि रीट जहिया
 रौमो अगल रौम करैए
 मडमखो मख रीट तहिया
 डुंगर-डुंगर चारि मारैए ।
 मात मद्ध रीट मख
 दमो दिशोक दर्शन परैए
 टनहि-पनटनहि केल रिना
 जिनगीक रौं पकडैए ।

३

प्रपतोक तँ प्रपत गजरेँ छै
 स्वर्ध-रुग्ध हुन थिनरैए ।
 स्व-पावथी स्वथि-पवथि
 रु-पावथी दिन-राति मारैए ।
 पवथिनिहारो पवथि कहाँ
 पवथि-पवथि रिमगा छेत
 धाव-ममधार रीट
 पिड्डा-पिड्डा बहिये खसित ।
 रेरस मर रौं-रौं
 सीवा-भुँ रिसव नछेत
 जान रौंरौंक धवानी कोला
 नगकि-नगकि पकडैए छेत ।
 मताक भता डिडाँ आन छै
 हानी, हनकी रौं नागन छै ।
 टिड्डा-टिड्डा क हड्डा जकाँ
 छुति पएव पीको लाड्डा छै ।
 रिग पाँथिक ठमा जहिया
 तीनु लोक रिचवण करैए ।
 दिन-रातिक भेद रूमि-रूमि
 अन्त-अन्त-मन्त रौंरैए ।

४

आँधि गिटीनी पास रैमि

জঁক-জীর মায়া থেলেএ ।
 সমএ গাঈ তলিা ল
 ঞ্জালা-সন্ধানক চানি চলেএ ।
 হোগত ঞ্জএন ঞ্জাদিয়েসঁ
 ঞ্জালা-জালা রীচ সঘর্য
 তাধরি চনিতে বহত
 জাধরি ঞ্জহাব গজোত রঁগত ।
 গভুখা জোড় সম্হাৰি-সম্হাৰি
 ঞ্জিলা গকড়েত চন্ ।
 ঞ্জীত কেব স্মৃতি রঁগা
 সম্দ্ৰযষ্টা রঁগেত চন্ ।
 এক জোড়ক রঁষ্ট দেখি
 ভূত-রতিমাণ দেখেত চন্ ।
 ভরিয় তঁ ভরিয়ে জী
 ভরিয়-রতিমাণ রঁগেত চন্ ।
 ঙেগী নাহ জলিা যাত্রী
 ধাব পাব করেএ ।
 ডগমাগত দেহ মড়মড় ঞ্জগত মল
 জীরণ ধাম গহুঁটেএ ।

মল-মণি

মঠা-মঠা মণি মলকৈ
 প্রজরনিত কক তলকৈ
 ধুখা-কায়া গকড়া-গকড়া
 দিব্যভূমিক চিন্দ্র ধলকৈ ।
 জখল মল মণি রঁগত
 জিষ্টকত জ্যোতি ধবতীগব ।
 ঞ্জগল রঁষ্ট ঞ্জগল দেখরঁ
 হঁসেত চমরঁ পৃথরীগব ।
 কানি-কানি দুখ মেঠেএ সভ
 নাচি-নাচি নচাবী গরঁএ ।
 ঞ্জাতি স্রব গাঈ ঞ্জাবতী

অগল-অগল রোঁথা স্বপ্নরোঁএ ।
 ভী অমূল্য মাগর তল
 চিন্হ রিণা ওয়দি ভাবী ।
 ঢেতু-ঢেতু আরোঁ ঢেতু
 কঠে ভী অগল ভৈয়ারী ।
 শ্রেয়র্ জীর মাগর কঠরোঁ ঠৈ
 মাগরতা উদেমেয় জেকব ।
 মল্লখ-মল্লখক ভেদ-রিভেদ
 মেঠেরক ভী ধর্ম ওকব ।

বহুশ চৌব

ভীতব মিথিলাক ও ভূভাগ
 চৌডংগব একঠা চৌবী ঠৈ ।
 দুব-দুব ধবি গমবন-গমবন
 রিসরাসু খেতীক ভূমি লৈ ঠৈ ।
 নখ । মাস গামিয়ে থডংডা ।
 চিখা-চাষি কলরোঁ করৈএ ।
 মাঠিয়োক কর্মক ফল তেহল
 অগল রোঁবে চিচিখা বহন-এ ।
 তীল মাস স্বখা স্বখ গারি
 কবনী, কেশৌব কোড়া না মজরোঁএ ।
 জিগগী-মৃত্যুক ভয় মেঠা,
 মগ মিহি সভ ভাঁজ থবরোঁএ ।
 চাবি গামক রীচ রঁসন
 লমগব-চৌডংগব সীমা ঘেরিত
 ঢাক কাতক গামি থডংকি
 অদ্দম সীল রঁগরোঁত ।

গামক মাঠিক জঁ দশা এহেল
 মিথিলা বাজ কেহেল রঁগতে ।
 রৌহলে-রৌহলক স্বসকাবীস
 গহুমক রীথ কেনা মডংটে ।

রিচাব গাশক কেকবা কহরৈ
খোলি দেখু মাহকোয় ।
অগল-আগ প্রম গুচি
রিচাব কক সম্ভাবি হোশি ।

গীত

১

হান-রোহান দেখি বাগ-বাগনিক
কশে ফুল সজরৈত বহি ড়ৈ ।
বগ চড়া কবিসা কাবী
ভ্রমর বস পাশ কলৈত বহি ড়ৈ ।
হান-রোহান দেখি বাগ-বাগনিক
কশে ফুল..... ।

ডগডগএন হান পানি উসবক
ফুল উসব সিবজৈত বহি ড়ৈ ।
ঘুরি তাকি লৈ ভকম ভৌবা
দিরা বসবাজ কহরৈত বহি ড়ৈ ।
হান-রোহান দেখি বাগ-বাগনিক
কশে ফুল..... ।

আসলসঁ সিয়ামল রনি-রনি
চঠাগ নাও ধড়রৈত বহি ড়ৈ
গুজা আসল রনি সদএ
লোক সব সজরৈত বহি ড়ৈ ।
হান-রোহান দেখি বাগ-বাগনিক
কশে ফুল..... ।

উঠি অজনি চড়া মজনি
মগল গীত গরৈত বহি ড়ৈ ।
হান-রোহান দেখি বাগ-বাগনিক
কশে ফুল..... ।

२

बंग सियाली बोलिबाग रँगि-रँगि
 लेहे-लेहे सियाह घोवाएन छै ।
 भार-अभार फुभार रँगि-रँगि
 गीत प्रेम लिखागत बहे छै ।
 बंग सियाली बोलिबाग रँगि-रँगि
 लेहे-लेहे..... ।

गहवाएन गहन पुनि दास जहिना
 गजोत-अन्हाव रँगहाएन छै ।
 तहिना ल दिला-दीनानाथ
 तक-गजोत भ२ कथिआगत बहे छै ।
 बंग सियाली बोलिबाग रँगि-रँगि
 लेहे-लेहे..... ।

कहि बोलिब छयवि सियाह
 लेख कर्म लिखेत बहे छै ।
 तिले-तिन तिनकि अख जहिना
 हरण फुड जलेत बहे छै ।
 बंग सियाली बोलिबाग रँगि-रँगि
 लेहे-लेहे..... ।

भार-अभार फुभार रँगि-रँगि
 गीत प्रेम लिखागत बहे छै ।
 बंग सियाली बोलिबाग रँगि-रँगि
 लेहे-लेहे..... ।

३

गामसँ किअए डले डी
 बाय यौ, गामसँ किअए डले डी ।
 सदिकान गामक छट कले डी
 बाति-दिन प्रेमो कले डी ।
 तखन किअए भले डी

गायमँ किञ्चए डले छी
 भाय यो..... ।

बाग-भुक्खाक भुक्खार्थ गारि-गारि
 छाती-तनि हाथी भले छी
 बानी-दादीक थिम्सा-गिहानी
 अना-अना मोहित बहे छी
 गायमँ किञ्चए डले छी
 भाय यो..... ।

जग माहबुमि मगतमँ
 छन्दए गंग रहलै छी
 गामे-गाय ममबन छै मिथिला
 गायमँ किञ्चए दूकडन छी,
 गायमँ किञ्चए दूकडन छी
 गायमँ किञ्चए डले छी
 भाय यो..... ।

8

लेठरै कग गठ्ठा-गठ्ठा जिणगी
 लेठरै गीत गलै छै ।
 लेठरै फटानि अटानि पकड्ठा
 लेठरै पाठ गठ्ठा छै ।
 लेठरै गीत गलै छी
 भाय यो, लेठरै..... ।

जीत जिणगी ठाढ़ छै जंगन
 मंगन आम भले छै ।
 कहि अमंगन कमंगन रनि
 मंगन दंत भले छै
 भाय यो, मंगन..... ।
 लेठरै गीत गलै छै ।

झलिा कार्रैण कागज छठ्ठा
 कागज कार्रैण कहलै छै ।
 तलिा कार्रैण छठ्ठा जिणगी
 पक्ष अण्हाव कहलै छै
 भाय यौ, अण्हाव..... ।
 रैठरै गीत गलै छै ।

दोहरी पक्ष जिणगी छलै छै
 अण्हाव-गजोत कहलै छै ।
 दुथ सागव रीट सुथसागव
 अमारमिया गुर्मीमा कहलै छै
 भाय यौ, अमारमिया..... ।
 रैठरै गीत गलै छै ।

३.

गाढक बग रैदलि बहन छै
 यौसम सग सुधरि बहन छै ।
 थन-कमल जकाँ कहियो
 गाढ-मान-ऊँज्जब रैलै छै ।
 तलिा हुन-हन कोढ़ी जकाँ
 मवि-मवि कोला हलो रैलै छै ।
 गाढक बग रैदलि बहन छै
 यौसम सग..... ।

आशि आशि नगा-नगा
 जीत अगवाजित रैलैत बह छै ।
 सुधरि कग रैदलि छलि
 कावी काजब चमकि उठै छै ।
 गाढक बग रैदलि बहन छै
 यौसम सग..... ।

नती पाणि कग रैदलि
 थन-कमल कहलैत छलै छै

তলিা নত্ৰী অগবাজিত
গাভু বঁনি গভাড়াি ধড়়ে ড়ে ।
গাভুক বঁগ বঁদনি বহন ড়ে
মৌসম সঁগ..... ।

৩

মৌক জুখাণী মৌকএ নলৌ ড়ে
উফা গাঐ উমসএ নলৌ ড়ে ।
মৌক জুখাণী..... ।

জাধরি মি় সূজৌ শিশি় ড়ে
হাব-গাস্ব মিহবৌত বহে ড়ে ।
স্বমিতে কোকিল ফুঁকি রসতী
ভলভনাগত মম তলতনাএ নলৌ ড়ে ।
মৌক জুখাণী..... ।

বঁগ-বঁবঁগক বঁগ-উঁপবঁগমে
বঁগ-বঁগক ফুল খিলএ নলৌ ড়ে
গাঐ বস মধুগাভী মি়জএ
কোলা ঐখ ঢুতকৌত বহে ড়ে ।
মৌক জুখাণী..... ।

স্বামী কামত, পিতা শ্রী দিলীপ রমা,
দাদা স্ব. বাসন্তদাস, ভঁডাবী । গাম-পোস্ট- গবসা, ভায়া
নির্মলী, মধুবনী (বিহাৰ)

সমাজিক বিচক্ষণা

দেখি কহে গা সমাজক রিডম্‌রীনা
 রিয়াহর আরে হম রিয়া কেশা
 চাবগব খড় লে পেঠমে অন্ন লে
 লে অন্নি সগমে একা অ লা
 মাগ ভেন ড্রাগরবকে নাথ
 মান্দেব আ ডাক্‌বক লে গুড় রাত
 দিলক উজ্জয়াবি ভেন কাবী
 ভেন ঘনগব বাতি
 গা হমারো লে
 জল-জলক দুখবা অন্নি
 রোঠারোকে মনিড
 রোঠারোকে খিনন দুখবা অন্নি
 নল্‌হিঠা রিয়া হমর ভেন আরে সমাণী
 তিনকক এ হগমে রিখাহর কেশা রিষ্টিয়া বাণী
 রিহি বহন যহ অবমাণ সভ, জেনা দ্বষ্টীমে পাণী ।

রোঠী

জন্ম ভেন তঁ কহনক দাগ
 ভেন ধবতী দু হাথ তব
 কোগ লে মোচনক হমাঙ্ক জাণ ডী
 কহনক দলী গুণ তব-তব ।

রাঁবু কপাব পিঠননি
 মাএ ভেন রোহোশি
 জঁ হম জমিতোঁ তঁ
 লে অরিতোঁ এ মোক ।

আঁখি অখল খুনল লে
 কাণ অখল সুননক লে
 আঁ রোঁ দেনক হমরা আঁ
 কহনক কেশা অষ্টাবহ রোঁবখ
 বখয়িলী একব মাণ ।

ल केकरो किड जेखौ हय
 ल केकरो किड देखौ हय
 जे माए हमरा जन्म देनक
 ओकरो कहै लै देखि परखौ हय
 अजोर दुनियाँ अछि अ
 अछि गजबक लोक ।

किए करैत अछि एना
 किए भेजैत अछि रैथीकै पबलोक
 अरैत ए धवतीगव
 गजोतमँ पहिले भेल अन्हाव
 हमरौँ दुखि गेलौँ
 आ दुखि गेल संसार ।

समाज रँगन हत्यावा
 राग रँगन जन्माद
 रँगमँ पहिले उज्जवि देननि
 रैथीक संसार ।

खिंदगीक मरीचिका

नष्टैक बहन भन
 गुडा गाढमे
 बसभवन मीठ आमक
 शिवावती मन
 ननदागत जी
 कहनक तोड़ि थाग अकवा
 रुदा कि कवी
 भय भन पहरेदारक ।
 मन लै माणनक
 पागल कहँमे भवि गेल
 खेब मोचनू
 रँग एगो लोक

ତ' ଡବ କେଣ
ଯେହୁ ତୁ ମିଶ୍ରମ ଶ୍ରଦ୍ଧି ମିଶାବକ ।

ମତ ଖାଗତ ଶ୍ରଦ୍ଧି
ଭୁମି କର
କଥଣା ଘବସେ
ତୁ କଥଣା ରାବସେ
ଢୁଢ, ଶୀତ ମୁଁ ରାଣି ଯର
ଅତର ମତ ଅମଳ
ଯେହୁ ମଧ୍ୟ ମର ତୁ ଚଳେତ ଶ୍ରଦ୍ଧି
ମତକ ମତ ।
ମର ମତ ଜେ ଅନାଭିଗ ଶ୍ରଦ୍ଧି
ମତମୁଁ ଶ୍ରଦ୍ଧି
ଶ୍ରୀ ମୁଁ ଫଳ ଲେ
ଜହର ଶ୍ରଦ୍ଧି କୋଣା
ଜେ ରାଜା ବହନ ଶ୍ରଦ୍ଧି
ହମର ମିଶ୍ରତ ଶ୍ରୀ
ହମର ମିଶ୍ରାବ
ଜେ ଦର କର ଅମଳ ମିଶ୍ରାବକ ମାନବ
କୋଳି ବହନ ଶ୍ରଦ୍ଧି
ଧର୍ମକେତ ଭୂମିରେ ।
ଜିନ୍ଦଗୀକ ବାହସେ
ଅତର ମିଶ୍ର କେତେକ ମରାଟିକା
ମର ମିଶ୍ରର ହମ ଅକବେମୁଁ
ମିଶ୍ରାବକ ମୋର ଶ୍ରୀ ମରାଟିକା ।

ତାଳେତ ଜିନ୍ଦଗୀ କୁହ । ଦେବସେ

ଦେହ ସୁଖର
ମୋଟି ତାହା
ଆଖି ଦୁନୁ ମାନ ଭର ।
ଝୁଝୁ, ଝୁଝୁ
ତାଳେତ ଭର ହମରା ଦିନ ଓ
ଓକରା ଝୁଝୁରେ

अर्गत सरान डल ।
 पठिनाक लेनरे नागल पव
 ठाव एगो मासूम रँछ
 फल्लन प्रवान नष्टकौल
 ठा'गल डल एगो रौवा
 अगल पीठ पव
 देखि क२ ओकवा एना नागल जेना
 ताकि बहन अछि अगल जिन्दगी
 गन्दगीक ठेबमे ।
 पव ले ज्ञानि कतेक मासूम
 कहिना पनपेत अछि अगल समावमे ।
 मित ताकेत अछि अगल मजिन,
 अगल तरिया
 अहिना कुड़िक ठेबमे ।

सकप

छोड़ि जाएत मामी पतराव
 उहलैत जिन्दगीक बाहमे
 अछि हमबत हूकब कि,
 थामेय पतराव हूकब अगि अग मज्जावमे ।
 डी जै अहाँ प्रति हूकब
 तँ बानी रँगु अग बाहक
 उठाउ पतराव आ मामी रँगु
 जिन्दगीक अगल बाहक ।
 एन डी अहाँ जत२ तक
 ओगँ आगुक कपना कक
 देख बहन अछि बाह मजिन अहाँक
 झुझुवागत ओग पावमे ।
 छोड़ि क२ मोह रँछ बूझक
 मामी कक हरा आ पानिक
 तर रँगत राझिह अहाँक
 अहाँक नामसँ अग समावमे ।
 अहाँ अगव अगि डी हूकब

তঁ রুমাগ লৈ কহিযো গা দীপ
জে ভোড়ি গেল অগল সভ ফুড
রঁস এগো অলীক বিনোমমে ।

ঠমকন শেঁ

ককি জাগত
গা হবা
গা মজাবা
গা বঁহাব, দুমিয়া ক
হম
ভ২ জাএরঁ বিনোম কতো
ককি জাএত গা কনম
আব
হবা জাএত শেঁ, কতো ।
লৈ উঠত
বদনা মনমে
লৈ উমড়ত ভারনা কোলা ।
জরঁ জাএরঁ
খামেশি অত২ মঁ
তঁ মেঠা জাএত
সভ হসবত দিনক
লৈ আএরঁ হম
যাদ ককবো
লৈ কবরঁ হম যাদ কিশকো
ওগা অকাত সফবমে
লৈ মিনত হমবালী কোলা
বঁবসিত মেঘ, চিনমিনাগত ধুগ
সরঁহক রীচমে
বহরঁ হম অসগব ঠাব
লৈ ন২ জাএরঁ, লৈ ভোড়ি জাএরঁ কিভো
রঁস এগো দিয়া জে জবত
অগা ঠাম সদখন, সরঁহক মনমে

हएत ओ हमर प्रति,
हमर कबमक ज्ञात ।

दहेजक रिहार्डि

कहिया तक बहरौ हम
समान यौ भगया
कहिया छिठैत ओ अतिशाय यौ
हमरो तँ प्रथमतमे भेजलक
झुदा अरौत ओ समावमे सब हेय सँ देखलक
कोश झुनडनि तँ कोश कर्मकनी कहलक ।
भगयारै दुनार केनक
हमरा धूतकागव कइ माय भणौलक
दिन-रागत हम मायक हाथ रैठै छी
राँबु-दायक मेरा करै छी
तगयो किओ ओ हठकाव सुलै छी
सुनि बहल छी सरहक झँ'हमँ
दहेज रिह लै हएत हमर ब्राह
जे थामत हाथ हमर
राँबु भवत पहिले जेरै ओकब ।
हम रैछी छी आ कि समान
जे गाम-गाम सँ आउत लोग
करै नइ हमर दाम डाम ।
आरँ सजबै गइत सब रैछीकै
अगल आमेदाहक साज
आव कहिया तक गिमागत बहते
रैछीक समाज ।

हवाएव हमर कप

जबै एनौ तँ कग डेलौ
कोमलतक सागवमे डुरल डेलौ
प्याव सँ डुरै छल सब हमरा
हम सपनामे सुतल डेलौ ।

अँझाण छेलौं दुनियाक हकीकत सँ
 एँ शोब शिवाँ, एँ धधकैत भुँईसँ
 छिन गेल ओ सकल
 देलक दुनिया हमरा नयाँ कल ।
 देख कऽ दुनियाक बँग
 काँ'गल बहन अछि हमर अँग
 डल, कण्ठ, पोखाधरी
 सब अछि सरहक संग ।
 कतेक अवरँ बागक एँमे पड़त
 करै लेल अतऽ सँ पागक अँत
 देख कऽ ग़ हम छी दंग
 आँग सरहक मसले रँसन अछि
 हज्जारो बारक अँग ।

रिदाग

जो लो रँटी,
 आँर कि निहावि बहन छी
 लावागल आँथिसँ ककवा तकि बहन छी ।
 अँते तक निखल छेलौं साथ
 अँते तक छेलियौं हम तोहब रँग ।
 एक जलम तूँ अतऽ गमेनऽ
 हमरा संगे सब सुख दुख हँसि कऽ रितेनऽ
 अहिना तूँ ओतो बहिअ
 खुशीक दीग जवागलहँ
 केलियौं आँग हम तोवा पवाग
 मल रोरैत अछि
 ठोब हँसैत अछि
 कऽ बहन छी आँग तोहब रिदाग ।

সুনীল কুমার সা, সোণৰখাঁ বাজ, সম্ৰাতি-
দিঘী ।

ঠগকা

স্বৰ্ণ সয়াণ/ চাকি বহন-এ/ গ্ৰা হিমখাড/ নাচৌত জেনা য়২/
মহকৈত ঐগোবা

নাচৌত মোণ/ জঁগন দেখি-দেখি/ স্বস্তা সয়াণ/ মোণ কবএ ঐভি/
বঁনি জাউ মোবনী

ভুঁচ পহাড্/ এহন নাগএ য়২/ সীনা তালল/ দুখল কেব ঐগু/
সিগালী ঠাউ ড়েক

এতেক নীক/ লৈ দেখলৌ কতউ/ নীল পহাড্/ এহন নাগএ য়২/
উতবি গেল স্বস্তা

শেঠেক জেল/ ঘুগি ঘুগি গাম মে/ কী কী কবতা/ ঐগনা কানিয়ো
ক২/ দোসবকৌ হঁসৈত

কগয়া জকা' / শভ শিখব তক/ ডাবন হিম/ নাচৌত ধবা পব/
স্বস্তা উতবি গেল

কাবী পহাড্/ পানিয়ো কাবী ড়েক/ রিয়ারাণমে/ নাগএ ড়েক
জেনা/ ভুতক বই ডেবা

তপি বহন/ মকভূমিক রাঁদু/ এতেক জোব/ কলী দেব ঠমকু/ ফেব
বঁদেই ঐগু

ঘুবি বহন/ ঘুমোখা রঁনি কএ/ সর্পিণ গথ/ আগএ মহাদেরক/ অছি
কঁঠক হাব

জীরণ নীর/ গহাড় সঁ ঘিবন/ থুঁতৈত থ্রম/ শীতি কোণা বহরঁ/
হম গতিশীল ভী

জনক বাণী/ মোচি বহন অছি/ মোল মোলমে/ জতেক উড়নরঁ/
ততেক তব জৈরঁ

থসৈত নীর/ গহাড়ক কোখসঁ/ পৃথীক গোদ/ এহন যং নাচৌত/
ডুনগী কএ দেত

অর্শত লোক/ চক্ৰ সঁ চাকন/ জগণী অছি/ জতএ জগমন/ হম
অণ্ডব অহাঁ

রঁতারৈত যং/ গা দুষ্ট ঠা পরিত/ কী অখাহ লৈ/ কিছু দূমিয়া মে
যং/ গা জাণি নিখ সত

গা হকিয়ালী/ থুঁতৈত যং সতসঁ/ মোল মলীল/ কোল গনতী
ভেন/ কিএ কাঠএ অছি

অর্শব সঙ্কল্দ/ দেখি কএ একবা/ পুনকিত যং/ মধুব জকাঁ
নাটে/ হমব অহি মোল

খোজৈত রঁঠ/ গা মলীসক মন্ড/ জঁগন রীচ/ কিছু অফনাএত/
কিছু এলিডা কলৈত

গা ম্যাড ম্যাড/ আঁখি চমকএ কং/ তাকৈত রঁঠ/ কী কোল রাঁঠে
এতা/ হ্ৰসক মহবাজ

ভুঁট আ নীচ/ উরঁড় আ খারঁড়/ আকাশি তোব/ খড় া উক
তানি কং/ অগল কলৈজ ও

অখাহ রঁণ/ জগা রীচ সলৈত/ শীতল জল/ সত কিস্যো মিঠাড/
অগল ক্ষুধা কএ

বঁজব ভূমি/ তখলো খোজৈত য়/ ভেড়ক মূন্ড/ কী কিঙ
ভেট জা/ ক্ষুধা শীতিক লেন

জেকব লাব/ লতা কেঁ মাত দৈএ/ রৌখ থীক ঙ/ কণী
মোচিয়ৌ ঙ কী/ ঙ মগবমঙ ডী

ঐএন রাঠা/ ডুগি গেননি খেত/ দেখিয়ৌ লান/ গামক
বঁখাশক/ এহল হব মান

তখাএন ডী/ তখল য় ভলৈত/ বঁচাক পেট/ ঙ থেম য়
মায়ক/ কী ভলিয়াক স্বার্থ

ধূধ এহল/ তখলো দ্ধাকরৈত/ পলাড়ী ফুন/ খেলৈত ওস মগ/
মস্তীস মূনি কএ

চনু ক২ লিখ/ নারক সরাবী যৌ/ শিহব রীচ/ চাঁদলী বাতি রীচ/
চমকৌরা নারমে

দৈত মলশি/ ঙ জে ঐগাক গাঙ/ বদ্ধ মূকন/ জৌ রৌমী য়
ঐহাক/ লে ত মূট্ট জাএ

চাঞ্চক

মূনি মূনি ক২/ চনন গজবাজ/ জঁগন রীচ

জঁগন রীচ/ গনুবাএন ঐডি/ ঐগাক রৌব

ঐহাঁ খেইএ/ ভবত মোব পেট/ যৌহ সন্দশে

নহলৈত য়/ ঙ হবিসব খেত/ গামক রীচ

ঐতি স্বন্দব/ ঐ নমণাভিবাম/ লৌকা রিহাব

শীত সন্দদ/ তখলো য় তলৈত/ বঁঠেলী বঁঠ

মগম ঐডি/ ঙ ঐকানি পানিক/ জঁগন রীচ

ननका माई/ आ कबिया गहाड़/ घबक पाव
 घात नगौल/ टोकल्ला रैसन यः/ काबी रीगाड़
 टीव देनक/ गहाड़क कवेज/ आ अछिंजन
 अन्नगम आ हरियर आ नान/ प्रपति नीना
 प्रपति प्रेम/ थोजि बहन डेक/ रियासतमे
 गबजेत आ अरबक कढावमे/ हलवारैत
 मोत सद्द/ कपाड़ उठौल यः/ दुनु परित
 मन्थ लेन/ प्रापतिक बचना/ स्वप्न समान
 देखलौ नदि/ एहन तयानक/ पानिक कप
 अथाह ले यः/ किछु ए दुनियामे/ आ जामि निअ
 पथ फूलौल/ गह्वर गह्वर गुँ/ रैसन मोत
 हरियर ले/ पहिन रैव देखलौ/ कबिया तौता
 कष्टमकठ/ करैत गजबाज/ जंगल रीट
 रियासत मे/ गजबाजक एरिडा/ अतुतगुर
 अथाह थोह/ पतनाना रैनन/ हिमक तीव
 नीन गगन/ आ नीन सागवक/ अद्धुत मेन
 रैह बहन/ गहाड़क कोथम/ रस्सवा नीव
 प्रपति केव/ अद्धुत बचना आ वृक्ष मन्थ
 रैसन स्वप्न/ थोनाई बहन यः/ अगलेपव

अथाह जल/ अ पाणि आ पाथव/ अक्षति माया
 अन्धार भेल/ चन्द्रमाक अतापे/ सौमै धवती
 मनु गड्ग/ अक्षतिक गौदमे/ आदमाथोव
 नागन दाग/ हमर पृथ्वी पव/ सूर्य अताप
 नकाएन यर/ कसु धुति छत्रव/ ज़ीर आ ज़ैत
 अद्धुत दृष्टि/ नयनाभिवाम अ/ अथाह स्त्रीव
 कतेक नीक/ नभ कए दूमेत/ अ हवियानी
 अर्णत दिस/ देखाए बहन यर/ पृथ्वीक रैटा
 जलक बाणी/ मावैत हिनकोव/ डप्प-डप्प क
 धरातनमे/ ज़ीरन रम्भवा यर/ शीत गड्ग
 मर्षिन पथ/ देखौ लै कतड/ एतेक नीक
 मङ्कल जेन/ टीव देनक अछि/ मङ्कलक कलेज
 टनलौ रैड/ कनी ठा ककि जाड/ हेल टनर
 रियारागमे/ पतनाना जकाँ यर/ कावी गडक
 उडैत धुन/ ननका गलाड/ कनी मोटियौ
 अद्धुत दृष्टि/ कहलौ लै जाग यर/ एकव छुट्टा
 हरित रैण/ हरियवका गाछ/ हरित मोण
 आगिक गौना/ चमकि कय खसन/ अर्णत रीट
 अ डगहव यर/ चमकैत यर जेना/ आगिक वृत्ती

कोणा जीरन/ काँठरँ एहिठाम/ एते ठँठमे
 पसवने य२/ दूब दूब धरि ङ/ उँझर हिम
 उँझर हिम/ नथ सँ शिथ तक/ डावन अँडि
 नथुँआ सत/ करि बहन ड़ैक/ गिनक२ हग़ा
 देखियौ कना/ देहवी टौरँष्टिया/ कनाकावक
 जगा२ बहन/ गाम गाम घुमि क२/ लोक सतकेँ
 नाँटि बहन/ तौन क२ धूँ पव/ ड़ोड२ । आँ ड़ोड२ी
 करैत हग़ा/ बुर्रुड२ नाँठक सँ/ गनी मोहग़ा
 विनीय जेन/ ठूँठी पड२ ड़ैक/ कडाव पव
 कोशीक ड़ोड़ि / भागि बहन ड़ैक/ उँछस पव
 तयूँ गाड२/ जीरनक निरहि/ करि बहन
 सँमक रँव/ सूर्य देरक आँगाँ/ ज़ोड२त हाथ
 नहवाँर/ सँडा बाग बाँझक/ देशे रिदेशे
 रिदेशे सेहो/ करैत थँटाव य२/ बागसँक
 दूहि बहन/ प्पेठ भव जेन/ एँ रँकवी केँ
 करियौ प्रगा/ करैत ड़ी नमन/ हे ड़ुँगी माग
 सड२के कात/ रँटि बहन ड़ैक/ हाथक कना
 दूब लै य२/ रँस टारि कदम/ मज्जिन जेन
 ज़ेठेन माग/ चहकि बहन य२/ दूमीना उँड़ाँ
 कोणा क२ रँटी/ हनाहन पाँसि/ मोटि बहन
 हविगवका/ हवके गाँड पव/ नँठकन य२

পাতব গাছ/ ঝটকি বহন য়/ কতেক শীক
 মোহক দৃষ্ট/ পলাড়কৈ ভাগল/ শীনকা মেঘ
 খোজি বহন/ জমীশক হিসার/ কতে কঠন
 মচান পব/ জমাঘট নগৌল/ রহিত লাব
 শীন মেঘস/ উতরি ক২ রৈসন/ শীন গৌরীয়া
 কোণাক খাউ/ মোটি বহন ঠৈক/ শীন গৌরীয়া
 ঞ্চব তব/ হরিযব রণমে/ রৈসন গার
 কনাকাব কে/ দেখগ লেন ঞ্চক/ জুঠন ভীড
 স্বাক্ষক সীড/ ী/ রৈশএ দেনক য়/ বিধনা লেন
 স্বস্তারৈ লেন/ বেতক সফুদ্র মে/ রৈস গেনাহ
 থাকি গেনা জে/ বেত মে দৌড/ ী কএ/ রৈস গেন য়
 ঞ্চগন কনা কে/ প্রান্তিক বগ স/ ভবি দেনক
 জগন রীচ/ রৈগাবক ডব স/ উড/ পক্ষী
 সান্নক রৈব/ হকরিত ঞ্চাকশি/ জগন রীচ
 ফণিগ পানি/ কন কন করিত/ দেত ডুরীএ
 ধবতী পব/ উতরি বহন য়/ নভ প্রপ্ততি
 জীরণ কেব/ জীরৈক গড়া/ মবিতো কান
 হিমক রয়ী/ ঢাক কাত/ সৌসে ঞ্চাব
 নিম্ন পানি/ শীত পড/ ঠৈক/ য় কিছু রাত

तूँ ठ गान्धमे/ अकनागत टिडो/ पासन टोट

प्रपति केव/ उकेव देनक य२/ कनाक प्रेमी

रौजव भूमि/ महकि बहन य२/ नान हूनसँ

हूनरावीसँ/ गगनमे खुशिरू/ हैन बहन य२

मोहक दृष्टि/ प्राप्रतिक वचना/ गन्धर्वययी

गजन

१

हूनका सँ क२ रौजलौ तँ हन्या मटि गेन
हूनक झूठ दिस तालौ तँ हन्या मटि गेन

कपक चन्द्रमालेँ कारी अमारम केल बहे
चमकेत पुर्निया क२ देलौ तँ हन्या मटि गेन

उ लेनक कठार सँ सतकेँ य२ यागन केल
हम नजबिसँ जे तालौ तँ हन्या मटि गेन

हूनक कपक नागठि भक-भक जवैत य२
सरैहक डिरिया मिमेलौ तँ हन्या मटि गेन

उ आँखि गशीवा जे मारनक झूठेव पव
हम जे देरौव हाँसि गेलौ तँ हन्या मटि गेन

अछू निखु गजन उ कहैत बहे सदिखन
कविया कनम जे उठेलौ तँ हन्या मटि गेन

२

चमवपञ्चमी गाय मवन तँ कोला रात ले

रैतनपछीमे रैग मबन तँ हम्मा मटि गेल

हमर मोपडिी खमा क२ ओ महन रैना जेना
हमर सँ दूडती जे रैलन तँ हम्मा मटि गेल

ओ लोठक जोडि पब रैडिका लता रैनि गेल
हमर गमास ले रिकन तँ हम्मा मटि गेल

बिदेशो मे बहि, ले रिसबन अगन माँष्टि केँ
एत२ गामोमे मैथिली राजन तँ हम्मा मटि गेल

ले रिसबरँ अगन माँष्टि केँ कबियो ग्रा ग्रा
जे सुननक हमर कहन तँ हम्मा मटि गेल

जगदीश मा 'मम'

हज्ज

गदहवाज धन्य डी दिख सदरुहि हमरो अहाँ
उपब नदल रौम ले आँधि देखारी ककरो अहाँ

बिगान मल बहि मधुव तान ठेटु-ठेटु कले डी
मत्र जलेत डी शान्तीय गायन कए सगरो अहाँ

ममथ पलैत सन्मान बिशेय नाम अहीक न२ क२

रिष आगति रैर्दन्ति कवी नहि कवी सगरो अहाँ

स्रश्न गेलौं लागले छान ग्रा कथा जगज्जहिब अछि
कक पैवरी कनी हमर रिगाहक जोगरो अहाँ

गृहस्थक जूआ कान पब मय्य' खँरै आरै कोना
दिख गदहगन जौँ रूमलौं अगन हमरो अहाँ
(सबन राप्तिक रैहब, रप्-१९)

कराग

१

ढोलक धम-धमा-धम रैजैत किएक छै
घुघक खन-खना-खन खनकैत किएक छै
दुनु भीतब सँ छैक एकसल खानी
दुनु अगन गप नहि रैजैत किएक छै

२

गोवी तोहब काजब त' जाण मारैए
छौंड़ । सत सरतवि नाय तान मारैए
पेनक की भाग ग्रा काजब रिधाता सँ
तोहब आँखिमे ग्रा गज्जर शीन मारैए

गजन

१

किछु एहन काज कवरै हमछँ
ले होछै ये छँगन बहरै हमछँ

एतहूँ जग्न नए कए दुनियाँ मे
एक ले एक दिन मवरै हमछँ

फकब रिगाग जकाँ छै पौसित
आरै जूनि ओहने रैनरै हमछँ

आगु रँठि बरका समाज रँगारी
ले पाछु आरँ आगु चनरँ हगछँ

थाक भाषि मल्ल रँहुत रौएनहुँ
आरँ अगल घब बहरँ हगछँ
(सबल रारिँक रँहव, रँ - १३)

२

गजल बहि लिखतौ तँ हम कवितौ की
गजल रिष जिगगी अगल जिरितौ की

शेवारँ ये निमा ठैक रँसनहुँ हगछँ
शेवारँ बहि गीरितौ तँ हम गीरितौ की

सत कहलक बहि दिमाग हमरा ये
एहि सँ रँसी नए कए हम कवितौ की

दुनियाँ ये सततवि भए जाए मोल मोला
तँ कहूँ मोलाकेँ कियो कनिको पुछितौ की

मल माबल मल रँसन डी बहि रँसु
एते हमरा ये रँजितौ तँ अहाँ अगितौ की
(सबल रारिँक रँहव, रँ - १३.)

३

रँदवदिया बहि दवदिया जाले हमर
ठाका सँ जुनी थैमकेँ गाले हमर

सदिखल जलेए मल रिबल केँ आगि ये
तेयो पिया बहि किछ दवद जाले हमर

साँढल रँतल घुबियो कए बहि एना पिया
बहि थीट हूँका थैम नए कए आले हमर

ৰৈবখা খুৱৈ ৰবিসয় তঁ গবজয় ৰৈদবৰী
ভুতিয়া দগধ ভেলে হিয়া কালৈ হমব

ৰৈসনা পিয়া ময় দুব ৰৈ পবদেশে মে
সবকন হিয়া কনিকো তঁ বহি মালৈ হমব

(ৰৈহলে বজজ, মাত্ৰাঞম- ২২১২)

৪

ঘোব কলিহাগ ঘড়ী কেল আৰি গেলৈ
একঠা কঁস ঘব ঘব মে পাৰি গেলৈ

ৰৈশন ঞ্চি বক্ষকে ভক্ষক আৰি সগৰো
বিন্নে জলতাক হক সন্তা দাৰি গেলৈ

ঞম খা খাহ পেঠক কিড লৈ পএনক
মানকৈ সগব ভুমা চূপ চাভি গেলৈ

শৈব লৈ গাম ঞা ঘব-ঘব আৰি দেখু
পুৰৈ দেশেক হৰী মে সভ আৰি গেলৈ

ঞজু ফৈশৈ কএ বর পোমাক মে ডুৰি
এক গজ মে ঞবজ দেহক পাৰি গেলৈ

(ৰৈহলে ঞসম, মাত্ৰা ঞম- ২১২২-১২২২-২১২২)

এক দিল হমজঁ মবৰ

এক দিল হমজঁ মবৰ

দুনিয়াক স্বখ-দুখ জোড়ি ক২

নিশ্চিন্ত হেৰী হেতু

দেখে হেতু দুনিয়ামে ঞগল প্রতিদ্বন্দ্ব

कियो खुशी होखै कियो दुखी होखै
एक दिन हमजुँ मबरँ
देखै जेन समाज मे
हमर की स्थान भन
देखै जेन किनका छदएमे
हमर की स्थान भन
एक दिन हमजुँ मबरँ
कबए जेन अपन पापक हिसारँ
हमर पाप सँ कियो कणित भन
कियो कणित भन
कियो दुरित-टितित भन
कियो खुशी भन
कियो दुखी-रखित भन
एक दिन हमजुँ मबरँ
परखै हेतु अपन छदए
अपन मनी-मज्जनक छदए
अपन मितक छदए
अपन अमितक छदए

कन्दन कुमार कर्षी, लखनौ ।

आजाद गजन

१

जग प्रेममे दर्द ले तग प्रेममे मज्जा की
प्रेमसँ रँद्धि क२ मज्जा ले हृदय थोथामँ रँद्धि क२ मज्जा की

जखँवदन्तीक हंसकीसँ ओ मोन पतिपुनक
जग हंसकीमे दूसकी ले तग हंसकीक मज्जा की

थोष्टिसँ भवन प्रेमकेँ जिनगी भवि प्रज्जलौ
जग प्रेममे प्रेम्हा ले तग प्रेमक प्रज्जा की

दिनमे जेहो बाणी डन सेहो केनक रौमानी
जग दिनमे बाणी ले तग दिनक बाज्जा की
तानमे बहन जिनगी जेना रौतान भ२ गोन
जगमे सबतान ले हृ२ तैहन धूक रौज्जा की

२

मनन ले बहित२ तँ काजबक टर्छि ले होगटे
ठोब ले बहिते तँ हृदयक रँध्या ले होगटे

हृष्टि क२ एना मज्जहि गोन अहाँक मादक यौरन
यौरन जेँ ले बहिते तँ तनमे उँज्जि ले होगटे

मन्झारती जकाँ मज्जाग डी हृदयगत घोष तानि क२
माज्ज ले बहिते तँ घोषमन पर्दा ले होगटे

यागन क२ देलौं कतेक लेँ रँक नयनक तीवसँ
एक तीव हमरो जौँ मरितौ तँ कोला हज्जा लेँ होगटे

मोष होगए हमर अहाँकेँ अपन झारीमे मठी ली
हमर गी रात जौँ मरितौ मे अहाँपर कज्जा लेँ होगटे

शेदक सागर कम पडि गेल अहाँक रँयाणमे
गी रँयाण लेँ करितौ तँ समथ खर्चा लेँ होगटे

आव कतेक निथु हम अहाँपर भारणामे रहि क२
गी गजन लेँ निथितौ तँ गजनकावक दर्जा लेँ होगटे

३

यागन रँया देलौं हमरा जिअ लेँ देलौं
मबर जौँ चारलौं जहर पिअ लेँ देलौं

रौंदनी एहन रँगलौं अहाँ जामि-जामि क२ अपन
प्रेमक सागर मे अहाँ डूबै लेँ देलौं

कठेठसँ भवन दिनक हान आँखिसँ रहित डन
झुदा कानितो कान आँखिसँ लाव टूबै लेँ देलौं

लेँ सुनत ? ककवा सुनाएँ ? जौँ अही लेँ सुनलौं
टुप जौँ बहै चारलौं ठाव अहाँ सिअ लेँ देलौं

मगना देखा-देखा क२ कम्पणामे डूबैलौं
किछु माँग जौँ चारलौं अहाँ जेरै लेँ देलौं

मावा जग भेल उँदास हमर अन्तिम गन देखि क२
झुदा मरितौ कान हाथ अपन डूबै लेँ देलौं

अमित मिश्र, गाय- कविगण, समस्तप्रिय । नर अंग
(गजल-हजल, करीग संकलन) प्रकाशित ।

हजल

नागि ज्ञा ज्ञा ज्ञा रूहिमे दिराव यो
अहाँ एवारत ज्ञाई निश्च रिचाव यो

छर्कि हासक महन पव टिकड़ता
मोटरक जेन डडंगता गहाड़ यो

बाहि क२ नंगोष्ठा पाकन मोड बागि क२
नड० । दै छथि मेर गीदर रीमार यो

नाक सँ पाणि थमै हाथ काँणि ज्ञा
भोजमे आगु कप रँगन दूहाव यो

मावि पौला ठांग हाथ जोवा दै तर्कक
तर्क सँ "अमित" भेलौ नवप्रथाव यो
(वर्ष-१४)

गजल

१
गजल छी गीत छी
छी अहाँ प्रीत छी

वंग सभ भवन तन
मै छी तीत छी

आङ्गि ले रँगन डै
सते दिके जौत डी

गौन डी जौन डी
डी अहाँ मीत डी
(यागव्रत 212 - 212 रँगने ऋतदाविक)

२

आखर जखन कगक निखन
उपमा मज्जन युनक निखन

आदर्श डी कगक रँगन
काजब नयन कातक निखन

सबगम अहाँक स्वर मज्जन
ऋतु नगव तानक निखन

कहलौं करेजक सत कहन
किछु रौत हम बाजक निखन

छाकैत नभ मे डी टाण
तावा गज्जन छैक निखन

(ऋतुगव्रत-महभुगत 2212-2221 रँगने- ऋतुबन)

३

किछु रौत एहन भेन डै
घब घब तँ बारण भेन डै

रैम ह्मोड्‌रि डाँडव देमै छै
जड्‌रि देह जाड्‌न भेन छै

प्रिय ले रिवह जगमै रहूत
सज्जि दर्द गायन भेन छै

जिगगी भ२ गेन महग कते
मड्‌कैत मारन भेन छै

दम रात सुनरै की "अगित"
सत ठाम गज्जन भेन छै

(ऋतुभाषण 11212 दु रैव रैहले -कामिल)

४
अशिक डोव छूँछन हाव भेजे रूँमु
डबलौँ पुसमे रैड जाड्‌ भेजे रूँमु

चनलै राँठगव मोड्‌ । तँ भेँछत रहूत
ठैससँ डवरै रैवा गाव भेजे रूँमु

गाडो घव रैले ठाँपु जँ निज्जन बहन
थेलै मसि ले हननार भेजे रूँमु

कतिअएन लोकक गुड ले आरि छै
जोहरै रैठ जत२ उछाव भेजे रूँमु

रैसी नीक ले छै महरादी रैगरै
रैदनरै ले तँ कावागाव भेजे रूँमु

(महफुँनातु-महफुँनातु-ऋतुभाषण 2221 2221-2212 रैहले करीब)

ॐ
गङ्गा लै लै गीत लिखलौ
झूँ लिखलौ तँ प्रीत लिखलौ

दबद सीमा पाव केनक
तँ मबरम घमि मीत लिखलौ

ऊनठ रातमँ नीक नाली
गवम केँ हम मीत लिखलौ

रैयानमँ गनठरै तँ गङ्गात
झूँ लता सन गीत लिखलौ

रैवमरै लै मेघ रैनरै
ठहन आ गन भीत लिखलौ

रैछु सासुक भेल सगङ्गा ।
मधुव संगे तीत लिखलौ

रैछरै लै यौ प्रेम तेते
हँसन साँक झीत लिखलौ

"अपित" देखन अपन लेनमँ
समाजक सभ बीत लिखलौ

(महाङ्गन-हांगनातुन 1222-2122 रैहने-मजबिख)

चन्दन कुमार मा, मोनक रीत (गङ्गा, हङ्गा, रौन)

गज्जन, करौंग आ कताक संकलन) प्रकाशित ।

करौंग

नील लेल रिट साज्जन काज्जन करिया
कग मल्लै अलमल धरन गज्जोरिया
निश्चय अहाँ जलैत छी ठैना-ठांगर
तेन रैताह छै तै गामक नरतुविया.

हज्जन

गुक्ज्जी रैसनाह थोनि थैतान
तेनरा रैगननि गुक् घैतान ।

घुव जलौनहि पोथी केव ठौन
दूध रैटि क२ देखु तेना लहान

गमरुन ज्जा२ क२ तेनाह कंगान
मान पोमि क२ तेनाह मानमान

गमगना क२ हूँननि भान
गमगान सँ कपेयाक ठौन

घी-दूध पीरि तेननि देह नान
आर अथाड् । रिट ठौकथि तान

गुक्आमिक गज्जौ वंगतान
ठौवक संग-संग बांगथि गान

गुक्ज्जी रैसनाह थोनि थैतान
तुलक गुँज्जी गेननि गतान

-----रणी-१२-----

गज्जन

মোশক রীত মোশহি মে বসেত ভী
চুপ্পী নাথি হয় জিহগী কঠেত ভী

চকমক জগত, নাগন ঢৌহ লোককে
ঘব অহাব টেনক নিশ স্নেহেত ভী

সুঠক জেন আগিন লোক ডে শিল
হয় সন্তা জলরা নে কবেত ডে শিল

রৌচন খেত-ডারব-ডীহ গুজব নে
তৈয়ো কেম কিতা দম নত ত ভী

জুয়া জড়ন ঐঠন এখলা রৌচন
"চন্দন" রৌচন টে ঐঠন রৌজৈত ভী
২২২১ ২২২১ ২১২

২
বৌঠী মহগ, মহগে লুণ ভেনডে
বৌঠী স্বনভ সন্তা খুণ ভেন ডে

সৌমৈ শেহব সহসহ লোক গজ্জনে
গামক দনালা-ঘব সুণ ভেন ডে

প্রগতিক পথ জুয়াচাব ঐড়ন ডে
লতা সমাজক জগ্ন ঘুণ ভেন ডে

খেতী কবয় জে মে দীশ ভেন ডে
রৌগাশ রৌগাবী দুশ ভেন ডে

কবলী অগন বহি দেসেত লোক ডে
"চন্দন" ফুমিক খাতিব খুণ ভেন ডে
২২১২ ২২২১ ২১২

544 || विदेह मैथिली पद्य

आखव-आखव गानि-गानि की निथरौ हम
मात्रा-रहल हानि-हानि की निथरौ हम

मायक भाया गुज्जा ज्ञानि की निथरौ हम
अप्पण छाती तानि-तानि की निथरौ हम

करिकोकिल के " माण बाथि की निथरौ हम
मिथिना-मैथिन हछ ठानि की निथरौ हम

हगुआ-टेती गारि-गारि की निथरौ हम
बोदी-दाली कानि-कानि की निथरौ हम

तामन सगना डानि-डानि की निथरौ हम
"टदन" भारहि सानि-सानि की निथरौ हम

(222-2212-1222-2)

कवी सा, रैगुसबाग, सम्प्रति गज्जवात ।

गज्जव

आरैए अछि मज्जा बसिक पब कमम टनारैए सँ
बैनि गोन जे गज्जन हुनक टोखनी रिहूमारैए सँ

थेग होए मे नहि नलीत डेक रैबथ दम रैबथ
भन् जाग डेक थेग रैस कलक नजेब सुकारैए सँ

জঁ থেয়া য়ে কপট হেথ ঝুঁটতো নহি তালো ড়েক দেব
জেলা ঝুঁট জাগ ড়েক কাঁট কলীকে হাথ নগারঁ সঁ

জঁ নহি বুমি পোলো আঁখিক কোলা গশিবা কহিয়ো অহাঁ
আগএ কী বুমরঁ আঁখি সঁ চমর হাব রঁহারঁ সঁ

তাগ ঝুঁটন জোবরঁ সঁ গড়ি জাগ ড়েক গীবহ জেলা
করী ওমবেরঁ ওহিলা রঁব রঁব থেয়া নগারঁ সঁ

(আখব -২০)

অবস্থিয়া যোগ, স্বপোন, সম্ভতি- দিলী ।

কিছু ফাঁকি

১

আকাশি গগাক

গভমে কিলকৈত

নরজাত পৃথী

২

ভবন অডি

সৌন্দর্য আঁ জীরণসঁ

প্রকৃতিক ডরি

৩

সূর্যক বথ

546 || विदेह मैथिली पद्य

बैरँ बरन सऽ

हिम नैथनासँ

४

प्रपति केव

अद्धुत अवतल कप

मम मृथ-मृथ

३

दुँठन सऽ कोला तावा

या प्रकशि सुम

प्रपति केव सल नीना

७

अ मेघ ले

ममक उँड न डी

नीनासँवमे

१

जीरणक

अद्धुत संघर्ष

अकथ कथा

+

धर्म संकृति

अतिशय महान

भवत जगगण

९

मध्या रश्मिक

घब कही या, नीन्दमे

हँसत रौनक

१०

संस्कृति

केव ब्रह्ममे

उतबन नर पीढ़ी

११

अगन संस्कृति

केव स्वागतमे

नर पीढ़ी

१२

अमृत धाव

जीरण अद्भुत

हँसत जीरण

१३

डुर्ग परिये

548 || विदेह मंथिली पद्य

सूर्य आवाध

अद्भुत अङ्गि श्रेष्ठाक भार

१४

अर्थ कर्तेत

प्रपञ्चिक कण

जीरण हाउ

१३.

अ गिणन अङ्गि

भिन्न संस्कृति

भिन्न परिवारा केव

१२

हरिगव कटोव

जीरणक पम्पित

वंग कण

११

उपि आएन

मेघक गाढ

पुष्पागव

१०

दूरी बहन

उंचीद

पानिमे

१९

डुर्गि बहन उंचीद केव नार

पानिमे

२०

पहाड़क कोवा

मेघक डार

हंसैत गाम

२१

कोमल पार्थि

अथाह

नीलाभ

२२

थाकन तन

भीतव पास

मममे रुदा भवन आशि

२३

जुमघट मेला

रोज्जी-रोष्टी

550 || बिदेह मैथिली पद्य

थुरै जिन्दगी

२४

स्रग्भसँ भवन

ममक उँड़ ान

अथाह गगनमे

२३.

एक दोसराक अँकमे

नज्जा बहन य२ श्याम

आ हँसि बहन य२ गगन

२७

ठांग-ठांगमे

जीरण

रँसत अँडि

२१

नंग धरँग जीरण केव डरि कइ

या जीरण केव आसमे

लनगन केव प्रेम

२४

सूर्यक आभासे

मज्जिन देखा गेल

ज्जीरण केव नर कण

२९

सूर्यक आभासे

रूखवित

ज्जीरण

सद्ध आनय लौरव, गाम-धुवसौरिया, भाया-
जयनगव, जिला मधुबनी । मैथिली गजल लेल *गजल-कमला-
कोसी-रौगमती-महाम्मा सन्ध्या* २०११ प्राप्त ।

गजल

१

जे घुसखोरी भागत

रैहूत नीक नागत

मगेल बद्ध एहिना

अम्मा ज्जी तागत

जे सभ आगु अउता
करै डिअनि स्वागत

अमनदाव लता
के रूम नियामत

सफलता जौ पायरी
तँ रिश्वस जागत

समर्थन दियौ अमे
बहि काला नागत

भ्रष्टाचार क२ देत
भावत केँ गारत

देशीरामी रैठरियौल
अम्लज्जीक तागत

२

(अम्ल ठजालेसँ अमल तौड़रौक अग्रबोध)

अमल तौड़ि दियौ अम्ल जी
जीत अहाँ क२ भगए गेल

सन्त क२ गलियारा दहन
पक्ष रिपक्ष नतमस्तक भेल

सह अहि मा गब डल्ल जी
बोना सकल बहि अहाँ केँ जेल

असफल अहाँ कए देखिअंक
झुझाटावी सभक थेल

भावत क२ रँचा रँचा सभ
देखियो आँगा अहीके भेल

३

(मैथिल सभकेँ ग़द झूँवक)

दिन आएल अछि ग़ा उदगावक
मैथिल सभकेँ ग़द झूँवक

दास धरम क२ ग़ा लाहाव
छेँ रँझ सभकेँ भेँ प्याव
हमर अहाँक प्याव मोहबैत
अबाँ आ गीताक अछि साव

मानरताक ग़ह उहावक
मैथिल सभकेँ ग़द झूँवक

हिन्दू झूँम रौदमे डी हम
सभसँ पहिल मैथिल डी हम

दुनु मिलि कए सारित कए देरँ
नहि दुँव ककरो सँ डी हम

संघर्षक लहत झगता मवक
मैथिल सभकेँ ग़द झूँवक

बिमल मिश्र डॉ. बिमल मिश्र

समर्पति आङ्ग आङ्ग ठी कङ्करी, उतवाथडमे अंग्रेजी
 पठ्ठैत छथि आ हिनक करिता संग्रह Silent Steps
 and Other Poems प्रकाशित भेल छहि । एकव अतिरिक्त
 आ अंग्रेजीमे आलोचनाक क्षेत्रमे आठ ठी पोथी
 संपादित केल छथि । हिनक पोथी Communication
 Skills for Engineers and Scientists
 रहूतो गङ्गीनियरिंग संस्थानमे पाठ्य पुस्तक रूपमे
 पठ्ठैत जागत अछि ।

प्रेम गुल

सैतेत अछि ओ नित- दिन अगन एगवरेग
 उना काजमे अलैछ अगन सत रतु
 तैयो सविअरैत अछि अगन एगवरेग
 जेना अस्तम क२ बहन हो घब गृहस्त्रीक प्रावन्तिक पाठ ।

ओकव एगवरेग पर्याप्त अछि
 सन्तुलन आ आर्थिक समायोजनक
 ओकव एकमात्र सहचर भावनात्मक घुबती यात्रामे ।

ओकव एगवरेगक एक खनमे डैक पोथी
 आ दैसबमे गार्गेस
 एक ठाँ छेष्ट खनमे डैक ओकव साज-सज्जाक सामग्री

जे रैठ ॥ देत ओकर सौंदर्य
ओकर लोपठौं डैक एक ठो ठैलो काँड
जे घंठा मलैछ ओकर दहेज----
की ओ सत ताकि मलैछ ओकरा जेन एक ठो सुयोग्य रब ?

मुक अछि ओकर उँच आ रहस्य शास्त्रा
बिराह केब रौज्जामे
ताकि बहन अछि रौसी रौसी दुरा दास आ दहेज ।
असहाय ओकर शिक्षित योष
पुछि बहन अगल अतिरिक्त अर्थ
की प्रेम प्रण भऽ सकत प्रसूति
ए फल-रिफल केब रौज्जामे ?
योनाएन प्रण हुकहुकी भौत
की निभा सकत रौनीक शिपथ ?

बासुदेव प्रसाद मंडल साकदाव “हमरा
बिष जगत सुभा छै” (गीत आ साकक संग्रह) प्रकाशित ।
(मैथिलीक बिखारी ठाकुरक नामसँ प्रसिद्ध मैथिलीक पहिल जनक
बासुदेव प्रसाद मंडल ‘साकदाव’क किछ साक प्रस्तुत अछि । -

सम्पादक)

साक- यागबडा

हमबामँ पहिले कोला ले मोसल, ले छै कोला धर्मक रिवाज । ।
हमबा बिजु जगत सुखा छै, हतेरैना छै पशु समज । ।

साक- जल

क२ बहलौ रणदना सतकै, हम अठानी नीट नादान ।
क२ क२ फगा सत भुन-टुककै, सत गिलि देखै अठयकै
दान ।

साक- कर्म

बहुत कोग देनकै ए दुनियाँकै, रौरौ रनि-रनि क२ उपदेश ।
द२ की सकै छी हम साकदाव, सुनि निश्च कर्मक सन्देश । ।

साक- बायाग

ओग घबकै तँ अयोधये मनु, जग घब कबए बायाग रौस । ।
कर्म बैगल होग बायागसँ, दुख ले बहते तेकवा पास । ।

तियाग- मल साक

जीरण कोण सरोतम होग छै, रौरौ मोटु कक रिटाव ।
नाम अमर होग धरा-धाममे, तियागक सत गकक आधाव । ।

प्रमिस सुधावक मल साक

प्रमिस शेरद सपेनिने भाया, भीतव एकवा छह उद्धेश ।
अली जेन मोसक अगलौननि, ए धवतीक सतथी देश । ।

उम शकाने सा देउर (मधुबनी) ।

करीअ

१

कथला तँ हम अहाँ केँ मोल गङ्गा ते हैर
यादिक दीप रँगि कबेज ये जमि ते हैर
रँगि सकलौ ले हम हुन अहाँक कहियो ये
झुदा काँठ रँगि नम नम ये तँ गङ्गा ते हैर

२

कोना क२ बंगलक कबेज केँ अ बंगलेज बंग छुँटे ले
लेन पिआसन छोटि गेल झुदा आस मिनलक छुँटे ले
हमरा छोटि तइपेत पिया अगल जा रँमना मोवंग
रूमथि बिवहक ले मोन भाग्य अ ककरो एना हुँटे ले

गजव

१

जल-गणक मेरक भेल देशिक भाव छै
जलताक मावि छैका रँमन रूमिआव छै

दुप छी तँ रूमथि ओ अहाँ कमजोब छी
झूठ ताकना सँ कहाँ मिनल अधिकार छै

रिष दाम ले रब केव राँग हिलेत अछि
घब मे गवीरक सदिखल अतिदाव डै

हक ले गवीरक मारियो सुनि निश्र अहाँ
जबि बहन पेठक आगि रनि हथियाव डै

सबकन मिलहक रात "ओम"क की कछ
सगरो पसवत जवन हैमी भवमाव डै
(रैहने-कागिन) ऋतया गङ्गण (झस-झस-दीर्घ-झस-दीर्घ) - ३ रैव
प्रहक पाँति मे

२

कछ की, कियो रूमि ले सकत हमरा
हैमी सभक लागत रैहूँ ठवन हमरा

कियो पुढनक ले हमर तान एतय
कपाले तँ भैँछन डलो जवन हमरा

करेजा मँ शोणित रैहारैत बहलौ
रिवह-लाव कखला कहाँ थमन हमरा

तमाशा रैनन छी, अगन हुँकि हम घब
जरी मे मजा आरिँते बहन हमरा

बहन "ओम" सदिखल मिलहक पुजावी
ग दुनियाँ तँ काहिब ऋदा कहन हमरा
रैहने-ऋतकागिरौ शङ्खुङ्गण (झस-दीर्घ-दीर्घ) - प्रहक पाँति मे
छाबि रैव

३

तकियो कनी कालेए उघावन लोक
गाइरँ कते दुख मे रैहुँ गाइन लोक

धबले बहत सभ हथियाव शेत्रागाव
रैगले सिमागन भुथे सगावन लोक

ढेँ भवन टिगिथे छी कलेजा जवन
अहूँ कैँ उँखाइत सभछाँ उँखाइत लोक

लोकक रैले बाजभरण अ गेलौँ रिमवि
थानी कक आरैँ थिहावन लोक

माँगी अहाँ "उम"क लोठे दूखी मावि
पछिया सकत लेँ एतय रिमावन लोक
रैहले-सगीव दीर्घ-दीर्घ-द्वय-दीर्घ दीर्घ-दीर्घ-दीर्घ-द्वय दीर्घ-
दीर्घ-दीर्घ-द्वय
द्वय-द्वय-द्वय (पाँति मेँ एक रैव)

४

लैषक छुबी लेँ चनारुँ येँ सजनिगाँ
कोणा क२ जियरँ रैतारुँ येँ सजनिगाँ

लेँ घेवि केनौँ किया डबलैँ हम-अहाँ
सुनतेँ जमाना सुनारुँ येँ सजनिगाँ

छी हम शियासन अहाँ प्रेमक धाव छी
आँजुवँ सँ हमरा शियारुँ येँ सजनिगाँ

रैखा कलेजक किया लेँ सुनलौँ अहाँ
हमरा सँ लहा नगारुँ येँ सजनिगाँ

छुठैँ कले प्राण तकियो एरुव अहाँ
"उम"क कलेजा जूड़ुँ येँ सजनिगाँ
रैहले-सगीव द्वय-द्वय-द्वय-द्वय-द्वय दीर्घ-दीर्घ-
द्वय-दीर्घ दीर्घ-द्वय-दीर्घ-दीर्घ दीर्घ-दीर्घ-द्वय-दीर्घ

विश्ववीरु कृपाव शेर्या, सगङ्गीधर ।

समर्पति- दिव्नी ।

आजाद गज्जव

१

ओ गज्जव नीग बहन डुधि हम तस्वीर निथे डी
अपल हाथ सँ अपन तकदीर निथे डी

हाष्टि गेल सयँकक जूआन कोमल बस
होब मरुकेत बजबक तीव निथे डी

टिथेत अडि आरुठ कालेत अडि सल्लाष्टा
जखन तइपेत तहागकेँ जँजीव निथे डी

आ हम ले कहे डी केओ अओब कहे डुधिन
कि जतरै निथे डी रौनज्जीव निथे डी

हम दूनु गोष्टा गिल क२ आ की कले डी
अहाँ माँस निथे डी हम मेवीव निथे डी

२

क२ बहन छी आँग रिषती लेदना गराह अछि
कतेक प्रेम हमरा अहाँ सँ सोदना गराह अछि

आएन हाथ शीथ मित्रआ मोतीक नमोन छी
आँखि नीलमे डूबै कल्पना गराह अछि

साँप लोठै छै जेना तहिना धडकि गेल छती
रिश्तास कर हमरा अहाँ कंगना गराह अछि

एक गिनिया फुफिया क२ की क२ देखि हमरा
नाम जप्पै छी अहाँक रिधना गराह अछि

भ२ गेल गजोबिया आँर अहबिया दुआँग वाति
छंद्या जागल वाति भव सजना गराह अछि

आँखि मिला क२ हमरा सँ बाह पकड लेनि अहाँ
कोना कठै अछि दिन आँर बचना गराह अछि

বাজীৰ বজল মিশ্ৰে, সমগ্ৰতি বঁগান।

ভক্তি-গজব

১

হে ষ্টাম স্বন্দৰ বাধাৰৰ গিবধাৰী যৌ
হে দ্ধবনী মলোহৰ গোৰ্ণধৰণ ধাৰী যৌ

ঘোৰ ষ্টিপ্পাতি গড়ন ঠৈ সগৰো ধবতী
ৰিগৰৌ ভী প্ৰান্ত এক বঁৰে অৱতাৰী যৌ

আৰু ফোৰো হে যমোদা নন্দন ডাল্লী চোব
হম দেৱী মাখল মিসৰী ভবি থাৰী যৌ

ভঁজ ভূমি সৰিস দেশে স্ময় গড়ন ঠৈ
ভাণ ৰিগ অফুৰাএন ঠৈ নব নাৰী যৌ

হে কান্ধা কেশৰ বাস বটোয়া প্ৰগঠু ন২
ভীড় গড়ন অতি মন্তন পব ভাৰী যৌ

জলমল কঁস দুৰ্যোধন সগৰো মহি
মহি দেখন অৰ্জুন ভীম গদাধাৰী যৌ

বঁসন চীল ভেন ঠৈক অৰনা ভাবত
নাজ বঁচাৰু চিব বঁত্ৰ । প্ৰশ্ত দ্ধবাৰী যৌ

মহমত্ৰ কালিয়া বঁসন ঠৈ ভব কাৰলৈ
গগা জদ্ধনা কোমী গঁডক ভেন কাৰী যৌ

ল আৰি অহাঁ ৰিগ আস কোলো নন্দনানা
কন্থিয়া নষ্টৰব নাগব বঁগৰাৰী যৌ

কন জোৰি যৌহ ঠা বঁস ৰিগৰৌ "বাজীৰ"

ल तौहि रिमरि लोग हेरव झुवावी यौ
(सबन राप्ति रहर रर्प-१३.)

२
कहैया अहाँ प्रगठु न२ हेरव एक रौव यौ
नन्दाना अहाँ जगु न२ महि पव हेरव यौ

देखु तीर पडल मतन पव छहूँ दिमि
निर्दयी तए किअक अहाँ केल छी देव यौ

दुनिया दावी सत्ता रिगड़न उजबन
नागन छैक दुर्योधन आ कंसक ठेव यौ

अर्जुन हावन आ भीमो तँ भागि पड एन
हरिप्रिय रिन छै सौमै मदन अहर यौ

अरुना नावी घब घब रिनथि बहन छै
टीव रँड रँड प्रष्टा भावतक नावी केव यौ

प्रलय पडल अछि रिनरौत रूमरौत
अही छी नन्दाना तउ जलक सुमेव यौ

"बाजरी" करैत अछि रिनती यदूनदन
हे मनमोहन जगत मे करु उरैव यौ
(सबन राप्ति रहर, रर्प-१७)

३
प्रगठन प्रष्ट कहैया सत गारै रँवैया छथि
मगन दीप जवारै जगन बाम बटैया छथि

नावद जी नाचथि आव मग मे खँचा जी नाचथि
तिर्पित सत छै नैकव जी नाटे ता ता बैया छथि

গোফন যে সভ মিলি তোন বঁজারৈ মগল ভএ
নব নাৰি বঁহুঁসি কং মগলো গারৈ মৰৈয়া ভুথি

নন্দবায় দুষ্ট হাথে বঁঠারৈ ভুথি হীৰা আ যোতী
মহ বিভোব ভং বঁহুঁভুথি যশোমতি মৈয়া ভুথি

মাধু সঁত সভ হবষি ধাওন চহুঁ দিমি সঁএ
কষ্ট নিবাবলৈ আন মাখন খৰৈয়া ভুথি

মগলো বঁজ গোফন হবিশাওন বাতহি বাতি
মোব ক্ষুণ্ণ ধাবী তঁ সঁসাবক বখৰৈয়া ভুথি

চেতথি অগলা কেঁ কঁস আ দুৰ্যোধন সভতবি
আন মনমোহন কানিয়া নাগ নবৈয়া ভুথি

"বাজীৰ" মগল ভএ মগলৈ প্ৰস্তু জগাসৈৰ
দৈত সভকেঁ মগলো প্ৰস্তুপ্ৰস্তুক বঁবৈয়া ভুথি
(সবন বার্ষিক বঁহুঁ, বঁহুঁ-১+)

দীপ নাৰায় বিদ্যাপী আজাদ গজব

আহাঁ লৈ এলোঁ হম তলী সঁ তৰাহ ভী

জিহঁ ভী জিহঁ জলী সঁ তৰাহ ভী

আব কিলকোসঁ লৈ হমবা উলহ-পবতব

হম ত' এক গোষ্ঠে থিয়ে অলি স' তরৌহ ভী.

দুগুণী কেব কোলা লৈ টিতা-ফিকিব

সব জে দৌস্তীক রঁতকলী স' তরৌহ ভী

লহক সিন্না আব কী দহ সকেত ভী হম

হম ত' গবীর আব গবীরী স' তরৌহ ভী

দু গোষ্ঠে দীপক কোলা জবাউ সলহ কেব থিয়ে

হম ত' অগল জ্যাতিস' বুন্সী তরৌহ ভী

উমেশে মন্ডল শিতাক নাও- শ্রী জগদীশে প্রসাদ মন্ডল, এম.এ. (মৈথিলী) বী. আব. অমরেন্দ্রকব রিহাব বিশ্ববিদ্যালয়, মুজফফরগাব। মাতা- শ্রীমতী বাসমথী দেবী, ভায়ে- শ্রী স্বলেশে মন্ডল, শ্রী মিথিলেশে মন্ডল। গাম- রৌবসা, ভায়া- তম্বুবিয়া, জিনা- মবুর্গী, রিহাব। সপ্রতি- রাউ ন. ০৬, শিমলী, জিনা-সুপৌল। জন্ম তিথি : ২১.১২.১৯৭০ প্রকাশিত পোথী- শিশুত্বকী (মৈথিলী করিতা সংগ্রহ), মিথিলাক সফাব গীত, রিধ-রৌরহাব গীত আ গীতলাদ (মিথিলাক সত জাতি-ধর্মক লোকমে প্রহাঙ মৈথিলী লোকগীতক পহিন সংকলন), রিকীপীডিয়ামে মৈথিলীক স্থানীয়কীকরণমে যোগদান, মিথিলাক

জীৱ-জন্তু/ ৰশ্মিপতি আ জিৰণীক ডিজিটেল সচিব আঁশনাগণ
সঁফুকা, মিথিলাক সভ জাতি-ধৰ্মক লোকমে শ্ৰদ্ধা লোকগীতক
লেকাৰ্চেড আঁশনাগণ আঁডিয়ো ওব ৱীডিয়ো ডিজিটেল সঁকল।
গ-পত্ৰ সঁকেত- umeshberma@gmail.com

ভোগী

নাচ কৰা ৰাণব
চাউব খাএ মদাবী
ৱীচমে তঁওঁ অঁচি সলোকাৰী।
ৱিকাসক নাওপব ভ২ বহন অঁচি নাচ।
মাণসিকতা, মাণসিকতা, মাণসিকতা
পসবন অঁচি চাককাত
নীক ৱীত।
কিএক লৈ হুওঁ ৱিকাস।
ৱীক বহন অঁচি চাককাত
ৱৈনডপ্ৰেমিব-ডায়ৰীষ্টীজক গোলা
সঁগে-সঁগ
তৈয়ো মদাবীয়ে ৱৈনন ভুথি তিয়াগী
ভবি জীৱন ভোজন কেনি ৱৈসাবী
ওঁপবসঁ দৱাগযোকে ৱৈত্ৰীনি ৱৈপাবী।

ভোগ কৰেত-কৰেত ভৈন ভুথি অঁঘোব
তগপবসঁ বৈনা নগেল ভুথি তাৱৈত্ৰেতাব
সঁৱজা জাএ চাইত ভুথি সোবপোব।

হমবা ৱীচমে হুওঁ কোলো লৈ ৱাধা
হম সভ দিল বহনৌ জে মধুশীনা।

ৱৈননে তঁ অঁচি ৱিচাবশোনা
জগমে লৈকন অঁচি ৱৈত্ৰীকা তানা।

श्रीता

भागरत राछन शुक भेल
 श्रीता सत आरि-आरि जगह जेल ।
 चाबि तबहक श्रीता रैनम डुथि
 अगन-अगन काज-बियाणमे नगन डुथि
 रौचको आ श्रीतो ।
 एक तबहक श्रीता
 भागरत स्रनि नीकक प्रचार करै डुथि
 दोसरोकै नर गप्पसँ अरगत कबलै डुथि ।
 दोसब श्रीता अगीकार करै डुथि
 रुदा रोजै ले डुथि रिसा पडल ।
 तेसब श्रीताकै देखियौ
 रैनम डुथि भागरत प्ररचमे
 रुदा बियाण डुनहि ब्यापार मंडलमे
 बुरिआगत-बुरिआगत ।
 स्रगष्ट अडि किड ले पेलना अ
 प्रमादेष्टा पेलना अ ।
 चाबिम श्रीतापर कक रिचार
 अ डुथि रुदा सदाचार
 स्रमितो डुथि आ गरितो डुथि
 अगन जिनगीक फियामँ मिनरितो डुथि ।
 ओतलै ले
 डेल गकडँ पडएनलकै खीटितो डुथि
 आ,
 ठमकनलकै धका सेहो नगलै डुथि ।

डमेशे पासरान, पिताक नाँ स्र.

थथण पासराण, माता श्रीमती अशिवका देरी । गाम आ पौमठ-
 ठुवहा, भाया- नवहिया, थाणा लौकली, जिना- मधुरणी (रिहाव) ।
 रर्षित वस (करिता संग्रह) प्रकाशित ।

गरहा संक्राति

रैड् अणटित भेन
 गृहसूत सरैहक संग
 एरैव
 थेतमे नगाड् थर्चा
 मेहनति-मजदूरी
 सभ रौठर् क चपेष्टिमे
 चलि गेल
 पारनि-तिहावमे
 मेहनता नगले
 बहि गेल
 आजुक दिन गरहा संक्राति अछि
 अन्न-धनक घबमे
 कमी देखै छी
 केना क२ अही रैव
 थेतक आडर् पव जा क२
 कहै मेव-रौठरैवि
 ठुथेव सल रौठ
 समार सल मिस
 जेम्हव देखै छी
 थानी थेत थसन अछि
 टाक मिस
 प्रेम क२ बहन अछि हमरासँ
 थेतक आडर् आ मेव
 थेतमे अगरे अछि
 रौठक ठेव
 केना क२ थुजव टनत
 ठुगजा क२ काम-पठेव
 रैड् अणटित भेन

गृहस्त सरहक संग
ऐरैव ।

संजय कुमार मंडल पुत्र श्री बागदेर
माँडल गाम- सोधनपुर, पोस्ट- सुथेत, थाना- समारपुर,
जिला- मुर्शिदाबाद, (बिहार)
मीता हमरा मोन पडैए

मीता हमरा मोन पडैए
जखन लषा बही
माएक कोबामे ब्रकागत बही
पागा रौराकेँ घोडाँ रँषा
बोझसराबी करैत बही ।
कसैत बही, हूलैत बही
छाँही रिसकै छै भेटैनापब
भुग्याँमे गुंघरागत बही ।
जखन पहिने रौब सकुन गेलौ
खुर उड्डन-कुद धुम मचेलौ
छिहिनक रेलामे तितनी केव पाडौ
दौग पडेलौ
जन्म दिसक हब अरसवपब
तेब मावा उपलब हम पएलौ ।

उहो दिन मोन पडैए जखन
मैथिलीक परीक्षामे हेल केनापब

ভাগি গড় । হম দিন্‌নী গেলোঁ
 লৈক্‌দ্রীমে মজদুব সৰহক সঁগ
 ওরবঠাগম ক২ খুঁ কমেজোঁ ।

গাম এনাগব রিয়াহ কেলোঁ
 সালে ভবিমে রাঁগ রঁনি গেলোঁ
 আর কনিয়াঁ লোণ তেন নগলে
 সদিখল হমবা গাড়াঁ পড়োঁএ
 মীতা হমবা মোণ মড়োঁএ ।

রঁপঠুগুব বহরোঁ কবী, মাএ স্নেহো মবি গেলি
 জগ রেঠা জেন খুঁ কমেজোঁ
 জমীল খবীদ মকাশ রঁনা দেন
 মোচল বলী বঁড় । পা কেব সনাবা রঁনত
 সেরা স্ত্রীয়া কবত
 ওহো রাঁপ-মাএকোঁ ভোড়ি দিন্‌নী চলি গেল ।

প্লামষ্টিক লৈক্‌দ্রীমে খঠৈত-খঠৈত
 হমবা ঠী.রী. রেমাৰী ভ২ গেল
 হম মজরুব ভ২ লোকবী ভোড়ি দেন
 পখো-পানিলে হমবা কবজা কবএ পড়োঁএ
 ভোড় । দিন্‌নীমে দাক দুর্গা কচরেএ
 মীতা হমবা মোণ পড়োঁএ ।

তীল মাসমঁ রিভৌল খেল ভী
 এক ঘোঠে পানিয়োলে দেসবাক দুঁহ তকে ভী
 রেঠী-ভাত কে পুড়ৈএ, আর দরাগযো নহিয়ে ঘোঠাগএ
 মীতা হমবা মোণ পড়োঁএ ।

তকলিফ খুঁ হোগএ-প্রাশো লৈ নিকলেএ
 দুভায়া কেনা কহিয়ে- মোটেত ভী
 আখিব তঁ রেঠে ভী ।

ওহো দিদি যদি ঐরোঁ
 হম পলৌক গাঁতজাবমে ভী
 ও হমর মাএক পএব জুটেএ
 হমর রোঁঠা-গুতোহু, মা মৈ
 রিলোয়া ঠোকি সমাদাউন গরোঁএ
 মীতা হমরা মোশ পড়োঁএ ।

জীরণ ভবি রাহলে রিতেলোঁ
 সব-সমাজসঁ দুব বহলোঁ
 আগ রএহ সমাজ উঠা-রোঁসা দগএ
 হমর দুদগাপব দুখী হোগএ ।

এক দিদি প্রাণ ভুট গেল
 সোঁসে ঠেঁন জমা ভ২ গেল
 অর্থীগব হমরা স্রুতা দেল গেল
 সমাজক চারি গোট কাশ্‌লা দেল

বঁকিয়াতী সভ বাম-নাম সত্‌ বঁজোঁএ
 রোঁঠা কোহামে আগি নএ আগু চলোঁএ
 ভল বঁঠোঁরা মবি গেল মোটি বহল অছি
 মূঠে-ফুমে ঘড়োঁয়ালী লাব রহরোঁএ

নিপুত্রা সমাজে রীচ বহএ
 হঁসী-খুশী সভ রাঁঠ জীরোঁএ
 দুখ-সুখমে এক দেসবারোঁ কাজ ঐরোঁএ
 রেকাব মল্লখ অগলা-অগলীলে
 রাগ-রাগ কলোঁএ
 মীতা হমরা মোশ পড়োঁএ ।

আর গা এহসাস কলোঁ ভী
 জীরণ কর্তব্য কেব পথ ভী
 জিম্মেরাবীক বথ ভী

নিবন্তবতাক মডক ভী ।

জোঁ হেব মম্বখ জীরণ পাএঁ
সমাজক ঔপকাব জকব ঢুকএঁ
সোজহে 'মে হমব টিতা জলৈএ
মীতা হমবা মোণ পড়েএ
মীতা হমবা মোণ পড়েএ । ।

পবদেমিয়া

অমগব মম্বখ জাখবি হারা বহৈএ
পড়েএ-নিখৈএ, খেলৈএ-ধূপৈএ
পড়েএ গা সমাপ্ত কং রিয়াহ করেএ
পরিবাসিক জিম্মেরাবীক হেতু
দুব-দেশে জা লোকবী-ঢাকবী করেএ
ভোলে ঔট্ট ঈফিগ নং ডুটী জাগএ
অধিক কপোয়াক মোভে ওভব-ঠাগম খঠৈএ
রোঁচাবাকৈ নরকী কনিয়াক যদি অরৈএ
মভ বরি কং মাস্বব ফোণ করেএ
কনিয়াঁ আ মাঝি-সবহোজিস
ঘটী-ঘটী ভরি গগ্গ করেএ
“কহিয়া গাম আএঁ ? ”
কনিয়াঁ থুঁটে টৈ
মাঘক শীতনহবী কল্লা
রিতেলোঁ, কঠে টৈ
অহাঁ নির্দয় ভী, হমব হান লৈ জলৈ ভী
ভবি-ভবি বাতি হম করোঁষ্ট ফেড়েত জলৈ ভী
কী কহতে কিড লৈ ফুড়ে টৈ
ও রেরম্খাক জঁজানমে ওমবাএন ফিলে টৈ

ডেড়ে মাস রোঁদ হোণী পারগি টৈ
হোণীমে লৈ আএঁ তঁ কহিয়ৌ ল আএঁ
একু রৌব হমবা দ্গগনাক রোঁদ আএঁ

मबन झूँह देखि एकठो मकडो ी छठो ।एरै

कनियाँक रौनी सुनि तिममिना उठैए
 उषष्टि अंगन मेहरवी ज़ीरन दिसि तकेए
 कहियो रँझाव, कहियो डोना-भठेवा
 कहियो रँड ी-पाँड खा बाति रितरैए
 कोडो ी-कोडो ी, छिदी-छिदी जोडो
 महिल-महिना हज्जाव कपेया
 रारूकेँ पठरैए
 रिडमरैना देखु,
 मस्यथ मानक तीन मए तीस दिन
 जतए ज़ीरैए,
 उठोना-रिडान डोडो किडुठो ल किलैए
 मभ दिन रिना सिबलोलक सुतेए
 गाम एरौक जेन
 ठिकेदावसँ एडतसि उठरैए
 आवा कपेयासँ माडो ी-बोती,
 मारुण-मेमणु, मेमणु किलैए
 आवा कपेया रँडा गाडो ी पकडो ी गाम अरैए
 सुमिते महाजन आरि दवरँज्जक माष्टि खलैए
 पनवह दिन धरि खुरँ मास-माड कटलैए
 अरै कान मासुनक जेन
 जेव महाजनक दवरँज्ज ओगलैए
 जागत देवी कपेया पठा देरै
 महाजनकेँ गडैए
 केकवा कहते के पतियेते
 पवदेमिया मस्यथ केना ज़ीरैए
 राग मदिथन कहै छै
 ज़ा डोडो ी तँ हाँड खोनागए ।

शीतनहरि

हम डी पडिया शीतनहरि

हम छी पछिया शीतनहयि
 जख मासपव हम ठाहर कहयि
 कहि बहन टिकवि-टिकवि
 हम छी पछिया शीतनहयि....
 जौं कनियो अछि जाणक हिकड्
 हमवा मोमासँ हष्टि जाड
 ले तँ हम रैध देरै, मेद देरै
 हाथ पाएव सुगमँ छेद देरै
 हम ले रूमर छी अहाँ
 रूठ, रैछा आकि सियास
 जौं कवरै कनिया
 जूआनिक अतिमास
 हम एक मोकामे देरै गठैक
 एक रैव बमकरै तँ क२ देरै ब्रुह-बाडव
 जखन हएत पेलैनागमिस एठैक
 जन्दी कोला कोणमे बद्ध दूरैक
 अणन नाडविकै बाखु अठैक
 हम छी पछिया शीतनहयि....
 हम अहिना बमकरै-डमकरै
 जे आउत मोमा ओकलैव रैमकरै
 हम छी पछिया शीतनहयि.... ।

কপেশি কুমার সা 'লাথ', পিতা : শ্রী বরকাত সা,
 পিতামহ : স্ব হরেন্দ্র সা, সাহিত্যিক নাম : কপেশি কুমার সা
 'লাথ' (মৈথিলী কবিতা) ও বরেন্দ্র এঁহিক (খোজখ/রাঁগা) ।
 সাহিত্যিক প্রকাশন : মৈথিলীক বিভিন্ন পত্র-পত্রিকায় দর্জনা
 কবিতা ও মৈথিলী দৈনিক মিথিলা সমাদরে 'খুবচন' ভাগক
 কড়মড়ী তুম্বু কেব ঐতস্রত, তীল সএসঁ রৌমী রাঁগা লেখন-
 প্রকাশন, শিক্ষা : স্নাতক (কম্পিউটর অ্যাপ্লিকেশন), কার্য : পূর্বে
 বিভিন্ন দৈনিক পত্রয়ে কার্য-অনুভব, মৈথিলী সাপ্তাহিক সনক
 মিথিলা কেব সঁপাদন, বর্তমানয়ে কোলকাতাক এক প্রতিষ্ঠিত উচ
 শৈক্ষণিক প্রকাশনক শৌধ ও সঁপাদন বিভাগয়ে কার্যবিত । স্থায়ী
 পতা: গ্রাম+পত্রানয় : লাঁথাগড়, ভায়া : খিবরু, জিলা: মধুবেঁশী
 (মিথিলা) ॥

খাএরঁ কী

লৈ ফুবাগএ নএ কতএ বৃকাউ
 সঁকঠয়ে পড়ন মিজ জাণ ও জী ।
 ডা'ই তোড়ি আরঁ থাশ মটৌএ
 ধয় ঠৌঠি টিটীয়াগএ মহগী ।

আধ স্পেঠ খা দিববাতি
 ঢেকলৈ জী ভবি লোঠা জল গী ।
 সুখা গোন বঁষ বঁতিয়ে
 ঢাব পবক সজমনি নতী ।

হাব কাঁপে জাগত হঠে হাব
সাধনি লৈ তেরে তবকাবী ।
মহগীক জা রিকটে থাক
ঠগ-ঠগা দেবক ভোজনক খাবী ।

লোক কবত কী অঙ্কি কানি বহন
দুদা সবকাব নটেডে রঁজা শিপলী ।
পবিত্রাব রঁগন হুঁখএ জেনা পহাডে
ঠেকরে কেনা হয় রঁগি ঠিঠলী ।

টিতিত ভী জে কেনা জুড়ত
শোখীক ঠাকা সেনুব ঠিফলী ।
এহনামে কী ভোড় । সকার
মোণবাস হুঁক হাব হুঁস্বলী ।

মহগী রঁগা দেবক অঙ্কি হমরা
অযোগ্য নিবীহ ও অপবাবী ।
ভেন অরহা এহন হমর
অগলসে অগলকে দুকাবী ।

ঘব অরিতে তাকএ হমরা দিস
রৈসন মিরনে রোঁঠা রুঁখী ।
নাগএ জেনা ও গুড়ি বহন হো
খাএর কী খাএর কী ।

হম ভী আজুক লতা

হম ভী আজুক লতা, লৈ লীক হমর লত
ফুমিক খাদ প্রগঢ়ক পানিসে, হবিসাওড হমর খেত
রোঁচ বহন ভী নিজ আদর্শ, নগা জোব কে তেত
মিঃশেদ, ভেন লোক তাকি বহন, ভী চনা বহন হম রোঁত

শোণিত শিয়ামন শেব হম, নং ফিলে ভী দাঁহমে ঘাস

শর-শর খুঁবাফাটিক তিকড়ম, ঐচ্ছি হমরা নগ রঁহুতে বাস
মিজ স্নার্থক জেন সদা ঐললে, থমা সলৈ ভী নশি
ঢালী হমরা সন্তা মাত্, খাহে দেশক ভং জাএ নশি

কবিখা সন কাবী মোন হমর, গহিলে ভী ঐগা উজবা
ভাঁতি-ভাঁতি কেব সুরিবা সঁগ, ঢালী রাজন, দাক ও ঝুজবা
ভী ঠানি লেল লৈ মানরঁ হম, মাবরঁ জন-জনকৈ হুকবা
ঝুদা রৌন রঁজৈ ভী মিঠগব, জেনা জিনেরীক ঝুকড় ।

ঢালি ঢলৈমে মাহিব হম, জঁ খেন হুখএ পোনিষ্টা
কণখী-মষ্টকী সঁগ দেখা কং কবতরঁ, জীত কলৈ ভী ফিচ্চ
ভজৈ ভী রঁম্বা ঐখি ঝুনি, হোগএ লো রৌনগব মিচ্চ
মজা ঐরঁগএ জখণ বিবোদিযো, হমরা সঁগ হোগএ মিচ্চ

দুধ-মাডু দুলু খএরঁমে, লৈ ঐচ্ছি হমরা হর্জ
ভাষণ ঠা দেরঁ হম জলৈ ভী, মে থিক হমর মর্জ
তুব-তেন ধং কাণমে, সুতরঁ ঐচ্ছি হমর ফর্জ
গবিয়ারঁ কিযো রা গারঁ ফকড় ।, নগা কং কোলো তর্জ

দেখি ঐহাঁক ভবন পেঠী, ঐফলৈভ হমর পেঠ
কছ কতএ কখণ ককব, কঠরঁক ঐচ্ছি ঘে ঠে
ঢালী হমরা হাথমে, রঁম্ব গড়ন বিকাসক ঠে
জখণ ঢালী হমরা কীলী, নগা উচিত ঠে
দাণ কক মত কেব ঐহাঁ সন্ত, থিক লোকক গা ঐধিকাব
সন্তা জেন সৌদা কবরঁ হমর, ভং গোন ঐচ্ছি রাগাব
ঘগনা কেব ঝুগবীসঁ এহিলা, হোড়়েত বহরঁ দেশেক কম্পাব
ঐখি ঢীব কং দেখু হোবো, হমলী গহিবরঁ থুলা-হাব
হমর শেতাণী চানিসঁ, ডুগী জাও লোকউএক লৈয়া
হাহাকাব ঐ ঐদল সুরি, নাচরঁ হম তা-তা-বৈয়া
ভ্রম ভেন হুএত ঐহাঁকৈ কিন্তু, হম লৈ ভী থেরঁয়া
কহরঁ ল হমরা জখণ ঐহাঁ, কবরঁ দৈরঁ বৌ-দৈয়া

লৈ কোলো হমরা ফিকিব, হিনি জাও দেশেক চৌহদ্দী

आगि नगो खसो रँखब, झुदा हिनए ले हमर गद्दी
आरै तँ बुझि गेल हएरँ अहाँ, छी हम कतेक अहदी
हमर किबदमिक पोथा ले, छल तँ मात्र बद्दी

काशोद सा

कियो ले

कियो ले अछि
कियो ले अछि
रँद आ हङ्गताग संग्गु केनिहब
कियो ले अछि भाग कियो ले अछि ।

अष्टाक नीक पता नगा क२ कि कवर ?
काबराही कबएरँना कियो ले अछि
कन्याश्रीक कन्याश कबएरँना कियो ले अछि
पौष हागडागारब चनारैक लोडमेडिअ
अनु कएनिहब कियो ले अछि
मेनमटीक पाणीक सुरिवा देनिहब
सभासद तँ ७०१८१ अछि, झुदा
सरिवाण रँगरँएरँना कियो ले अछि
देशे भाँडेमे जाए, मस्तरँएरँना कियो ले अछि

লতা তঁ হজাবক হজাব অছি, হুদা
দেশেক লতা কियो লৈ অছি
সহমতি আ সহকার্য কবএরনা কियो লৈ অছি
কियो লৈ অছি ভাষ কियो লৈ অছি

কপিলেশ্বর বাউত

মাহভাষা

মাগক ওদ্রমে জে ভাষা মিথনক
পবদেশী জা সভ রিসবনক ।
গাম আরি কাহে-ফহে রৈজৈএ
লোক কহিত আরি রৈহু বুনৈএ ।
পত্ন-মিথন তঁ আব রিগাবনক
বান-বৈচ্যকৈ কনভেণ্ট ধননক ।
ঢালি-ঢালি অথৈজিয়া পকড়া
মাহভাষাক খিনলী উড়নক ।
অগ্ন ভাষা রিসবি
বৈবরৈয়া ভাষা অগলানক ।
অহাঁ মৈথিলীকৈ কেনা আগু কৈলৌ
অগ্ন তঁ গৈলৌ কৈলৌ বৈচ্যকৈ তঁমিএলৌ ।
জৈতরৌ গজ্জত গৌঈ দগএ
পবদেশী ওকবা থকটৈএ ।

গৌরা-ঘরুয়া মৈথিলী জিয়ারে
 পবদেশিয়া রাহব ভগারৈ।
 কমিয়ে অগ্নিজিয়া জোব নগরিও
 মৈথিলীকে আগা দেখরিও।
 জনক আ মীতাক ভায়া অগ্নাউ
 কর্ম ভোড়ু লৈ অগ্নাকৈ রৈনাউ।
 বিদ্যাগতি আ যাত্রী কহি গেলা
 মাড়ন আ অগ্নাটী কর্মরীব ভেলা।
 অগ্নি ভায়া সভ জন মিঠা
 একবা লৈ বুনু হৈমী ঠাইঠা।
 মাগক ওদয়ে জে ভায়া মিথনক
 পবদেশে জা সভ রিসবনক।

জীবু কুমার সা, গায়- মৌহথ (মধুৱণী)।
 সম্মতি- দিল্লী।

প্রার্থনা গীত

শক্তি স্বকণা মাঁ অগ্নি, হুমব ভী প্রাণ
 ঘুরি অরিয়ে অহাঁ আর, মিথিলাক গাম।
 কণডেরিয়ে অহাঁ জঁ, তাকিয়ো দেৱৈ,
 মহমহাঁ ভ২ ওঠতে, মিথিলাক গাম ॥
 বিশ্বাসিণী অহাঁ কহেজোঁ মৈয়া,

दयाक मागव अहाँ रँलेलौँ मैया ।
 झगहि छडी कग धावै केलेलौँ माँ ।
 मंग महियाम्बरकेँ पहुँचेलौँ स्वधाम । ..
 काली नम्रौ अहाँ डी रीगारादिनी,
 मनाव कबिते कहलौँ महियामर्दिनी ।
 आँत भऽ हम प्रकाले डी, माँ अघ्न,
 आँर “मिथिला”क कवियौ अही कलाप ॥

पहिल तेंछे

पहिल तेंछे डी प्रियतम
 मिनसक अ वाति यौ
 धीरेसँ दरौएँ अहाँ
 कोमल अ हाथ यौ
 पकड़ि ठेगनक जखन, एँ घबमे सखी
 माँस फूलि गेल हमब, देखि एक अजगरौ
 दूगटाप रँसलौँ हम एक कात यौ...
 टोकलौँ देखि हम रँदल दूग हाथ यौ
 धीरेसँ उठौएँ पिया, कोमल कनी यौ
 देह मिहवि उठल, खब-खब काँपे डाली यौ
 धीरे...

मुड़ १ गोति रैसजौ हुनके रँगनमे
 पड़वनि नाम हमर, नाजु भेल मोनमे
 धीरेसँ रैजजौ हम “हुनहुनारि” यौ
 धीरे...

हमरा जोड़ि किए अहाँ पड़जौ यै
 अगल-जखल अहाँ भागि गेलौ यै
 ज़ीरन लेखा पोति देलौ यै..

ओ सुन्दर सजन कोरैव घर
 ते मे नर-नर कमियाँ रव
 पाहु-पाहु अंगूरी धेल डलौ
 तकवा रिचहि मोचवि देलौ यै..
 पहिन बातिक ओ मधु मिनन
 ठोढ़ नान ओ सजन नयन

हाथ जखलि अगल रैजजौ हम
 अंगूरी किए तोड़ि देलौ यै..
 अहाँ देखल हमर ले मोन मालै
 कमि भागलौ तखन कोन बालै
 तखन होगत डन, जे की कवी ले कवी
 दर्दक सभ लार पीरि गेलौ यै..

हमबा छोट्टि अहाँ...

अनामिका बाज

जन्म तिथि ०१.०३.१९८३, शिक्षा एम.एस.सी. रणस्पति रिज्जान,
गाम- रियनखुव (खगड़िया), पिता- दामोदर बास (प्राफेसर
भौतिकी रिभाग), पति- अमोक बाज (गवरीरक्षण अधिकारी,
पंजाब लेशनल बैंक, खगड़िया)। विशेष: मैथिली नाटकमे
अभिनय।

बरका रैष्ट

आशा आ रिश्नासक
रीटमे फाँसल,
गर्त होगत जिणगी भोगनिहार
दुगये लोक होगछ
रौनिहार आकि नारी।
दूनु सामन्त कि पूँजीरादी द्वारा
भोगराक टिज

बैसि बहि जागढ
आ
भोगमिहाब एकब
मर्दन करैत
अगल पृथुवाबथ देखैरौक
माङग प्रयास करैए ।
आर उलठरौसी
काज करए लागल अछि ।
हुष्टए नगलैए रौन
रौमिहाबक
आ
कमा क२ घब टनलै
जोगबक भ२ गेल अछि नाबी
अगिला रैछ
एकले हाथमे आरि क२
अछकि गेल अछि ।

प्रा. चम्पा शर्मा

प्रा. चम्पा शर्माक जोगबी करिनाक हिन्दी अनुवाद: श्रीमती

बजली शर्मा आ मैथिली अनुवाद : डा. शंभु कुमार सिंह

प्रा. चम्पा शर्मा अरकानि प्रांतु संस्थागक अध्यापक, स्नातकोत्तर जोगबी
विभाग, जम्बू विश्वविद्यालय, जम्बू ।

ডা. শীত কম্বাব সিং, জন্ম: ১+ অশ্বিন ১৯৬৩. গা. মহবসা
জিনাক মহিষী প্রাথমিক মহুখাব গামমে। আবেভিক শিক্ষা,
গামহিস, আ.গ.এ., বী.এ. (মৈথিলী সন্ধান) এম.এ. মৈথিলী (স্বর্ণপদক
প্রাপ্ত) তিনকা মাঁনী ভাগনথব বিশ্ববিদ্যালয়, ভাগনথব, বিহাব
সঁ। BET [বিহাব পাত্ৰতা পৰীক্ষা (NET ক সমান্তৰ্য্য) ব্যাখ্যাতা
হেতু উত্তীৰ্ণ, 1995] ‘মৈথিলী ণষ্ঠকক সামাজিক বিবৰ্ত্তন’ বিষয়
পব পী-এচ.ডী. বৰ্ষ 2008, তিনকা মাঁ. ভা.বিশ্ববিদ্যালয়,
ভাগনথব, বিহাব সঁ। মৈথিলীক কতোক প্রতিষ্ঠিত পত্ৰ-পত্রিকা
সভমে করিতা, কথা, নিৰ্ধ আদি সময়-সময় পব প্রকাশিত।
বর্তমানমে শিক্ষিক সনাহকাব (মৈথিলী) বাহ্যুদ্য মিশন,
কেন্দ্ৰীয় ভাবতীয় ভাষা সঁস্থান, মৈসুব-6 মে কার্গবত।

ডোগবী করিতা

মহ-ভবন মলম

বাজু সনিক! কোণ ঠাম?

মহ-ভবন মলম পঠারী

অহাঁক নাম?

বহরৌক অহাঁক লৈ কোলো ঠেকান,

আগ ‘সিয়ানী’ কাহি ‘পুনগামা’

আঁখিএমে অহাঁ কাষ্টী বাতি,

জডকমা আকি হুঁঐ বঁকমাত।

পঠারী মহক মনি-আডব,

‘পুঁড’ ‘বজৌবী’ ডোডা ‘পাডব’

অহাঁ নিখি ভেজু, কতএ পঠারী,

অহাঁক নাম?

राजू सैनिक ! कोन ठाम ?

मह-भवन मलम पठारी

अहाँक नाम ?

कनहा पब सब दिन लौम उठौल,

ठाम-कठाम अहाँ डेग रौठौल ।

गवम मीबकमे हम सब सूती,

अहाँ झारीसँ रौदूक नगौल ।

एक रौबोरवि दिन आ वाति,

की माँस आ की पवात ।

कतए कले डी अहाँ रिशाम ?

कोन ठाम ?

राजू सैनिक ! कोन ठाम ?

मह-भवन मलम पठारी

अहाँक नाम ?

‘मियादीन’मे कोना बहे डी,

रौफ-रिठौला कोना सहे डी ?

सहेत हएँ अहाँ रौत ठठ

नहाएँ तँ रौमु लहत दँड ।

नीक-मन एकठा पौष्टि दूनि कए,

महक एकठा झैव रौनिकए

डी बखल, राजू कतए पठारी

अहाँक नाम ?

राजू सैनिक ! कोन ठाम ?

मह-भवन मल्लम पठारी

अहाँक नाम ?

उत्तवनाङ्ग आ जेसनमेव

भेन अहाँक झूठी कैक रैव ।

चलेत रँगुआली तुहान

भेन एरै अहाँ केहन हवान ?

करैत अमारम-मन अन्हाव,

अगला देहवा भेन अन्हिव ।

मह भवन हम टाण छठ्ठारी

अहाँक नाम ।

राजू सैनिक ! कोन ठाम ?

मह-भवन मल्लम पठारी

अहाँक नाम ?

जनज उँड् एरै तँ जाँ सबन,

सदिखन सीमान पव आँधि गवन ।

दुगुग रैसन अछि तोकसे,

ले ओकव गवाद पाक अछि ।

डन-कपठ कवि ओ घेवए ले,

अहाँक मति ओ हवए ले ।

मलक हम रँवखा रँवसारी,
अहाँक नाम ।

राज्जु सैनिक ! कोन ठाम ?
मल-भवन मलम पठारी
अहाँक नाम ?

कोटि, गोरा, रिशोखापङ्कनम्
अँडमान आ चेल्लग दरिखन ।
जन-सेना केव रँडः । तावन,
देशेक दुगुनकेँ अहाँ यावन ।
रिग्रे प्रशंसक अछि अहाँक,
स्वयं रक्ता छथि बरक अहाँक ।
एँस रँडः कए हम कहि की सके छी ?
अहाँक नाम ?

राज्जु सैनिक ! कोन ठाम ?
मल-भवन मलम पठारी
अहाँक नाम ?
मलम डूँट, जेना की 'गीब'
कावगिन जाड आकि कम्पीब ।
बक्का अहाँक कबताह महेने,
गोबी-बन्दन श्रीगणेशे ।
देशे रँटाएँ, धवम मिताएँ,

जेवारव सन यणे अहाँ पाएँ ।
 आशीरदनक खाता हजारी
 अहाँक नाम ।
 राजू सैनिक ! कोन ठाम ?
 मृत-भवन सलस पठारी
 अहाँक नाम ?
 थाथी, छिन्नी, नीलहा रानी
 अछि सविगँहू हमरा हमदानी ।
 माथ सँ नऽ कए पएव धरि,
 बूझू अग्निकेव कए अलक ।
 मिनत जखन रीवता केव तगमा,
 बटरै एकठा सुख-सम नगमा ।
 ताव दूरावक केव पठाएँ
 अहाँक नाम ।
 राजू सैनिक ! कोन ठाम ?
 मृत-भवन सलस पठारी
 अहाँक नाम ?
 जखन सुले डी अहाँक होल,
 प्रहृदित भऽ उठैत हमर मोल ।
 चिन्ताहुँ भऽ हम सुते डी,
 दूँ गगनमे हम उडै डी ।

590 || विदेह मैथिली पद्य

सत फुल नागए हमरा मीत ।

मोष करए लिखू कोला गीत,

अहाँक नाम ।

राज्जु सैनिक ! कोन ठाम ?

मह-भवन महस पठारी

अहाँक नाम ?

यो रिकी, गुरदीप कि ताबक,

होमए अहाँकेँ जन्म दिस झरौबक ।

सम झेष्टए तँ जोशिला जखरै,

हरियर घास गायकेँ उगावरै ।

घुमि कए कवरै होष जखरैब,

दादी संग एखन जाग डी मदिर ।

अशिय मह जेन धुग जवाएरै

अहाँक नाम ।

राज्जु सैनिक ! कोन ठाम ?

मह-भवन महस पठारी

अहाँक नाम ?

तरी तैसक दुधक घी,

सेहो डी हम मजोगल ।

फनदेरता केव गुजामँ पहिल,

था ल केउ सकता जे ह्थए ।

श्री-प्रणार अहाँकेँ भारैए,
 'जन्मी रैनाउँ' आरि कही 'माए' !
 सभ गढा हम पूब कवरै
 खागत छी किरिया हम ?
 राजू सैनिक ! कोन ठाम ?
 मर-भवन मलम पठारी
 अहाँक नाम ?
 रैहूतो दिससँ
 एकादशीक हम ब्रत छी बखल,
 कवरै उद्यापन
 आएँ अहाँ घुमि घब जखल,
 काज तँ अओरो.... ड़ैक घब पब
 दिन थोली हम ककवा देखाउँ ?
 हमार प्राण !
 राजू सैनिक ! कोन ठाम ?
 मर-भवन मलम पठारी
 अहाँक नाम ?
 पागल-मन भेल अछि अहाँक रहिनि,
 कशेन पुछैत छथि ओ सभ दिन ।
 'बाहड़' * करैत छथि अहाँक नामक,
 छट करैत छथि अहाँक काजक ।

रीब हमब ग्रह जीतकेँ ठुतार,
करूना कबधि जा कए रौहले ।
देरी माँ केँ भेँष्ट छढीती
अहाँक नाम ।

राज्जु सैनिक ! कोन ठाम ?
मन-भवन मलम पठारी
अहाँक नाम ?

ग्रह जीत कए अहाँ जे आएँ,
कवरँ मरु आ भोज कबएँ ।
ठाम-ठाम पब फुल रिछएँ,
बगोनीसँ घब-घाब मज्जएँ ।
अमृतमव, रौहले, मतरावी
जाएँ ओतए हम रेंवा-रेंवी ।
पीब-मज्जाव पब रोष्ट छढीएँ
अहाँक नाम ।

राज्जु सैनिक ! कोन ठाम ?
मन-भवन मलम पठारी
अहाँक नाम ?
देधि अहाँकेँ दान छढीए,
केतना किछ ले काज रैछीए ।
देखी अहाँक सुबत कोमल,

सदित्थन बरए मोष अति हुसमन,
टहू-दिस आरि जाएत रँहाव,
रँसात गरै अछि मेघ-मल्लार ।
गीत प्रीत केव गरै अछि कोयन
अहाँक नाम ।

राजू सैनिक ! कोन ठाम ?
मन-भवन मलम पठारी
अहाँक नाम ?

*'बाहड' । (जन्म क्षेत्रमे मलाउन जाएरना भाय-रँहिक एकटा
महत्त्वपूर्ण परी)

मोहन प्रसाद

आउ कवी नर मिथिलाक निर्माता

आउ कवी नर मिथिलाक निर्माता

कवी संकावक दास

राष्टी अमृतकरक दास

कवी बोलीक दास

आउं कवी नर मिथिलाक निर्माण

आउं कवी नर मिथिलाक निर्माण

कवी संकावक दास

रौंटी अग्रभरक दान

कवी बोलीक दास

क२ वङ्क दास

आउं कवी नर मिथिलाक निर्माण

रिनथि-रिनथि कानि बहन डै

कमाना कोसीक प्रवाह रैहि बहन डै

अहबियामे अहवा गेल अडि

आउं कवी संकावक दास

आउं कवी नर मिथिलाक निर्माण

रिन रैवथा थनाह भेलै अडि

रिन जाइक थवथा बहन अडि

रैहि जखन कथला गडुरा

छन्दए ओकव कपकपा बहन अडि

आउं रौंटी अग्रभरक दास

आँउ कवी नर मिथिलाक निर्माण

पेठे पाँजबमे सँठे बहन छै

हाथेन पोती जेकि बहन छै

माघमे छुटि जकाँ हाफि बहन अछि

दूधो बोधी जेन जन्दाजहद क२ बहन अछि

आँउ कवी बोधीक दास

आँउ कवी नर मिथिलाक निर्माण

तन उमिया बहन छै परनक सकसोव

पीरा सहि-सहि पीअर नाम मिमोव

आँरि खसत तरि खसत भोजन माँठिक जङ्ग

एकठो दूधो के कही भवन रीमावीक घर

खुन रँगन छै मदिवाक पानिसँ

आँउ दियो जीरनदान अपन वङ्क दान

मान रँद १७ कवि क२ सभ सँभर महादान

आँउ कवी नर भावत निर्माण

कोला जाति ले कोला पाति ले
आमो तँ अजब अछि अमर अछि
सभ ज़ीरन एकरु डी
सभक सन्धान कर
आँउ नर पिथिनक निर्माण कर

नगीना कुमारी सा

साहसक छाँबी

रैहूत भ२ गेन सभक अलाचार
ले सहि सकरै आरै आग अगवाध
कतेक सहि क२ लाव साँझि हम रैसू
आँखि गहना कतेक हम स्वाँउ

सभक राँत बहलै एहल सभ दिन
कहियो ले ले तेन गेन परिवर्तन
ज़ीरनक धावक राँठ तेन दु तीव
काँछै मँ रैसो रिमन रौनीक तीव

ले चाहिते भविष्यक तेन डी भाव
ले मोटी तँ हसन डी रिट ज़ीरनक ज़ान
भूषा गहाड़ रैनि बहन कर्तारक
उंगहम उँटि बहन निखन भरितारक

डबक मावन भ२ ले ज़ीरि सकरै
सिगवक कग ज़काँ ले उँझि सकरै
रैहूत सभक उंगहम सहलौ आरै ले

বঁহুত মঁ য়োনক চেষ্টে থোজোঁ আর লৈ

বীতিক বঁক্‌শ সীমা দেখু নঁয়াওন
 য়োনক রৌসক ভাবী তৈয়ো বহি গোন
 দেখিয়োঁ মাহসক চোবী তঁ আর ধুঁষ্ট গোন
 সভক কজাঁ মেহো উধালে অগল বহি গোন

যোন গড়ৈ

যোন গড়ৈ ও গোবহা আ ও চেবা
 সভ জবি বহন খুঁ, ধাহ দহ বহন
 ও চিন্‌বক চুনহাক ধধকৈত আগি
 যোন গড়ৈ রিরমে এক শাবী
 ঠহন গোবহা সগ বহখি ও রৌচাবী
 ফাঙ্কন চেবা সগ জীরণক হুশক মাড়ী
 সম্দুকক পৌখা সগ বঁক্‌শ ও অরৌধ
 শাগদ ওকব চিচিয়াহষ্টমে ভুন প্রতিশোধ
 শাগদ ও ভুন দুব মাগক দসধাব দুধ
 যোন গড়ৈ ও চকনা আ রৌননা
 গোনমঠেন সুগ ভবি কহ গেষ্টন মোহাবী
 অগনা জেন ও ঠোকতী মকখাক রেঠী
 যোন গড়ৈ ফেব ও সম্দুকক পৌখা
 তবসৈ ও জীরণ অস্তিম ক্ষণ, জেনা
 শাগদ ও মোচএ অগমে হমর দোষ কোনা ?

দহেজ থাখা

নও মহিলা দুখ মেন মাগ গভীরতী ভেণী
 আশি কলৈত থব কেব জগা জেন রেঠী
 সগনা ধুঁষ্টন দেখি রাঁবু মাথ পব হাথ থেনা
 কর্ম জবন মোচি অগল ভাগ্যকৈঁ সবাপতা
 ধীযাক জগা ঘবমে বঁক্‌শ নগন চিন্তা
 বঁক্‌শ রেঠীক উমেব থেনকহি বিশ্বাহক চিন্তা
 ধীযাক স্বরূপ অছি কম লৈ অক্ষবা

लेकिन मावेँ रैथी रैनाकेँ दहेज प्रथा
 केकब दोय देरँ आह कहु मैथिन समाज
 पढाँ निथि धीया रैनन अछि सरँगनी
 काका घुमता गाम गाम तकरौक लेन जमाय
 रौरू समायि खसता सुनि रैइद सँ रबक महगी
 राह मिथिमारौसी अहाँकेँ कोणा कबी रैथान
 उँपहाव झरुग अहाँ देलौ दहेज प्रथाक नाम
 गोरामे अहाँकेँ, रैनरैत छी रैथी रैनाकेँ रैदनाम
 राह कि गौरव रैथीक मोनमोनाग कबी तँ
 नाज मेरि मरिदा मगराताकेँ भुनी की कले छी
 मगर भ२ मगरक तनिको दुखक आभाव ले कले छी
 झार्थमे दुरी अरैना रैना नावीकेँ मुनीपव छै रै छी
 हव समय दृष्टमे नावीकेँ कि० रुद्रि० देथे छी
 निर्मल सीतापव कि० शैका कले छी
 दुःशमन दुर्घटनसँ द्रापदीकेँ कि० ले रैचरै छी
 शैका आ रैदनाम हुनकब रैइका अपमान
 सब दर्द सहथिष झुदा ले कर्कित अफराह
 सुन धानसँ अछूँ सब छी एकछी रैथीरैना
 अ०, केहन प्रथा रौम रैननक रैथीक समान मिया
 रैथी रैना सँ अश्वबोध दहेजक कबी विबोध
 ले जेरँ ले देरँ कहि क२ आरो कबी अश्लीकाव

मावरेँ मडव, सिवहा

छुषे

जगतकेँ थागना ले नून बोधी

लता पीरैए हिया-जुस
 बुढ़ामे लता जुआन रलैए
 जनताकेँ खा क२ खुनि
 तगपव निकालै जनता जुबुनि
 जनता बुकैत डले जेना
 बुकैत रिगमे हस ।
 अगल लता हर्दिरौत
 घुमैए जापान, गडिया, कम
 तगपव निकालै जनता जुबुनि
 ...

लताकेँ कोठा मोहल
 जनताकेँ छुँछनी मङ्गल
 जनता सुतेए तगपव
 काँठ बहन अछि मङ्गल तस
 तगपव निकालै जनता जुबुनि
 टिजुरिज बहनासँ होगए
 ठठियोमे गवनी महसुस
 कपड़ । ले तेनासँ जनता
 मलैए माघ पुस
 तगपव निकालै जनता जुबुनि

सदीप कुमार झा जन्म १

जून १९८४ पिता श्री श्रीताराम झा, माता- श्रीमती सीता देवी,
गाम- रोहथ, भासा- समवापुव, जिला- महारानी । शिक्षा- बी.ए.
(प्रतिष्ठा), मैथिली ।

भक्तजोगली

तुहूँ-तुहूँ रौंती रौंती
बागतक अहुरियामे
हाथ-हाथ ले अहुरीए
जेरौक अछि ठेगपव

कहुँ तुहूँ-माँ-माँ-माँ
माँक रौंते अछि
हाथमे ले अछि नाँ-ठेगा
नवहिया करीए मोव

मैमना रौंती गहूँ-निर्गुण
तमाकनपव माले छेछे
रौंती कले अछि भक्तजोगली अछि
रौंती-छेछे ओव
पकड़ बोड़, तुम्रा, होकरा
ठहा- ठहा अहुरियामे अछि

হলো মাথগব নাবক ঝাঁপী
খবখবাগ ভী হম পড়খাবমে

রসন্ত পঁচমী

সবস্নতী পুজা সন্ত মান জেনা
হলেক মানমে ঝাঁপী
বিদ্যার্থী সন্ত হর্য ঙ্গগঙ্গ
মাতা নগ শীম নুকারে

মাঘ মাসক ফুল পক্ষমে
জা স্বন্দব পল্লি ঝাঁপী
হবিগব-হবিগব তীসী-মৌসবী
সবিসৌক্য ফুল ফুলাগ

জোব-জোবস পড়রী হরী
ধ২ ক২ গদী ঙ্গ ঝাঁপী
দেখিযৌ আমা আ দেখিযৌ মহুরা
সন্ত মিল স্বগন্ধ স্বগন্ধা

গাভমে হবিগব বরকা পতা
বৌদমে চাক দেখাঝাঁপী
নদ্ধ-নদ্ধ রঁহ পুরী হারী
হোনীক গীত স্বনাঝাঁপী

মিয়া-পতা সন্ত লেঠ ঝাঁগব পব
গহুম গোগটনাক ওবলা পকাঝাঁপী
রঁসন্ত পঁচমী সন্ত লোকলৈ
ঝগলামে মিনাঝাঁপী ।